कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) आयोजनाको
वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन

(पञ्चपुरी नगरपालिका, सुर्खेत जिल्ला, कर्णाली प्रदेश)

प्रतिवेदन पेश गरिएको निकायको नाम र ठेगानाः

कृषि, वन तथा पर्यावरण मन्त्रालय

सिंहदरबार, काठमाडौं, नेपाल

फोन नं.: +९७७-०१-४२११५६७

ईमेल: info@mofe.gov.np

मार्फतः

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

सिंहदरबार, काठमाडौं

तथा

नेपाल प्रहरी प्रधान कार्यालय

नक्साल, काठमाण्डौ

प्रस्तावकः

कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय

विरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल

असार, २०८३

कार्यकारी सारांश

परिचयः प्रस्तावित आयोजना कर्णाली प्रदेश, सुर्खेत जिल्लाको पन्चपुरी नगरपालिका वडा नं. ८ मा अवस्थित रहेको छ। प्रस्तावित आयोजना काठमाडौं देखि ६६० कि.मि.को दुरीमा रहेको छ। आयोजना निर्माण हुने क्षेत्रको जग्गा नेपाल सरकारको स्वामित्वमा रहेको छ भने हाल यसको व्यवस्थापन कर्णाली प्रदेश सरकार, उद्योग,पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, प्रदेश वन निर्देशनालय अन्तर्गतको डिभिजन वन कार्यालय भेरी, बाबियाचौर, सुर्खेत मार्फत श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहद्वारा भइरहेको छ। हाल आयोजना क्षेत्रको भू-उपयोग वनक्षेत्रको बाँझो जग्गाको रुपमा रहेको छ।

प्रस्तावित आयोजना क्षेत्र भित्र प्रतीक्षालय ब्लक, क्वार्टर गार्ड ब्लक, ब्यारेक ब्लक, मेस ब्लक, पाहुना घर, अडिटोरियम हल/बैठक हल, इन्चार्ज क्वार्टर, वरिष्ठ अधिकारी क्वार्टर, शौचालय ब्लक, कक्षा कोठा हल, वेयर हाउस, अस्पताल भवन, पारिवारिक एकाइ (Family Unit), क्यान्टीन, जिम हल, ठूलो बहुउद्देश्यीय हल, सानो बहुउद्देश्यीय हल, सिमुलेशन ब्लकहरू (Simulation blocks), फोटोग्राफी तथा कम्प्युटर प्रयोगशाला, ई-लाइब्रेरी, तालिम केन्द्र कार्यालय लगायतका संरचना रहने छन् ।

प्रस्तावित कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) आयोजनाको प्रस्तावक कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल हो भने "रिसर्च इन्क्लेव प्रा.लि., काठमाडौं, शंखमुलले यस प्रस्तावको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन कार्य गरेको छ।

वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको कानूनी औचित्यता: प्रस्तावित आयोजना निर्माण गर्न १४.०५ हे. (१४०५१२ वर्ग मिटर) वन क्षेत्र आवश्यक पर्ने; आयोजनाको Built Up Area १३,८८६.६३ वर्ग मि. हुने; आगमन गर्ने जनसंख्या दैनिक रुपमा २,००० जना भन्दा बढी हुने र आयोजनाको सञ्चालन चरणमा दैनिक १७०,००० लिटर पानीको प्रयोग हुने भएकोले प्रचलित वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ बमोजिम आयोजना निर्माण तथा संचालन गर्नु पुर्व यस प्रस्तावको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गरिएको छ।

वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको उद्देश्यः प्रस्तावित क्षेत्रको विद्यमान वातावरणीय अवस्थिति बारे तथ्यांक संकलन गरि आयोजना कार्यान्वयन गर्दा उक्त वातावरणमा के कस्तो प्रभावहरु पर्न सक्छ भनि मुल्यांकन गरेर त्यस्ता प्रभावहरुलाई स्वीकार्य तहमा कसरि ल्याउन सकिन्छ भनी विश्लेषण गर्न, आयोजना कार्यन्वयनको विषयमा सम्बन्धित सरोकारवालाहरुलाई जानकारी दिन तथा दिगो विकासका लागि वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन गरिएको हो।

अध्ययन विधिः वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनका लागि आयोजनासँग सम्बन्धित कागजातहरु/दस्तावेजहरु अध्ययन गरिएको थियो भने रचना, पुस्तक, तथा अध्ययन-अनुसन्धान प्रतिवेदनका साथै प्रस्तावसँग सम्बन्धित सरकारी नीति, ऐन, नियमावली, निर्देशिका र परिपत्रहरुको पनि समीक्षा गरिएको थियो। आयोजना क्षेत्रको भौतिक, जैविक, सामाजिक-आर्थिक र साँस्कृतिक वातावरण सम्बन्धी जानकारी संकलन दुई चरणमा स्थलगत अध्ययन गरिएको थियो।

वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको कार्यसूची तथा क्षेत्र निर्धारणको स्थलगत अध्ययन मिति २०८१/०८/२० देखि २०८१/०९/०६ गतेमा गरिएको थियो साथै, वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन विस्तृत स्थलगत अध्ययन मिति २०८२/०८/१५ देखि मिति २०८२/०९/२५ गते सम्म गरिएको थियो। यसका अलावा आयोजना क्षेत्रमा पर्ने नापी विभागद्वारा प्रकाशित टोपोग्राफिक नक्साहरु (Sheet no: 2881 02 C Gutu) संकलन गरिएको थियो। यी नक्साहरुबाट आयोजना क्षेत्रको स्थलाकृति, भौगोलिक तथा भू-उपयोग, खोला/खोल्सीको विवरण जस्ता तथ्याँकहरु संकलन गरिएको थियो भने आयोजनासँग सम्बन्धित तर प्रकाशन नभएका कागजातहरु जस्तैः कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) को भवन निर्माण आयोजना को plinth Area Method बाट गरिएको इस्टिमेट सहितको विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन, २०८० को अध्ययन गरिएको थियो।

स्थलगत अध्ययनको क्रममा आयोजना क्षेत्रको वायुको गुणस्तर स्थलगत भ्रमणको समय Temtop (M2000) को प्रयोग गरी विवरण संकलन गरिएको थियो भने साउण्ड लेभल मिटर प्रयोग गरी ध्वनीको स्तर मापन गरिएको थियो। यसका साथै, पानीको गुणस्तरका लागि खानेपानीको भौतिक, रासायनिक अवस्थाबारे विश्लेषण गर्न नमुना संकलन गरी नेपाल सरकारबाट मान्यता प्राप्त प्रयोगशाल (Soil, Water and Air Testing Laboratories Pvt.Ltd.) मा वैज्ञानिक विधिबाट परिक्षण गरिएको थियो।

साथै, जैविक विविधता र वन्यजन्तुको लागि स्थलगत सर्वेक्षण, मुख्य सूचनादातासँग अन्तर्वार्ता र विभिन्न सन्दर्भ सामग्रीको समिक्षा गरी जानकारी संकलन गरिएको थियो।

वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ अनुसार सरोकारवालाहरुको राय सुझावको लागि मिति २०८२/०८/२३ गतेको **"हाम्रो अखबार"** राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गरी प्रभावित जिल्ला तथा नगरपालिकामा सबैको सहभागिता होस् भन्ने उद्देश्यले स्थानीय तहमा मिति २०८२/०९/०४ गते सार्वजनिक सुनुवाईको आयोजना गरिएको थियो। आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन बारेमा सरोकारवालाहरुको जानकारी तथा लिखित रायसुझावका लागि पालिका, प्रभावित वडा तथा सार्वजनिक स्थानहरुमा सार्वजनिक सूचना टाँस

तथा मुचुल्का संकलन गरी सोहि अनुसारको ७ दिने सार्वजनिक सूचना **"हिमालय टाइम्स"** राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा मिति २०८२/१०/१३ मा प्रकाशित गरिएको थियो।

यसैगरी, आयोजना प्रभावित पन्चपुरी नगरपालिका, पन्चपुरी नगरपालिका वडा नं ८, श्री जनजागृत माध्यमिक विद्यालय, श्री मौरीडाँडा समुदायिक वनबाट सिफारिस पत्रहरु संकलन गरिएको थियो।

<u>विद्यमान वातावरणीय अवस्था</u>

<u>भौतिक वातावरण</u>

प्रस्तावित आयोजना कर्णाली प्रदेश, सुर्खेत जिल्ला, पन्चपुरी नगरपालिका वडा नं. ८ को बाबियाचौरमा अवस्थित रहेको छ। यस आयोजना समुद्री सतहबाट ३५५ मि. उचाईमा रहेको छ। उक्त स्थानको भौगोलिक अवस्थिति साइट-१:२८°४८'५३.२०" उत्तर र ८१°२२'१४.६३" पुर्व र साइट-२: २८°४८'३३.५५" उत्तर र ८१°२२'८.५५" पुर्व रहेको छ। आयोजना क्षेत्र भौगोलिक रुपमा चुरे क्षेत्रको उपल्लो समथर भू-भागमा पर्दछ। आयोजना रहने जिल्लाको औषत तापक्रमको विवरण हेर्दा अधिकतम वार्षिक औषत तापक्रम २९.५° C र न्यूनतम तापक्रम १३.४° C सम्म भएको पाइन्छ। सुर्खेत जिल्लाका मौषमी मापन केन्द्रमा मापन गरिएको अभिलेख अनुसार अध्ययन गर्दा यहाँ औसत वार्षिक वर्षा १३९७.४०३ मि.मि. रहेको छ। प्रस्तावित आयोजनाको ५०० को दुरीमा ठुला खोला/खोल्सी रहेको छैन। नेपालको एक भूकम्पिय केन्द्रबिन्दु वितरण नक्शा (बज्राचार्य, १९९४) ले आयोजना स्थलमा ४-५ परिमाण (magnitude) भुकम्पका केन्द्रबिन्दु रहेको देखाउँछ। आयोजना क्षेत्रमा $PM_{२.५}$ को औसत स्तर १५.१५ µg/m३ र $PM_{१०}$ को ३५.३२ $\mu g/m^{३}$ रहेको पाइएको छ।

<u>जैविक वातावरण</u>

आयोजन क्षेत्र कुनै पनि संरक्षित क्षेत्र (राष्ट्रिय निकुन्ज, वन्यजन्तु आरक्ष, शिकार आरक्ष, संरक्षण क्षेत्र र मध्यवर्ती) तथा वन संरक्षित क्षेत्रहरु भित्र पर्दैन तर सामुदायिक वन क्षेत्र भित्र पर्दछ। आयोजना क्षेत्रबाट नजिकमा रहेको बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज २१ किलोमिटर र सोहि निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र १७ किलोमिटर टाढा रहेको छ। प्रस्तावित आयोजना क्षेत्र नजिकका वन तथा आयोजना रहने सामुदायिक वनमामा पाइने वनस्पतिहरुमा सिसौ (*Dalbergia sissoo*), खयर (*Senegalia catechu*), साल (*Shorea robusta*), सिमल (*Bombax ceiba*), कदम (*Adina cordifolia*) आदि रहेका छन्। आयोजना क्षेत्र नजिक भेटिने Ethnobotany का दृष्टिले महत्वपूर्ण प्रजातिहरु चरि अमिलो, दुबो, घिउ कुमारी, हर्रो, बर्रो, अमला आदि रहेका छन्। आयोजनाको प्रभावित नगरपालिका क्षेत्रमा स्याल, लोखर्के र मलसाप्रो, न्याउरी मूसा, बँदेल आदि रहेका छन्। आयोजना स्थल वरपर पाइने मुख्य पंछीहरू तित्र, कालिज, मयुर, काठफोरुवा, ढुकुर,

परेवा आदि पाइन्छन्। आयोजना क्षेत्रमा पाइने उभयचर तथा सरीसृपहरुमा काचुली सर्प, चुडेसर्प, छेपारो आदि रहेका छन्।

<u>सामाजिक-आर्थिक-साँस्कृतिक वातावरण</u>

यस आयोजनाको प्रभावित क्षेत्र सुर्खेत जिल्लाको पञ्चपुरी नगरपालिका पर्दछ। नेपालको राष्ट्रिय जनसंख्या तथा घरधुरी सर्वेक्षण, २०७८ अनुसार आयोजना प्रभावित पालिकाहरुको कुल घरधुरी संख्या ७८०३ रहेको छ। आयोजना प्रभावित पालिकाहरुको कुल जनसंख्या ३५८३९ मध्ये पुरुष ४८.६ प्रतिशत र महिला ५१.४ प्रतिशत रहेका छन्। आयोजनाबाट प्रभावित स्थानीय तहको कूल जनसंख्या मध्ये क्षेत्रीको जनसंख्या २९.३१ प्रतिशत रहेको छ। ब्राह्मण (पहाडी) को जनसंख्या १५.५२ प्रतिशत रहेको पाइन्छ भने मगरको जनसंख्या १४.९१ प्रतिशत रहेको पाइन्छ। थारुको जनसंख्या ०.००५ प्रतिशत रहेको छ भने ३९.६४ प्रतिशत अन्य जातजाति रहेका छन। आयोजना क्षेत्रका घरधुरीहरुको मुख्य आम्दानी स्रोतमा सबैभन्दा बढी ज्याला मजदुरी/गैर कृषि मजदुरी रहेको ।यसैगरी सेवा जागिर, पशुपंक्षी विक्रीबाट हुने आम्दानी र व्यपार व्यवसायबाट हुने आम्दानी रहेको छ।

प्रस्तावित आयोजना क्षेत्र नेपाल सरकारको स्वामित्वमा रहेको छ भने हाल यसको ब्यबस्थापन कर्णाली प्रदेश सरकार, उद्योग,पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, प्रदेश वन निर्देशनालय अन्तर्गतको डिभिजन वन कार्यालय भेरी, बाबियाचौर, सुर्खेत मार्फत श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहद्वारा उपभोग भईरहेको हुँदा कुनै पनि घरधुरीलाई प्रभाव नपर्ने देखिन्छ। यद्दपि आयोजना क्षेत्रको वस्तुगत अवस्थाको जानकारी लिने उद्देश्यले प्रस्तावित आयोजनाको प्रत्यक्ष प्रभावित क्षेत्र (५०० मि. को परिधि) र श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहमा रहेका गरि जम्मा ९७ घरधुरीको सर्वेक्षण गरिएको थियो।सर्वेक्षण गरिएका ९७ घरधुरीको कुल ५०४ जनसंख्यामा पुरुष (५२%) र महिला (४८%) को अनुपात करिब बराबर छ। यस क्षेत्रमा जातीय विविधता र समावेशिता स्पष्ट देखिन्छ। बाहुन-क्षेत्री-ठकुरी (३९%), जनजाति (३२%) र दलित (२९%) समुदायको सन्तुलित उपस्थिति छ। धार्मिक रूपमा यो समाज पूर्णतः हिन्दू धर्मावलम्बीहरूको साझा बसोबास स्थल हो।

<u>प्रस्तावको विकल्प विश्लेषण</u>

प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्रको लागि पहाडको हकमा आवश्यक पर्ने जग्गाको क्षेत्रफल ३५० रोपनी हुनुपर्ने व्यवस्था रहेकाले कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगञ्ज) लाई कर्णाली प्रदेशमा स्थानान्तरण गर्नको लागि मापदण्ड अनुसार पहाडमा ३५० रोपनी क्षेत्रफल भएको जग्गा कर्णाली प्रदेश राजधानी लगायत अन्य स्थानमा प्रदेश संरचनामा गई नामाकरण भएपश्चात निरन्तर रूपमा विभिन्न स्थानमा खोजि गरिएकोमा उपयुक्त जग्गा फेला नपरेको साथै

तालिम केन्द्रको लागि आवश्यक पर्ने भौतिक पूर्वाधार (कार्यालय भवन तथा प्रशिक्षार्थी ब्यारेक), कवाज मैदान (Pared Ground), खेल मैदान (Play Ground), Jungle Warfare र प्रहरी युक्ति तथा कारबाही अभ्यास (Tactical Exercise), Firing Range, बाधापार लगायत संरचना निर्माण गर्न समेत मापदण्ड अनुसार जग्गा उपलब्ध नभएको तथा उक्त तालिम केन्द्र प्रदेश राजधानी नजिक हुनु पर्ने कारण सुर्खेत जिल्लाको वीरेन्द्रनगर नगरपालिका वरिपरिको क्षेत्रमा अन्य उपयुक्त ठाउँ प्राप्त हुन नसकेको सुरक्षाको दृष्टिकोणबाट रणनीतिक स्थान समेत चाहिने तथा मुख्य राजमार्ग नजिक हुन पर्ने कारण नजिकमा आवश्यक पर्ने क्षेत्रफल अनुसारको जग्गा मिलाउँदा सुर्खेत जिल्ला पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नम्बर ८ दुलालथाई अन्तर्गत मौरीडाँडा सामुदायिक वन क्षेत्रको जग्गा बाहेक अन्य स्थान फेला नपरेकाले पहिचान भएको वन क्षयीकरण (Degraded) वन भएको र उक्त वन क्षेत्र अतिक्रममा समेत परिसकेको हुँदा सो वन क्षेत्रमा प्रहरीको बसोबाससँगै उक्त वन क्षेत्रको रेखदेख तथा सुरक्षा समेत हुने देखिएको छ। आयोजनाका प्रस्तावित स्थल नै उपयुक्त रहेको छ।प्रस्तावकसँग अन्य उपयुक्त जमिन उपलब्ध नभएकाले आयोजना स्थलको विकल्प खोज्न आवश्यक देखिँदैन।

प्रस्ताव कार्यन्वयन गर्दा वातावरणमा पर्ने प्रभावहरू

अनुकूल प्रभावहरू

प्रस्ताव निर्माणको कार्यले त्यस क्षेत्रका स्थानीय बासिन्दाका लागि सिप, योग्यता र क्षमता अनुसार रोजगारीको अवसर सिर्जना गर्ने हुँदा स्थानीयको आयमा सुधार हुने देखिन्छ।निर्माण चरणमा २०० जना सम्म कामदार आवश्यक पर्ने देखिएको छ भने संचालन चरणमा ३०० जना जनशक्तिको आवश्यकता पर्नेछ।स्थानीयमा रोजगारीको अवसरले अदक्ष जनशक्तिले निर्माणमा सलंग्न दक्ष जनशक्तिबाट आयोजना निर्माण सम्बन्धी कामहरू जस्तै डकर्मी तालिम, सिकर्मी, प्लम्बिङ्ग सम्बन्धी कार्य, विजुली जडान तथा मर्मत सम्बन्धी कार्य, पेन्टीङ्ग, वेल्डिङ आदि कार्यमा आफनो सीप विकास गर्ने अवसर मिल्नेछ।प्रस्ताव निर्माण चरणमा आवश्यक पर्ने निर्माण सामग्रीहरू सिमेन्ट, फलामे छड, बालुवा, ढुङ्गा, गिट्टी, ईट्टा तथा स्रोत साधनहरू स्थानीय बजारबाट खरीद गर्ने प्राथमिकता दिइनेछ जस्ले गर्दा स्थानीय बजारमा आर्थिक क्रियाकलापमा टेवा पुग्ने छ।आयोजना निर्माणले आयोजना वरीपरी जग्गा जमिनको मूल्यमा वृद्धि हुने देखिन्छ।

प्रतिकूल प्रभावहरू

भौतिक वातावरणः यस तालिम केन्द्रको निर्माणले हाल प्राकृतिक वातावरणलाई हटाई कंक्रिटिङ तथा प्रहरी तालिम केन्द्रका लागि आवश्यक पर्ने अवयवको निर्माणले जमिनको अधिकतम प्रयोग हुनेछ।यस आयोजनाको निर्माणले जमिनको प्रयोगमा परिवर्तन ल्याउनेछ।यसका साथै आयोजना निर्माणको क्रममा आवश्यक पर्ने अस्थायी सहायक सुविधा (कामदार शिविर, निर्माण सामग्री भण्डारण स्थल) आदिले पनि भू-उपयोगमा परिवर्तन निम्त्याउनेछ।जैविक फोहोरमैलाको उचित

व्यवस्थापन नभएमा फोहोर कुहिएर दुर्गन्धित हुने तथा स्थानीय वातावरणमा सरूवा रोगहरू जस्तै Cholera, Malaria, Dengue आदि फैलिने जोखिम हुन्छ। निर्माण चरणमा संचालन हुने निर्माण उपकरण तथा निर्माण गतिविधिहरुका कारण आयोजना क्षेत्रको वायुको गुणस्तरमा ह्रास आउन सक्नेछ।साथै निर्माण सामग्री ढुवानी गर्ने सवारी साधनहरुले उत्सर्जन गर्ने धुँवा तथा धुलो (धुलोका कणहरु, कार्बन मोनोअक्साइड, सल्फर अक्साइड, हाइड्रोकार्वन र नाइट्रोजन अक्साइडहरु) ले पनि वायुको गुणस्तरमा ह्रास गर्न सक्नेछ।आयोजना निर्माणको क्रममा आवश्यक पर्ने इन्धन, पेट्रोलियम पदार्थ तथा अन्य भारी उपकरणबाट तेल, ग्रीज चुहावट भई भूमिगत जलमा मिसिन्दा जल प्रदूषण हुन सक्नेछ।निर्माण अवधिको क्रममा भारी उपकरणको प्रयोग साथै निर्माण सामग्री ढुवानीमा प्रयोग हुने साधन जस्तै ट्रक, टिपर आदिमा सिर्जित हुने आवाजले वरिपरीको बस्तिहरुमा ध्वनि प्रदूषणको प्रभाव हुन सक्नेछ।

जैविक वातावरणः यस आयोजना निर्माण तथा संचालनका लागि १४.०५ हे. श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन प्रयोग हुने भएकोले त्यस क्षेत्रमा रुख विरुवा हटाउनु पर्ने वा वन क्षेत्रमा उत्खनन तथा निर्माण कार्य गर्नु पर्ने हुन्छ। आयोजनास्थल मौरीडाँडा सामुदायिक वन क्षेत्र भित्र रहेकोले त्यस क्षेत्रबाट विभिन्न प्रजातिका ७८२ वटा रुख/पोल हटाउनुपर्ने हुन्छ। यस क्षेत्रमा तालिम केन्द्र निर्माणको क्रममा नजिकै रहेको सामुदायिक वन क्षेत्रमा अतिक्रमण हुन सक्ने तथा वनपैदावारको अनधिकृत दोहनको सम्भावना रहेको हुन्छ तथा आयोजना निर्माणको क्रममा खटिएका श्रमिकहरूले काठ दाउरा लगाएत जंगली जनवारहरूको चोरि शिकारी गर्ने सम्भावना हुन्छ जसले गर्दा वन क्षेत्रमा यसले केही नकारात्मक प्रभाव पार्ने सम्भावना रहेको छ । यस आयोजना निर्माण तथा संचालनका लागि प्रयोग हुने वन क्षेत्रमा विभिन्न किसिमका जनावरको वासस्थान भएको र आयोजनाले वन क्षेत्रमा क्षति पुर्याउने हुनाले वन्यजन्तुको वासस्थान विखण्डन हुने देखिन्छ। आयोजना निर्माण क्षेत्र वन क्षेत्र भित्र रहेकोले निर्माण कार्यको क्रममा कारणवास आगोलागी हुन सक्ने सम्भावना रहन्छ।

सामाजिक-आर्थिक-साँस्कृतिक वातावरण: व्यवसायिक स्वास्थ्य र सुरक्षा जोखिम अन्तर्गत उचाईबाट खसेर लड्ने, चोटपटक लाग्ने, बिजुलीको करेन्ट लाग्ने, यान्त्रिक/सवारी दुर्घटना, अङ्गभङ्ग हुने आदि हुन्।आयोजना निर्माणको सयमयमा निर्माणस्थलमा व्यवसायिक स्वास्थ्य र सुरक्षा जोखिम निर्माण कामदारहरू खास गरी मजदुरहरूमा उच्च रहन्छ।यस्तै धूलो, ध्वनि तथा वायु प्रदुषण, श्रम शिविरमा उचित आवास, स्वच्छ खानेपानी तथा चर्पीको अभाव, सरसफाईको कमि, अव्यवस्थित श्रम शिविर तथा भन्डारकक्ष, कमजोर फोहोरमैला व्यवस्थापन आदि कारणले गर्दा कामदारहरुको स्वास्थ्य जोखिममा पर्न सक्ने सम्भावना बढी हुन्छ।

निर्माण कार्यमा संलग्न पुरुष तथा महिला श्रमिकको समान काममा समेत ज्यालामा असमानता हुन सक्ने तथा निर्माण कार्यस्थलमा विभिन्न कामहरूका लागि न्यून ज्यालादारीमा बालश्रमको प्रयोग हुने सम्भावना रहन्छ। उच्च ट्राफिकले सडक जाम तथा सडक दुर्घटनाको जोखिम पनि रहेको छ। सञ्चालन अवधिमा विद्युतीय उपकरणहरूबाट आगलागी, भूकम्पीय जोखिमका कारण खेलकुदका गतिविधिहरू सञ्चालन हुँदाका क्रममा मानवीय क्षति हुन सक्ने सम्भावना रहन्छ। कामदारहरूको बसाईसराईले गर्दा सिमित क्षमता भएको सुविधाहरू जस्तै पानी, जल निकास, शौचालय, दूरसंचार, फोहोर व्यवस्थापन, स्वास्थ्य सेवा, यातायात, स्थानीय बजार आदि आवश्यक सेवाहरूमा दबाव सृजना गर्दछ।

रासायनिक वातावरणः निर्माण अवधिमा प्रयोग हुने खनिज तेल, लुब्रिकेन्ट, रंग आदि रासायनिक पद्धार्थहरू सावधानी अपनाएर प्रयोग नगरेमा स्थानीय जमिन तथा जलमा प्रदूषण हुने सम्भावना रहेको छ।

<u>अनुकूल प्रभाव बढोत्तरीका उपायहरू</u>

- प्रस्तावित क्षेत्रमा रोजगारीका लागि प्रत्यक्ष प्रभावित तथा स्थानीय बासिन्दाहरूलाई सीप, योग्यता र क्षमताको आधारमा पहिलो प्राथमिकता दिने व्यवस्था मिलाउने।
- आर्थिक आयआर्जन न्यून भएका प्रत्यक्ष प्रभावित तथा स्थानीयहरूलाई रोजगारीमा प्राथमिकता दिने व्यवस्था मिलाउने।
- काममा संलग्न अदक्ष जनशक्तिलाई डकर्मी, प्लम्बिङ्ग, विजुली जडान तथा मर्मत, पेन्टीङ्ग, वेल्डिङ आदि कार्यको निर्माण समयमै तालिम दिने व्यवस्था मिलाउने।

<u>प्रतिकूल प्रभावहरू घटाउने उपायहरू</u>

भौतिक वातावरण

- निर्माणस्थलमा निर्माण कार्य गर्दा धुलो उडेमा पानी छर्कने व्यवस्था मिलाइनेछ।
- निर्माणस्थलमा निष्कासन भएको फोहोरमैलालाई खुला रूपमा जलाउन निषेध गरिनेछ।
- फोहोरमैला निष्कासन हुने स्रोतमा जैविक र अजैविक फोहोरको वर्गीकरण गरेर तोकिएको स्थानमा विभिन्न भण्डारण क्षेत्रहरूमा जैविक र अजैविक फोहोरको स्रोत पृथकीकरण।
- निर्माण सामग्रीहरु तोकिएको स्थानमा मात्र भण्डारण गरिनेछ।
- निर्माण सामग्री ओसारपसार गर्ने क्रममा उड्ने धुलोको न्यूनीकरणको निमित्त आवश्यक पर्ने स्थानमा पानी छर्कने व्यवस्था गरिनेछ।
- निर्माणजन्य सामग्रीको ओसार-पोसार गर्दा प्रेशर हर्नको प्रयोगमा प्रतिबन्ध लगाउने ।

- आयोजना सञ्चालन चरणमा निष्काशन भएको फोहोरपानीलाई Septic Tanks को मार्फत प्रशोधन गरेर महानगरपालिकासँग समन्वय गरी नजिकको ढलमा अन्तिम विसर्जन (Final disposal) गर्ने प्रबन्ध मिलाइनेछ।

जैविक वातावरण

- वन नियमावली, २०७९ को नियम ९३ को उपनियम (१,क) बमोजिम निजी जग्गाको व्यवस्था गर्नको लागि आवश्यक पर्ने अनुसूची_५१ बमोजिमको रकम कोषमा जम्मा गरिनेछ।
- वन नियमावली, २०७९ को नियम ९३ को उपनियम २ बमोजिम आयोजनाले प्रयोग गर्ने १४.०५ हे. वन क्षेत्रमा वृक्षारोपण गरी पाँच वर्षसम्म रुख हुर्काउन र सम्भार गर्न अनुसूची-५१ क. बमोजिमको रकम कोषमा जम्मा गरिनेछ ।
- कटान हुने ७८२ वटा रुख/पोलहरुको लागि वन नियमावली, २०७९ को नियम ९३ को उपनियम (१,ख) बमोजिम आयोजना सञ्चालन गर्दा हटाइने रुखको पाँच गुणाको दरले वृक्षारोपण गरी पाँच वर्षसम्म रुख हुर्काउन तथा सम्भार गर्नको लागि अनुसूची-५१क. बमोजिमको रकम कोषमा जम्मा गरिनेछ ।
- यस आयोजना निर्माणको क्रममा कामदार तथा स्थानीयहरूलाई नजिकको वनमा अनावश्यक रुपमा जाने, वन्यजन्तुलाई हानि पुर्याउने आदि कार्य गर्न रोक लगाइने छ।
- आयोजनाको कामदारहरुबाट हुन सक्ने वन्यजन्तु, चराचुरुङ्गीको सिकार वा किनबेच नियन्त्रणको लागि डिभिजन वन कार्यालय सुर्खेतको समन्वयमा नियमित अनुगमन गरिनेछ।
- वन क्षेत्रमा वन्यजन्तुको आवत जावत हुने समय (विशेष गरी विहान र साँझ) निर्माण कार्य नगर्न निर्देशन गरिनेछ ।
- स्थानीय र कामदारलाई वन डढेलो र यसको प्रभाव सम्बन्धी चेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

सामाजिक-आर्थिक-साँस्कृतिक वातावरण

- निर्माण कार्यमा संलग्न श्रमिकहरूलाई काम गर्दा हेल्मेट, सेफ्टी भेष्ट, माक्स, पन्जा, चस्मा लगायत PPE अनिवार्य रूपमा लगाउनु पर्ने प्रबन्ध गरिनेछ। साथै, कामदारहरुको लागि दुर्घटना बीमाको व्यवस्था गरिनेछ।
- निर्माणस्थलमा बालश्रमको पूर्ण रूपमा निषेध गरिनेछ।
- निर्माणमा संलग्न पुरुष तथा महिला श्रमिकलाई समान कामका लागि समान पारिश्रमिक दिने व्यवस्था सुनिश्चितता गरिनेछ।
- निर्माण स्थलमा गुनासो व्यवस्थापन प्रणालीको व्यवस्था गर्ने।

- निर्माण स्थलमा उचित सरसफाइ, स्वच्छ खानेपानी, सफा शौचालय आदिको व्यवस्था गरिनेछ।
- सञ्चालन अवधिमा आयोजना क्षेत्र परिसरको सरसफाइ, शौचालय तथा सफा पिउने पानीको उचित प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
- भूकम्पीय जोखिमको न्युनिकरणका लागि आयोजना क्षेत्रमा खुल्ला क्षेत्र छुट्ट्याइने र सोको जानकारी आगन्तुकहरूलाई प्रष्ट रूपमा बुझिने गरी होर्डिङ्ग बोर्ड मार्फत प्रदर्शन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।

रासायनिक वातावरण

- निर्माण अवधिमा प्रयोग हुने खनिज तेल, लुब्रिकेन्ट, रंग आदि रासायनिक पद्धार्थहरूको भण्डारणका लागि प्रस्ताव क्षेत्रमा छुट्टै सुरक्षित ठाँउको व्यवस्था गर्ने, सो भण्डारणमा अनुमति बगर कसैलाई पनि प्रवेश नदिने, खतरनाक र प्रज्वलनशील सम्बन्धी चिन्हहरूलाई भण्डारण कक्षमा देखिने गरी टाँस्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।

वातावरणीय व्यवस्थापन योजनाः यस प्रस्तावको कार्यान्वयनका लागि वातावरणीय व्यवस्थापन योजनाको स्पष्ट खाका प्रस्तुत गरिएको छ। यस वातावरणीय व्यवस्थापन योजनाले अनुकूल प्रभावहरूको कार्यान्वयन गर्न खर्च ने.रु. १,२००,०००.०० र प्रतिकूल प्रभावहरूको न्यूनीकरण योजना कार्यान्वयन गर्न अनुमानित खर्च ने.रु. २,१००,०००.०० प्रस्ताव गरिएको छ। यसका साथै, सामुदायिक सहयोग कार्यक्रमको खर्च ने.रु. १२,४००,०००.०० रहेको छ। वातावरणीय अनुगमनका लागि अनुमानित लागत ने.रु. १,९२०,०००.०० रहेको छ।

वातावरणीय अनुगमन योजनाः वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ४५ (अनगुमन तथा निरीक्षण) को उपनियम १ अनुसार प्रस्तावकले प्रस्तावको निर्माण तथा सञ्चालन गर्ने चरणमा सोबाट वातावरणमा परेको प्रभावको विषयमा प्रत्येक ६ महिनामा स्वःअनगुमन गरी सोको प्रतिवेदन सम्बन्धित निकाय वा विभागमा पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। यस वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनले प्रस्तावक तथा सम्वन्धित निकायले गर्नुपर्ने आधार रेखा अनुगमन, नियमपालन अनुगमन र प्रभाव अनुगमन बारे विषयहरू समावेश गरेको छ। यस रङ्गशाला प्रस्तावको वातावरणीय अनुगमन क्रियाकलापहरूका लागि कूल अनुमानित रकम रकम (रु.) १२,५०,०००/- प्रस्ताव गरिएको छ ।

वातावरणीय परीक्षणः वातावरण संरक्षण ऐन २०७६ को दफा १२(१) को व्यवस्था अनुसार वन तथा वातावरण मन्त्रालयले प्रस्तावित आयोजना संचालन भई दुई वर्ष भुक्तान भएको मितिले छ महिना भित्र आयोजनाको कार्यान्वयनबाट वातावरणमा परेको प्रतिकूल प्रभाव, त्यस्ता प्रभावलाई कम गर्न अपनाएको उपाय तथा त्यस्तो उपायको प्रभावकारिता र न्यूनीकरण हुन

नसकेको वा आंकलन नै नभएको प्रतिकूल प्रभाव उत्पन्न भएकोमा सो समेतको विश्लेषण गरी वातावरणीय परिक्षण प्रतिवेदन अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ।

निष्कर्षः प्रस्तावित आयोजनाको निर्माण गर्न लागिएको प्रस्तावित क्षेत्र कुनै विशेष वातावरणीय संवेदनशील क्षेत्रमा पर्दैन। निर्माण तथा सञ्चालन चरणमा यस वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययनबाट आएका अनुकूल प्रभाव अभिवृद्धि तथा प्रतिकूल प्रभावहरू न्यूनीकरण गर्ने उपायहरू सुझाइए अनुसार कार्य गरेमा प्रभावहरूलाई स्थलगत समाधान गर्न सकिने खालका रहेका छन्। यस प्रतिवेदनले औल्याएका सकारात्मक प्रभाव अभिवृद्धि र नकारात्मक प्रभाव न्यूनीकरण उपायहरु समयमै कार्यान्वयन गरेको खण्डमा र गुनासो निवारण संयन्त्रलाई पनि सक्रिय राखेमा भविष्यमा पनि स्थानीयको आयोजनाप्रतिको सहयोगी भावना कायम नै रही आयोजना निर्माण र संचालनमा सहजता हुने निस्कर्ष छ।

प्रतिबद्धता

- रोजगारीको लागि स्थानीय गरिब, विपन्न वर्ग तथा महिलालाई प्राथमिकता दिइनेछ।
- आयोजनाको कुनै पनि कार्यमा बालश्रम समावेश गरिने छैन।
- कामदारहरुको व्यावसायिक स्वास्थ्य र सुरक्षाका साधन र उपायहरु अपनाइनेछ।
- आयोजना प्रति स्थानीय वासिन्दाको राय-सुझाव र गुनासोहरु नियमित रुपमा लिइनेछ।
- वातावरणीय व्यवस्थापन योजनामा दिइएका न्युनीकरणका उपायहरूको अनिवार्य कार्यान्वयन र त्यसको नियमित अनुगमन गरिने छ।
- फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि waste management block को निर्माण गरिने।
- सञ्चालन अवधिमा निष्कासन भएको फोहोरमैलालाई खुला रूपमा बाल्न प्रतिबन्ध लगाउने।
- निर्माण कार्यमा संलग्न श्रमिकहरूलाई काम गर्दा व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्रीहरूको प्रयोग, प्राथमिक उपचारका लागि चाहिने सामानहरू, शौचालय, सफा पिउने पानी र सरसफाइमा चाहिने सामानहरूको व्यवस्था अनिवार्य रूपमा मिलाइने छ।
- प्रतिवेदनमा उल्लेखित विषयको पूर्ण पालना गरिनेछ।

Executive Summary

Introduction of the Project: The proposed project is located in Panchapuri Municipality Ward No. 8 of Surkhet District, Karnali Province. The proposed project is located 660 km from Kathmandu. The land in the project area is owned by the Government of Nepal and is currently being managed by the Shree Mauridanda Community Forest Users Group through the Karnali Provincial Government, Ministry of Industry, Tourism, Forest and Environment, Provincial Forest Directorate, Division Forest Office, Bheri, Babiyachaur, Surkhet. The current land use of the project area is as barren land of the forest area. The proposed project area will have structures such as waiting room block, quarter guard block, barracks block, mess block, guest house, auditorium hall/meeting hall, in-charge quarters, senior officer quarters, toilet block, classroom hall, warehouse, hospital building, family unit, canteen, gym hall, large multipurpose hall, small multipurpose hall, simulation blocks, photography and computer laboratory, e-library, training center office, etc.

The proponent of the proposal for the construction and operation of the Karnali Provincial Police Training Center is Karnali Provincial Police Office, Birendranagar, Surkhet, Nepal.. The proponent, Karnali Provincial Police Office, has selected "Research Enclave Pvt. Ltd., Kathmandu, Shankhamul" to conduct a study on environmental impact assessment and prepare the necessary report.

Legal Justification for Environmental Impact Assessment: Since the proposed project will utilize 14.05 ha. (140,512 sq m) of forest area; 13,886.63 sq m of the 14.05 ha. (1,40,512 sq m) of built up area; will accommodate more than 2,000 visitors and will require 170,000 liters of water per day during the operational phase, so the environmental impact assessment of this proposal has been carried out before the construction and operation of the project.

Study Methodology: For the environmental impact assessment, documents related to the project were studied, and works, books, and study-research reports, as well as government policies, acts, regulations, directives, and circulars related to the proposal were also reviewed. A field study was conducted in two phases to collect information on the physical, biological, socio-economic, and cultural environment of the project area.

The topographic maps published by the Survey Department in the project area (Sheet no: 2881 02 C Gutu) were collected. From these maps, data such as topography, geography and land use, river/gully details were collected, while unpublished documents related to the project such as the detailed project report, 2080, including the estimate made using the plinth area method for the building construction project of the Karnali Provincial Police Training Center, Surkhet (currently Nepalgunj), were studied.

During the field study, the air quality of the project area was recorded using Temtop (M2000) during the field visit, and the noise level was measured using a sound level meter. In addition, samples were collected to analyze the physical and chemical conditions of

drinking water for water quality and tested using scientific methods at a laboratory recognized by the Government of Nepal (Soil, Water and Air Testing Laboratories Pvt.Ltd.). In addition, information was collected for biodiversity and wildlife through field surveys, interviews with key informants, and review of various reference materials.

In accordance with the Environmental Protection Regulations, 2077, a public notice was published in the national daily newspaper "Hamro Akhbar" on 23/08/2082 for the opinions and suggestions of the stakeholders, and a public hearing was organized at the local level on 4/09/2082 with the aim of ensuring the participation of everyone in the affected districts and metropolitan cities. For the information and written opinions of the stakeholders about the environmental impact assessment report of the project, public notices were pasted in the municipalities, affected wards and public places and documents were collected, and a 7-day public notice was published in the national daily newspaper "Hamro Akhbar" on 13/10/2082. Similarly, recommendation letters were collected from the project-affected Panchapuri Municipality, Panchapuri Municipality Ward No. 8, Shri Janajagrut Secondary School, Shri Mauridanda Community Forest.

Existing Environmental Condition

Physical Environment: The proposed project is located in Babiyachaur, Ward No. 8, Panchpuri Municipality, Surkhet District, Karnali Province. The project is located at an altitude of 355 m above sea level. The geographical location of the said place is Site-1: 28°48'53.20" North and 81°22'14.63" East and Site-2: 28°48'33.55" North and 81°22'8.55" East. The project area is geographically located in the upper plains of the Chure region. Looking at the details of the average temperature of the district where the project is located, it is found that the maximum annual average temperature is 29.5°C and the minimum temperature is 13.4°C. According to the records measured at the seasonal measurement center of Surkhet district, the average annual rainfall here is 1397.403 mm. There is no large river/gully within 500 km of the proposed project. A seismic epicenter distribution map of Nepal (Bajracharya, 1994) shows that the project site is prone to earthquakes of magnitude 4-5. The average level of $PM_{2.5}$ in the project area is 15.15 µg/m^3 and PM_{10} is 35.32 µg/m^3.

Biological Environment: The project area does not fall within any protected area (national park, wildlife reserve, hunting reserve, conservation area and buffer zone) and forest protected areas but falls within the community forest area. The nearest Bardiya National Park is 21 kilometers away from the project area and the buffer zone of the same park is 17 kilometers away. The plants found in the forests near the proposed project area and the community forest where the project will be located include Sisou (*Dalbergia sissoo*), Khayar (*Senegalia catechu*), Sal (*Shorea robusta*), Simal (*Bombax ceiba*), Kadam (*Adina cordifolia*), etc. The important species from the point of view of ethnobotany found near the project area are Chari Amilo, Dubo, Ghiu Kumari, Harro, Barro, Amla, etc.

In the municipality affected by the project, there are foxes, ground squirrels, and ground squirrels, mouse rats, wild boars, etc. The main birds found around the project site are

partridges, black-footed ferrets, peacocks, woodpeckers, doves, and pigeons. Amphibians and reptiles found in the project area include Chude sarpa, kachuli sarpa, and lizards..

Socio-Economic and Cultural Environment

The affected area of this project is Panchapuri Municipality of Surkhet District. According to the National Population and Household Survey of Nepal, 2078, the total number of households in the project-affected municipalities is 7803. Out of the total population of the project-affected municipalities, 48.6 percent are male and 51.4 percent are female. Out of the total population of the local level affected by the project, the Chhetri population is 29.31 percent. The Brahmin (Hill) population is 15.52 percent, while the Magar population is 14.91 percent. The Tharu population is 0.005 percent, and 39.64 percent are other castes. The main source of income of the households in the project area is wage labor/non-agricultural labor. Similarly, there are service jobs, income from the sale of livestock, and income from business.

The proposed project area is owned by the Government of Nepal and is currently being managed by the Karnali Provincial Government, Ministry of Industry, Tourism, Forest and Environment, and the Division Forest Office under the Provincial Forest Directorate at Bheri, Babiyachaur, and Surkhet, and is being utilized by the Shree Mauridanda Community Forest User Group, so it does not appear that any households will be affected.

There are 97 houses in the directly affected area (500 m. radius) of the proposed project, of which 86% are mud houses and 14% are concrete houses. It is seen that no house/house will be affected by the project operation. A total of 504 people live in the directly affected area of the project, of which 263 are males and 241 are females. In this area, the population between the ages of 10 and 14 is 117, the population between the ages of 15 and 60 is 357, and the population above the age of 60 is 30. It has been found that people of 3 castes live in the directly affected area of the project, and all the houses are Hindu. In the directly affected area of the proposed project, there are 25 households that produce their own food grains that last for 1-3 months, 56 households that produce for 3-6 months, 10 households that produce for 6-9 months, and 6 households that produce for 9-12 months. In this area, it has been found that wage labor in the village, wage labor outside the village, selling livestock, etc. is used to purchase food grains. The main sources of income in this area are wage labor, selling vegetables and fruits, and trading business, while the sources of expenditure are medical treatment, clothing, transportation/communication, food, etc. All the houses have spring water as their drinking water source, 14 houses have pit latrines, while the remaining 83 houses have concrete latrines. When sick, they go to hospitals and local clinics for treatment. The locals in this area use firewood and gas for cooking, and electricity for lighting. The locals in this area are hopeful that the project will provide employment opportunities, development of the local area, sale of agricultural products, and growth of business. In case of damage to their houses, 86.60% of them want to receive compensation, 8.247% want to receive land in exchange for land, and the remaining 9.28% want to receive a house in exchange for a house.

Alternative Analysis of the Proposal: The project site is proposed in Panchapuri Municipality Ward No. 8, Babiyachaur. Currently, the land in the project area is owned by the Government of Nepal. The management of the land is being done by the Ministry of Industry, Tourism, Forest and Environment, Provincial Forest Directorate, under the Karnali Provincial Government, through the Division Forest Office, Bheri, Babiyachaur, Surkhet, while the area is being operated by the Shri Mauridanda Community Forest Users Group.

According to the provision that the land area required for a Provincial Police Training Center in the hilly region must be 350 Ropani, the Karnali Provincial Police Training Center (currently located in Nepalgunj) is to be relocated to Karnali Province. In compliance with the standards, a search was continuously conducted in various locations within Karnali Province, including the provincial capital and other places under the provincial structure after their designation, for land measuring 350 Ropani in the hilly region. However, no suitable land was found. Furthermore, the physical infrastructure required for the training center (office buildings and trainee barracks), parade ground, playground, jungle warfare and tactical exercise areas, firing range, obstacle course, and other structures also need to be constructed according to standards, and such land is unavailable. Additionally, the training center must be located near the provincial capital. In Surkhet district, no other suitable site could be obtained in the vicinity of Birendranagar Municipality. Considering security aspects, a strategically located site is required, and it must be close to the main highway. While attempting to arrange the required area of land nearby, no alternative site was found except the land belonging to the Mouri Danda Community Forest area, located in Dulalthai, Ward No. 8, Panchapuri Municipality, Surkhet district. The identified forest area is a degraded forest and has already been encroached upon. With the police stationed there, the forest area will also be looked after and protected. Therefore, the proposed project site is deemed suitable. Since no other suitable land is available with the proposer, it is not necessary to seek an alternative site for the project.

Major Environmental Impacts of the proposed project

Beneficial Impacts

The proposed construction work will create employment opportunities for the local residents of the area according to their skills, qualifications, and abilities, which will improve the income of the locals. It is expected that up to 200 workers will be required during the construction phase, while 300 people will be required during the operation phase. The employment opportunities in the local area will provide unskilled labor with the opportunity to develop their skills in project construction-related tasks such as bricklaying training, carpentry, plumbing work, electrical installation and maintenance work, painting, welding, etc. Priority will be given to purchasing construction materials such as cement, steel rods, sand, stone, gravel, bricks, and resources required during the construction phase from the local market, which will support economic activities in the local market. The construction of the project is expected to increase the value of land around the project.

Adverse Impacts

Physical Environment: The construction of this training center will maximize the use of land by removing the current natural environment and constructing concreting and components required for the police training center. The construction of this project will bring about a change in land use. In addition, the temporary auxiliary facilities (labor camps, construction material storage areas) required during the construction of the project will also lead to a change in land use. If organic waste is not properly managed, the waste will decompose and become foul-smelling and there is a risk of spreading infectious diseases such as cholera, malaria, dengue, etc. in the local environment. The air quality of the project area may deteriorate due to construction equipment and construction activities during the construction phase. In addition, smoke and dust (dust particles, carbon monoxide, sulfur oxides, hydrocarbons, and nitrogen oxides) emitted by vehicles transporting construction materials may also deteriorate air quality. Water pollution may occur when oil and grease leaks from fuel, petroleum products, and other heavy equipment required during the construction of the project and mixes with groundwater. During the construction period, the use of heavy equipment as well as the noise generated by vehicles used to transport construction materials such as trucks, tippers, etc. may have an impact on noise pollution in the surrounding settlements.

Biological Environment: For the construction and operation of this project, 14.05 ha. of Shri Mauridanda Community Forest will be used, so it will be necessary to remove trees or carry out excavation and construction work in the forest area. Since the project site is located within the Mauridanda Community Forest Area, 782 trees of various species will have to be removed from that area. During the construction of the training center in this area, there is a possibility of encroachment on the nearby community forest area and unauthorized exploitation of forest products. There is a possibility that the workers deployed during the construction of the project will poach wild animals including firewood, which is likely to have some negative impact on the forest area. The forest area used for the construction and operation of this project is home to various types of animals and the project will damage the forest area, so it is likely that the habitat of wild animals will be fragmented. Since the project construction area is located within the forest area, there is a possibility of accidental fire during the construction work..

Socio-Economic- Cultural Environment: The proposed project is planned on land owned by the Government of Nepal, and therefore, it is not expected to have a direct impact on households. During the construction phase, Occupational health and safety risks include falls from heights, injuries, electrocution, mechanical/vehicle accidents, and fractures. During the construction of projects, occupational health and safety risks at construction sites are high, especially among laborers. Similarly, dust, noise, and air pollution, inadequate housing in labor camps, lack of clean drinking water and toilets, lack of sanitation, unorganized labor camps and warehouses, poor waste management, etc. are likely to put workers at risk.

There may be wage inequality between male and female workers involved in construction work, even for the same work, and there is a possibility of child labor being used for various tasks at construction sites at low wages. High traffic also poses a risk of road congestion and road accidents. During the operation period, there is a possibility of fire from electrical equipment, and human casualties during sports activities due to seismic hazards. The migration of workers creates pressure on essential services with limited capacity, such as water, sewage, toilets, telecommunications, waste management, health services, transportation, local markets, etc.

Chemical Environment: If chemical substances such as mineral oil, lubricants, and paints used during the construction phase are not handled carefully, there is a possibility of pollution to the local soil and water.

<u>Beneficial Impacts Augmentation Measures</u>

Socio-Economic and Cultural Environment

- Priority be given to the project affected and local people for the employment opportunity depending upon their skills, experience and capacity.
- Provision of priority to low income households from project affected and local families.
- Provision of skill development training to unskilled manpower.

<u>Adverse Impacts Mitigation Measures</u>

Physical Environment

- Water sprinkling will be arranged at the construction site to control dust during construction activities.
- Open burning of waste generated at the construction site will be strictly prohibited.
- Classification of organic and inorganic waste at the source of waste discharge and separation of organic and inorganic waste sources in different storage areas at designated locations.
- Construction materials will be stored only at designated locations.
- Arrangements will be made to spray water at necessary locations to reduce dust generated during transportation of construction materials.
- Use of pressure horns will be prohibited while transporting construction materials.
- During the project operation phase, the wastewater discharged will be processed through septic tanks and final disposal will be arranged in coordination with the Metropolitan Municipality.

Biological Environment

- The amount required for the management of private land as per Sub-rule (1,a) of Rule 93 of the Forest Rules, 2079 BS shall be deposited in the fund as per Schedule_51.
- The amount required for the plantation of trees in the 14.05 ha. forest area to be used by the project as per Sub-rule 2 of Rule 93 of the Forest Rules, 2079 BS shall be deposited in the fund as per Schedule-51 A. for five years and maintenance of trees.

- For the 782 trees/poles to be cut, the amount required for the plantation of trees at the rate of five times the number of trees to be removed during the operation of the project as per Sub-rule (1,b) of Rule 93 of the Forest Rules, 2079 BS shall be deposited in the fund as per Schedule-51 A. for five years and maintenance of trees.
- During the construction of this project, workers and locals will be prohibited from unnecessarily entering the nearby forest, harming wildlife, etc.
- Regular monitoring will be carried out in coordination with the Division Forest Office, Surkhet, to control the hunting or trading of wildlife and birds by project workers.
- Instructions will be given to refrain from construction work during the times when wildlife is present in the forest area (especially in the morning and evening).
- Awareness programs will be conducted for locals and workers regarding forest fires and their effects.

Socio-Economic-Cultural Environment

- Workers involved in construction activities will be required to wear PPE such as helmets, safety vests, masks, gloves, and goggles. Additionally, accident insurance will be arranged for the workers.
- The use of child labor will be strictly prohibited at the construction site.
- Equal pay for equal work will be ensured for both male and female workers involved in construction.
- A grievance management system will be established at the construction site.
- Proper arrangements for cleanliness, clean drinking water, and hygienic toilets will be made at the construction site.
- Proper sanitation, clean drinking water, clean toilets, etc. will be provided at the construction site.
- Proper arrangements will be made for cleanliness, toilets, and clean drinking water in the premises during the operation period.
- Open areas will be set aside in the project area to minimize seismic risk and arrangements will be made to display the information through hoarding boards in a way that is clearly understood by visitors.

Chemical Environment

- A separate and secure storage area will be designated within the project site for storing chemical substances such as mineral oils, lubricants, and paints used during the construction phase. Unauthorized access to the storage area will be prohibited, and visible warning signs for hazardous and flammable materials will be placed in the storage area.

Environment Management Plan: An Environmental Management Plan (EMP) is an important section of EIA report. The purpose of EMP is to formulate beneficial impact augmentation measures and mitigation measures to minimize adverse impacts of the project. This Environmental Management Plan proposes an estimated cost of NPR 1,200,000.00 to implement beneficial impact enhancement measures and NPR 2,100,000.00 to execute adverse impact mitigation plans. Additionally, the budget for the Community Support

Program is NPR 12,400,000.00. The estimated cost for environmental monitoring stands at NPR 1,920,000.00.

Environment Monitoring Plan: As per the provision of Environment Protection Rules, 2077 Rule 45 the propent has to carry out the self-monitoring of project in every six months and submit to the concerned agency. This Environmental Impact Assessment report has presented baseline monitoring, compliance monitoring and impact monitoring in order to ensure the implementation of the mitigation plan. The monitoring plan has identified the indicators, methods, monitoring time, budget and the monitoring agencies. An estimated total budget of NPR 1,250,000/- has been proposed for the environmental monitoring activities of this stadium project.

Environmental Audit: As per Section 12(1) of the Environment Protection Act, 2076, the Ministry of Forests and Environment must update the environmental audit report within six months of the completion of two years of operation of the proposed project. The audit will analyze the adverse environmental impacts caused by the project's implementation, the measures adopted to mitigate those impacts, the effectiveness of such measures, and any unmitigated or unforeseen adverse impacts.

Conclusion: The proposed area where the proposed project is to be constructed does not fall into any particularly environmentally sensitive area. If the measures to enhance positive impacts and mitigate adverse impacts identified in this environmental impact assessment study during the construction and operation phases are implemented as recommended, the impacts can be resolved on-site. If the measures to enhance positive impacts and mitigate negative impacts highlighted in this report are implemented in a timely manner and the grievance redressal mechanism is also kept active, it is expected that the local people will continue to support the project in the future and the project will be built and operated smoothly..

Commitments

- Priority will be given to local poor, disadvantaged groups, and women for employment opportunities.
- No child labor will be involved in any activities of the project.
- Occupational health and safety measures and resources for workers will be ensured.
- Feedback, suggestions, and grievances from local residents regarding the project will be regularly collected and addressed.
- The mitigation measures outlined in the Environmental Management Plan will be strictly implemented and regularly monitored.
- A waste management block will be constructed for waste management.
- Open burning of waste during the operational phase will be strictly prohibited.
- Workers involved in construction activities will be provided with personal protective equipment (PPE), necessary first aid supplies, clean drinking water, sanitation facilities, and hygiene materials.
- Full compliance with the topics outlined in the report will be ensured

संक्षिप्त शब्दावलीको सूची

कि.ग्रा.	:	किलोग्राम
कि.मि.	:	किलोमिटर
घ.मि.	:	घनमिटर
जु.प्र.अ	:	जुनियर प्रहरी अधिकृत
प्र.ज.	:	प्रहरी जवान
प्रा.ह.	:	प्रहरी हवल्दार
प्र.ना.उ	:	प्रहरी नायव उपरीक्षक
नं.	:	नम्बर
न.पा.	:	नगरपालिका
मि.	:	मिटर
वा.प्र.मू.	:	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन
वि.सं.	:	विक्रम संवत्
हे.	:	हेक्टर
µS/cm	:	Micro Siemens per centimeters
CITES	:	Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora
CO_2	:	Carbon dioxide
HCHO	:	Formaldehyde
IUCN	:	International Union for Conservation of Nature
Km	:	Kilometer
kVA	:	Kilo Volt Ampere
LC	:	Least Concerned
LEP	:	Labor based Environmentally Friendly and Participatory
LPG	:	Liquefied Petroleum Gas
M	:	Meter
MBBR	:	Moving Bed Biofilm Reactor
Mg/L	:	Milligrams per liter
MSW	:	Municipal Solid Waste
NEA	:	Nepal Electricty Authority
No.	:	Number
Ppm	:	Parts per million
RH	:	Relative Humidity
Sqm.	:	Square meter

विषयसूची

परिच्छेद १. प्रतिवेदन तयार गर्ने व्यक्तिको वा संस्थाको नाम र ठेगाना १

१.१. प्रस्तावकको पूरा नाम, ठेगाना, ईमेल र फोन नं. १

१.२. परामर्शदाताको नाम, ठेगाना, ईमेल र फोन नं. १

१.३. वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको कानूनी औचित्य २

१.४. वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको उद्देश्य ३

१.५. अध्ययनको सीमा तथा सम्बन्धित अन्य कुरा ४

परिच्छेद २. प्रस्तावको परिचय ५

२.१ परिचय ५

२.१.१ भूमिका ५

२.१.२ सान्दर्भिकता ८

२.२. प्रस्तावकको विवरण ८

२.२.१. आयोजनाको अवस्थिति ८

२.२.२ आयोजना स्थलको पहुँच १३

२.२.३. आयोजनाको मुख्य विशेषताहरु १७

२.२.५. आयोजना सम्बन्धी क्रियाकलाप १९

२.२.४. संरचनाको जानकारी र अवयव २०

२.२.६ आवश्यक निर्माण सामग्री (परिमाण र स्रोत) २७

२.२.७. प्रयोग हुने ऊर्जाको किसिम (स्रोत र खपत हुने परिमाण) २७

२.२.८. आवश्यक जनशक्ति २७

२.२.९. आवश्यक जग्गाको क्षेत्रफ़ल २८

२.२.११. निर्माण तालिका ३०

२.२.१२. पानी भण्डारण र आपूर्ति प्रणाली ३३

२.२.१३. प्रयोग हुने प्रविधि ३४

२.३ प्रस्तावको उदेश्य ३९

परिच्छेद ३. प्रतिवेदन तयार गर्दा अपनाइएको विधि ४०

३.१. सम्बन्धित सामग्रीको पुनरावलोकन ४०

३.२. प्रस्तावको प्रभाव क्षेत्र निर्धारण ४१

३.३. प्रस्ताव कार्यान्वयन हुने क्षेत्रको नक्साको अध्ययन ४४
३.४. चेकलिष्ट/म्याट्रिक्स तथा प्रश्नावलीको निर्माण गरी आवश्यक तथ्याङ्क संकलन ४४
३.५. स्थलगत अध्ययन ४४
३.५.१ भौतिक वातावरण ४५
३.५.२ जैविक वातावरण ४६
३.५.३ सामाजिक-आर्थिक-साँस्कृतिक वातावरण ४७
३.६. संकलित नमूनाको प्रयोगशालामा विश्लेषण ४८
३.७. प्राप्त तथ्याङ्कको विश्लेषण ४९
३.८. प्रभावको पहिचान, आकलन तथा उल्लेखनीय प्रभावको मूल्याङ्कन गर्दा अपनाइएको विधि... ५०
३.९. मस्यौदा प्रतिवेदनको तयारी ५१
३.१०. सार्वजनिक परामर्श, छलफल, अन्तरक्रिया र सुनुवाई ५१
३.११. सार्वजनिक सूचना तथा सूचना सम्प्रेषण र सुझाव संकलन ५५
३.१२. सुझाव समावेश गरी अन्तिम प्रतिवेदनको तयारी ५६
परिच्छेद ४. प्रस्तावसँग सम्बन्धित नीति, कानून तथा मापदण्ड ५७
परिच्छेद ५. विद्यमान वातावरणीय अवस्था ७३
५.१. भौतिक वातावरण ७३
५.२. जैविक वातावरण ८४
५.३. सामाजिक, आर्थिक तथा साँस्कृतिक वातावरण ९२
५.४ सार्वजनिक सवाल १०८
परिच्छेद ६. प्रस्तावको विकल्प विश्लेषण १११
६.१ आयोजना स्थल १११
६.२ निर्माण प्रकृया, समय तालिका १११
६.३ प्रयोग गरिने कच्चा पद्धार्थ तथा प्रविधि ११२
६.४ वैकल्पिक ऊर्जा स्रोत ११२
६.५ प्रस्ताव कार्यान्वयन नगर्ने विकल्प ११३
परिच्छेद ७. प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्दा वातावारणमा पर्ने प्रभाव तथा संरक्षणका उपाय ११४
७.१ अनुकूल प्रभावहरू ११४
७.१.१ निर्माण चरण ११४

७.१.२ सञ्चालन चरण ११५
७.२ प्रतिकूल प्रभावहरू ११७
७.२.१ निर्माण चरण ११७
७.२.२ सञ्चालन चरण १२७
परिच्छेद ८. अनुकूल प्रभाव अभिवृद्धि तथा प्रतिकूल प्रभाव न्यून गर्ने उपाय १३७
८.१ वातावारणीय प्रभावहरू पहिचान, विश्लेषण तथा अभिवृद्धि तथा न्यूनीकरणका उपायरू १३७
८.२ अनुकूल प्रभाव अभिवृद्धि गर्ने उपायहरू १३८
८.२.१ निर्माण चरण १३८
८.२.२ सञ्चालन चरण १३८
८.३ प्रतिकूल प्रभावहरू न्यूनीकरणका उपाय १३९
८.३.१ निर्माण चरण १३९
८.३.२ सञ्चालन चरण १४८
८.४ वातावरणीय व्यवस्थापन योजना १५२
८.५ सामुदायिक सहयोग कार्यक्रम १७१
८.५ अनुकूल प्रभावहरूको अनुमानित खर्चको सारांश १७१
८.६ प्रतिकूल प्रभावहरूको अनुमानित खर्चको सारांश १७२
८.७ वातावरणीय व्यवस्थापन योजना कार्यान्वयनको अनुमानित लागत १७२
८.७ विपद् व्यवस्थापन कार्ययोजना १७३
परिच्छेद ९. प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्दा अनुगमन गर्नुपर्ने विषय १७७
९.१ वातावरणीय व्यवस्थापन योजनाका लागि संगठनात्मक संरचना १८५
परिच्छेद १०. वातावरणीय परीक्षण १८६
परिच्छेद ११. निष्कर्ष तथा प्रतिबद्धता १९३
परिच्छेद १२. सन्दर्भ सामग्रीहरु १९६
परिच्छेद १३. अनुसूचीहरु १९७
अनुसूची १: क्षेत्र निर्धारण र कार्यसूची स्वीकृतको पत्र १९८
अनुसूची २: अध्ययन टोली सदस्यको स्वघोषणा २००
अनुसूची ३: प्रस्तावकको स्व-घोषणा पत्र प्रस्तावकको स्वघोषणा २०५
अनुसूची ४: सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमको सूचना र सुचना टाँस मुचुल्का २०६

अनुसूची ५: सार्वजनिक परामर्श छलफल २३१
अनुसूची ६: सार्वजनिक सूचना र सूचना टाँसको मुचुल्का २३८
अनुसूची ७: सहमति सहितको सिफारिस पत्र २५५
अनुसूची ८: खानेपानीको गुणस्तर परिक्षण गरेको प्रयोगशाला प्रतिवेदन २६४
अनुसूची ९: आयोजना स्थलको तस्विरहरु २६६
अनुसूची १०: डिभिजन वन कार्यालय भेरीको सहमति सहितको सिफारिस २७१
अनुसूची ११: कर्णाली प्रदेश, उद्योग, पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालयको सहमति सहितको सिफारिस २७२
अनुसूची १२: प्रदेश वन निर्देशनालय कर्णाली प्रदेशको सहमति सहितको सिफारिस २७६
अनुसूची १३: वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन तयारीका लागि भएको सम्झौता २७७
अनुसूची १४: वनको जग्गा प्रयोग गर्ने सम्बन्धि सामुदायिक वनको सिफारिस पत्र २८२
अनुसूची १५: वनको जग्गा प्रयोग गर्ने सम्बन्धि वडा कार्यालयको सिफारिस पत्रहरु २८८
अनुसूची १६: वनको जग्गा प्रयोग गर्ने सम्बन्धि स्थानीय तहको सिफारिस पत्रहरु २९२
अनुसूची १७: श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा विभिन्न सरोकारवाला निकायसँग भएको छलफल र निर्णय २९७
अनुसूची १८: आयोजना क्षेत्र रहने स्थानको Cadastral नक्सा ३०२
अनुसूची १९: वन क्षेत्र प्रयोग गर्नुपने कारण सहितको पत्र ३०५
अनुसूची २०: प्रस्तावक क्षेत्रमा रहने संरचनाको Drawing and Design ३०६
अनुसूची २१: प्रभावित वन क्षेत्रबाट हटाउनु पर्ने रुख/पोलको लगत विवरण ३१८
अनुसूची २३: विषय विज्ञको वैयक्तिक विवरण ३३९

तालिकाहरुको सूची

तालिका १.१: वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको कानूनी औचित्यता २

तालिका २.१: तालिम केन्द्रमा रहने जम्मा जनशक्तिको विवरण ६

तालिका २.२: प्रस्तावित आयोजना स्थलसम्मको पहुँच मार्ग १३

तालिका २.३: आयोजनाको मुख्य विशेषताहरु १७

तालिका २.४: आयोजनाका प्रमुख संरचनाको विवरण २१

तालिका २.५: आयोजनाका प्रमुख संरचनाले ओगट्ने जग्गाको क्षेत्रफ़ल सहितको विवरण २३

तालिका २.६: आयोजना निर्माणका लागि आवश्यक निर्माण सामग्रीको विवरण २७

तालिका २.७: आयोजना निर्माणको अवधिमा खपत हुने ऊर्जाको विवरण २७

तालिका २.८: आयोजनाले ओगट्ने जमिनको क्षेत्रफल २८

तालिका २.९: तालिम केन्द्रको मापदण्ड र प्रस्तावित जग्गा बारेको तुलनात्मक विवरण २८

तालिका २.१०: आयोजनाको निर्माण समय तालिका ३२

तालिका २.११: कामदार शिविर तथा निर्माण सामग्री भण्डारण स्थलको विवरण ३४

तालिका २-१२: फोहोरमैलाको वर्गीकरण ३५

तालिका ३.१: पुनरावलोकन गरिएका सामग्री/ प्रतिवेदन ४०

तालिका ३.२ : आयोजनाको समग्र प्रभाव क्षेत्र निर्धारणको नक्सा ४३

तालिका ३.३: अध्ययन तथा विश्लेषण गरिएका नक्सा ४४

तालिका ३.४: स्थलगत अध्ययन कार्यको समय तालिका ४५

तालिका ३.५: आयोजना क्षेत्रको ध्वनिको स्तर तथा वायुको गुणस्तर मापन गरिएको स्थानको विवरण ४६

तालिका ३.६: प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्रको सामाजिक-आर्थिक तथा सांस्कृतिक वातावरणीय अवयवहरुको तथ्यांक संकलन विधि ४७

तालिका ३.७: प्रभावहरुको वर्गीकरण ५१

तालिका ३.८: प्रभाव स्तर विश्लेषण आधार तालिका ५१

तालिका ३.९: सामुहिक छलफलको उपस्थितिको विवरण ५२

तालिका ३.१०: सार्वजनिक सुनुवाईको विवरण ५४

तालिका ४.१:प्रस्तावसँग सम्बन्धित नीति कानून तथा मापदण्ड ५७

तालिका ५.१: आयोजना प्रभावित नगरपालिकाको भू-उपयोगको अवस्था ७३

तालिका ५.२: सुर्खेत जिल्लाका मौषमी मापन केन्द्रमा मापन गरिएको Annual Humidity र Average wind speed ७६

तालिका ५.३: सुर्खेत जिल्लाका मौषमी मापन केन्द्रमा मापन गरिएको औषत वार्षिक वर्षा ७७

तालिका ५.४: सुर्खेत जिल्लाका मौषमी मापन केन्द्रमा मापन गरिएको औषत वार्षिक तापक्रम (°C) ७७
तालिका ५.५: वायु गुणस्तर र ध्वनिको सिमा मापन स्थलको विवरण ८२
तालिका ५.६: आयोजना क्षेत्रको वायु गुणस्तरको अवस्था ८२
तालिका ५.७: आयोजना क्षेत्रको ध्वनिको सिमा ८२
तालिका ५.८: पानीको गुणस्तरको संक्षिप्त विवरण ८३
तालिका ५.९: आयोजन क्षेत्र रहने सामुदायिक वनको विवरण ८६
तालिका ५.१०: आयोजना क्षेत्रमा पाइने वनस्पतिहरु र संरक्षण स्थितिको विवरण ८७
तालिका ५.११: प्रस्तावित आयोजना वरपर क्षेत्रमा पाइने जडिबुटी तथा गैरकाष्ठ वन पैदावार ८८
तालिका ५.१२: आयोजना क्षेत्रमा पाइएका स्तनधारी जीवहरु ८९
तालिका ५.१३: आयोजना क्षेत्रमा पाइएका चराहरु ९०
तालिका ५.१४: आयोजना क्षेत्रमा पाईएका सरीसृप (Reptiles) प्रजातिहरू ९२
तालिका ५.१५: आयोजना क्षेत्रमा पाईएका उभयचर (Amphibian) प्रजातिहरू ९२
तालिका ५.१६: आयोजना क्षेत्र रहने सामुदायिक वनको विवरण ९३
तालिका ५.१७: आयोजनाका लागि आवश्यक पर्ने जग्गाको विवरण ९३
तालिका ५.१८: जनसंख्याको विवरण ९३
तालिका ५.१९: उमेर अनुसारको जनसंख्याको विवरण ९३
तालिका ५.२०: शैक्षिक अवस्थाको विवरण ९४
तालिका ५.२१: घरधुरीको जातिगत विवरण ९५
तालिका ५.२२: घरधुरीको धर्म अनुसारको विवरण ९५
तालिका ५.२३: घरको किसिम ९५
तालिका ५.२४: खानेपानीको मुख्य स्रोत ९६
तालिका ५.२५: चर्पीको प्रकार ९६
तालिका ५.२६: बिरामी हुँदा जचाउन जाने स्थान ९६
तालिका ५.२७: खाना पकाउन प्रयोग गरिने इन्धन ९७
तालिका ५.२८: बत्ती बाल्न प्रयोग हुने इन्धन ९७
तालिका ५.२९: जग्गाको उत्पादनले खान पुग्ने अवधि ९८
तालिका ५.३०: खाद्यान्न किन्ने आम्दानीको स्रोत ९८
तालिका ५.३१: आयोजनाको बारेमा जानकारी ९८
तालिका ५.३२: आयोजनाबाट आशा राखिएका कुराहरू ९९
तालिका ५.३३: सामुदायिक वनसँगको निर्भरता ९९
तालिका ५.३४: आयोजना प्रभावित वडाको जनसांख्यिक विवरण १०१

तालिका ५.३५: आयोजना प्रभावित जिल्लाको उमेर समूह अनुसार जनसंख्या (प्रतिशत) १०१
तालिका ५.३६: आयोजना प्रभावित स्थानीय तहको जातजाति अनुसारको जनसंख्या.................... १०१
तालिका ५.३७: आयोजना प्रभावित जिल्लाको मातृभाषा बोल्ने समुदाय (प्रतिशतमा).................... १०२
तालिका ५.३८: आयोजना प्रभावित स्थानीय तहको मातृभाषा अनुसार जनसङ्ख्या र प्रतिशतको पूर्ण विवरण.. १०२
तालिका ५.३९: आयोजना प्रभावित जिल्लाको साक्षरता स्थिति (५ बर्ष र माथि)....................... १०३
तालिका ५.४०: आयोजना प्रभावित स्थानीय तहको साक्षरता स्थिति.. १०३
तालिका ५.४१: आयोजना प्रभावित जिल्लाको तह अनुसारको शैक्षिक स्थिति............................ १०४
तालिका ५.४२: आयोजना प्रभावित स्थानीय तहको तह अनुसारको शैक्षिक स्थिति.................... १०४
तालिका ५.४३: आयोजना प्रभावित स्थानीय तहमा उपलब्ध स्वास्थ्य केन्द्र १०७
तालिका ५.४४: आयोजना प्रभावित स्थानीय तहको धर्मावलम्बी अनुसारको जनसङ्ख्या १०८
तालिका ५.४५: आयोजना प्रभावित स्थानीय तहमा मनाइने प्रमुख चाडपर्वहरु............................ १०८
तालिका ५.४६: आयोजना सम्बन्धी सार्वजनिक सवालहरू १०९
तालिका ५.४७: सार्वजनिक छलफलबाट प्राप्त राय-सुझावहरुको सम्बोधन गरिएको विवरण......... १०९
तालिका ७.१: आयोजनाले उपयोग गर्ने वन क्षेत्र भित्र रहेका रुखहरुको विवरण १२१
तालिका ७.२: आयोजनाले उपयोग गर्ने वन क्षेत्र भित्र रहेका पोलहरुको विवरण १२२
तालिका ७.३: आयोजनाले उपयोग गर्ने वन क्षेत्र भित्र रहेका लाथ्रा तथा विरुवा हरुको विवरण. १२३
तालिका ७.४:अनुकूल प्रभावहरूको तह निर्धारण र मूल्याङ्कन.. १३२
तालिका ७.५: प्रतिकूल प्रभावहरूको तह निर्धारण र मूल्याङ्कन १३३
तालिका ८.१: क्षतिपूर्ति वृक्षारोपण तथा सट्टाभर्नाका लागि अनुमानित लागत.............................. १४३
तालिका ८.२: अनुकूल प्रभावहरू वढोत्तरीका उपायबारे वातावरणीय व्यवस्थापन योजना १५३
तालिका ८.३: प्रतिकूल प्रभावहरू न्यूनीकरणका उपायहरूबारे वातावरणीय व्यवस्थापन योजना.... १५४
तालिका ८.४: सामुदायिक सहयोग कार्यक्रमको विवरण.. १७१
तालिका ८.५ : अनुकूल प्रभावहरूको अनुमानित खर्च.. १७१
तालिका ८.६: प्रतिकूल प्रभावहरूको अनुमानित खर्च.. १७२
तालिका ८.७ : वातावरणीय व्यवस्थापन योजना कार्यान्वयनको अनुमानित लागत....................... १७२
तालिका ८.८ : आयोजनाका लागि अनुमानित वातावरणीय खर्चको विवरण................................. १७३
तालिका ८.६: विपद व्यवस्थापन कार्ययोजना.. १७५
तालिका ९.१: वातवरणीय अनुगमन योजना १८१
तालिका १०.१: वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदनको ढाँचा.. १८७
तालिका १०.२: वातावरणीय परीक्षणको लागि चेकलिष्ट... १८८
तालिका १०.३: वातावरण परीक्षण तालिका... १९०

नक्साहरुको सूची

नक्सा २-१: आयोजना क्षेत्र रहने नगरपालिका तथा वडा स्तरको नक्सा १०
नक्सा २-२: आयोजना क्षेत्रको टोपोग्राफिक नक्शा ११
नक्सा २-३: आयोजना क्षेत्रको गुगल अर्थ नक्शा १२
नक्सा २-४: काठमाडौं देखि आयोजना क्षेत्रको पहुँच मार्गको नक्सा १४
नक्सा २-५: सुर्खेत विमानस्थल देखि आयोजना स्थलसम्मको पहुँच मार्गको नक्सा १५
नक्सा २-६: प्रस्तावित आयोजनासँग पुग्ने पहुँच मार्ग १६
नक्सा २-७: कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र (साइट-१) को मास्टर प्लान २५
नक्सा २-८: कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र (साइट-२) को मास्टर प्लान २६
नक्सा २-९: आयोजना क्षेत्र २९
नक्सा ३-१: आयोजनाको प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्रको नक्सा ४२
नक्सा ५-१: प्रस्तावित आयोजनाको प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष प्रभावित क्षेत्रको भू-उपयोग नक्सा ७४
नक्सा ५-२: प्रस्तावित आयोजनाको समग्र प्रभावित क्षेत्रको नक्सा ७५
नक्सा ५-३: जल तथा जलाधार क्षेत्रको नक्सामा आयोजना स्थलको अवस्थिति ७८
नक्सा ५-४: प्रस्तावित आयोजनाको भौगर्भिक नक्सा ७९
नक्सा ५-५: आयोजना क्षेत्र रहने स्थानको स्लोप नक्सा ७९
नक्सा ५-६: क्षेत्रीय भौगर्भिक नक्सामा आयोजना स्थलको अवस्थिति ८०
नक्सा ५-७: भूकम्पीय जोखिम देखाईएको नक्सामा आयोजना स्थलको अवस्थिति ८१
नक्सा ५-८: आयोजान क्षेत्रबाट नजिकको संरक्षण क्षेत्र ८५

चित्रहरुको सूची

चित्र २-१: कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) कार्यालय रहेको क्षेत्र......... ३०
चित्र २-२: फोहोर न्यूनीकरण पिरामिड (Waste Management Hierarchy)...................................... ३६
चित्र २-३: MBBR Technology.. ३८
चित्र २-४: Typical Process Flow Diagram of MBBR Technology ३८
चित्र ८-१: गुनासो सम्बोधन संरचना.. १४८
चित्र ८-२: विपद् व्यवस्थापन तथा आकस्मिक सेवाको संस्थागत बनावट.................................. १७४
चित्र ९-१: वातावरण तथा सामाजिक व्यवस्थापन इकाईको सांगठनिक संरचना........................... १७८
चित्र ९-२: वातावरणीय व्यस्थापन योजना कार्यान्वयनको लागि संगठनात्मक संरचना................. १८५

परिच्छेद १. प्रतिवेदन तयार गर्ने व्यक्तिको वा संस्थाको नाम र ठेगाना

१.१. प्रस्तावकको पूरा नाम, ठेगाना, ईमेल र फोन नं.

कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) आयोजनाको निर्माण तथा संचालनको प्रस्तावक कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल हो। यस कार्यालयको मुख्य लक्ष्य नेपाल प्रहरी सेवामा प्रवेश गर्न चाहने आवश्यकतानुसारको भर्ना मापदण्ड भित्र पर्ने कुनै पनि ईच्छुक नेपाली नागरिकहरुको निष्पक्ष र पारदर्शि तरिकाले भर्ना छनौट तथा अन्तिम छनौट भई आएका योग्य उम्मेदवारहरुलाई समय सापेक्ष व्यवसायिक तालीम प्रदान गरी दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्ने तथा सेवारत प्रहरी कर्मचारीहरुलाई बिभागिय नीति अनुरुप विभिन्न सेवाकालिन तालीमहरु प्रदान गर्ने कार्यमा योगदान पुऱ्याउने रहेको छ। प्रस्तावकको ठेगाना निम्न बमोजिम रहेको छ।

प्रस्तावकको नाम र ठेगानाः
कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय
विरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल
फोन नं. ०८१-५५००५१ (डि.अ.), ९८५८०९०११५ (संचार)
९८५८०९०७६६ (प्र.ना.उ.-सूचना अधिकारी)
९८५८०९१२२२ (समादेशक-कार्यलय प्रमुख)
ईमेलः ksptc@nepalpolice.gov.np, ksptc_admin@nepalpolice.gov.np
ksptc_comm@nepalpolice.gov.np
फेसवुक पेजः https://www.facebook.com/ptcnpjp

१.२. परामर्शदाताको नाम, ठेगाना, ईमेल र फोन नं.

प्रस्तावक कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालयले वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन सम्बन्धी अध्ययन कार्य गरी आवश्यक प्रतिवेदन तयार गर्नका लागि "रिसर्च इन्क्लेव प्रा.लि., काठमाडौं, शंखमुल" लाई छनौट गरेको छ। यो प्रतिवेदन वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ र वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को आधारमा तयार पारिएको छ भने विज्ञहरुको स्वघोषणा यसै प्रतिवेदनको अनुसूची_७ मा समावेश गरिएको छ।

प्रतिवेदन तयार पार्ने संस्थाको नाम र ठेगानाः

रिसर्च इन्क्लेव प्रा.लि.
काठमाडौं, शंखमुल
फोन नम्बरः +९७७-०१-५२४२९१८
ई-मेलः researchenclave@gmail.com

१.३. वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको कानूनी औचित्य

वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६[1] को दफा ३ र ५ ले निर्देशित गरे अनुरुप वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ३ र ४ मा भएको व्यवस्था अनुसार **तालिका १-२** बमोजिम यस प्रस्तावका लागि वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गर्नु आवश्यक रहको छ।

तालिका १.१ः वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको कानूनी औचित्यता

क्र.सं.	कानूनी व्यवस्था	आयोजनाको अवस्था
वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गर्नुपर्ने कानूनी औचित्यताः		
१.	**वन क्षेत्रको जगगा प्रयोग गर्ने**	
	वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ को दफा ३ को उपदफा (१) र वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ३ बमोजिम अनुसूची ३ को “**(क) वन क्षेत्र** ” को (५) विद्युत प्रसारण लाइन निर्माण वा ५० किलोमिटरसम्म लम्बाईको राष्ट्रिय राजमार्ग वा सहायक सडकको चौडाई वृद्धि हुने गरी स्तरवृद्धि, पुनर्स्थापना वा पुनर्निर्माण गर्ने बाहेक अन्य प्रयोजनको लागि ५ हेक्टरभन्दा बढी वन क्षेत्र, वन संरक्षण क्षेत्र, संरक्षण क्षेत्र, मध्यवर्ती क्षेत्र तथा वातावरण संरक्षण क्षेत्रको वनको जगगा प्रयोग गर्ने, प्रस्तावको हकमा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गर्नुपर्ने प्रावधान रहेको छ।	प्रस्तावित आयोजनाले १४.०५ हे. (१४०५१२ वर्ग मिटर) वन क्षेत्र प्रयोग गर्ने
२.	**Built Up Area वा Floor Area**	
	वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ को दफा ३ को उपदफा (१) र वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ३ बमोजिम अनुसूची ३ को **“(ज) आवास, भवन तथा बस्ती विकास र शहरी विकास क्षेत्रः”** कोः (१) १०,००० वर्गमिटर क्षेत्रफलभन्दा बढीको Built Up Area वा Floor Area भएको आवासीय, व्यावसायिक वा आवासीय र व्यावसायिक दुबै प्रकृति भएको संयुक्त भवन निर्माण गर्ने” प्रस्तावको हकमा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गर्नुपर्ने प्रावधान रहेको छ।	१. प्रस्तावित आयोजनाको १४.०५ हे. (१,४०,५१२ वर्ग मिटर) क्षेत्रफल मध्ये १३,८८६.६३ वर्ग मि. Built Up Area रहेकोले २. प्रस्तावित आयोजना सिनेमा हल, थिएटर, सामुदायिक भवन, रङ्गशाला, कन्सर्टहल, स्पोर्टस कम्प्लेक्स नभएता पनि २,००० जना भन्दा बढी आगमन गर्ने

[1] *नेपाल राजपत्र, खण्ड ६९, अतिरिक्तांक १३ (क), २०७६ असोज २४ गते*

क्र.सं.	कानूनी व्यवस्था	आयोजनाको अवस्था
	(२) २,००० जना भन्दा बढी एकै पटक आगमन तथा निगमन हुने सिनेमा हाल, थिएटर, सामुदायिक भवन, रङ्गशाला, कन्सर्टहल, स्पोर्टस कम्प्लेक्स निर्माण गर्ने	
३.	**पानीको प्रयोग हुने भवन निर्माण तथा संचालन**	
	वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ को दफा ३ को उपदफा (१) र वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ३ बमोजिम अनुसूची ३ को “(ज) आवास, भवन तथा बस्ती विकास र शहरी विकास क्षेत्रः” को (६) “२०,००० लिटर भन्दा बढी दैनिक पानीको प्रयोग हुने भवन निर्माण तथा संचालन गर्ने” प्रस्तावको हकमा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गर्नुपर्ने प्रावधान रहेको छ।	यस आयोजनाको निमित्त दैनिक ५०,००० लिटर (निर्माण चरणमा) र १,००० जना *१३५ लिटर प्रति व्यक्ति प्रतिदिन[2] = १३५,००० लिटर र अन्य प्रयोजनका लागि ३५,००० लिटर गरि जम्मा १७०,००० लिटर पानी (संचालन चरणमा) प्रयोग हुने भएकोले

१.४. वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको उद्देश्य

वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ अनुसार वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनले कुनै प्रस्तावको कार्यान्वयन गर्दा सो प्रस्तावले वातावरणमा उल्लेखनीय प्रतिकूल प्रभाव पार्ने वा नपार्ने सम्बन्धमा यकिन गर्नुको साथै त्यस्तो प्रभावलाई कुनै उपायद्वारा निराकरण वा न्यूनीकरण गर्नका लागि अवलम्बन गरिने उपायको सम्बन्धमा विस्तृत रुपमा अध्ययन गर्दछ। यस आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको उद्देश्यहरु निम्नानुसार छन्:

- प्रस्तावित आयोजनालाई वातावरणीय,सामाजिक तथा आर्थिक रुपमा दिगो बनाउने,
- आयोजना क्षेत्रमा विद्यमान भौतिक, जैविक, सामाजिक-आर्थिक र सांस्कृतिक वातावरणको विभिन्न घटकहरूको पहिचान र मूल्याङ्कन गर्ने र सो को दस्ताबेज तयार गर्ने;
- आयोजना सम्बद्ध कानूनी र नीतिगत व्यवस्थाहरुको समीक्षा गर्ने;
- आयोजनाको विभिन्न विकल्पहरूको मूल्याङ्कन गर्ने र वातावरणीय रुपमा दिगो, सामाजिक रूपले स्वीकार्य र आर्थिक रूपमा व्यवहारिक सबैभन्दा उत्तम विकल्प सिफारिस गर्ने;
- वातावरणीय प्रभावको परिमाण, अवधि र सीमाको मूल्याङ्कन गर्दै भविष्यमा हुनसक्ने सम्भावित सकारात्मक र नकरात्मक वातावरणीय प्रभावको आँकलन गर्नेः

[2] https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/338044/9789240015241-eng.pdf

- नकारात्मक वातावरणीय प्रभावहरू रोक्न वा न्यूनतम राख्न र दिगो वातावरणीय विकास, सामाजिक-आर्थिक विकास सुनिश्चित गर्दै वातावरणमा पर्ने सकारात्मक प्रभावहरूको सम्बर्द्धन गर्न वातावरणीय व्यवस्थापन योजना तयार गर्ने;
- वातावरणको अनुगमनको लागि सूचकको रुपमा छानिएका वातावरणीय मापदण्डहरुको आधारभूत जानकारी लिने र
- वातावरणीय अनुगमन, निरीक्षण तथा परिक्षण योजना र संस्थागत संयन्त्र तयार गर्ने।

१.५. अध्ययनको सीमा तथा सम्बन्धित अन्य कुरा

यस आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदनले प्रतीक्षालय ब्लक, क्वार्टर गार्ड ब्लक, ब्यारेक ब्लक, मेस ब्लक, पाहुना घर, अडिटोरियम हल/बैठक हल, इन्चार्ज क्वार्टर, वरिष्ठ अधिकारी क्वार्टर, शौचालय ब्लक, कक्षा कोठा हल, वेयर हाउस, अस्पताल भवन, पारिवारिक एकाइ (Family Unit), क्यान्टीन, जिम हल, ठूलो बहुउद्देश्यीय हल, सानो बहुउद्देश्यीय हल, सिमुलेशन ब्लकहरू (Simulation blocks), फोटोग्राफी तथा कम्प्युटर प्रयोगशाला, ई-लाइब्रेरी, तालिम केन्द्र कार्यालय लगायतका संरचना निर्माणका कार्यहरु समेट्नेछ।

यस वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययनको सीमा कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र निर्माण आयोजनाबाट प्रस्ताव क्षेत्रको स्थानिय भौतिक, जैविक, सामाजिक-आर्थिक तथा साँस्कृतिक वातावरणको अध्ययन गरी भौतिक, जैविक, सामाजिक-आर्थिक तथा साँस्कृतिक वातावरण पर्न सक्ने प्रभाव तथा त्यस्ता प्रभावको अनुकूलन तथा न्यूनीकरणका उपायहरू पहिचान गरी सुझाव प्रदान गर्नु रहेको छ। यस बाहेक सो क्षेत्रमा अन्य कारणबाट हुने वातावरणीय तथा सामाजिक प्रभावहरू यस अध्ययनले समावेश गरेको छैन।

परिच्छेद २. प्रस्तावको परिचय

२.१ परिचय

२.१.१ भूमिका

ज्ञान, सिप र कौशल प्रदान गरी एक सक्षम र दक्ष प्रहरी तयार गर्न विभिन्न आधारभूत तथा उन्नत तालिमहरू संचालन गर्ने उद्देश्यले वि.स.२०२३ सालमा सुदुरपश्चिम क्षेत्रीय प्रहरी तालिम केन्द्रका रूपमा स्थापित यस तालिम केन्द्रले वि.स. २०३८ सालको प्रशासनिक क्षेत्रीय पुनर्संरचना पश्चात मध्य पश्चिम क्षेत्रीय प्रहरी तालिम केन्द्रको रूप धारण गरेको थियो। हाल नेपालको संविधान २०७२ जारी भए पश्चात राज्यको पूनर्संरचना भए संगै कर्णाली प्रदेशको मातहत रहने गरी तालुक प्रहरी प्रधान कार्यालय प्रशासन शाखाको च.नं.५५८ मिति २०७५।०६।०५ गतेको पत्र आदेशानुसार 'प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र कर्णाली प्रदेश सुर्खेत (हाल नेपालगंज)' नामाकरण गरिएकोमा तालुक कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय सुर्खेतको क्र.सं.८३७१ मिति २०७५/१२/१५ गतेको संचार आदेशानुसार 'कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) को रुपमा पुनःनामाकरण गरिएको छ। स्थापना काल देखि हाल सम्म यस कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्रले ५७,४३० जना प्रहरी अधिकृत तथा जवानहरुलाई आधारभूत, उन्नत तथा अनुशिक्षण तालिम प्रदान गरि सकेको छ।

कार्यालयको संक्षिप्त परिचय

- बि.स.२०२३ सालमा मध्य पश्चिमाञ्चल क्षेत्र र सुदुर पश्चिमाञ्चल क्षेत्र हेर्ने गरी स्थापना भएको मिति २०७५/१२/१५ गते कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र, सुर्खेत (हाल नेपालगंज) कायम
- अवस्थितीः नेपालगंज उप-महानगरपालिका-१८ कारकाँदो
- क्षेत्रफलः जम्मा १५ बिगाहा २.५ धुर।

लक्ष्यः नेपाल प्रहरी सेवामा प्रवेश गर्न चाहने आवश्यकतानुसारको भर्ना मापदण्ड भित्र पर्ने कुनै पनि ईच्छुक नेपाली नागरिकहरुको निष्पक्ष र पारदर्शि तरिकाले भर्ना छनौट तथा अन्तिम छनौट भई आएका योग्य उम्मेदवारहरुलाई समय सापेक्ष व्यवसायिक तालीम प्रदान गरी दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्ने तथा सेवारत प्रहरी कर्मचारीहरुलाई बिभागिय नीति अनुरुप विभिन्न सेवाकालिन तालीमहरु प्रदान गर्ने कार्यमा योगदान पु¥याउने।

उद्देश्यहरु (Objectives):

- निष्पक्ष तथा पारदर्शि भर्ना, छनौट गराउनु।
- नव प्रवेशी प्रहरीहरुमा व्यावसायिक ज्ञान, सीप र क्षमता अभिवृद्धि गराई समयानुकुल दक्ष जनशक्तिको उत्पादन गर्नु ।
- विभागिय आवश्यकतानुसार सेवाकालिन प्रहरी कर्मचारीहरुलाई बिभिन्न व्यावसायिक तालीमहरु संचालन गर्नु ।

- प्रशिक्षण केन्द्रहरुका लागि आवश्यक योग्य बाह्य प्रशिक्षकहरु तयार गर्नु ।
- प्रशिक्षण कार्य र शैलीका सम्वन्धमा नविनतम प्रणालीहरुको खोज तथा अन्वेषण गर्ने ।
- प्रशिक्षक तथा प्रशिक्षाथीहरुको वृत्ति विकासको लागि अतिरिक्त कृयाकलापहरु संचालन गर्ने।
- यस केन्द्रको तत्वावधानमा अन्य प्रहरी निकायहरुमा संचालन हुने तालीमहरुको आवश्यक निरीक्षण, अनुगमन र सल्लाह सुझाव प्रदान गर्नु ।
- तालीम संचालन सम्बन्धमा देखापर्ने नीतिगत तथा व्यवहारिक समस्याहरु समाधानका लागि तालुक कार्यालयहरुसंग समन्वय गरी काम गर्ने ।

तालिम केन्द्रको काम कर्यव्य र जिम्मेवारीः

(क) नेपाल प्रहरीमा भर्ना भएका कर्मचारीहरुको आधारभुत तालिम संचालन

(ख) सेवाकालिन तालिम सञ्चालन गर्ने

(ग) नेपाल प्रहरीको बिभिन्न पदमा भर्ना छनौट संचालन गर्ने

- स्थापना कालदेखि हालसम्म उत्पादित जनशक्ति = ६१,३१३ जना
- जम्मा जनशक्तिः हाल १७२ जना (दरबन्दी २०८ जना)
- प्रशिक्षक र प्रशिक्षार्थी सहित तालिम केन्द्रमा बस्ने जनशक्ति १००० जना सम्म हुने
- बार्षिक ७०० जना प्रहरी कर्मचारीहरुलाई प्रशिक्षण प्रदान गरिने।

तालिका २.१: तालिम केन्द्रमा रहने जम्मा जनशक्तिको विवरण

क्र.सं.	**विवरण**	**संख्या**
क.	**बिशिष्टकृत तालिमको प्रकार**	
१.	**आधारभूत तर्फ** ▪ प्रहरी सहायक निरीक्षक (अल्पकालिन) ▪ प्रहरी जवान आधारभुत तालिम ▪ प्रहरी कार्यलय सहयोगी आधारभुत तालिम	७०० जना प्रशिक्षार्थी
२.	अपराध अनुसन्धान तर्फ	
३.	कार्य तर्फ	
४.	सुरक्षा तर्फ	
५.	व्यवस्थापन तथा प्रशासन तर्फ	
६	प्राविधिक तर्फ	
ख.	**तालिम केन्द्रमा रहने कर्मचारी**	
१.	अन्य कर्मचारी र प्रशिक्षक सहित	३०० जना
जम्मा		**१००० जना**

स्रोतः कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्रको गुरुयोजना प्रतिवेदन

मुल मान्यताहरु (Core Values):

उपलब्ध स्रोत साधन र जनशक्तिलाई अधिकतम रुपमा प्रयोग गरी संगठनको आवश्यकता र बिभागिय नीति अनुसार तोकिएको लक्ष्य हासिल गर्नु यस केन्द्रले आफ्ना मुल मान्यताको रुपमा अबलम्बन गरेको छ।

मुख्य कार्यहरुः

१.आधारभूत तालिमहरुः

- प्रहरी जवान आधारभूत तालिम ।
- प्रहरी सहायक निरीक्षक(अल्पकालिन) तालिम

२. उन्नत तथा अनुशिक्षण तालिमहरुः

क) अपराध अनुसन्धान तर्फः

- अपराध अनुसन्धान (जु.प्र.अ./जवान) तालिम
- महिला तथा बालबालिकासंग सम्बन्धित अपराध अनुसन्धान (जु.प्र.अ./जवान) तालिम
- महिला तथा बा.बा.संग सम्बन्धित अ.अ.(प्र.ह./प्र.ज) तालिम
- अपराध अनुसन्धान तथा नियन्त्रण (प्र.ह./प्र.ज.) तालिम
- कानुनी लिखत (प्रशासनिक तथा अदालती) लेखन प्रशिक्षण (जु.प्र.अ./जवान) अनुशिक्षण तालिम
- बाल न्याय कार्यविधी (जु.प्र.अ./जवान) अनुशिक्षण तालिम

ख) सुरक्षा तर्फः

- विशिष्ट व्यक्तिको सुरक्षा (जु.प्र.अ./जवान) तालिम
- अंगरक्षक (प्र.ह./प्र.ज.) तालीम
- विमानस्थल सुरक्षा गार्ड अनुशिक्षण (प्र.ह./प्र.ज.) तालिम

ग) कार्य तर्फः

- OCM Level-1 (जु.प्र.अ./जवान) तालिम
- भिड नियन्त्रण तालिम (जु.प्र.अ./जवान) तालिम

घ) व्यवस्थापन तथा प्रशासन तर्फः

- हिरासत तथा कारागार व्यवस्थापन (जु.प्र.अ./जवान) तालिम
- अभिलेख व्यवस्थापन (जु.प्र.अ./जवान) तालिम
- कार्यालय संचालन तथा दक्षता अभिवृद्धि (जु.प्र.अ./जवान) तालिम
- कवाज प्रशिक्षक प्रशिक्षण (जु.प्र.अ./जवान) तालिम
- ट्राफिक नियन्त्रण (प्र.ह./प्र.ज.) तालीम

ङ) विविध तर्फः

- समुदाय प्रहरी साझेदारी (जु.प्र.अ./जवान) अनुशिक्षण तालिम
- मानव अधिकार तथा कानुन कार्यान्वयन (जु.प्र.अ./जवान) अनुशिक्षण तालिम

२.१.२ सान्दर्भिकता

५७ वर्षअघि प्रहरी सङ्गठनको आवश्यकता अनुसार नव नियुक्त भई आउने तथा सङ्गठनमा सेवारत सदस्यहरूलाई व्यावसायिक ज्ञान, सिप र कौशल प्रदान गरी एक सक्षम र दक्ष प्रहरी तयार गर्न विभिन्न आधारभूत तथा उन्नत तालिमहरू सञ्चालन गर्न तालिम केन्द्रको स्थापना गरिएको हो। २०२३ सालमा सुदूरपश्चिम क्षेत्रीय प्रहरी तालिम केन्द्रको रूपमा स्थापित यो तालिम केन्द्र २०३८ सालमा प्रशासनिक क्षेत्रीय पुनः संरचनापछि मध्यपश्चिम प्रहरी तालिम केन्द्र र २०७५ चैत १५ देखि कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्रको रूपमा रहेको छ।०७२ पश्चात राज्यको पुनर्संरचना भएसँगै कर्णाली प्रदेशको मातहत रहने गरी तालुक प्रहरी प्रधान कार्यालय प्रशासनको पत्र आदेशानुसार नेपालगञ्ज उप-महानगरपालिका -१८ कारकाँदोमा १५ बिगाहा २.५ धुर जमिन क्षेत्रफल भित्र प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र रहदै आएकोमा उक्त तालिम केन्द्रका भौतिक संरचनाहरु जीर्ण हुनुका साथै प्रहरीहरू जोखिमपूर्ण अवस्थामा बसिरहेको अवस्था छ। जोखिमपूर्ण संरचनालाई तत्कालका लागि मर्मत गरि चलाइएको भए पनि कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र हाल लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गतको क्षेत्र भित्र पर्ने भएको तथा वर्तमान संरचनाहरु जिर्ण भएको कारण सम्बन्धित प्रदेश मातहतमा रहने गरिनै प्रस्तावित आयोजना निर्माण गर्नु पर्ने भएको छ।

२.२. प्रस्तावकको विवरण

२.२.१. आयोजनाको अवस्थिति

सुर्खेत विमानस्थलबाट करिव ४० किलोमिटर उत्तरपश्चिममा रहने गरि प्रस्तावित "**कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज)**" निर्माण आयोजना पञ्चपुरी नगरपालिकामा वडा नं. ८ स्थित बाबियाचौरमा रहेको दुलालथाई टोलमा अवस्थित मौरीडाँडा सामुदायिक वनको जग्गामा निर्माण गरिनेछ। प्रस्तावित आयोजना क्षेत्र भित्र प्रतीक्षालय ब्लक, क्वार्टर गार्ड ब्लक, ब्यारेक ब्लक, मेस ब्लक, पाहुना घर, अडिटोरियम हल/बैठक हल, इन्चार्ज क्वार्टर, वरिष्ठ अधिकारी क्वार्टर, शौचालय ब्लक, कक्षा कोठा हल, वेयर हाउस, अस्पताल भवन, पारिवारिक एकाइ (Family Unit), क्यान्टीन, जिम हल, ठूलो बहुउद्देश्यीय हल, सानो बहुउद्देश्यीय हल, सिमुलेशन ब्लकहरू (Simulation blocks), फोटोग्राफी तथा कम्प्युटर प्रयोगशाला, ई-लाइब्रेरी, तालिम केन्द्र कार्यालय लगायतका संरचना रहने छन् । यस आयोजनाका लागि कुल १४.०६ हेक्टर वन क्षेत्रको जग्गा आवश्यक पर्नेछ । उक्त स्थानको भौगोलिक अवस्थिति निम्न अनुसारको रहेको छ।

क) कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र (साइट-१): मुख्य कार्यालय भवन, प्रशासनिक भवन र तालिम केन्द्र रहने क्षेत्रः

२८ डिग्री ४८ मिनेट ५३.२० सेकेण्ड उत्तरी अक्षांश/८१ डिग्री २२ मिनेट १४.६३ सेकेण्ड पूर्वी देशान्तर

ख)कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र (साइट-२): Firing Range र परेड ग्राउन्ड सहितको फूटबल मैदान

२८ डिग्री ४८ मिनेट ३३.५५ सेकेण्ड उत्तरी अक्षांश/८१ डिग्री २२ मिनेट ८.५५ सेकेण्ड प्रस्तावित आयोजनाको अवस्थिति नक्सा २-१ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

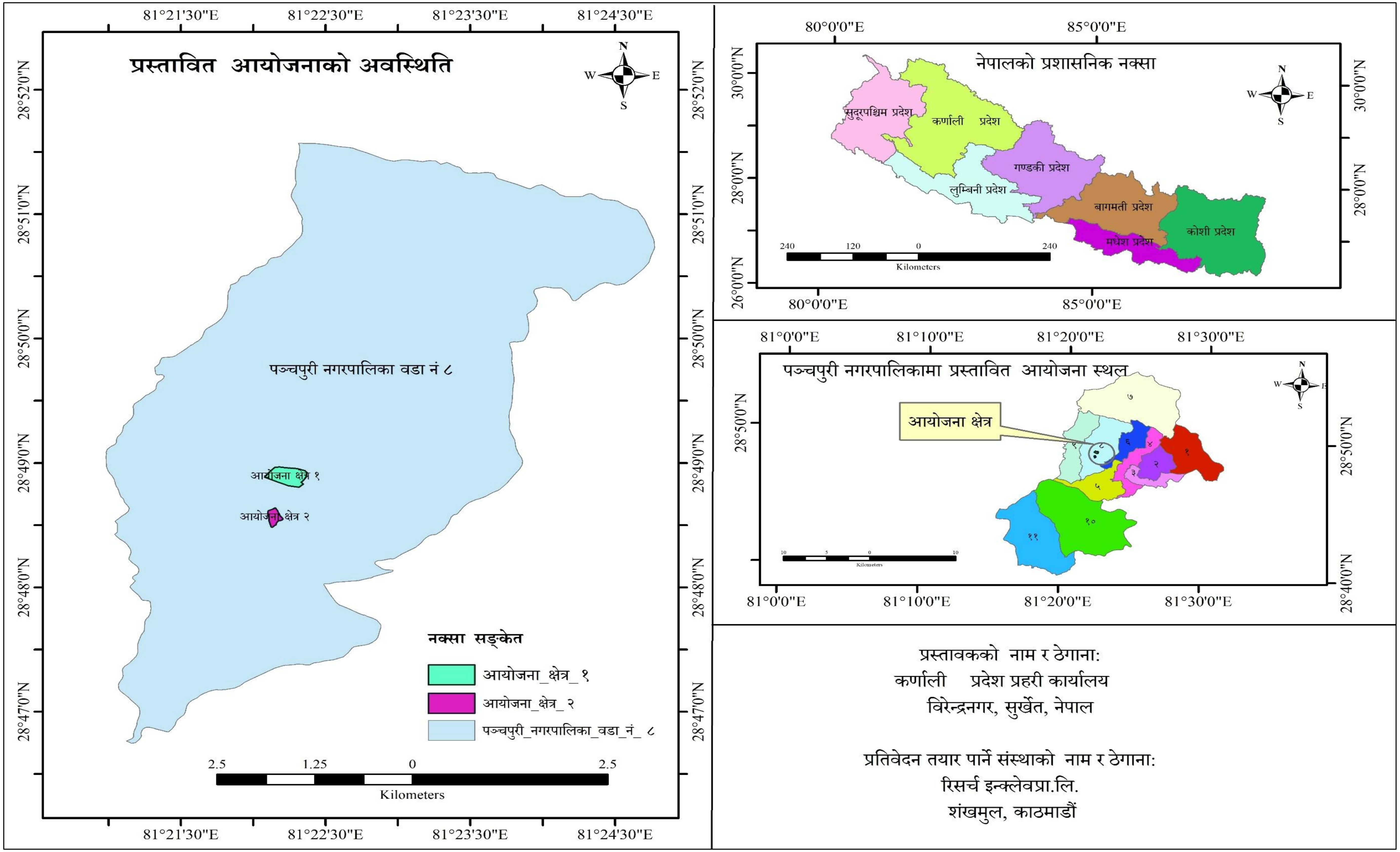

नक्सा २-१: आयोजना क्षेत्र रहने नगरपालिका तथा वडा स्तरको नक्सा

स्रोतः नापी विभाग, २०७७

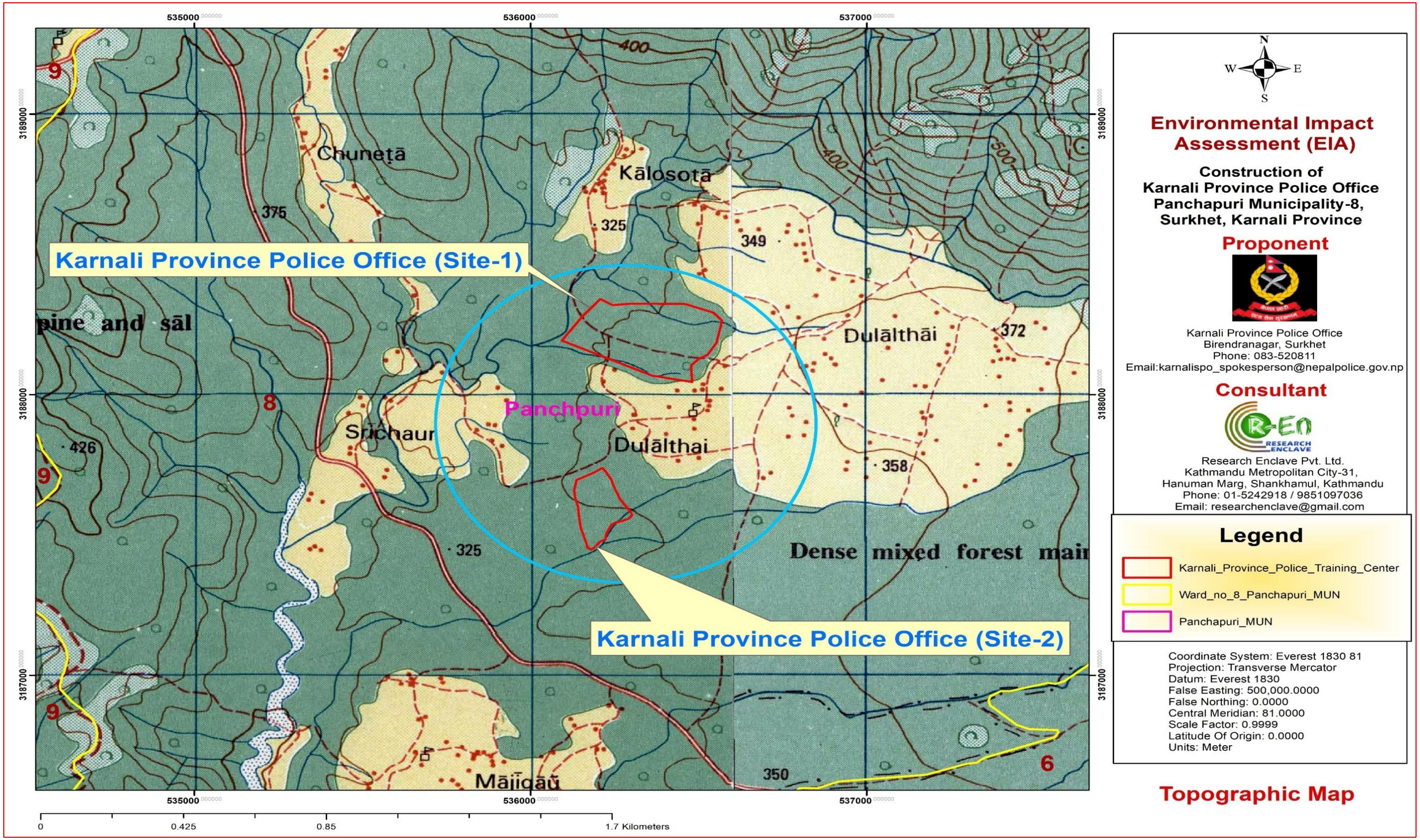

नक्सा २-२: आयोजना क्षेत्रको टोपोग्राफिक नक्शा

स्रोतः नापी विभागद्वारा प्रकाशित topographic नक्शाको आधारमा अध्ययन टोलीले तयार गरेको

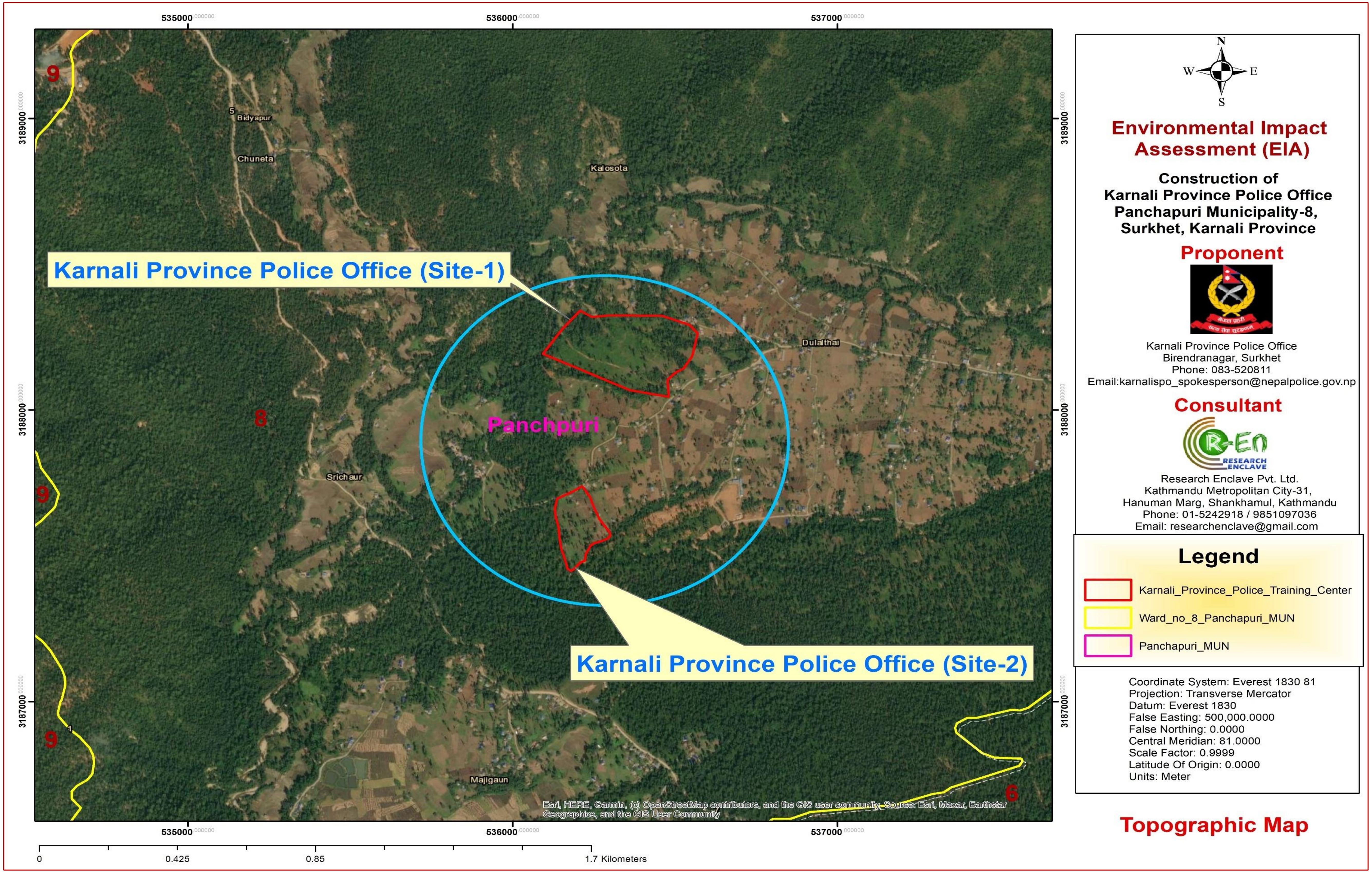

नक्सा २-३: आयोजना क्षेत्रको गुगल अर्थ नक्शा

२.२.२ आयोजना स्थलको पहुँच

प्रस्तावित आयोजना काठमाडौं देखि ६६० कि.मि.को दुरीमा रहेको छ। काठमाडौंबाट पृथ्वी राजमार्ग हुदै मुग्लिङ ११२ कि.मि. रहेको छ भने मुग्लिङबाट नारायणगढ सम्म ४३ कि.मि. रहेको छ। नारायणगढ देखि कोहोलपूर सम्म पूर्व पश्चिम (महेन्द्र) राजमार्ग हुदै ३५२ कि.मि.को यात्रा पछि रत्न राजमार्ग हुदै ११३ कि.मि. मा विरेन्द्र नगर सुर्खेत रहेको छ र सुर्खेतबाट ४० किलोमिटर उत्तरपश्चिममा आयोजना स्थल रहेको छ। आयोजना स्थल सुर्खेत विमान स्थलबाट ४० किलोमिटर उत्तरपश्चिममा पर्दछ। यस आयोजना स्थल कालो पत्रे सडकको पहुँचमा अवस्थित छ। प्रस्तावित आयोजनाको अवस्थिति नक्शा २-२ मा प्रस्तुत गरिएको छ भने सुर्खेत विमानस्थल देखि आयोजना स्थलसम्मको पहुँच र आयोजना क्षेत्रको पहुँच मार्गको अवस्थिति नक्सा २-२ र नक्सा २-४ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २.२: प्रस्तावित आयोजना स्थलसम्मको पहुँच मार्ग

क्र.सं	**देखि**	**बाट**	**लम्बाई (कि.मि.)**	**राजमार्ग/ सडक खण्ड**
विकल्प १ (सडक यात्रा)				
१.	काठमाडौं	मुग्लिङ	११२ कि.मि.	पृथ्वी राजमार्ग
२.	मुग्लिङ	नारायणगढ	४३ कि.मि.	
३.	नारायणगढ	कोहोलपूर	३५२ कि.मि.	पूर्व पश्चिम (महेन्द्र) राजमार्ग
४.	कोहोलपूर	विरेन्द्रनगर सुर्खेत	११३ कि.मि.	रत्न राजमार्ग
५.	विरेन्द्रनगर सुर्खेत	आयोजना स्थल	४० कि.मि.	मदन भण्डारी मार्ग
जम्मा			**६६० कि.मि.**	
विकल्प २ (हवाई यात्रा)				
१.	त्रिभुवन विमानस्थल	सुर्खेत विमानस्थल	५५ मिनेटको दुरी	-
२.	सुर्खेत विमानस्थल	आयोजना स्थल	४० कि.मि.	मदन भण्डारी मार्ग/स्थानीय सडक

स्रोतः https://www.distancesfrom.com/np, https://www.google.com/travel/ flight

12/20/24, 7:53 AM   Kathmandu to Panchapuri-8 Ward Office,Dulalthai - Google Maps

Google Maps

Kathmandu, 44600 to Panchapuri-8 Ward Office,Dulalthai, R97C+GV, Bidyapur 21700   Drive 642 km, 17 hr 34 min

कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र, सुर्खेत

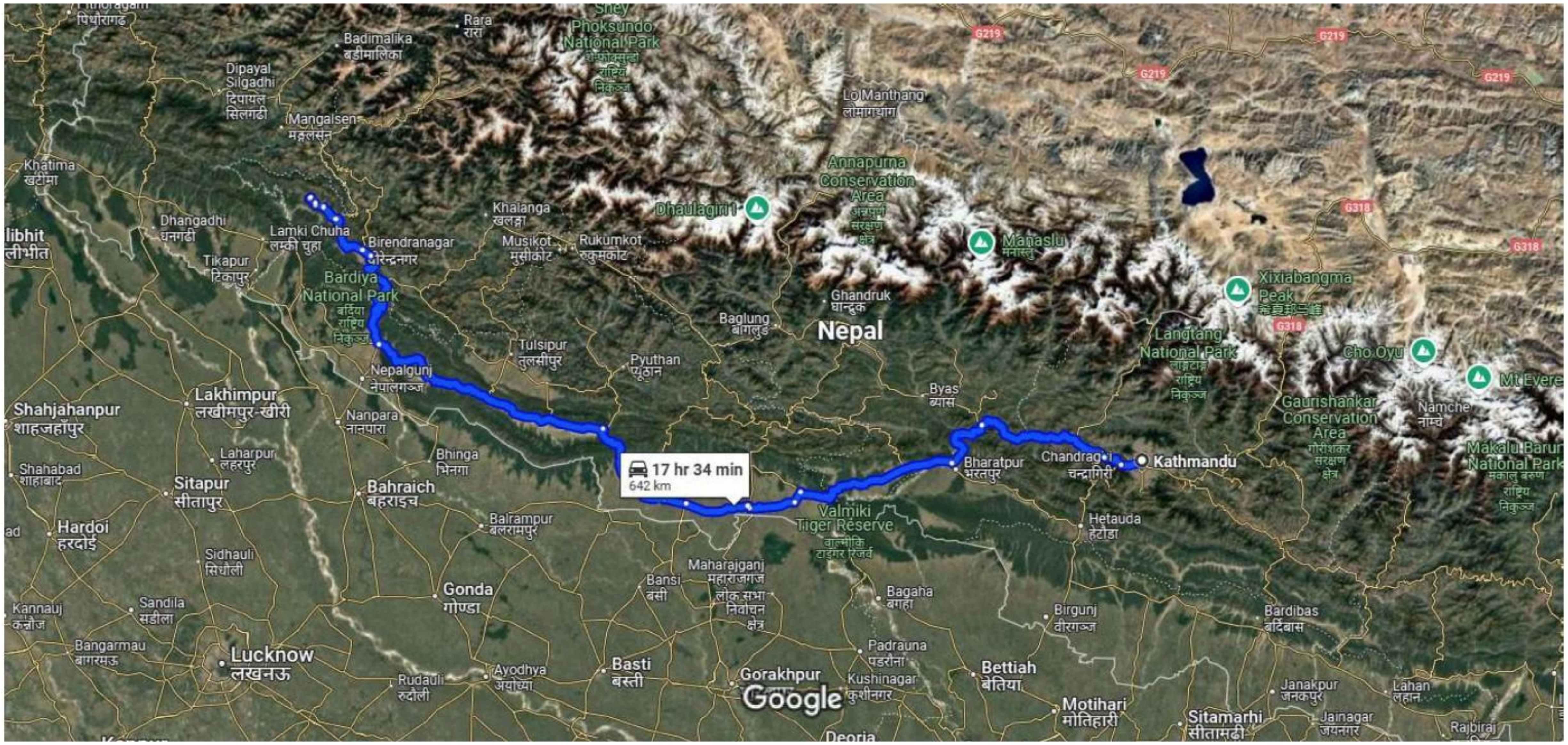

Imagery ©2024 TerraMetrics, Map data ©2024 Google   50 km

नक्सा २-४: काठमाडौं देखि आयोजना क्षेत्रको पहुँच मार्गको नक्सा

स्रोत: गुगल अर्थ नक्सा, २०२४

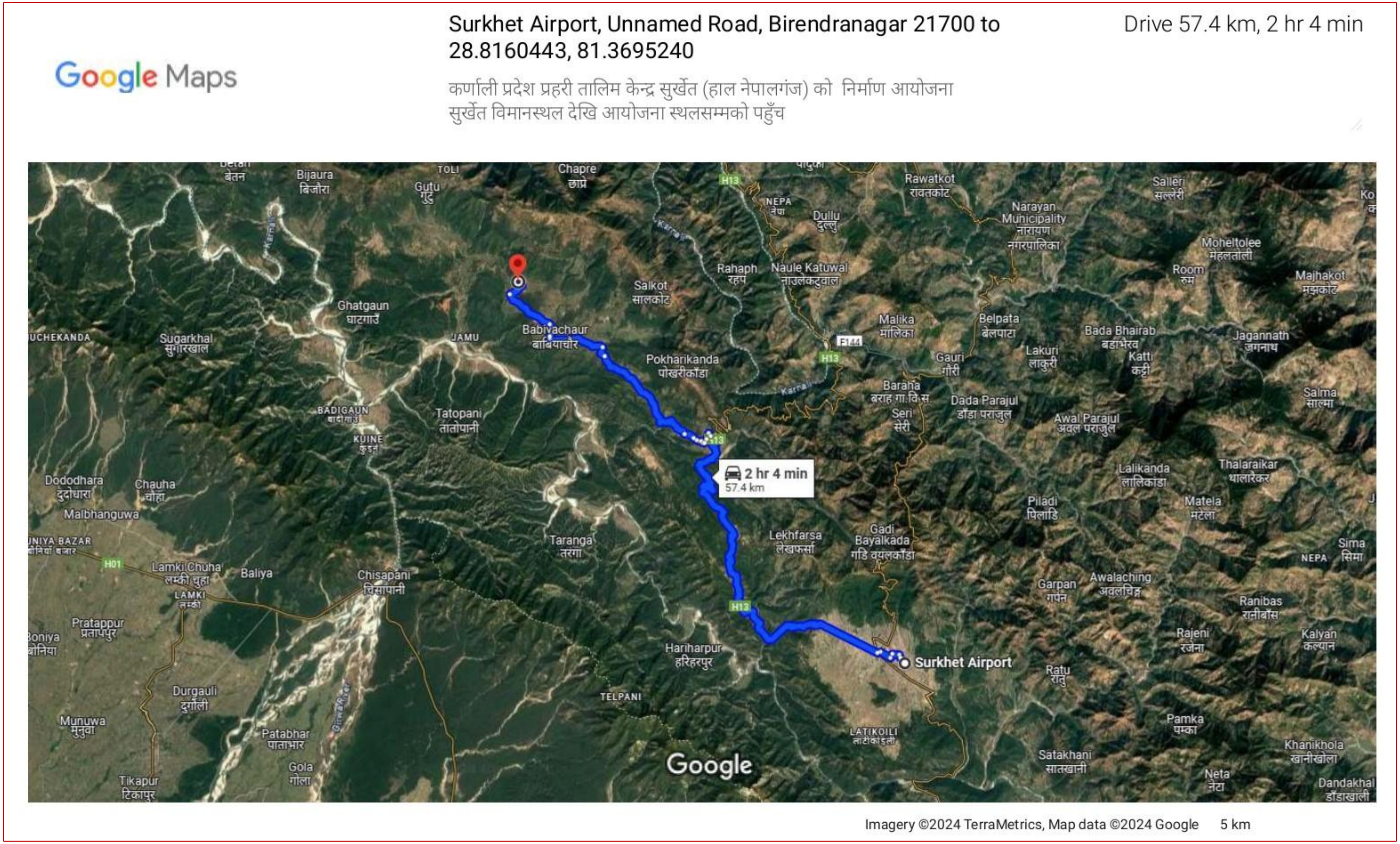

नक्सा २-५: सुर्खेत विमानस्थल देखि आयोजना स्थलसम्मको पहुँच मार्गको नक्सा

स्रोत: गुगल अर्थ नक्सा, २०२४

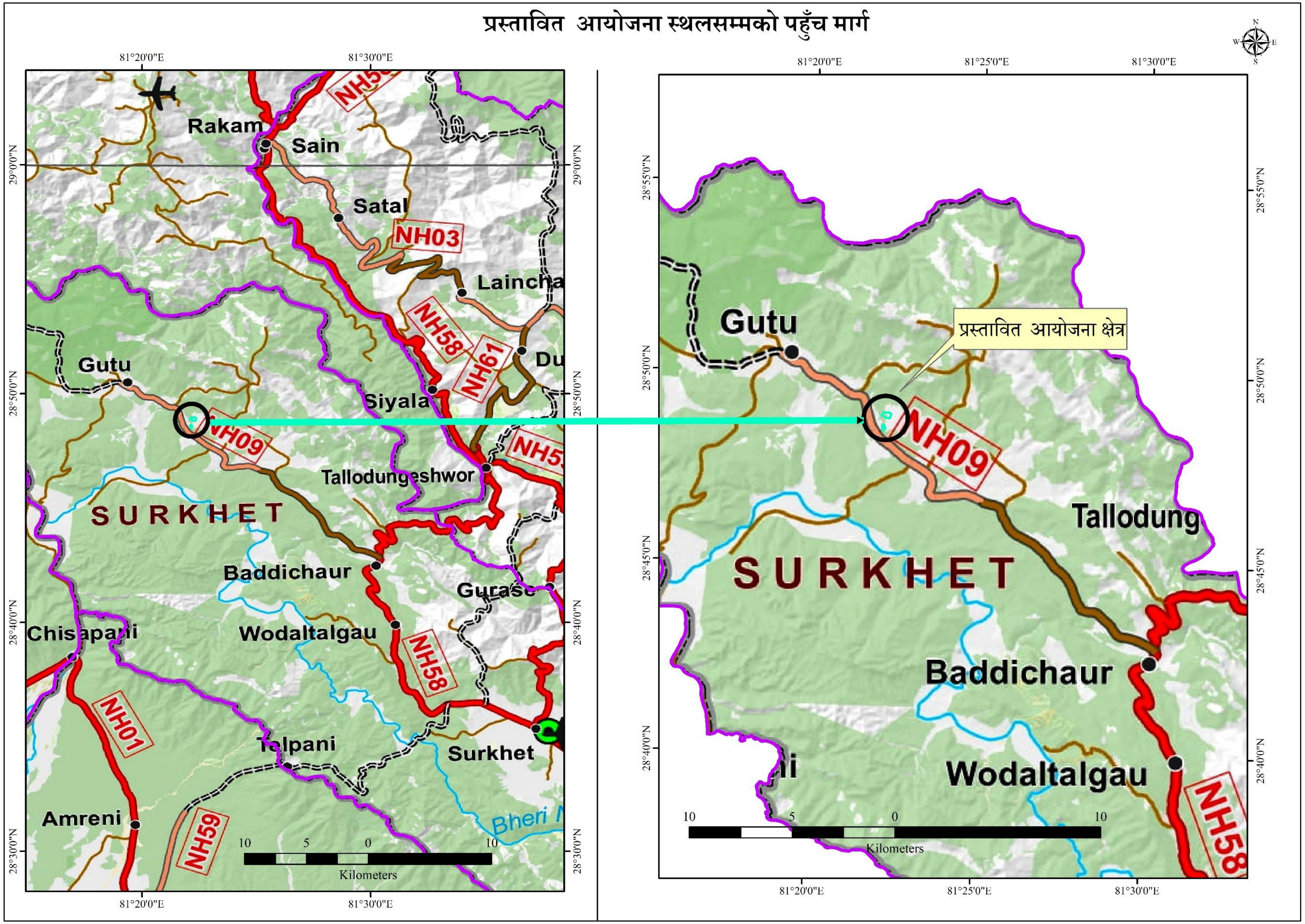

नक्सा २-६: प्रस्तावित आयोजनासँग पुग्ने पहुँच मार्ग

स्रोत: सडक विभाग, २०८२

२.२.३. आयोजनाको मुख्य विशेषताहरु

प्रस्तावित आयोजना कर्णाली प्रदेशको राजधानी सुर्खेतबाट करिव ४० किलोमिटर उत्तरपश्चिममा अवस्थित पञ्चपुरी नगरपालिकामा वडा नं. ८ स्थित बाबियाचौरको दुलालथाई टोलको मौरीडाँडा सामुदायिक वन क्षेत्रमा निर्माण गरिने गरि प्रस्ताव गरिएको छ। प्रस्तावित आयोजना क्षेत्र भित्र प्रतीक्षालय ब्लक, क्वार्टर गार्ड ब्लक, ब्यारेक ब्लक, मेस ब्लक, पाहुना घर, अडिटोरियम हल/बैठक हल, इन्चार्ज क्वार्टर, वरिष्ठ अधिकारी क्वार्टर, शौचालय ब्लक, कक्षा कोठा हल, वेयर हाउस, अस्पताल भवन, पारिवारिक एकाइ (Family Unit), क्यान्टीन, जिम हल, ठूलो बहुउद्देश्यीय हल, सानो बहुउद्देश्यीय हल, सिमुलेशन ब्लकहरू (Simulation blocks), फोटोग्राफी तथा कम्प्युटर प्रयोगशाला, ई-लाइब्रेरी, तालिम केन्द्र कार्यालय लगायतका संरचना रहने छन् । यस आयोजनाका लागि कुल १४.०५ हेक्टर वन क्षेत्रको जग्गा आवश्यक पर्नेछ। आयोजनाको मुख्य जानकारी तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २.३ः आयोजनाको मुख्य विशेषताहरु

क्र.सं.	विषयवस्तु	विवरण
१.	**प्रस्तावक**	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल
२.	**प्रस्तावको नाम**	कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) को निर्माण आयोजना
३.	**प्रशासनिक अवस्थिति**	
	प्रदेश	कर्णाली प्रदेश
	जिल्ला	सुर्खेत जिल्ला
	नगरपालिका/वडा	पन्चपुरी नगरपालिका वडा नं. ८
४.	**भौगोलिक अवस्थिति**	
	आयोजना स्थलको भौगोलिक निर्देशांक	• **कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र (साइट-१)ः मुख्य कार्यालय भवन, प्रशासनिक भवन र तालिम केन्द्र रहने क्षेत्रः** २८ डिग्री ४८ मिनेट ५३.२० सेकेण्ड उत्तरी अक्षांश /८१ डिग्री २२ मिनेट १४.६३ सेकेण्ड पूर्वी देशान्तर • **कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र (साइट-२)ः Firing Range र परेड ग्राउन्ड सहितको फूटबल मैदान** २८ डिग्री ४८ मिनेट ३३.५५ सेकेण्ड उत्तरी अक्षांश /८१ डिग्री २२ मिनेट ८.५५ सेकेण्ड पूर्वी देशान्तर
	समुद्री सतह देखि उचाई	३५५ मि.
	नजिकको मुख्य राजमार्ग	मदन भण्डारी राजमार्ग

क्र.सं.	विषयवस्तु		विवरण
	नजिकको विमानस्थल		सुर्खेत विमानस्थल
	भौगोलिक क्षेत्र		बाहिरि शिवालिक
	भू-उपयोग		वन क्षेत्रको बाँझो जमिन
	माटोको प्रकार		Alluvial Deposits
	भू-गर्भ		मध्य शिवालिक
	मौसम		उष्ण मनसुनी हावापानी
	आवश्यक जमिन		१४.०५ हेक्टर
	जमिनको स्वामित्व		नेपाल सरकारको स्वामित्वमा रहेको छ भने हाल यसको ब्यबस्थापन कर्णाली प्रदेश सरकार, उद्योग,पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, प्रदेश वन निर्देशनालय अन्तर्गतको डिभिजन वन कार्यालय भेरी, बाबियाचौर, सुर्खेत मार्फत श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहद्वारा भइरहेको छ।
	नाजिका खोला/खोल्सी		साइट-२ को नजिकमा खोल्सी रहेको
५.	**संरचना ले ओगट्ने क्षेत्रफल**		
	Total Area		१,४०,५१२ वर्ग मिटर
	Plinth Area (Built-Up Area of NPA Project)		१३,८८६.६३ वर्ग मिटर
	Open Space		९०.१७%
६.	विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यस्थापनका लागि आवश्यक संरचना		• Access Road up to each building • Emergency Ladder • Fire Alarm System • Fire Fighting System with १,५०,००० liters static water • Evacuation Arrangement • Open Spaces • Pedestrian Path (Differently Able People Friendly) • Emergency Lighting in the Corridors of Buildings • Medical Facility with Specialized Medical Teams
७.	**पानीको आवश्यकता**		
८.	स्रोत		स्थानीय पानीको मुहान
	निर्माण चरण		५०,००० liters per day
	संचालन चरण	Quantity	१७०,००० liters per day
		Water Tank	१,००,००० liters
		Drinking Water Treatment	५०,००० liters
९.	**उर्जाको विवरण**		
	Source		National Grid Connection supply from NEA

क्र.सं.	विषयवस्तु	विवरण
	Electrical Substation	2*1500kVA
	Standby Supply	2*750kVA Diesel Generator Sets
	Solar Power	300 kW
१०.	अनुमानित बसोबास गर्ने जम्मा जनशक्ति	१,००० Persons (Residential Quarters and Trainee Barracks and Guests/Staffs/Visitors)
११.	आयोजनाको लागत	ने.रु.२,४८८,५४३,०५०.००
१२.	निर्माण अवधि	३ वर्ष

स्रोतः कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) को भवन निर्माण आयोजना को plinth Area Method बाट गरिएको इस्टिमेट सहितको विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन, २०८०

२.२.५. आयोजना सम्बन्धी क्रियाकलाप

आयोजना निर्माण सम्बन्धी क्रियाकलाप मुलतः तीन चरणहरु हुन्छन्- निर्माण पूर्व, निर्माण र संचालन तथा मर्मत। प्रस्तावित आयोजना सम्बन्धी क्रियाकलापहरू यिनै चरणका आधारमा निम्नानुसार वर्गीकृत गरिएको छ।

निर्माण पूर्वको चरण

निर्माण पूर्वको चरणमा प्रस्तावित आयोजनाको सम्भाव्यता अध्ययन गर्न पूर्व-ईन्जिनियरिङ्ग अध्ययन/अनुसन्धानका गतिविधिहरू जस्तै हाइड्रोलोजिकल अध्ययन, भूगर्भीय र भू-प्राविधिक अनुसन्धान, साइट सर्वेक्षण, विस्तृत ईन्जिनियरिङ्ग सर्भे तथा डिजाइन, आयोजना क्षेत्र भित्र पर्ने निजी जग्गाको क्षतिपुर्ति, निर्माण योजना तयारी, टेन्डर आव्हान प्रकिया, निर्माण व्यवसायी छनौट, कामदार शिविर, निर्माण सामग्री थुपार्ने क्षेत्र, बिग्रन व्यवस्थापन क्षेत्र आदिका लागि सम्बन्धित सरोकारवालाहरू बाट पूर्व सहमति र स्वीकृति लिएर निर्माण गर्ने, आयोजनाका लागि काम गर्ने निर्माण व्यवसायी तथा अन्य कर्मचारीका लागि आवास गृह निर्माण जस्ता कार्य पूर्वनिर्माण चरणमा गरिने छ।

निर्माण चरण

आयोजनाको निर्माण चरणमा प्रहरी तालिम केन्द्रका लागि आवश्यक पर्ने प्रतीक्षालय ब्लक, क्वार्टर गार्ड ब्लक, ब्यारेक ब्लक, मेस ब्लक, पाहुना घर, अडिटोरियम हल/बैठक हल, इन्चार्ज क्वार्टर, वरिष्ठ अधिकारी क्वार्टर, शौचालय ब्लक, कक्षा कोठा हल, वेयर हाउस, अस्पताल भवन, पारिवारिक एकाइ (Family Unit), क्यान्टीन, जिम हल, ठूलो बहुउद्देश्यीय हल, सानो बहुउद्देश्यीय हल, सिमुलेशन ब्लकहरू (Simulation blocks), फोटोग्राफी तथा कम्प्युटर प्रयोगशाला, ई-लाइब्रेरी, तालिम केन्द्र कार्यालय लगायतका संरचना, हरियाली क्षेत्र, पार्किङ्ग क्षेत्र, पहुँच बाटो, क्रस ड्रेनेजको निर्माण, स्टोन मेसोनरी र कम्पाउण्ड बाउन्ड्री वाल, Water Treatment Plant & Filtration Plant+RO Plant, Fire Fighting System, पानीको आपूर्ति लागि आवश्यक पाइपलाइन विछ्याउने

कार्य तथा ढलान, प्रस्ताव क्षेत्रमा आवश्यक पर्खालको निर्माण कार्यहरू र पानीको आवश्यकताका लागि आकासे पानी सङ्कलनको संरचनाहरू लगायतका निर्माण कार्य पर्दछन्।

<u>संचालन तथा मर्मत सम्भारको चरण</u>

संचालन तथा मर्मत सम्भारको चरणमा प्रहरी तालिम केन्द्रमा रहेका संरचनाको मर्मत सम्भार, पानीको आपुर्ती तथा निकाशको ठाँउ सफा राख्ने, शौचालयको सफाइ गर्ने तथा बिद्युत, इन्टरनेट, टेलिफोन, नियमित चेक जाँच तथा मर्मत गर्ने आदि काम तथा भेटघाट गर्न आउने आगन्तुकहरूलाई उचित सुरक्षाको व्यवस्था मिलाउने र सिसिटिभी क्यामेराको जडान गरेर थप सुरक्षा मिलाउने र संचालनको क्रममा उत्सर्जन हुने फोहोर मैलाको व्यवस्था मिलाउने कार्यहरू रहेका छन्।

२.२.४. संरचनाको जानकारी र अवयव

प्रस्तावित आयोजनाले कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्रका लागि आवश्यक पर्ने प्रतीक्षालय ब्लक, क्वार्टर गार्ड ब्लक, ब्यारेक ब्लक, मेस ब्लक, पाहुना घर, अडिटोरियम हल/बैठक हल, इन्चार्ज क्वार्टर, वरिष्ठ अधिकारी क्वार्टर, शौचालय ब्लक, कक्षा कोठा हल, वेयर हाउस, अस्पताल भवन, पारिवारिक एकाइ (Family Unit), क्यान्टीन, जिम हल, ठूलो बहुउद्देश्यीय हल, सानो बहुउद्देश्यीय हल, सिमुलेशन ब्लकहरू (Simulation blocks), फोटोग्राफी तथा कम्प्युटर प्रयोगशाला, ई-लाइब्रेरी, तालिम केन्द्र कार्यालय लगायतका संरचना निर्माण गर्नेछ। आयोजना क्षेत्रलाई २ वटा स्थानमा प्रस्ताव गरिएको छ जसमा साइट-१ र साइट-२ रहेका छन्।

- **कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र (साइट-१): मुख्य कार्यालय भवन, प्रशासनिक भवन र तालिम केन्द्र रहने क्षेत्र**

प्रस्तावित साइट-१ क्षेत्रको उत्तरमा मदन भण्डारी राजमार्ग र पूर्वमा स्थानीय सडकले जोडेको छ। यस साइट-१ को कुल क्षेत्रफल १०.९२ हे. रहेको छ। यस क्षेत्रमा प्रवेशद्वार, मन्दिर (भगवती), मुख्य कार्यालय भवन, क्वार्टर गार्ड बंकर, आरपी-पोस्ट कार्यालय/स्वागतमण्डल, पुरुष कर्मचारी ब्यारेक, महिला कर्मचारी ब्यारेक, पुरुष प्रशिक्षण ब्यारेक, महिला प्रशिक्षण ब्यारेक, मेस, पारिवारिक एकाइहरू, बाल हेरचाह केन्द्र, क्यान्टीन/व्यापार पसल, पौडी पोखरी/चौकी/खण्ड, खानेपानी प्रशोधन केन्द्र, सानो बहुउद्देश्यीय हल, बास्केट बल कोर्ट, भलि बल कोर्ट, ब्याडमिन्टन कोर्ट, फुटबल मैदान, पास आउट परेड/समारोह मैदान, सरस्वती मन्दिर, हावा घर, पार्किङ क्षेत्र, भगवती मन्दिर, स्टेज, खुला हरियो क्षेत्र, इन्चार्ज क्वार्टर, वरिष्ठ अधिकारीहरूको क्वार्टर, OBSTACLE मैदान, ठूलो बहुउद्देश्यीय हल, स्मारक, प्याराफिट, ड्युटी पोस्ट, कक्षा कोठा, कम्प्युटर प्रयोगशाला/ई-लाइब्रेरी, MI-ROOM, शौचालय, अतिथि गृह, ठोस फोहोर प्रशोधन केन्द्र, प्राथमिक उपचार केन्द्र र अग्नि नियन्त्रक क्षेत्र रहने छन्।

- **कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र (साइट-२): Firing Range र परेड ग्राउन्ड सहितको फूटबल मैदान**

कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र (साइट-१) को दक्षिण तर्फ रहेको कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र (साइट-२) मा Firing Range र परेड ग्राउन्ड सहितको फूटबल मैदान रहने छ। यी दुई साइटलाइ स्थानीय सडकले जोडेको छ जसको दुरी ५०० मिटर रहेको छ ।यस साइट-२ को कुल क्षेत्रफल ३.१३ हे. रहेको छ। आयोजनाका प्रमुख संरचनाहरू निम्न तालिका बमोजिम रहेका छन्ः

तालिका २.४ः आयोजनाका प्रमुख संरचनाको विवरण

SN.	Building/Structure Name	Quantity (nos.)	Total area (m^2)
A.	**Main Structure**		
1	Reception/Waiting Block	2	71.3
2	Quarter Guard Block	1	280.64
3	Barrack Block	6	1,613.80
4	Mess Block	9	276.3
5	Guest House	1	175.8
6	Auditorium Hall/ Meeting Hall	1	2,778.00
7	In charge Quarter	1	190.04
8	Senior Officers Quarter	1	726.36
9	Hawa Ghar	4	25
10	Toilet Block	10	17.08
11	Class room Block	3	468.54
12	Ware House	1	756.25
13	MI Room and Primary Health Care Centre	1	468.54
14	Family Unit	5	224.41
15	Child Care Block	1	117.74
16	canteen/Trade Shop Block	1	468.54
17	gym hall/Covered Hall	1	265.95
18	Large multi-Purpose Hall	1	1,514.16
19	Small Multipurpose Hall	2	757.08
20	Simulation/Photography blocks	1	468.54
21	Computer Lab/E-Library	1	468.54
22	Library Block	1	468.54
23	Training center Office	1	1,275.56
24	Temple	2	9.92
	Total (A)		**13,886.63**
B.	**Other Structure**		
1	Gate/ Nearly Compound Wall	5	-
2	driving school	1	-
3	Bunker	1	-
4	Water Treatment Plant/Storage tank	1	-
5	Solid Waste Treatment Plant	1	-

SN.	Building/Structure Name	Quantity (nos.)	Total area (m^2)
6	Construction of Firing Range	2	-
7	Construction of Parade grounds/ ceremonial ground/ sport ground	2	-
8	Sanitary work	1	-
9	Road pavement/ culvert/ side drainage	1	
10	underground and Overhead Tank	1	-
11	Electrical Work	1	-
	Total (B)		**-**
	Grand Total (A+B)		**13,886.63**

स्रोतः कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) को भवन निर्माण आयोजना को plinth Area Method बाट गरिएको इस्टिमेट सहितको विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन, २०८०

तालिका २.५: आयोजनाका प्रमुख संरचनाले ओगट्ने जग्गाको क्षेत्रफल सहितको विवरण

S.N.	DESCRIPTION	LENGTH (m)	BREADTH (m)	HEIGHT (m)	AREA (Sq. m.)	FLOOR Height (m)	STORY	NOS	REMARKS
1	ENTRY GATE							4	
2	TEMPLE (BHAGAWATI)	3.15	3.15	6.4	9.92	3.3	2	1	RCC
3	MAIN OFFICE BUILDING	40.4	10.4	17.15	1275.56	3.3	4	1	RCC
4	QUARTER GUARD BUNKER	22.8	11.3	7.72	280.64	3.3	1	1	RCC
5	RP-POST OFFICE/RECEPTION	12.3	5.8	4.85	71.3	3.3	1	5	RCC
6	MALE STAFF BARRACK	40.875	15.525	13.85	1613.85	3.3	3	1	RCC
7	FEMALE STAFF BARRACK	40.875	15.525	13.85	1613.85	3.3	3	1	RCC
8	MALE TRAINEE BARRACK	40.875	15.525	13.85	1613.85	3.3	3	3	RCC
9	FEMALE TRAINEE BARRACK	40.875	15.525	13.85	1613.85	3.3	3	1	RCC
10	MESS	22.5	9.42	9	276.3	3.6	2	9	TRUSS
11	FAMILY UNITS	35.23	6.37	4.5	224.41	3.3	1	4	TRUSS
12	CHILD CARE CENTER	20.3	5.69	3.3	117.74	3.3	1	1	RCC
13	CANTEEN/TRADE SHOP	30.65	7.35	10.7	224.51	3.3	2	1	RCC
14	SWIMMING POOL/CH/T/B	51.5	62					1	
15	WATER TREATMENT PLAN	10	15					1	
16	SMALL MULTIPURPOSE HALL	37.45	25.45	5	757.06	3.6	1	2	TRUSS
17	FIRING RANGE	64	84					2	
18	BASKET BALL COURT	14	26					2	
19	VOLLEY BALL COURT	15	24					2	
20	BADMINTON COURT	8.5	16					2	
21	FOOTBALL GROUND	70	100					2	
22	PASS OUT PARRADE /CEREMONIAL GROUND	94	100					1	
23	SAROSWOTI TEMPLE	3.15	3.15	6.4	9.92	3.3	2	1	RCC

S.N.	DESCRIPTION	LENGTH (m)	BREADTH (m)	HEIGHT (m)	AREA (Sq. m.)	FLOOR Height (m)	STORY	NOS	REMARKS
24	HAWAGHAR	5	5	3.6	25	3	1	4	TRUSS
25	PARKING AREA	7.5	35					1	
26	BHAGWATI TEMPLE	3.15	3.15	6.4	9.92	3.3	2	1	RCC
27	STAGE	34	16					1	
28	OPEN GREEN AREA	50	20					2	
29	INCHARGE QUARTER	8.8	12.8	7.35	190.04	3	2	1	RCC
30	SENIOR OFFICERS QUARTER	19.3	14.3	13.8	726.36	3.3	3	1	RCC
31	OBSTACLE GROUND	65	30					1	
32	LARGE MULTIPURPOSE HALL	40	40	7.5	1514.16	4.5	1	1	TRUSS
33	MONUMENT							1	
34	PARAPET	53	8.4					1	
35	DUTY POST	1.5	1.5					4	
36	CLASS ROOM	30.65	7.35	10.7	468.54	3.3	2	3	RCC
37	COMPUTER LAB /E-LIBRARY	30.65	7.35	10.7	468.54	3.3	2	1	RCC
38	MI-ROOM	30.65	7.35	10.7	468.54	3.3	2	1	RCC
39	TOILET	4.28	3.69	3.9	17.08	2.4	1	10	RCC
40	GUEST HOUSE	11.8	11.8	7.35	175.8	3	2	1	RCC
41	WASTE TREATMENT PLAN	10	15		0			1	
42	FIRE ZONE				0			1	

स्रोतः कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) को भवन निर्माण आयोजना को plinth Area Method बाट गरिएको इस्टिमेट सहितको विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन, २०८०

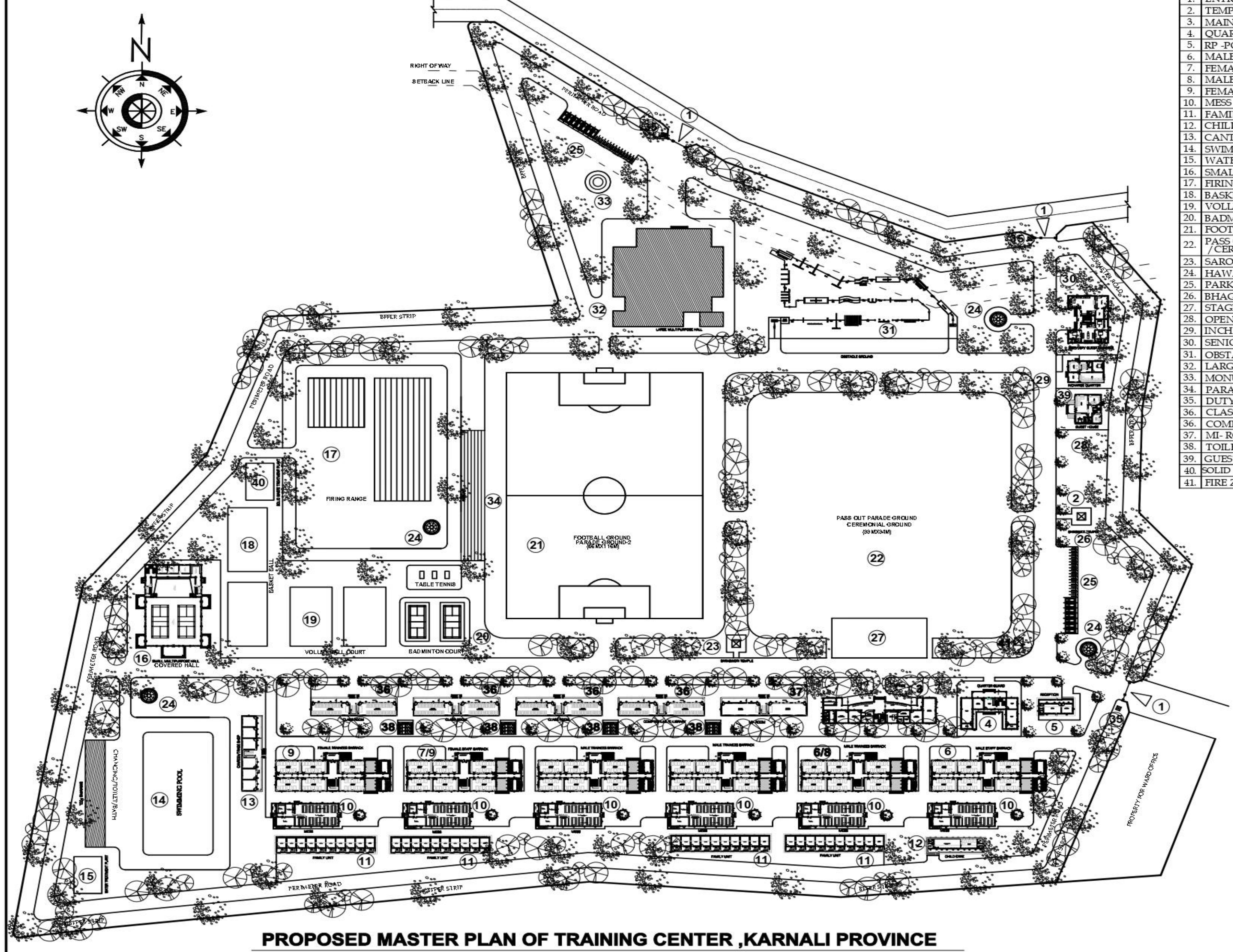

LEGENDS:

S.N.	DESCRIPTION	LENGTH (m)	BREATH (m)	HEIGHT (m)	AREA (Sq. m.)	FLOOR HEIGHT	STORY	NOS.	REMARKS
1.	ENTRY GATE							4	
2.	TEMPLE (BHAGAWATI)	3.15	3.15	6.4	9.92	3.3	2	1	RCC
3.	MAIN OFFICE BUILDING	40.4	10.4	17.15	1275.56	3.3	4	1	RCC
4.	QUARTER GUARD BUNKER	22.8	11.3	7.72	280.64	3.3	1	1	RCC
5.	RP -POST OFFICE/RECEPTION	12.3	5.8	4.85	71.30	3.3	1	5	RCC
6.	MALE STAFF BARRACK	40.875	15.525	13.85	1613.85	3.3	3	1	RCC
7.	FEMALE STAFF BARRACK	40.875	15.525	13.85	1613.85	3.3	3	1	RCC
8.	MALE TRAINEE BARRACK	40.875	15.525	13.85	1613.85	3.3	3	3	RCC
9.	FEMALE TRAINEE BARRACK	40.875	15.525	13.85	1613.85	3.3	3	1	RCC
10.	MESS	22.5	9.42	9.0	276.3	3.6	2	9	TRUSS
11.	FAMILY UNITS	35.23	6.37	4.5	224.41	3.3	1	4	TRUSS
12.	CHILD CARE CENTER	20.30	5.69	3.3	117.74	3.3	1	1	RCC
13.	CANTEEN/TRADE SHOP	30.65	7.35	10.7	224.51	3.3	2	1	RCC
14.	SWIMMING POOL/CH/T/B	51.50	62.00					1	
15.	WATER TREATMENT PLAN	10.00	15.00					1	
16.	SMALL MULTIPURPOSE HALL	37.45	25.45	5.0	757.06	3.6	1	2	TRUSS
17.	FIRING RANGE	64.00	84.00					2	
18.	BASKET BALL COURT	14.00	26.00					2	
19.	VOLLEY BALL COURT	15.00	24.00					2	
20.	BADMINTON COURT	8.50	16.00					2	
21.	FOOTBALL GROUND	70.00	100.00					2	
22.	PASS OUT PARRADE /CEREMONIAL GROUND	94.00	100.00					1	
23.	SAROSWOTI TEMPLE	3.15	3.15	6.4	9.92	3.3	2	1	RCC
24.	HAWAGHAR	5.0	5.0	3.6	25.0	3.0	1	4	TRUSS
25.	PARKING AREA	7.5	35.0					1	
26.	BHAGWATI TEMPLE	3.15	3.15	6.4	9.92	3.3	2	1	RCC
27.	STAGE	34.00	16.00					1	
28.	OPEN GREEN AREA	50.00	20.00					2	
29.	INCHARGE QUARTER	8.8	12.8	7.35	190.04	3.0	2	1	RCC
30.	SENIOR OFFICERS QUARTER	19.3	14.3	13.80	726.36	3.3	3	1	RCC
31.	OBSTACLE GROUND	65.00	30.00					1	
32.	LARGE MULTIPURPOSE HALL	40.00	40.00	7.5	1514.16	4.5	1	1	TRUSS
33.	MONUMENT							1	
34.	PARAPET	53.00	8.40					1	
35.	DUTY POST	1.5	1.5					4	
36.	CLASS ROOM	30.65	7.35	10.7	468.54	3.3	2	3	RCC
36.	COMPUTER LAB /E-LIBRARY	30.65	7.35	10.7	468.54	3.3	2	1	RCC
37.	MI- ROOM	30.65	7.35	10.7	468.54	3.3	2	1	RCC
38.	TOILET	4.28	3.69	3.9	17.08	2.4	1	10	RCC
39.	GUEST HOUSE	11.8	11.8	7.35	175.8	3.0	2	1	RCC
40.	SOLID WASTE TREATMENT PLAN	10.00	15.00					1	
41.	FIRE ZONE							1	

PROPOSED MASTER PLAN OF TRAINING CENTER ,KARNALI PROVINCE

PID

PHYSICAL INFRASTRUCTURE DIRECTORATE
PLANNING & DESIGN SECTION
P. H. Q.,NAXAL,KATHMANDU

Dealt by :	Ar.B.Shahani	PROJECT :-	
Designed by :	Ar.S. Lakhe	NEPAL POLICE TRAINING CENTER,KARNALI PROVINCE	
Checked by :	Er.B.U.Bum		
Recomm. by :	Er. R.K.Chaudhari	DRG. TITLE	ARCHITECTURAL DRAWING
Approved by :	Er. F.Baral	Date:	02-MAY-2023

MP-1/

नक्सा २-७: कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र (साइट-१) को मास्टर प्लान

स्रोतः कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) को भवन निर्माण आयोजना को plinth Area Method बाट गरिएको इस्टिमेट सहितको विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन, २०८०

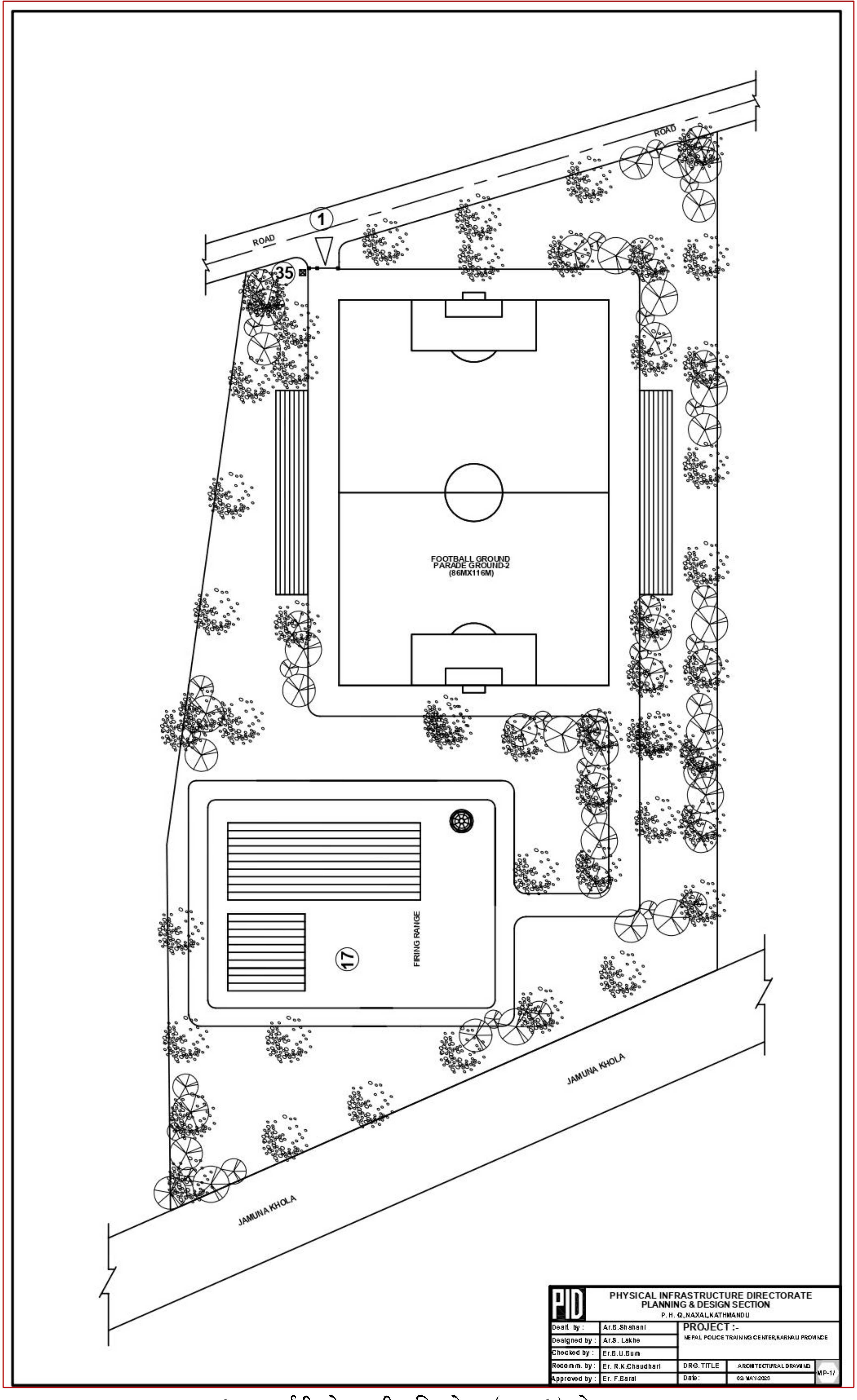

नक्सा २-८ः कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र (साइट-२) को मास्टर प्लान

स्रोतः कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) को भवन निर्माण आयोजना को plinth Area Method बाट गरिएको इस्टिमेट सहितको विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन, २०८०

२.२.६ आवश्यक निर्माण सामग्री (परिमाण र स्रोत)

प्रस्तावित आयोजनाको संरचनाहरूको निर्माणका लागि बालुवा, एग्रिगेट, सिमेन्ट, ढुङ्गा, गिट्टी, स्टील छड, ईट्टा, तारजाली, काठ लगायत निर्माण सामग्रीहरू आवश्यक पर्ने देखिन्छ। आयोजनाका लागि निर्माण सामग्रीहरूको आवश्यक परिमाण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २.६: आयोजना निर्माणका लागि आवश्यक निर्माण सामग्रीको विवरण

क्र.स.	निर्माण सामग्री	परिमाण	एकाइ	स्रोत
१.	Brick	१५,००,०००	संख्या	स्थानीय बजार (वीरेन्द्रनगर वा नेपालगंज)
२.	Cement (OPC)	४,००,०००	बोरा (५० के.जि/बोरा)	
३.	TMT Steel	१५५०	MT	
४.	Aggregates (20mm)	७,५००	cum	आयोजना स्थल वरपर रहेको नेपाल सरकारबाट इजाजत प्राप्त निकायहरुबाट खरिद गरिनेछ
५.	Sand (Coarse Sand)	२०,०००	cum	
६.	ढुंगा	५५००	cum	
७.	काठ	१५०	cum	स्थानीय बजार (वीरेन्द्रनगर वा नेपालगंज)

स्रोतः कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) को भवन निर्माण आयोजना विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन, २०८०

२.२.७. प्रयोग हुने ऊर्जाको किसिम (स्रोत र खपत हुने परिमाण)

मुख्य रूपमा डिजेल र पेट्रोल निर्माण कार्यको लागि प्रयोग गरिन्छ भने कामदार शिविरका लागि LPG प्रयोग गरिनेछ। निर्माण कार्य संचालन तथा निर्माण सामग्री ढुवानी चरणमा विभिन्न इन्धन तथा विद्युतीय उर्जाको खपत गरिनेछ। आयोजनामा खपत हुने ऊर्जाको विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छः

तालिका २.७: आयोजना निर्माणको अवधिमा खपत हुने ऊर्जाको विवरण

क्र.स.	ऊर्जाको किसिम	स्रोत	एकाइ	परिमाण
१.	पेट्रोल	स्थानीय आधिकारिक विक्रेता	किलोलिटर	२००
२.	डिजेल		किलोलिटर	२५०
३.	मट्टितेल		किलोलिटर	३०
४.	एल.पी. ग्यांस		किलोलिटर	२००

स्रोतः कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) को भवन निर्माण आयोजना विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन, २०८०

२.२.८. आवश्यक जनशक्ति

यस आयोजनाको निर्माण अवधि ३६ महिनाको प्रस्ताव गरिएको छ। निर्माण चरणमा प्रति दिन २०० जना सम्म जनशक्ति आवश्यक पर्ने देखिन्छ। यसै गरि संचालन चरणमा प्रशिक्षक र

प्रशिक्षार्थी सहित तालिम केन्द्रमा बस्ने ३०० जना जनशक्ति र विभिन्न खाले प्रशिक्षण प्रदान गरिने प्रहरी कर्मचारीहरु सहित जम्मा ७०० जना सम्म रहने छन्।

२.२.९. आवश्यक जग्गाको क्षेत्रफ़ल

यस आयोजनाको लागि आवश्यक पर्ने जमिनको कूल क्षेत्रफल १४.०५ हेक्टर रहेको छ।

तालिका २.८ः आयोजनाले ओगट्ने जमिनको क्षेत्रफल

क्र.स.	निर्माण स्थल	क्षेत्रफल (वर्ग मिटर)	क्षेत्रफल (हेक्टर)	भू-उपयोग	जग्गाको स्वामित्व
१.	कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र (साइट-१)	१०९२४६	१०.९२	वनको बाँझो जग्गा	नेपाल सरकार (डिभिजन वन कार्यालय भेरी, बाबियाचौर, सुर्खेत मार्फत श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहद्वारा ब्यबस्थापन)
२.	कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र (साइट-२)	३१२६६	३.१३		
जम्मा		**१४०५१२**	**१४.०५**		

सरकारी जग्गा दर्ता, उपयोग तथा लिजमा उपलब्ध गराउने, सम्बन्धी (पहिलो संशोधन) कार्यनीति, २०८२ का अनुसार नेपाल प्रहरी वा अन्तर्गतका कार्यालयका लागि जग्गाको मापदण्ड तोकेको छ। जस अनुरुप आवश्यक पर्ने जग्गा र प्रस्तावित क्षेत्रको तुलनात्मक तालिका निम्न बमोजिम रहेको छः

तालिका २.९ः तालिम केन्द्रको मापदण्ड र प्रस्तावित जग्गा बारेको तुलनात्मक विवरण

क्र.सं.	प्रहरी कार्यालय	आवश्यक पर्ने जग्गाको क्षेत्रफल[3]			प्रस्तावित क्षेत्रको जग्गाको क्षेत्रफल
		हिमाल	पहाड	तराई	
१.	प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र विद्यालय वा सो सरह जनशक्ति भएका प्रहरी कार्यालय वा शिक्षालय, विद्यालय, गण कार्यदल वा सो सरह जनशक्ति भएका प्रहरी कार्यालय	३०० रोपनी	३५० रोपनी	३० विगाहा	२७६.०८ रोपनी (१४.०५ हेक्टर)

- **जग्गाको प्रकार**

आयोजना निर्माण हुने क्षेत्रको जग्गा नेपाल सरकारको स्वामित्वमा रहेको छ भने हाल यसको ब्यबस्थापन कर्णाली प्रदेश सरकार, उद्योग,पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, प्रदेश वन निर्देशनालय अन्तर्गतको डिभिजन वन कार्यालय भेरी, बाबियाचौर, सुर्खेत मार्फत श्री मौरीडाँडा

[3] *नेपाल राजपत्र, नेपाल सरकारद्वारा प्रकाशित खण्ड ७५) काठमाडौं, वैशाख २९ गते, २०८२ साल (संख्या ७ भाग ५, नेपाल सरकार, भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयको, सूचना, सरकारी जग्गा दर्ता, उपयोग तथा लिजमा उपलब्ध गराउने, सम्बन्धी (पहिलो संशोधन) कार्यनीति, २०८२*

सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहद्वारा भइरहेको छ। हाल आयोजना क्षेत्रको भू-उपयोग वनक्षेत्रको बाँझो जग्गाको रुपमा रहेको छ।

नक्सा २-९: आयोजना क्षेत्र

- **वन क्षेत्रको जग्गा प्रयोग गर्नुको आवश्यकता**

कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय अन्तर्गत पर्ने कार्यालयहरू नेपाल प्रहरी प्रदेश कार्यालय सुर्खेत (हाल नेपालगञ्ज), कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगञ्ज), नेपाल प्रहरी विशेष सुरक्षा गण कोहलपुर बाँके (हाल नेपालगञ्ज) र कर्णाली प्रदेश प्रहरी केनाइन शाखा, सुर्खेत (हाल कोहलपुर) लाई कर्णाली प्रदेशमा स्थानान्तरण गर्नको लागि नेपाल प्रहरीको नाममा मापदण्ड अनुसारको जग्गा उपलब्ध नभएका ले हाल यी कार्यालयहरु लुम्बिनी प्रदेशमा रहेका छन्। सरकारी जग्गा दर्ता, उपयोग तथा लिजमा उपलब्ध गराउने सम्बन्धी कार्यनीति, २०७९ को पहिलो संशोधन कार्यनीति २०८२ बमोजिम नेपाल प्रहरी वा अन्तर्गतका कार्यालयहरूको हकमा प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्रको लागि पहाडको हकमा आवश्यक पर्ने जग्गाको क्षेत्रफल ३५० रोपनी हुनुपर्ने व्यवस्था रहेकाले कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगञ्ज) लाई कर्णाली प्रदेशमा स्थानान्तरण गर्नको लागि मापदण्ड अनुसार पहाडमा ३५० रोपनी क्षेत्रफल भएको जग्गा कर्णाली प्रदेश राजधानी लगायत अन्य स्थानमा प्रदेश संरचनामा गई नामाकरण भएपश्चात निरन्तर रूपमा विभिन्न स्थानमा खोजि गरिएकोमा उपयुक्त जग्गा फेला नपरेको साथै तालिम केन्द्रको लागि आवश्यक पर्ने भौतिक पूर्वाधार (कार्यालय भवन तथा प्रशिक्षार्थी ब्यारेक), कवाज मैदान (Pared Ground), खेल मैदान (Play Ground), Jungle Warfare र प्रहरी युक्ति तथा कारबाही अभ्यास (Tactical Exercise), Firing Range, बाधापार लगायत संरचना निर्माण गर्न समेत मापदण्ड अनुसार जग्गा उपलब्ध नभएको तथा उक्त तालिम केन्द्र प्रदेश राजधानी नजिक हुनु पर्ने कारण सुर्खेत जिल्लाको वीरेन्द्रनगर नगरपालिका वरिपरिको क्षेत्रमा अन्य उपयुक्त ठाउँ प्राप्त

हुन नसकेको सुरक्षाको दृष्टिकोणबाट रणनीतिक स्थान समेत चाहिने तथा मुख्य राजमार्ग नजिक हुन पर्ने कारण नजिकमा आवश्यक पर्ने क्षेत्रफल अनुसारको जग्गा मिलाउँदा सुर्खेत जिल्ला पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नम्बर ८ दुलालथाई अन्तर्गत मौरीडाँडा सामुदायिक वन क्षेत्रको जग्गा बाहेक अन्य स्थान फेला नपरेकाले पहिचान भएको वन क्षयीकरण (Degraded) वन भएको र उक्त वन क्षेत्र अतिक्रममा समेत परिसकेको हुँदा सो वन क्षेत्रमा प्रहरीको बसोबाससँगै उक्त वन क्षेत्रको रेखदेख तथा सुरक्षा समेत हुने भएकाले सोही वन क्षेत्रको जग्गा प्रस्तावित “कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज)आयोजना” को निर्माणका लागी उपयुक्त हुने देखिएको छ।

- **कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) कार्यालय रहेको क्षेत्र**

कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत कार्यालय रहेको क्षेत्र लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गतको नेपालगञ्ज उप-महानगरपालिका वडा नं.१८ को कारकाँदो मा पर्दछ। कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज)आयोजनाको निर्माण पश्चात् यो क्षेत्रमा नेपाल प्रहरी नर्सिङ कलेज, लुम्बिनी, कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेशका लागि साइबर ब्यूरो (Cyber Bureau) र Nepal Police dog breeding center लागायतका कार्यालयहरु रहने छन्।

चित्र २-१: कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) कार्यालय रहेको क्षेत्र

२.२.११. निर्माण तालिका

यस आयोजनाको विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन तयार भइसकेको छ र यो आयोजनाको वातवारणीय प्रभाव मुल्याङ्कन वन तथा वातावरण मन्त्रालयबाट स्वीकृति भएपछि बोलपत्र आवहानबाट निर्माण व्यवसायी छनौट गरी यस आयोजनाको निर्माण कार्य अगाडि बढाइनेछ। यस आयोजनाको तीन

चरणमा निर्माण कार्य अगाडि बढाइनेछ। पहिलो र दोस्रो चरणमा सिभिल, स्यानीटरी र विद्युतको कार्यहरू गरिनेछ जसमा स्वागत/प्रतीक्षा ब्लक, क्वार्टर गार्ड ब्लक, ब्यारेक ब्लक, मेस ब्लक, अतिथि गृह, अडिटोरियम हल/बैठक हल, इन्चार्ज क्वार्टर, वरिष्ठ अधिकारी क्वार्टर, हावा घर, शौचालय ब्लक, कक्षा कोठा ब्लक, वेयर हाउस, MI कोठा र अस्पताल, परिवार एकाइ, बाल हेरचाह ब्लक, क्यान्टिन/ट्रेड पसल ब्लक, जिम हल/कभर गरिएको हल, ठूलो बहुउद्देश्यीय हल, सानो बहुउद्देश्यीय हल, सिमुलेसन/फोटोग्राफी ब्लक, कम्प्युटर ल्याब/ई-लाइब्रेरी, पुस्तकालय ब्लक, प्रशिक्षण केन्द्र कार्यालय र मन्दिर निर्माण रहेका छन् भने तेस्रो चरणमा आयोजनाका लागि आवश्यक गेट/कम्पाउन्ड वाल, ड्राइभिङ स्कूल, बंकर, पानी प्रशोधन प्लान्ट/भण्डारण ट्याङ्की, ठोस फोहोर प्रशोधन प्लान्ट, फायरिङ रेन्जको निर्माण, परेड मैदान/समारोह मैदान/खेल मैदानको निर्माण, सेनेटरी कार्य, सडक फुटपाथ/कल्भर्ट/साइड ड्रेनेज, भूमिगत र ओभरहेड ट्याङ्की र विद्युतीय कार्य गरिने छन्। प्रस्तावित आयोजनाको निर्माण अवधि ३ वर्ष रहेको छ। आयोजनाको निर्माण तालिका निम्न प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २.१०: आयोजनाको निर्माण समय तालिका

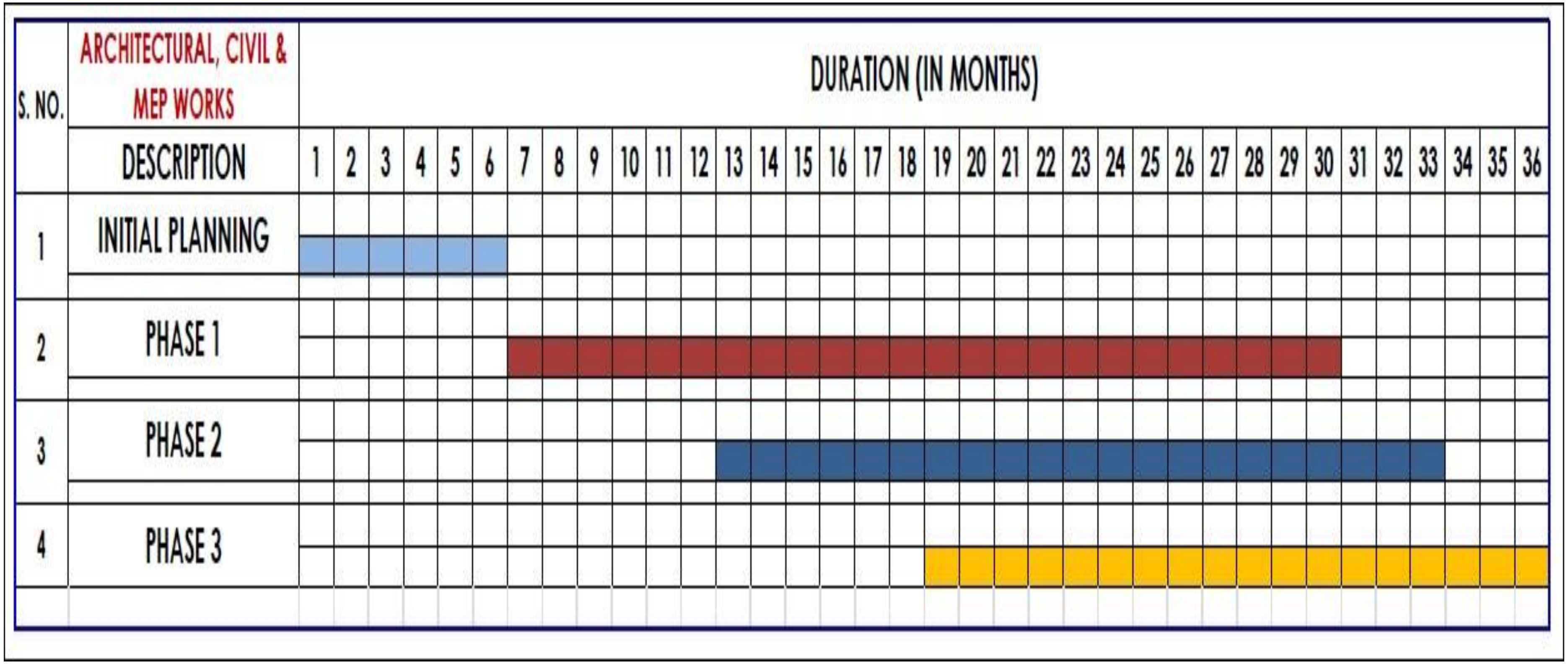

स्रोत: कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) को भवन निर्माण आयोजना विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन, २०८०

२.२.१२. पानी भण्डारण र आपूर्ति प्रणाली

निर्माण चरणको प्रारम्भिक चरणमा पन्चपुरी नगरपालिका वडा नं.८ मा दुलालथाई माझीगाँउ चूनेरीताल खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता संस्थाको पाइपलाइनबाट पानीको आपूर्ति पूरा गरिनेछ। प्रारम्भिक अनुमानबाट, निर्माण चरणको अवधिमा प्रति दिन ५०,००० लिटर पानी आवश्यक पर्नेछ। कुल प्रति दिन आवश्यकता मध्ये, २७,००० लिटर पानी (प्रतिव्यक्ति १३५ लिटर प्रति दिनको दर २०० जना ले सरसफाइ कायम राख्न र खाना तयार गर्न) को लागि आवश्यक पर्नेछ र २३,००० लिटर निर्माण कार्यको लागि प्रयोग गरिनेछ। यस आयोजनाको सञ्चालन चरणको निमित्त दैनिक १७०,००० लिटर (१००० जना *१३५ लिटर प्रति व्यक्ति प्रतिदिन =१३५,००० लिटर र अन्य प्रयोजनका लागि ३५,००० लिटर गरि जम्मा १७०,००० लिटर पानी (संचालन चरणमा) प्रयोग हुने छ। प्रस्तावित आयोजना निर्माण हुने ठाउँको करिब एक किलोमिटर उत्तरमा रहेको सान्ने मुल यहाँको दुलालथाई माझीगाँउ चूनेरीताल खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता संस्थाको बृहत खानेपानी आयोजनामा सुचारु भएर एक घर एक धारा सम्पन्न समेत भैसकेको अवस्था छ र सोहि मुलको सुधार तथा मर्मत गरि पानीको आपूर्ति गरिनेछ साथै भने प्रस्तावित तालिम केन्द्रको उत्तर तिरको काप्रा खानेपानी मुहानबाट पनि थप पानि आपूर्ति गर्न सकिने खानेपानीको श्रोतको रुपमा रहेको छ।

	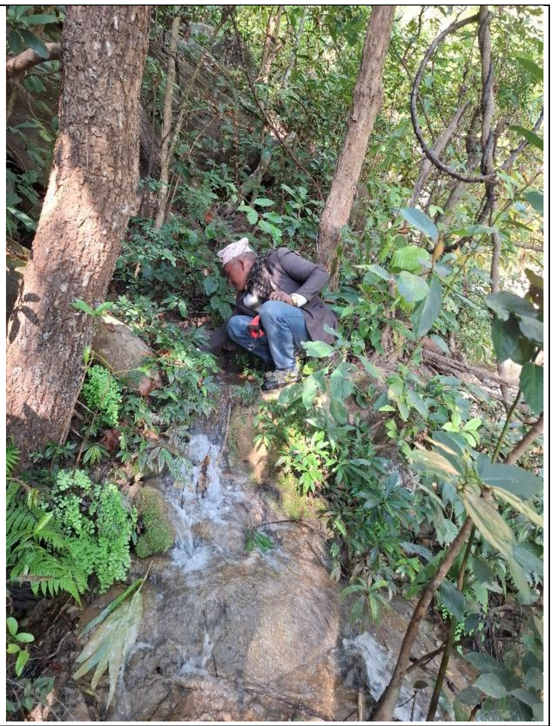
सान्ने खानेपानी मुहान, पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नं. ८	काप्रा खानेपानी मुहान, पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नं. ८

सञ्चालन चरणको लागि, १,००,००० लिटर क्षमता भएको भूमिगत पानी ट्याङ्कीहरू जसमध्ये ५०,००० लिटर भूमिगत पम्प कोठा सहितको आगलागि प्रयोजनका लागि प्रयोग हुने पानी

ट्याङ्कीको रूपमा व्यवस्था गरिनेछ। आयोजना लागि १,००,००० लिटर क्षमताको ओभरहेड ट्याङ्की पनि प्रस्ताव गरिएको छ।

२.२.१३. प्रयोग हुने प्रविधि

आयोजना निर्माणको क्रममा वातावरणमा कम भन्दा कम असर पर्ने गरी यान्त्रिक तथा श्रममा आधारित सहभागितामूलक वातावारणमैत्री तथा यान्त्रिक विधि (Labor based Environmentally Friendly and Participatory approach) प्रयोग गरी निर्माण गरिनेछ। यसका साथै, आयोजना निर्माणका लागि प्राकृतिक वातावरणलाई ध्यानमा राखी वातावरण मैत्री संरचनाहरुको निर्माणका लागि आयोजना प्रतिवद्ध रहने छ। आयोजनाको लागि एक्साभेटर, लोडर, टिपर, ट्रक, ट्र्याक्टर,पानी ट्यांकर, भाइब्रेटर, कंक्रिट मिक्सर जस्ता उपकरणहरु प्रयोगमा ल्याइनेछ। एक्साभेटरको मध्यमबाट माटो उत्खनन् को कार्य गरिनेछ। निर्माण सामग्री ढुवानीको लागि लोडर, टिपर, ट्रक, ट्र्याक्टरको प्रयोग गरिनेछ भने निर्माण चरणमा सामग्री ढुवानी गर्दा धुलो उड्न सक्ने हुनाले पानी ट्यांकरको प्रयोग गरी सम्भावित धुलो उड्ने स्थानमा आवश्यकता अनुरुप पानी छर्किनेछ। जन-शक्तिको मध्यमबाट बिल्डिंग, इन्ट्रान्स गेट, आदिको निर्माण, क्रस ड्रेनेजको निर्माण, स्टोन मेसोनरी र कम्पाउण्ड बाउन्ड्री वालको निर्माण, पानीको आपूर्तिको लागि आवश्यक पाइपलाइन विछ्याउने, बायो ईन्जिनियरिंग आदि कार्यहरु गरिनेछ। सिमेन्ट मोर्टारको तयारी कंक्रिट मिक्सरको मध्यमबाट गरिनेछ। यसका अलावा संरचनाहरुको डिजाईनलाई उर्जा खपत कम हुने गरी बनाईनेछ भने आयोजना क्षेत्रमा हरियाली प्रवर्द्धन गरिनेछ।

२.२.१४. आयोजनाका सुविधाहरु र सहायक संरचनाहरु (Associated/ Ancillary facility)

- **कामदार शिविर तथा निर्माण सामग्री भण्डारण स्थलः**

प्रस्तावित आयोजनाको निर्माण कार्यका लागि बाहिरबाट धेरै मजदूरहरु ल्याउनुपर्ने हुन्छ। त्यसैले निर्माण अवधिमा आयोजना स्थलमा आयोजनाको आवश्यकता अनुसार अस्थायी कामदार शिविरहरु आवश्यक हुन्छन्। त्यस्तै निर्माणका लागि आवश्यक सामग्रीहरु पनि उचित ठाउँमा भण्डारण गर्न आवश्यक छ। यसैले कामदार शिविर र भण्डारण स्थल आयोजना क्षेत्र भित्र नै स्थापना गरिनेछ भने ठुला मेसिनरी र सामग्रीहरु सुरक्षित ठाउँमा रखिनेछन्। उक्त कामदार शिविर र भण्डारण स्थलको निमित्त ०.५ हे. जमिनको व्यवस्था गरिनेछ। आयोजनाको निमित्त आवश्यक पर्ने कामदार शिविर र भण्डारण क्षेत्रको विवरण निम्न तालिका दिइएको छ।

तालिका २.११: कामदार शिविर तथा निर्माण सामग्री भण्डारण स्थलको विवरण

क्र.सं.	विवरण	कोर्डिनेट	जग्गाको किसिम
१.	कामदार शिविर	**साइट-१:** २८°४८'५३.२०" उत्तर र ८१°२२'१४.६३" पुर्व **साइट-२:** २८°४८'३३.५५" उत्तर र ८१°२२'८.५५" पुर्व	प्रस्तावित आयोजना क्षेत्र भित्र पर्ने जमिन
२.	निर्माण सामग्री भण्डारण		

स्रोत: स्थलगत अध्ययन, २०८१

- **विग्रन व्यवस्थापन**

आयोजना निर्माणको चरणमा उत्खनन् गरिएको माटोको व्यवस्थापनको निमित्त आयोजना क्षेत्र भित्र नै ०.१५ हे. जमिनमा व्यवस्थापन गरिनेछ।

- **फोहोर उत्पादन र व्यवस्थापनः**

निर्माण चरणमा प्रस्तावित आयोजनाबाट दैनिक कुल ६३.४ किलोग्राम/दिन (२००*३१७ ग्राम/व्यक्ति/दिन = ६३.४ किलोग्राम/दिन) र/वा दैनिक रूपमा ३५.५० किलोग्राम जैविक जैविक फोहोर उत्पादन गर्ने अपेक्षा गरिएको छ र आयोजनाको सीमा भित्र व्यवस्थापन गरिनेछ। यसै गरि सञ्चालन चरणको अवधिमा कुल ३१७ किलोग्राम/दिन (१००० व्यक्तिहरूको लागि) उत्पादन गर्ने अपेक्षा गरिएको छ जसमध्ये १७७.५२ किलोग्राम पूर्ण रूपमा जैविक फोहोर हुनेछ। दुबै चरणहरूमा, जैविक फोहोर आयोजना परिसर भित्र व्यवस्थापन गरिनेछ र प्राङ्गरिक मल बनाई बगैचामा प्रयोग गरिनेछ।

तालिका २-१२: फोहोरमैलाको वर्गीकरण

प्रकार	**प्रतिशत**	**निर्माण चरण (२००*३१७ g/capita/day=६३.४ के.जी.)[4]**	**संचालन चरण (१०००*३१७ g/capita/day=३१७ के.जी.)**
जैविक फोहोर	५६	३५.५०	१७७.५२
प्लास्टिक	१६	१०.१४	५०.७२
कागज र कागजजन्य	१६	१०.१४	५०.७२
ग्लास	३	१.९०	९.५१
धातु	२	१.२७	६.३४
टेक्सटाइल	२	१.२७	६.३४
रबर र लेदर	१	०.६३	३.१७
अन्य	४	२.५४	१२.६८
	१००	**६३.४०**	**३१७.००**

Source: Solid waste management in Nepal: Current status and policy recommendations. Mandaluyong City, Philippines: Asian Development Bank, 2013.

सामान्यतया, फोहोरमैलाको वर्गीकरण दुई वर्गमा गरिन्छ जसमा जैंविक फोहोर र अजैविक फोहोर। आयोजना क्षेत्र भित्र निर्माणको क्रममा उत्पन्न हुने फोहोरहरूमा सिमेन्टका झोला, फलामका बारहरू, र अन्य अवशेष निर्माण सामग्रीहरू र श्रम शिविरमा उत्पन्न हुने फोहोरहरू समावेश छन्। श्रम शिविरबाट उत्पन्न हुने जैविक रूपमा कुहिने फोहोरले दुर्गन्ध ल्याउन सक्छ र मुसा र अन्य जीवजन्तुहरुलाई आकर्षित गर्न सक्छ। उचित व्यवस्थापन नगरिएमा यसले

[4] The average Municipal Solid Waste (MSW) generation was found to be 317 g/capita/day. The average composition of MSW is as follows: organic waste 56%, plastics 16%, paper and paper products 16%, glass 3%, metals 2%, textiles 2%, rubber and leather 1%, and others 4%.

प्रतिकूल प्रभाव पार्नेछ। जैविक र अजैविक फोहोरको रूपमा उत्पन्न हुने फोहोर खतरनाक र गैर-खतरनाक दुवै प्रकारका हुनेछन्। फोहरमैला व्यवस्थापन नियमावली, २०७० का सिद्धान्तहरू निम्न तरिकाले फोहोर व्यवस्थापनको लागि विधिवत रूपमा लागू गरिनेछः

- तोकिएको स्थानमा विभिन्न भण्डारण क्षेत्रहरूमा जैविक र अजैविक फोहोरको स्रोत पृथकीकरण।
- शिविर स्थलबाट उत्पन्न हुने जैविक रूपमा प्रयोग हुने फोहोरलाई जमिनको खाडल बनाएर व्यवस्थापन गरिनेछ र दैनिक रूपमा पर्याप्त बाक्लो माटोको तहले ढाकिनेछ।
- पुनः प्रयोग गर्न मिल्ने फोहोरहरू, जस्तै भग्नावशेष, भाँचिएको ईँटाका टुक्राहरू, बालुवा, ढुङ्गा, फोहोर सिमेन्ट र बालुवा, मिश्रणलाई जमिन समतल बनाउन रिफिलको रूपमा प्रयोग गरिनेछ।
- निर्माण ब्यबसायीले लामखुट्टे र अन्य कीराहरूको प्रजनन स्थलहरू विरुद्ध रोकथामको उपायको रूपमा शिविरहरूबाट जमिनको निकासको उचित व्यवस्थापन सुनिश्चित गर्नेछ।
- पुनः प्रयोग गर्न मिल्ने फोहोरहरू, जस्तै छोडिएका/प्रयोग गर्न नसकिने र प्याकिङ सामग्रीहरू, स्क्र्याप विक्रेताहरूलाई पठाइने वा बेचिनेछ।
- ग्यारेजबाट उत्पन्न हुने रासायनिक फोहोर चुहावट प्रतिरोधी, र विशेष रूपमा डिजाइन गरिएको कन्टेनरमा सङ्कलन गरिनेछ र सावधानीपूर्वक सिल गरिनेछ।
- निर्माण अवधिभर उचित फोहोर व्यवस्थापनको लागि स्थानीय तहसँग प्रभावकारी समन्वय गरिनेछ।

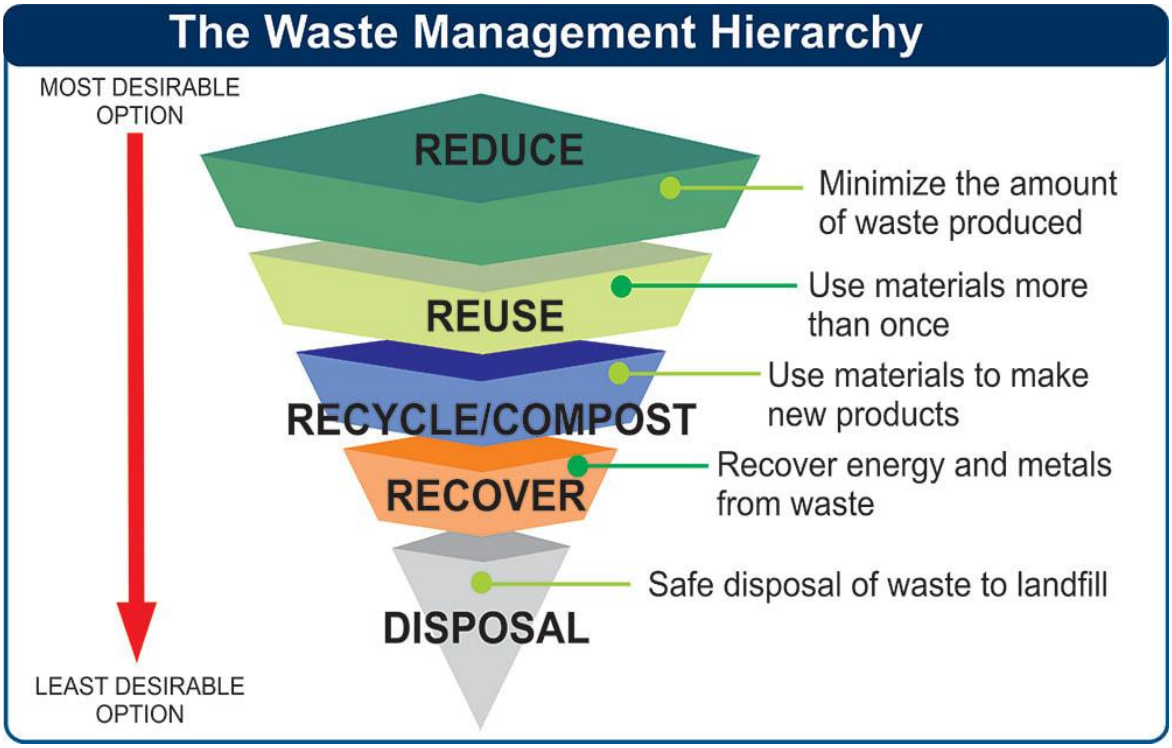

चित्र २-२: फोहोर न्यूनीकरण पिरामिड (Waste Management Hierarchy)

➢ फोहोर पानी व्यवस्थापन

फोहोर पानी प्रशोधन गर्न फोहोर पानी प्रशोधन प्लान्ट निर्माण गरिनेछ । फोहोर पानी प्रशोधनको लागि, Moving Bed Biofilm Reactor (MBBR) फोहोर प्रशोधन प्रविधि स्थापना गरिनेछ। निर्माण र सञ्चालन चरणको क्रममा, तरल फोहोरको उत्पादन यस प्रकार अनुमान गरिएको छः

- निर्माण चरणको समयमा ढल उत्पादनः २७,००० लिटरको ८०% (२०० श्रमिक*१३५ लिटर पानी/दिन) २१,६०० लिटर ढल सोक पिटमा व्यवस्थापन गरिनेछ।
- सञ्चालन चरणको समयमा ढल प्रशोधन प्लान्ट सुविधाः १३५,००० लिटर प्रवाहको ८०% १०८,००० लिटर ढल Moving Bed Biofilm Reactor को प्रयोग गरि प्रशोधन गरिनेछ।

Moving Bed Biofilm Reactor (MBBR): A Moving bed biofilm reactor (MBBR) is a type of wastewater treatment process. The MBBR system consists of an aeration tank (similar to an activated sludge tank) with special plastic carriers that provide a surface where a biofilm can grow. The carriers are made of a material with a density close to the density of water (1 g/cm^3). An example is high-density polyethylene (HDPE), which has a density close to 0.95 g/cm^3][5]. The carriers will be mixed in the tank by the aeration system and thus will have good contact between the substrate in the influent wastewater and the biomass on the carriers. MBBR systems don't need the recycling of the sludge, which is the case with activated sludge systems. Some other advantages compared to activated sludge systems are:

- Higher effective Sludge Retention Time (SRT), which is favorable for nitrification
- Responds to load fluctuations without operator intervention
- Lower sludge production
- Less area required
- Resilient to toxic shock
- Process performance independent of secondary clarifier (due to the fact that there is no sludge return line)

After the sludge or the liquid waste generate in project site are transported, screened and collected goes to treatment. After the sludge gets treated at MBBR system, it goes to recharge pit.

[5] *https://en.wikipedia.org/wiki/Moving_bed_biofilm_reactor, Retrieved on 09/03/2022.*

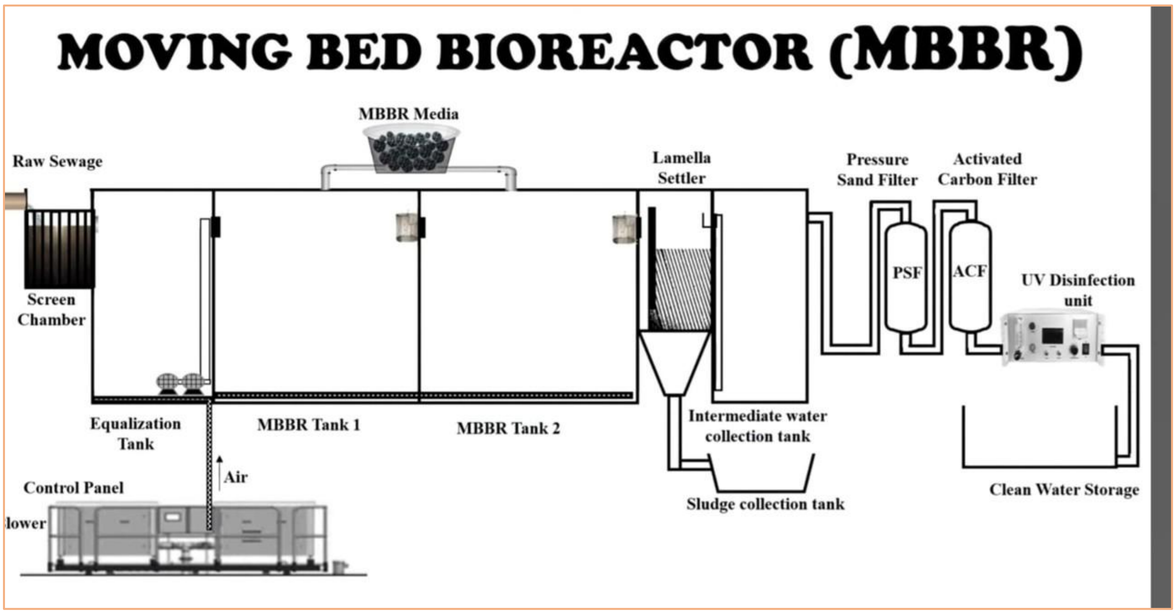

चित्र २-३: MBBR Technology

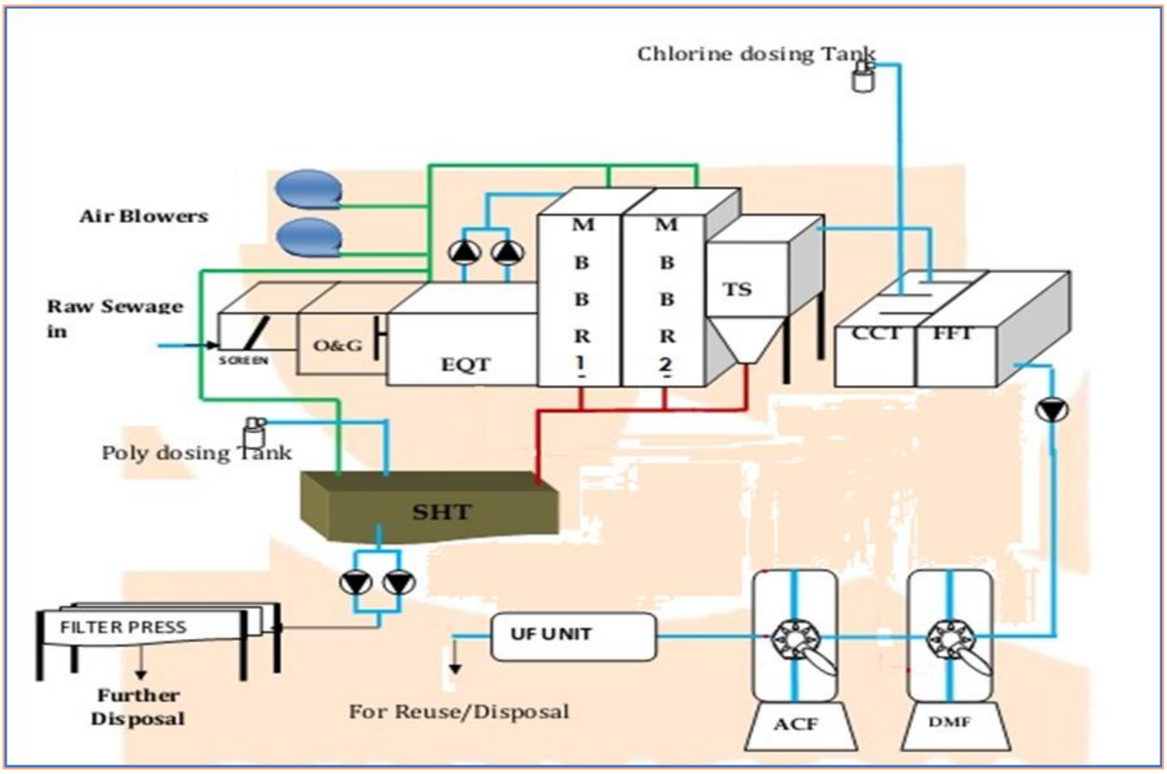

चित्र २-४: Typical Process Flow Diagram of MBBR Technology

➢ विपद् जोखिम व्यवस्थापन

नेपाल आफैं विश्वको सबैभन्दा कान्छो पहाडी क्षेत्रहरू मध्ये एकमा अवस्थित छ। भौगोलिक रूपमा, प्रस्तावित आयोजना स्थल Main Boundary Thrust बाट ५ किलोमिटर पुर्वमा अवस्थित छ। देश भित्र प्रत्येक वर्ष बाढी, पहिरो, चटयाङ, आगलागी, सडक दुर्घटना र महामारी जस्ता प्राकृतिक र मानव प्रेरित प्रकोपहरूको बारम्बार हुने धेरै जोखिमहरूले ठूलो मानवीय क्षति र

सम्पत्तिको क्षति बेहोर्नु परिरहेको छ। प्रतिकूल भूगोल, कमजोर भूगर्भ, जलवायु परिवर्तनशीलता र जलवायु परिवर्तनका कारणले देश प्रायः भूकम्प, बाढी, पहिरो, माटोको क्षय, डुबान, चट्याङ, खडेरी, हिमपात, असिना, हिमपहिरो, भारी वर्षा, वर्षाको कमी, हावाहुरी, शीतलहर, गर्मी लहर र वन डढेलो जस्ता प्राकृतिक प्रकोपहरूबाट प्रभावित छ। कुनै पनि अप्रत्याशित विपत्तिबाट बच्न, आयोजनाले नेपालको राष्ट्रिय भवन संहिता (Nepal National Building Code NBC: १०५:२०२५) र International Standards (IS) लाई पूर्ण रूपमा अपनाउनेछ। आपतकालीन अवस्थाको लागि उचित सुरक्षा प्रणाली, अलार्म र PAS (Public Announcement System), आपतकालीन तयारीको लागि लिफ्ट र उचित आपतकालीन निकास आवश्यक पर्दछ जुन भवन संरचना भित्र अपनाइनेछ। दुर्घटनाको जोखिमबाट बच्न र कम गर्न अग्नि सुरक्षा भऱ्याङ मार्फत आपतकालीन निकास प्रणालीको लागि आपत्कालिन द्वारहरु खोल्ने व्यवस्था गरिएको छ। विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति २०७५ मा रहेका ब्यबस्थाको पूर्ण पालना गरिनेछ।

२.३ प्रस्तावको उदेश्य

प्रस्तावित आयोजनाको मुख्य उद्देश्यनिम्न प्रस्तुत गरिएको छः

- निष्पक्ष तथा पारदर्शि भर्ना, छनौट गराउनु।
- नव प्रवेशी प्रहरीहरुमा व्यावसायिक ज्ञान, सीप र क्षमता अभिवृद्धि गराई समयानुकुल दक्ष जनशक्तिको उत्पादन गर्नु ।
- विभागिय आवश्यकतानुसार सेवाकालिन प्रहरी कर्मचारीहरुलाई बिभिन्न व्यावसायिक तालीमहरु संचालन गर्नु ।
- प्रशिक्षण केन्द्रहरुका लागि आवश्यक योग्य बाह्य प्रशिक्षकहरु तयार गर्नु ।
- प्रशिक्षण कार्य र शैलीका सम्वन्धमा नविनतम प्रणालीहरुको खोज तथा अन्वेषण गर्ने ।
- प्रशिक्षक तथा प्रशिक्षाथीहरुको वृत्ति विकासको लागि अतिरिक्त कृयाकलापहरु संचालन गर्ने।
- यस केन्द्रको तत्वावधानमा अन्य प्रहरी निकायहरुमा संचालन हुने तालीमहरुको आवश्यक निरीक्षण, अनुगमन र सल्लाह सुझाव प्रदान गर्नु ।
- तालीम संचालन सम्बन्धमा देखापर्ने नीतिगत तथा व्यवहारिक समस्याहरु समाधानका लागि तालुक कार्यालयहरुसंग समन्वय गरी काम गर्ने ।

परिच्छेद ३. प्रतिवेदन तयार गर्दा अपनाइएको विधि

३.१. सम्बन्धित सामग्रीको पुनरावलोकन

आयोजनाको प्राविधिक पक्षहरुको बारेमा जानकारी राख्न र वातावारणका विभिन्न आयमहरुको विषयमा तथ्याङ्क सङ्कलन गरि प्रतिवेदनमा समावेश गर्न विभिन्न सन्दर्भ सामग्रीहरुको पुनरावलोकन गरिएको थियो, जुन निम्न अनुसार छन्ः

तालिका ३.१ः पुनरावलोकन गरिएका सामग्री/ प्रतिवेदन

क्र.सं.	तथ्याङ्क	सन्दर्भ सामग्री
क. भौतिक वातावरण		
१	मौसम तथा जलवायु	नेपाल सरकार, जल तथा मौसम विज्ञान विभागबाट प्रकाशित प्रकाशन (आयोजना क्षेत्रमा अवस्थित जल तथा मौसम विज्ञान विभागको सुर्खेत विमानस्थलबाट तथ्याङ्कको प्रयोग
२.	स्थालाकृति र भू-उपयोग	• नेपाल सरकार, नापी विभागबाट प्रकाशित १ः२५,००० मापनको स्थालाकृत नक्सा (2881 02 C Gutu) • USGS Earth Explorer लगायत अन्य निःशुल्क उपलब्ध हुने स्याटेलाइट तस्विर, गुगल अर्थ • कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) को भवन निर्माण आयोजना को plinth Area Method बाट गरिएको इस्टिमेट सहितको विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन, २०८० • पन्चपुरी नगरपालिकाको विद्दुतीय नगरपार्श्वचित्र
३.	भूगर्भ	• नेपाल सरकार, खानी तथा भूगर्भ विभागबाट प्रकाशित नक्सा (Geological Map of Karnali Province, Nepal) • कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) को भवन निर्माण आयोजना को plinth Area Method बाट गरिएको इस्टिमेट सहितको विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन, २०८०
४	भूकम्पीय विवरण	Seismic zonation of Nepal using probabilistic seismic hazard analysis
ख. जैविक वातावरण		
१	जंगलको किसिम	Forests of Nepal, १९७२

क्र.सं.	तथ्याङ्क	सन्दर्भ सामग्री
२	वनस्पति, वन्यजन्तु, चराचुरुंगी, उभयचर तथा सरीसृप, माछा	https://www.iucnredlist.org/ https://cites.org/eng नेपालमा अधिक चोरी शिकार र अवैध व्यापार हुने वन्यजन्तु तथा वनस्पतिहरुको जानकारी, २०७५ स्थानीय तथा सौन्दर्य माछाहरुको सूची, २०७६ Birds of Nepal, An Official Checklist, 2018 Checklist of CITES Listed Flora of Nepal, 2017 The Status of Nepal's Mammals: The National Red List Series, IUCN
ग. सामाजिक- आर्थिक तथा साँस्कृतिक वातावरण		
१	जनसांख्यिक विवरण	राष्ट्रिय जनगणना, २०७८ पन्चपुरी नगरपालिकाको विद्युतीय नगरपार्श्वचित्र
२	धार्मिक, साँस्कृतिक तथा ऐतिहासिक पक्ष	पन्चपुरी नगरपालिकाको विद्युतीय नगरपार्श्वचित्र

३.२. प्रस्तावको प्रभाव क्षेत्र निर्धारण

आयोजनाको प्रभाव क्षेत्रलाई निम्नानुसार तिन प्रकारमा वर्गीकरण गरिएको छ। आयोजना क्षेत्रलाई प्रभाव क्षेत्र अनुसार वर्गीकरण निम्न प्रस्तुत गरिएको छ।

आयोजनाको पदचिन्ह क्षेत्र (Project Foot-print Area): आयोजनाका संरचनाहरू रहने क्षेत्रको रुपमा परिभाषित गरिएको छ। यसमा आयोजनाका संरचना रहने क्षेत्र, पानी निकास गर्ने स्थान र आयोजनाका संरचनाहरूलाई सुरक्षा प्रदान गर्नका लागि बनाइएको बार/पर्खाल समेत रहन्छ।

प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र (Direct Impact Area): आयोजनाको तयारी चरण, निर्माणको चरण र संचालनको चरणमा गरिने बिभिन्न गतिविधिहरु एवं क्रियाकलापहरु, आयोजनासँग सम्वन्धित सरोकारवाला जनशक्तिका क्रियाकलापहरु तथा आयोजनाका विभिन्न संरचनाका कारण प्रत्यक्ष प्रभावित हुने, निर्माण सामग्रीहरुको भण्डारण र श्रमिक आवास क्षेत्रहरु लगायतका आयोजनाबाट प्रभावित हुने स्थानहरुलाई प्रत्यक्ष प्रभावित क्षेत्र (Direct Impact Area) को रुपमा परिभाषित गरिएको छ। यस अन्तर्गत आयोजनाको निर्माण हुने क्षेत्रको बाहिरि किनाराबाट ५०० मिटर अर्धव्यासको क्षेत्र रहनेछन् जुन पन्चपुरी नगरपालिकाको वडा नं.८ भित्रको क्षेत्र पर्दछ।

अप्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र (Indirect Impact Area): आयोजनाको निर्माण हुने क्षेत्रको बाहिरी किनाराबाट ५०० मिटर अर्धव्यासको क्षेत्र बाहेक आयोजना अवस्थित रहने वडामा आयोजना निर्माण तथा संचालनको अप्रत्यक्ष प्रभाव पर्न सक्ने सम्भावना मध्यनजर गर्दै आयोजना प्रभावित स्थानीय तह पन्चपुरी नगरपालिकाको वडा नं.८ लाई मानिएको छ। साथै समग्र प्रभाव क्षेत्रको रुपमा आयोजना प्रभावित स्थानीय तह पन्चपुरी नगरपालिकालाई मानिएको छ

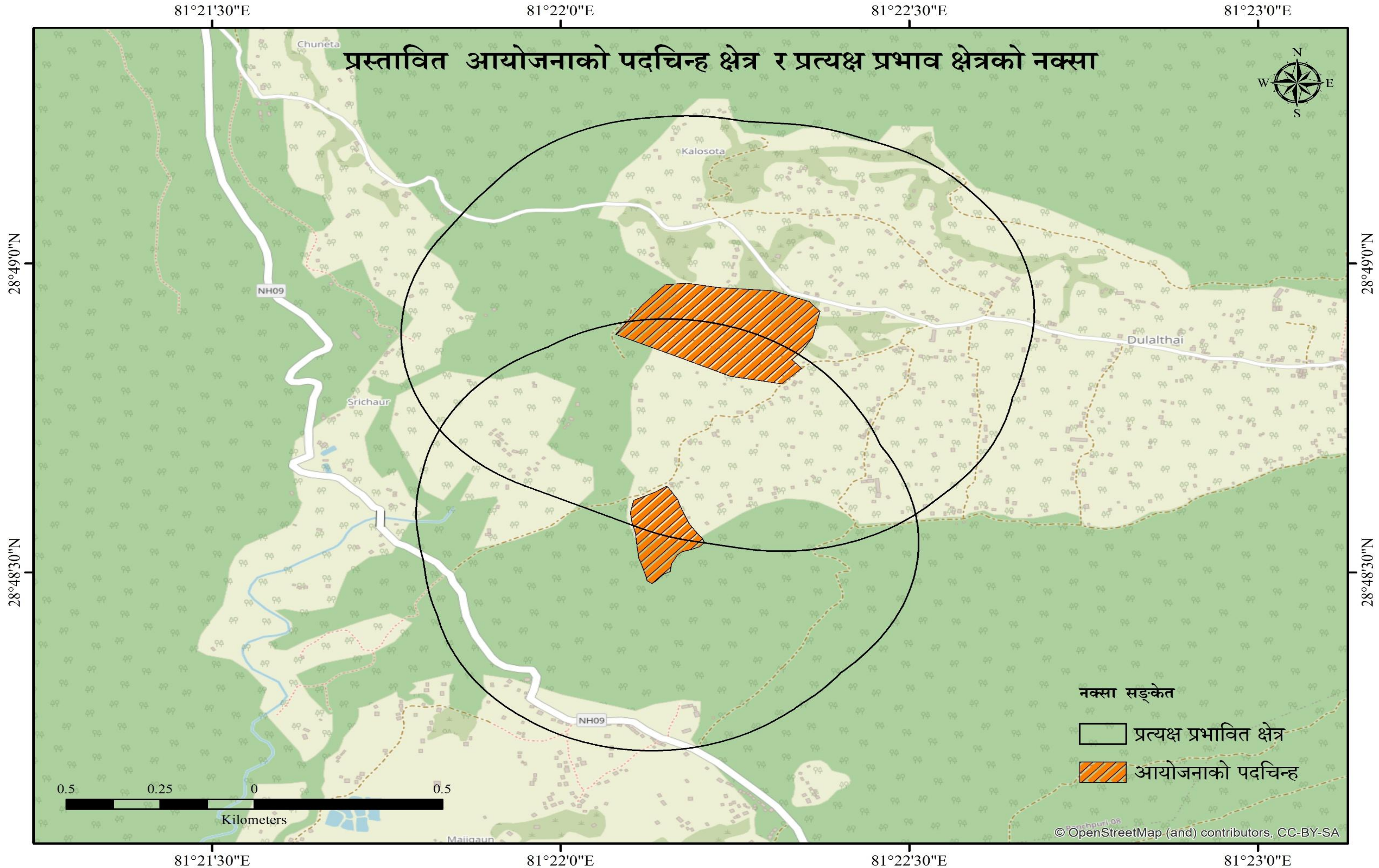

नक्सा ३-१ः आयोजनाको प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्रको नक्सा

स्रोतः गुगल अर्थ,२०२४

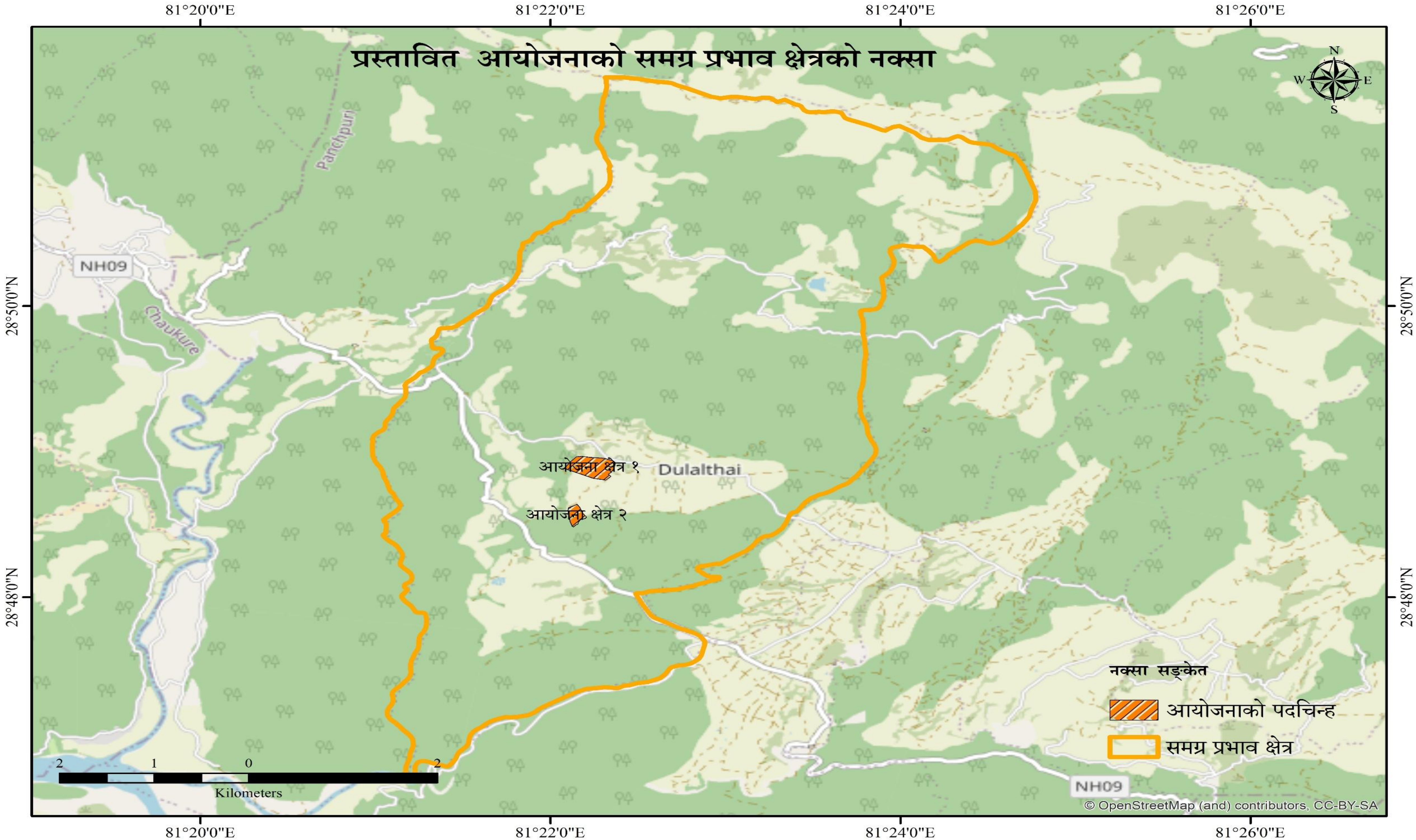

तालिका ३.२: आयोजनाको समग्र प्रभाव क्षेत्र निर्धारणको नक्सा

स्रोतः गुगल अर्थ,२०२४

३.३. प्रस्ताव कार्यान्वयन हुने क्षेत्रको नक्साको अध्ययन

यस प्रतिवेदन तयार गर्नको लागि निम्न बमोजिमका नक्साहरु अध्ययन गरी विश्लेषण गरिएको छ।

तालिका ३.३: अध्ययन तथा विश्लेषण गरिएका नक्सा

क्र.सं.	नक्सा	प्रयोजन
१	नेपाल सरकार, नापी विभागबाट प्रकाशित नेपलाको प्रशासनिक नक्शा	आयोजना स्थलको अवस्थिति प्रस्तुत गर्न
२	नेपाल सरकार, नापी विभागबाट प्रकाशित १:२५००० मापनको स्थलाकृत नक्शा (Sheet no: 2881 02 C Gutu)	आयोजना स्थलको स्थलाकृत अवस्था प्रस्तुत गर्न
३	आयोजना क्षेत्रको गुगल नक्शा (सन् २०२५)	आयोजना स्थलको वस्तुस्थिति तथा आयोजना स्थलको भू-परिदृश्य प्रस्तुत गर्न
४	नेपाल सरकार, खानी तथा भूगर्भ विभागबाट प्रकाशित कोशी प्रदेशको भूगर्भीय नक्शा	आयोजना स्थल कुन Geological Formation मा पर्दछ भनि यकिन गर्न
५	नेपाल सरकार, खानी तथा भूगर्भ विभागबाट प्रकाशित भूकम्पीय जोखिम नक्शा	आयोजना क्षेत्रको भूकम्पीय जोखिम अवस्था विश्लेषण गर्न
६	नेपालको संरक्षित क्षेत्रको नक्सा	आयोजना स्थलबाट राष्ट्रिय निकुञ्ज, आरक्ष क्षेत्र तथा शिकार आरक्ष क्षेत्रबीचको दुरी प्रस्तुत गर्ने

३.४. चेकलिष्ट/म्याट्रिक्स तथा प्रश्नावलीको निर्माण गरी आवश्यक तथ्याङ्क संकलन

प्रस्ताव कार्यान्वयन हुने क्षेत्रको भौतिक, जैविक, सामाजिक, आर्थिक तथा साँस्कृतिक वातावरणका क्षेत्रहरुको तथ्याङ्क सङ्कलन गर्न सम्बन्धित वातवरणका अवयवहरु सम्बन्धि तथ्याङ्क संकलन गर्ने प्रश्नावली एवम् चेकलिष्टहरुको तयारी गरि सूचना संकलन गरिएको थियो।

३.५. स्थलगत अध्ययन

वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको कार्यसूची तथा क्षेत्र निर्धारणको स्थलगत अध्ययन मिति २०८१/०८/२० देखि २०८१/०९/०६ गतेमा गरिएको थियो साथै, वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन विस्तृत स्थलगत अध्ययन मिति २०८२/०८/१५ देखि मिति २०८२/०९/२५ गते सम्म गरिएको थियो।

तालिका ३.४: स्थलगत अध्ययन कार्यको समय तालिका

क्र.सं.	वातावरण	अध्ययन गरिएको मिति
१	**भौतिक वातवरण**	
	वायुको गुणस्तर मापन	२०८२/०९/०५
	ध्वनिको स्तर मापन	
	पानीको नमुना संकलन	
२	**जैविक वातावरण**	
	आयोजना क्षेत्रको स्थलगत अध्ययन	२०८२/०९/१५ देखि मिति २०८२/०९/२५
३	**सामाजिक-आर्थिक तथा साँस्कृतिक वातावरण**	
	सामुहिक छलफल	२०८२/०९/०४ र २०८२/०९/०५
	मुख्य सूचनादाता अन्तर्वार्ता	

३.५.१ भौतिक वातावरण

क. मौसम तथा जलवायु

प्रस्ताव कार्यान्वयन क्षेत्रको तापक्रम र वर्षाको जानकारी संकलनको निमित्त जल तथा मौसम विज्ञान विभागको (सुर्खेत विमानस्थल) बाट प्राप्त तथ्याँकलाई प्रयोग गरिएको छ।

ख. हाईड्रोलोजिकल अध्ययन

प्रस्तावित आयोजना क्षेत्रमा पर्ने खोला-नाला र खोल्सीहरु टोपोग्रफिक नक्शामा चिन्ह लगाई स्थलगत अध्ययनको क्रममा अवलोकन गरिएको थियो र प्रस्तावित कार्यले भौतिक वातावरणमा प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष रुपमा पार्न सक्ने असरगरको बारेमा समुहगत रुपमा छलफल गरी प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्दा पर्न सक्ने प्रभाव आदिको बारे जानकारी संकलन गरिएको थियो।

ग. वायुको गुणस्तर

प्रस्ताव कार्यान्वयन हुने स्थानको पि.एम.$_{२.५}$, पि.एम.$_{१०}$, Particles RH, HCHO, र $CO_२$ को मापन Digital Instrument (Temtop M२०००) को प्रयोग गरि Instantaneous विवरण संकलन गरिएको छ।

घ. ध्वनिको स्तर

प्रस्ताव कार्यान्वयन हुने क्षेत्रको औसत ध्वनी स्तर (Leq) को मापन Sound Level meter/ Datalogger (Lutron SL-४०२३SD) को प्रयोग गरी बिहान, दिउँसो र साँझ गरी दिनको तीन पटक प्रति २ सेकेण्डको अन्तरालमा १० मिनेटको ध्वनिको तथ्याङ्क संकलन गरिएको छ।

तालिका ३.५: आयोजना क्षेत्रको ध्वनिको स्तर तथा वायुको गुणस्तर मापन गरिएको स्थानको विवरण

स्थान	मिति	अक्षांश	देशान्तर
आयोजना स्थल	२०८२/०९/०५ दिउँसो २:१५ बजे	२८°४८'५३.२०" उत्तर	८१°२२'१४.६३" पुर्व

स्रोतः स्थलगत अध्ययन, २०८२

ङ. पानीको गुणस्तर

आयोजना क्षेत्रमा अवास्थित खानेपानीको नमुना संकलन गरि विभिन्न सूचक मापन (pH, Color, Turbidity, EC, TDS, TSS, TS, Ammonia, Alkalinity, Iron, Nitrate, Total Hardness, Chlorides, Coliforms) को लागि सरकारद्वारा मान्यता प्राप्त प्रयोगशालामा परीक्षण गरिएको थियो।

च. भूगर्भ, भौगर्भिक, माटो र प्राकृतिक प्रकोप

यो प्रस्ताव कार्यन्वयन हुने क्षेत्रको नक्शा, गुगल अर्थ तस्विरहरुको अध्ययन, भौगर्भिक नक्शाहरुको अध्ययन गरी सर्भेक्षण गरिएको थियो। स्थलगत अध्ययनको क्रममा स्थानीय जनतासँग त्यस क्षेत्रमा पाइने माटो, बालुवा, चट्टानको उपलब्धताको बारेमा जानकारी संकलन गरिएको थियो। त्यसैगरी, भू-क्षय हुन सक्ने क्षेत्र, भौगोलिक अवस्था र सम्भावित असरहरु बारे स्थानिय जनताहरुसँग छलफल तथा स्थलगत अध्ययन गरिएको थियो।

छ. भू-उपयोग

आयोजना क्षेत्रको विद्यमान भू-उपयोगको प्रयोग, टोपोग्राफीको अध्ययन भू-उपयोग नक्सा, टोपोग्राफिक नक्सा, गुगल नक्सा, GIS नक्साको अधययन, गरिएको थियो।

३.५.२ जैविक वातावरण

क. वनस्पति

प्रस्ताव क्षेत्र वरपर रहेका वनस्पतिको अध्ययन, स्थलगत अध्ययन, अवलोकन र प्रश्नावली सर्भेक्षण गरी यस क्षेत्रमा पाइने वनस्पति (रुख, झार र झाडीहरु, गैर काष्ठ वन पैदावार र फलफूलहरु) को सूची संकलन गरिएको थियो। समुहगत रुपमा छलफलद्वारा प्रस्ताव क्षेत्रमा प्रस्तावको कार्यान्वयनबाट हुन सक्ने असरहरु र आवश्यक न्यूनीकरण उपायहरुको बारेमा जानकारी लिइएको थियो।

ख. कृषि जैविक विविधता

आयोजना क्षेत्र वरिपरी खेतीयोग्य जमिनमा उत्पादन हुने कृषि उत्पादन स्थलगत अध्ययन तथा स्थानीय बासिन्दाहरुसँग छलफल गरी संकलन गरिएको थियो।

ग. वन्यजन्तु

आयोजना क्षेत्रमा पाइने वन्यजन्तु सम्बन्धी जानकारी प्राप्त गर्न स्थलगत अवलोकनको साथै स्थानीय बासिन्दासँग छलफल र मुख्य जानकार व्यक्तिसँग अन्तर्वार्ता लिईएको थियो। यसका साथै स्थलगत अवलोकनको समयमा देखिएका pug mark, hair, howling, burrows, scats/pellets आदिको अध्ययन पनि गरिएको थियो।

घ. चराचुरुंगी

स्थलगत अध्ययनको क्रममा प्रत्यक्ष देखिने चारहरु, चराको आवाज, प्वाँख र सुली भेटिएको आधारमा र स्थानीयसँग जानकारी लिएर चराहरुको टिपोट गरिएको थियो र द्वितीय श्रोत जस्तै IUCN र CITES को अध्ययन गरि गरिएको थियो।

ङ. उभयचर र सरीसृप

स्थलगत अध्ययनको क्रममा प्रत्यक्ष देखिने र स्थानीयसँग छलफलबाट उभयचर र सरीसृप प्राणीको जानकारी संकलन गरिएको थियो।

३.५.३ सामाजिक-आर्थिक-साँस्कृतिक वातावरण

क. आयोजनाको पदचिन्ह

प्रस्तावित आयोजना क्षेत्र नेपाल सरकारको स्वामित्वमा रहेको छ भने हाल यसको ब्यबस्थापन कर्णाली प्रदेश सरकार, उद्योग,पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, प्रदेश वन निर्देशनालय अन्तर्गतको डिभिजन वन कार्यालय भेरी, बाबियाचौर, सुर्खेत मार्फत श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहद्वारा उपभोग भईरहेको हुँदा कुनै पनि घरधुरीलाई प्रभाव नपर्ने देखिन्छ।

ख. प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्रको विवरण

तालिका ३.६: प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्रको सामाजिक-आर्थिक तथा सांस्कृतिक वातावरणीय अवयवहरुको तथ्यांक संकलन विधि

क्र.सं.	तथ्याङ्क/जानकारीको बिषय	तथ्याङ्क संकलन क्षेत्र	सुचक/मापक	तथ्याङ्क संकलन गर्न प्रयोग गरिएको विधि
क.	जनसाङ्ख्यिक	आयोजना पद चिन्ह क्षेत्र, प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र	लिङ्ग, उमेर, भाषा, जातजाति, साक्षरता, शिक्षा, धर्म	स्थानीय तह प्रोफाइल, राष्ट्रिय जनगणना
ख.	जीवनशैली	आयोजना पद चिन्ह क्षेत्र, प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र	उर्जा, बत्ति, खानेपानी, संचार, सरसफाई	
ग.	जीविकोपार्जन	आयोजना पद चिन्ह क्षेत्र,	पेशा, व्यवसाय, आम्दानी, खर्च	

क्र.सं.	तथ्याङ्क/जानकारीको बिषय	तथ्याङ्क संकलन क्षेत्र	सुचक/मापक	तथ्याङ्क संकलन गर्न प्रयोग गरिएको विधि
		प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र		
घ.	जनस्वास्थ्य	आयोजना पद चिन्ह क्षेत्र, प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र	प्रमुख रोगव्याधि	
ङ.	सार्वजनिक पूर्वाधार	आयोजना पद चिन्ह क्षेत्र, प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र	सार्वजनिक स्वामित्वका पूर्वाधारहरु	प्रत्यक्ष अवलोकन तथा स्थानीय बासिन्दासँग अन्तरक्रिया, स्थानीय तह प्रोफाइल, मुख्य सूचनादाता अन्तर्वार्ता, समूह छलफल
च.	उद्योग र विकास	समग्र प्रभाव क्षेत्र	औद्योगिक तथा विकास सम्बन्धि संस्थाहरु	
छ.	सामाजिक संस्था	आयोजना पद चिन्ह क्षेत्र, प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र	क्लव, समुह लगायत	
ज.	ऐतिहासिक, पुरातात्विक	आयोजना पद चिन्ह क्षेत्र, प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र	ऐतिहासिक, पुरातात्विक संरचना तथा स्थानहरु	
झ.	सांस्कृतिक, धार्मिक संरचना तथा स्थानहरु	आयोजना पद चिन्ह क्षेत्र, प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र	मन्दिर, गुम्बा, मस्जिद, चर्च जस्ता संरचना र अन्त्येष्टि गर्ने स्थानहरु	
ञ.	सांस्कृतिक, धार्मिक प्रचलन	समग्र प्रभाव क्षेत्र	चाड पर्व, पुजा अर्चना लगायतका प्रचलनहरु	

३.६. संकलित नमूनाको प्रयोगशालामा विश्लेषण

स्थलगत अध्ययनका क्रममा आयोजना क्षेत्रको वरपरको बस्तीले प्रयोग गर्ने खानेपानीको गुणस्तरको भौतिक, रासायनिक अवस्थाबारे विश्लेषण गर्न नमुना संकलन गरी नेपाल सरकारबाट मान्यता प्राप्त प्रयोगशाल (Soil, Water and Air Testing Laboratories Pvt.Ltd.) मा वैज्ञानिक

विधिबाट परिक्षण गरिएको छ। परीक्षण गरिएको पानीको प्रयोगशाला रिपोर्ट अनुसूची_९मा प्रस्तुत गरिएको छ।

३.७. प्राप्त तथ्याङ्कको विश्लेषण

भौतिक वातावरणः यस आयोजना अन्तर्गतका सर्वेक्षण टोलीले स्थलगत अध्ययनबाट संकलन गरेका तथ्याङ्कलाई विभिन्न software जस्तै Qgis ३.२६.०, google earth, MS Word आदि प्रयोग गरी विश्लेषण गरिएको छ। आयोजना क्षेत्रको आधारभूत भौतिक वातावरणीय अवस्थाको मूल्याङ्कन गर्न भौतिक तथ्याँकको विश्लेषण विभिन्न भौतिक विशेषताहरुको उपयुक्त मापदण्डहरूको ढाँचाका (नक्सा, तालिकाहरू) आधारमा गरिएको छ।

- **ध्वनीको स्तर**

ध्वनीको गुणस्तर साउण्ड लेभल मिटर/ Datalogger (Lutron SL-4023SD) प्रयोग गरी संकलन गरी Hassan & Alam et.al., २०१३ अनुसारको सुत्र प्रयोग गरी औसत ध्वनीको स्तर (Leq) पत्ता लगाइएको छ।

$$L_{eq} = 10 * log\sum_{i=1}^{n} 10^{(\frac{L_i}{10})} * t_i$$

जँहा,

n = कूल नमूना संकलनको संख्या

Li = i^{th} नमूनाको ध्वनीको मात्रा

ti = कूल समयको अंश (Fraction)

- **वायुको गुणस्तर**

वायुको गुणस्तर digital instrument (Temtop M2000) द्वारा मापन गरी प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छ।

जैविक वातावरणः प्रस्तावित आयोजना निर्माण तथा सञ्चालनको कारण क्षति हुन सक्ने रुखको क्षति निर्धारणको लागि रुखको DBH र उचाईलाई MS Excel प्रयोग गरी वन नियमावली, २०७८ अनुसार Sharma and Pukala,१९९० को आयतन सुत्र सम्मिलित गरी रुख कटान आयतन निकालिएको। रुख गणना कार्य सम्बन्धित डिभिजन वन कार्यालयको समन्वयमा गरिएको थियो। आयतन सुत्र निम्नानुसार रहेको छः

रुखको आयतन = रुखको काण्डको आयतन (Stem Volume) + हाँगाहरुको आयतन

$$\text{रुखको काण्डको आयतन } (V) = \frac{EXP\,[a + b * Ln\,(d) + c * Ln\,(h)]}{१०००}$$

जहाँ,

V = रुखको काण्डको आयतन (Stem Volume) घन मिटरमा

a, b, c = रुखको प्रजाति अनुसार दिइएका मानहरु

d = जमिन बाट रुखको १.३ मिटर उचाईमा नापिएको डायमिटर (DBH)

h = रुखको फेददेखि टुप्पोसम्म नपिएको रुखको उचाई मिटरमा

हाँगाहरुको आयतन = हाँगाको अनुपात * काण्डको आयतन

संकलित वनस्पति तथा वन्यजन्तुको तथ्यांकहरु राष्ट्रिय निकुन्ज र वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९; प्रकृति संरक्षणको लागि अन्तराष्ट्रिय संघको तथ्याङ्क सूची (IUCN Red List) र लोपोन्मूख वन्य जीवजन्तु र बोटबिरुवाको अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार सम्मेलनको अनुसूची CITES Appendix को आधारमा वनस्पति तथा जीवजन्तुको खतरा र संरक्षण स्थिति तालिका बनाई प्रस्तुत गरिएको छ।

सामाजिक-आर्थिक तथा साँस्कृतिक वातावरणः आयोजना प्रभावित स्थानीयतहको स्थलगत अध्ययनबाट संकलित तथ्याङ्क सम्बन्धित विषय विज्ञहरुद्वारा सम्पादन र विश्लेषण गरेर प्रस्तुत गरिएको छ। त्यसरी विश्लेषण गरिएको तथ्याङ्क व्याख्या गरेर प्रतिवेदनको उपयुक्त स्थानमा प्रस्तुत गरिएको छ।

३.८. प्रभावको पहिचान, आकलन तथा उल्लेखनीय प्रभावको मूल्याङ्कन गर्दा अपनाइएको विधि

स्थलगत अनुसन्धान तथा सन्दर्भ सामग्री पुनरावलोकनबाट प्राप्त जानकारीका आधारमा प्रस्ताव कार्यान्वयनका कारण हुने सम्भाव्य सकारात्मक र नकारात्मक प्रभावहरूको पहिचान गरी जैविक, भौतिक, र सामाजिक-आर्थिक तथा साँस्कृतिक गरी तीन शीर्षक अन्तर्गत प्रभावको अर्थपूर्ण स्तर अनुमान तथा मूल्याङ्कन गरिएको छ। यसरी प्रभाव मुल्याङ्कन गर्दा प्रभावहरूलाई तिनको प्रकृति, परिमाण, विस्तार/सिमा र अवधि (Nature, Magnitude, Extent and Duration) का आधारमा National EIA Guidelines, १९९३ (राष्ट्रिय वातावरणीय प्रभाव मूल्याँकन निर्देशिका, २०५०) र वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ अनुरुप वर्गीकरण गरि विश्लेषण, प्राथमिकीकरण र प्रस्तुतीकरण गरिएको छ। वातावरणीय प्रभावका तह निर्धारण र न्यूनिकरणका उपाय, प्रभावको तह आंकलन गर्ने आधार र प्रभाव स्तर विश्लेषण आधार तालिका निम्न तालिकाहरूमा प्रस्तुत गरिएका छन्। प्रभावहरुको स्तर अनुसार तय गरिएको अङ्कमान जोडेर हरेक प्रभावको कुल अङ्गमान प्रस्तुत गरिएको छ। वातावरणीय प्रभावहरूको विश्लेषण सहजताको लागि निम्नानुसारको आधारको खाका अवलम्बन गरिएको छ।

तालिका ३.७: प्रभावहरुको वर्गीकरण

परिमाण		**सीमा**		**समयावधि**	
स्तर	**अंक भार**	**स्तर**	**अंक भार**	**स्तर**	**अंक भार**
उच्च	६०	क्षेत्रीय	६०	दीर्घकालीन	२०
मध्यम	२०	स्थानीय	२०	मध्यमकालीन	१०
निम्न	१०	स्थलगत	१०	अल्पकालीन	५

स्रोतः राष्ट्रिय वातावरण प्रभाब मूल्याङ्कन निर्देशिका, २०५०

प्रभावहरूको विश्लेषण सहजताको लागि निम्नानुसारको आधारको खाका अवलम्बन गरिएको छ।

तालिका ३.८: प्रभाव स्तर विश्लेषण आधार तालिका

विवरण (परिमाण, सीमा र समयावधि योगफल)	**प्रभाव स्तर**
७५ भन्दा माथि	उच्च
४५ देखि ७५ सम्म	मध्यम
४५ भन्दा मुनि	न्यून

३.९. मस्यौदा प्रतिवेदनको तयारी

माथि उल्लेखित विधिका माध्यमबाट आवश्यक तथ्याङ्कहरु संकलन तथा विश्लेषण गरि तथा आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (EIA) सम्बन्धी क्षेत्र निर्धारण (SD) र कार्यसूची (ToR) सम्बन्धमा कारबाही हुँदा वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ को दफा ५ (१) र ऐ.ऐ. नियमावली, २०७७ को नियम ४ (७) र नियम ५ (५) बमोजिम, वन तथा वातावरण मन्त्रालय (सचिवस्तर) को मिति २०८२/०६/२९ को निर्णयानुसार स्वीकृत भएको क्षेत्र निर्धारण प्रतिवेदन तथा कार्यसूची प्रतिवेदनले उठान गरेका प्रभावहरुको विशेषण गर्दै वातावरण संरक्षण ऐनको दफा ६ ले निर्दिष्ट गरे अनुरुप तथा वातावरण संरक्षण नियमावलीको नियम ७ अनुसारका सम्पूर्ण प्रक्रिया पुरा गरि वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ अन्तर्गत अनुसूची १२ (नियम ७ को उपनियम (५) अनुसार यो वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको प्रतिवेदन तयार गरिएको छ। क्षेत्र निर्धारण प्रतिवेदन तथा कार्यसूची प्रतिवेदनले उठान गरेका प्रभावहरुको विशेषण परिच्छेद ७ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

३.१०. सार्वजनिक परामर्श, छलफल, अन्तरक्रिया र सुनुवाई

आयोजना क्षेत्रमा रहेका मुख्य सार्वजनिक सवाल, प्रमुख समस्याहरू तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनमा समावेश गर्नुपर्ने सामाजिक-आर्थिक-सांस्कृतिक वातावरणसँग सम्बन्धित विषयहरूमा प्रभावित क्षेत्रमा रहेका स्थानीयहरूसँग सार्वजनिक छलफलको माध्यमबाट सूचनाहरू सकंलन

गरिएको छ। साथै पन्चपुरी नगरपालिका कार्यालयहरूमा भ्रमण गरी प्रमुख राजनैतिक दल, शिक्षक, व्यापारी, नागरिक मञ्चका प्रतिनिधि, स्थानीय पत्रकार, स्थानीय गैरसरकारी संस्था, सामाजिक संस्थाहरु, सामुदायिक वनका प्रतिनिधि, पन्चपुरी नगरपालिका प्रमुख तथा उपप्रमुख, डिभिजनल वन अधिकृत, समन्व समिति प्रमुख आदि सहितको उपस्थितिमा सम्पन्न गरियो। जसको विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ। ।उक्त सुझावहरु प्रतिवेदनको अनुसूची_६ मा समावेश गरिएको छ। सामुहिक छलफलको उपस्थितिको विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३.९: सामुहिक छलफलको उपस्थितिको विवरण

क्र.सं.	मिति	स्थान	सहभागी संख्या			राय सुझावहरु
			महिला	पुरुष	कुल	
१.	२०८२ पौष ०४ गते	पन्चपुरी नगरपालिका वडा नं.८ मा महिला समूह	१६	-	१६	• आयोजना चाँडो सुरु हुनु पर्ने। • आयोजना क्षेत्रबाट तालिमका क्रममा हुने आवतजावतलाई सामाजिक शान्ति सुरक्षामा खलल पुग्ने गरि गर्न नहुने।
२.	२०८२ पौष ०५गते	पन्चपुरी नगरपालिका वडा नं.८ मा अवस्थित मौरीडाँडा सामुदायिक वन र भित्रि कोपिला सामुदायिक वनका प्रतिनिधि	३	१२	१५	• मौरीडाँडा समुदायिक वनका लागि ३ कोठे भवन निर्माण। • वृक्षारोपण गर्दा फललाग्ने र फुलफुल्ने विरुवा रोप्ने। • आयोजना क्षेत्र भित्र कटान भएका रुखहरुको कटान मुडान गरी घाट गरिदिने। • वन तथा वन्यजन्तु संरक्षण सम्बन्धी सचेतना मुलक तालिमका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्नु पर्ने। • आयोजना सञ्चालन अवधिमा स्थानियको क्षमता अनुसारको रोजगारीको व्यवस्था गर्नु पर्ने। • स्थानिय उत्पादनलाई प्राथमिकता दिनुपर्ने।
३.	२०८२ पौष ०५ गते	पन्चपुरी नगरपालिका वडा नं.८ मा दुलालथाई माझीगाँउ चूनेरीताल खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता संस्था	३	११	१४	• मुहानको व्यवस्थापन सम्बन्धमा। • हाल आयोजनाका नाममा दर्ताकायम भएको दर्ता १४ रोपनी र ७ रोपनी ऐलानी जग्गा भित्र रहेको खानेपानी मुल हाल खुल्ला रहेको र तालिम केन्द्रका लागि पानी

क्र.सं.	मिति	स्थान	सहभागी संख्या			राय सुझावहरु
			महिला	पुरुष	कुल	
						आपूर्ति गर्न मुलक्षेत्रको संरक्षण र सम्बोधन गर्नु पर्ने। • पानी प्रसोधन प्लान्टको व्यवस्थापन गर्नु पर्ने। हाल आपुर्ति भइरहेको पानी अप्रसोधित रहेकाले प्रसोधन गर्न प्रसोधन प्लान्ट स्थापना गर्नु पर्ने। • कम्तीमा एकलाख लिटर वरावरको ट्याङ्की निर्माण गर्नुपर्ने। हाल पानी रिर्जभका लागि प्रयोगमा आएका पानी ट्याङ्कीहरु पुरापानी सञ्चालन गर्दा अप्रयाप्त रहने भएकाले कम्तीमा एकलाख लिटर क्षमता भएको पानी ट्याङ्की निर्माण गर्नु पर्ने।
४.	२०८२ पौष ०५ गते	पन्चपुरी नगरपालिका वडा नं.८ मा आयोजना क्षेत्रका घरधुरी	१०	९	१९	• फाइरिङ्गबाट उन्पन्न ध्वनीलाई कम गर्न सकिने उपाय अवलम्वन गर्नु पर्ने • तालिमकेन्द्रको स्थापनापछि पनि पानीको आपुर्ति सहज हुनु पर्ने। • शान्तीसुरक्षा कायम हुनु पर्ने।
५.	२०८२ पौष ०५ गते	पन्चपुरी नगरपालिका वडा नं.८ मा दलित समुदाय	१४	६	२०	• क्षमता विकास सम्बन्धी कार्यक्रम लागु हुनु पर्ने। • सिचस चोक अछामिवारी स्थित सुरक्षाको प्रत्याभुति हुने गरि पोष्ट स्थापना हुनुपर्ने। • आयोजना अवधि भित्र यस सिरान टोलका दलित समुदायका व्यक्तिहरुलाई क्षमता अनुसार रोजगारीको व्यवस्था हुनु पर्ने • फोहोरमैलाको उचित व्यवस्थापन हुनु पर्ने।
६.	२०८१/०९/०५	पन्चपुरी नगरपालिका वडा नं.८ मा अवस्थित	११	४७	५८	क्षेत्र निर्धारण तथा कार्यसूचीको चरण

क्र.सं.	मिति	स्थान	सहभागी संख्या			राय सुझावहरु
			महिला	पुरुष	कुल	
		मौरीडाँडा सामुदायिक वन क्षेत्र				

स्रोतः स्थलगत अध्ययन, २०८१/२०८२

यसका साथै, वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ को दफा ३ को उपदफा ५ ले वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन तयार गर्दा प्रस्तावका बारेमा सार्वजनिक सुनुवाई गर्नु पर्ने व्यवस्था बमोजिम वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ नियम ६ को उपनियम (१) अनुसार यस प्रतिवेदन तयारीको सिलसिलामा आयोजना प्रभावित क्षेत्रमा प्रस्तावको बारेमा सार्वजनिक सुनुवाईको आयोजना गरी राय सुझाव सङ्कलन गरिएको थियो।

यस आयोजनाको निमित्त सार्वजनिक सुनुवाई हुने स्थान, मिति र समयको जानकारी तथा प्रचारप्रसार गर्न मिति २०८२/०८/२३ गतेको **"हाम्रो अखबार"** राष्ट्रिय पत्रिकामा सुचना प्रकाशन गरी सार्वजनिक सुनुवाई सम्बन्धी सुचना प्रसारण गरिएको थियो। यसका अलवा सूचनाको प्रचार प्रसार व्यापक गर्नका लागि आयोजना प्रभावित स्थानीय तहहरुको कार्यालय, जिल्ला स्थित प्रमुख कार्यालयहरु र आयोजना क्षेत्रका सार्वजनिक स्थलमा समेत उक्त सूचना टाँस गरी मुचुल्का संलकन गरिएको थियो। सार्वजनिक सुनुवाईमा उठेका महत्वपूर्ण सवालहरु टिपोट/माइनुट गरी अनुसूची_५ मा समावेश गरिएको छ।

तालिका ३.१०: सार्वजनिक सुनुवाईको विवरण

क्र.सं.	मिति	स्थान	सहभागी संख्या			राय सुझावहरु
			महिला	पुरुष	कुल	
१.	२०८२ पौष ०४ गते	पन्चपुरी नगरपालिका वडा नं.८ को कार्यालय परिसर, दुलालथाई	३०	६५	९५	• कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत हाल नेपालगंज आयोजनाको बारेमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम मार्फत आयोजनाका विविध पक्षहरुको बारेमा जानकारी प्राप्त भयो।
						• प्रस्तावित आयोजनाले प्रयोग गर्ने वन क्षेत्रको जग्गा बापतको क्षतिपुर्ती र कटान हुने रुखहरुको क्षतिपुर्ति वृक्षारोपण बापतको रकम बन विकास कोष मार्फत यसै क्षेत्रमा खर्च गर्नु पर्ने।
						• यस आयोजनाले यस क्षेत्रमा आर्थिक पर्यापर्यटन क्षेत्रको विकासमा टेवा पुग्ने हुँदा आयोजना निर्माण चाडै गरिनु पर्ने।

क.सं.	मिति	स्थान	सहभागी संख्या			राय सुझावहरु
			महिला	पुरुष	कुल	
						• आयोजना निर्माण चरणमा सिप र क्षमताका आधारमा स्थानिय बासिन्दाहरुलाई रोजगारीका अवसरहरुमा प्राथमिकता दिनु पर्ने।
						• आयोजनाका विभिन्न चरणमा सामुदायिक वन डिभिजन वन कार्यलय भेरीसँग समन्वय गरि आयोजना निर्माण गर्न उपयुक्त हुने।
						• यस आयोजना निर्माणको लागि हामी सम्पुर्ण सरोकारवाला वृद्धिजिवि स्थानिय सामुदायिक वनका उपभोक्ता वडा कार्यालय पञ्चपुरी नगरपालिका कार्यालय जनप्रतिनिधिहरु सम्पुर्णको सहयोग रहने पुर्ण प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दै आयोजना निर्माणको सफलताको कामना गर्दछौं।

स्रोतः स्थलगत अध्ययन, २०८२

३.११. सार्वजनिक सूचना तथा सूचना सम्प्रेषण र सुझाव संकलन

प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय वातावरणमा पर्न सक्ने प्रभावका बारेमा सरोकारवालाहरुको लिखित राय सुझाव लिन सात दिने सार्वजनिक सूचना मार्फत अनुरोध गरिएको थियो भने उक्त प्रकाशित सूचनाका प्रतिलिपिहरू प्रस्ताव कार्यान्वयन क्षेत्रका स्थानीय तहका कार्यालयहरु, विद्यालय लगायत सार्वजनिक स्थानहरू तथा संघसंस्थाहरूका सूचनापाटीमा टाँस गरी मुचुल्का सङ्कलन गरिएको थियो। त्यस पश्चात सोही व्यहोराको सात दिने सार्वजनिक सूचना "हिमालय टाइम्स" पत्रिकामा मिति २०८२/१०/१३ गते प्रकाशित गरी प्रस्ताव कार्यान्वयन हुँदा स्थानीय वातावरणमा पर्न सक्ने प्रभावका बारेमा लिखित राय सुझाव दिन अनुरोध गरिएको थियो। प्रकाशित गरिएको सूचना अनुसूची_७ मा संलग्न गरिएको छ।

वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन स्वीकृतिका लागि पेश गर्दा सो प्रतिवेदनका साथ सम्बन्धित स्थानीय तह र सम्बन्धित विषयगत कार्यालयको सिफारिस समेत समावेश गर्नुपर्ने भनी वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ८ को उप-नियम (८) मा व्यवस्था भए बमोजिम सोहि नियमावलीको अनुसुची १४ मा दिईएको ढाँचामा प्रभावित पन्चपुरी नगरपालिका, पन्चपुरी नगरपालिका वडा नं ८, श्री जनजागृत माध्यमिक विद्यालय, श्री मौरीडाँडा समुदायिक वनबाट सिफारिस सङ्कलन गरि प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छ (अनुसुची_८) ।

३.१२. सुझाव समावेश गरी अन्तिम प्रतिवेदनको तयारी

यस वा.प्र.मू. को क्रममा संकलन गरिएको सम्पूर्ण जानकारीहरुलाई एकिकृत र विश्लेश्रण गरी प्रतिवेदन तयार गरिएको छ। साथै, यस प्रतिवेदन वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को अनुसूची-१२ (नियम ७ को उपनियम (५) को खण्ड (ग) सँग सम्बन्धित), वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदनको ढाँचा अनुरुप तयार गरिएको छ।

साथै, वातावरण संरक्षण ऐनको दफा ७ को उपदफा २ बमोजिम गठन भएको प्रतिवेदन जाँचबुझ समितिद्वारा सुझाएका सम्पूर्ण सुझावहरुको प्रकृति हेरी आवश्यकताका आधारमा प्रतिवेदन परिमार्जन गरि पेश गरिने छ। यसका अतिरिक्त नियमावलीको नियम ६ अनुरुप प्रतिवेदन माथि रायसुझाव दिन राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा वन तथा वातावरण मन्त्रालयद्वारा प्रकाशित सूचनाका आधारमा आएका सम्पूर्ण राय सुझावहरुलाई समेटी परिमार्जित वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन कृषि, वन तथा पर्यावरण मन्त्रालयमा पेश गरिनेछ।

परिच्छेद ४. प्रस्तावसँग सम्बन्धित नीति, कानून तथा मापदण्ड

यस अध्याय अन्र्तगत आयोजना कार्यान्वयन गर्दा आकर्षित हुने वा हुन सक्ने संविधान, नीति, कार्यनीति, गुरुयोजना/आवधिक योजना, ऐन, नियम, निर्देशिका, कार्यविधि, मापदण्ड तथा अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि सम्झौता तथा अन्य सान्दर्भिक स्वीकृत कानूनी संरचनाहरू निम्नानुसार वर्गीकरण गरी विश्लेषण गरिएको छ र उल्लेख गरिएका ऐन, नियम, निर्देशिका, कार्यविधि, मापदण्डको पूर्णरुपमा पालना गर्न प्रस्तावक प्रतिबद्ध रहेको छ।

तालिका ४.१:प्रस्तावसँग सम्बन्धित नीति कानून तथा मापदण्ड

दस्तावेज	बुँदा	सम्बन्धित विवरण
नेपालको संविधान	धारा ३० र ५१	नेपालको संविधानले समग्र राष्ट्रको सन्तुलित विकासका लागि आर्थिक लगानीको समान वितरण गर्दै सबै क्षेत्रका जनतालाई शिक्षा, स्वास्थ्य, आवास तथा रोजगारी जस्ता पूर्वाधार विकास मार्फत जनताको जीवनस्तर वृद्धि गर्ने नीति लिएको छ। संविधानको धारा ३० ले नेपाली जनताको स्वच्छ तथा स्वस्थ वातावरणमा बाँच्न पाउने अधिकार सुनिश्चित गर्दै वातावरणीय प्रदूषण वा क्षयीकरणबाट क्षति पुग्ने पीडितलाई कानुन सम्मत ढंगले क्षतिपूर्ति पाउने अधिकार समेत सुनिश्चित गरेको छ। संविधानमा धारा ५१ को (ञ) सामाजिक न्याय र समावेशीकरण सम्बन्धी नीतिको बुँदा नं. (१३) स्वस्थ, सक्षम र अनुशासित नागरिक तयार गर्न खेलकूद तथा खेलाडीमा योजनाबद्ध लगानी गर्ने र खेलकूदलाई राष्ट्रिय एकता सुदृढ गर्ने एवं अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा राष्ट्रिय सम्मान अभिवृद्दि गर्ने माध्यमको रूपमा विकास गर्ने उल्लेख गरिएको छ।
नीति तथा योजना		
फोहोरमैला व्यवस्थापन राष्ट्रिय नीति, २०७९	रणनीति ९.१	फोहोरमैलाको प्रकृति अनुसार वर्गिकरण गरी व्यवस्थापनको कानूनी आधार तयार गर्ने।
	रणनीति ९.३	फोहोरमैलालाई स्रोतमै न्यूनीकरण गरी विसर्जन स्थलको उपयोगलाई दिगो बनाउने।
	रणनीति ९.५	फोहोरमैला व्यवस्थापनमा संघ, प्रदेश तथा स्थानीय तहको जिम्मेवारी तथा भूमिका स्पष्ट गर्ने।
पेशाजन्य स्वास्थ्य र व्यक्तिगत सुरक्षा नीति, २०७७	खण्ड ६ (क)	निर्माण व्यवसायी, सेवाप्रदायक परामर्शदाता र रोजगार दाता का जनशक्तिको साथै कामदारहरुलाई OHS सँग सम्बन्धित उपयुक्त किसिमको तालिमहरु दिई शिक्षित गर्नुपर्ने। उनीहरुको काम र कर्तव्य सम्बन्धी ज्ञान दिइनु पर्ने त्यसैगरी तालिम र विभिन्न प्रकारले सीप विकास गराई नागरिक सचेतना र उत्प्रेरित गर्नु पर्नेछ।
राष्ट्रिय लैंगिक समानता नीति, २०७७	नीति ८	यस नीतिको मुख्य लक्ष्यमा महिलाको आर्थिक, सामाजिक र राजनीतिक रुमा सशक्तिकरण सहित कानूनी तथा व्यावहारिक रुपमा महिला, पुरुष, लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक बीच समानता स्थापित गर्नु रहेको छ।
राष्ट्रिय वातावरण नीति, २०७६	नीति ८.२ (४)	वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदनहरु वस्तुपरक हुने गरी विश्वसनीय तुल्याउने आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ।

	नीति ८.२ कार्यनीति (१)	वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदनको स्वीकृति प्रक्रियालाई पारदर्शी र सरलीकरण गरिनेछ।
	नीति ८.२ कार्यनीति (२)	वातावरण र विकासबीच सन्तुलन हुने गरी उपयुक्त विकल्पको छनोट गरी आयोजना संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
	नीति ८.२ कार्यनीति (३)	वातावरणीय प्रभावबाट उत्पन्न प्रतिकूल प्रभाव न्यूनीकरण र अनुकुल प्रभाव अभिवृद्धिका लागि प्रस्तावले आवश्यक रकम वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन तयार गर्दा नै छुट्याउने व्यवस्था गरिनेछ।
	नीति ८.२ कार्यनीति (४)	वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदनहरुको कार्यान्वयन स्थितिबारे अनुगमन र परीक्षण गरिनेछ।
राष्ट्रिय जलवायू परिवर्तन नीति, २०७६	नीति ११	कुनै पनि आयोजनाले नेपाल सरकारको स्वीकृति बेगर सरकारी सार्वजनिक जग्गा प्रयोग गर्न पाइने छैन। तर कुनै आयोजना कार्यान्वयन गर्न सरकारी जग्गा आवश्यक नै पर्ने भएमा भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय मार्फत नेपाल सरकारको स्वीकृति लिनुपर्नेछ।
राष्ट्रिय स्वास्थ्य नीति, २०७६	नीति ६.११	सरुवा रोग, किटजन्य रोग, पशुपंक्षीजन्य रोग, जलवायु परिवर्तन र अन्य रोग तथा महामारी नियन्त्रण लगायत विपद्व व्यवस्थापन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको एकिकृत उपायहरु अवलम्बन गरिनेछ।
विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति, २०७५	नीति ७.२६	विकास निर्माणका ठुला परियोजनाहरु तर्जुमा, डिजाइन, निर्माण र व्यवस्थापन विपद् जोखिम तथा जलवायु परिवर्तनको प्रभाव सम्बन्धी अध्ययन गरी जोखिम न्यूनीकरण गर्ने नीति लिइनेछ।
भू-उपयोग नीति, २०७२	नीति ७, रणनीति (२)	राष्ट्रिय प्राथमिकता आयोजना कार्यान्वयन गर्न वन क्षेत्रको जग्गा प्रयोग गर्नु पर्ने भएमा सो बराबरको क्षेत्रफल नघट्ने गरी वृक्षारोपण गर्नुपर्ने व्यवस्था अनिवार्य गरिनेछ।
राष्ट्रिय रोजगार नीति , २०७१	नीति १०.४९	देशमा आवश्यकता, सम्भाव्यता र क्षमताका आधारमा ठुला, मझौला र साना जलविद्युत आयोजनाको निर्माण गरी प्रत्यक्ष रोजगार सृजनामा जोड दिइनेछ।
	नीति १०.५३	मुलुकमा जलशक्तिका अतिरिक्त अन्य उर्जाका क्षेत्रहरु प्रचुर मात्रामा उपलब्ध भएको हुँदा लागत लाभको आधारमा त्यस्ता स्रोतहरुको पहिचान गरी स्थानीय रुपमा रोजगारी सृजना गर्न जोड दिइनेछ।
राष्ट्रिय सुरक्षा नीति, २०७३		सार्बभौमिकता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रिय एकता, स्वाधीनता र स्वाभिमानलाई अक्षुण्ण राखी. जनताको सार्बभौम अधिकार, स्वायत्तता र स्वाशासनको अधिकारलाई आत्मसात् गरेको छ । राष्ट्रिय सुरक्षालाई सीमा—सुरक्षामा मात्रै सीमित नगरी जनताको सुरक्षा, लोकतन्त्र, विधिको शासन र मानवअधिकारको पनि सुरक्षा हुनुपर्ने उल्लेख छ । यो नीति नेपाल राष्ट्रको सार्वभौमिकता, भौगोलिक अखण्डता, स्वाधीनता, राष्ट्रिय हित, शान्ति, स्थायित्व, र सुरक्षाको प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले तयार गरिएको हो। नीतिको उद्देश्य राष्ट्रिय सुरक्षा नीतिले निम्न उद्देश्यहरू राख्छ:

		✓ सार्वभौमिकता र भौगोलिक अखण्डताको रक्षा ✓ आन्तरिक शान्ति र स्थायित्वको प्रवर्द्धन ✓ विदेश नीति र राष्ट्रिय सुरक्षाबीच समन्वय ✓ राजनीतिक स्थायित्व, कानुनी शासन र लोकतान्त्रिक प्रणालीको रक्षा ✓ सीमापार अपराध, आतंकवाद, साइबर अपराध, मानव बेचबिखन, लागू औषध कारोबार नियन्त्रण ✓ खाद्य, ऊर्जा, साइबर, जलवायु तथा स्वास्थ्य सुरक्षाको सुनिश्चितता ✓ सैन्य, प्रहरी र नागरिक सुरक्षा संयन्त्रहरूको सुदृढीकरण
राष्ट्रिय वन नीति, २०७५		यस नीतिको खण्ड (६.१) अनुसार यस नीतिको लक्ष्य वन, संरक्षित क्षेत्र, जलाधार, जैविक विविधता, वन्यजन्तु र वनस्पतिको दिगो र सहभागिता मूलक व्यवस्थापनबाट वनजन्य वस्तु तथा सेवाको उत्पादन एवं मूल्य अभिवृद्धि र तिनको न्यायिचित वितरण गर्नु रहेको छ । साथै खण्ड (८) मा यस वन नीतिको दूरदृष्टि, लक्ष्य र उद्देश्यहरु हासिल गर्न विभिन्न नीतिहरु अवलम्बन गरिने उल्लेख गरिएको छ जस अन्तर्गत ८.१ मा वनको भू- स्वामित्व सम्बन्धी नीति, रणनीति तथा कार्यनीति, ८.२ मा वन श्रोतको दिगो, सहभागितामूलक र उत्तरदायी व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, रणनीति तथा कार्यनीति, ८.३ मा हरित उद्यम विकास र राष्ट्रिय समृद्धिमा योगदान सम्बन्धी नीति, रणनीति तथा कार्यनीति, ८.४ मा जैविक विविधता संरक्षण सम्बन्धी नीति, रणनीति तथा कार्यनीति, ८.५ मा जलाधार, वातावरणीय सेवा र रेड प्लस सम्बन्धी नीति, रणनीति तथा कार्यनीति, ८.६ मा राष्ट्रिय वन बाहिरका वन सम्बन्धी नीति, रणनीति तथा कार्यनीति, ८.७ मा अनुसन्धान र क्षमता विकास समबन्धी नीति, रणनीति तथा कार्यनीति र ८.८ मा सामाजिक सुरक्षा, समावेशीकरण र सुशासन समबन्धी नीति, रणनीति तथा कार्यनीति रहेका छन् ।
ऐन		
वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६	दफा ३, उपदफा (१)	प्रस्तावकले तोकिए बमोजिमको प्रस्तावको तोकिए बमोजिम वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्नेछ।
	दफा ४, उपदफा (१)	प्रस्तावकले वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदनमा त्यस्तो प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्दा वातावरणमा पर्न सक्ने प्रतिकूल प्रभाव र त्यसको न्यूनीकरणको लागि अपनाउन सक्ने विभिन्न विकल्पहरूको विस्तृत विश्लेषण गरी त्यस्ता विकल्प मध्ये प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्न उपयुक्त हुने विकल्प र सो विकल्प कार्यान्वयन गर्न सक्ने आधार र कारण सहित सिफारिस गर्नुपर्नेछ।
	दफा ५, उपदफा (१)	यस ऐन बमोजिम कुनै प्रस्तावको वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन तयार गर्न पूर्व सम्बन्धित निकायबाट त्यस्तो प्रस्तावको संक्षिप्त वातावरणीय अध्ययन र प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षणको हकमा कार्यसूची र वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको हकमा क्षेत्रनिर्धारण र कार्यसूची स्वीकृत गर्नपर्नेछ।
	दफा ६, उपदफा (१)	यस ऐन बमोजिम वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन तयार गर्दा नेपाल सरकारले निर्धारण गरेको मापदण्ड एवं गुणस्तर कायम हुने गरी तोकिए बमोजिमको ढाँचामा तयार गर्नु पर्नेछ।

	दफा १०, उपदफा (१)	प्रस्तावकले प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्न अघि तोकिए बमोजिम वातावरणीय व्यवस्थापन योजना तयार गर्नुपर्नेछ।
	दफा १०, उपदफा (५)	वातावरणीय व्यवस्थापन योजना कार्यान्वयनको सम्बन्धमा वातावरणीय प्रतिकूल प्रभाव न्यूनीकरणका उपाय अवलम्बन गर्दा प्रस्ताव कार्यान्वयन हुँदा प्रभावित हुने स्थानीय समुदाय मार्फत् कार्यक्रम संचालन गर्ने कुरालाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ।
वन ऐन, २०७६		यो ऐनको दफा ३ को उपदफा (१) अनुसार राष्ट्रिय वनक्षेत्रको स्वामित्व नेपाल सरकारमा रहने र उपदाफा (३) अनुसार राष्ट्रिय वन क्षेत्रको भू-उपयोग परिवर्तन गर्ने र भोगाधिकार उपलब्ध गराउने सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बामोजिम हुनेछ । यो ऐनको दफा ४२ उपदफा (१) अनुसार यस ऐनमा अन्यन्त्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त आयोजना, लगानी बोर्डबाट लगानी स्वीकृत भएको योजना, राष्ट्रिय गौरवका आयोजना सञ्चालन गर्न वनक्षेत्रको प्रयोग गर्नु बाहेक अन्य कुनै पनि विकल्प नभएमा र प्रचलित कानून बमोजिमको वातावरणीय परीक्षणबाट त्यस्तो योजना सञ्चालन गर्दा वातावरणमा उल्लेखनीय नकारात्मक असर नपर्ने देखिएमा नेपाल सरकारले त्यस्तो योजना सञ्चालन गर्नको निमित्त राष्ट्रिय वनको कुनै भाग प्रयोग गर्न तोकिए बमोजिम स्वीकृति दिन सक्नेछ । त्यसैगरी यो ऐनको दफा ४२ को उपदफा (२) अनुसार योजना सञ्चालनको लागि वनक्षेत्र उपलब्ध गराउँदा जति वनक्षेत्र प्रयोग गर्नुपर्ने हो कम्तीमा त्यति नै क्षेत्रमा रूख रोप्नको लागि सम्भव भएसम्म आयोजनास्थलको नजिक पर्ने राष्ट्रिय वनक्षेत्रसँग जोडिएको र समान भौगोलिक र पारिस्थितिकीय क्षेत्रमा पर्ने तथा वनको विकास गर्न सकिने भू-बनोट भएको जग्गा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ । (श्रोतः www.lawcommission.gov.np)
भू- उपयोग ऐन, २०७६	दफा ८, उपदफा (७, ख)	राष्ट्रिय गौरवका वा प्राथमिकता प्राप्त विकास आयोजनाहरु, औद्योगिक क्षेत्र, विशेष आर्थिक क्षेत्र लगायतका योजना स्थापना गर्नुपर्ने स्थानको विद्यमान भूउपयोग परिवर्तन गर्न सक्नेछ।
रोजगारीको हक सम्बन्धी ऐन, २०७५	दफा ४, उपदफा (१)	प्रत्येक नागरिकलाई आफुले चाहेको रोजगारी छनोट गर्न पाउने अधिकार हुनेछ।
	दफा ७ उपदफा (१)	रोजगारीमा रहेको व्यक्तिलाई प्रचलित कानून बमोजिम बाहेक विना कारण रोजगारी बाट हटाउन पाइने छैन।
श्रम ऐन, २०७४	दफा ३ (१)	यो ऐन तथा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा उल्लिखित पारिश्रमिक वा सुविधाभन्दा कम पारिश्रमिक वा सुविधा लिने दिने गरी वा यस ऐनमा उल्लिखित शर्त विपरीत हुने गरी रोजगारदाता तथा श्रमिकबीच रोजगार सम्झौता भएको रहेछ भने त्यस्तो रोजगार सम्झौता यो ऐन विपरीत भएको मानिनेछ र सो हदसम्म त्यस्तो रोजगार सम्झौता बदर हुनेछ।

	दफा २८	काम गर्ने समय: (१) रोजगार दाताले श्रमिकलाई प्रतिदिन आठ घण्टा र एक हप्तामा अठ्चालीस घण्टा भन्दा बढी समय हुनेगरी काममा लगाउन पाइने छैन। (२) श्रमिकलाई लगातार पाँच घण्टा काम गरेपछि आधाघण्टा विश्रामको समय दिनु पर्नेछ। (३) काम रोक्न नहुने तथा लगातार कामचलाइ रहनुपर्ने भएमा श्रमिकलाई त्यस्तो विश्रामको समय आलोपालो गरी दिनुपर्नेछ।
	दफा ६८	रोजगारदाताले कार्य स्थलमा श्रमिक तथा अन्यव्यक्तिको सुरक्षा र स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति बनाई लागू गर्नु पर्नेछ।
अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी ऐन, २०७४	दफा १५ उपदफा (१)	अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई शैक्षिक संस्था, आवास, कार्यस्थल, भवन, सडक, यातायात लगायत सर्वसाधारणलाई खुला भएका वा प्रदान गरिएका अन्य सेवा तथा सुविधाहरूमा सहज पँहुचको अधिकार हुनेछ ।
	दफा ३४	नेपाल सरकारले अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई अन्य व्यक्ति सरह आवश्यकता अनुसार विशेष व्यवस्था गरी खेलकुद सम्बन्धि क्रियाकलापमा सहभागी गराउनका लागि आवश्यक व्यवस्था गर्ने उल्लेख गरेको छ। यस्तै अपाङ्गता भएका व्यक्तिको पहुँच र सुविधा हुने गरी खेलकुद मैदान तथा भौतिक पुर्वाधारको डिजाइन गरिनुपर्ने उल्लेख गरेको छ।
विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४	दफा २०	यस ऐनको दफा २० सार्वजनिक संस्था तथा व्यवसायिक प्रतिष्ठानको दायित्व क) आफ्नो भवन, उद्योग, कार्यालय वा व्यवसायिक केन्द्रमा विपद्का घटना हुन नदिन विपद् सुरक्षा औजार, उपकरण, सामग्री, आपतकालीन निकास लगायत तोकिए बमोजिमका अन्य व्यवस्था गर्ने रहेको छ।
	दफा २१	सरकारी कार्यालय, गैर सरकारी संस्था, स्थानीय संघ संस्था, समुदाय, स्वयसेवक, नागरिक समाज, निजी क्षेत्र तथा व्यक्तिले विपद् व्यवस्थापन कार्य मा सहयोग गर्नु पर्नेछ।
नेपाल प्रहरी ऐन, २०१२		नेपाल प्रहरी ऐन, २०१२ नेपाल प्रहरी संगठनको कानुनी आधार हो। यस ऐनले नेपाल प्रहरीको संगठन, काम, कर्तव्य, अधिकार, दायित्व तथा अनुशासनसम्बन्धी व्यवस्था गरेको छ।
मुलुकी देवानी संहिता, २०७४	दफा ६	कसैले पनि सार्वजनिक हित विपरित हुने गरी कुनै कामम कारवाही गर्न नपाउने
	दफा ८ (१)	कुनै काम गर्दा वा गराउँदा कसैको गल्तीले आरुलाई हानि, नोक्सानी हुन गएमा त्यसरी हानि, नोक्सानी भएको क्षतिको दायित्व त्यस्तो गल्ती गर्ने वा गराउने व्यक्तिले व्यहोर्नु पर्नेछ।
	दफा ९	कसैले पनि अन्य व्यक्तिलाई दुःख दिने, हैरानी हुने वा निजको इज्जत, प्रतिष्ठा वा सम्पत्तिमा क्षति पुग्ने गरी कुनै काम गर्न वा गराउन हुँदैन।
	दफा १८	सामान्य कानूनको प्रयोगमा उत्पत्ति, धर्म, वर्ण, जात, जाति, लिङ्ग, शारीरिक अवस्था, अपाङ्गता, स्वास्थ्य स्थिति, वैवाहिक स्थिति, गर्भावस्था, आर्थिक अवस्था, भाषा वा क्षेत्र, वैचारिक आस्था वा यस्तै अन्य कुनै आधारमा भेदभाव गरिने छैन।

मुलुकी फौजदारी कार्यविधि देवानी संहिता, २०७४	दफा ४ (१)	अनुसूची-१ मा उल्लिखित कूनै कसूर भएको, भइरहेको वा हुन लागेको छ भन्ने कुरा थाहा पाउने ब्यक्तिले त्यस्तो कसूरका सम्बन्धमा आफूसँग भएको वा आफूले देखे जाने सम्मको सवुद प्रमाण खुलाई त्यस्तो ऋाको लिखित जाहेरी दरखास्त वा मौखिक सूचना वा विद्युतीय माध्यमको सूचना अनुसूची-५ बमोजिमको ढाँचामा नजिकको प्रहरी कार्यालयमा यथाशिघ्र दिनु पर्नेछ।
	दफा ५ (१)	दफा ४ को उपदफ़ा (१) बमोजिम दिएको जाहेरी दरखास्त वा सूचना सम्बन्धित प्रहरी कार्यालयले दर्ता गर्न इन्कार गरेमा जाहेरी दरखास्त वा सूचना गर्ने व्यक्तिले त्येस्तो व्यहोरा खुलाई सम्बन्धित जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय वा त्येस्तो जाहेरी दरखास्त वा सूचना दर्ता गर्नु पर्ने प्रहरी कार्यालयभन्दा माथिल्लो कार्यालयमा जाहेरी दरखास्त वा सूचना सहित उजुर गर्न सक्नेछ।
मुलुकी अपराध संहिता, २०७४	दफा २ (१)	कसैले नेपाल बाहिर यस "मुलुकी अपराध संहिता, २०७४" ले तोके बमोजिम कुनै कसूर गरेमा निजलाई नेपाल भित्र नै त्यस्तो कसूर गरे सरह यस संहिता बमोजिम सजाय हुनेछ।
	दफा २ (३)	कुनै नेपाली नागरिक वा अन्य कसैले नेपाल बाहिर कुनै नेपाली नागरिक विरुद्ध यस "मुलुकी अपराध संहिता, २०७४" ले तोके बमोजिम कसूर गरेमा निजलाई नेपालभित्र नै त्यस्तो कसूर गरे सरह यस ऐन बमोजिम सजाय हुनेछ।
	दफा ७	कानूनले सजाय नहुने काम गरे बापत कुनै व्यक्ति सजायको भागि हुने छैन र कुनै पनि व्यक्तिलाई कसूर गर्दाको अवस्थामा कानूनमा तोकिएभन्दा बढी सजाय हुने छैन।
सङ्कटापन्न वन्यजन्तु तथा वनस्पतिको अन्तराष्ट्रिय व्यापारलाई नियमन तथा नियन्त्रण ऐन, २०७३	दफा ३	दुर्लभ लोपोन्मुख वन्यजन्तु वा वनस्पति वा सो को नमुनाको कारोबार वा व्यापार गर्न वा गराउन नहुने।
	दफा २०	दफा ३ विपरित दुर्लभ वा लोपोन्मुख वन्यजन्तु वा वनस्पति वा सोको नमुना खरिद बिक्रि गर्ने, आफु सँग राख्ने, प्रयोग गर्ने, ओसारपसार गर्ने निकासी वा पैठारी गर्ने कार्य गरे वा गराएमा कसुर गरेको मानिने छ।
फोहर मैला व्यवस्थापन ऐन, २०६८	दफा ४ को उपदफा (१)	हानिकारक फोहरमैला, स्वास्थ्य संस्था जन्य फोहरमैला, रासायनिक फोहरमैला वा औद्योगिक फोहरमैला प्रशोधन र व्यवस्थापन गर्ने दायित्व निर्धारित मापदण्डको अधीनमा रही त्यस्तो फोहरमैला उत्पादन गर्ने व्यक्ति वा निकायको हुनेछ।
	दफा ५ को उपदफा (१)	कुनै व्यक्ति, संस्था वा निकायले कुनै काम कारोबार गर्दा उत्पन्न हुने फोहोरमैला यथासक्य कम गर्नुपर्नेछ।
	दफा ५ को उपदफा (२)	आफ्नो क्षेत्र भित्र विसर्जन हुनसक्ने फोहरमैलाको विसर्जन वा पुन:प्रयोगको व्यवस्था मिलाई बाँकी फोहरमैला मात्र निष्काशन गरी फोहरमैलाको परिमाणलाई घटाउनु प्रत्येक व्यक्ति, संस्था वा निकायको कर्तव्य हुनेछ।

बाल श्रम (निषेध र नियमित गर्ने) ऐन, २०५६	दफा ३ उपदफा (१)	कसैले पनि चौध वर्ष उमेर पूरा नगरेका बालकलाई श्रमिकको रुपमा काममा लगाउनु हुँदैन।
	दफा ६ उपदफा (१)	कुनै प्रतिष्ठानले बालकलाई काममा लगाउनु परेमा सम्बन्धित श्रम कार्यालमा वा सो कार्यालयले तोकेको अन्य कुनै निकाय र बालकको बाबु, आमा वा संरक्षकको स्वीकृति लिनु पर्नेछ।
	दफा ९ उपदफा (१)	बालकलाई बेलुका ६ बजेपछि बिहान ५ बजे सम्मको अवधिभर कामा लगाउनु हुँदैन।
भवन ऐन, २०५५	दफा ८	भवन संहिताको तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्ने प्रयोजनको लागि भवनलाई देहाय बमोजिम चार वर्गमा "क वर्ग", "ख वर्ग", "ग वर्ग" र "घ वर्गमा" वर्गीकरण गर्नेछ।
	दफा ९ उपदफा (१)	समितिले दफा ८ मा उल्लेखित भवन वर्गीकरण समेतका आधारमा भवन संहिता तयार गरी स्वीकृतिको लागि नेपाल सरकार, सहरी विकास मन्त्रालय समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।
जलस्रोत ऐन, २०४९	दफा १९ उपदफा (२)	उपदफा (१) बमोजिम तोकिएको जलस्रोतको प्रदुषण सहन-सीमा नाघ्ने गरी कसैले पनि कुनै किसिमको फोहरमैला, औद्योगिक निकास, विष, रासायनिक वा विषालु पदार्थ हल्ली वा प्रयोग गरी जलस्रोतलाई प्रदुषित गर्नु हुँदैन।
भू तथा जलाधार संरक्षण ऐन २०३९	दफा १०	यस ऐनभित्र कसैले सुरक्षित जलाधार क्षेत्रभित्र कसैले बाढी या पहिरो आउनसक्ने भनि जलाधार संरक्षण विभागले तोकिएको ठाउँमा कुनैपनि कार्य गर्न जलाधार संरक्षण अधिकृतको अनुमति बिना कुनै कार्य गर्न पाउने छैन।
राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९	दफा १०	यस ऐनको अनुसूची १ मा उल्लेखित वन्यजन्तु संरक्षित वन्यजन्तु मानिने छन् र तिनीहरुको शिकार गर्न निषेध गरिएको छ।
भूमि सम्बन्धी ऐन, २०२१	दफा ७	कुनै व्यक्तिले जग्गावालाको हैसियतले जम्मा १० बिगहामा नबढ्ने देहायको हदसम्म मात्र राख्न पाउनेः भित्रि मधेश समेत सम्पुर्ण तराइ क्षेत्रमा १० बिगहा काठमाण्डौ उपत्यकामा २५ रोपनी काठमाण्डौ उपत्यका बाहेक सम्पूर्ण पहाडी क्षेत्रमा ७० रोपनी
	दफा १२ ख	हदबन्दी भन्दा बढी जग्गा प्राप्त गरेको कुनैपनि संथाले सो आदेशमा तोकिएको शर्त बमोजिम जुन प्रयोजनको लागि प्राप्त गरेको हो सोही प्रयोजनको लागि मात्र त्यस्तो जग्गा प्रयोग गर्नु पर्नेछ ।
संक्रामक रोग ऐन, २०२०	दफा २	मानिसमा कुनै संक्रामक रोग उब्जेमा वा फैलिएमा वा फैलिन सम्भावना देखिएमा नेपाल सरकारले सो रोग निर्मूल गर्न वा रोकथाम गर्न आवश्यक कारवाही गर्न सक्छ र सर्वसाधारण जनता वा कुनै व्यक्तिहरूको समूह उपर लागु हुने गरी आदेश जारी गर्न सक्नेछ।
स्थानीय प्रशासन ऐन, २०२८	दफा ६	प्रमुख जिल्ला अधिकारीले कुनै हिंसात्मक काम कारबाही हुने वा हुलदंगा हुने आशंका भएको कार्यलाई प्रहरी द्वारा रोक्न लगाउने र प्रहरीले नियन्त्र हर्ने नसकेको अवस्थामा सम्बन्धित ठाउँमा तुरन्तै आफै गई वा

		आफु मातहतका अधिकृतलाई पठाई सकेसम्म सम्झी शान्ति कायण गराउने र नसकेमा प्रहरीको मद्धतले लाठी चार्ज, अश्रुग्याँस, फोहरा र हवाई फायर समेत आवश्यकता र परिस्थित अनुसार बल प्रयोग गरी शान्ति कायम गर्ने/गराउने व्यवस्था रहेको छ ।
नियमावली		
भू-उपयोग नियमावली, २०७९	नियम १४	विकास निर्माणका कार्य गर्दा वा भौतिक संरचना निर्माण गर्दा भूउपयोग योजना अनुकुल हुने गरी गर्नु पर्नेछ।
वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७	नियम ३	ऐनको दफा ३ को उपदफा १ को प्रयोजनको लागि प्रस्तावकले अनुसूची १ मा उल्लिखित प्रस्तावको हकमा संक्षिप्त वातावरणीय अध्ययन, अनुसूची २ मा उल्लिखित प्रस्तावको हकमा प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण र अनुसूची ३ मा उल्लिखित प्रस्तावको हकमा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गर्नपर्नेछ ।
	नियम ४ उपनियम (१)	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयार गर्न अघि क्षेत्र निर्धारण गर्नुपर्नेछ।
	नियम ४ उपनियम (२)	प्रस्तावकले प्रस्ताव कार्यान्वयन हने स्थानीय तह तथा त्यस क्षेत्रमा रहेका सरोकारवाला निकाय, व्यक्ति वा संस्थालाई सो प्रस्तावको कार्यान्वयनबाट वातावरणमा पर्न सक्ने प्रभावको सम्बन्धमा सात दिनभित्र लिखित सझाव उपलब्ध गराउन अनुसूची ४ बमोजिमको ढाँचामा त्यस्तो स्थानीय तहको कार्यालय, सो क्षेत्रको शैक्षिक संस्था, स्वास्थ्य संस्था तथा कनै सार्वजनिक स्थलमा सचना टाँस गरी मुचुल्का तयार गन पर्नेछ र सोही बमोजिमको सचना राष्टियस्तरको कनै एक दैनिक पत्रिका तथा आपनो वेबसाएट भए सोमा समेत प्रकाशन गन पर्नेछ।
	नियम ५ को उपनियम (१)	प्रस्तावकले वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन तयार गर्नु अघि कार्यसूची तयार गर्नु पर्नेछ।
	नियम ६ को उपनियम (१)	प्रस्तावकले वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन तयारीको सिलसिलामा प्रस्तावको कर्यान्वयनबाट प्रभावित हुने क्षेत्रमा प्रस्तावको बारेमा सार्वजनिक सुनुवाईको आयोजना गरी राय सुझाव सङ्कलन गर्नु पर्नेछ।
	नियम ७ को उपनियम (१)	प्रस्तवकले स्वीकृत क्षेत्र निर्धारण प्रतिवेदन र कार्यसची तथा सार्वजनिक सुनुवाईबाट प्राप्त सुझाव समेतको आधारमा प्रस्तावकले वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्नेछ।
	नियम ७ को उपनियम (५)	प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण प्रतिवेदन अनुसुची ११ बमोजिम तयार गर्नु पर्नेछ भने वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन प्रतिवेदन अनुसुची १२ बमोजिम तयार गर्नु पर्नेछ।
वन नियमावली, २०७९		यस नियमावलीको नियम ४ को उपनियम (१) बमोजिम नियम ३ को उपनियम (२) बमोजिम नेपाल सरकारले भू-उपयोग परिवर्तन गर्न

		स्वीकृति दिएको राष्ट्रिय वनक्षेत्रको भोगाधिकार सम्बन्धित निकायलाई उपलब्ध गराउन सक्नेछ । यसरी भू-उपयोग परिवर्तन गर्न स्वीकृति दिई भोगाधिकार उपलब्ध गराएको विवरण सम्बन्धित प्रदेश मन्त्रालय र निर्देशनालयलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ । साथै, नियम ९३ को उपनियम (१) बमोजिम वन ऐन, २०७६ को दफा ४२ को उपदफा (१) बमोजिम विकास आयोजनाले खण्ड (क) बमोजिम ऐनको दफा ४२ को उपदफा (४) बमोजिम निजी जग्गाको व्यवस्था गर्नको लागि आवश्यक पर्ने अनुसूची -५१ बमोजिमको रकम कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ भने खण्ड (ख) खण्ड (क) बमोजिमको जग्गामा वृक्षारोपण गरी पाँच वर्षसम्म रुख हुर्काउन तथा सम्भार गर्न र आयोजना सञ्चालन गर्दा हटाइने रुखको पाँच गुणाको दरले वृक्षारोपण गरी पाँच वर्षसम्म रुख हुर्काउन तथा सम्भार गर्नको लागि आवश्यक पर्ने अनुसूची-५१ क. बमोजिमको रकम कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ । नियम ९३ को उपनियम (२) बमोजिम वन ऐन, २०७६ को दफा ४२ को उपदफा (५) बमोजिमको आयोजनाले जति वन क्षेत्र प्रयोग गर्ने हो कम्तीमा त्यति नै क्षेत्र क्षारोपण गरी पाँच वर्षसम्म रुख हुर्काउन तथा सम्भार गर्नको लागि आवश्यक पर्ने अनुसूची-५१ क. बमोजिमको रकम कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।
अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी नियमावली, २०७७	नियम ३७	नेपाल सरकारले ऐनको दफा ४५ को उपदफा (४) बमोजिम अपाङ्गता भएका व्यक्तिले बिना भेदभाव अन्य व्यक्ति सरह समान रूपमा मर्यादित र प्रतिष्ठापूर्वक जीवनयापन गर्न पाउने वातावरणको सुनिश्चतताका लागि सरकारी वा सार्वजनिक सेवा प्रदान गर्ने निकाय तथा संस्थाको भौतिक संरचनाको निर्माणलाई अपाङ्गतामैत्री र पहुँचयुक्त बनाउन त्यस्ता निकाय तथा संस्थालाई निर्देशन दिने र सोको कार्यान्वयनको अनुगमन गर्ने, गराउने भन्ने उल्लेख गरेको छ।
विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली, २०७६	नियम ८	यस निमावलीको नियम ८ स्थानीय विपद् व्यस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार अन्तर्गत (१-ग) अनुसार भौतिक संरचना निर्माण गर्दा राष्ट्रिय भवन सहिंता, भवन निर्माण मापदण्ड लगायत अन्य स्वीकृत निर्देशिका वा मापदण्डको पालना भए नभएको सम्बन्धमा अनुगमन गरी पालन गर्न लगाउने रहेको छ।
सङ्कटापन्न वन्यजन्तु तथा वनस्पतिको अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार नियन्त्रण नियमावली, २०७६	नियम ३	सङ्कटापन्न वन्यजन्तु वा वनस्पति वा सोको नमुना निकासी, पैठारी वा पुनः निकासीको लागि अनुसूची (१) बमोजिमको ढाँचामा, सङ्कटापन्न वन्यजन्तु पालनपोषण गर्न वा सोको नमुना राख्न, प्रयोग गर्न, उत्पादन गर्न वा ओसारपसार गर्न अनुसूची २ बमोजिमको ढाँचामा सङ्कटापन्न वनस्पति रोप्न, हुर्काउन वा सोको नमुना राख्न, प्रयोग गर्न, उत्पादन गर्न वा ओसारपसार गर्न अनुसूची ३ बमोजिमको ढाँचामा अनुमतिको लागि निवेदन दिनु पर्नेछ।
श्रम नियमावली, २०७५	नियम ३४	रोजगारदाताले कार्यस्थलमा कार्यरत श्रमिक तथा अन्य व्यक्तिको सुरक्षा तथा स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति बनाउँदा प्रतिष्ठानको कार्य प्रकृति अनुसार कार्यस्थलमा अपनाउनु पर्ने सुरक्षा सतर्कता, श्रमिकको स्वास्थ्य, कार्यस्थलमा हुनसक्ने सम्भावित दुर्घटना, कार्यस्थलमा मेशिनरी यन्त्र

		उपकरण सञ्चालन गर्दा अपनाउनु पर्ने सावधानी, स्वास्थ्यका दृष्टिले संवेदनशील मानिने रसायनिक पदार्थको प्रयोग गर्दा अपनाउनु पर्ने सावधानी लगायत व्यवसायजन्य सुरक्षा तथा स्वास्थ्यको सुनिश्चितता गर्ने आधारलाई समेटिने गरी बनाउनु पर्नेछ।
	नियम ३५ (क)	कामको सिलसिलामा कुनै श्रमिक दुर्घटनामा परेमा वा बिरामी परेमा त्यस्तो श्रमिकलाई उपचारको लागि तत्काल अस्पताल वा स्वास्थ्य केन्द्रसम्म लैजानको लागि आवश्यक व्यवस्था गर्ने,
	नियम ३५ (ख)	रोजगारदाताले श्रमिक प्रति पूरा गर्नु पर्ने अन्य व्यवसाय जन्य सुरक्षा तथा स्वास्थ्य सम्बन्धी दायित्व निर्वाह गरेको कुराको जानकारी कार्यालयलाई दिने।
	नियम ३६	उत्पादनकर्ता, आयातकर्ता र आपूर्तिकर्ताको कर्तव्यः कार्यस्थलमा प्रयोग हुने रसायनिक पदार्थको सुरक्षित प्रयोग, भण्डारण, प्रयोगमा आउन नसक्ने रसायनिक पदार्थको व्यवस्थापन तथा त्यसको असरबाट बच्ने उपायको बारेमा रोजगारदातालाई समयमै पर्याप्त जानकारी गराउनु सम्बन्धित उत्पादनकर्ता, आयातकर्ता र आपूर्ति कर्ताको कर्तव्य हुनेछ।
रोजगारीको हक सम्बन्धी नियमावली, २०७५	नियम ३	नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहले न्यूनतम रोजगार प्रदान गर्न रोजगार कार्यक्रम संचालन सम्बन्धमा देहाय बमोजिमका कार्यहरू जस्तै क) सार्वजनिक क्षेत्रका विकास निर्माणका कार्यक्रम तथा आयोजनामा प्रत्येक आर्थिक वर्षमा सिर्जना हुन सक्ने रोजगरीको आँकलन गर्ने (ग) रोजगारी सिर्जनाका लागि विभिन्न निकायले कार्यान्वयन गर्ने कार्यक्रम तथा आयोजनामा बेरोजगार व्यक्तिलाई न्यूनतम रोजगारी प्रदान गर्नका लागि आवश्यक समन्वय गर्ने व्यवस्था रहेको छ।
फोहर मैला व्यवस्थापन नियमावली, २०७०	नियम ३ को उपनियम (१)	स्थानीय निकायले ऐनको दफा ६ बमोजिम कम्तीमा जैविक र अजैविक लगायतका फोहरमैलालाई स्रोतमै छुट्याउने गरी तोक्दा हानिकारक वा रासायनिक फोहरमैलालाई छुट्टाछुट्टै पृथकीकरण तथा व्यवस्थापन गर्ने गरी तोक्नु पर्नेछ। यसरी तोकिएकोमा फोहरमैला उत्पादन गर्ने व्यक्ति, संस्था वा निकायले सोही बमोजिम पृथकीकरण गर्नु पर्नेछ।
	नियम ३ को उपनियम (२)	पृथकीकरण गरिएको रासायनिक वा हानिकारक फोहरमैला व्यवस्थापन गर्ने दायित्व सम्बन्धित उत्पादकको हुनेछ।
	नियम ३ को उपनियम (३)	स्थानीय निकायले बमोजिम फोहरमैला स्रोतमै छुट्याउने, फोहरमैलाको उत्पादन स्रोतमै कम गर्ने र व्यवस्थापनको उपयुक्त प्रविधि अवलम्बन गर्ने सम्बन्धमा जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्नेछ।
बाल-श्रम (निषेध र नियमित गर्ने) नियमावली, २०६२	नियम ४ उपनियम (१)	बालकलाई श्रमिकको रुपमा काममा लगाउनु अघि निजले सो काम गर्न सक्ने नसक्ने विषयमा बालकको स्वास्थ्य परिक्षण गर्न प्रतिष्ठानले कामको प्रकृति र बालकको उमेर समेत उल्लेख गरी श्रम कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ।

	नियम ६	प्रतिष्ठानमा काम गर्ने बालकले श्रम ऐन २०४८ बमोजिम नेपाल सरकारले नेपालराजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी समय समयमा तोकिदिएको पारिश्रमिक र भत्तामा कम नहुने गरी मासिक पारिश्रमिक र भत्ता पाउनेछ।
	नियम ४ को उपनियम (२)	नेपाल सरकारले समय समयमा स्थायी भवन, इमारत, पर्खाल आदिको क्षतिपूर्तिको अङ्क कायम गर्ने कुरामा एकरुपता ल्याउन पथ प्रदर्शनको निमित्त अनुसूची १ अनुसारको दर प्रकाशित गरेको छ। नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी नेपाल सरकारले समय समयमा उक्त अनुसूचीमा आवश्यक फेर बदल गर्न सक्नेछ वा पूरा अनुसूची नै बदल्न सक्नेछ।
प्रहरी नियमावली, २०७१		नेपाल प्रहरी नियमावली, २०७१ (संशोधित) नेपाल प्रहरी ऐन, २०१२ अन्तर्गत तयार पारिएको कानुनी दस्तावेज हो। यसले नेपाल प्रहरी संगठनको प्रशासन, भर्ती, पदोन्नति, सेवा, अनुशासन, सुविधा, अवकाश, र अन्य व्यवस्थापनसम्बन्धी कानुनी मार्गदर्शन प्रदान गर्छ। नेपाल प्रहरी नियमावलीका प्रमुख व्यवस्था क. संगठन र पद संरचना ◈ नेपाल प्रहरीको संरचना, मुख्यालय, मातहतका कार्यालय तथा तिनका अधिकार-क्षेत्र निर्धारण। ◈ प्रहरी अधिकृत र जवानहरूको पदक्रम, श्रेणी विभाजन, र कार्यक्षेत्रको निर्धारण। ख. नियुक्ति, बढुवा र सेवा अवधिको व्यवस्था ◈ भर्ती प्रक्रिया — खुला प्रतिस्पर्धा, समावेशी कोटा प्रणाली। ◈ बढुवा प्रक्रिया — कार्य सम्पादन मूल्यांकन, वरिष्ठता, र योग्यताको आधारमा। ◈ अनुशासन उल्लङ्घन भएमा बर्खास्ती वा सेवा समाप्ति। ◈ स्वेच्छिक अवकाश, अनिवार्य अवकाश, वा कारबाहीका कारण सेवानिवृत्ति। ग. प्रहरीका अधिकार, कर्तव्य, र जिम्मेवारी ✓ कानून कार्यान्वयन — अपराध नियन्त्रण, अनुसन्धान, शान्ति सुरक्षा। ✓ अदालतका आदेश कार्यान्वयन — पक्राउ, प्रमाण संकलन, निगरानी। ✓ सार्वजनिक सुव्यवस्था कायम — भिड नियन्त्रण, दङ्गा नियन्त्रण, सीमा सुरक्षा। ✓ विशेष अधिकार — आपतकालीन अवस्थामा विशेष कार्यहरू गर्न पाउने। नेपाल प्रहरी नियमावली नेपाल प्रहरीको संगठनात्मक कार्यसम्पादनलाई प्रभावकारी बनाउन कानुनी मार्गनिर्देशन दिने कानुन हो। यसले प्रहरीको कर्तव्य, अधिकार, सेवा सुविधा, अनुशासन आदि विषयमा स्पष्ट व्यवस्था गरेको छ।
कार्यविधि/ निर्देशिका		
अपाङ्गता भएका व्यक्तिका लागि पहुँचयुक्त भौतिक	-	सरकारी भवन, विद्यालय, विश्वविद्यालय, अस्पताल, स्वास्थ्य संस्था, धार्मिक स्थल, कार्य स्थल, सार्वजनिक सडक, सडक पेटी, यात्रु प्रतिक्षालय, पार्किङ्ग स्थल, मनोरञ्जन स्थल, खेल मैदान, सम्मेलन केन्द्र, सिनेमा हल जस्ता

संरचना तथा सञ्चार सेवा निर्देशिका, २०६९		सार्वजनिक स्थल र सर्वसाधारणलाई खुला गरिएका व्यवसायिक भवन, होटल तथा रेष्टुरेन्ट, एटिएम बैङ्किक सेवा जस्ता सार्वजनिक भौतिक संरचनामा उपयुक्त र्‍याम्प, ढोका,झयाल, गाइडिङ्ग व्लक र ब्रेल समेतको व्यवस्था गरी अपाङ्गता भएका व्यक्तिको सहज आवगमन र उपयोगका लागि पहुँच योग्य बनाउन, टेलिभिजन, रेडियो जस्ता सार्वजनिक संचार तथा सूचना सेवामा समेत अपाङ्गता भएका व्यक्तिको पहुँच अभिवृद्धि गर्न आवश्यक मापदण्ड तोकि यो निर्देशिका बनाइएको छ।
राष्ट्रिय वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन निर्देशिका, २०५०	-	यस निर्देशिकाले आयोजनाको स्क्रीनिङ, क्षेत्र निर्धारण, कार्यसूचीको तयारी, वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन तथा प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदनको तयारी, प्रभाव पहिचान, आँकलन तथा प्रभाव न्यूनीकरणको सम्बन्धमा मार्गनिर्देशन गरेको छ।त्यसैगरी वातावरणीय अध्ययनको पुनरावलोकन, वातावरणीय अनुगमन, तथा लेखा परीक्षण गर्ने सम्बन्धी पनि मार्गनिर्देशन गरेको छ।
अन्तराष्ट्रिय महासन्धी		
बालबालिकाको अधिकार सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन, १९८९	धारा ३२	बालबालिकाको शिक्षामा असर पर्ने वा शारीरिक, मानसिक तथा नैतिक विकासमा असर पर्ने गरी हानिकारक खालको कुनै पनि कामबाट संरक्षित हुन पाउने अधिकारलाई मान्यता दिने।बालबालिकाको रोजगारीमा प्रवेश गर्ने न्यूनतम उमेर तोक्ने, कम गर्ने समय र रोजगारीका सर्तहरु सम्बन्धी उपयुक्त नियमको व्यवस्था गर्ने साथै यस धाराको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि उचित दण्ड सजायको व्यवस्था गर्ने।
जैविक विविधता सम्बन्धी महासन्धि, १९८२	धारा ५	स्रोतहरुको प्रयोग र बिक्रि वितरण बाट प्राप्त लाभस्रोत उत्पति भएको प्रदायक पक्ष र स्रोत प्राप्त गर्ने पक्ष संग निस्पक्ष तरिकाले बाँडफाँड गर्नु पर्ने।
	धारा ८	पहुँच तथा लाभको बाँडफाँड गर्दा ध्यान दिनु पर्ने कुराहरुः राष्ट्रिय तथा अन्तर्रास्ट्रिय स्तरमा निर्धारण गरिएको मानव, जनावर या वनस्पतिको स्वास्थ्यमा जोखिम पुर्याउने वा हुन सक्ने आकस्मिक घटनालाई ध्यान मा राख्ने। बिकसिल राष्ट्रमा जैविक विविधताको संरक्षण रदिगो उपयोगमा योगदान पुर्याउन अनुसन्धानको पहुचका लागि प्रोत्साहन र प्रवर्द्धन गर्ने अवस्थाको सिर्जना गर्ने।
	धारा १५	महासन्धी बमोजिम प्रत्येक पक्षले आफ्नो क्षेत्र अधिकार भित्रका आनुवंशीक स्रोतहरु प्रदान गर्न उपयुक्त समानुपातिक कानुनी उपायहरु अबलम्बन गर्दै पूर्वसुचित सहमति तथा लाभको बाँडफाँड सम्बन्धी राष्ट्र कानुनलाई ध्यान दिइ पहुच उपलब्ध गराउने छन्।
दुर्लभ तथा सङ्कटापन्न वन्यजन्तु तथा वनस्पतिको अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार सम्बन्धी सम्मेलन, १९७३	परिच्छेद २	कसैले पनि दुर्लभ तथा संकटापन्ना वन्यजन्तु तथा वनस्पति वा सोको नमुना खरिदविक्री गर्न पाउनेछैन तर अनुपतिपत्र लिई वन्यजन्तुको पालनपोषण गर्न, वनस्पति रोप्न, अध्यन अनुसन्धान वा अन्य कुनै कार्यहरु गर्न पाईनेछ।

मापदण्ड

राष्ट्रिय खानेपानी गुणस्तर मापदण्ड, २०७९

नेपाल सरकारले जलस्रोत ऐन, २०४९ को दफा १८ को उपदफा १ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी राष्ट्रिय खानेपानी गुणस्तर मापदण्ड र यसको कार्यान्वयन देहाय बमोजिम तोकेको छ जसको विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

Parameters

वर्ग	Parameters	इकाई	अधिकतम सघनन् सीमा	कैफियत
Physical Parameters				
भौतिक	(Turbidity)	NTU	५ (१०)	NHBGV
	(pH)		६.५-८.५*	NHBGV
	(Color)	TCU	५	NHBGV
	(Taste and Odour)		आपत्तीजनक हुनु नहुने	NHBGV
	(Electrical Conductivity)	µS/cm	१,५००	NHBGV
Chemical Parameters				
रासायनिक	(Iron)	mg/L	०.३ (३)	NHBGV
	(Manganese)	mg/L	०.२	NHBGV
	(Arsenic)	mg/L	०.०५	HBGV
	(Fluoride)	mg/L	०.५-१.५०*	HBGV
	(Ammonia)	mg/L	१.५०	NHBGV
	(Chloride)	mg/L	२५०	NHBGV
	(Sulphate)	mg/L	२५०	NHBGV
	(Nitrate)	mg/L	५०	HBGV
	(Copper)	mg/L	१	NHBGV
	(Total Hardness)	mg/L	५००	NHBGV
	(Zinc)	mg/L	३	NHBGV
	(Aluminium)	mg/L	०.२	NHBGV
	(Residual Chlorine)	mg/L	०.१-०.५*	HBGV (क्लोरिन प्रयोग हुने प्रणालीमा मात्र)
सूक्ष्म जैविक	(E. coli)	CFU/१०० ml	०	HBGV

Parameters

Parameters	एकाइ	अधिकतम सघनन् सीमा	कैफियत
(Total Dissolved Solids)	mg/L	१,०००	NHBGV
Chemical Parameters			
(Calcium)	mg/L	२००	NHBGV
(Cadmium)	mg/L	०.००३	HBGV
(Lead)	mg/L	०.०१	HBGV
(Chromium)	mg/L	०.०५	HBGV

Parameters	**एकाइ**	**अधिकतम सघनन् सीमा**	**कैफियत**
(Cyanide)	mg/L	०.०७	HBGV
(Mercury)	mg/L	०.००१	HBGV
Nitrites	mg/L	३	HBGV
Microbiological Parameters			
(Total Coliform)	CFU/१०० ml	० (९५ प्रतिशत नमुना)	HBGV

वायु गुणस्तर सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड, २०८२

वायुको गुणस्तर सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड, २०८२ नेपाल सरकार, वन तथा वातावरण मन्त्रालयद्वारा वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ को दफा १५ को उपदफा (१) बमोजिम स्वीकृत कानुनी मापदण्ड हो, जसको मुख्य उद्देश्य देशमा वायु प्रदूषण न्यूनीकरण गरी स्वच्छ र स्वस्थ वायु कायम गर्नु हो [giwmscdnone.gov.np]। यस मापदण्डले म्यानुअल, स्वचालित र अर्ध-स्वचालित मापन विधिलाई परिभाषित गर्दै हावामा तैरने सूक्ष्म कणहरू (TSP, PM10, र PM2.5) को सीमा निर्धारण गरेको छ, जसमा PM10 को दैनिक औसत तहको अधिकतम मात्रा १२० माइक्रोग्राम प्रतिघनमिटर (μg/m३) तोकिएको छ। यस राष्ट्रिय मापदण्डसँगै सरकारले औद्योगिक क्षेत्र, ब्वाइलर, फर्नेस, ईंटा र सिमेन्ट उद्योगहरूबाट हुने प्रदूषण नियन्त्रणका लागि चिम्नीको उचाई र सञ्चालन सम्बन्धी विशिष्ट सहायक मापदण्डहरू पनि जारी गरेको छ। हाल लागू रहेको यो मापदण्ड अनुसार ९ प्रदुषकको निम्नानुसार तालिका प्रस्तुत गरिएको छ।

क्र.सं. (S.N.)	**गुण (Parameters)**	**एकाई (Unit)**	**औसत समय (Averaging time)**	**अधिकतम मात्रा (Concentration-max)**	**परीक्षण विधि (Test Methods)**
१.	Total Suspended Particulate (TSP)	$\mu g/m^3$	Annual	-	High volume sampling and Gravimetric analysis or Reference grade optical measurement
			24-hr	230	
२.	PM10	$\mu g/m^3$	Annual	70	High volume sampling and Gravimetric analysis or Reference grade optical measurement* or Tapered Element Oscillating Microbalance (TEOM) or Beta Attenuation
			24-hr	120	
३.	PM2.5	$\mu g/m^3$	Annual	25	High volume sampling and Gravimetric analysis or Reference grade optical measurement* or Tapered Element Oscillating Microbalance (TEOM) or Beta Attenuation
			24-hr	40	
४.	Ozone	$\mu g/m^3$	8-hr	157	UV spectrometer
५.	Sulfur Dioxide	$\mu g/m^3$	Annual	50	Ultraviolet fluorescence or West and Gaeke Method
			24-hr	70	
६.	Nitrogen Dioxide	$\mu g/m^3$	Annual	40	Chemiluminescence
			24-hr	80	
७.	Carbon monoxide	$\mu g/m^3$	8-hr	10,000	Non-Dispersive Infrared (NDIR) Spectrometry Method

क्र.सं. (S.N.)	गुण (Parameters)	एकाई (Unit)	औसत समय (Averaging time)	अधिकतम मात्रा (Concentration-max)	परीक्षण विधि (Test Methods)
८.	Lead	$\mu g/m^3$	Annual	0.5	High volume sampling followed by atomic absorption spectrometry
९.	Benzene	$\mu g/m^3$	Annual	5	Gas Chromatographic Technique

**Reference Grade Optical Measurement: Instrument Recommended by Government of Nepal and/or USEPA and/or European Union for any one of the PM components (*PM1 or PM2.5 or PM10)

ध्वनिको गुणस्तर सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड, २०६९

नेपाल सरकारले विभिन्न क्षेत्रका लागि रात र दिउँसोको समयका लागि ध्वनि सम्बन्धी मापदण्ड तोकिदिएको छ। कुनै पनि आयोजनाले यस मापदण्डको पालना गरि कार्य सञ्चालन गर्नुपर्नेछ।

Area	**Noise Limit Leq (dB)**	
	Day	**Night**
Industrial	75	70
Business	65	55
Rural Residential	45	40
Urban Residential	55	50
Mixed Residential	63	55
Peace Zone	50	40

S.N.	Equipment	Maximum Limit Leq (db)
1	Water pump	65
2	Diesel Generator	90
3	Entertainment	70

डिजेल जेनेरेटरका लागि उत्सर्जनको मापदण्ड, २०६९

इमिशन सीमित (g/kWh)			
कि.वा.	**CO**	**HC + NOx**	**PM**
0< 8	8	7.5	0.8
9<19	6.6	7.5	0.8
19<37	5.5	7.5	0.6
37 <75	5	4.7	0.4
75 <130	3	4	0.3
130 <560	3.5	4	0.2

Nepal National Building Code NBC 205:2024

This code is the first & complete revision of the earlier version of NBC 205:1994, which supersedes its earlier version. The main objective of the code has been kept the same, which is to provide ready-to-use drawings for various structural & non-structural elements of reinforced concrete frame structured buildings falling under Building Category C according to clause 8(c), Building Act, 2055. Further limitations are prescribed in the code which shall be duly complied. The basic purpose of the code is to regulate building construction in municipalities and rural municipalities where professional engineers and technicians are not available and buildings are constructed under the guidance and supervision of for mid-level technicians (sub engineers). The earlier version of this

code was based on the seismic design code NBC 105:1994, which has been revised as NBC 105:2020. Thus, due to the revision in the seismic code, this code is also revised accordingly.

नेपाल सवारी साधन प्रदूषण मापदण्ड, २०८२

दुई पाङ्ग्रे, तीन पाङ्ग्रे र लघु चार पाङ्ग्रे सवारीमा युरो-५ तथा कार, बस र ट्रक लगायत कम्तीमा चार पाङ्ग्रा भएका अन्य सवारीमा युरो-६ मापदण्ड अनिवार्य गरिएको छ। प्रदूषण परीक्षणः प्रकार अनुमोदन (Type Approval) का लागि च्यासिस र इन्जिन डाइनामोमिटर मार्फत ग्याँस, कणजन्य पदार्थ र वाष्पिक उत्सर्जन सहितका ८ प्रकारका परीक्षण तोकिएका छन्। OBD प्रणालीः सवारीमा खराबी पत्ता लगाउने अन-बोर्ड निदानात्मक (OBD) प्रणाली अनिवार्य गरिएको छ, जसको उत्प्रेरक परिवर्तक निगरानी व्यवस्था २०८५ साउन १ देखि लागू हुनेछ। छुट र बचाउ व्यवस्थाः ट्र्याक्टर, डोजर जस्ता निर्माण उपकरण र सैनिक सवारीलाई यो नियम लाग्ने छैन। मापदण्ड लागू हुनुअघि नै प्रतीतपत्र (LC) वा बैंक भुक्तानी भइसकेका सवारीको हकमा पुरानै मापदण्ड मान्य हुने बचाउ व्यवस्था छ।

परिच्छेद ५. विद्यमान वातावरणीय अवस्था

५.१. भौतिक वातावरण

➢ भौगोलिक अवस्था

प्रस्तावित आयोजना कर्णाली प्रदेश, सुर्खेत जिल्ला, पन्चपुरी नगरपालिका वडा नं. ८ को बाबियाचौरमा अवस्थित रहेको छ। यस आयोजना समुद्री सतहबाट ३५५ मि. उचाईमा रहेको छ। उक्त स्थानको भौगोलिक अवस्थिति साइट-१:२८°४८'५३.२०" उत्तर र ८१°२२'१४.६३" पुर्व र साइट-२: २८°४८'३३.५५" उत्तर र ८१°२२'८.५५" पुर्व रहेको छ। आयोजना क्षेत्र भौगोलिक रुपमा चुरे क्षेत्रको उपल्लो समथर भू-भागमा पर्दछ।

➢ भू-उपयोग

प्रस्तावित आयोजना क्षेत्रको भू-उपयोग हाल वन क्षेत्रको बाँझो जग्गाको रुपमा रहेको छ भने आयोजना क्षेत्रको वरिपरी पातलो मानव बस्ती र खेतीयोग्य जमिन रहेको छ। आयोजना क्षेत्र रहेको नगरपालिकामा वन क्षेत्र बढि छ जुन कुल जमिनको ७४.३६% भु-भाग हो भने कृषि क्षेत्रले १७.१०% भु-भाग ओगट्छ र दोश्रो स्थानमा पर्दछ।

पन्चपुरी नगरपालिकाको विद्यमान भू-उपयोगको विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५.१: आयोजना प्रभावित नगरपालिकाको भू-उपयोगको अवस्था

क्र.स.	भू-उपयोग	क्षेत्रफ़ल		
		हेक्टर	वर्ग कि.मि.	प्रतिशत (%)
१.	पानी भएको क्षेत्र	४६४.६८	४.६४६८	१.४११५०२
२.	वन	२४४८२.५५	२४४.८२५५	७४.३६७६९
३.	बगर क्षेत्र	५०६.७०	५.०६७०१३	१.५३९१४५
४.	बस्ती (आवासीय र व्यावसायिक क्षेत्र)	७.१७	०.०७१६९२	०.०२१७७७
५.	कृषि क्षेत्र	५६३०.५३	५६.३०५२९	१७.१०३१८
६.	घाँसे मैदान	११८२.२७	११.८२२७२	३.५९१२४५
७.	बुट्यान क्षेत्र	६४७.०५	६.४७०५०९	१.९६५४६८
कुल जम्मा		**३२९२०.९६**	**३२९.२१**	**१००**

स्रोत: FRTC. (२०२२). Land cover of Nepal [Data set]. FRTC. https://doi.org/१०.२६०६६/RDS.१९७२७२९

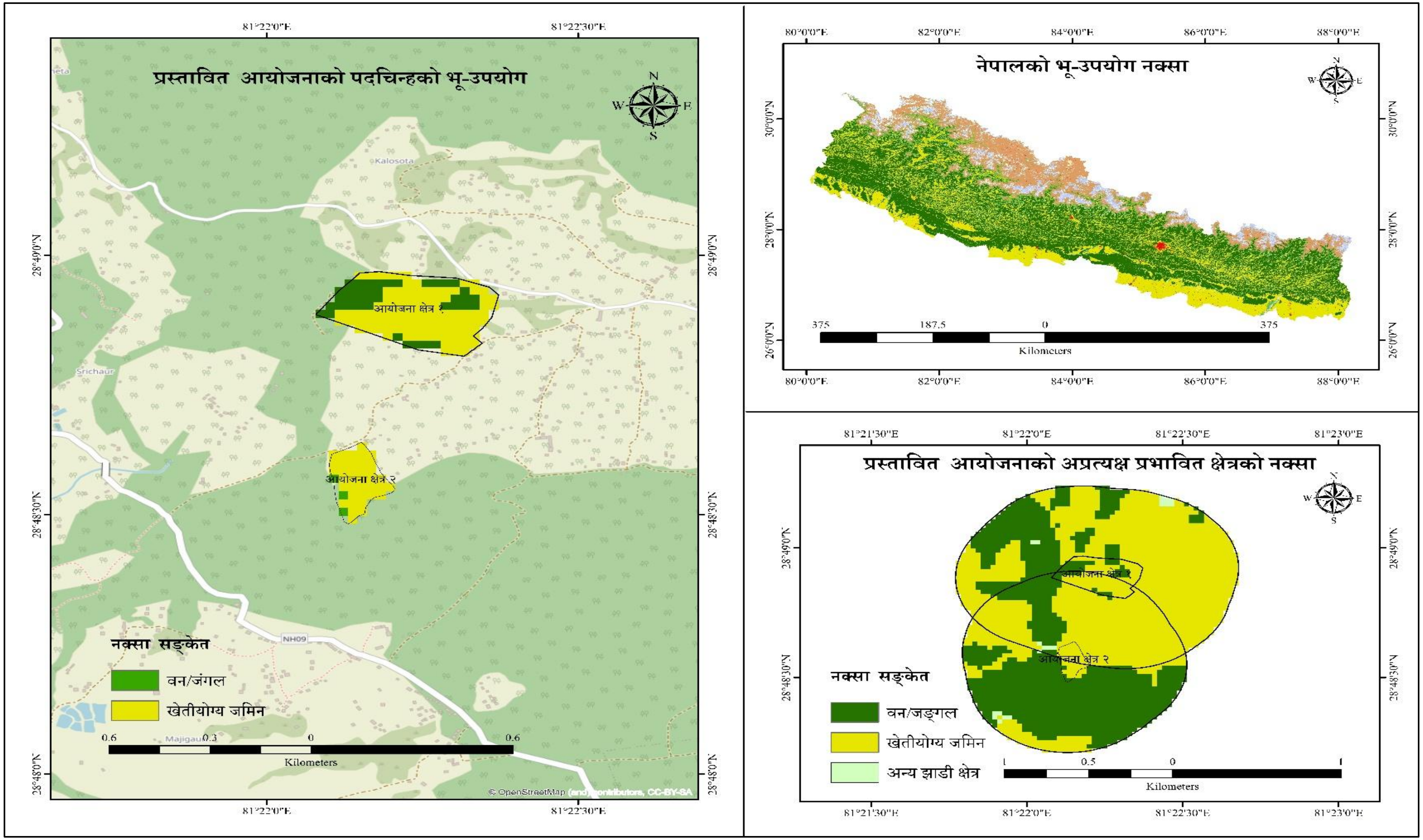

नक्सा ५-१: प्रस्तावित आयोजनाको प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष प्रभावित क्षेत्रको भू-उपयोग नक्सा

स्रोत: FRTC. (2022). Land cover of Nepal [Data set]. FRTC. https://doi.org/10.26066/RDS.1972729

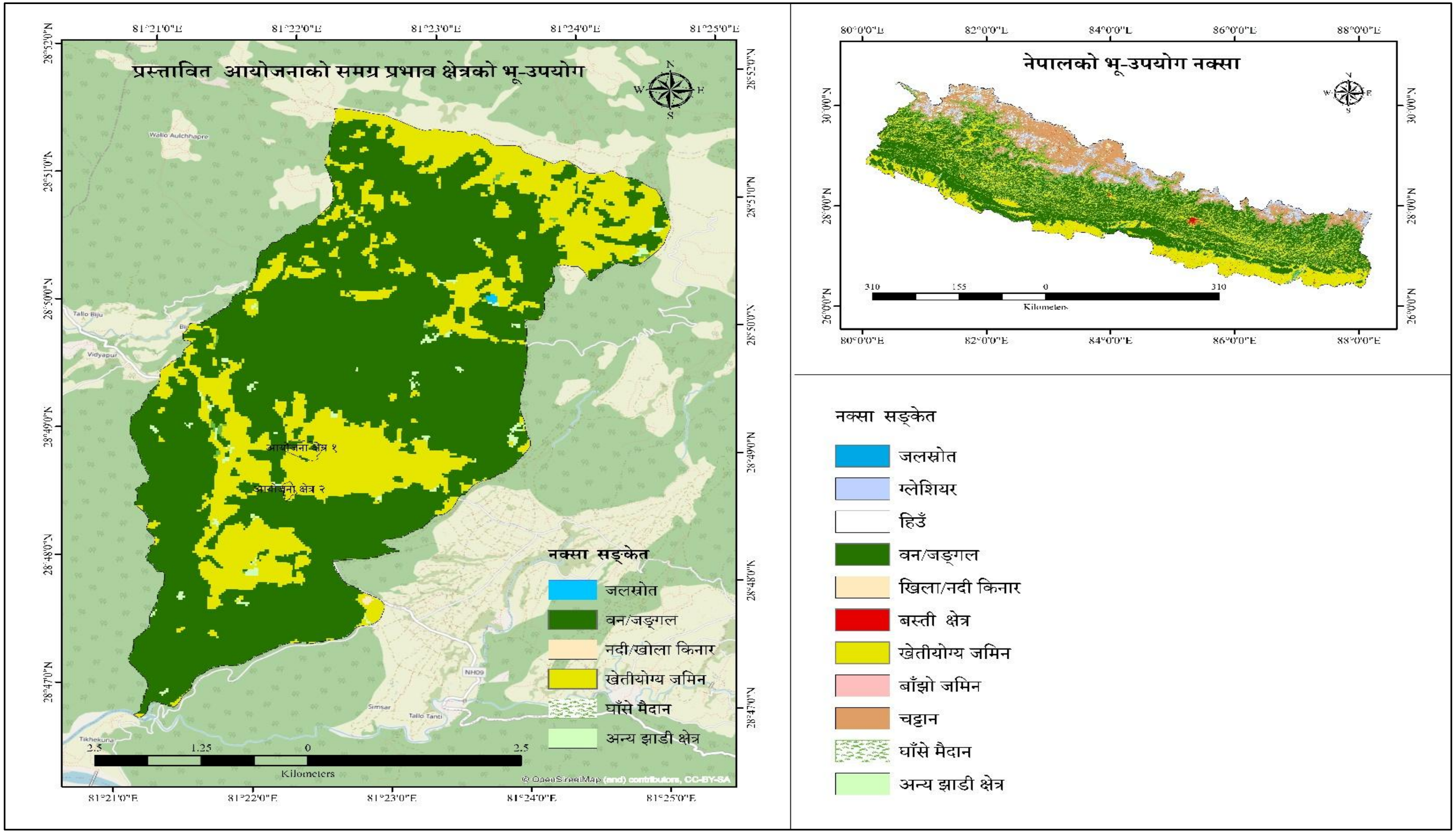

नक्सा ५-२: प्रस्तावित आयोजनाको समग्र प्रभावित क्षेत्रको नक्सा

➢ **जलवायु (बर्षात, तापक्रम, आद्रता र वायुको दिशा)**

हावापानी: आयोजना क्षेत्र समुन्द्री सतह देखि करिब ३५५ मी. उचाईमा अवस्थित हुनाले यस क्षेत्रमा उष्ण प्रकारको हावापानी पाइन्छ।

तापक्रमः आयोजना रहने जिल्लाको औषत तापक्रमको विवरण हेर्दा अधिकतम वार्षिक औषत तापक्रम २९.५° C र न्यूनतम तापक्रम १३.४° C सम्म भएको पाइन्छ।

वर्षाः सुर्खेत जिल्लाका मौषमी मापन केन्द्रमा मापन गरिएको अभिलेख अनुसार अध्ययन गर्दा यहाँ औसत वार्षिक वर्षा १३९७.४०३ मि.मि. रहेको छ।

तालिका ५.२: सुर्खेत जिल्लाका मौषमी मापन केन्द्रमा मापन गरिएको Annual Humidity र Average wind speed

Annual Humidity (%)						
Station	**Year**	**२०१३**	**२०१४**	**२०१५**	**२०१६**	**२०१७**
Surkhet (Birendra Nagar)	८:४५ AM	८१.४६	७८.७९	७८.४	७७.४९	७७.६८
	५:४५ PM	६५.०९	६५.६७	६३.३८	६२.५३	६२.७५
Average wind speed (in Knot)						
Surkhet Airport (Birendra Nagar) (Avg)	२०१९	२०२०	२०२१	२०२२	२०२३	
	४.२९४	४.१०५	३.६६४	३.२	३.४७१	

स्रोतः नेपालको वातावरणीय तथ्याङ्क २०२४, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, थापाथली, काठमाण्डौं, नेपाल

तालिका ५.३: सुर्खेत जिल्लाका मौषमी मापन केन्द्रमा मापन गरिएको औषत वार्षिक वर्षा

S.N.	Station	Elevation	Year/Annual Rainfall by Station (in mm)							Annual Rainfall
			२०१६	२०१७	२०१८	२०१९	२०२०	२०२१	२०२२	
क.	Pusma.Camp	९५३	१४०४.९	१५५४.८	१४३१.९	१५५८.५	१५८८.६	१७३६.१	२१८८.८	१६३७.६५
ख.	Jamu.Tikuwa.Kuna.	२४३	९०८.२	१२१७.३	१२४५.५	१२२०.९	१४११.७	१३६८.६	१८४१.४	१३१६.२२
ग.	Surkhet.Airport.Birendranagar.	६८३	१४२७.१	१३५७	१३३६.५	१४८६.१	१८०८.४	१९०९.३	१७०८.४	१५७६.११
घ.	Badhichaur	५३५	१३९८.३	१४३३.६	१७५८	१४८७.३	१५९८.९	१६०३.६	१९६९.३	१६०७
ङ.	Khanikhola	१३३५	११६६.४	१०६९.६	१०२१.३	१२८७.९	१४८१	१७११.२	१६३५.८	१३३९.०२
च.	Rakam	५६५	६२७.५	७३४.८	७८७.७	८४०.४	८६४.९	१०६४.८	९२४.५	८३४.९४
छ.	Mehalkuna	४६४	१३१०.७	१४४१.६	१२०३.६	१२०१.१	१४१८.३	१५७७.१	१६३३.४	१३९७.९७
ज.	Kalidamar	६३५	१४३२.४	१६३०	१३४९.४	१३२५	१५४२.८	१६६९.५	१८८२.६	१५४७.३८
झ.	Samajhighat..Bheri.Pul.	NA	१४५१.३	१३८७.९	११२८.६	१२२६.८	१२६४.८	१३६२.१	१४२०.६	१३२०.३
Average Annual Rainfall by Station (in mm)			१२३६.३१	१३१४.०६	१२५१.३	१२९२.६	१४४२.१५६	१५५५.८	१६८९.४	१३९७.४

नेपालको वातावरणीय तथ्याङ्क २०२४, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, थापाथली, काठमाण्डौं, नेपाल

तालिका ५.४: सुर्खेत जिल्लाका मौषमी मापन केन्द्रमा मापन गरिएको औषत वार्षिक तापक्रम (°C)

S.N.	Station	elevation (masl)	2017 max	2017 min	2018 max	2018 min	2019 max	2019 min	2020 max	2020 min	2021 max	2021 min	2022 max	2022 min
क.	Pusma.Camp	९५३	–	–	२५.१	–	२५.२	१३.४	२४.६	–	२५.२	-	-	-
ख.	Surkhet Airport Birendranagar	६८३	२९.५	१६	२९	१५	२९	१६.१	२८.२	–	२८.८	–	–	१६.२

नेपालको वातावरणीय तथ्याङ्क २०२४, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, थापाथली, काठमाण्डौं, नेपाल

➢ जल तथा जलाधार क्षेत्र

प्रस्तावित आयोजनाको ५०० को दुरीमा ठुला खोला/खोल्सी रहेको छैन।

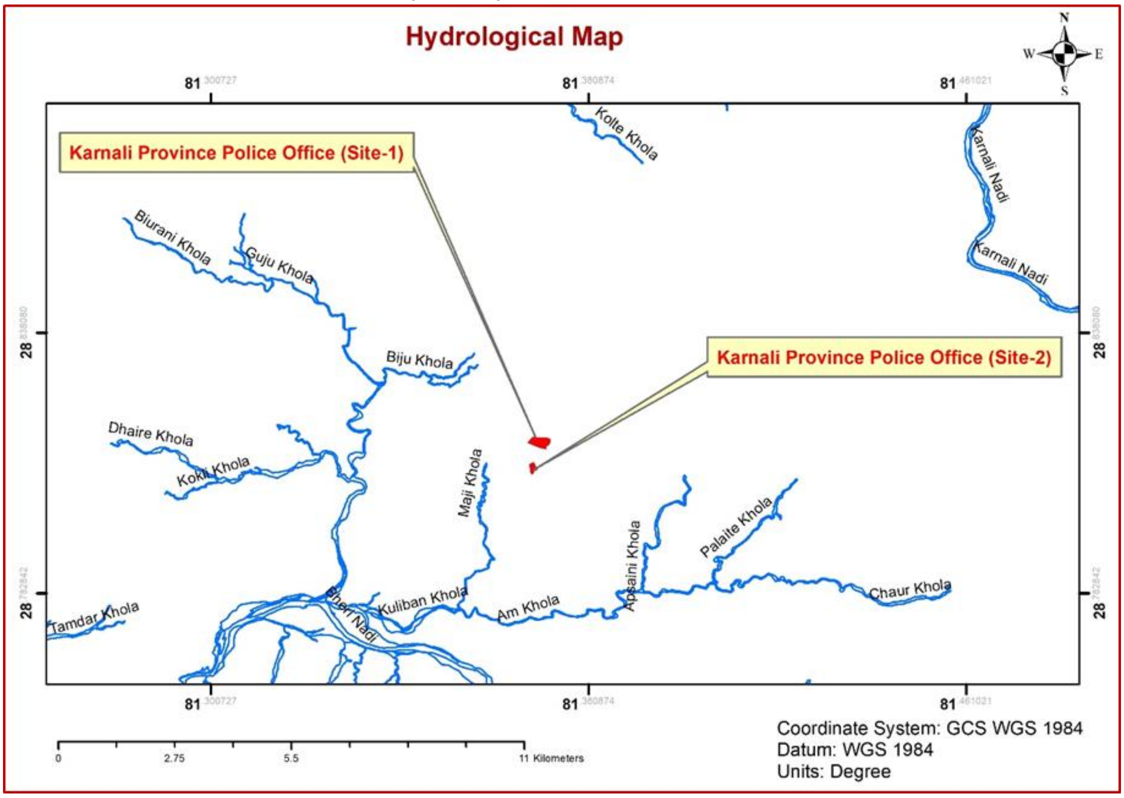

नक्सा ५-३: जल तथा जलाधार क्षेत्रको नक्सामा आयोजना स्थलको अवस्थिति

स्रोत: Survey Department, 2077

➢ भू-गर्भ (भूगर्भीय बनौट/संरचना र भूकम्पीय जोखिम)

प्रस्तावित आयोजना स्थल मुख्य सिमा जोर (Main Boundary Thrust) बाट ५ किलोमिटर पुर्वमा अवस्थित छ। मुख्य सिमा जोर (Main Boundary Thrust) भनेको उत्तरी झुकाव (North Dipping) भएको चाप Fault (Thrust Fault) को श्रृंखला हो र जुन होचो हिमालय अनुक्रमका कम स्तरीय परिवर्तित चट्टान (Metamorphic Rock) हरुलाई सिवालिक क्षेत्रका पत्रे अनुक्रम (sedimentary sequence) लाई छुट्याउँदछ । मुख्य सिमा जोर (Main Boundary Thrust) भनेको भुकम्पिय हिसाबले एकदम चलायमान टेक्टोनिक क्षेत्र हो जँहा धेरै संख्यामा सक्रिय फल्ट (Fault) हरु रहन्छन्। मुख्य केन्द्रिय जोर (Main Central Thrust-MCT) भन्दा मुख्य सिमा जोर (Main Boundary Thrust) लाई भूकम्पिय हिसाबले धेरै सक्रिय मानिन्छ । प्रस्तावित आयोजना स्थल मुख्य सिमा जोर (Main Boundary Thrust) बाट ५ किलोमिटर पुर्वमा रहेकोले, भुकम्पिय हिसाबले आयोजना क्षेत्रमा रहने जोखिम धेरै छ । नेपालको एक भूकम्पिय केन्द्रबिन्दु वितरण नक्शा (बज्राचार्य, १९९४) ले आयोजना स्थलमा ४-५ परिमाण (magnitude) भुकम्पका केन्द्रबिन्दु रहेको देखाउँछ। त्यस्तै, ऐतिहासिक भुकम्पका तथ्याङक सहितको नेपालको सरलीकृत जोखिम नक्शा (बज्राचार्य, १९९४) का आधारमा आयोजना स्थललाई मध्यम जोखिम क्षेत्रमा राख्न सकिन्छ।

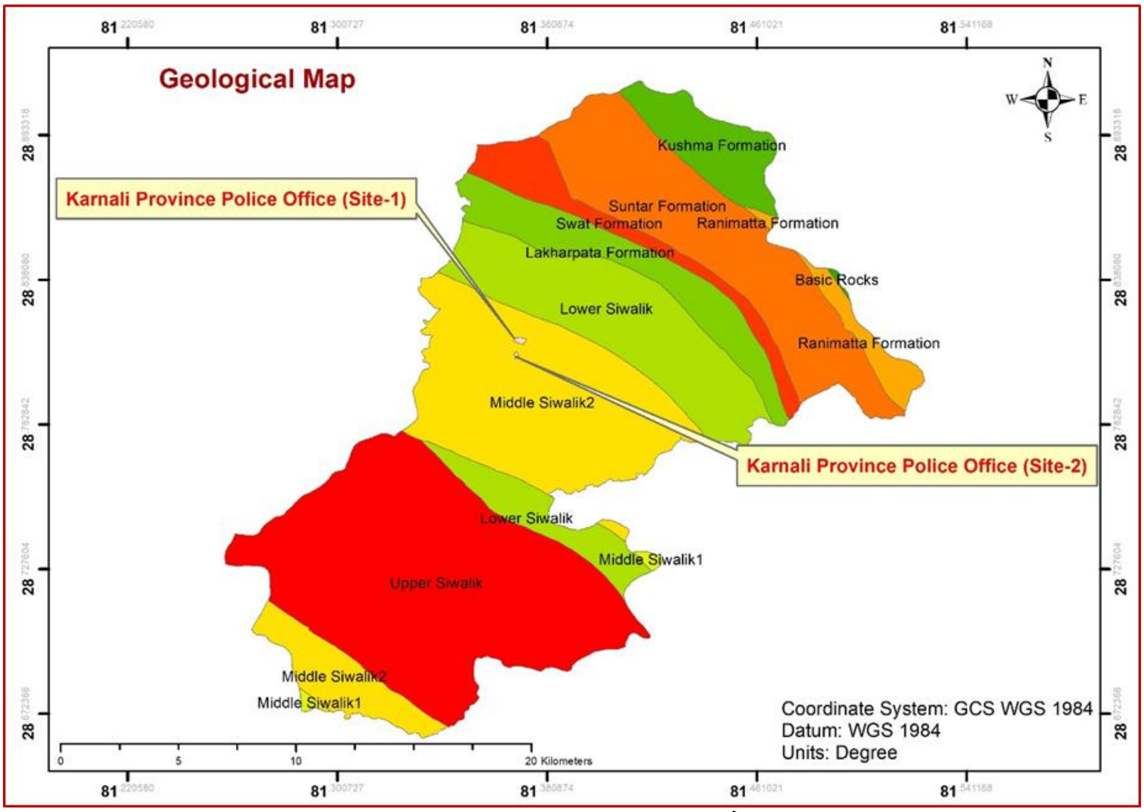

नक्सा ५-४: प्रस्तावित आयोजनाको भौगर्भिक नक्सा

स्रोतः यो नक्शा खानी तथा भू-गर्भ विभागले सन् १९९४ मा १,०००,००० को स्केल मा तयार गरेको भौगर्भिक नक्शालाई ICIMOD ले digitize गरी तयार गरेको GIS database बाट तयार गरिएको हो।

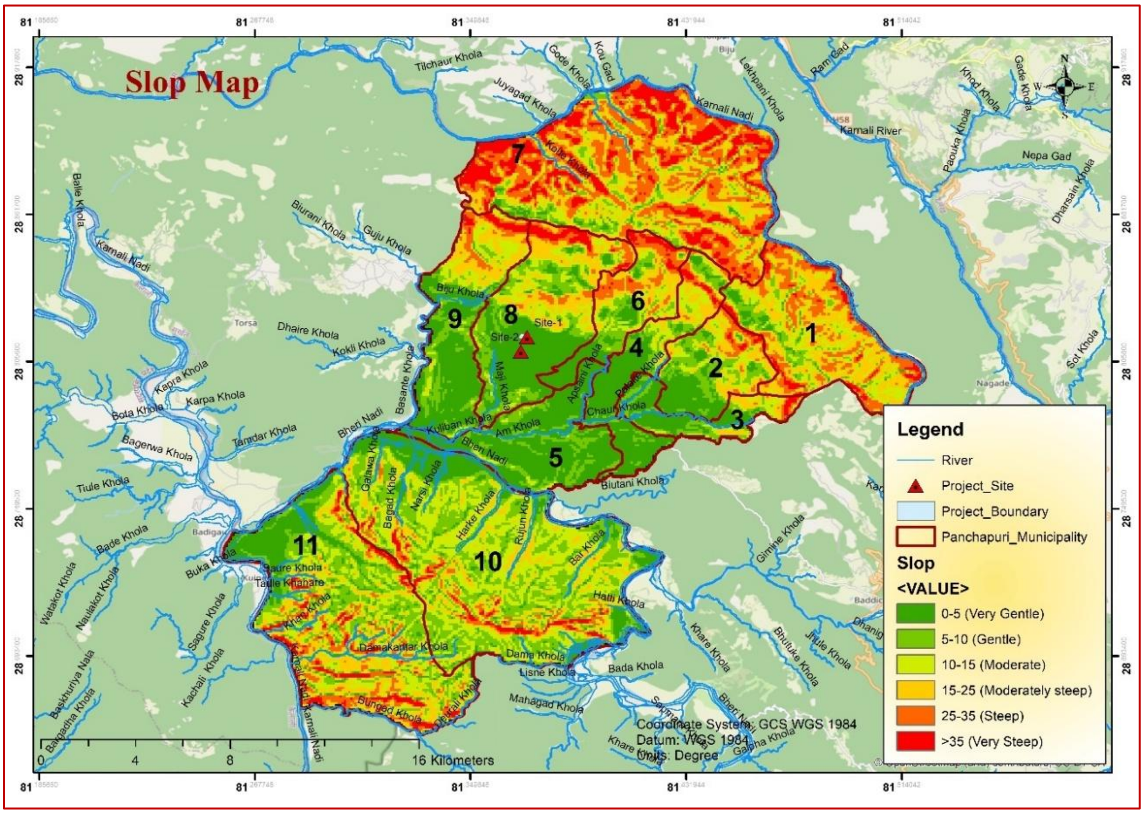

नक्सा ५-५: आयोजना क्षेत्र रहने स्थानको स्लोप नक्सा

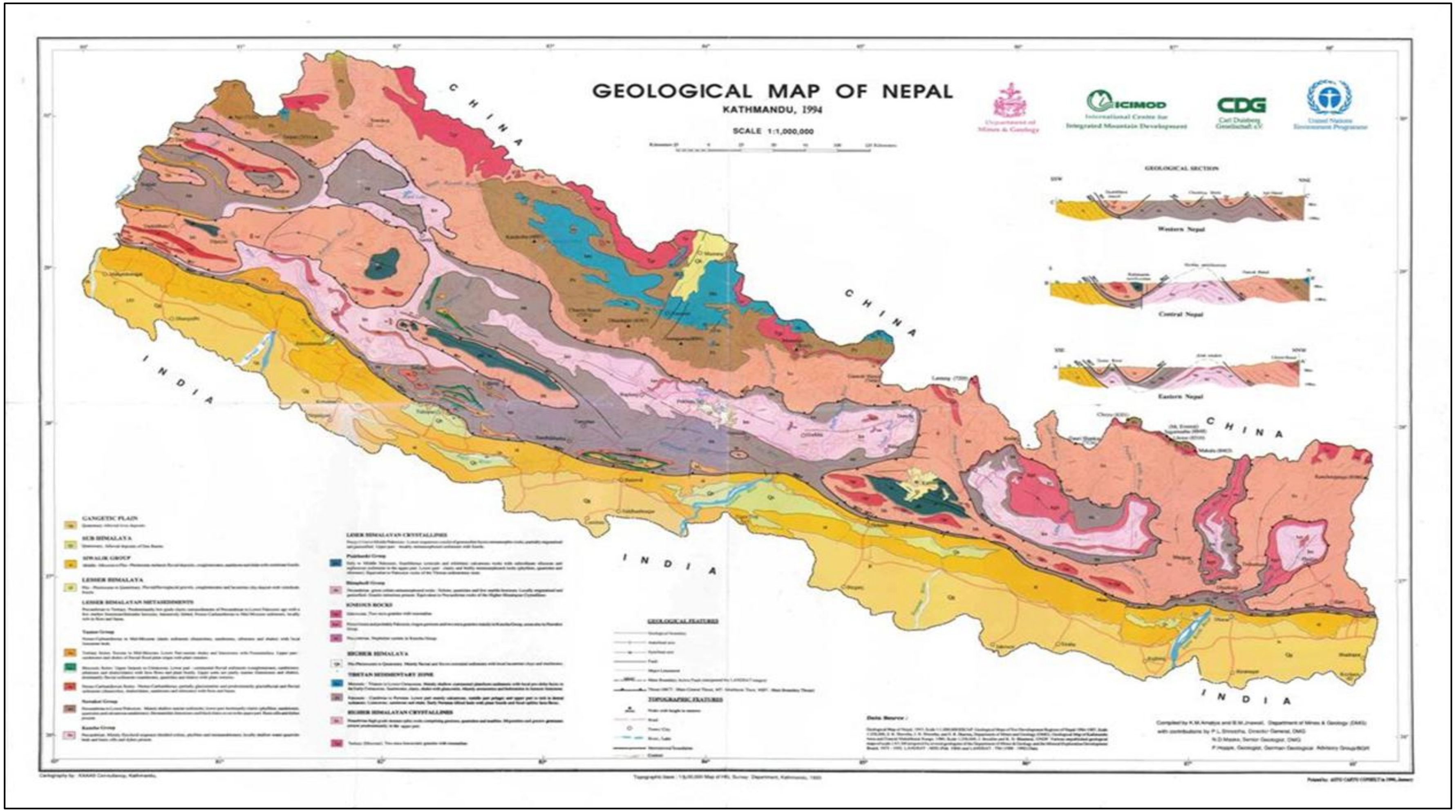

नक्सा ५-६: क्षेत्रीय भौगर्भिक नक्सामा आयोजना स्थलको अवस्थिति

Source: https://dmgnepal.gov.np/en/resources/geological-maps-150000-4749

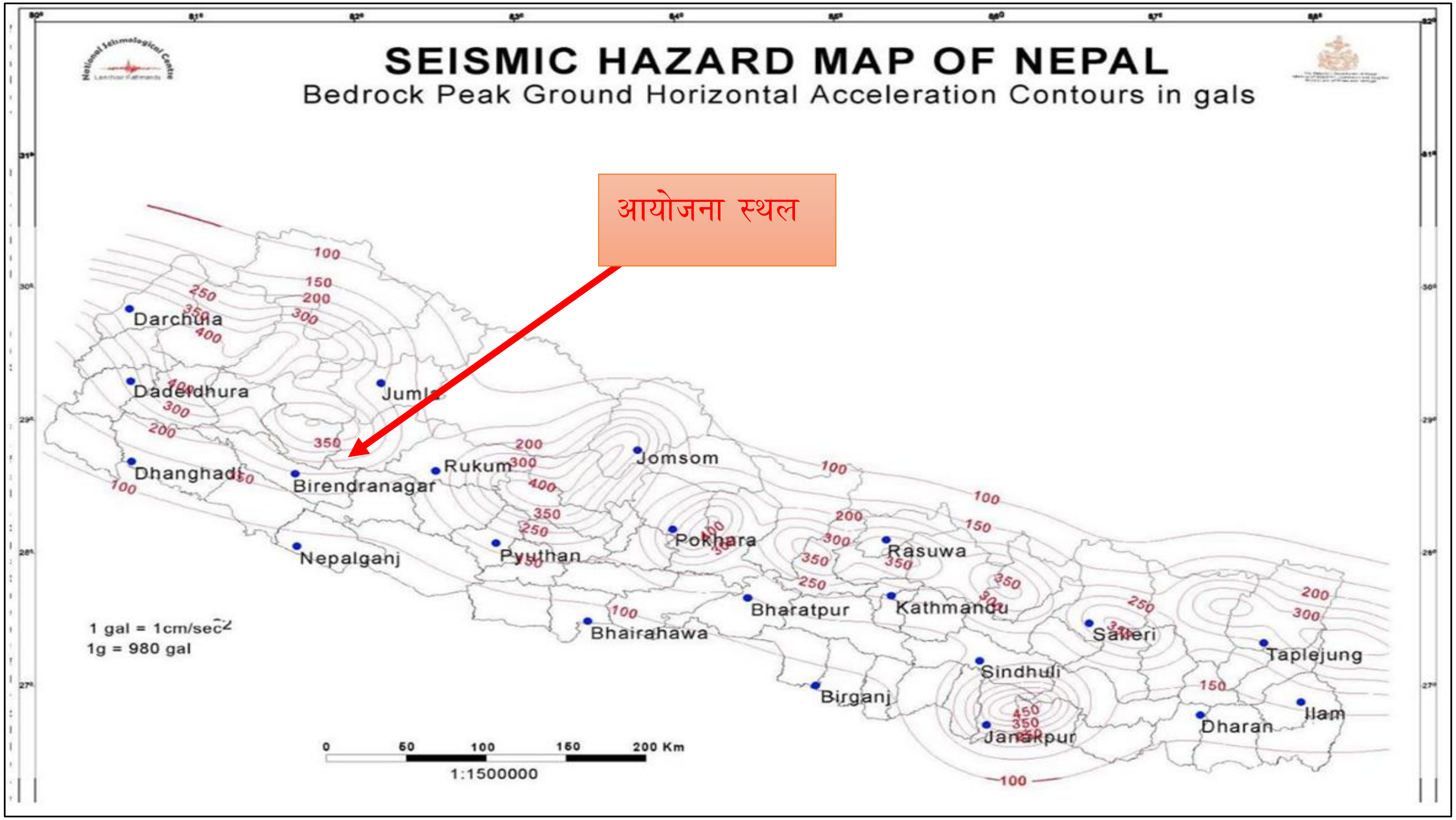

नक्सा ५-७: भूकम्पीय जोखिम देखाईएको नक्सामा आयोजना स्थलको अवस्थिति

Source: https://www.seismonepal.gov.np/files/4

➢ वायु तथा पानीको गुणस्तर र ध्वनिको स्तर

मिति २०८२/०९/०५ गते स्थलगत अध्ययनको क्रममा आयोजना क्षेत्रमा वायुको गुणस्तर Tem Top Airing-१००० (बोकेर हिड्न सकिने) यन्त्रको प्रयोग गरी $PM_{२.५}$ र $PM_{१०}$ को मापन गर्नुको साथै ध्वनिको गुणस्तर (UNI-T UT ३५३ (बोकेर हिड्न सकिने) यन्त्र को प्रयोग गरी मापन गरिएको थियो।

तालिका ५.५: वायु गुणस्तर र ध्वनिको सिमा मापन स्थलको विवरण

स्थान	मिति	अक्षांश	देशान्तर	RH (%)	तापक्रम (°C)
आयोजना स्थल	२०८२/०९/०५ दिउँसो २:१५ बजे	२८°४८'५३.२०" उत्तर	८१°२२'१४.६३" पुर्व	४८.४२	२१.१३

स्रोत: स्थलगत अध्ययन, २०८२

वायु गुणस्तर: आयोजना क्षेत्रमा $PM_{२.५}$ को औसत स्तर ($\mu g/m^३$) वायु गुणस्तर सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड, २०८२ ले तोकेको सिमा भित्रनै देखिएको छ।

तालिका ५.६: आयोजना क्षेत्रको वायु गुणस्तरको अवस्था

प्यारामीटरहरु	परिणाम ($\mu g/m^3$)	राष्ट्रिय मापदण्ड, २०८२
PM_{10} को औसत स्तर ($\mu g/m^3$)	३५.३२	१२०
$PM_{2.5}$ को औसत स्तर ($\mu g/m^3$)	१५.१५	४०

स्रोत: स्थलगत अध्ययन, २०८२

ध्वनिको स्तर: आयोजना क्षेत्रमा ध्वनि प्रदूषणका उल्लेख्य स्रोतहरू छैनन् र ध्वनि प्रदुषणको उल्लेख्य समस्या नरहेको पाइयो। ध्वनिको गुणस्तर सम्बन्धि राष्ट्रिय मापदण्ड, २०६९ ले तोकेको दिनको समयको लागि ध्वनिको सिमा ग्रामीण आवास क्षेत्रका लागि ४५ डेसिवेल (dB) र शान्त क्षेत्रको लागि ५० डेसिवेल (dB) तोकेको छ। आयोजना क्षेत्रको ध्वनिको सिमा राष्ट्रिय मापदण्डले तोकेको ध्वनिको सीमा भित्र रहेको छ।

तालिका ५.७: आयोजना क्षेत्रको ध्वनिको सिमा

प्यारामीटरहरु	ध्वनिको सीमा डेसिवेल (dB)	राष्ट्रिय मापदण्ड
Equivalent Sound Pressure Level (L_{eq})	४०.३०	ग्रामीण आवास क्षेत्र (दिवा-४५) र शान्त क्षेत्र (दिवा-५०)

स्रोत: स्थलगत अध्ययन, २०८२

पानीको गुणस्तर: सुर्खेतस्थित कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन (EIA) का क्रममा सान्ने मूल र काप्रे मूलको पानीमा गरिएको प्रयोगशाला परीक्षणले यी दुवै मुहानको पानी राष्ट्रिय खानेपानी गुणस्तर मापदण्ड, २०७९ बमोजिम पूर्ण रूपमा सुरक्षित र पिउनयोग्य रहेको पुष्टि गरेको छ। भौतिक मापदण्डका आधारमा विश्लेषण गर्दा, सान्ने मूलको पीएच ७.२ र काप्रे मूलको ७.० पाइएको छ, जसले पानीको तटस्थ र सन्तुलित प्रकृतिलाई झल्काउँछ। दुवै मुहानमा धमिलोपन ०.२ NTU भन्दा कम र कुल

घुलनशील ठोस पदार्थ (TDS) १७० देखि १९० mg/L को बीचमा रहेकाले पानी भौतिक रूपमा अत्यन्तै कञ्चन र शुद्ध देखिएको छ। रासायनिक दृष्टिले, सान्ने मूलमा फलामको मात्रा ०.२२ mg/L र काप्रे मूलमा ०.२६ mg/L रहेको छ, जुन मापदण्डको सीमा (०.३० mg/L) भित्रै रहे पनि काप्रे मूलमा यसको उपस्थिति केही बढी देखिन्छ। यसैगरी, दुवै मुहानमा अमोनिया, नाइट्रेट, क्लोराइड र कुल कडापन जस्ता प्यारामिटरहरू तोकिएको सीमाभन्दा निकै न्यून रहेकाले कुनै पनि प्रकारको रासायनिक प्रदूषणको जोखिम विद्यमान छैन। सबैभन्दा महत्वपूर्ण पक्ष, दुवै नमुनाको जैविक परीक्षणमा कोलिफर्म ब्याक्टेरिया पूर्ण रूपमा अनुपस्थित पाइएकाले यो पानी दिसाजन्य वा वातावरणीय प्रदूषणबाट सर्वथा मुक्त र स्वस्थकर रहेको प्रमाणित हुन्छ। समग्रमा, प्राप्त नतिजाहरूले यी दुवै प्राकृतिक मुहानको पानी मानव स्वास्थ्यका लागि गुणस्तरीय, सुरक्षित र उपभोगका लागि अत्यन्तै उपयुक्त रहेको निष्कर्ष निकाल्न सकिन्छ।

तालिका ५.८: पानीको गुणस्तरको संक्षिप्त विवरण

Physical Parameters					
Parameter	**सान्ने मूल**	**काप्रा मूल**	**Unit**	**NDWQS Limit**	**Method**
Color	N.D.	N.D.	TCU	5	Visual Comparison Method, APHA 23rd Ed., 2017
Conductivity	380	340	µS/cm	1500	Laboratory Method, APHA 23rd Ed., 2017
pH	7.2	7	–	6.5-8.5	Electrometric Method, APHA 23rd Ed., 2017
Turbidity	0.16	0.19	NTU	5	Nephelometric Method, APHA 23rd Ed., 2017
Total Dissolved Solids (TDS)	190	170	mg/L	1000	Dried at 180°C, 2540 C, APHA 23rd Ed., 2017
TSS	4	7	mg/L	–	2540 D, APHA 23rd Ed., 2017
Total Solids	216	189	mg/L	–	Dried at 103-105°C, 2540 B, APHA 23rd Ed., 2017
Chemical Parameters					
Ammonia	0.09	0.08	mg/L	1.50	Phenate method, 4500 NH3 F, APHA 23rd Ed., 2017
Total Alkalinity	61.38	65.34	mg/L	–	Titration Method, 2320 B, APHA 23rd Ed., 2017
Total Hardness	224.4	239.80	mg/L as $CaCO_3$	500	EDTA Titrimetric Method, 2340 C, APHA 23rd Ed., 2017
Iron	0.22	0.26	mg/L	0.30	Direct Air Acetylene (AAS), 3111 B, APHA 23rd Ed., 2017
Nitrate	1.14	1.01	mg/L	50	UV Spectrophotometric Screening, 4500 NO_3^- B, APHA 23rd Ed., 2017
Chloride	2.19	3.29	mg/L	250	Argentometric Method, 4500 Cl^- B, APHA 23rd Ed., 2017
Biological Parameter					
Coliform*	Absent	Absent	-	-	P/A Vials

*This parameter is not listed in NDWQS, 2079.

Abbreviations

- NDWQS – National Drinking Water Quality Standard (2079), N.D. – Not Detected, APHA – American Public Health Association, AWWA – American Water Works Association, WEF – Water Environment Federation. AAS – Atomic Absorption Spectrophotometer

स्रोतः SWAT को पानीको परिक्षण रिपोर्ट, २०८२

- **विद्यमान पहुँच मार्ग**

आयोजना क्षेत्रमा विद्यमान अवस्थामा राम्रो पहुँच मार्ग रहेको छ।

- **विद्यमान संरचना**

आयोजना क्षेत्र हाल बाँझो जमिनको रुपमा रहेको छ र कुनै पनि संरचना अवस्थित रहेको छैन।

५.२. जैविक वातावरण

आयोजन क्षेत्र कुनै पनि संरक्षित क्षेत्र (राष्ट्रिय निकुन्ज, वन्यजन्तु आरक्ष, शिकार आरक्ष, संरक्षण क्षेत्र र मध्यवर्ती) तथा वन संरक्षित क्षेत्रहरु भित्र पर्दैन तर सामुदायिक वन क्षेत्र भित्र पर्दछ। आयोजना क्षेत्रबाट नजिकमा रहेको बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज २१ किलोमिटर र सोहि निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र १७ किलोमिटर टाढा रहेको छ।

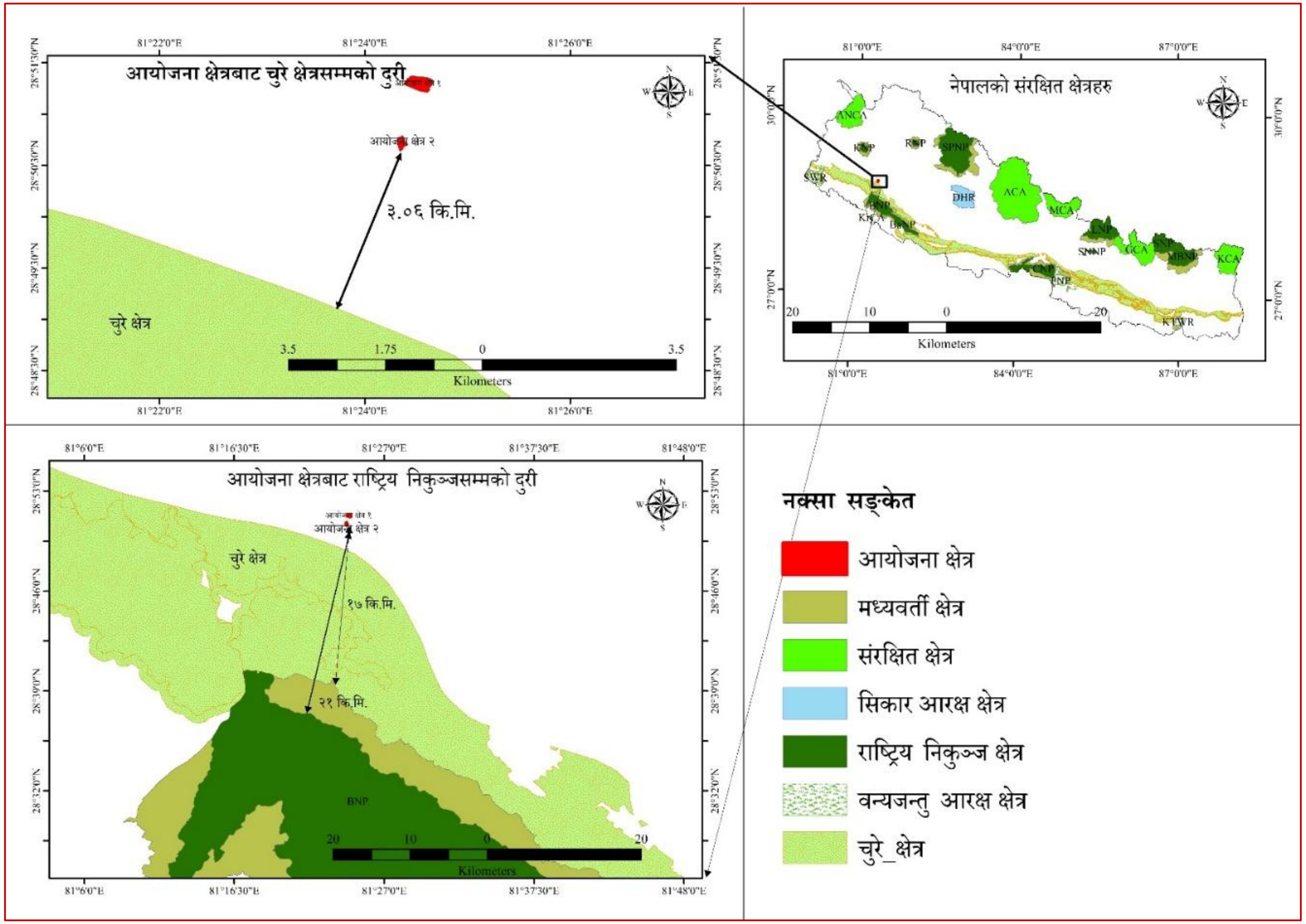

नक्सा ५-८: आयोजान क्षेत्रबाट नजिकको संरक्षण क्षेत्र

स्रोतः http://geoportal.ntnc.org.np/maps/233#/

आयोजना क्षेत्र वरपर साल, बोट धएरौं, सिमल, खयर, कदम, बेल, राजवृक्ष, सिन्दुरे, सिसौ जस्ता रुख प्रजातिहरू रहेका छन्। आयोजना क्षेत्र रहेको भौगोलिक क्षेत्रमा निम्नलिखित वन, वनस्पति तथा वन्यजन्तु पाइन्छन्।

- **वनस्पति**

<u>जंगलको किसिम</u>

जलवायुको आधारमा

आयोजना रहने क्षेत्र उष्ण जलवायु (Tropical climate) भएको क्षेत्र हो। Stainton (१९७२) को वर्गीकरण अनुसार यहाँ पहाडी सालको जंगल (Hill Sal Forest) पाइन्छ।

वनस्पतिको आधारमा

वनस्पतिको आधारमा आयोजना रहने क्षेत्र र सो को नजिकमा पहाडी सालको जंगल (Hill Sal Forest) पाइन्छ।

पहाडी सालको जंगल (Hill Sal Forest): साल (Shorea robusta) को प्रधानता भएको यो जंगलमा Adina cordifolia, Terminalia alata, Lagerstroemia parviflora, Garuga pinnata, Mallotus philippinensis लगायतका प्रजातिहरू पाइन्छन्।

<u>संरक्षणको अवस्था</u>

वन व्यवस्थापनको अवस्थाः आयोजना निर्माण हुने क्षेत्रको जग्गा नेपाल सरकारको स्वामित्वमा रहेको छ भने हाल यसको ब्यबस्थापन कर्णाली प्रदेश सरकार, उद्योग,पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, प्रदेश वन निर्देशनालय अन्तर्गतको डिभिजन वन कार्यालय भेरी, बाबियाचौर, सुर्खेत मार्फत श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहद्वारा भइरहेको छ। हाल आयोजना क्षेत्रको भू-उपयोग वन, घाँसे चौर र बाँझो जग्गाको रुपमा रहेको छ।

तालिका ५.९: आयोजन क्षेत्र रहने सामुदायिक वनको विवरण

क.स.	सामुदायिक वनको नाम	ठेगाना	क्षेत्रफल (हे.)	लावान्वित घरधुरी	लावान्वित जनसंख्या		
					महिला	पुरुष	जम्मा
१.	श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह	पन्चपुरी-८, दुलालथाई	३५२.०७	२७९	७०९	८८७	१५९६

<u>वनस्पतिका मुख्य प्रजाति</u>

प्रस्तावित आयोजना क्षेत्र नजिकका वन तथा आयोजना रहने सामुदायिक वनमामा पाइने वनस्पतिहरुमा साल, असना (साज), सिसौ, कर्मा, बर्रो, जामुन, हर्रो, सादन, वोट धंगेरो, अमला आदि रहेका छन् जसको विस्तृत विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५.१०: आयोजना क्षेत्रमा पाइने वनस्पतिहरु र संरक्षण स्थितिको विवरण

स्थानीय नाम	अंग्रेजी नाम	वैज्ञानिक नाम	स्थानीय प्रयोग	नेपाल सरकार (संरक्षण अवस्था)	IUCN (Global Status)	CITES (Appendix)
साल	Sal Tree	*Shorea robusta*	घर निर्माण, फर्निचर, धार्मिक कार्य	व्यापारिक प्रयोजनको लागि कटान, ओसारपसार विदेश निकासी गर्न प्रतिबन्ध लगाइएको	Least Concern	
असना (साज)	Indian Laurel	*Terminalia elliptica*	फर्निचर, कृषि औजार, इन्धन		Not Evaluated	
सिसौ	Indian Rosewood	*Dalbergia sissoo*	महँगो फर्निचर, बुट्टा भर्ने काम		Least Concern	Appendix II
कर्मा (हलुडु)	Yellow Teak	*Adina cordifolia*	फर्निचर, कोलाज, काठका भाँडा		Not Evaluated	
बर्रो	Beleric Myrobalan	*Terminalia bellirica*	त्रिफला (औषधि), दाउरा		Least Concern	
जामुन	Black Plum	*Syzygium cumini*	फल, दाउरा, कृषि औजार		Least Concern	
हर्रो	Chebulic Myrobalan	*Terminalia chebula*	औषधि, रंगाउने काम		Least Concern	
सादन	Sandan	*Desmodium oojeinense*	कृषि औजार (हलो), इन्धन		Not Evaluated	
वोट धंगेरो	Fire Flame Bush	*Woodfordia fruticosa*	औषधि, रंगाउने, सजावट		Least Concern	
अमला	Gooseberry	*Phyllanthus emblica*	अचार, औषधि (भिटामिन सी)		Least Concern	

स्रोतः स्थलगत अध्ययन, २०८२

DD = Data deficient, EN = Endangered, LC = Least Concern, NT = Nearly Threatened, VU = Vulnerable
I = Appendix I, II = Appendix II, III = Appendix III

कृषिजन्य जैविक वनस्पति

प्रस्तावित आयोजना प्रभावित जिल्लामा उत्पादन हुने कृषि जैविक विविधतामा धान, गहुँ, मकै, उखु, तेलहन (oil seeds), जुट, दलहन (pulses) आदि रहेको छ।

पारम्पारिक प्रयोगका दृष्टिले महत्वपूर्ण वनस्पति प्रजातिहरू:

आयोजना क्षेत्र नजिक भेटिने Ethnobotany का दृष्टिले महत्वपूर्ण प्रजातिहरु निम्नानुसार छन्: चरि अमिलो, दुबो, घिउ कुमारी, हर्रो, बर्रो, अमला आदि रहेका छन् जसको विस्तृत विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५.११: प्रस्तावित आयोजना वरपर क्षेत्रमा पाइने जडिबुटी तथा गैरकाष्ठ वन पैदावार

क्र.स.	स्थानीय नाम	वैज्ञानिक नाम	प्रयोग
१.	चरि अमिलो	*Oxalis corniculata*	चरी अमिलोमा वाकवाक लाग्न कम गर्ने गुण पाइन्छ। गिजाबाट रगत आउने, घाउ-खटिरा भएर पाक्ने, दुख्ने र सुनिने भएमा चरी अमिलोको बोट सफा गरी चपाएर कुल्ला गर्नाले निको हुने। यसलाई गाईवस्तुको लागि घाँसको रूपमा अन्य घाँससँग मिसाएर खुवाउने गरिन्छ, जसले गर्दा दूधको उत्पादन धेरै हुन्छ।
२.	दुबो	*Cyondon dactylon*	खासगरी मधुमेह, उच्च रक्तचाप, नपुङ्सकता आदिमा दुबोको रस उपयोगी हुन्छ। दुबोले शरीरको प्रतिरोधक क्षमता बढाउने काम गर्छ। यसमा हुने एन्टी भाइरल गुणले शरीरको रोगसँग लड्ने क्षमता बलियो बनाउँछ। दुबो प्रयोग गरी अनिद्रा, थकान, तनाव आदि समस्याबाट राहत पाउन सकिन्छ।
३.	घिउ कुमारी	*Aleo vera*	घिउकुमारी पेटको स्वस्थ्यका लागि पनि लाभदायक हुन्छ। यसमा उच्च मात्रामा फाइबर पाइन्छ, जसले पाचन यन्त्रलाई चुस्त बनाउँछ। घिउकुमारीको रस कब्जियतको उपचारमा पनि प्रयोग गर्न सकिन्छ। कब्जियत भएको अवस्थामा घिउकुमारीको जुस पिउनुपर्छ। घिउकुमारी सेवन गर्दा त्यसले हाम्रो शरीरमा रगतको कमी हुन दिदैन। रोग प्रतिरोधात्मक क्षमता पनि बढाउँछ। घिउकुमारीको जुसले मधुमेहमा पनि राहात मिल्छ । साथै कोलोस्टोर नियन्त्रणमा पनि यो प्रभावकारी हुन्छ।
४.	हर्रो	*Terminalia chebula*	हर्रो कमलपित्तका रोगीका लागि फाइदाजनक मानिन्छ । करेलाको रसमा हर्रोको धुलो हालेर नियमित खाँदा जन्डिस निको हुन्छ । कागतीको रसमा हर्रो मिसाएर छालामा लगाउँदा दाद निको हुन्छ । हर्रोको सानो टुक्रा मुखमा चपाएर राख्दा त्यहाँभित्र आउने घाउ, खटिरा आदि निको हुन्छ । यो खाएमा भोक नलाग्ने समस्याबाट समेत राहत मिल्छ। नियमित हर्रो खाएमा पेट सफा हुने, एसिडिटी बढ्ने, पेटमा ग्यास भरिने र कब्जियत हुने समस्याबाट बचाउँछ। हर्रोको चूर्ण कालो नुनसँग मिलाएर खाँदा कफ निको हुन्छ । त्यस्तै, हर्रोले अनावश्यक बान्ता आउनबाट पनि रोक्छ ।
५.	बर्रो	*Terminalia bellirica*	बर्रो कब्जियतका लागि एकदमै उपयोगी हुन्छ । दाँत वा गिजासम्बन्धी रोगको औषधि बर्रोको फलबाट बनाइन्छ। बर्रोको बियाँबाट निकालिएको तेल छालाको रोगका लागि उपयोगी हुन्छ । बर्रोको फल दम र खोकीका बिरामीका लागि लाभदायी हुन्छ । बर्रोले मूत्रजलनलगायत मूत्रसम्बन्धी विकार हटाउन मद्दत गर्छ । चिसो पानीमा बर्रोको चूर्ण भिजाइएको पानीले बिहान उठेर आँखा धोएमा आँखाको ज्योति बढ्छ । त्यस्तै, आँखाको रातोपन, आँखा सुन्निएको र आँखा पोल्ने समस्या पनि ठीक हुन्छ । बर्रोको तेलले कपाललाई फाइदा पुऱ्याउँछ । त्यसैगरी, कानसम्बन्धी समस्याका लागि पनि यो उपयोगी छ ।
६.	अमला	*Phyllanthus emblica*	एम्बलिका अफिसिनालिस (अमलाको) को सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण औषधीय गुणहरू मध्येको एक यसको उच्च एन्टिअक्सिडेन्टको मात्रा हो। एन्टिअक्सिडेन्टहरू हाम्रो शरीरलाई चार्ज फ्री रेडिकलहरूको हानिकारक प्रभावहरूबाट बचाउनको लागि आवश्यक हुन्छ। हानिकारक अणुहरू जसले अक्सिडेटिभ तनाव, कोषिका र तन्तुहरूलाई क्षति पुऱ्याउन सक्छन्। अमला

क्र.स.	स्थानीय नाम	वैज्ञानिक नाम	प्रयोग
			विशेष गरी भिटामिन सी सहित एन्टिअक्सिडेन्ट पर्याप्त हुन्छ। बिरुवाहरूमा सबैभन्दा शक्तिशाली एन्टिअक्सिडेन्टहरू मध्येको एक हो, अमला। अमलामा भिटामिन ’सी÷ को उच्च मात्राले फ्री रेडिकलहरूलाई मुक्त गर्नुका साथै इलेक्ट्रोन टुक्रिदा शरीरमा हुने दबाव कम गर्न र समग्र स्वास्थ्य र कल्याणलाई बढावा दिन मद्दत गर्दछ।
७.	नीम	*Azadirachta indica*	नीमको पातदेखि बिज, बोक्रा सबै स्वास्थ्यका लागि फाइदाजनक मानिन्छ। दाँतको सफाईमा नीमको दातुन उत्कृष्ट बिकल्प हो । हुन त नीमको पात सोझै सेवन गर्दा धेरै तीतो हुनसक्छ। त्यसलाई पिसेर गोली बनाउने। अतः नियमित रुपमा खाली पेटमा सेवन गर्नुपर्छ। यसले रगत शुद्धिकरण गर्छ, प्राकृतिक रुपमा । रोग प्रतिरोधी क्षमता बढाउँछ। साथै छाला सम्बन्धी समस्या पनि हटाउँछ। नीमको पात मिश्रण गरिएको पानीले नुहाउँदा छालाको रोग लाग्दैन ।
८.	कुरिलो	*Asparagus racemosus*	आर्युवेदका अनुसार अम्लपित्त, मस्तिष्क दुर्बलता, पिसाब पोल्ने, महिलामा हुने बढी रक्तस्राव, रक्तचाप र हृदयरोगको उपचारमा समेत कुरिलो फलदायी वनस्पति हो। सुत्केरी महिलामा दूध नआउने समस्या भए कुरिलोबाट बनेको विशेष प्रकारको औषधि नै पाइन्छ। कुरिलोमा भिटामिन सी, फोलिक एसिड, भिटामिन इ, भिटामिन बि ६ र मिनरलहरु पाइन्छ। जसले गर्दा कुरिलोले शरीरबाट पिसाब बाहिरिने क्रम बढाउन सघाउँछ। यसले गर्दा पाठेघरको संक्रमण घटाउन मद्दत गर्छ। कुरिलो सेवनले दुखाई र सुन्निएको पनि घटाउँछ। मिर्गौलामा हुने पत्थरी जोखिम कम गर्न, जोर्नीको दुखाई कम गर्न, कब्जियत घटाउन, रक्तअल्पता घटाउन र अनुहारमा चमक ल्याउन कुरिलोले सघाउँछ।

स्रोतः स्थलगत अध्ययन, २०८२

- **प्राणी (जनावर)**

वन्यजन्तु

स्थलगत अध्ययनका क्रममा जम्मा १० प्रजातिका स्तनधारी जनावरहरु आयोजना प्रभावित नगरपालिका क्षेत्रमा पाइने यकिन गरिएको छ।

तालिका ५.१२: आयोजना क्षेत्रमा पाइएका स्तनधारी जीवहरु

क्र.स.	वैज्ञानिक नाम	अंग्रेजी नाम/स्थानीय नाम	संरक्षण अवस्था			यकिन गरिएको तरिका
			राष्ट्रिय*	IUCN (Global)**	CITES***	
१.	*Lepus nigricollis*	Indian Hare	-	कम सरोकार भएको (LC)	-	सामाजिक अन्तरक्रिया
२.	*Funambulus pennanti*	Northern Palm squirrel/Chhichhi biralo/Phalmuso	-	कम सरोकार भएको (LC)	-	सामाजिक अन्तरक्रिया
३.	*Petaurista petaurista*	Red Giant Flying Squirrel/Koiralo, phyaalle	-	कम सरोकार भएको (LC)	-	सामाजिक अन्तरक्रिया

क्र.स.	वैज्ञानिक नाम	अंग्रेजी नाम/स्थानीय नाम	संरक्षण अवस्था			यकिन गरिएको तरिका
			राष्ट्रिय*	IUCN (Global)**	CITES***	
४.	*Hystrix indica*	Crested Porcupine/ Saaido	-	कम सरोकार भएको (LC)	-	चिन्ह/सामाजिक अन्तरक्रिया
५.	*Paguma larvata*	Masked Palm Civet / Dande ot	-	कम सरोकार भएको (LC)	III	सामाजिक अन्तरक्रिया
६.	*Felis chaus*	Jungle Cat	-	कम सरोकार भएको (LC)	II	सामाजिक अन्तरक्रिया
७.	*Martes flavigula*	Yellow-throated Marten/Maukhane	-	कम सरोकार भएको (LC)	III	प्रत्यक्ष अवलोकन
८.	*Muntiacus vaginalis*	Barking Deer/ Daad, Mriga	-	कम सरोकार भएको (LC)	-	सामाजिक अन्तरक्रिया
९.	*Naemorhedus goral*	Common Goral/ Ghorad	-	संकट उन्मुख (NT)	I	सामाजिक अन्तरक्रिया
१०.	*Sus scrofa*	Wild Boar	-	कम सरोकार भएको (LC)	-	चिन्ह/सामाजिक अन्तरक्रिया

स्रोतः स्थलगत अध्ययन, २०८१

**DD = Data deficient, EN = Endangered, LC = Least Concern, NT = Nearly Threatened, VU = Vulnerable
*** I = Appendix I, II = Appendix II, III = Appendix III

चराचुरुंगी

अध्ययन क्षेत्रमा प्रत्यक्ष रुपमा अवलोकन र अन्तरवार्ता गरी पहिचान गर्ने विधिबाट कुल २२ प्रजातिका चराहरु भेटिएको छ।

तालिका ५.१३: आयोजना क्षेत्रमा पाइएका चराहरु

क्र.स.	वैज्ञानिक नाम	अंग्रेजी नाम / स्थानीय नाम	संरक्षण अवस्था			यकिन गरिएको तरिका
			राष्ट्रिय*	IUCN (Global)**	CITES ***	
१.	*Francolinus francolinus*	Black partridge / Titro	-	कम सरोकार भएको (LC)	-	प्रत्यक्ष अवलोकन
२.	*Lophura leucomelanos*	Kalij Pheasant	-	कम सरोकार भएको (LC)	III	अन्तरवार्ता
३.	*Gallus gallus*	Red Jungle Fowl	-	कम सरोकार भएको (LC)	-	Call heard
४.	*Pavo cristatus*	Peacock	-	कम सरोकार भएको (LC)	-	अन्तरवार्ता
५.	*Anthracoceros albirostris*	Pied hornbill	-	कम सरोकार भएको (LC)	-	प्रत्यक्ष अवलोकन
६.	*Woodpecker spp.*	Woodpeckers	-	कम सरोकार भएको (LC)	-	अन्तरवार्ता

क.स.	वैज्ञानिक नाम	अंग्रेजी नाम / स्थानीय नाम	संरक्षण अवस्था			यकिन गरिएको तरिका
			राष्ट्रिय*	IUCN (Global)**	CITES ***	
७.	*Coracias benghalensis*	Indian Roller	-	कम सरोकार भएको (LC)	-	प्रत्यक्ष अवलोकन
८.	*Megalaima asiatica*	Blue Throated Barbet	-	कम सरोकार भएको (LC)	-	प्रत्यक्ष अवलोकन
९.	*Streptopelia orientalis*	Oriental Turtle dove	-	कम सरोकार भएको (LC)	-	प्रत्यक्ष अवलोकन
१०.	*Streptopelia chinensis*	Spotted Dove	-	कम सरोकार भएको (LC)	-	प्रत्यक्ष अवलोकन
११.	*Columba livia*	Blue Rock Pigeon	-	कम सरोकार भएको (LC)	-	प्रत्यक्ष अवलोकन
१२.	*Corvus splendens*	House Crow	-	कम सरोकार भएको (LC)	-	प्रत्यक्ष अवलोकन
१३.	*Dicrurus macrocercus*	Black Drongo	-	कम सरोकार भएको (LC)	-	प्रत्यक्ष अवलोकन
१४.	*Eudynamys scolopacea*	Asian Koel	-	कम सरोकार भएको (LC)	-	प्रत्यक्ष अवलोकन
१५.	*Acridotheres tristis*	Common Myna	-	कम सरोकार भएको (LC)	-	प्रत्यक्ष अवलोकन
१६.	*Bubo bubo*	Eurasian Eagle owl/Humrai	-	कम सरोकार भएको (LC)	II	अन्तरवार्ता
१७.	*Milvus migrans*	Black kite	-	कम सरोकार भएको (LC)	II	प्रत्यक्ष अवलोकन
१८.	*Myophonus caeruleus*	Blue Whistling Thrush/Kaalche	-	कम सरोकार भएको (LC)	-	प्रत्यक्ष अवलोकन
१९.	*Passer domesticus*	House Sparrow	-	कम सरोकार भएको (LC)	-	प्रत्यक्ष अवलोकन
२०.	*Passer montanus*	Eurasian Tree Sparrow	-	कम सरोकार भएको (LC)	-	प्रत्यक्ष अवलोकन
२१.	*Pycnonotus cafer*	Red-vented Bulbul	-	कम सरोकार भएको (LC)	-	प्रत्यक्ष अवलोकन
२२.	*Hypsipetes leucocephalus*	Black Bulbul	-	कम सरोकार भएको (LC)	-	प्रत्यक्ष अवलोकन

स्रोतः स्थलगत अध्ययन, २०८२

***DD = Data deficient, EN = Endangered, LC = Least Concern, NT = Nearly Threatened, VU = Vulnerable*
**** I = Appendix I, II = Appendix II, III = Appendix III*

<u>उभयचर तथा सरीसृपः</u>

आयोजना क्षेत्रमा ७ प्रजातिका सरीसृप र उभयचर भेटिएका छन्।

तालिका ५.१४: आयोजना क्षेत्रमा पाईएका सरीसृप (Reptiles) प्रजातिहरू

क.स.	वैज्ञानिक नाम	अंग्रेजी नाम	स्थानीय नाम	संरक्षण अवस्था			यकिन गरिएको तरिका
				राष्ट्रिय*	IUCN (Global)**	CITES***	
१.	*Calotes versicolor versicolor*	Common Garden Lizard	Chhepado	-	-	-	अन्तरवार्ता
२.	*Laudakia tuberculata*	Himalayan Rock Lizard	Chhepado	-	-	-	अन्तरवार्ता
३.	*Hemidactylus frenatus*	Bridled House Gecko	Chhepado	-	कम सरोकार भएको (LC)	-	अन्तरवार्ता
४.	*Mabuya carinata*	Brahminy Skink	Kaachhuli	-	कम सरोकार भएको (LC)	-	अन्तरवार्ता
५.	*Boiga trigonata*	Common Cat Snake	Chilnesaanp	-	कम सरोकार भएको (LC)	-	अन्तरवार्ता
६.	*Dendrelaphis tristis*	Bronzeback Tree Snake	Tirish	-	-	-	अन्तरवार्ता
७.	*Lycodon aulicus*	Common Wolf Snake	Chude sarpa	-	-	-	अन्तरवार्ता

स्रोतः स्थलगत अध्ययन, २०८२

***DD = Data deficient, EN = Endangered, LC = Least Concern, NT = Nearly Threatened, VU =Vulnerable*
**** I = Appendix I, II = Appendix II, III = Appendix III*

साथै आयोजना क्षेत्रमा निम्नानुसारका ३ प्रजातिका उभयचर भेटिएका छन्:

तालिका ५.१५: आयोजना क्षेत्रमा पाईएका उभयचर (Amphibian) प्रजातिहरू

क.स.	वैज्ञानिक नाम	अंग्रेजी नाम	स्थानीय/ नेपाली नाम	संरक्षण अवस्था			यकिन गरिएको तरिका
				राष्ट्रिय	IUCN (Global)**	CITES***	
१.	*Bufo melanostictus*	Black-spined Toad	भ्याउतो/ भ्यागुतो	-	कम सरोकार भएको (LC)	-	प्रत्यक्ष अवलोकन
२.	*Euphlyctis cyanophlyctis*	Skittering Frog	भ्याउतो/ भ्यागुतो	-	कम सरोकार भएको (LC)	-	अन्तरवार्ता
३.	*Limnonectes syhadrensis*	Syhadra Frog	भ्याउतो/ भ्यागुतो	-	कम सरोकार भएको (LC)	-	अन्तरवार्ता

स्रोतः स्थलगत अध्ययन, २०८२

***DD = Data deficient, EN = Endangered, LC = Least Concern, NT = Nearly Threatened, VU = Vulnerable*
**** I = Appendix I, II = Appendix II, III = Appendix*

५.३. सामाजिक, आर्थिक तथा साँस्कृतिक वातावरण

५.३.१ आयोजनाको पदचिन्ह

प्रस्तावित आयोजना क्षेत्र नेपाल सरकारको स्वामित्वमा रहेको छ भने हाल यसको ब्यबस्थापन कर्णाली प्रदेश सरकार, उद्योग,पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, प्रदेश वन निर्देशनालय अन्तर्गतको डिभिजन वन कार्यालय भेरी, बाबियाचौर, सुर्खेत मार्फत श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहद्वारा उपभोग भईरहेको हुँदा कुनै पनि घरधुरीलाई प्रभाव नपर्ने देखिन्छ। आयोजनाको लागि पञ्चपुरी-८, दुलालथाईमा रहेको श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वनको कुल क्षेत्रफलमध्ये १४.०५ हेक्टर जग्गा उपयोग गरिने देखिन्छ। नेपाल सरकारको स्वामित्वमा

रहेको यो जग्गा हाल डिभिजन वन कार्यालय भेरीमार्फत यस उपभोक्ता समूहले व्यवस्थापन गरिरहेको छ। हाल यो क्षेत्र वन, घाँसे चौर र बाँझो जग्गाको रूपमा रहेको छ।

तालिका ५.१६ः आयोजना क्षेत्र रहने सामुदायिक वनको विवरण

क्र.सं.	सामुदायिक वनको नाम	ठेगाना	क्षेत्रफल (हे.)	लाभान्वित घरधुरी	लाभान्वित जनसंख्या (महिला/पुरुष/जम्मा)
१	श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन	पञ्चपुरी-८, सुर्खेत	३५२.०७	२७९	७०९/८८७/१५९६

तालिका ५.१७ः आयोजनाका लागि आवश्यक पर्ने जग्गाको विवरण

क्र.सं.	निर्माण स्थल	क्षेत्रफल (हेक्टर)	भू-उपयोग	जग्गाको स्वामित्व/व्यवस्थापन
१	तालिम केन्द्र (साइट-१)	१०.९२	वनको बाँझो जग्गा	नेपाल सरकार (मौरीडाँडा सा.व. उपभोक्ता समूहद्वारा व्यवस्थित)
२	तालिम केन्द्र (साइट-२)	३.१३	वनको बाँझो जग्गा	नेपाल सरकार (मौरीडाँडा सा.व. उपभोक्ता समूहद्वारा व्यवस्थित)
कुल	**जम्मा क्षेत्रफल**	**१४.०५**		

५.३.२ प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्रको विवरण

श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहको आयोजना क्षेत्रका लाभान्वित घरधुरीको लैंगिक अवस्थालाई स्पष्ट पारेको छ। सर्वेक्षण गरिएका ९७ घरधुरीको कुल **५०४ जनसंख्याम**ध्ये पुरुषको संख्या **२६३ (५२%)** र महिलाको संख्या **२४१ (४८%)** रहेको देखिन्छ। यस तथ्याङ्कले उक्त क्षेत्रमा महिला र पुरुषको अनुपात करिब बराबर रहेको र आयोजनाको सामाजिक विकास तथा जनसहभागिताका कार्यक्रमहरूमा दुवै पक्षलाई सन्तुलित रूपमा समेट्न सकिने आधार प्रदान गर्दछ।

तालिका ५.१८ः जनसंख्याको विवरण

क्र.सं.	लिङ्ग	संख्या	प्रतिशत
१	पुरुष	२६३	५२%
२	महिला	२४१	४८%
कुल	**जम्मा**	**५०४**	**१००%**

प्रस्तुत तालिकाले आयोजना क्षेत्रको उमेरगत संरचनालाई स्पष्ट पारेको छ, जहाँ कुल ५०४ जनसंख्यामध्ये **१५ देखि ६० वर्ष** उमेर समूहको बाहुल्यता **७१% (३५७ जना)** रहेको देखिन्छ। यसले उक्त क्षेत्रमा काम गर्न सक्ने सक्रिय जनशक्तिको हिस्सा निकै ठूलो रहेको देखाउँछ, जुन आयोजना निर्माण र स्थानीय विकासका लागि सकारात्मक पक्ष हो। त्यसैगरी, **० देखि १४ वर्ष** उमेरका बालबालिकाको संख्या **२३% (११७ जना)** र ६० वर्षभन्दा माथिका जेष्ठ नागरिकको संख्या मात्र **६% (३० जना)** रहेको छ, जसले यो समाज आश्रित जनसंख्याको तुलनामा उत्पादनशील जनसंख्या बढी भएको युवामुखी समाज रहेको संकेत गर्दछ।

तालिका ५.१९ः उमेर अनुसारको जनसंख्याको विवरण

क्र.सं.	उमेर समूह	संख्या	प्रतिशत
१	० देखि १४ वर्ष	११७	२३%

क्र.सं.	उमेर समूह	संख्या	प्रतिशत
२	१५ देखि ६० वर्ष	३५७	७१%
३	६० वर्षभन्दा माथि	३०	६%
कुल	**जम्मा**	**५०४**	**१००%**

प्रस्तुत तालिकाले मौरीडाँडा सामुदायिक वन क्षेत्रका उपभोक्ताहरूको शैक्षिक अवस्थाको यथार्थ चित्रण गरेको छ, जहाँ **साक्षरता दर शतप्रतिशत (१००%)** देखिनु अत्यन्तै सकारात्मक पक्ष हो। तथ्याङ्क अनुसार सबैभन्दा बढी **३७% जनसंख्या प्राथमिक तह** सम्म शिक्षित छन् भने निम्न माध्यमिक तह पूरा गर्नेहरू २५% र माध्यमिक तहसम्म पुग्नेहरू १५% रहेका छन्। उच्च शिक्षातर्फको पहुँच भने तुलनात्मक रूपमा न्यून देखिन्छ, जसमा उच्च माध्यमिक तहमा ८% र स्नातक तहमा मात्र २% जनसंख्या समेटिएका छन्। ८% जनसंख्या विद्यालय जाने उमेर भइनसकेका बालबालिका हुन् भने विद्यालय जाने उमेरका कोही पनि बालबालिका विद्यालय बाहिर नरहनुले यस समुदायमा शिक्षाप्रतिको सचेतना उच्च रहेको प्रष्ट पार्छ।

तालिका ५.२०: शैक्षिक अवस्थाको विवरण

क्र.सं.	शिक्षाको तह	प्रतिशत
१	निरक्षर	०%
२	साक्षर (साधारण लेखपढ)	२%
३	प्राथमिक (१-५)	३७%
४	निम्न माध्यमिक (६-८)	२५%
५	माध्यमिक (९-१०)	१५%
६	उच्च माध्यमिक (११-१२)	८%
७	स्नातक	२%
८	स्नातकोत्तर वा सोभन्दा माथि	०%
९	विद्यालय जाने उमेर नभएको	८%
१०	विद्यालय जाने उमेरमा विद्यालय नगएको	०%
११	विद्यालय जान छोडेको	०%
कुल	**जम्मा**	**१००%**

प्रस्तुत तालिकाले श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहको कार्यक्षेत्रमा रहेको जातीय विविधतालाई प्रष्ट पारेको छ, जहाँ समाज **बहुजातीय र समावेशी** प्रकृतिको देखिन्छ। सर्वेक्षण गरिएका ९७ घरधुरीमध्ये सबैभन्दा बढी **३९% (३८ घरधुरी) बाहुन-क्षेत्री-ठकुरी** समुदायको बसोबास रहेको छ भने त्यसपछि **३२% (३१ घरधुरी) जनजाति** र **२९% (२८ घरधुरी) दलित** समुदायको उपस्थिति रहेको छ। यस क्षेत्रमा नेवार र मुसलमान समुदायको उपस्थिति शून्य रहेको देखिन्छ। यसरी तीनवटै मुख्य जातीय समूहहरूको सन्तुलित उपस्थिति हुनुले आयोजनाको कार्यान्वयन र सामाजिक परिचालनमा सबै वर्गको प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गर्न सहज हुने देखिन्छ।

तालिका ५.२१: घरधुरीको जातिगत विवरण

क.सं.	**जातजाति**	**घरधुरी**	**प्रतिशत**
१	बाहुन-क्षेत्री-ठकुरी	३८	३९%
२	दलित	२८	२९%
३	नेवार	०	०%
४	जनजाति	३१	३२%
५	मुसलमान	०	०%
कुल	**जम्मा**	**९७**	**१००%**

सर्वेक्षण गरिएका कुल **९७ घरधुरी नै (१००%) हिन्दू धर्मावलम्बी** रहेका छन्। यस क्षेत्रमा बौद्ध, इस्लाम, किरात वा ईसाई धर्म मान्ने अन्य कुनै पनि घरधुरी फेला नपरेकाले यो समुदाय धार्मिक रूपमा पूर्णतः हिन्दू धर्ममा आस्था राख्नेहरूको एउटा साझा बसोबास स्थल रहेको पुष्टि हुन्छ।

तालिका ५.२२: घरधुरीको धर्म अनुसारको विवरण

क.सं.	**धर्म**	**घरधुरी**	**प्रतिशत**
१	हिन्दू	९७	१००%
२	बुद्ध	०	०%
३	ईश्लाम	०	०%
४	किरात	०	०%
५	ईसाई	०	०%
कुल	**जम्मा**	**९७**	**१००%**

प्रस्तुत तालिकाले श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन क्षेत्रका उपभोक्ताहरूको **आवासीय अवस्था र आर्थिक स्तर**लाई चित्रण गरेको छ। सर्वेक्षण गरिएका कुल ९७ घरधुरीमध्ये **८४% (८१ घरधुरी)** अझै पनि **कच्ची घर**मा बसोबास गरिरहेका छन् भने मात्र **१६% (१६ घरधुरी)** सँग **पक्की घर** रहेको देखिन्छ। कच्ची घरको यो ठूलो हिस्साले स्थानीय बासिन्दाहरूको आर्थिक अवस्था अझै पनि परम्परागत र न्यून रहेको संकेत गर्दछ, जसले आयोजनामार्फत प्राप्त हुने रोजगारी र आर्थिक लाभको आवश्यकतालाई थप पुष्टि गर्दछ।

तालिका ५.२३: घरको किसिम

क.सं.	**घरको प्रकार**	**घर संख्या**	**प्रतिशत**
१	कच्ची	८१	८४%
२	पक्की	१६	१६%
कुल	**जम्मा**	**९७**	**१००%**

प्रस्तुत तालिकाले श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन क्षेत्रका उपभोक्ताहरूको **खानेपानीको पहुँच** अत्यन्तै व्यवस्थित रहेको देखाउँछ। सर्वेक्षण गरिएका कुल **९७ घरधुरी नै (१००%) खानेपानीका लागि 'धारा'मा निर्भर** रहेका छन्। यस क्षेत्रमा कुवा, इनार वा ह्यान्ड पम्प जस्ता परम्परागत स्रोतहरूको प्रयोग शून्य देखिनुले स्थानीय स्तरमा पाइप प्रणालीमार्फत वितरण गरिने खानेपानीको सुविधा सबैको पहुँचमा पुगिसकेको पुष्टि गर्दछ।

तालिका ५.२४: खानेपानीको मुख्य स्रोत

क.सं.	**खानेपानीको स्रोत**	**घरधुरी**	**प्रतिशत**
१	धारा	९७	१००%
२	कुवा	०	०%
३	इनार	०	०%
४	ह्यान्ड पम्प	०	०%
५	अन्य	०	०%
कुल	**जम्मा**	**९७**	**१००%**

प्रस्तुत तालिकाले श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन क्षेत्रका उपभोक्ताहरूको **सरसफाइको अवस्था** निकै उन्नत रहेको देखाउँछ। सर्वेक्षण गरिएका ९७ घरधुरीमध्ये अधिकांश अर्थात् **८५.५७% (८३ घरधुरी)** सँग **पक्की चर्पी**को सुविधा छ भने बाँकी **१४.४३% (१४ घरधुरी)** ले **खाल्डो चर्पी** प्रयोग गर्ने गरेका छन्। उल्लेखनीय कुरा के छ भने, यस क्षेत्रमा **खुल्ला शौच गर्ने घरधुरी शून्य** रहेका छन्, जसले स्थानीय समुदाय स्वास्थ्य र वातावरणीय सरसफाइप्रति निकै सचेत रहेको र यो क्षेत्र पूर्णतः खुल्ला दिसामुक्त रहेको पुष्टि गर्दछ।

तालिका ५.२५: चर्पीको प्रकार

क.सं.	**चर्पीको प्रकार**	**घरधुरी**	**प्रतिशत**
१	खुल्ला	०	०%
२	खाल्डो	१४	१४.४३%
३	पक्की	८३	८५.५७%
कुल	**जम्मा**	**९७**	**१००%**

प्रस्तुत तालिकाले श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन क्षेत्रका उपभोक्ताहरूको **स्वास्थ्य सेवामा पहुँच र चेतनाको स्तर**लाई स्पष्ट पारेको छ। सर्वेक्षण गरिएका ९७ घरधुरीमध्ये अधिकांश अर्थात् **७७.३२% (७५ घरधुरी)** ले सामान्य स्वास्थ्य समस्याका लागि **स्थानीय क्लिनिक**को सेवा लिने गरेका छन् भने **२२.६८% (२२ घरधुरी)** उपचारका लागि सिधै **अस्पताल** जाने गरेको देखिन्छ। यस तथ्याङ्कको सबैभन्दा सकारात्मक पक्ष भनेको धामीझाक्री वा वैद्य जस्ता परम्परागत उपचार पद्धतिमा निर्भर रहने घरधुरी शून्य हुनु हो, जसले स्थानीय बासिन्दाहरू पूर्ण रूपमा आधुनिक चिकित्सा प्रणालीमा विश्वास गर्छन् भन्ने पुष्टि गर्दछ।

तालिका ५.२६: बिरामी हुँदा जचाउन जाने स्थान

क.सं.	**स्थान**	**घरधुरी**	**प्रतिशत**
१	अस्पताल	२२	२२.६८%
२	धामीझाक्री	०	०%
३	बैध	०	०%
४	स्थानीय क्लिनिक	७५	७७.३२%
५	अन्य	०	०%
कुल	**जम्मा**	**९७**	**१००%**

प्रस्तुत तालिकाले श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन क्षेत्रका उपभोक्ताहरूको **ऊर्जा प्रयोगको प्रकृति र वन पैदावारमा रहेको निर्भरता**लाई स्पष्ट पारेको छ। सर्वेक्षण गरिएका ९७ घरधुरीमध्ये अत्यधिक अर्थात्

९५.८८% (९३ घरधुरी) ले खाना पकाउन मुख्य इन्धनको रूपमा **दाउरा** प्रयोग गर्ने गरेका छन्, जसले सामुदायिक वनमा स्थानीयको गहिरो निर्भरता रहेको देखाउँछ। साथै, आधुनिक इन्धनतर्फको आकर्षण पनि बढ्दो क्रममा छ, जहाँ **३६.०८% (३५ घरधुरी)** ले **ग्यास (LPG)** को प्रयोग गर्न थालेका छन्। यस क्षेत्रमा मट्टीतेल, गुइठा वा बायोग्यासको प्रयोग शून्य रहेको देखिन्छ। केही घरधुरीले दाउरा र ग्यास दुवै प्रयोग गर्ने हुनाले प्रतिशतको कुल जोड १०० भन्दा बढी देखिएको हो।

तालिका ५.२७: खाना पकाउन प्रयोग गरिने इन्धन

क्र.सं.	**इन्धनको प्रकार**	**घरधुरी**	**प्रतिशत**
१	दाउरा	९३	९५.८८%
२	ग्यास	३५	३६.०८%
३	मट्टीतेल	०	०%
४	गुइठा	०	०%
५	बायोग्यास	०	०%
६	अन्य	०	०%
कुल	**जम्मा**	९७	**१००%**

प्रस्तुत तालिकाले श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन क्षेत्रका उपभोक्ताहरूको **ऊर्जा पहुँच र आधुनिकता**लाई प्रष्ट पारेको छ। सर्वेक्षण गरिएका कुल **९७ घरधुरी नै (१००%) उज्यालोका लागि 'विद्युत्'मा निर्भर** रहेका छन्। यस क्षेत्रमा मट्टीतेल, बायोग्यास वा सौर्य ऊर्जा जस्ता वैकल्पिक स्रोतहरूको प्रयोग शून्य देखिनुले स्थानीय स्तरमा विद्युतीकरणको पूर्ण विस्तार भएको र सबै घरधुरी आधुनिक विद्युत् सेवाको पहुँचमा पुगिसकेको पुष्टि गर्दछ।

तालिका ५.२८: बत्ती बाल्न प्रयोग हुने इन्धन

क्र.सं.	**इन्धनको प्रकार**	**घरधुरी**	**प्रतिशत**
१	मट्टीतेल	०	०%
२	बायोग्यास	०	०%
३	सौर्य	०	०%
४	विद्युत्	९७	१००%
५	अन्य	०	०%
कुल	**जम्मा**	९७	**१००%**

प्रस्तुत तालिकाले श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन क्षेत्रका उपभोक्ताहरूको **कृषि उत्पादन र खाद्य सुरक्षाको अवस्था** निकै चुनौतीपूर्ण रहेको देखाउँछ। सर्वेक्षण गरिएका ९७ घरधुरीमध्ये कुनै पनि घरधुरी (०%) खाद्यान्नमा आत्मनिर्भर वा बचत गर्ने अवस्थामा छैनन्। सबैभन्दा बढी **५८% (५६ घरधुरी)** लाई आफ्नो उत्पादनले मात्र **३ देखि ६ महिना** खान पुग्छ भने २६% घरधुरीलाई ३ महिना पनि धान्न धौ-धौ पर्ने देखिन्छ। मात्र ६% घरधुरीको उत्पादनले वर्षभरि (९-१२ महिना) खान पुग्ने देखिन्छ। यस तथ्याङ्कले स्थानीय बासिन्दाहरू खाद्यान्नका लागि कृषि बाहेक अन्य वैकल्पिक आयस्रोत (जस्तै ज्याला मजदुरी) मा निर्भर रहनुपर्ने बाध्यतालाई स्पष्ट पारेको छ।

तालिका ५.२९: जग्गाको उत्पादनले खान पुग्ने अवधि

क्र.सं.	महिना	घरधुरी	प्रतिशत
१	१ देखि ३ महिना	२५	२६%
२	३ देखि ६ महिना	५६	५८%
३	६ देखि ९ महिना	१०	१०%
४	९ देखि १२ महिना	६	६%
५	बचत वा बेच्न पुग्छ	०	०%
कुल	**जम्मा**	**९७**	**१००%**

प्रस्तुत तालिकाले श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन क्षेत्रका उपभोक्ताहरूको **आर्थिक निर्भरता र खाद्यान्न खरिदका लागि आम्दानीको मुख्य स्रोत**लाई स्पष्ट पारेको छ। कृषि उत्पादनले वर्षभरि खान नपुग्ने भएकाले यहाँका अधिकांश बासिन्दाहरू **ज्याला मजदुरी**मा निर्भर रहेको देखिन्छ। सर्वेक्षण अनुसार **४५% (४४ घरधुरी)** ले गाउँभित्रै र **३७% (३६ घरधुरी)** ले गाउँबाहिर ज्याला मजदुरी गरेर खाद्यान्नको जोहो गर्छन्। वैदेशिक रोजगारी (५%), व्यवसाय (३%) र जागिर (२%) जस्ता अन्य स्रोतहरूको हिस्सा निकै न्यून छ। उल्लेखनीय कुरा के छ भने, खाद्यान्नका लागि ऋण काढ्नुपर्ने अवस्था कसैको पनि (०%) छैन र मात्र ३% घरधुरीलाई खाद्यान्न किन्नु नपर्ने अवस्था छ।

तालिका ५.३०: खाद्यान्न किन्ने आम्दानीको स्रोत

क्र.सं.	आम्दानीको स्रोत	घरधुरी	प्रतिशत
१	गाउँमा ज्याला मजदुरी गरेर	४४	४५%
२	गाउँभन्दा बाहिर ज्याला मजदुरी गरेर	३६	३७%
३	पशुपक्षी बेचेर	१	१%
४	ऋण काढेर	०	०%
५	व्यवसायबाट	३	३%
६	जागिरबाट	२	२%
७	वैदेशिक रोजगारीबाट	५	५%
८	अन्य	३	३%
९	किन्नु नपर्ने	३	३%
कुल	**जम्मा**	**९७**	**१००%**

प्रस्तुत तालिकाले **श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह**को कार्यक्षेत्रमा प्रस्तावित आयोजनाका बारेमा स्थानीय बासिन्दाहरू कत्तिको सचेत छन् भन्ने कुरालाई प्रष्ट पारेको छ। सर्वेक्षण गरिएका कुल **९७ घरधुरी नै (१००%) आयोजनाको बारेमा पूर्ण रूपमा जानकार** रहेका छन्। आयोजनाका बारेमा जानकारी नभएको कुनै पनि घरधुरी (०%) फेला नपर्नुले आयोजनाको प्रारम्भिक चरणमा प्रभावकारी सूचना सम्प्रेषण भएको र स्थानीय समुदायमा यसको व्यापक चर्चा तथा चासो रहेको पुष्टि गर्दछ।

तालिका ५.३१: आयोजनाको बारेमा जानकारी

क्र.सं.	आयोजनाको बारेमा जानकारी	घरधुरी	प्रतिशत
१	छ (जानकारी भएको)	९७	१००%
२	छैन (जानकारी नभएको)	०	०%

कुल	**जम्मा**	**९७**	**१००%**

प्रस्तुत तालिकाले श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन क्षेत्रका बासिन्दाहरूले प्रस्तावित आयोजनाबाट राखेका **सकारात्मक अपेक्षाहरू**लाई स्पष्ट पारेको छ। सर्वेक्षण गरिएका ९७ घरधुरीमध्ये सबैभन्दा बढी **३२.९९% (३२ घरधुरी)** ले आयोजनाबाट **रोजगारी पाउने** आशा राखेका छन्। त्यसैगरी, **२०.६२%** ले **स्थानीय क्षेत्रको विकास** हुने र समान **२०.६२%** ले आयोजनाका कारण **व्यवसाय फस्टाउने** अपेक्षा गरेका छन्। कृषिमा आधारित **१८.५६%** घरधुरीले आफ्नो उत्पादनको बिक्रीबाट आम्दानी बढ्ने आशा राखेका छन् भने ७.२२% ले राम्रो आवास विकासको सुविधा पाउने विश्वास व्यक्त गरेका छन्। उल्लेखनीय कुरा के छ भने, कसैले पनि घर जग्गाको मुआब्जालाई मुख्य प्राथमिकतामा राखेका छैनन्, जसले स्थानीयको ध्यान दीर्घकालीन विकास र जीविकोपार्जनमा केन्द्रित रहेको पुष्टि गर्दछ।

तालिका ५.३२: आयोजनाबाट आशा राखिएका कुराहरू

क.सं.	आशाका कुराहरू	घरधुरी	प्रतिशत
१	रोजगारी पाउने	३२	३२.९९%
२	स्थानीय क्षेत्रको विकास हुने	२०	२०.६२%
३	व्यवसाय फस्टाउने	२०	२०.६२%
४	कृषि उत्पादनको बिक्रीबाट आम्दानी बढ्ने	१८	१८.५६%
५	राम्रो बस्ती/आवास विकासको सुविधा पाउने	७	७.२२%
६	घर जग्गाको मुआब्जा राम्रो पाउने	०	०.००%
कुल	**जम्मा**	**९७**	**१००.००%**

प्रस्तुत तथ्याङ्कले **श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह**का सदस्यहरूको वनमा रहेको निर्भरतालाई प्रष्ट पारेको छ। सर्वेक्षण गरिएका ९७ घरधुरीमध्ये लगभग सबैजसो घरधुरीहरू दैनिक जीवनका आधारभूत आवश्यकताहरू जस्तै **घाँस र दाउरा**का लागि यस वनमा पूर्ण रूपमा आश्रित रहेका छन्। अधिकांशले वनबाट घाँस र दाउराको उपलब्धता मात्र भइरहेको उल्लेख गरेका छन् भने केहीले **खर**को उपलब्धता र दैनिक आवश्यकताको परिपूर्ति हुने कुरा बताएका छन्। यसले स्थानीय बासिन्दाहरूको पशुपालन (घाँसका लागि) र भान्छा (दाउराका लागि) प्रत्यक्ष रूपमा यस सामुदायिक वनसँग जोडिएको देखिन्छ।

तालिका ५.३३: सामुदायिक वनसँगको निर्भरता

क.सं.	निर्भरताको क्षेत्र	विवरण
१	**मुख्य निर्भरता**	घाँस र दाउरा
२	**उपलब्धताको प्रकृति**	दैनिक आवश्यकताको परिपूर्ति र उपलब्धता मात्र
३	**अन्य वन पैदावार**	खर तथा सामान्य काठपात
४	**निर्भरताको स्तर**	९९% भन्दा बढी घरधुरी (१ घरधुरी बाहेक)
५	**वैकल्पिक स्रोत**	न्यून (अधिकांशको एउटै मात्र स्रोत सामुदायिक वन)

५.३.३. आयोजना प्रभावित नगरपालिका तथा वडाको विवरण

यस आयोजनाको प्रभावित क्षेत्र सुर्खेत जिल्लाको पञ्चपुरी नगरपालिका पर्दछ। सुर्खेत जिल्लाको पश्चिम क्षेत्रमा अवस्थित पञ्चपुरी नगरपालिका साविकका बाबियाचौर, विद्यापुर, छाप्ने, सालकोट र तातापानी गाविसहरु मिलेर बनेको छ। जसको अक्षांश २८" ३९ ४६ उत्तर देखी २८" ५४

४५० उत्तर सम्म र देशान्तर ८१" १५ २७ पूर्व देखी ८१" ३१ २९ पूर्व सम्म फैलिएको छ। यस नगरपालिकाको २०७८ सालको राष्ट्रिय जनगणना अनुसार कूल जनसंख्या ३५ हजार ८ सय ३९ जना रहेकोमा १७ हजार २ सय ३० जना पुरुष र १८ हजार ६ सय ९ जना महिला रहेका छन् भने क्षेत्रफल करिब ३२९.९ वर्ग किमि रहेको छ। यो नगरपालिका सुर्खेत जिल्लाका ५ नगरपालिका मध्ये क्षेत्रफलको हिसावले सबैभन्दा ठुलो नगरपालिका हो। यो नगरपालिकामा कृषि पशुपालनको र पर्यटनको उच्च सम्भावना रहेको छ ।

पूर्वाधार र आर्थिक विकासमा सबैभन्दा तल रहेको, उत्तरमा कर्णाली र दक्षिणमा भेरीको किनार छुन पुगेको अति भौगोलिक विकटता समेत रहेको यस नगरपालिकामा कृषि, पशुपालन र पर्यटनको उच्च सम्भावना रहेको छ। यस नगरपालिकामा जातिय रुपमा मिश्रित बसोबास रहेको अवस्था छ । बिशेषगरी बाहाण, क्षेत्री मगर, दलितहरुको उच्च बसोबास रहेको देखिन्छ। यस क्षेत्रका अधिकतम समुदायले नेपाली भाषालाई मातृभाषाको रुपमा प्रयोग गरेको पाईन्छ। यस क्षेत्रमा खेतीयोग्य जमिनका अतिरिक्त ठुलो भू-भाग भिरालो जमिनले बनेको हुँदा यस क्षेत्रका मानिसहरु जिविकोपार्जनका लागि कृषिका अतिरिक्त ज्याला मजदुरी काम गर्नका लागि भारत लगायत अन्य देशहरुमा जाने गरेको देखिन्छ। सुर्खेत जिल्लाको अति विकट गा.वि.स.को रूपमा मानिने छाप्ने गा.वि.स. पनि यसै नगरपालिका अन्तर्गत रहेको हुदा सोहि गा.वि.स. अन्तर्गत पर्ने पञ्चपुरी क्षेत्रको नामबाट यस नगरपालिकाको नाम प्रस्ताव गरिएको हो।

यो क्षेत्र ऐतिहासिक महत्वको क्षेत्र समेत हो। प्राचिन समयमा पञ्च भालाधमीहरु महत्वपुर्ण निर्णय गर्नुपर्दा सबैजना जम्मा भएर यसै ठाउमा बसी निर्णय गर्दथे भन्ने किम्बदन्ती रहेको छ। यस क्षेत्रबाट अछाम, दैलेख र सुर्खेतको दृष्यावलोकन गर्न सकिने महत्वपूर्ण स्थल पनि हो। यस नगरपालिकाको सन्दर्भमा स्थानीय तह पुर्नसंरचना प्राविधिक सहयोग समिती सुर्खेतको मिति २०७३/०७/१९ को निर्णय अनुसार ११ वटा वडाहरु कायम गर्दै सोको केन्द्र साविकको बाबियाचौर गाविसको कार्यालय र यसको नाम पञ्चपुरी नगरपालिका राख्ने निर्णय भएको थियो।

अ. सामाजिक विवरण

- **जनसांख्यिक विवरण**

<u>**जनसंख्या:**</u> प्रस्तावित आयोजना क्षेत्र अन्तर्गत सुर्खेत जिल्लाको पन्चपुरी नगरपालिका वडा नं. ८ रहेको छ। नेपालको राष्ट्रिय जनसंख्या तथा घरधुरी सर्वेक्षण, २०७८ अनुसार आयोजना प्रभावित पालिकाहरुको कुल घरधुरी संख्या ७८०३ रहेको छ। आयोजना प्रभावित पालिकाहरुको कुल जनसंख्या ३५८३९ मध्ये पुरुष ४८.६ प्रतिशत र महिला ५१.४ प्रतिशत रहेका छन्। आयोजना प्रभावित पालिकाको औसत पारिवारिक आकार ४.६ रहेको छ। आयोजना प्रभावित वडाको जनसंख्या सम्बन्धि विवरण तल तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५.३४: आयोजना प्रभावित वडाको जनसांख्यिक विवरण

वडा नं.	कुल परिवार संख्या	जनसंख्या			औसत परिवार संख्या	लैगिंक अनुपात	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)	जनघनत्व (प्रति वर्ग कि.मि.)
		जम्मा	पुरुष	महिला				
८	८३५	३६२५	१७२६	१८९९	४.३	९०.९	२७.६	१३१.५

स्रोतः नेपालको राष्ट्रिय जनसंख्या तथा घरधुरी सर्वेक्षण २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०७९

उमेर समूह अनुसार जनसंख्या विवरणः

उमेरको आधारमा जनसंख्यालाई ५ वर्ष भन्दा कम, ५ देखि १४ बर्ष, १५ देखि ५९ बर्ष र ६० बर्ष वा माथिको उमेर समूहमा वर्गीकरण गरिएको छ। आयोजना प्रभावित जिल्लाको जनसंख्यालाई उमेर समूह तथा लिंग अनुसार तल तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५.३५: आयोजना प्रभावित जिल्लाको उमेर समूह अनुसार जनसंख्या (प्रतिशत)

जिल्ला	०-४ बर्ष		५-१४ बर्ष		१५-५९ बर्ष		६० बर्ष वा माथि	
	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला
सुर्खेत	१२	१०.५	२८.०	२५.८	५२.७	५७.४	६.४	६.३

स्रोतः नेपालको राष्ट्रिय जनसंख्या तथा घरधुरी सर्वेक्षण २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०७९

उमेर समूहको आधारमा आयोजना प्रभावित पालिकाको कुल जनसंख्या मध्ये ९.८९ प्रतिशत ५ वर्ष भन्दा कम उमेर समूह भित्र पर्दछन। त्यसैगरी ५-१४ बर्ष उमेर समूहमा २३.७९ प्रतिशत, १५ - ५९ बर्ष उमेर समूहमा ५३.९ प्रतिशत र ६० बर्ष वा माथिको उमेर समूहमा १२.४२ प्रतिशत जनसंख्या रहेको पाइन्छ। *(स्रोतः नेपालको राष्ट्रिय जनसंख्या तथा घरधुरी सर्वेक्षण २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०७९)*

जातजाति विवरणः

आयोजनाबाट प्रभावित स्थानीय तहको कूल जनसंख्या मध्ये क्षेत्रीको जनसंख्या २९.३१ प्रतिशत रहेको छ। ब्राह्मण (पहाडी) को जनसंख्या १५.५२ प्रतिशत रहेको पाइन्छ भने मगरको जनसंख्या १४.९१ प्रतिशत रहेको पाइन्छ। थारुको जनसंख्या ०.००५ प्रतिशत रहेको छ भने ३९.६४ प्रतिशत अन्य जातजाति रहेका छन। आयोजनाबाट प्रभावित स्थानीय तहको जातजाति अनुसारको जनसंख्या बिबरण तल तालिकामा देखाईएको छ।

तालिका ५.३६: आयोजना प्रभावित स्थानीय तहको जातजाति अनुसारको जनसंख्या

जातजाति	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
क्षेत्रि	१०५०३	२९.३१	५११४	२९.६८	५३८९	२८.९६

जातजाति	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
ब्राह्मण (पहाडी)	५५६३	१५.५२	२६३४	१५.२९	२९२९	१५.७४
मगर	५३४३	१४.९१	२५४०	१४.७४	२८०३	१५.०६
थारु	१८	०.००५	१४	०.०८	४	०.०२
नेवाः (नेवार)	२२१	०.६२	११०	०.६४	१११	०.६०
अन्य	१४१९१	३९.६४	६८१८	३९.५७	७३७३	३९.६२

स्रोतः नेपालको राष्ट्रिय जनसंख्या तथा घरधुरी सर्वेक्षण २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०७९

<u>मातृभाषा बोल्ने समुदाय</u>:

आयोजना प्रभावित जिल्लामा लगभग सबै मानिसको मातृभाषा नेपाली नै रहको छ। नेपाली भाषा बोल्ने जनसंख्या सुर्खेत जिल्लामा ९९.५ प्रतिशत रहेको छ भने बाँकि जनसंख्या मगर र मैथिली भाषा बोल्ने गर्दछन। राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार, आयोजना प्रभावित जिल्लाको मातृभाषा बोल्ने समुदाय सम्बन्धी विवरण तल तालिकामा देखाईएको छ।

तालिका ५.३७: आयोजना प्रभावित जिल्लाको मातृभाषा बोल्ने समुदाय (प्रतिशतमा)

मातृ भाषा	सुर्खेत
नेपाली	९९.५
मैथली	०.०
मगर	०.३
अन्य	०.२
जम्मा	१००.०

स्रोतः नेपालको राष्ट्रिय जनसंख्या तथा घरधुरी सर्वेक्षण २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०७९

आयोजना प्रभावित स्थानीय तहमा नेपाली भाषा बोल्ने जनसंख्याकै बाहुल्यता छ। आयोजना प्रभावित स्थानीय तहमा ९३.७१ मानिसहरु नेपाली भाषा बोल्दछन्। राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार, आयोजना प्रभावित स्थानीय तहको मातृभाषा बोल्ने समुदायको विवरण तल तालिकामा देखाईएको छ।

तालिका ५.३८: आयोजना प्रभावित स्थानीय तहको मातृभाषा अनुसार जनसङ्ख्या र प्रतिशतको पूर्ण विवरण

मातृभाषा	जम्मा (सङ्ख्या)	जम्मा (%)	पुरुष (सङ्ख्या)	पुरुष (%)	महिला (सङ्ख्या)	महिला (%)
नेपाली	३३,५८३	९३.७१	१६,१४५	९३.७०	१७,४३८	९३.७१
थारु	१७	०.०५	१२	०.०७	५	०.०३
नेवारी	१७	०.०५	११	०.०६	६	०.०३

मातृभाषा	जम्मा (सङ्ख्या)	जम्मा (%)	पुरुष (सङ्ख्या)	पुरुष (%)	महिला (सङ्ख्या)	महिला (%)
मगर ढुट	१,६१४	४.५०	७७३	४.४९	८४१	४.५२
गुरुङ	१३	०.०४	७	०.०४	६	०.०३
अछामी	६१	०.१७	२८	०.१६	३३	०.१८
हिन्दी	१०	०.०३	७	०.०४	३	०.०२
मगर खाम	७३	०.२०	३३	०.१९	४०	०.२१
राजी	३८६	१.०८	१९४	१.१३	१९२	१.०३
दैलेखी	४३	०.१२	११	०.०६	३२	०.१७
अन्य	२२	०.०६	९	०.०५	१३	०.०७
जम्मा	**३५,८३९**	**१००.००**	**१७,२३०**	**१००.००**	**१८,६०९**	**१००.००**

स्रोतः नेपालको राष्ट्रिय जनसंख्या तथा घरधुरी सर्वेक्षण २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०७९

साक्षरता स्थितिः

साक्षरता दर गणना गर्दा ५ बर्ष र माथिको जनासंख्यालाई लिइएको छ। नेपालको राष्ट्रिय जनसंख्या तथा घरधुरी सर्वेक्षण २०६८ अनुसार आयोजना प्रभावित सुर्खेत जिल्लाको ७५.९ प्रतिशत जनसंख्या साक्षर रहेका छन्। आयोजना प्रभावित जिल्लाको साक्षरता स्थिति तल तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५.३९: आयोजना प्रभावित जिल्लाको साक्षरता स्थिति (५ बर्ष र माथि)

जिल्ला	साक्षर		निरक्षर		कुल जनसंख्या
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	
सुर्खेत	२३६.२३१	७५.९	७५.१५०	२४.१	३११.३८१

स्रोतः नेपालको राष्ट्रिय जनसंख्या तथा घरधुरी सर्वेक्षण २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०७९

आयोजनाबाट प्रभावित स्थानीय तहको ५ बर्ष र माथिको जनसंख्याको साक्षरता ७८.५% रहेको पाइन्छ। पुरुष र महिलाको साक्षरता क्रमश ८६.१ प्रतिशत र ७१.६ प्रतिशत रहेको छ। आयोजनाबाट प्रभावित स्थानीय तहको साक्षरता स्थिति तल तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५.४०: आयोजना प्रभावित स्थानीय तहको साक्षरता स्थिति

साक्षरताको अवस्था	पुरुष	महिला	जम्मा
पढ्न र लेख्न दुवै जान्ने	१३२३५	१२११९	२५३५४
पढ्न मात्र जान्ने	३५	७०	१०५
पढ्न र लेख्न दुवै नजान्ने	२०८२	४७२४	६८०६

साक्षरताको अवस्था	पुरुष	महिला	जम्मा
साक्षरता उल्लेख नभएको	१६	१३	२९
साक्षरता दर	८६१.	७१६.	७८५.

स्रोतः नेपालको राष्ट्रिय जनसंख्या तथा घरधुरी सर्वेक्षण २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०७९

शैक्षिक स्थितिः

आयोजना प्रभावित जिल्लाको समग्र तहगत शैक्षिक अवस्थालाई हेर्दा आधारभुत तह उतिर्ण गर्ने जनसंख्या ४७.७ प्रतिशत रहेको पाइन्छ। त्यसैगरी माध्यमिक तह उतिर्ण गर्ने ३७.१ प्रतिशत, एसएलसी वा एसईई तह उतिर्ण गर्ने ८.९ प्रतिशत रहेकोमा स्नातकोत्तर वा सो भन्दा माथिल्लो तह उतिर्ण गर्ने जम्मा ०.५ प्रतिशत रहेको पाइन्छ। आयोजना प्रभावित जिल्लाको शैक्षिक स्थिति तल तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५.४१: आयोजना प्रभावित जिल्लाको तह अनुसारको शैक्षिक स्थिति

शैक्षिक तह	सुर्खेत	
	संख्या	प्रतिशत
आधारभुत	१००२७४	४७.७
माध्यमिक	७७९०८	३७.१
एसएलसी वा एसईई	१८६१५	८.९
बाह्र वा प्रमाणपत्र	९१९८	४.४
स्नातक	३२७९	१.६
स्नातकोत्तर वा माथि	९४९	०.५
जम्मा	**२१०२२३**	**१००.०**

स्रोतः नेपालको राष्ट्रिय जनसंख्या तथा घरधुरी सर्वेक्षण २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०७९

आयोजनाबाट प्रभावित स्थानीय तहको समग्र तहगत शैक्षिक अवस्थालाई हेर्दा प्राथमिक तह उतिर्ण गर्ने जनसंख्या ५४.१८ प्रतिशत रहेको पाइन्छ। माध्यमिक तह उतिर्ण गर्ने २१.४४ प्रतिशत, एसएलसी वा एसईई तह उतिर्ण गर्ने १२.०९ प्रतिशत, बाह्र कक्षा वा प्रमाणपत्र उतिर्ण गर्ने १०.९७ प्रतिशत छन् भने स्नातक तह र स्नातकोत्तर वा सो भन्दा माथिल्लो तह उतिर्ण गर्ने जम्मा क्रमशः २.५२ र १.०५ प्रतिशत रहेको पाइन्छ। आयोजना प्रभावित स्थानीय तहको विभिन्न तह अनुसारको शैक्षिक अवस्था तल तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५.४२: आयोजना प्रभावित स्थानीय तहको तह अनुसारको शैक्षिक स्थिति

शैक्षिक तह	जम्मा (सङ्ख्या)	जम्मा (%)	पुरुष (सङ्ख्या)	पुरुष (%)	महिला (सङ्ख्या)	महिला (%)
पूर्वप्राथमिक	१,१५०	६.८९	५६६	७.१५	५८४	६.६६
प्राथमिक (१-५)	९,०४१	५४.१८	४,८०५	६०.६६	४,२३६	४८.३३

शैक्षिक तह	जम्मा (सङ्ख्या)	जम्मा (%)	पुरुष (सङ्ख्या)	पुरुष (%)	महिला (सङ्ख्या)	महिला (%)
निम्न माध्यमिक (६-८)	६,४२९	३८.५३	३,३९०	४२.८०	३,०३९	३४.६७
माध्यमिक (९-१०)	३,५७७	२१.४४	१,८८८	२३.८४	१,६८९	१९.२७
S.L.C. र सो सरह	२,०१८	१२.०९	१,०३२	१३.०३	९८६	११.२५
प्रमाणपत्र तह (Plus 2)	१,८३१	१०.९७	९३१	११.७५	९००	१०.२७
स्नातक (Bachelor)	४२१	२.५२	२६४	३.३३	१५७	१.७९
स्नातकोत्तर (Master)	१७६	१.०५	१२८	१.६२	४८	०.५५
अन्य	९	०.०५	५	०.०६	४	०.०५
अनौपचारिक शिक्षा	७८१	४.६८	२०४	२.५८	५७७	६.५८
तह उल्लेख नभएको	२०२	१.२१	१०४	१.३१	९८	१.१२

स्रोतः नेपालको राष्ट्रिय जनसंख्या तथा घरधुरी सर्वेक्षण २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०७९

आ. आर्थिक विवरण

<u>पेशागत स्थितिः</u>

आयोजनाबाट प्रभावित स्थानीय तह भित्र आर्थिक रुपले सक्रिय जनसंख्याको बिद्यार्थी बाहेकका संख्यामा लगभग ३९ प्रतिशतको मुख्य पेशा कृषि रहेको छ। यसै गरि गैर कृषि मजदुरीलाइ आफ्नो पेशा बनाउने जनसंख्याको अनुपात १८.१ प्रतिशत रहेको छ। यसै गरि ८.३ प्रतिशतको मुख्य पेशा पशुपालन छ ५.८ प्रतिशत मानिस व्यापार-व्यवसायमा संलग्न छन्। स्थानीयहरुको पेशा/व्यवसायलाइ जातिगत विभाजन अनुसार हेर्दा कृषि पेशा अँगाल्ने जनसंख्यामा सबै जातजातिको लगभग उस्तै देखिन्छ।

<u>आम्दानीको स्रोतः</u>

आयोजना क्षेत्रका घरधुरीहरुको मुख्य आम्दानी स्रोतमा सबैभन्दा बढी ज्याला मजदुरी/गैर कृषि मजदुरी रहेको ।यसैगरी सेवा जागिर, पशुपंक्षी विक्रीबाट हुने आम्दानी र व्यपार व्यवसायबाट हुने आम्दानी रहेको छ।

इ. सेवा सुविधा सम्बन्धी विवरण

यातायात पूर्वाधारः

सुर्खेत जिल्लाको पञ्चपुरी नगरपालिकामा ३५ किलोमीटर ग्राभेल र २८ किलोमीटर कच्ची सडक रहेको छ (सुर्खेत जिल्लाको गाउँ पालिका तथा नगरपालिकाको प्रोफाइल, २०७४)।

ऊर्जा आपूर्तिः

खाना पकाउने ईन्धनको रुपमा अधिकांश परिवारले काठ वा दाउरा प्रयोग गर्दछन् र कहिले एलपी ग्यास पनि प्रयोग गर्छन । सुर्खेत जिल्लामा १ प्रतिशत घरधुरीले मात्र खाना पकाउन बिजुलीको प्रयोग गर्छन्। सुर्खेत जिल्लामा ४३.४५ प्रतिशतले बिजुली, र ३७.३८ प्रतिशतले अन्य स्रोत र १३.७८ प्रतिशतले सोलारको प्रयोग गरेर बत्ति बाल्छन।

संचारः

सुर्खेत जिल्लामा ६१.६१ प्रतिशत परिवारहरूसँग मोबाइल फोन छ भने आधा भन्दा बढी घरपरिवार (५२.८४ प्रतिशत) सँग रेडियो पनि छ छ । सुर्खेत जिल्लामा २२.६६ प्रतिशत सँग टेलिभिजन र १२.५ प्रतिशत घरपरिवार सँग केबल टेलिभिजन छ पञ्चपुरी नगरपालिकाका अधिकांश परिवारसँग रेडियो छ र केहि सँग मोबाइल फोन र टेलिभिजन छ। पञ्चपुरी नगरपालिकाका विभिन्न वार्डमा रेडियो हुने घरधुरी ३९.४७ प्रतिशत देखि ७८.३१ प्रतिशत छन्। त्यसैगरी मोबाईल हुने घरधुरी २०.७५ प्रतिशत देखि ६०.२६ प्रतिशत छन्।

खानेपानीः

सुर्खेत जिल्लामा ६१.३५ प्रतिशत मानिसहरूले धारा वा पाइपको, १८.०६ प्रतिशत मानिसहरुले ढुंगेधाराको, ९.०४ प्रतिशतले कुवाको पानी पिउँछन् भने ४.४३ प्रतिशतले नदी वा खोलाको पानी पिउँछन् ।

उद्योग/कलकारखानाः

सुर्खेत जिल्लामा अर्थतन्त्रको प्रमुख क्षेत्र कृषि भएकोले ७३.८६ प्रतिशत स्वरोजगार, २१.०३ प्रतिशत कर्मचारी र १.६२ प्रतिशत रोजगारदाता छन्। प्रायः सक्रिय रहेकामध्ये ६७.८६ प्रतिशत कृषि र माछा पालनमा संलग्न छन्। ६.८५ प्रतिशत थोक र खुद्रा व्यवसायमा, ४.१९ प्रतिशत औद्योगिक उत्पादनमा, ४.१४ प्रतिशत शिक्षा क्षेत्रमा र ३.७३ प्रतिशत निर्माण क्षेत्रमा संलग्न छन्। सुर्खेत जिल्लामा सन् २००६ १९ बाट बढेर सन् २०११ मा ३५ वटा ठूला उत्पादक उद्योगहरू थिए जसले १० भन्दा बढी व्यक्तिलाई रोजगार दिन्छन् (सुर्खेत जिल्ला नगरपालिका र गाउँपालिकाको प्रोफाइल, २०७४)। पन्चपुरी नगरपालिकामा ३१ वटा घरेलु र ११ साना गरी जम्मा ४२ वटा उधोगहरु रहेका छन् (सुर्खेत जिल्लाको गाउँ पालिका तथा नगरपालिकाको प्रोफाइल, २०७४)।

उर्जाको स्रोतः

आयोजना क्षेत्रका घरधुरीहरु मध्ये ठूलो हिस्सा अर्थात ९७.३ प्रतिशत परिवारहरुले खाना पकाउनका लागि दाउराको प्रयोग गर्ने गरेका छन्। सहज सडक सुबिधा नभएका कारण एल.पी. ग्याँस प्रयोग गर्ने घरपरिवार जम्मा २.२ प्रतिशत छन् भने बाकी ०.५ प्रतिशत ले गोबरग्यास प्रयोग गर्दछन। रास्ट्रिय प्रसारण लाइन नपुगेको आयोजना क्षेत्रमा केहि स्थानलाई बिजुली बितरण गर्ने गरि स्थानीय लघु-जलविद्युत आयोजना संचालन गरिएको थियो। आयोजना क्षेत्रका घरधुरीहरुको बत्तीको स्रोत हेर्दा सबै भन्दा धेरै ९०.६ प्रतिशतले सोलार बत्ती प्रयोग गर्दछन।

ई. जन-स्वास्थ्य वातावरण

स्वास्थ संस्थाः

पब्लिक हेल्थ अपडेट २०२० को प्रतिवेदन अनुसार आयोजना प्रभावित स्थानीय तहमा जम्मा ९ ओटा स्वास्थ्य संस्था उपलब्ध रहेको देखिन्छ जसमा अस्पताल भन्दा पनि स्वास्थ चौकी रहेको छ । स्वास्थ्य संस्थाहरुको विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५.४३: आयोजना प्रभावित स्थानीय तहमा उपलब्ध स्वास्थ्य केन्द्र

स्वास्थ्य संस्था	पञ्चपूरी
अस्पताल	०
प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	०
स्वास्थ्य चौकी	८
शहरी स्वास्थ्य केन्द्र	०
सामुदायिक स्वास्थ्य शाखा	१
अन्य	०
जम्मा	९

स्रोतः पब्लिक हेल्थ अपडेट, २०२०

रोग तथा उपचार पद्वतिः

आयोजना प्रभावित क्षेत्रमा बिशेष गरि टाइफाइड, चर्म रोग, प्रशुती सम्बन्धी, झाडापखाला, आँखा सम्बन्धि, दम लगाएतका रोगहरु बढी मात्रामा देखिने गरेको छ।

उ. सांस्कृतिक वातावरण

सांस्कृतिक,धार्मिक संरचनाहरुः

आयोजना प्रभावित सुर्खेत जिल्ला भित्र बसोबास गर्ने अधिकांश हिन्दुहरुको बाहुल्यता रहेकोले परापुर्व कालदेखिनै हिन्दु संग सम्बन्धित विभिन्न धार्मिक तथा सांस्कृतिक महत्व बोकेका धार्मिक संरचनाहरु धेरै भएता पनि प्रचारप्रसारको अभावले त्यस्ता धार्मिक तथा सांस्कृतिक सम्पदाहरुको बारेमा स्थानीय बाहेक अन्यलाई जानकारी छैन। आयोजना प्रभावित पंचपुरी नगरपालिकामा

पंचपुरी, शिवधाम ,जालपादेवी मन्दिर,पान्ड्प गुफा,भक्तडी माइ,गणेश गुफा, कालिका थान जस्ता धार्मिक तथा ऐतिहासिक महत्वका स्थानहरु रहेका छन्।

तालिका ५.४४: आयोजना प्रभावित स्थानीय तहको धर्मावलम्बी अनुसारको जनसङ्ख्या

धर्म	जम्मा (सङ्ख्या)	जम्मा (%)	पुरुष (सङ्ख्या)	पुरुष (%)	महिला (सङ्ख्या)	महिला (%)
हिन्दु	३२,९९८	९२.०७	१५,८८३	९२.१८	१७,११५	९१.९७
बौद्ध	२,४४५	६.८२	१,१५५	६.७०	१,२९०	६.९३
क्रिश्चियन	३८०	१.०६	१८१	१.०५	१९९	१.०७
ईस्लाम	६	०.०२	४	०.०२	२	०.०१
बोन	६	०.०२	५	०.०३	१	०.०१
प्रकृति	४	०.०१	२	०.०१	२	०.०१
कुल जम्मा	**३५,८३९**	**१००.००**	**१७,२३०**	**१००.००**	**१८,६०९**	**१००.००**

स्रोतः नेपालको राष्ट्रिय जनसंख्या तथा घरधुरी सर्वेक्षण २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०७९

प्रमुख चाडवाड र समारोहः

यस आयोजना रहने स्थानीय तहका बासिन्दाले मुलतः हिन्दु परम्परा अनुसारका सांस्कृतिक परम्परा र रितिरिवाजहरु अपनाइने र सोहि अनुसारका चाड पर्व मनाउने गरेको पाइयो।

तालिका ५.४५: आयोजना प्रभावित स्थानीय तहमा मनाइने प्रमुख चाडपर्वहरु

चाड पर्वको नाम	जात्राको नाम	मेला
दशैं, तिहार, तिज, जनै पुर्णिमा, श्रीपंचमी , कृष्णजन्माष्टमी, माघेसंक्रान्ति, होलि, बैशाख पुर्णिमा, जेष्ठ पुर्णिमा, मंसिरे पुर्णिमा, पुषे पुर्णिमा,चैते दशैं ।	भुवा, तिज, दसरा, ।	पंचपुरी, बागेश्वोरी, त्रिपुरेश्वोरी, दशैं, तितौडा, माघे संक्रान्ति, शिव रात्रि, घासे, चियुरेली,पुतली विवाह

स्रोतः स्थलगत अध्ययन २०८१

पर्यटकीय स्थलः

आयोजना प्रभावित क्षेत्र वरपर पंचपुरी, शिवधाम,जालपादेवी मन्दिर,पान्ड्प गुफा, भैरव थान,कालिका थान जस्ता धार्मिक पर्यटकीय स्थल छन्।

५.४ सार्वजनिक सवाल

प्रस्तावित आयोजनाको आर्थिक-सामाजिक-साँस्कृतिक अध्ययन गर्ने सिलसिलामा गरिने सार्वजनिक सुनुवाई, सामुहिक छलफल, तथा सरोकारवाला संघ, संस्था, व्यक्ति तथा विषयगत कार्यालयले दिएका रायसुझावहरूको आधारमा आयोजनासँग सम्बन्धित रहेका सार्वजनिक सवालहरू टिपोट

गरी निम्न तालिकामा पेश गरिएको छ। सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमको विस्तृत विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५.४६: आयोजना सम्बन्धी सार्वजनिक सवालहरू

सार्वजनिक सुनुवाईमा उठेका सवालहरु र सुझावहरु	सम्बोधन गरिएको खण्ड
कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत हाल नेपालगंज आयोजनाको बारेमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम मार्फत आयोजनाका विविध पक्षहरुको बारेमा जानकारी प्राप्त भयो।	-
प्रस्तावित आयोजनाले प्रयोग गर्ने वन क्षेत्रको जग्गा बापतको क्षतिपुर्ती र कटान हुने रुखहरुको क्षतिपुर्ति वृक्षारोपण बापतको रकम बन विकास कोष मार्फत यसै क्षेत्रमा खर्च गर्नु पर्ने।	खण्ड ८.३.१.३ (क, ख)
यस आयोजनाले यस क्षेत्रमा आर्थिक पर्यापर्यटन क्षेत्रको विकासमा टेवा पुग्ने हुँदा आयोजना निर्माण चाडै गरिनु पर्ने।	-
आयोजना निर्माण चरणमा सिप र क्षमताका आधारमा स्थानिय बासिन्दाहरुलाई रोजगारीका अवसरहरुमा प्राथमिकता दिनु पर्ने।	खण्ड ८.२.१.१ (क)
आयोजनाका विभिन्न चरणमा सामुदायिक वन डिभिजन वन कार्यलय भेरीसँग समन्वय गरि आयोजना निर्माण गर्न उपयुक्त हुने।	-
यस आयोजना निर्माणको लागि हामी सम्पुर्ण सरोकारवाला वृद्धिजिवि स्थानिय सामुदायिक वनका उपभोक्ता वडा कार्यालय पञ्चपुरी नगरपालिका कार्यालय जनप्रतिनिधिहरु सम्पुर्णको सहयोग रहने पुर्ण प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दै आयोजना निर्माणको सफलताको कामना गर्दछौं।	-

तालिका ५.४७: सार्वजनिक छलफलबाट प्राप्त राय-सुझावहरुको सम्बोधन गरिएको विवरण

राय-सुझाव	सम्बोधन गरिएको खण्ड
पन्चपुरी नगरपालिका वडा नं.८ मा महिला समूह	
आयोजना चाडौं सुरु हुनु पर्ने।	-
आयोजना क्षेत्रबाट तालिमका क्रममा हुने आवतजावतलाई सामाजिक शान्ति सुरक्षामा खलल पुग्ने गरि गर्न नहुने।	
पन्चपुरी नगरपालिका वडा नं.८ मा अवस्थित मौरीडाँडा सामुदायिक वन र भित्रि कोपिला सामुदायिक वनका प्रतिनिधि	
मौरीडाँडा समुदायिक वनका लागि ३ कोठे भवन निर्माण।	वातावरणीय सवाल नभई स्थानीय माग रहेको
वृक्षारोपण गर्दा फललाग्ने र फुलफुल्ने विरुवा रोप्ने।	
आयोजना क्षेत्र भित्र कटान भएका रुखहरुको कटानमुडान गरी घाट गरिदिने।	खण्ड ८.३.१.३ (ख)
वन तथा वन्यजन्तु संरक्षण सम्बन्धी सचेतना मुलक तालिमका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्नु पर्ने।	खण्ड ८.३.१.३

राय-सुझाव	सम्बोधन गरिएको खण्ड
आयोजना सञ्चालन अवधिमा स्थानियको क्षमता अनुसारको रोजगारीको व्यवस्था गर्नु पर्ने।	खण्ड ८.२.२ (ख)
स्थानिय उत्पादनलाई प्राथमिकता दिनुपर्ने।	खण्ड ८.२.१.१ (ग)
पन्चपुरी नगरपालिका वडा नं.८ मा दुलालथाई माझीगाँउ चूनेरीताल खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता संस्था	
मुहानको व्यवस्थापन सम्बन्धमा।	
हाल आयोजनाका नाममा दर्ताकायम भएको दर्ता १४ रोपनी र ७ रोपनी ऐलानी जग्गा भित्र रहेको खानेपानी मुल हाल खुल्ला रहेको र तालिम केन्द्रका लागि पानी आपूर्ति गर्न मुलक्षेत्रको संरक्षण र सम्बोधन गर्नु पर्ने।	
पानी प्रसोधन प्लान्टको व्यवस्थापन गर्नु पर्ने। हाल आपुर्ति भइरहेको पानी अप्रसोधित रहेकाले प्रसोधन गर्न प्रसोधन प्लान्ट स्थापना गर्नु पर्ने।	
कम्तीमा एकलाख लिटर वरावरको ट्याङ्की निर्माण गर्नुपर्ने। हाल पानी रिर्जभका लागि प्रयोगमा आएका पानी ट्याङ्कीहरु पुरापानी सञ्चालन गर्दा अप्रयाप्त रहने भएकाले कम्तीमा एकलाख लिटर क्षमता भएको पानी ट्याङ्की निर्माण गर्नु पर्ने।	खण्ड २.२.१४
पन्चपुरी नगरपालिका वडा नं.८ मा आयोजना क्षेत्रका घरधुरी	
फाइरिङ्गबाट उन्पन्न ध्वनीलाई कम गर्न सकिने उपाय अवलम्वन गर्नु पर्ने	खण्ड ७.३.२.३ (छ)
तालिमकेन्द्रको स्थापनापछि पनि पानीको आपुर्ति सहज हुनु पर्ने।	
शान्तीसुरक्षा कायम हुनु पर्ने।	खण्ड २.२.१४
पन्चपुरी नगरपालिका वडा नं.८ मा दलित समुदाय	
क्षमता विकास सम्बन्धी कार्यक्रम लागु हुनु पर्ने।	
सिचस चोक अछामिवारी स्थित सुरक्षाको प्रत्याभुति हुने गरि पोष्ट स्थापना हुनुपर्ने।	खण्ड ८.२.१.१ (ख)
आयोजना अवधि भित्र यस सिरान टोलका दलित समुदायका व्यक्तिहरुलाई क्षमता अनुसार रोजगारीको व्यवस्था हुनु पर्ने	खण्ड ८.२.१.१ (क)
फोहोरमैलाको उचित व्यवस्थापन हुनु पर्ने।	खण्ड ८.३.१.१ (ग)

परिच्छेद ६. प्रस्तावको विकल्प विश्लेषण

प्रस्तावित आयोजना निर्माण गर्नु पुर्व वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययनमा विकल्पहरूको विश्लेषण एउटा अभिन्न अङ्गको रूपमा लिइन्छ। विकल्प विश्लेषणको क्रममा प्राविधिक, आर्थिक तथा वातावरणीय सम्भाव्यताको लेखाजोखा गरिएको छ ।

६.१ आयोजना स्थल

यस आयोजना स्थल पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नं. ८, बाबियाचौरमा प्रस्ताव गरिएको छ। हालको अवस्थामा आयोजना निर्माण हुने क्षेत्रको जग्गा नेपाल सरकारको स्वामित्वमा रहेको छ। उक्त जग्गाको व्यवस्थापन कर्णाली प्रदेश सरकार अन्तर्गत उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, प्रदेश वन निर्देशनालयमार्फत डिभिजन वन कार्यालय, भेरी, बाबियाचौर, सुर्खेतद्वारा भइरहेको छ भने सो क्षेत्र श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहद्वारा सञ्चालनमा रहेको छ। प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्रको लागि पहाडको हकमा आवश्यक पर्ने जग्गाको क्षेत्रफल ३५० रोपनी हुनुपर्ने व्यवस्था रहेकाले कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगञ्ज) लाई कर्णाली प्रदेशमा स्थानान्तरण गर्नको लागि मापदण्ड अनुसार पहाडमा ३५० रोपनी क्षेत्रफल भएको जग्गा कर्णाली प्रदेश राजधानी लगायत अन्य स्थानमा प्रदेश संरचनामा गई नामाकरण भएपश्चात निरन्तर रूपमा विभिन्न स्थानमा खोजि गरिएकोमा उपयुक्त जग्गा फेला नपरेको साथै तालिम केन्द्रको लागि आवश्यक पर्ने भौतिक पूर्वाधार (कार्यालय भवन तथा प्रशिक्षार्थी ब्यारेक), कवाज मैदान (Pared Ground), खेल मैदान (Play Ground), Jungle Warfare र प्रहरी युक्ति तथा कारबाही अभ्यास (Tactical Exercise), Firing Range, बाधापार लगायत संरचना निर्माण गर्न समेत मापदण्ड अनुसार जग्गा उपलब्ध नभएको तथा उक्त तालिम केन्द्र प्रदेश राजधानी नजिक हुनु पर्ने कारण सुर्खेत जिल्लाको वीरेन्द्रनगर नगरपालिका वरिपरिको क्षेत्रमा अन्य उपयुक्त ठाउँ प्राप्त हुन नसकेको सुरक्षाको दृष्टिकोणबाट रणनीतिक स्थान समेत चाहिने तथा मुख्य राजमार्ग नजिक हुन पर्ने कारण नजिकमा आवश्यक पर्ने क्षेत्रफल अनुसारको जग्गा मिलाउँदा सुर्खेत जिल्ला पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नम्बर ८ दुलालथाई अन्तर्गत मौरीडाँडा सामुदायिक वन क्षेत्रको जग्गा बाहेक अन्य स्थान फेला नपरेकाले पहिचान भएको वन क्षयीकरण (Degraded) वन भएको र उक्त वन क्षेत्र अतिक्रममा समेत परिसकेको हुँदा सो वन क्षेत्रमा प्रहरीको बसोबाससँगै उक्त वन क्षेत्रको रेखदेख तथा सुरक्षा समेत हुने देखिएको छ। साथै, आयोजनाका प्रस्तावित स्थल नै उपयुक्त रहेको छ।

६.२ निर्माण प्रकृया, समय तालिका

ध्वनि प्रदूषण न्यूनीकरणका लागि सञ्चालन समय सम्बन्धी विकल्पहरूको विश्लेषण गर्दा, निर्माण कार्यका क्रममा प्रयोग गरिने हेभी मेशिनरी, कंक्रिट मिक्सर, भाइब्रेटर लगायत उच्च ध्वनि उत्पन्न गर्ने उपकरणहरूको प्रयोग दिनको समयमा सीमित गर्ने विकल्पलाई प्राथमिकता दिइएको छ।

रात्रिकालीन समयमा यस्ता उपकरणहरूको प्रयोग गर्दा आसपासका बासिन्दा, संवेदनशील संरचना तथा जैविक वातावरणमा प्रतिकूल प्रभाव पर्ने सम्भावना उच्च हुने भएकाले उक्त विकल्प कम उपयुक्त मानिएको छ।

यसैगरी, श्रमिकमार्फत गरिने निर्माण कार्यहरूलाई पनि मध्यरात तथा रात्रिकालीन समय बाहेक सञ्चालन गर्ने विकल्पलाई उपयुक्त ठहर गरिएको छ। रात्रिकालीन समयमा निर्माण गतिविधि सञ्चालन गर्दा ध्वनि तथा सामाजिक असहजता वृद्धि हुने भएकाले दिनको समयमा कार्य सञ्चालन गर्ने विकल्पलाई वातावरणीय तथा सामाजिक दृष्टिले बढी उपयुक्त विकल्पको रूपमा चयन गरिएको छ।

६.३ प्रयोग गरिने कच्चा पद्धार्थ तथा प्रविधि

आयोजनाका लागि आवश्यक कच्चा पदार्थहरूको स्रोत सम्बन्धी विकल्पहरूको विश्लेषण गर्दा, ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा लगायतका निर्माण सामग्रीहरू नजिकका स्वीकृत स्रोत वा स्थानीय बजारबाट प्राप्त गर्ने विकल्पलाई प्राथमिकता दिइएको छ। टाढा रहेका स्रोतबाट सामग्री आपूर्ति गर्ने विकल्पमा ढुवानी दूरी वृद्धि भई लागत, इन्धन खपत तथा वायु प्रदूषण बढ्ने सम्भावना रहने भएकाले उक्त विकल्प तुलनात्मक रूपमा कम उपयुक्त मानिएको छ।

प्रविधि तथा निर्माण मापदण्डको सन्दर्भमा, प्रचलित राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्ड अनुसार आधुनिक, सुरक्षित तथा दिगो प्रविधि प्रयोग गर्ने विकल्पलाई उपयुक्त ठहर गरिएको छ। परम्परागत वा न्यून मापदण्डमा आधारित प्रविधि प्रयोग गर्दा संरचनाको गुणस्तर, दीर्घकालीन स्थायित्व तथा सुरक्षा प्रभावित हुन सक्ने भएकाले सो विकल्पलाई कम उपयुक्त मानिएको छ। त्यसैले, गुणस्तरीय, सुरक्षित तथा वातावरणमैत्री संरचना निर्माणका लागि मान्यताप्राप्त मापदण्ड तथा प्रविधि अपनाउने विकल्पलाई छनोट गरिएको छ।

६.४ वैकल्पिक ऊर्जा स्रोत

आयोजना सञ्चालन चरणमा ऊर्जा आपूर्ति सम्बन्धी विकल्पहरूको विश्लेषण गर्दा, प्रस्तावित प्रहरी तालिम केन्द्रमा तालिम क्रियाकलाप, आवासीय सुविधा, प्रशासनिक कार्य तथा सुरक्षा व्यवस्थापन निरन्तर सञ्चालनमा रहने भएकाले विश्वसनीय तथा अविच्छिन्न विद्युत् आपूर्तिको आवश्यकता अत्यन्त महत्वपूर्ण रहने देखिन्छ। केवल राष्ट्रिय ग्रिडमा निर्भर रहने विकल्पमा विद्युत् आपूर्ति अवरुद्ध हुने सम्भावना रहँदा तालिम सञ्चालन, सुरक्षा प्रणाली तथा अन्य अत्यावश्यक सेवाहरूमा अवरोध उत्पन्न हुन सक्ने जोखिम रहने भएकाले उक्त विकल्प पूर्ण रूपमा भरपर्दो मानिँदैन।

तसर्थ, निरन्तर तथा भरपर्दो ऊर्जा आपूर्ति सुनिश्चित गर्न ग्रिड विद्युत्सँगै वैकल्पिक ऊर्जा स्रोतको व्यवस्था गर्ने विकल्पलाई उपयुक्त ठहर गरिएको छ। वैकल्पिक स्रोतका रूपमा सोलार प्यानल (३०० कि.वा.) जडान गर्ने विकल्पलाई प्राथमिकता कदिइएको छ, जसले आकस्मिक विद्युत्

अवरोधको अवस्थामा समेत आवश्यक सेवा तथा सुरक्षा प्रणालीहरूको अविरल सञ्चालन सुनिश्चित गर्नेछ। साथै, ७५० कि.भी.ए. को २ वटा डिजेल जेनेरेटर पनि वैकल्पिक रुपमा प्रस्ताव गरिएको छ।

६.५ प्रस्ताव कार्यान्वयन नगर्ने विकल्प

वैकल्पिक रूपमा, प्रस्तावित स्थलमा कुनै कार्यान्वयन नगरी हालको अवस्थालाई कायम राख्ने विकल्प पनि विचार गर्न सकिन्छ। यस्तो विकल्प प्रायः प्राविधिक वा वातावरणीय रूपमा संवेदनशील स्थलमा उपयुक्त मानिन्छ, जहाँ विकास गतिविधिले दीर्घकालीन नकारात्मक प्रभाव पार्न सक्छ। तर, प्रस्तावित प्रहरी तालिम केन्द्र स्थल यस्तो संवेदनशील भूगोलमा अवस्थित नभएकाले यो विकल्प सामाजिक तथा आर्थिक दृष्टिले उपयुक्त मान्न सकिँदैन। यस विकल्प अपनाउँदा, आयोजना सञ्चालनबाट स्थानीय तथा राष्ट्रिय स्तरमा प्राप्त हुने दीर्घकालीन लाभहरू खेर जाने सम्भावना रहनेछ। साथै, निर्माण कार्यका क्रममा स्थानीय जनशक्तिलाई प्रदान गरिने रोजगारीका अवसरहरू समेत हराउने अवस्था सिर्जना हुन सक्छ।

तसर्थ, यस प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको वातावरणीय व्यवस्थापन योजना (Environmental Management Plan) पूर्ण रूपमा कार्यान्वयन गरी प्रस्तावित विकास आयोजना सञ्चालन गर्नु नै सबैभन्दा उपयुक्त विकल्प ठहर गरिएको छ।

परिच्छेद ७. प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्दा वातावारणमा पर्ने प्रभाव तथा संरक्षणका उपाय

यस प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्दा वातावरणमा पर्ने प्रभावहरुलाई स्वीकृत कार्यसूचीमा पहिचान गरिएका वातावरणीय सवालहरु स्थलगत अध्ययन र सार्वजनिक सुनुवाई तथा परामर्शहरुका आधारमा निम्नानुसार पहिचान गरि तिनीहरुको प्रकृति (प्रत्यक्ष/अप्रत्यक्ष, अनुकुल प्रतिकुल) र तह/स्तर (परिमाण, सिमा र अवधि) का आधारमा विश्लेषण गरिएको छ ।

७.१ अनुकूल प्रभावहरू

७.१.१ निर्माण चरण

७.१.१.१. सामाजिक आर्थिक वातावरण

क. रोजगारीको अवसर

प्रस्तावित आयोजनाको निमित्त निर्माण चरणमा ठुलो संख्यामा दक्ष, अर्धदक्ष तथा अदक्ष कामदारहरुको आवश्यकता पर्नेछ। आयोजनाको विस्तृत प्रतिवेदन अनुसार निर्माण चरणमा प्रति दिन २०० जना सम्म जनशक्ति आवश्यक पर्ने देखिन्छ। यस कार्यका लागि सम्भव भएसम्म स्थानीयहरुलाई उनीहरुको सिप, दक्षता र योग्यताको आधारमा रोजगारीको अवसर प्रदान गरिनेछ साथै नेपालमा उपलब्ध भएसम्म नेपालको दक्ष जनशक्ति प्रयोग गरिनेछ। यसले गर्दा स्थानीय बासिन्दाले रोजगारको अवसर पाई आयस्रोत बढ्ने देखिन्छ। *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाण, सिमामा स्थानीय र अल्पकालीन अवधिको हुनेछ।*

ख. प्राविधिक सीप तथा क्षमता अभिवृद्धि

आयोजना निर्माणको क्रममा इन्जिनियर, सिकर्मी, सेनेटरी फिक्सर, वेल्डर, इलेक्ट्रीशियन आदि जस्ता दक्ष मानव संसाधनहरू समावेश हुनेछन। स्थानीयमा रोजगारीको अवसरले अदक्ष कामदारले निर्माणमा सलंग्न यी दक्ष प्राविधिक तथा कामदारबाट आयोजना निर्माण सम्बन्धी कामहरू कार्यमा आफनो सीप विकास गर्ने तथा अनुभव बटुल्ने अवसर मिल्ने छ जसले गर्दा उनीहरूको सीप स्तर अपग्रेड हुनेछ। यसरी दक्षता हासिल गरेका व्यक्तिहरुले अन्य समान प्रकृतिको आयोजनामा काम गर्ने अवसर पाउनेछन् र तिनीहरुको दक्षताका कारण उनीहरुको व्यक्तिगत लाभ हुनुका साथै देश विकासमा समेत टेवा पुग्नेछ। *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाण, सिमामा स्थानीय र दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

ग. स्थानीयस्तरमा आर्थिक क्रियाकलापमा वृद्धि

आयोजनाको कारण स्थानीयहरुले रोजगारीको अवसर, स्थानीय उत्पादनको बजार, व्यवसाय चलाउने अवसर आदि पाउने छन्। प्रस्ताव निर्माण चरणमा आवश्यक पर्ने निर्माण सामग्रीहरू जस्तै सिमेन्ट, फलामे छड, बालुवा, ढुङ्गा, गिट्टी, ईट्टा तथा स्रोतसाधनहरू स्थानीय बजारबाट खरीद गर्न प्राथमिकता दिइनेछ जस्ले गर्दा स्थानीय बजारमा आर्थिक क्रियाकलापमा बढोत्तरी हुनेछ। तालिम केन्द्र निर्माण चरणमा जनशक्तिहरूबाट बस्तीमा रहेको चिया पसल, खाजाखाना पसल, दैनिक उपभोग्य सामग्री पसल आदिको व्यापार फस्टाई आर्थिक क्रियाकलाप वृद्धि हुने देखिन्छ । यस्तै स्थानीय किसानहरूले

तरकारी, पशुपन्छी, माछामासु, फलफुल, दुध आदि बिक्रीबाट लाभ पाउनेछन। *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाण, सिमामा स्थानीय र दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

घ. जग्गा जमिनको मूल्यमा वृद्धि

आयोजना निर्माण सुरु भए पश्चात समग्र आर्थिक क्रियाकलापमा वृद्धिसँगै सो क्षेत्रको जग्गा जमिनको मूल्यमा वृद्धि हुनेछ। यसले स्थानीयको आर्थिक अवस्था उकास्न मद्दत गर्दछ। *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाण, सिमामा स्थानीय र दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

७.१.२ सञ्चालन चरण

७.१.२.१ जैविक वातावरण

क. हरियाली प्रर्वद्धन

यस तालिम केन्द्र निर्माणका लागि सामुदायिक वन क्षेत्रमा हटाउनु पर्ने ७८२ रुखको वन नियमावली, २०७९ बमोजिम ५ गुणा वृक्षारोपण गर्दा आयोजना क्षेत्रमा हरियाली प्रर्वद्धन हुनेछ। *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, उच्च परिमाण, सिमामा स्थलगत र दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

७.१.२.२ सामाजिक आर्थिक वातावरण

क. रोजगारीको अवसर

प्रस्तावित तालिम केन्द्र सञ्चालन चरणमा प्रशासनिक, मर्मत कार्य, नियमित सरसफाइ, फोहोर-मैलाको व्यवस्थापन, रेखदेख लगायत विभिन्न कार्यका लागि स्थायी र अस्थायी प्रकृतिको रोजगारीको अवसर सिर्जना गर्नेछ। संचालन चरणमा प्रशिक्षक र प्रशिक्षार्थी सहित तालिम केन्द्रमा बस्ने ३०० जना जनशक्ति आवश्यक पर्ने पर्नेछ। यस्तो रोजगारीमा सम्भव भएसम्म स्थानीयहरूलाई प्राथिमकता दिने हुँदा उनीहरूसँग आश्रितहरूलाई समेत लाभ पुग्ने छ। *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाण, सिमामा स्थानीय र दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

ख. प्रस्तावित क्षेत्र वरपर आर्थिक क्रियाकलापमा वृद्धि

तालिम केन्द्र सञ्चालन अवधिमा तालिम सम्बन्धी कार्यक्रमहरू सञ्चालन हुनाले मानिसहरूको आवतजावत बढ्ने र स्थानीय बजारमा रहेका पसलहरूको आर्थिक क्रियाकलापमा वृद्धि हुने देखिन्छ जसले गर्दा प्रस्ताव क्षेत्र वरपर रहेका जग्गाको उचित मूल्याङ्कन हुने र आयोजना क्षेत्र नजिक रहेका बस्ती क्षेत्रहरुमा नयाँ आर्थिक क्रियाकलाप वृद्धि हुने सम्भावना रहेको देखिन्छ। *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाण, सिमामा स्थानीय र दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

ग. स्थानीयस्तरमा आर्थिक क्रियाकलापमा वृद्धि

तालिम केन्द्र सञ्चालन भएसँगै आयोजनास्थल र वरपरको क्षेत्रका आर्थिक गतिविधिहरूमा उल्लेखनीय वृद्धि हुने अपेक्षा गरिएको छ। केन्द्रको सञ्चालनका लागि स्थानीय बजारमा आवश्यक पर्ने सामान, खाद्यान्न, तथा अन्य आधारभूत आवश्यकता बढ्नेछ। आयोजना क्षेत्रमा कार्यरत ठूलो संख्यामा कर्मचारी, प्रहरी कर्मचारी, आगन्तुक तथा अन्य सरकारी कर्मचारीहरूको उपस्थिति आर्थिक लेनदेनमा सकारात्मक योगदान पुर्‍याउनेछ।

यसबाट स्थानीय अर्थतन्त्रमा वृद्धि हुने, क्षेत्रीय शहरीकरणमा सकारात्मक प्रभाव पर्ने, र तालिम केन्द्रसँग सम्बन्धित वस्तु तथा सेवाहरू आपूर्ति गर्ने स्थानीय आपूर्तिकर्ताहरूको संख्यामा वृद्धि हुने अपेक्षा गरिएको छ। नतिजास्वरूप, तालिम केन्द्र सञ्चालनले स्थानीय जनताको सामाजिक-आर्थिक स्थिति सुधार गर्न मद्दत गर्नेछ र परियोजना क्षेत्रको समग्र आर्थिक दिगोपनमा योगदान पुऱ्याउनेछ। *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाण, सिमामा क्षेत्रीय र दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

घ. सामुदायिक सहयोग कार्यक्रम बाट प्राप्त हुने लाभहरू

प्रस्तावित तालिम केन्द्र निर्माण आयोजनामा घ.सामुदायिक सहयोग कार्यक्रमले आयोजना क्षेत्रका स्थानीय समुदायका लागि विविध सामाजिक, आर्थिक, र वातावरणीय लाभ प्रदान गर्ने अपेक्षा गरिएको छ। सामुदायिक सहयोग कार्यक्रम मार्फत स्थानीय जनसंख्या, विशेष गरी युवाहरू, महिला, र सामाजिक रूपमा कमजोर समूहहरूलाई रोजगारमुखी तथा व्यवसायिक सीप विकास तालिम प्रदान गरिनेछ, जसले दीर्घकालीन रूपमा स्थानीय रोजगारी र आत्मनिर्भरता वृद्धि गर्नेछ।

यसका साथै, आयोजनासँग सम्बन्धित वातावरणीय, स्वास्थ्य, सुरक्षा तथा प्राविधिक विषयमा जनचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरी समुदायमा दिगो विकास अभ्यास प्रवर्द्धन गरिनेछ। तालिम केन्द्र सञ्चालन र सामुदायिक सहयोग कार्यक्रम गतिविधिहरूले स्थानीय श्रमिकको रोजगार सिर्जना, आपूर्ति सामग्री तथा सेवा उपयोगमा अवसर प्रदान गर्नेछ। यसले समुदायको सामाजिक समावेशीकरण र परियोजनाप्रति विश्वासको वृद्धि गराउने, स्थानीय नेतृत्व तथा योजना बनाउने क्षमता विकास गर्ने, र भविष्यका विकास परियोजनाहरूका लागि समुदायलाई तयार बनाउने अपेक्षा गरिएको छ। *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाण, सिमामा स्थानीय र दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

ङ. बजारको विकास

तालिम केन्द्र सञ्चालनसँगै सञ्चार केन्द्रहरू, स्टेशनरीहरू, स्वास्थ्य सुविधाहरू, रेस्टुरेन्टहरू र होटलहरू, किराना सामानहरू आदि जस्ता सार्वजनिक सुविधाहरू स्थापना हुनेछन् र आयोजना क्षेत्र नजिकै साना पसलहरूलाई बजारमा स्तरोन्नति गर्न मद्दत गर्नेछन्। *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाण, सिमामा स्थानीय र दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

७.२ प्रतिकूल प्रभावहरू

७.२.१ निर्माण चरण

७.२.१.१ भौतिक वातावरण

क. स्थालाकृति र भू-परिदृश्यमा परिवर्तन

प्रस्तावित आयोजना क्षेत्रमा हालको प्राकृतिक वातावरणलाई हटाई कंक्रिटिङ तथा प्रहरी तालिम केन्द्रका लागि आवश्यक पर्ने प्रतीक्षालय ब्लक, क्वार्टर गार्ड ब्लक, ब्यारेक ब्लक, मेस ब्लक, पाहुना घर, अडिटोरियम हल/बैठक हल, इन्चार्ज क्वार्टर, वरिष्ठ अधिकारी क्वार्टर, शौचालय ब्लक, कक्षा कोठा हल, वेयर हाउस, अस्पताल भवन, पारिवारिक एकाइ (Family Unit), क्यान्टीन, जिम हल, ठूलो बहुउद्देश्यीय हल, सानो बहुउद्देश्यीय हल, सिमुलेशन ब्लकहरू (Simulation blocks), फोटोग्राफी तथा कम्प्युटर प्रयोगशाला, ई-लाइब्रेरी, तालिम केन्द्र कार्यालय लगायतका संरचना निर्माण गरिने हुँदा निर्माण स्थलको दृश्यमा केहि परिवर्तन देखिन सक्नेछ। *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाण, सिमामा स्थलगत र दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

ख. भू-उपयोगमा परिवर्तन

प्रस्तावित आयोजनाको कार्यान्वयनको निमित्त कूल १४.०५ हे. जमिनको विद्यमान भू-उपयोगमा परिवर्तन आउने देखिन्छ। यसका साथै आयोजना निर्माणको क्रममा आवश्यक पर्ने अस्थायी सहायक सुविधा (कामदार शिविर, निर्माण सामग्री भण्डारण स्थल) आदिले पनि भू-उपयोगमा परिवर्तन निम्त्याउनेछ। प्रस्तावित तालिम केन्द्र निर्माण पोइन्ट आयोजना भएकोले यस प्रस्तावबाट हुने जमिनको परिवर्तन प्रस्ताव क्षेत्रमा मात्र सिमित हुने देखिन्छ। *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाण, सिमामा स्थलगत र दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

ग. कामदार शिविरबाट उत्पन्न हुने ठोस तथा तरल फोहरको व्यवस्थापन

निर्माण चरणमा प्रस्तावित आयोजनाबाट दैनिक कुल ६३.४ किलोग्राम/दिन (२००*३१७ ग्राम/व्यक्ति/दिन = ६३.४ किलोग्राम/दिन) र/वा दैनिक रूपमा ३५.५० किलोग्राम जैविक जैविक फोहोर उत्पादन गर्ने अपेक्षा गरिएको छ र आयोजनाको सीमा भित्र व्यवस्थापन गरिनेछ। यसै गरि सञ्चालन चरणको अवधिमा कुल ३१७ किलोग्राम/दिन (१००० व्यक्तिहरूको लागि) उत्पादन गर्ने अपेक्षा गरिएको छ जसमध्ये १७७.५२ किलोग्राम पूर्ण रूपमा जैविक फोहोर हुनेछ।

जैविक फोहोरमैलाको उचित व्यवस्थापन नभएमा फोहोर कुहिएर दुर्गन्धित हुने तथा स्थानीय वातावरणमा सरूवा रोगहरू जस्तै Cholera, Malaria, Dengue आदि फैलिने जोखिम हुन्छ। निर्माण कार्यमा प्रयोग भएको निर्माण सामग्रीहरूबाट निर्माण जन्य फोहोरमैला निष्कासनले निर्माण पश्चात यसको उचित व्यवस्थापन नभएमा स्थानीय वातावरणमा असर पर्न सक्छ। आयोजनाको निर्माण चरणमा प्रयोगमा आएको निर्माण जन्य सामग्री Bricks, reinforcement bars, cement bag, plastic bag, wood को टुक्राहरु निष्काशन हुने अनुमान गरिएको छ। यसका साथै, कामदार शिविरबाट

उत्पन्न हुने तरल फोहर जस्तै शौचालयबाट निस्केको फोहर, खाना पकाउदा उत्पन्न हुने फोहर पानीको उचित व्यवस्थापन नहुँदा वातावरणमा असर पर्न सक्नेछ। *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाण, सिमामा स्थलगत र अल्पकालीन अवधिको हुनेछ।*

घ. निर्माणजन्य सामग्रीको भण्डारणबाट हुने प्रभाव

प्रस्तावित आयोजना निर्माणको क्रममा इन्धन, सिमेन्ट, बालुवा, गिट्टी, डण्डी आदिको आवश्यकता पर्दछ। यी सामग्रीहरुको ध्यानपूर्वक प्रयोग तथा भण्डारण गरिएन भने जमिनको सतहमा चुहावट भई आयोजना क्षेत्र वरिपरीको माटोको उर्वराशक्तिलाई घटाउने र कृषि उत्पादकत्वमा कमि हुन सक्नेछ। साथै, भण्डारण गरिएका निर्माण सामग्रीहरु वर्षातको समय पानीले बगाएर नजिकको पानीको स्रोतहरुमा मिसिई प्रदुषण गर्न सक्नेछ। *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाण, सिमामा स्थलगत र अल्पकालीन अवधिको हुनेछ।*

ङ. वायु प्रदूषण (वायुको गुणस्तरमा ह्रास):

आयोजना निर्माण चरणमा संचालन हुने निर्माण उपकरण तथा निर्माण गतिविधिहरुका कारण आयोजना क्षेत्रको वायुको गुणस्तरमा ह्रास आउन सक्नेछ। साथै निर्माण सामग्री ढुवानी गर्ने सवारी साधनहरुले उत्सर्जन गर्ने धुँवा तथा धुलो (धुलोका कणहरु, कार्बन मोनोअक्साइड, सल्फर अक्साइड, हाइड्रोकार्वन र नाइट्रोजन अक्साइडहरु) तथा संरचनाको निमित्त जग तथा माटो उत्खनन् कार्य गर्दा पनि वायुको गुणस्तरमा ह्रास गर्न सक्नेछ। *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाण, सिमामा स्थानीय र अल्पकालीन अवधिको हुनेछ।*

च. भूमिगत जल प्रदूषण:

आयोजना निर्माणको क्रममा आवश्यक पर्ने इन्धन, पेट्रोलियम पदार्थ तथा अन्य भारी उपकरणबाट तेल, ग्रीज चुहावट भई भूमिगत जलमा मिसिन्दा जल प्रदूषण हुन सक्नेछ। *यो प्रभाव अप्रत्यक्ष प्रकृति, निम्न परिमाण, सिमामा स्थानीय र अल्पकालीन अवधिको हुनेछ।*

छ. सतही जल प्रदूषण:

आयोजना निर्माणको क्रममा प्रयोग हुने रसायनहरु जस्तै इन्धन, तेल, ग्रीज आदि पानीको स्रोतमा मिसिई जल प्रदूषण हुन सक्नेछ। यसका साथै, कामदार शिविरबाट निस्किने फोहर पानी पानीको स्रोतमा मिसिन्दा पनि जल प्रदूषण हुन सक्नेछ। प्रस्तावित आयोजनाको ५०० को दुरीमा ठुला खोला/खोल्सी नरहेको कारण यस प्रभाव न्यून परिमाणको हुनेछ। *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, निम्न परिमाण, सिमामा स्थानीय र अल्पकालीन अवधिको हुनेछ।*

ज. जल निकासमा अवरोध

निर्माणको चरणमा माटो भरण, जमिन सम्याउने, लगायत अन्य भौतिक संरचना निर्माणका लागि जमिनमा खाल्डो खन्ने कार्य, पार्किङ्ग, बाटो आदि निर्माण कार्य गर्दा प्राकृतिक पानीको निकासमा अवरोध हुने सम्भावना देखिन्छ। *यो प्रभाव अप्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाण, सिमामा स्थानीय र अल्पकालीन अवधिको हुनेछ।*

झ. ध्वनि प्रदूषणः

निर्माण अवधिको क्रममा भारी उपकरणको प्रयोग साथै निर्माण सामग्री ढुवानीमा प्रयोग हुने साधन जस्तै ट्रक, टिपर, रोलर, ग्रेडर आदिमा सिर्जित हुने आवाजले वरिपरीको बस्तीमा ध्वनि प्रदूषणको प्रभाव हुन सक्नेछ। *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाण, सिमामा स्थानीय र अल्पकालीन अवधिको हुनेछ।*

ञ. यातायातमा चाप

आयोजना निर्माणको क्रममा निर्माण सामग्रीको ओसारपसार गर्दा तथा कामदारहरुको आवागमनले यातायातमा चाप बढ्ने देखिन्छ। यसले ट्राफिक दुर्घटनाको साथै विद्यमान सडक खण्डमा यातायातमा अवरुद्ध भई ट्राफिक जामको समस्या सृजना हुन सक्नेछ। *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाण, सिमामा स्थानीय र अल्पकालीन अवधिको हुनेछ।*

ट. निर्माण सामग्रीको ढुवानीबाट पहुँच मार्गमा पर्ने प्रभाव सम्बन्धी सवाल

आयोजनाको संरचनाहरूको निर्माणका लागि बालुवा, एग्रिगेट, सिमेन्ट, ढुङ्गा, गिट्टी, स्टील छड, ईट्टा, तारजाली, काठ लगायत निर्माण सामग्रीहरू आवश्यक पर्ने देखिन्छ र यस सामग्रीहरुको ढुवानीले पहुँच मार्ग (मदन भण्डारी राजमार्गसम्म) चाडो बिग्रिने समस्या हुन सक्नेछ। यसले थप ट्राफिक सम्बन्धी समस्यालाई सिर्जना गर्न सक्नेछ। *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाण, सिमामा स्थानीय र अल्पकालीन अवधिको हुनेछ।*

७.२.१.२ रासायनिक वातावरण

क. जमिनको सतही माटो तथा पानीको गुणस्तरमा आउने ह्रासः

निर्माण कार्यमा प्रयोगको लागि ईन्धन, तेल र लुब्रिकेन्टस्, डिजेल र पेट्रोल, सोल्भेन्टस् , एसिड र अन्य रासायनहरूको आवश्यकता पर्छ। आयोजना निर्माणको क्रममा प्रयोग गरिने यस्ता ईन्धन, तेल, लुब्रिकेन्टस्, डिजेल र पेट्रोल आदिको चुहावट हुने सम्भावना अत्यधिक हुन्छ। चुहावट भएका पदार्थहरुको उचित व्यवस्थापन हुन नसकेमा नजिकका पानीका स्रोत, जमिनको सतह र सतहमुनीको पानी दूषित हुनेछ भने माटोको उर्बराशक्ति घट्न गई त्यस ठाउँको उत्पादकत्व घट्नेछ। *यो प्रभाव अप्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाण, सिमामा स्थानीय र मध्यमकालीन अवधिको हुनेछ।*

७.२.१.३ जैविक वातावरण

क. वन क्षेत्रको विनास

यस आयोजना निर्माण तथा संचालनका लागि १४.०५ हे. श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन प्रयोग हुने भएकोले त्यस क्षेत्रमा रुख विरुवा हटाउनु पर्ने वा वन क्षेत्रमा उत्खनन् तथा निर्माण कार्य गर्नु पर्ने हुन्छ। । *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, उच्च परिमाण, सिमामा स्थलगत र दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

ख. रुख विरुवा तथा वनस्पतिको क्षति

आयोजनास्थल मौरीडाँडा सामुदायिक वन क्षेत्र भित्र रहेकोले त्यस क्षेत्रबाट विभिन्न प्रजातिका करिब २८२ वटा रुख र ५०० वटा गरी कूल ७८२ वटा रुख र पोल हटाउनु पर्नेछ। *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, उच्च परिमाण, सिमामा स्थलगत र दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

आयोजनाले उपयोग गर्ने वन क्षेत्र भित्र रहेका रुखहरूको विवरणः

आयोजनास्थल मौरीडाँडा सामुदायिक वन क्षेत्र भित्र रहेको उक्त वन क्षेत्रमा जम्मा **२८२ वटा** रुख रहेको पाइयो। ती रुखबाट **१०,७१७.५६ घन फिट** काठ र **१०,५६१.९९ घन फिट** दाउरा प्राप्त हुन सक्ने देखिन्छ। प्राप्त हुने कुल वन पैदावारको मूल्य **रु. १,१८,०३,२७४** (एक करोड अठारह लाख तीन हजार दुई सय चौहत्तर) रहेको छ। प्रजातिगत रूपमा हेर्दा, **साल (*Shorea robusta*)** अत्यधिक मात्रामा रहेको छ। जम्मा **२५३ वटा** सालका रुख रहेका छन्, जुन कुल रुख संख्याको करिब **८९.७%** हो। यी रुखबाट **८,४१८.६९ घन फिट** काठ, **८,०७९.९४ घन फिट** दाउरा प्राप्त हुन्छ र कुल मूल्य **रु. १,०८,१४,२४२** रहेको छ, जुन कुल मूल्यको करिब **९१.६%** हो। साल सबैभन्दा बढी आर्थिक महत्त्व बोक्ने प्रजाति हो। त्यसपछि **असना** प्रजातिको **२० वटा** रुख रहेको छ, जसबाट **२,१९६.७६ घन फिट** काठ र **२,२७५.२० घन फिट** दाउरा प्राप्त हुन्छ। यसको कुल मूल्य **रु. ९,३३,३११** रहेको छ, जुन कुल मूल्यको करिब **७.९%** हो। असना पनि महत्त्वपूर्ण प्रजातिको रूपमा रहेको छ। **सिसौ** (४ वटा रुख) बाट **३३.०५ घन फिट** काठ र **८३.३९ घन फिट** दाउरा प्राप्त हुँदा कुल मूल्य **रु. २५,१३३** रहेको छ। **कर्मा** प्रजातिको **१ वटा** रुखबाट **६९.०६ घन फिट** काठ र **५७.१७ घन फिट** दाउरा प्राप्त हुन्छ भने यसको मूल्य **रु. २८,९९७** रहेको छ। **जामुन** प्रजातिका **३ वटा** रुखबाट भने काठ प्राप्त हुँदैन तर **५५.८४ घन फिट** दाउरा प्राप्त हुन्छ, जसको मूल्य **रु. १,३४०** रहेको छ। त्यसैगरी **अन्य** प्रजातिको **१ वटा** रुखबाट **१०.४५ घन फिट** दाउरा मात्र प्राप्त हुन्छ, जसको मूल्य **रु. २५१** हो। तालिकामा उल्लेख भएका **बर्रो, हर्रो, सादन, वोट धंगेरो, पियारी, टुनि, अमला** प्रजातिका कुनै पनि रुख रहेका छैनन्। यी प्रजातिहरूको संख्या शून्य रहेको छ। उपरोक्त तथ्याङ्कअनुसार, यस वन क्षेत्रमा **साल** र **असना** प्रजातिको बाहुल्यता रहेको छ, जसले कुल वन पैदावारको अधिकांश हिस्सा ओगटेको छ। बाँकी सिसौ, कर्मा, जामुन तथा अन्य प्रजातिहरूको योगदान तुलनात्मक रूपमा निकै न्यून रहेको छ। विस्तृत विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ७.१ः आयोजनाले उपयोग गर्ने वन क्षेत्र भित्र रहेका रुखहरुको विवरण

क्र.सं.	प्रजाति	रुख संख्या	काठ (क्यू फिट)	प्राप्त हुन सक्ने वन पैदावार	
				दाउरा (क्यू फिट)	कुल मूल्य (रु.)
१.	साल	२५३	८४१८.६९	८०७९.९४	१,०८,१४,२४२
२.	असना	२०	२१९६.७६	२२७५.२०	९,३३,३११
३.	सिसौ	४	३३.०५	८३.३९	२५,१३३
४.	कर्मा	१	६९.०६	५७.१७	२८,९९७
५.	बर्रो	०	०	०	०
६.	जामुन	३	०	५५.८४	१,३४०
७.	हर्रो	०	०	०	०
८.	सादन	०	०	०	०
९.	वोट धंगेरो	०	०	०	०
१०.	पियारी	०	०	०	०
११.	टुनि	०	०	०	०
१२.	अमला	०	०	०	०
१३.	अन्य	१	०	१०.४५	२५१
जम्मा		**२८२**	१०,७१७.५६	१०,५६१.९९	१,१८,०३,२७४

श्रोतः कर्णाली प्रदेश सरकार, उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, डिभिजन वन कार्यालय, भेरी, चौकुने सव डिभिजन वन कार्यालय, बाबियाचौर, सुर्खेत प.सं.:०८२/०८३, च.नं.: ६५, मितिः २०८३/०१/१४ को विषयः प्राविधिक सहयोग गरी प्रतिवेदन पेश गरिएको बारे को पत्र।

आयोजनाले उपयोग गर्ने वन क्षेत्र भित्र रहेका पोलहरूको विवरण

आयोजनास्थल मौरीडाँडा सामुदायिक वन क्षेत्र भित्र रहेको उक्त वन क्षेत्रमा रुखका अतिरिक्त जम्मा **५०० वटा पोलहरू** रहेका पाइन्छन्। पोलहरू भन्नाले मझौला आकारका, हाल काठको रूपमा पूर्ण विकास नभइसकेका तर आंशिक रूपमा उपयोग हुन सक्ने रुखहरू बुझिन्छ। यी पोलहरूबाट **१६६.२९ घन फिट** काठ र **२,०९२.९४ घन फिट** दाउरा प्राप्त हुन सक्ने देखिन्छ। प्राप्त हुने कुल वन पैदावारको मूल्य **रु. २,२३,२३१** (दुई लाख तेईस हजार दुई सय एकतीस) रहेको छ। प्रजातिगत रूपमा हेर्दा, रुखको जस्तै पोलहरूमा पनि **साल (Shorea robusta)** को नै सबैभन्दा बढी बाहुल्यता रहेको छ। जम्मा **३४१ वटा** सालका पोल रहेका छन्, जुन कुल पोल संख्याको करिब **६८.२%** हो। यी पोलबाट **८७.९८ घन फिट** काठ र **१,२८४.८३ घन फिट** दाउरा प्राप्त हुन्छ भने कुल मूल्य **रु. १,५६,२३५** रहेको छ, जुन कुल मूल्यको करिब **७०.०%** हो। त्यसपछि **सिसौ** प्रजातिको दोस्रो धेरै मात्रामा **४६ वटा** पोल रहेका छन्। सिसौका पोलबाट **६१.१७ घन फिट** काठ र **३१०.१९ घन फिट** दाउरा प्राप्त हुन्छ, जसको कुल मूल्य **रु. ५०,२६१** रहेको छ। यो कुल मूल्यको करिब **२२.५%** हो। सिसौ पोलको आर्थिक महत्त्व सालपछि नै दोस्रो स्थानमा रहेको छ। **असना** प्रजातिका **९ वटा** पोल रहेका छन्, जसबाट **६.१२ घन फिट** काठ र **४१.७९ घन फिट** दाउरा प्राप्त हुँदा कुल मूल्य **रु. ३,४५१** रहेको छ। **बर्रो** प्रजातिका **११ वटा** पोल रहेका छन्। यिनीहरूबाट **९.२४ घन फिट** काठ र **७५.८९ घन फिट** दाउरा प्राप्त हुन्छ भने कुल मूल्य **रु.**

३,६६९ रहेको छ। त्यस्तै **जामुन** प्रजातिका **२२ वटा** पोल रहेका छन्, जसबाट **१.०४ घन फिट** काठ र **९८.२८ घन फिट** दाउरा प्राप्त हुन्छ। यसको मूल्य **रु. २,७७४** रहेको छ। **हर्रो** (५ पोल), **सादन** (४ पोल), **वोट धंगेरो** (३ पोल), **पियारी** (२ पोल), **टुनि** (१ पोल) र **अमला** (१ पोल) प्रजातिका पोलहरू सानो संख्यामा रहेका छन्। उल्लेखनीय कुरा के छ भने यी प्रजातिका पोलहरूबाट **काठ प्राप्त हुँदैन**, केवल दाउरा मात्र प्राप्त हुन्छ। यी प्रजातिहरूबाट हुने कुल मूल्य क्रमशः रु. ३५०, रु. २३१, रु. १५८, रु. १००, रु. ३०३ र रु. ५५ रहेको छ। **अन्य** प्रजाति भन्ने शीर्षकमा **५५ वटा** पोल रहेका छन्, जसबाट **०.७४ घन फिट** काठ र **२३२.०९ घन फिट** दाउरा प्राप्त हुँदा कुल मूल्य **रु. ५,६४४** रहेको छ। तालिकामा उल्लेख भए अनुसार **कर्मा** प्रजातिको कुनै पनि पोल रहेको छैन (शून्य संख्या)। यसैगरी, रुखको तुलनामा पोलमा काठको मात्रा निकै कम हुने गरेको छ। सालका पोलमा ८७.९८ घन फिट काठ हुँदा रुखमा ८,४१८.६९ घन फिट रहेको छ भने जामुन र हर्रो जस्ता प्रजातिका पोलमा काठ नै भेटिएको छैन। यसले देखाउँछ कि पोलहरू मुख्यतया दाउराको स्रोतका रूपमा बढी प्रयोग हुने अवस्थामा छन्। पोलको दाउराको कुल परिमाण २,०९२.९४ घन फिट रहेको छ, जुन रुखको दाउरा पैदावार (१०,५६१.९९ घन फिट) को झण्डै पाँचौं भाग मात्र हो। कुल मूल्यका दृष्टिले साल (रु. १,५६,२३५), सिसौ (रु. ५०,२६१), अन्य (रु. ५,६४४), बर्रो (रु. ३,६६९) असना (रु. ३,४५१) क्रमशः बढी योगदानकर्ता प्रजातिहरू हुन्। बाँकी जामुन, हर्रो, सादन, टुनि, वोट धंगेरो, पियारी र अमलाको मूल्य अत्यन्त न्यून रहेको छ। यसरी, पोलहरूको समग्र विवरणले यस वन क्षेत्रमा साल र सिसौको पोलहरूको बाहुल्यता रहेको देखाउँछ, तर रुखको तुलनामा पोलको आर्थिक योगदान भने निकै कम छ (पोलको कुल मूल्य रुखको कुल मूल्यको करिब १८.९% मात्र)।

तालिका ७.२: आयोजनाले उपयोग गर्ने वन क्षेत्र भित्र रहेका पोलहरुको विवरण

क्र.सं.	प्रजाति	पोल संख्या	प्राप्त हुन सक्ने वन पैदावार		कुल मूल्य (रु.)
			काठ (क्यू फिट)	दाउरा (क्यू फिट)	
१.	साल	३४१	८७.९८	१२८४.८३	१,५६,२३५
२.	असना	९	६.१२	४१.७९	३,४५१
३.	सिसौ	४६	६१.१७	३१०.१९	५०,२६१
४.	कर्मा	०	०	०	०
५.	बर्रो	११	९.२४	७५.८९	३,६६९
६.	जामुन	२२	१.०४	९८.२८	२,७७४
७.	हर्रो	५	०	१४.५८	३५०
८.	सादन	४	०	९.६३	२३१
९.	वोट धंगेरो	३	०	६.५८	१५८
१०.	पियारी	२	०	४.१७	१००
११.	टुनि	१	०	१२.६२	३०३
१२.	अमला	१	०	२.२९	५५
१३.	अन्य	५५	०.७४	२३२.०९	५,६४४

क्र.सं.	प्रजाति	पोल संख्या	प्राप्त हुन सक्ने वन पैदावार		कुल मूल्य (रु.)
			काठ (क्यू फिट)	दाउरा (क्यू फिट)	
जम्मा		५००	१६६.२९	२०९२.९४	२,२३,२३१

श्रोतः कर्णाली प्रदेश सरकार, उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, डिभिजन वन कार्यालय, भेरी, चौकुने सव डिभिजन वन कार्यालय, बाबियाचौर, सुर्खेत प.सं.:०८२/०८३, च.नं.: ६५, मितिः २०८३/०१/१४ को विषयः प्राविधिक सहयोग गरी प्रतिवेदन पेश गरिएको बारे को पत्र।

आयोजनाले उपयोग गर्ने वन क्षेत्र भित्र रहेका लाथ्रा तथा विरुवाहरूको विवरण

आयोजनास्थल मौरीडाँडा सामुदायिक वन क्षेत्र भित्र रहेको उक्त वन क्षेत्रमा रुख तथा पोलका अतिरिक्त ठूलो संख्यामा लाथ्रा र विरुवाहरू रहेका पाइन्छन्। लाथ्रा भन्नाले साना आकारका, भर्खरै उम्रेका वा प्राकृतिक रूपमा पुनरुत्थान भएका तर अझै काठका रूपमा उपयोग हुन नसक्ने वनस्पतिलाई बुझिन्छ भने विरुवा भन्नाले नर्सरी वा प्राकृतिक रूपमा अंकुरित भएका नयाँ बिरुवाहरूलाई जनाउँछ। यी संरचनाहरू वनको भावी पुस्ताका रूपमा रहेका हुन्छन्, तर आयोजना कार्यान्वयनका कारण यी पनि केही हदसम्म प्रभावित हुने अवस्था छ। उक्त वन क्षेत्रमा जम्मा ७,०६० वटा लाथ्रा र ९,००० वटा विरुवा रहेका छन्। प्रजातिगत रूपमा हेर्दा लाथ्रा तथा विरुवाहरूमा पनि साल (*Shorea robusta*) को अत्यधिक बाहुल्यता रहेको छ। साल प्रजातिको ७,००० वटा लाथ्रा रहेका छन्, जुन कुल लाथ्रा संख्याको करिब ९९.१५% हो। त्यस्तै साल प्रजातिकै ८,००० वटा विरुवा रहेका छन्, जुन कुल विरुवा संख्याको करिब ८८.८९% हो। यसले देखाउँछ कि यस वन क्षेत्रमा साल प्रजातिको प्राकृतिक पुनरुत्थान अत्यन्तै प्रभावकारी रहेको छ। सालको लाथ्रा र विरुवाको यति ठूलो संख्या भविष्यमा यो क्षेत्रको सालको प्रभुत्व झनै बलियो हुँदै जाने संकेत हो। अन्य प्रजाति भन्न शीर्षकमा भने ६० वटा लाथ्रा र १,००० वटा विरुवा रहेका छन्। अन्य प्रजाति अन्तर्गत मुख्यतः असना, सिसौ, कर्मा, बर्रो, जामुन, हर्रो, सादन, वोट धंगेरो, पियारी, टुनि, अमला आदि विभिन्न प्रजातिहरू पर्न सक्छन्। यी प्रजातिहरूको लाथ्रा तथा विरुवाको संख्या सालको तुलनामा निकै कम छ, जसले यस वन क्षेत्रमा सालको एकाधिकार स्थिति स्पष्ट रूपमा देखाउँछ।

तालिका ७.३: आयोजनाले उपयोग गर्ने वन क्षेत्र भित्र रहेका लाथ्रा तथा विरुवा हरुको विवरण

क्र.सं.	प्रजाति	लाथ्रा संख्या	विरुवा संख्या
१.	साल	७,०००	८,०००
२.	अन्य	६०	१,०००
जम्मा		**७,०६०**	**९,०००**

श्रोतः कर्णाली प्रदेश सरकार, उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, डिभिजन वन कार्यालय, भेरी, चौकुने सव डिभिजन वन कार्यालय, बाबियाचौर, सुर्खेत प.सं.:०८२/०८३, च.नं.: ६५, मितिः २०८३/०१/१४ को विषयः प्राविधिक सहयोग गरी प्रतिवेदन पेश गरिएको बारे को पत्र।

ग. आयोजना क्षेत्रका संकटापन्न संरक्षित जनावर तथा वनस्पतिमा पर्न सक्ने असरहरू

यस आयोजना निर्माण तथा संचालनका लागि प्रयोग हुने वन क्षेत्रमा साल, असना, सिसौ जस्ता वनस्पति र खरायो, दुम्सी, वन बिरालो, मलसाँप्रो, रतुवा मृग, बँदेल वन्यजन्तु पाइने गरेकोले र यस आयोजना निर्माण हुँदा यी वन्यजन्तुको वासस्थान वन क्षेत्रमा प्रभाव पार्ने हुनाले यस आयोजना निर्माणको क्रममा वन्यजन्तु तथा वनस्पतिहरूमा नकारात्मक असर पार्ने देखिन्छ ।

यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाण, सिमामा स्थलगत र दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।

घ. वन्यजन्तुको आवतजावत तथा बसाइ सराइमा पर्न सक्ने असर

यस आयोजना निर्माण तथा संचालनका लागि प्रयोग हुने वन क्षेत्रमा खरायो, दुम्सी, वन बिरालो, मलसाँप्रो, रतुवा मृग, बँदेल जस्ता जनावरको वासस्थान भएको र आयोजनाले वन्यजन्तुको चाल तथा बसाइ सराइमा केहि प्रभाव पार्ने हुनाले यस किसिमको प्रभाव हुने देखिन्छ। *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाण, सिमामा स्थलगत र अल्पकालीन अवधिको हुनेछ।*

ङ. वन क्षेत्र तथा वन सम्पदामा पर्ने चाप

यस क्षेत्रमा तालिम केन्द्र निर्माणको क्रममा नजिकै रहेको सामुदायिक वन क्षेत्रमा थप अतिक्रमण हुन सक्ने तथा वनपैदावारको अनधिकृत दोहनको सम्भावना रहेको हुन्छ तथा आयोजना निर्माणको क्रममा खटिएका श्रमिकहरूले काठ दाउरा लगायत जंगली जनवारहरूको चोरि शिकारी गर्ने सम्भावना हुन्छ जसले गर्दा वन क्षेत्रमा यसले केही नकारात्मक प्रभाव पार्ने सम्भावना रहेको छ। *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाण, सिमामा स्थलगत र अल्पकालीन अवधिको हुनेछ।*

च. दाउरा सोत्तर संकलन तथा चरिचरण क्षेत्रको अभाव

आयोजना निर्माण तथा संचालनको क्रममा स्थानियले प्रयोग गर्ने गरेको सामुदायिक वन तथा त्यहाँको पैदावार घाँस, दाउरा लगायत वस्तुभाउ चराउने कार्यमा वाधा पर्ने अवस्था सृजना हुन सक्छ । स्थानीय वासिन्दाले अनावारत रुपमा प्रयोग गर्दै आएको स्थानमा अवरोधका कारणले समाजमा वैमनस्यता तथा द्वन्दात्मक अवस्था समेत सिर्जना हुन सक्छ । *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाण, सिमामा स्थलगत र दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

छ. वन्यजन्तु, गै.का.व. पै. र अन्य वन श्रोतको अवैध सिकार तथा व्यापार

आयोजना क्षेत्रमा निर्माण कार्य हुँदा निर्माण व्यवसायीका कर्मचारी तथा मजदुरहरूले स्थानीय वनमा वन्यजन्तु गै.का.व.पै. र अन्य वन श्रोतको अवैध संकलन, सिकार तथा व्यापार गर्न सक्ने सम्भावना रहन्छ । यसले वन क्षेत्रमा नकारात्मक प्रभाव पार्न सक्छ । *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाण, सिमामा स्थलगत र दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

ज. मानव (कामदार/मजदुर) र वन्यजन्तु विचको द्वन्द

यस आयोजना निर्माण तथा संचालनका लागि प्रयोग हुने वन क्षेत्रमा खरायो, दुम्सी, वन बिरालो, मलसाँप्रो, रतुवा मृग, बँदेल जस्ता जनावरको उपस्थिति भएकोले निर्माण स्थलमा कामदार तथा वन्यजन्तुको बिचमा द्वन्दको स्थिति उत्पन्न हुन सक्ने देखिन्छ। *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाण, सिमामा स्थलगत र अल्पकालीन अवधिको हुनेछ।*

झ. दाउराका लागि कामदार / मजदुरबाट हुन सक्ने वन विनाश

आयोजना क्षेत्रमा निर्माण कार्य हुँदा निर्माण व्यवसायीका कर्मचारी तथा मजदुरहरूले खाना पकाउन तथा अन्य क्रियाकलापका लागि इन्धनको रुपमा स्थानीय वनमा दाउरा संकलन गर्न रुख बिरुवा विनाश गर्न सक्ने सम्भावना रहन्छ । *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति,मध्यम परिमाण, सिमामा स्थलगत र अल्पकालीन अवधिको हुनेछ।*

ञ. आगलागी तथा डढेलो

आयोजना निर्माण क्षेत्र वन क्षेत्र भित्र रहेकोले निर्माण कार्यको क्रममा कारणवास आगोलागी हुन सक्ने सम्भावना रहन्छ । आगोलागीको नियन्त्रण गर्नको लागि कामदारहरूलाई निश्चित स्थानमा खाना पकाउने व्यवस्था मिलाइनेछ साथै श्रमिकहरूलाई वन क्षेत्रमा अनावश्यक भ्रमण गर्ने तथा चुरोटको ठुटो तथा आगो बाल्ने कार्य गर्न निषेध गरिने छ । *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति,मध्यम परिमाण, सिमामा स्थलगत र अल्पकालीन अवधिको हुनेछ।*

७.२.१.४ सामाजिक-आर्थिक-सांस्कृतिक वातावरण

क. व्यावसायिक स्वास्थ्य र सुरक्षा जोखिमहरू

व्यवसायिक स्वास्थ्य र सुरक्षा जोखिम अन्तर्गत उचाईबाट खसेर लड्ने, चोटपटक लाग्ने, बिजुलीको करेन्ट लाग्ने, यान्त्रिक/सवारी दुर्घटना, अङ्गभङ्ग हुने आदि हुन्। आयोजना निर्माणको सयमयमा निर्माणस्थलमा व्यवसायिक स्वास्थ्य र सुरक्षा जोखिम निर्माण कामदारहरू खास गरी मजदुरहरूमा उच्च रहन्छ। यस्तै धूलो, ध्वनि तथा वायु प्रदुषण, श्रम शिविरमा उचित आवास, स्वच्छ खानेपानी तथा चर्पीको अभाव, सरसफाईको कमि, अव्यवस्थित श्रम शिविर तथा भन्डारकक्ष, कमजोर फोहोरमैला व्यवस्थापन आदि कारणले गर्दा कामदारहरुको स्वास्थ्य जोखिममा पर्न सक्ने सम्भावना बढी हुन्छ। *यो प्रभाव प्रभाव प्रत्यक्ष, स्थलगत, उच्च परिमाणको मध्यमकालीन अवधिको हुनेछ।*

ख. लैंगिक असमानता र बालश्रम

निर्माण कार्यमा संलग्न पुरुष तथा महिला श्रमिकको समान काममा पारिश्रमिकमा असमानता हुन सक्ने तथा निर्माण कार्यस्थलमा विभिन्न कामहरूका लागि न्यून ज्यालादारीमा बालश्रमको प्रयोग हुने सम्भावना रहेको देखिन्छ। *परिकल्पित प्रभाव अप्रत्यक्ष, स्थलगत, न्यून परिमाणको र अल्पकालीन अवधिको हुनेछ।*

ग. श्रमिक तथा स्थानीय वासिन्दा बीच झैझगडा

आयोजना निर्माणको क्रममा ठुलो संख्यामा श्रमिकहरुको आवश्यकता हुनेछ। अधिकांश श्रमिकहरु आयोजना क्षेत्र देखि बाहिरका हुनेछन। अधिक बाहिरी कामदारहरुको उपस्थितिले बढ्ने आर्थिक तथा अन्य गतिविधिसँगै मानिसहरुको व्यवहारमा परिवर्तन हुन सक्छ (जस्तै; जाँड/रक्सी पिउने, जुवा खेल्ने, लागुऔषध सेवन र अपराधिक गतिविधि आदि)। यसकारण यस क्षेत्रको सामाजिक सद्भावलाई असर गरी स्थानीय बासिन्दा र बाहिरी कामदारको बीचमा सेवा सुबिधा (स्वास्थ्य र औषधि, यातायात, विद्युत, खानेपानी) को प्रयोगमा असमझदारी सृजना भई झगडा/कलह वा मन-

मुटावको अवस्था सृजना हुन सक्नेछ। यसले स्थानीय व्यक्तिहरू र गैर स्थानीय श्रमशक्तिको बीचमा कलहको स्रोत पनि हुन सक्छ। *यो प्रभावको प्रकृति प्रत्यक्ष, परिमाणमा मध्यम, सीमामा स्थानीय र अवधिमा अल्पकालीन हुनेछ।*

घ. सरुवा रोगको संक्रमण

पर्याप्त स्थान र स्वच्छताको अवस्था प्रदान नगरेमा कामदारहरूको स्वास्थ्य खतरामा हुन सक्छ। गुणस्तरहिन खाना र पानी आपूर्तिले दक्ष तथा अदक्ष जनशक्तिहरुको स्वास्थ्य अवस्थालाई झनै हानी पुर्याउने छ। यस बाहेक पानीजन्य रोगका कारण कामदारको स्वास्थ्यमा असर पर्ने छ। साथै, यदि आयोजना क्षेत्रको सरसफाईको अवस्थालाई राम्रोसँग ध्यान दिएन भने पानीले सार्ने रोगहरूको महामारी पनि आयोजना क्षेत्र भित्रै सम्भावित हुन्छ। *यो प्रभावको प्रकृति प्रत्यक्ष, परिमाणमा उच्च, सीमामा स्थानीय र अवधिमा अल्पकालीन हुनेछ।*

ङ. उच्च ट्राफिकले सडक जाम तथा सडक दुर्घटनाको जोखिम

प्रस्तावित आयोजना क्षेत्रमा यात्राको लागि विद्यमान अवस्थामा हेभी ट्रक, लाइट ट्रक, बस, कार, मोटरसाइकल, ट्राक्टर जस्ता सवारी साधनहरुको प्रयोग भएको पाइन्छ। आयोजना निर्माणको क्रममा विद्यमान सडक खण्डमा (मदन भण्डारी राजमार्ग) यातायातमा अवरुद्ध भई ट्राफिक जामको समस्या सृजना हुन सक्नेछ। *यो प्रभावको प्रकृति प्रत्यक्ष, परिमाणमा मध्यम, सीमामा स्थलगत र अवधिमा अल्पकालीन अवधिको हुनेछ।*

च. निर्माणस्थलमा दुर्घटनाको जोखिम

निर्माणस्थलमा ठूला औजार तथा मेशिनहरूको प्रयोग हुने हुँदा निर्माणस्थल सधैं जोखिमपूर्ण रहन्छ। यस्तै निर्माणस्थलमा कार्यरत मजदुर पनि दुर्घटनामा पर्ने जोखिम उच्च रहन्छ। निर्माणस्थलमा चौपाया तथा अनधिकृत व्यक्ति विशेषत बालबालिकाको प्रवेश अत्यन्तै जोखिमपूर्ण अवस्था हो। यस्तै निर्माणस्थलमा यदि खाल्डाखुल्डी यसै छोडे वर्षाको समयमा त्यस्तो खाल्डाखुल्डीमा पानी जम्न गई दुर्घटनाको जोखिम हुन सक्छ। *यो प्रभावको प्रकृति प्रत्यक्ष, परिमाणमा मध्यम, सीमामा स्थलगत र अवधिमा अल्पकालीन अवधिको हुनेछ।*

छ. स्वास्थ्य, ऊर्जा, खानेपानी आपूर्ति जस्ता पूर्वाधारका स्रोतहरू माथि पर्न सक्ने दबाब

कामदारहरूको बसाईसराईले गर्दा सिमित क्षमता भएको सुविधाहरू जस्तै पानी, जल निकास, शौचालय, दूरसंचार, फोहोर व्यवस्थापन, स्वास्थ्य सेवा, यातायात, स्थानीय बजार आदि आवश्यक सेवाहरूमा दबाव सृजना गर्दछ। आयोजना क्षेत्र भित्र रहेका सार्वजनिक संरचनाहरूमा पनि असर पर्नेछ। *यो प्रभावको प्रकृति प्रत्यक्ष, परिमाणमा मध्यम, सीमामा स्थानीय र अवधिमा मध्यम अवधिको हुनेछ।*

ज. उपभोग्य वस्तुहरूको बजार मूल्यमा हुन सक्ने वृद्धि

निर्माण चरणमा मानिसहरुको आवतजावतमा वृद्धि भएसँगै आयोजना क्षेत्रमा खाद्यान्न, लत्ताकपडा जस्ता उपभोग्य वस्तुहरूको बजार मूल्यमा वृद्धि हुनेछ। यसले आयोजना क्षेत्रमा बसोबास गर्ने आर्थिक स्थिति कमजोर भएका स्थानीयको जीविकोपार्जनमा नकारात्मक प्रभाव पार्नेछ। *यो प्रभावको प्रकृति प्रत्यक्ष, परिमाणमा मध्यम, सीमामा स्थानीय र अवधिमा मध्यम अवधिको हुनेछ।*

झ. स्थानीय र कामदारहरूले उठाएको गुनासो

निर्माण चरणमा निर्माण कार्यको गुणस्तर तथा स्थानीय वातावरणमा परेको प्रभावहरूबारे र नयाँ आउन सक्ने थप वातावरणीय मुद्दाहरू समयमै व्यवस्थापन नभएमा स्थानीय वातावरणमा असर पर्ने देखिन्छ। *यो प्रभावको प्रकृति प्रत्यक्ष, परिमाणमा मध्यम, सीमामा स्थलगत र अवधिमा अल्पकालीन अवधिको हुनेछ।*

७.२.२ सञ्चालन चरण

७.२.२.१ भौतिक वातावरण

क. भू-उपयोगमा हुने परिवर्तन

आयोजना संचालनको क्रममा प्राकृतिक रुपमा रहेको कूल १४.०५ हे. जमिन तालिम केन्द्रका अवयवहरु (प्रतीक्षालय ब्लक, क्वार्टर गार्ड ब्लक, ब्यारेक ब्लक, मेस ब्लक, पाहुना घर, अडिटोरियम हल/बैठक हल, इन्चार्ज क्वार्टर, वरिष्ठ अधिकारी क्वार्टर, शौचालय ब्लक, कक्षा कोठा हल, वेयर हाउस, अस्पताल भवन, पारिवारिक एकाइ (Family Unit), क्यान्टीन, जिम हल, ठूलो बहुउद्देश्यीय हल, सानो बहुउद्देश्यीय हल, सिमुलेशन ब्लकहरू (Simulation blocks), फोटोग्राफी तथा कम्प्युटर प्रयोगशाला, ई-लाइब्रेरी, तालिम केन्द्र कार्यालय) को हुने भएकोले भू-उपयोगमा परिवर्तन हुने देखिन्छ। *यो प्रभावको प्रकृति प्रत्यक्ष, परिमाणमा मध्यम, सीमामा स्थलगत र अवधिमा दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

ख. वायु प्रदूषण

आयोजना संचालनमा आएपछि सामग्री ढुवानी गर्ने ट्रक तथा कन्टेनर संचालन हुने हुँदा नजिकको बस्ती क्षेत्रमा वायुको गुणस्तरमा असर पर्ने देखिन्छ। प्रस्तावित तालिम केन्द्र संचालन भएपछि सवारीसाधनको चाप तथा आवतजावतले धुँवाको सम्भावना रहे पनि यसले वायुको गुणस्तरमा उल्लेख्य असर गर्ने सम्भावना कम रहन्छ। *यो प्रभावको प्रकृति प्रत्यक्ष, परिमाणमा न्यून, सीमामा स्थानीय र अवधिमा दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

ग. ध्वनि प्रदूषण

आयोजन स्थल घना वस्तीभन्दा पर रहेको आयोजना भएको हुनाले आयोजना संचालनको क्रममा खासै ध्वनि प्रदूषणको समस्या नहुने भएता पनि सामग्री ढुवानी गर्ने ट्रक संचालन हुने हुँदा बाटो वरिपरिको वस्ती क्षेत्रमा ध्वनि प्रदूषण हुने सम्भावना रहन्छ। *यो प्रभावको प्रकृति प्रत्यक्ष, परिमाणमा मध्यम, सीमामा स्थानीय र अवधिमा दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

घ. वर्षातको पानीको व्यवस्थापन

संरचना निर्माणको क्रममा तथा आयोजना निर्माणको क्रममा उचित ढल व्यवस्थापन हुन नसकेको खण्डमा बर्षातको समयमा संरचना स्थल वरिपरीका स्थानबाट संकलन हुने पानीको कारणले पानी जम्ने, ढल व्यवस्थापनमा समस्या हुन सक्ने देखिन्छ । *यो प्रभावको प्रकृति प्रत्यक्ष, परिमाणमा न्यून, सीमामा स्थलगत र अवधिमा दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

ङ. जमिनमुनिको पानीको सतह तथा रीचार्जमा असर

आयोजना स्थलमा कंक्रिटको सतह तथा अन्य भौतिक संरचना निर्माण हुदाँ संरचना बन्नु भन्दा पहिला हुने पानीको री-चार्जमा कमि हुने हुनाले जमीन मुनिको पानीमा तथा निरन्तर रुपमा भैरहेको रिचार्ज कार्यमा असर पर्ने देखिन्छ। *यो प्रभावको प्रकृति प्रत्यक्ष, परिमाणमा मध्यम, सीमामा स्थलगत र अवधिमा दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

च. रङ्ग रसायन, तेल, ग्रीज आदिको चुहावटको असर

तालिम केन्द्र संचालनको क्रममा रङ्ग, रसायन, तेल, ग्रीज आदि पनि भण्डारण गरेर राख्नु पर्ने हुन्छ। यसरि भण्डारण गरेको स्थानबाट रंग. रसायन, तेल, ग्रिज आदि चुहावट हुन सक्ने र त्यसले नजिकको पानीको श्रोतमा प्रदुषण गराउने सम्भावना रहन्छ। *यो प्रभावको प्रकृति प्रत्यक्ष, परिमाणमा न्यून, सीमामा स्थलगत र अवधिमा दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

छ. ठोस फोहर व्यवस्थापन

संचालन चरणमा प्रस्तावित आयोजनाबाट दैनिक ३७७.५२ किलोग्राम/दिन (१०००*३१७ ग्राम/व्यक्ति/दिन = ६३.४ किलोग्राम/दिन) र/वा दैनिक रूपमा १७७,५२ किलोग्राम जैविक जैविक फोहोर उत्पादन गर्ने अपेक्षा गरिएको छ । *यो प्रभावको प्रकृति प्रत्यक्ष, परिमाणमा मध्यम, सीमामा स्थलगत र अवधिमा दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

ज. फोहर पानी र ढल व्यवस्थापन

संरचना संचालनको क्रममा विभिन्न किसिमका क्रियाकलाप कार्यबाट निस्किने तरल पदार्थ पानीका श्रोतमा मिसिन सक्ने सम्भावना देखिन्छ । *यो प्रभावको प्रकृति प्रत्यक्ष, परिमाणमा मध्यम, सीमामा स्थानीय र अवधिमा दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

झ. ट्राफिक व्यवस्थापन

तालिम केन्द्रमा कार्यरत कर्मचारी, प्रशिक्षक तथा तालिमार्थीहरूको दैनिक आवागमनका कारण नजिकका सडकहरूमा सवारी चाप वृद्धि भई विशेष गरी बिहान र साँझका समयमा ट्राफिक भीड तथा जामको सम्भावना रहन्छ। साथै, आपूर्ति तथा सेवा सम्बन्धी सवारी साधनहरूको आवागमनले थप दबाब सिर्जना गर्न सक्छ। यदि पर्याप्त पार्किङ सुविधा उपलब्ध नगराइएमा सडक छेउमा अव्यवस्थित पार्किङका कारण यातायात सञ्चालनमा अवरोध उत्पन्न हुन सक्छ। *यो प्रभावको प्रकृति प्रत्यक्ष, परिमाणमा मध्यम, सीमामा स्थानीय र अवधिमा दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

ञ. ऊर्जा उपयोगमा वृद्धि

तालिम केन्द्र संचालनको क्रममा त्यस स्थानमा बिद्युत ऊर्जाको मागमा वृद्धि हुनेछ जसले गर्दा नजिकको बिद्युत प्राधिकरणको वितरण केन्द्रमा चाप पर्न सक्दछ जसले गर्दा नजिकको बस्तीमा बिद्युत आपूर्तिको समस्या उत्पन्न हुन सक्दछ यद्दपी देशमा भविष्यमा विद्युत उत्पादनमा हुने वृद्धि संगै यो समस्या कम हुँदै जाने छ। *यो प्रभावको प्रकृति प्रत्यक्ष, परिमाणमा मध्यम, सीमामा स्थानीय र अवधिमा दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

७.२.२.२ जैविक वातावरण

क. वन क्षेत्रको कमि

यस आयोजना संचालनका लागि १४.०५ हे. वन क्षेत्र प्रयोग हुने र यस आयोजना निर्माण तथा संचालन हुँदा वन क्षेत्र तालिम केन्द्रलाई हस्तान्तरण हुने हुँदा उक्त वन क्षेत्र कटौती हुने हुँदा वन क्षेत्रमा कमि हुने छ । *यो प्रभावको प्रकृति प्रत्यक्ष, परिमाणमा मध्यम, सीमामा स्थलगत र अवधिमा दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

ख. वन्यजन्तु, गै.का.व.पै. र अन्य वन श्रोतको अवैध सिकार तथा व्यापार

आयोजना संचालनको क्रममा नजिकैको सामुदायिक वनबाट त्यहाँको पैदावार घाँस, दाउरा र गै.का.व.पै. लगायत जंगली जनावरको अबैध सिकार तथा संकलनको कार्य बढावा पुग्ने अवस्था सृजना हुन सक्छ। स्थानीय वासिन्दा बाहेक अन्य आगन्तुकहरूबाट समेत अवैध रुपमा संकलन वितरण तथा व्यापारको अवस्था समेत सिर्जना हुने हुनाले जैविक वातावरणमा नकारात्मक प्रभाव पार्न सक्छ। *यो प्रभावको प्रकृति प्रत्यक्ष, परिमाणमा मध्यम, सीमामा स्थानीय र अवधिमा दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

ग. ध्वनि प्रदूषण तथा अन्य प्रदूषणले वन्यजन्तुमा पर्ने अवरोध

यस आयोजना संचालनका लागि प्रस्ताव गरिएको क्षेत्र वरिपरी वन क्षेत्र रहेको हुनाले आयोजना कार्यान्वयन हुँदा ध्वनि प्रदूषण तथा अन्य प्रदूषणले वन्यजन्तुमा केहि मात्रामा अवरोध पर्ने देखिन्छ। *यो प्रभावको प्रकृति प्रत्यक्ष, परिमाणमा मध्यम, सीमामा स्थानीय र अवधिमा दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

घ. वन्यजन्तुमा पर्ने प्रभाव

यस आयोजना संचालनका लागि प्रस्ताव गरिएको क्षेत्र वन क्षेत्रमा प्रस्ताव गरिएको हुनाले आयोजना कार्यान्वयन हुँदा १४.०५ हे. वन क्षेत्र नष्ट हुने तथा आयोजना स्थलमा वन्यजन्तुको क्रियाकलाप हुने भएको र यस वन क्षेत्र वन्यजन्तुको राम्रो वासस्थानको रुपमा रहेकोले यस आयोजना संचालन हुँदा वन्यजन्तुको चालमा तथा वासस्थानको विखण्डन जस्ता प्रभावहरू पार्ने सम्भावना रहेको देखिन्छ। *यो प्रभावको प्रकृति प्रत्यक्ष, परिमाणमा मध्यम, सीमामा स्थानीय र अवधिमा दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

ङ. मिचाहा र बाहिय जातका जीव र वनस्पतिको आगमन

यस प्रस्तावित आयोजनामा ढुवानी संग सम्बन्धित आयोजना भएकोले ढुवानीको क्रममा नयाँ प्रजातिको वोटविरुवाका तथा जीव जन्तुहरुको आगमनको कारणले वाह्य जातका जीव र वनस्पतिको आगमन हुनसक्ने देखिन्छ जसले वरिपरिको रैथाने जीवजन्तुलाई असर पुर्याउने सम्भावना रहन्छ। *यो प्रभावको प्रकृति प्रत्यक्ष, परिमाणमा मध्यम, सीमामा स्थानीय र अवधिमा दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

च. मानव र वन्यजन्तु विचको द्वन्द

यस आयोजना संचालनका लागि प्रयोग हुने वन क्षेत्रमा खरायो, दुम्सी, वन बिरालो, मलसाँप्रो, रतुवा मृग, बँदेल जस्ता वन्यजन्तु पाइने भएकोले यदाकदा कर्मचारी र वन्यजन्तुको आवतजावतको क्रममा मानव र वन्यजन्तु विच द्वन्द सिर्जना हुन सक्दछ। *यो प्रभावको प्रकृति प्रत्यक्ष, परिमाणमा न्यून, सीमामा स्थलगत र अवधिमा दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

७.२.२.३ सामाजिक-आर्थिक वातावरण

क. व्यावसायिक स्वास्थ्य र सुरक्षा जोखिमहरू

व्यवसायिक स्वास्थ्य र सुरक्षा जोखिम अन्तर्गत उचाईबाट खसेर लड्ने, चोटपटक लाग्ने, बिजुलीको करेन्ट लाग्ने, यान्त्रिक/सवारी दुर्घटना, अंगभंग हुने आदि हुन्। आयोजना सञ्चालनको सयमयमा निर्माण चरण भन्दा व्यवसायिक स्वास्थ्य र सुरक्षा जोखिम कर्मचारी/कामदारहरूमा कम रहन्छ। तर पनि सञ्चालन तथा मर्म्मतको बेला यस्ता जोखिम रही रहन्छन्। *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, न्यून परिमाण, सिमामा स्थलगत र दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

ख. सरूवा रोगको संक्रमण

सञ्चालन चरणमा आयोजना स्थल, यसको शौचलाय, भान्साघर लगायत संरचना संधै सफा र स्वच्छ राख्न जरुरी हुन्छ। अन्यथा हैजा, झाडापखला, आँउ लगायत संक्रमण फैलिने जोखिम रहन्छ। यस्तै लामखुट्टे, झिंगा, आदिले औलो, डेंगु आदि सरूवा रोग फैलिने जोखिम रहन्छ। त्यसैले आयोजनाको आवासीय लगायत संरचनाहरूमा सम्भव भएसम्म झ्याल ढोकाहरूमा जाली खापाहरू समेत प्रयोग गरी लामखुट्टे, झिंगा, साङला नपस्ने खालको बनाउन जरूरी छ। यस्तै सरसफाइमा विशेष ख्याल राख्नपर्ने देखिन्छ। *साथै,* आयोजना संचालनको क्रममा तालिम केन्द्रमा आउने व्यक्तिहरूको उपस्थितिका कारणले समेत सरुवारोग आउने र फैलन सक्ने सम्भावना हुन सक्ने देखिन्छ। यो बाधा सामान्य खालको भएपनि विशेष गरी आपतकालीन अवस्थामा गम्भीर समस्या पैदा गर्न सक्छ। *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाण, सिमामा स्थलगत र दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

ग. स्थानीय धर्म संस्कृतिमा प्रभाव

आयोजना संचालन भए पश्चात फरक फरक क्षेत्रबाट फरक फरक मूल्य मान्यता सहितका फरक प्रवृतिका व्यक्तिहरूको आगमन हुनेछ । यस्तो अवस्थामा ति बाहिरिया व्यक्तिहरूको प्रभावमा स्थानीय धर्म, संस्कृति, तथा परम्परामा मासिने वा परिवर्तन हुने खतरा हुन्छ। *यो प्रभाव अप्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाण, सिमामा स्थलगत र दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

घ. सार्वजनिक सुविधामा बढ्ने चाप

आयोजना संचालनको क्रममा त्यहाँ अवस्थित सार्वजनिक सेवा सुविधाका साधनको प्रयोग गर्ने जनसंख्यामा उल्लेख्य रुपमा वृद्धि हुन सक्ने देखिन्छ । खानेपानी, सडक, बजार क्षेत्रमा चाप बढ्न गई स्थानीय व्यक्तिहरू आधारभूत सेवा र सुविधाबाट वञ्चित हुन सक्छन्। यो बाधा सामान्य खालको भएपनि नयाँ विकास र व्यवस्थापान नभएसम्म विशेष गरी आपतकालीन अवस्थामा गम्भीर समस्या पैदा गर्न सक्छ। *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाण, सिमामा स्थानीय र दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

ङ. कोलाहल तथा सामाजिक समस्या

आयोजना संचालनको क्रममा त्यहाँ व्यवासायिक अवसर तथा तालिम केन्द्रको संचालनसँग सम्वन्धित अन्य व्यक्तिहरुको उपस्थितिका कारणले जनसंख्यामा उल्लेख्य रुपमा वृद्धि हुन सक्ने देखिन्छ। यसका कारणले स्थानीय क्षेत्रमा ति जनसंख्यालाई आवश्यक सेवा सुविधाको नयाँ विकास र व्यवस्थापान नभएसम्म आन्तरिक प्रतिस्पर्धाले कोलाहलको अवस्था र सामाजिक समस्याको वृद्धि हुन सक्ने सम्भावाना रहन्छ *। यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाण, सिमामा स्थानीय र दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

च. Gun Firing सम्बन्धी प्रभाव

आयोजना संचालनको क्रममा तालिम गर्ने क्रममा gun firing गर्दा नजिकका बासिन्दामा भय, त्रास तथा असुरक्षाको भाव सिर्जना हुन सक्नेछ। यसले मानसिक तनाव तथा दीर्घकालीन मनोवैज्ञानिक असर गर्न सक्दछ । साथै, Gun Firing मा उत्पन्न हुने उच्च ध्वनिका कारण प्रशिक्षार्थी तथा कर्मचारीमा श्रवण शक्ति ह्रास (Hearing Loss) हुन सक्नेछ । *यो प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाण, सिमामा स्थानीय र दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

छ. सांस्कृतिक सम्पदामा असर

आयोजना संचालनको क्रममा त्यहाँको जनसंख्यामा उल्लेख्य रुपमा वृद्धि हुन सक्ने र विभिन्न किसिमका मान्छेहरू आउन सक्ने देखिन्छ । फरक धरातलमा आइपुगेका व्यक्तिहरूलाई स्थानीय सम्पदाको ज्ञान र त्यसको महत्वको जानकारी नहुन सक्छन् । यसका कारणले जानी नजानी सांस्कृतिक सम्पदामा व्यवस्थापनमा बाधा र नकारात्मक असर पुग्न सक्छ र वैमनस्यताको अवस्था सृजना हुनसक्छ। *यो प्रभाव अप्रत्यक्ष प्रकृति, न्यून परिमाण, सिमामा स्थलगत र दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।*

तालिका ७.४:अनुकूल प्रभावहरूको तह निर्धारण र मूल्याङ्कन

क्र. सं	अनुकूल प्रभावहरू	प्रभावको तह निर्धारण					प्रभावको स्तर
		प्रकृति	परिमाण	सीमा	अवधि	जम्मा अङ्कमान	
निर्माण चरण							
सामाजिक-आर्थिक वातावरण							
१.	रोजगारीको अवसर	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	अल्पकालीन (०५)	४५	मध्यम
२.	प्राविधिक सीप तथा क्षमता अभिवृद्धि	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन (२०)	६०	मध्यम
३.	स्थानीयस्तरमा आर्थिक क्रियाकलापमा वृद्धि	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन (२०)	६०	मध्यम
४.	जग्गा जमिनको मूल्यमा वृद्धि	अप्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन (२०)	६०	मध्यम
सञ्चालन चरण							
जैविक वातावरण							
१.	हरियाली प्रर्वद्धन	प्रत्यक्ष	उच्च (६०)	स्थलगत (१०)	दीर्घकालीन (२०)	९०	उच्च
सामाजिक-आर्थिक वातावरण							
१.	रोजगारीको अवसर	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन (२०)	६०	मध्यम
२.	प्रस्तावित क्षेत्र वरपर आर्थिक क्रियाकलापमा वृद्धि	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन (२०)	६०	मध्यम
३.	स्थानीयस्तरमा आर्थिक क्रियाकलापमा वृद्धि	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	क्षेत्रीय (६०)	दीर्घकालीन (२०)	१००	उच्च
४.	सामुदायिक विकास कार्यक्रम बाट प्राप्त हुने लाभहरू	अप्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन (२०)	६०	मध्यम
५.	बजारको विकास	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन (२०)	६०	मध्यम

तालिका ७.५: प्रतिकूल प्रभावहरूको तह निर्धारण र मूल्याङ्कन

क्र.सं	प्रतिकूल प्रभावहरू	प्रभावको तह निर्धारण					प्रभावको स्तर
		प्रकृति	परिमाण	सीमा	अवधि	जम्मा अङ्कमान	
निर्माण चरण							
भौतिक वातावरण							
१.	स्थालाकृति र भू-परिदृश्यमा परिवर्तन	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थलगत (१०)	दीर्घकालीन (२०)	५०	मध्यम
२.	भू-उपयोगमा परिवर्तन	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थलगत (१०)	दीर्घकालीन (२०)	५०	मध्यम
३.	कामदार शिविरबाट उत्पन्न हुने ठोस तथा तरल फोहरको व्यवस्थापन	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थलगत (१०)	अल्पकालीन (०५)	३५	न्यून
४.	निर्माणजन्य सामग्रीको भण्डारणबाट हुने प्रभाव	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थलगत (१०)	अल्पकालीन (०५)	३५	न्यून
५.	वायु प्रदूषण (वायुको गुणस्तरमा ह्रास)	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	अल्पकालीन (०५)	४५	न्यून
६.	भूमिगत जल प्रदूषण	अप्रत्यक्ष	निम्न (१०)	स्थानीय (२०)	अल्पकालीन (०५)	३५	न्यून
७.	सतही जल प्रदूषण	प्रत्यक्ष	निम्न (१०)	स्थानीय (२०)	अल्पकालीन (०५)	३५	न्यून
८.	जल निकासमा अवरोध	अप्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	अल्पकालीन (०५)	४५	न्यून
९.	ध्वनि प्रदूषण	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	अल्पकालीन (०५)	४५	न्यून
१०.	यातायातमा चाप	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	मध्यमकालीन (१०)	५०	मध्यम
११.	निर्माण सामग्रीको ढुवानीबाट पहुँच मार्गमा पर्ने प्रभाव सम्बन्धी सवाल	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	अल्पकालीन (०५)	४५	न्यून
रासायनिक वातावरण							
१.	जमिनको सतही माटो तथा पानीको गुणस्तरमा आउने ह्रासः	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	मध्यमकालीन (१०)	५०	मध्यम
जैविक वातावरण							
१.	वन क्षेत्रको विनास	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थलगत (१०)	दीर्घकालीन (२०)	५०	मध्यम
२.	रुख विरुवा तथा वनस्पतिको क्षति	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थलगत (१०)	दीर्घकालीन (२०)	५०	मध्यम

क्र.सं	प्रतिकूल प्रभावहरू	प्रभावको तह निर्धारण					प्रभावको स्तर
		प्रकृति	परिमाण	सीमा	अवधि	जम्मा अङ्कमान	
३.	आयोजना क्षेत्रका वन्यजन्तु तथा वनस्पतिमा पर्न सक्ने असरहरू	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थलगत (१०)	दीर्घकालीन (२०)	५०	मध्यम
४.	वन्यजन्तुको आवतजावत तथा बसाइ सराइमा पर्न सक्ने असर	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थलगत (१०)	अल्पकालीन (१०)	४०	न्यून
५.	वन क्षेत्र तथा वन सम्पदामा पर्ने चाप	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थलगत (१०)	दीर्घकालीन (२०)	५०	मध्यम
६.	दाउरा सोत्तर संकलन तथा चरिचरण क्षेत्रको अभाव	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थलगत (१०)	दीर्घकालीन (२०)	५०	मध्यम
७.	वन्यजन्तु, गै.का.व. पै. र अन्य वन श्रोतको अवैध सिकार तथा व्यापार	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थलगत (१०)	दीर्घकालीन (२०)	५०	मध्यम
८.	मानव (कामदार/मजदुर) र वन्यजन्तु विचको द्वन्द	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थलगत (१०)	अल्पकालीन (१०)	४०	न्यून
९.	दाउराका लागि कामदार / मजदुरबाट हुन सक्ने वन विनाश	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थलगत (१०)	अल्पकालीन (१०)	४०	न्यून
१०.	आगलागी तथा डढेलो	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थलगत (१०)	अल्पकालीन(१०)	४०	न्यून
सामाजिक-आर्थिक वातावरण							
१.	व्यावसायिक स्वास्थ्य र सुरक्षा जोखिमहरू	प्रत्यक्ष	उच्च (६०)	स्थलगत (१०)	मध्यकालीन (१०)	८०	उच्च
२.	लैंगिक असमानता र बालश्रम	अप्रत्यक्ष	न्यून (१०)	स्थलगत (१०)	अल्पकालीन (०५)	२०	न्यून
३.	श्रमिक तथा स्थानीय वासिन्दा बीच झैझगडा	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	अल्पकालीन (०५)	४५	न्यून
४.	सरूवा रोगको संक्रमण	प्रत्यक्ष	उच्च (६०)	स्थानीय (२०)	अल्पकालीन (०५)	८५	उच्च

क्र.सं	प्रतिकूल प्रभावहरू	प्रभावको तह निर्धारण					प्रभावको स्तर
		प्रकृति	परिमाण	सीमा	अवधि	जम्मा अङ्कमान	
५.	उच्च ट्राफिकले सडक जाम तथा सडक दुर्घटनाको जोखिम	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थलगत (१०)	अल्पकालीन (०५)	३५	न्यून
६.	निर्माणस्थलमा दुर्घटनाको जोखिम	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थलगत (१०)	अल्पकालीन (०५)	३५	न्यून
७.	स्वास्थ्य, ऊर्जा, खानेपानी आपूर्ति जस्ता पूर्वाधारका स्रोतहरू माथि पर्न सक्ने दबाब	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	मध्यकालीन (१०)	५०	मध्यम
८.	उपभोग्य वस्तुहरूको बजार मूल्यमा हुन सक्ने वृद्धि	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	मध्यमकालीन (१०)	५०	मध्यम
९.	स्थानीय र कामदारहरूले उठाएको गुनासो	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थलगत (१०)	अल्पकालीन (०५)	३५	न्यून
सञ्चालन चरण							
भौतिक वातावरण							
१.	भू-उपयोगमा हुने परिवर्तन	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थलगत (१०)	दीर्घकालीन (२०)	५०	मध्यम
२.	वायु प्रदूषण	प्रत्यक्ष	निम्न (१०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन (२०)	५०	मध्यम
३.	ध्वनि प्रदूषण	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन (२०)	६०	मध्यम
४.	वर्षातको पानीको व्यवस्थापन	प्रत्यक्ष	न्यून (१०)	स्थलगत (१०)	दीर्घकालीन (२०)	४०	न्यून
५.	मिनमुनिको पानीको सतह तथा री चार्जमा असर	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थलगत (१०)	दीर्घकालीन (२०)	५०	मध्यम
६.	रङ्ग रसायन, तेल, ग्रीज आदिको चुहावटको असर	प्रत्यक्ष	न्यून (१०)	स्थलगत (१०)	दीर्घकालीन (२०)	४०	न्यून
७.	ठोस फोहर व्यवस्थापन	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थलगत (१०)	दीर्घकालीन (२०)	५०	मध्यम
८.	फोहर पानी र ढल व्यवस्थापन	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन (२०)	६०	मध्यम
९.	ट्राफिक व्यवस्थापन	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन (२०)	६०	मध्यम
१०.	ऊर्जा उपयोगमा वृद्धि	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन (२०)	६०	मध्यम
जैविक वातावरण							

क्र.सं	प्रतिकूल प्रभावहरू	प्रभावको तह निर्धारण					प्रभावको स्तर
		प्रकृति	परिमाण	सीमा	अवधि	जम्मा अङ्कमान	
१.	वन क्षेत्रको कमि	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थलगत (१०	दीर्घकालीन (२०)	५०	मध्यम
२.	वन्यजन्तु, गै.का.व.पै. र अन्य वन श्रोतको अवैध सिकार तथा व्यापार	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन (२०)	६०	मध्यम
३.	ध्वनि प्रदूषण तथा अन्य प्रदूषणले वन्यजन्तुमा पर्ने अवरोध	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन (२०)	६०	मध्यम
४.	वन्यजन्तुको चालमा पर्न सक्ने असर तथा वासस्थानको विखण्डन	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन (२०)	६०	मध्यम
५.	मिचाहा र बाहिय जातका जीव र वनस्पतिको आगमन	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन (२०)	६०	मध्यम
६.	मानव र वन्यजन्तु विचको द्वन्द	प्रत्यक्ष	न्यून (१०)	स्थलगत (१०	दीर्घकालीन (२०)	४०	न्यून
सामाजिक आर्थिक वातावरण							
१.	व्यावसायिक स्वास्थ्य र सुरक्षा जोखिमहरू	प्रत्यक्ष	न्यून (१०)	स्थलगत (१०)	दीर्घकालीन (२०)	४०	न्यून
२.	सरूवा रोगको संक्रमण	प्रत्यक्ष	न्यून (१०)	स्थलगत (१०)	दीर्घकालीन (२०)	४०	न्यून
३.	स्थानीय धर्म संस्कृतिमा प्रभाव	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थलगत (१०)	दीर्घकालीन (२०)	५०	मध्यम
४.	सार्वजनिक सुविधामा बढ्ने चाप	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन (२०)	६०	मध्यम
५.	विपद व्यवस्थापन	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थलगत (१०)	दीर्घकालीन (२०)	५०	मध्यम
६.	जनसंख्या वृद्धि. कोलाहल तथा सामाजिक समस्या	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन (२०)	६०	मध्यम
७.	Gun Firing सम्बन्धी प्रभाव	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन (२०)	६०	मध्यम
८.	सांस्कृतिक सम्पदामा असर र वैमनस्यता	प्रत्यक्ष	न्यून(१०)	स्थलगत (१०)	दीर्घकालीन (२०)	४०	न्यून

परिच्छेद ८. अनुकूल प्रभाव अभिवृद्धि तथा प्रतिकूल प्रभाव न्यून गर्ने उपाय

प्रस्तावित आयोजना कार्यान्वयन गर्दा आयोजना क्षेत्रमा दुवै सकारात्मक तथा नकारात्मक प्रभाव हुन सक्छन र कुनै पनि आयोजना निर्माण तथा संचालन गर्दा त्यसले वातावरणमा पार्ने अनुकूल प्रभाव अभिवृद्धिकरण र प्रतुकूल प्रभाव न्यूनीकरण गर्ने उपायहरु अवलम्बन गर्नु अति आवश्यक हुन्छ। वातावरणीय व्यवस्थापन योजना अन्तर्गत प्रस्तावित आयोजना कार्यान्वयन गर्दा प्रस्ताव कार्यान्वयन क्षेत्रको वातावरणमा पर्न सक्ने प्रतिकूल प्रभाव हटाउने वा न्यूनीकरण गर्ने र अनुकूल प्रभावलाई अभिवृद्धिकरण गर्न विभिन्न उपायहरु प्रस्तुत गरिएका छन्। वातावरणीय प्रभाव न्यूनीकरणका उपायहरू अपनाउँदा सम्भव भएसम्म प्रभाव हुन नदिने वा प्रतिरोधात्मक (Preventive Measure) र यदि यस्तो सम्भावना नरहेमा प्रभाव न्यूनीकरण गर्ने वा सुधारात्मक उपाय (Corrective Measure) अवलम्बन गर्ने र अन्तिम विकल्पका रूपमा क्षतिपूर्ति प्रदान गर्ने (Compensatory Measure) उपायलाई आत्मसात गरिएको छ। प्रस्तावित आयोजनाबाट सृजित सकारात्मक प्रभावहरूको बढावा साथै नकारात्मक प्रभावहरूको न्यूनीकरण गर्ने वातावरणीय संरक्षणका उपायहरू निर्धारण गरी ती उपायहरू कार्यान्वयन गर्न लाग्ने खर्च समेत यस अध्यायमा उल्लेख गरिएको छ। यस प्रतिवेदनमा उल्लेख भएका सकारात्मक प्रभाव बढोत्तरीकरण तथा प्रभाव न्यूनीकरणका उपायहरू कार्यान्वयन गर्ने दायित्व आयोजना प्रस्तावकको हुनेछ।

८.१ वातावारणीय प्रभावहरू पहिचान, विश्लषेण तथा अभिवृद्धि तथा न्यूनीकरणका उपायरू

प्रस्तावित आयोजना निर्माण र सञ्चालन चरणमा श्रृजित हुने प्रतिकूल प्रभावहरूको न्यूनीकरणका उपायहरू प्रतिरोधात्मक, सुधारात्मक र क्षतिपूर्तिदायक गरी ३ समूहमा वर्गीकरण गरिएको छ ।

क. प्रतिरोधात्मक उपाय (Preventive measures):

प्रस्तावित आयोजनाको कार्यान्वयनबाट हुन सक्ने सम्भावित नकारात्मक प्रभावहरूको असर पर्नु पूर्व विभिन्न किसिमका उपायहरू जस्तै उपयुक्त विकल्पहरूको छनौट, उचित योजना तथा व्यवस्थापन, जनजागरणका कार्यक्रम आदि अपनाउनु नै उपाय भित्र पर्दछ ।

ख. सुधारात्मक उपाय (Corrective measures):

प्रस्तावित आयोजनाको कार्यान्वयनबाट हुन जाने प्रभावहरूलाई उपयुक्त प्रविधि तथा औजारको प्रयोग गरि नकारात्मक प्रभावहरूलाई स्वीकार गर्न सकिने अवस्थामा पुर्याउनु नै सुधारात्मक उपायको मुख्य उद्देश्य हो ।

ग. क्षतिपूर्तिदायक उपाय (Compensatory measures):

प्रस्तावित आयोजनाको कार्यान्वयनबाट हुन जाने क्षतिहरूको सन्दर्भमा रकम तथा अन्य उपयुक्त माध्यमहरूको प्रयोग गरी विभिन्न किसिमका क्षतिहरूको न्यूनीकरण गर्नु नै क्षतिपुर्तिदायक उपाय भित्र पर्दछ ।

सकारात्मक प्रभाव बढोत्तरी तथा न्यूनीकरणका उपायहरू निम्न रूपमा उल्लेख गरिएको छ।

८.२ अनुकूल प्रभाव अभिवृद्धि गर्ने उपायहरू

८.२.१ निर्माण चरण

८.२.१.१ भौतिक वातावरण

क. रोजगारीको अवसर

- प्रस्तावित क्षेत्रमा रोजगारीका लागि उपलब्ध र सम्भव भएसम्म योग्यता, सीप, क्षमता र ईच्छुकताको आधारमा स्थानीय बासिन्दाहरूलाई नै प्राथमिकता दिइनेछ।
- आर्थिक आयआर्जन न्यून भएका स्थानीयहरूलाई रोजगारीमा प्राथमिकता दिने व्यवस्था मिलाइने छ।

ख. प्राविधिक सीप तथा क्षमता अभिवृद्धि

- काममा संलग्न दक्ष श्रमिकबाट अदक्ष श्रमिकलाई डकर्मी, प्लम्बिङ्ग, विजुली जडान तथा मर्मत, पेन्टीङ्ग, वेल्डिङ आदि कार्यको निर्माण समयमै तालिम दिने व्यवस्था मिलाइनेछ। यस कार्यका लागि १५,००,००० रकम व्यवस्था गरिएको छ।

ग. आर्थिक क्रियाकलापमा वृद्धि

- आयोजना निर्माण लागि आवश्यक पर्ने ढुँगा गिट्टी, बालुवा लगायत स्रोत साधनको प्रयोग गर्दा सम्भव भएसम्म स्थानीय स्रोत साधनको प्रयोगलाई प्राथमिकता दिइनेछ।
- यसका साथै, आयोजना संचालन चरणमा मानिसहरुको चहलपहलमा वृद्धि हुने हुँदा उक्त क्षेत्रमा नयाँ किराना पसल, होटल आदिको स्थापना हुने हुँदा स्थानीय समुदायको आर्थिक अवस्थामा सुधार हुनेछ।

८.२.२ सञ्चालन चरण

क. हरियाली प्रर्वद्धन

- सामुदायिक वन क्षेत्रमा हटाउनु पर्ने ७८२ रुखको वन नियमावली, २०७९ बमोजिम ५ गुणा वृक्षारोपण गर्दा आयोजना क्षेत्रमा हरियाली प्रर्वद्धन हुनेछ।

ख. रोजगारीको अवसर

- सञ्चालन अवधिका लागि आवश्यक जनशक्तिमा सम्भव भएसम्म योग्यता, सीप, क्षमता र ईच्छुकताको आधारमा स्थानीयलाई प्राथमिकतामा राखी रोजगारीको अवसर दिइनेछ।
- आर्थिक आयआर्जन न्यून भएका स्थानीयहरूलाई प्रस्ताव क्षेत्रको वडासँग समन्वय गरी रोजगारीमा प्राथमिकता दिइनेछ।

ग. प्रस्तावित क्षेत्र वरपर आर्थिक क्रियाकलापमा वृद्धि

- प्रस्तावित आयोजना सञ्चालन पश्चात तालिम गतिविधिले गर्दा उल्लेखनीय संख्यामा सो क्षेत्रमा आगन्तुकको आवतजावत हुने र सो क्षेत्रको आर्थिक गतिविधि बढ्ने हुँदा सो सम्बन्धी जानकारी स्थानीयलाई दिने र स्थानीय निकायसँग समन्वय गरी चाहिने जनशक्ति तयार गरिनेछ।

८.३ प्रतिकूल प्रभावहरू न्यूनीकरणका उपाय

८.३.१ निर्माण चरण

८.३.१.१ भौतिक वातावरण

क. स्थालाकृति र भू-परिदृश्यमा परिवर्तन

- यस तालिम केन्द्र निर्माणका लागि प्रस्तावित क्षेत्रमा डिजाइन अनुसार हरियाली प्रर्वद्धनको व्यवस्था गरिनेछ।

ख. भू-उपयोगमा परिवर्तन

- आयोजना निर्माणको क्रममा आवश्यक पर्ने अस्थायी सहायक सुविधा (कामदार शिविर, निर्माण सामग्री भण्डारण स्थल) आयोजना क्षेत्र भित्र नै प्रस्ताव गरिएको हुनाले प्रभाव न्यून रहने छ।

ग. कामदार शिविरबाट उत्पन्न हुने ठोस तथा तरल फोहरको व्यवस्थापन

- निर्माणस्थलमा निष्कासन भएको फोहोरमैलालाई खुला रूपमा जलाउन निषेध गरिनेछ।
- फोहोरमैला निष्कासन हुने स्रोतमा जैविक र अजैविक फोहोरको वर्गीकरण गरेर तोकिएको स्थानमा विभिन्न भण्डारण क्षेत्रहरूमा जैविक र अजैविक फोहोरको स्रोत पृथकीकरण।
- पुनः प्रयोग गर्न मिल्ने फोहोरहरू, जस्तै भग्नावशेष, भाँचिएको इँटाका टुक्राहरू, बालुवा, ढुङ्गा, फोहोर सिमेन्ट र बालुवा, मिश्रणलाई जमिन समतल बनाउन रिफिलको रूपमा प्रयोग गरिनेछ।
- निर्माण ब्यबसायीले लामखुट्टे र अन्य कीराहरूको प्रजनन स्थलहरू विरुद्ध रोकथामको उपायको रूपमा शिविरहरूबाट जमिनको निकासको उचित व्यवस्थापन सुनिश्चित गर्नेछ।
- पुनः प्रयोग गर्न मिल्ने फोहोरहरू, जस्तै छोडिएका/प्रयोग गर्न नसकिने र प्याकिङ सामग्रीहरू, स्क्रयाप विक्रेताहरूलाई पठाइने वा बेचिनेछ।
- ग्यारेजबाट उत्पन्न हुने रासायनिक फोहोर चुहावट प्रतिरोधी, र विशेष रूपमा डिजाइन गरिएको कन्टेनरमा सङ्कलन गरिनेछ र सावधानीपूर्वक सिल गरिनेछ।
- निर्माण अवधिभर उचित फोहोर व्यवस्थापनको लागि स्थानीय तहसँग प्रभावकारी समन्वय गरिनेछ।

घ. निर्माणजन्य सामग्रीको भण्डारणबाट हुने प्रभाव

- निर्माण सामग्रीहरु तोकिएको स्थानमा मात्र भण्डारण गरिनेछ।
- निर्माण सामग्रीहरुलाई त्रिपालले ढाकेर राख्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
- इन्धन र रासायनिक पदार्थ भण्डारणको लागि छुट्टै व्यवस्था गरिनेछ।
- यस कार्यका लागि ने.रु. ५०,०००/- प्रस्ताव गरिएको छ।

ङ. वायु प्रदूषण (वायुको गुणस्तरमा ह्रास):

- निर्माण स्थलमा निष्कासन भएको फोहोरमैलालाई खुला रूपमा बाल्न प्रतिबन्ध लगाइनेछ।

- निर्माण सामग्रीलाई त्रिपालले ढाकेर राख्ने व्यवस्था गर्ने तथा निर्माण सामग्री ढुवानी गर्दा त्रिपालले ढाक्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
- निर्माण सामग्री ओसारपसार गर्ने क्रममा उड्ने धुलोको न्यूनीकरणको निमित्त आवश्यक पर्ने स्थानमा पानी छर्कने व्यवस्था गरिनेछ।
- ढुवानीमा सलंग्न साधनको नियमित रूपमा चेक जाँच तथा मर्मत सम्भार गरी निर्माण चरणमा प्रयोगमा ल्याइनेछ।
- वायु प्रदूषण न्यूनीकरणको निमित्त ३,००,०००/- प्रस्ताव गरिएको छ।

च. भूमिगत जल प्रदूषणः

- तेल तथा तरल पदार्थहरुको भण्डारण, परिचालन वा उपयोग गर्दा ढलाने सतह माथि वरिपरी ब्रिम बनाई त्यस्ता पदार्थको बगेर जान नसक्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
- इन्धन र रासायनिक पदार्थहरु भण्डारण गरिएका स्थानमा कन्टेनरहरुमा प्वाल रहे नरहेको वा चुहावटका अन्य कुनै संकेतहरु रहे नरहेको नियमित निरिक्षण गरिनेछ र त्यस्ता प्वालहरुलाई यथासिघ्र टालिनेछ।

छ. सतही जल प्रदूषणः

- निर्माणजन्य सामग्रीको भण्डारणका लागि निर्माण चरणमा आयोजना क्षेत्र भित्र प्रस्ताव गरिएको ठाउँमा पानीको उचित निकास गरी स्थानीय जल प्रदूषण हुन नदिने प्रबन्ध मिलाइनेछ।
- शौचालयको प्रयोगबाट निस्कने फोहोरलाई Septic Tanks मा सावधानी अपनाएर व्यवस्थापन गर्न लगाउने र सोको अनुगमन गरिने छ।

ज. जल निकासमा अवरोध

- वर्षातको समयमा सामानहरू भण्डारण गर्दा कूलो, नाली आदि नपुरिने गरी सामानहरू सुरक्षित रूपमा भण्डारण गरिनेछ।
- वर्षातको समयमा निष्काशन भएको सतही पानीलाई आयोजना क्षेत्रमा Drain को निर्माण गरी नजिकमा रहेको खहरे खोलामा विसर्जन गरिनेछ। यस कार्यका लागि पञ्चपुरी नगरपालिका समन्वय गरिनेछ।

झ. ध्वनि प्रदूषणः

- ध्वनि नियन्त्रणका लागि निर्माण कार्यमा चाहिने हेभी मेसिनरीहरू, भाईब्रेटर लगायत उच्च ध्वनि प्रदूषण गर्ने यन्त्रहरू दिनको समयमा मात्र प्रयोग गरिनेछ।
- निर्माणजन्य सामग्रीको ओसार-पोसार गर्दा प्रेशर हर्नको प्रयोगमा प्रतिबन्ध लगाइनेछ।
- आयोजनामा काम गर्ने कामदारहरुलाई ear muff र ear plug जस्ता सुरक्षा साधन उपलब्ध गराइ सोको प्रयोग अनिवार्य गराइनेछ।

- आयोजना क्षेत्र नजिक रहेका बासिन्दाहरुलाई निर्धारित कार्यहरुको लागि जानकारी दिइनेछ।
- ध्वनी प्रदूषण नियन्त्रण सम्बन्धी आवश्यक चिन्हहरू /होर्डिंग बोर्ड राखिनेछ।यस कार्यका लागि ने.रु ५०,००० प्रस्ताव गरिएको छ।

ञ. यातायातमा चाप

- आयोजनाको निर्माण चरणमा यातायातको चाप न्यूनीकरणको निमित्त स्थानीय महानगरपलिका तथा स्थानीय ट्राफिकसँग समन्वय गरी कार्य संचालन गरिनेछ।

ट. निर्माण सामग्रीको ढुवानीबाट पहुँच मार्गमा पर्ने प्रभाव सम्बन्धी सवाल

- सडक स्तरोन्नतिको क्रममा हुने वायु तथा ध्वनि प्रदूषण सम्बन्धी विषयमा माथि उल्लेखित वायु प्रदूषण तथा ध्वनि प्रदूषण न्यूनीकरण उपायहरु अवलम्बन गरी न्यूनीकरण गरिनेछ ।

८.३.१.२ रासायनिक वातावरण

क. जमिनको सतही माटो तथा पानीको गुणस्तरमा आउने ह्रास

- तेल तथा तरल पदार्थहरुको भण्डारण, परिचालन वा उपयोग गर्दा ठिकसँग र ढलाने सतहमाथि वरिपरी ब्रिम बनाई त्यस्ता पदार्थको बगेर जान नसक्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
- इन्धन र रासायनिक पदार्थहरु भण्डारण गरिएका स्थानमा कन्टेनरहरुमा प्वाल रहे नरहेको वा चुहावटका अन्य कुनै संकेतहरु रहे नरहेको नियमित निरिक्षण गरिनेछ र त्यस्ता प्वालहरुलाई यथासिघ्र टालिनेछ।
- रसायनहरुबाट लाग्न सक्ने आगलागी न्यूनीकरणको लागी आगो निभाउने उपकरण साथै रसायनहरु तोकिएको स्थानमा मात्र भण्डारण गरिनेछ र रसायन भण्डारण स्थलमा धुम्रपान निषेधको सूचना बोर्ड लगाइनेछ ।

८.३.१.३ जैविक वातावरण

क. वन क्षेत्रको विनास

- वन नियमावली, २०७९ को नियम ९३ को उपनियम (१,क) बमोजिम निजी जग्गाको व्यवस्था गर्नको लागि आवश्यक पर्ने अनुसूची_५१ बमोजिमको रकम कोषमा जम्मा गरिनेछ
- वन नियमावली, २०७९ को नियम ९३ को उपनियम २ बमोजिम आयोजनाले प्रयोग गर्ने १४.०५ हे. वन क्षेत्रमा वृक्षारोपण गरी पाँच वर्षसम्म रुख हुर्काउन र सम्भार गर्न अनुसूची-५१ क. बमोजिमको रकम कोषमा जम्मा गरिनेछ ।

ख. रुख विरुवा तथा वनस्पतिको क्षति

- कटान हुने ७८२ वटा रुख/पोलहरुको लागि वन नियमावली, २०७९ को नियम ९३ को उपनियम (१,ख) बमोजिम आयोजना सञ्चालन गर्दा हटाइने रुखको पाँच गुणाको दरले

वृक्षारोपण गरी पाँच वर्षसम्म रुख हुर्काउन तथा सम्भार गर्नको लागि अनुसूची-५१क. बमोजिमको रकम कोषमा जम्मा गरिनेछ ।

- पूर्वस्वीकृति लिदा वन नियमावली, २०७९ पालना गरिनेछ साथै पूर्वस्वीकृति लिने क्रममा रुख गणना गर्दा तथा टाँचा लगाउदा सामुदायिक वनसँग समन्वय तथा उनीहरुको उपस्थितिमा गरिनेछ। साथै, डिभिजन वन कार्यालयले खटाएको प्राविधिकको रोहवरमा मात्र रुख कटान गरिनेछ र रुख कटान पश्चात उत्पादित काठ, दाउरा सुरक्षित स्थानमा घाटगद्दी गरिनेछ ।

तालिका ८.१ः क्षतिपूर्ति वृक्षारोपण तथा सट्टाभर्नाका लागि अनुमानित लागत

क्र.स.	वृक्षारोपण	क्षेत्रफल (हे.)	दर (ने.रु.)	लागत (ने.रू.)	कैफियत
१.	वन नियमावली, २०७९ को नियम ९३ को उपनियम (१,क) बमोजिम निजी जग्गाको व्यवस्था गर्नको लागि आवश्यक पर्ने अनुसूची_५१ बमोजिमको रकम	१४.०५	३,५००,०००.००	४९,१७५,०००.००	भौगोलिक क्षेत्रः चुरे तथा भित्रि मधेश, रुख भएको वन क्षेत्र (२०% भन्दा बढी छत्र घनत्व)-३५,००,०००।- (पैंईतीस लाख रु.)
२.	वन नियमावली, २०७९ को नियम ९३ को उपनियम (१,ख) बमोजिम हटाइने ७८२ रुखको पाँच गुणाको दर (७८२*५=३९१० बिरुवा) ले वृक्षारोपण गरी पाँच वर्षसम्म रुख हुर्काउन तथा सम्भार गर्नको लागि अनुसूची-५१क. बमोजिमको रकम	२.४४	१,१००,०००.००	२,६८४,०००.००	भौगोलिक क्षेत्रः तराइ र चुरे, रुखबिरुवा प्रजातिको सम्मिश्रण प्रति हेक्टर ५०० देखि १६०० सम्म रहेको जग्गा, १०,००,०००।- (दश लाख रु.) प्रति हेक्टर, यो दर आ.व. २०८०/२०८१ मा तय भएकोले तत्पश्चातका वर्षहरूमा कारोबार गर्दा वार्षिक पाँच प्रतिशतका दरले थप गर्दै जानु पर्ने हुँदा आ.व. २०८१/२०८२ र आ.व. २०८२/२०८३ थप गरिएको
३.	वन नियमावली, २०७९ को नियम ९३ को उपनियम २ बमोजिम आयोजनाले प्रयोग गर्ने १४.०५ हे. वन क्षेत्रमा वृक्षारोपण गरी पाँच वर्षसम्म रुख हुर्काउन र सम्भार गर्न अनुसूची-५१ क. बमोजिमको रकम	१४.०५	१,१००,०००.००	१५,४५५,०००.००	भौगोलिक क्षेत्रः तराइ र चुरे, रुखबिरुवा प्रजातिको सम्मिश्रण प्रति हेक्टर ५०० देखि १६०० सम्म रहेको जग्गा, १०,००,०००।- (दश लाख रु.) प्रति हेक्टर, यो दर आ.व. २०८०/२०८१ मा तय भएकोले तत्पश्चातका वर्षहरूमा कारोबार गर्दा वार्षिक पाँच प्रतिशतका दरले थप गर्दै जानु पर्ने हुँदा आ.व. २०८१/२०८२ र आ.व. २०८२/२०८३ थप गरिएको
	जम्मा			**६७,३१४,०००.००**	

ग. आयोजना क्षेत्रका संकटापन्न संरक्षित जनावर तथा वनस्पतिमा पर्न सक्ने असरहरू

आयोजना क्षेत्रका संकटापन्न, संरक्षित जनावर तथा वनस्पतिमा पर्न सक्ने असरहरू यस आयोजना निर्माण स्थलमा संरक्षित वनस्पतिहरू नरहेकोले त्यस्ता बनस्पति हटाउन समस्या नहुने देखिन्छ तर आयोजना स्थलमा चितुवा जस्ता संरक्षित जनावर विचरण गर्न आउने भएकाले त्यस्ता जनावरलाई हानि पुर्याउने कुनै गतिबिधि गरिने छैन ।

घ. वन्यजन्तुको आवतजावत तथा बसाइ सराइमा पर्न सक्ने असर

- यस आयोजना निर्माणको क्रममा कामदार तथा स्थानीयहरूलाई नजिकको वनमा अनावश्यक रुपमा जाने, वन्यजन्तुलाई हानि पुर्याउने आदि कार्य गर्न रोक लगाइने छ।
- तालिम केन्द्र क्षेत्र वरिपरि बार लगाइने छ ।

ङ. वन क्षेत्र तथा वन सम्पदामा पर्ने चाप

- वन नियमावली, २०७९ बमोजिम प्रयोग गरिने वन क्षेत्र तथा हटाउनु पर्ने रुखको क्षतिपूर्ति गरिने छ
- स्थानीय प्रजातिका बिरुवालाई प्राथमिकता दिई रोपाइँ, संरक्षण र नियमित निगरानी सुनिश्चित गरिनेछ।
- दाउरा माथिको निर्भरता घटाउन सोलार, LPG जस्ता वैकल्पिक ऊर्जाको प्रयोग प्रवर्द्धन गरिनेछ।

च. वासस्थानको विखण्डन

यस आयोजना निर्माण तथा संचालनका लागि प्रयोग हुने १४.०५ हे. वन क्षेत्रमा खरायो, दुम्सी, वन बिरालो, मलसाँप्रो, रतुवा मृग, बँदेल जस्ता वन्यजन्तु पाइने र आयोजनाले वन क्षेत्रमा हस्तक्षेप गर्ने हुनाले यस किसिमको प्रभाव पर्ने देखिन्छ। वन्यजन्तुको बासस्थान संरक्षण गर्न वन तथा वनस्पतिको संरक्षण तथा खालि स्थानमा वृक्षारोपण गरिने छ।

छ. दाउरा सोत्तर संकलन तथा चरिचरण क्षेत्रको अभाव

आयोजना संचालनको क्रममा स्थानियलाई उनीहरूले पूर्ववत रुपमा प्रयोग गर्ने गरेको त्यहाँको पैदावार घाँस, दाउरा लगायत वस्तुभाउ चराउन बैकल्पिक स्थानमा तोकिने छ। प्रभावित सा.व.उ.स. सँगको समन्वयमा गरिने छ ।

ज. वन्यजन्तु, गै.का.व. पै. र अन्य वन श्रोतको अवैध सिकार तथा व्यापार

- आयोजनाको कामदारहरुबाट हुन सक्ने वन्यजन्तु, चराचुरुङ्गीको सिकार वा किनबेच नियन्त्रणको लागि डिभिजन वन कार्यालय भेरी, सुर्खेतको समन्वयमा नियमित अनुगमन गरिनेछ।
- आयोजनाले कामदारहरु छनोट गरिसकेपछि वन्यजन्तु चोरी-सिकारी विरुद्धको जागरुकता कायक्रम सञ्चालन गर्नेछ ।

- वन्यजन्तु संरक्षणको बारेमा प्रत्येक निर्माण स्थलहरुमा जानकारीमुलक संकेत (चिन्ह पोष्ट) राखिनेछ (प्रस्तावित रकम ५,००,०००/-)।
- अवैध वन्यजन्तुको सिकार तथा खरिद-विक्रीलाई निषेध गरिनेछ र यी कार्यमा संलग्न हुनेहरु (भेटिएको खण्डमा) कामबाट बर्खास्त गरी कानून अनुरुप कारबाही अगाढी बढाइन सम्बन्धित निकायसँग समन्वय गरिने छ ।

झ. मानव (कामदार/मजदुर) र वन्यजन्तु विचको द्वन्द

- निर्माण क्रममा मानव वन्यजन्तु बीचको द्वन्द कम गर्नका निमित्त वन क्षेत्रमा निर्माण कार्य गर्दा सकेसम्म भारी उपकरणको प्रयोग कम गरिनेछ रातको समयमा निर्माण कार्यहरु गरिनेछैन ।
- वन्यजन्तुको संरक्षण र महत्व बारे आयोजनाका कामदार, सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिमा रहने उपभोक्ताहरुलाई तथा स्थानीय समुदायलाई जानकारी गराइनेछ ।
- वन क्षेत्रमा वन्यजन्तुको आवत जावत हुने समय (विशेष गरी विहान र साँझ) निर्माण कार्य नगर्न निर्देशन गरिनेछ ।

ञ. दाउराका लागि कामदार/मजदुरबाट हुन सक्ने वन विनाश

आयोजना क्षेत्रमा निर्माण कार्य हुँदा निर्माण व्यवसायीका कर्मचारी तथा मजदुरहरूले खाना पकाउन तथा अन्य क्रियाकलापका लागि इन्धनको व्यवस्था निर्माण व्यवसायी आफैले गर्ने छ। स्थानीय वनमा दाउरा संकलन गर्न रुख बिरुवा विनाश प्रतिवन्ध लगाइनेछ।

ट. आगलागी तथा डढेलो

- वन क्षेत्रमा कामदार तथा स्थानीयको गतिविधिले डढेलो लाग्ने सम्भावना वृद्धि गर्दछ र यसको प्रभावको परिणाम उच्च रहन्छ । त्यसैले विशेष गरी कामदारलाई वन क्षेत्रमा निर्माण कार्य बाहेक अन्य प्रयोजनको लागि प्रवेश गर्न दिइने छैन ।
- साथै स्थानीय र कामदारलाई वन डढेलो र यसको प्रभाव सम्बन्धी चेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- वन डढेलो सम्बन्धी सचेतनामूलक बोर्डहरु पनि प्रयोग गरिने छ भने कामदारहरुलाई वन जंगल क्षेत्रमा धुम्रपान गर्न अनुमति दिइने छैन। यस कार्यका लागि रु. २,००,००० लाग्ने अनुमान गरिएको छ ।

८.३.१.४ सामाजिक-आर्थिक-सांस्कृतिक वातावरण

क. व्यावसायिक स्वास्थ्य र सुरक्षा जोखिमहरू

- प्रस्तावित निर्माण स्थलमा प्राथमिक उपचारका लागि चाहिने सामानहरू नियमित उपलब्ध गराइनेछ।

- निर्माण कार्यमा संलग्न श्रमिकहरूलाई काम गर्दा हेल्मेट, सेफ्टी भेष्ट, माक्स, पन्जा, चस्मा लगायत PPE अनिवार्य रूपमा लगाउनु पर्ने प्रबन्ध गर्ने र सोको अनुगमनको व्यवस्था मिलाइनेछ। यस कार्यका लागि रु १०,००,०००/- प्रस्ताव गरिएको छ।
- रङ्ग लगाउने लगायत जोखिमपूर्ण कार्य गर्दा उचित सुरक्षात्मक उपाय लगाइनेछ।
- निर्माण स्थलमा संलग्न श्रमिकलाई शौचालय, सफा पिउने पानी, शयन कक्ष, विश्रामस्थल, मनोरञ्जन कक्षको उचित प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
- निर्माणस्थलमा सरसफाइमा उचित ध्यान दिइनेछ।
- कामदारहरुको लागि दुर्घटना बीमाको व्यवस्था गरिनेछ।
- साथै, हरेक दिन निर्माण कार्य सुरु गर्नु अघि tool box meeting सञ्चालन गरी कामदारहरुलाई हुन सक्ने दुर्घटना र सुरक्षाको बारेमा जानकारी गराइने छ भने कामदारहरुलाई ambulance तथा अन्य emergency contact बारे जानकारी प्रदान गराइनेछ।

ख. लैंगिक असमानता र बालश्रम

- निर्माणस्थलमा कुनै पनि किसिमको बालश्रमको पूर्ण रूपमा प्रतिबन्ध लगाइने छ। सबै श्रमिकलाई उमेर खुल्ने परिचयपत्रको व्यवस्था गरी प्रयोग अनिवार्य गरिनेछ।
- निर्माण स्थलमा नियमित अनुगमन गरी बालश्रमको प्रयोग भेटिएमा स्थानीय तह र प्रहरीसँग समन्वय गरी बाल श्रम (निषेध र नियमित गर्ने) ऐन, २०५६ अनुसार कारबाहीको व्यवस्था मिलाइनेछ।
- निर्माणमा संलग्न पुरुष तथा महिला श्रमलाई समान पारिश्रमिक दिने व्यवस्था सुनिश्चितता गरिनेछ।

ग. श्रमिक तथा स्थानीय वासिन्दा बीच झैझगडा

- निर्माण कार्यमा संलग्न बाहिरबाट आउने श्रमिकहरूलाई स्थानीय ठाउँको वस्तुस्थिति, रहन सहन र रीति-रिवाजबारे जनचेतना कार्यक्रम गरी समुदायप्रति सदभाव जगाउने कार्य गरिनेछ।
- निर्माणस्थलमा अनावश्यक झैझगडा हुनमा रोक लगाउने तथा बाहिरी आगन्तुकहरूलाई निर्माणस्थल प्रवेशमा उचित कारणबिना प्रवेश निषेध गरिनेछ।

ग. सरुवा रोगको संक्रमण

- कामदारहरुलाई समय समयमा स्वास्थ्य परीक्षण गराइनेछ।
- श्रमिकलाई सरूवा रोगको संक्रमण तथा रोकथाम समबन्धी सचेतना फैलाउने कार्य गरिनेछ।
- निर्माण स्थलमा उचित सरसफाइ, स्वच्छ खानेपानी, सफा शौचालय आदिको व्यवस्था गरिनेछ।
- शयन कक्षमा लामखुट्टेको झुल, उचित प्रकाश आदिको व्यवस्था गरिनेछ।

घ. उच्च ट्राफिकले सडक जाम तथा सडक दुर्घटनाको जोखिम

- बिहान र बेलुकी कार्यालय खोल्ने र बन्द हुने समयको एक घण्टा अगाडि र पछाडिको समयमा निर्माण सामग्रीहरूको ओसारपसारमा निषेध गरिनेछ।
- सडक दुर्घटनाको जोखिम सबैभन्दा बढी बालबालिकालाई हुने तथा बालबालिकाले सिकेको कुरा घरका अन्य सदस्यलाई समेत भन्ने हुँदा सडक दुर्घटनाको जोखिम कम गर्न ट्राफिक प्रहरीको समन्वयमा नजिकका विद्यालयहरूमा ट्राफिक सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

ङ. निर्माणस्थलमा दुर्घटनाको जोखिम

- निर्माणस्थलमा निर्माण कार्य प्रारम्भ गर्नु अघि boundary wall को निर्माण गरी अनधिकृत प्रवेश निषेध गरिनेछ।
- दुर्घटनाको जोखिम सम्बन्धी श्रमिकरूलाई पर्याप्त जानकारी तथा तालिम दिइनेछ।
- आयोजना स्थल तथा पहुँच मार्ग स्तरोन्नति क्षेत्रमा निर्माण भइरहेको जनाउने बोर्डहरू व्यवस्था गरिनेछ ।

च. स्वास्थ्य, ऊर्जा, खानेपानी आपूर्ति जस्ता पूर्वाधारका स्रोतहरू माथि पर्न सक्ने दबाब

- कामदारहरुको निमित्त आवश्यक पर्ने सुविधाहरु आयोजनाले स्वयम् ले नै व्यवस्था गर्नेछ।

छ. उपभोग्य वस्तुहरूको बजार मूल्यमा हुन सक्ने वृद्धि

- कामदारहरुको निमित्त आवश्यक पर्ने उपभोग्य वस्तुहरु आयोजनाले स्वयम् ले नै व्यवस्था गर्नेछ।
- आयोजना क्षेत्रमा खाद्यान्न, लत्ताकपडाको बजार मूल्य नबढाउन आग्रह गरिनेछ।

ज. स्थानीय तथा कामदारहरुको गुनासो

- निर्माण स्थलमा गुनासो व्यवस्थापन प्रणालीको व्यवस्था गरिनेछ ।
- गुनासो फोन, गुनासो पेटीका र साइट सुपरभाइजरको माध्यमबाट संकलनको व्यवस्था मिलाइनेछ।
- आएका गुनासोहरूको अभिलेख राख्ने र गुनासो १५ दिन भित्र सम्बोधन हुने व्यवस्था मिलाउने र सोको अनुगमन गरिनेछ।

आयोजना निर्माण तथा संचालन अवधिमा विभिन्न किसिमका गुनासोहरु आउन सक्छन। त्यस्ता गुनासोलाई सम्बोधन गर्नको लागि गुनासो सम्बोधन इकाई गठन गरिनेछ। गुनासो सम्बोधन इकाईले स्थानीय व्यक्ति तथा सरोकारवाला निकायबाट प्राप्त गुनासोलाई संकलन गरी आफैले सम्बोधन गर्न सक्ने गुनासो भए स्थानीय स्तरमै १५ दिन भित्र समाधान गर्नेछ भने स्थानीय स्तरमा सम्बोधन गर्न नसकिने जटिल खालका समस्यालाई आयोजना प्रमुखको कार्यालय वा केन्द्रिय कार्यालयमा पठाइनेछ। यसरी प्राप्त गुनासोलाई आयोजना प्रमुखको कार्यालय वा केन्द्रिय कार्यालयले सकेसम्म छिटो ((३५ दिन भित्र समाधान हुने गरी)) समाधान गर्नेछ। यसरी प्राप्त गुनासो सम्बोधन गर्दा स्थानीय सरोकारवाला निकायसँग समन्वय गरिनेछ।

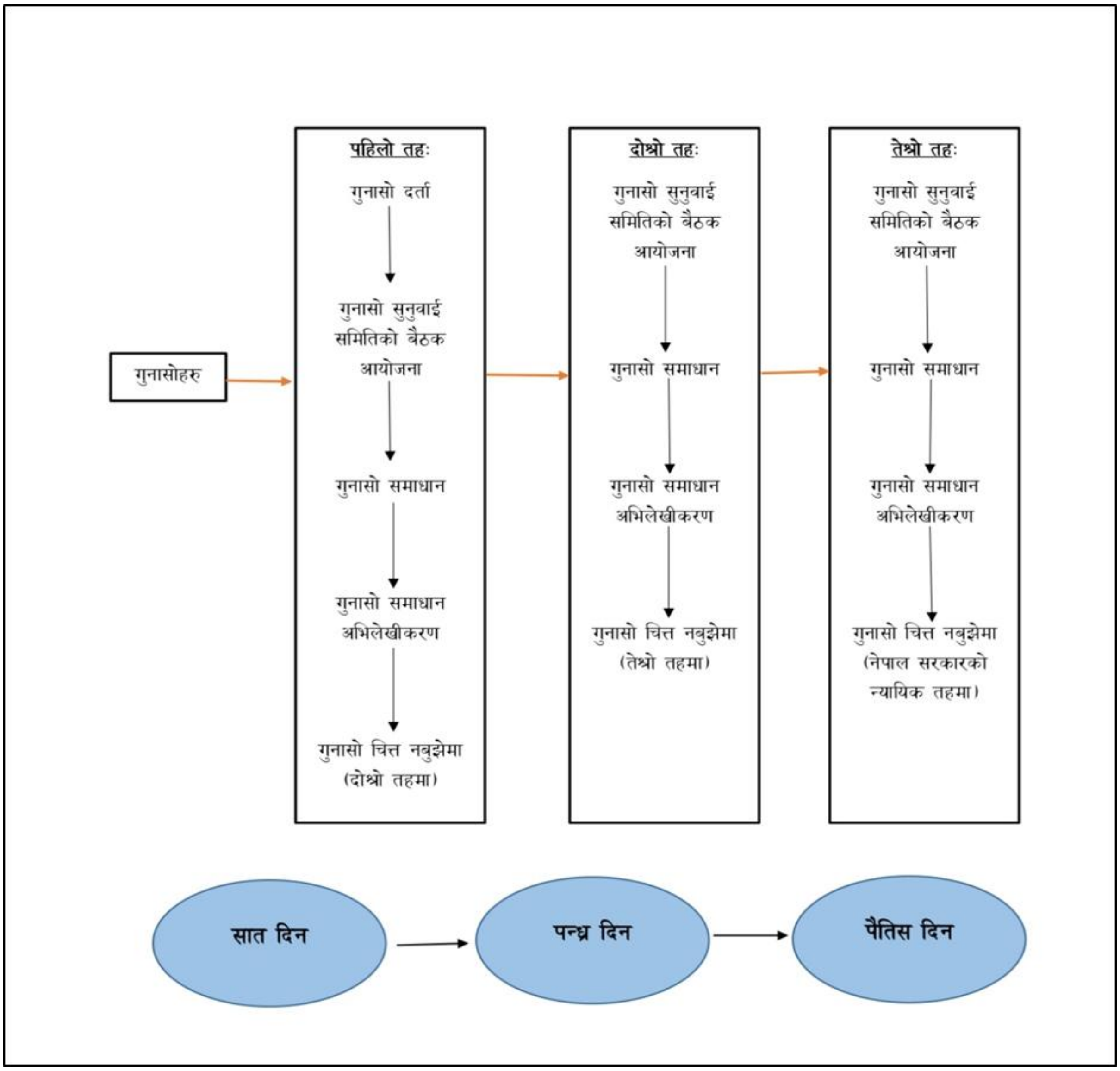

चित्र ८-१: गुनासो सम्बोधन संरचना

८.३.२ सञ्चालन चरण

८.३.२.१ भौतिक वातावरण

क. भू-उपयोगमा हुने परिवर्तन

- आयोजनाले हरियाली प्रवर्धनको निमित्त वृक्षारोपण कार्यक्रम मार्फत खाली जमिनको व्यवस्थापन गरिनेछ।

ख. वायु प्रदूषण

- आयोजन सञ्चालनमा क्रममा सवारी साधनले गर्न सक्ने वायु प्रदूषणलाई नियन्त्रण गर्न सवारी प्रदूषण मापदण्ड पुरा गरेको सवारीलाई मात्र तालिम केन्द्र हात भित्र प्रवेश दिने।
- आयोजना क्षेत्रबाट उत्पादित फोहोर बाल्ने कामलाई निरुत्साहित गर्ने ।

ग. ध्वनि प्रदूषण

- तालिम केन्द्रबाट उत्पन्न हुने ध्वनिले बाहिरी स्थानीयलाई प्रभाव कम गर्नको निमित्त आयोजना क्षेत्रको वरिपरी wall निर्माण गर्न प्रस्ताव गरिएको छ।
- आयोजना वरीपरी Noise barrier wall तथा खुल्ला स्थानमा वृक्षारोपण गरिनेछ।
- आयोजना बाहिर तथा तालिम केन्द्र आवतजावत गर्ने सडकको क्षेत्रलाई "No horn zone" घोषणा गरी आवश्यक चिन्हहरू टाँस्ने ताकि आगन्तुकहरूको सवारीसाधनले गर्दा ध्वनि प्रदूषण नहोस।

घ. वर्षातको पानीको व्यवस्थापन

- संरचना निर्माणको क्रममा निर्माण क्षेत्रको आवश्यक पर्ने क्षेत्रमा नालाको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- संकलित वर्षातको पानीलाई नजिकको खोल्सामा मिसिने बाटो बनाइने छ ।

ङ. जमिनमुनिको पानीको सतह तथा रीचार्जमा असर

- आयोजना क्षेत्रमा पर्याप्त खुल्ला क्षेत्रको व्यवस्था गरी वर्षताको पानी रिचार्ज हुने व्यवस्था गरिने छ यसका साथै वर्षातमा परेका पानी संकलन तथा अवशोषण गर्न Recharge pit तथा पोखरीहरू निर्माण गरिने छ।

च. रङ्ग रसायन, तेल, ग्रीज आदिको चुहावटको असर

- आयोजना संचालनको क्रममा प्रयोग हुने रंग, रसायन, तेल, ग्रिज आदि चुहावट भएमा चुहावट भएका बस्तु वातावरणमा मिसिन नदिन भण्डारण गरिएको स्थानमा आकस्मिक संकलन गर्न मिल्ने खाडल आदि निर्माण गरिने छ जसलाई पछी सुरक्षित व्यवस्थापन गरिने छ । यस्ता वस्तु चलाउदा आवश्यक सुरक्षा साबधानी अपनाइने छ ।

छ. ठोस फोहर व्यवस्थापन

- फोहोरको प्रकृति अनुसार त्यसलाई छुट्ट्याउने तथा कुहिने फोहरलाई मल बनाउन प्रयोग गर्न सकिने छ भने पुनः चक्रिय फोहर कवाडीवालालाई दिइने छ। बाकि रहेका फोहरहरू स्थानीय निकायसँग समन्वय गरी नगरपालिकाको Land Fill मा पुर्ने व्यवस्था गरिने छ।

ज. फोहर पानी र ढल व्यवस्थापन

- फोहोर पानी प्रशोधन गर्न फोहोर पानी प्रशोधन प्लान्ट निर्माण गरिनेछ । फोहोर पानी प्रशोधनको लागि, Moving Bed Biofilm Reactor (MBBR) फोहोर प्रशोधन प्रविधि स्थापना गरिनेछ।
- सोक पिट सहितको सेप्टिक ट्यांक निर्माण गरिने छ र ढलको पानीलाई वर्षातको पानीमा मिसिन दिइने छैन ।

झ. ट्राफिक व्यवस्थापन

- आयोजन स्थल वरीपरि ट्राफिक सिग्नलको व्यवस्था गरिने छ ।
- आकस्मिक अवस्थामा आवश्यकता अनुसार स्थानीय सुरक्षा निकायसँग सहयोगका लागि समन्वय गरिने छ ।

ञ. वैकल्पिक ऊर्जा

- तालिम केन्द्र संचालनको क्रममा बिजुलीको साथ-साथै बैकल्पिक ऊर्जाको रुपमा सोलार समेत प्रयोग गरिने छ।
- यसैगरी आवास गृह तथा चमेना गृहमा LPG / तथा दाउराको प्रयोग घटाउन बायो ग्यास प्लान्ट स्थापना गरिने छ ।

८.३.२.२ जैविक वातावरण

क. प्राकृतिक वन क्षेत्रको विकासमा असर

- यस आयोजना निर्माण तथा संचालनका लागि वन क्षेत्र प्रयोग हुने र रुख विरुवा नष्ट भए बापत नियमानुसार आयोजना निर्माणका क्रममा आयोजना स्थल नजिक खाली रहेका ठाउँमा मौरी सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहसँग समन्वय गरी वनको संरक्षण तथा वृक्षारोपण गरी स्थानीय जातका वोटविरुवाहरू लगाइने छ ।
- साथै श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहलाई वन संरक्षण कार्यमा आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग गरिने छ ।
- आयोजनामा कार्यरत कर्मचारी तथा स्थानीयहरुलाई वन्यजन्तु संरक्षणको बारेमा बेलाबेलामा सचेतना कार्यक्रम संचालन गरिने छ साथै विभिन्न स्थानमा वन्यजन्तु संरक्षण सम्बन्धि सचेतना बोर्डहरु राखिने छ।

ख. वन्यजन्तु, गै.का.व.पै. र अन्य वन श्रोतको अवैध सिकार तथा व्यापार

- आयोजना क्षेत्रमा सदाबहार रुपमा २४ सै घण्टा सुरक्षाको व्यवस्था हुनेछ र स्थानीय स.व.उ.स. सँगको समन्वयमा यस्तो काम निरन्तरता दिइने छ ।
- गैर सा.व.उ.स. सदस्यलाई वन क्षेत्रमा प्रवेश रोक लगाइने छ ।

ग. ध्वनि प्रदूषण तथा अन्य प्रदूषणले वन्यजन्तुमा पर्ने अवरोध

आयोजना क्षेत्रमा समुदायिक वन पर्ने भएकोले वन्यजन्तुलाई प्रभाव पर्न सक्नेछ। तसर्थ, स्थानीय तथा सवारी चालकहरुको सहभागितामा सवारीसाधन चलाउँदाको लापरबाहीले वन्यजन्तुमा पर्ने प्रभावको बारेमा जनचेतनाका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, वन्यजन्तुको संरक्षणको लागि गति सिमित चिन्ह, हर्न निषेध चिन्ह भएका सूचनामुलक पोष्टहरु राखिने छ ।

घ. मानव र वन्यजन्तु विचको द्वन्द

यस आयोजना संचालनका लागि प्रयोग हुने वन क्षेत्रमा केहि मात्रामा जनावरको उपस्थिति हुन सक्ने भएकोले यदाकदा कर्मचारी र आगन्तुकहरुको आवतजावतको क्रममा मानव र वन्यजन्तु

विच द्वन्द सिर्जना हुन सक्दछ । यो प्रभाव न्यूनीकरणको लागि आयोजना क्षेत्रमा पर्खाल लगाइने तथा कर्मचारी तथा आगन्तुकहरुलाई वन क्षेत्र भित्र अनावश्यक रुपमा विचरण गर्न रोक गरिने छ। यसैगरी आयोजना स्थल नजिक वन्यजन्तुको बढी आवागमन हुने स्थानमा सूचना पाटी राखी सचेत गराइने छ ।

७.३.२.३ सामाजिक-आर्थिक वातावरण

ङ. व्यावसायिक स्वास्थ्य र सुरक्षा जोखिमहरू

- प्रस्तावित निर्माण स्थलमा प्राथमिक उपचारका लागि चाहिने सामानहरू नियमित उपलब्ध गराइनेछ।
- कामदारहरुको स्वास्थ्य विमा गरिनेछ र नियमित रुपमा स्वास्थ्य जाँच गराइनेछ।

च. सरूवा रोगको संक्रमण

- प्रस्तावित आयोजना क्षेत्रको सरसफाइमा सधैं विशेष ध्यान दिइनेछ।
- ढल प्रणाली, फोहोरपानी प्रशोधन प्लाण्ट लगायतको नियमित मर्मत-सम्भार गरिनेछ।
- प्रस्तावित तालिम केन्द्रको झ्याल ढोका लगायत ठाँउको नियमित मर्मतसम्भार गरी लामखुट्टे, झिंगा जस्ता संक्रमण फैलाउने कीराहरू प्रवेश गर्न दिइनेछैन।

छ. स्थानीय धर्म संस्कृतिमा प्रभाव

आयोजनामा त्यहाँको सम्बन्धित जनासुमदायलाई तथा फरक धरातलमा आइपुगेका व्यक्तिहरूलाई स्थानीय संस्कृती, सम्पदाको बारेमा जानकारी दिने तथा महत्त्वपूर्ण सूचना सामग्री स्थानीय महत्वका स्थानहरूमा राखिने छ र समय समयमा अन्तरक्रिया कार्यक्रमको व्यवस्था गरिने छ।

ज. सार्वजनिक सुविधामा बढ्ने चाप

स्थानीय तह तथा सम्बन्धित सरकारी निकायसँगको समन्वयमा आगन्तुक तथा प्रशिक्षार्थीको संख्याको आधारमा सडक, टेलिफोन, इन्टरनेट, खानेपानी, पार्किङ लगायत सार्वजनिक सार्वजनिक सेवा र सुविधाहरू सुधार गर्ने तथा चुस्त र गुणस्तरीय कायम राख्न पहल गरिनेछ।

झ. विपद व्यवस्थापन

- आपतकालीन अवस्थाको लागि उचित सुरक्षा प्रणाली, अलार्म र PAS (Public Announcement System), आपतकालीन तयारीको लागि लिफ्ट र उचित आपतकालीन निकास आवश्यक पर्दछ जुन भवन संरचना भित्र अपनाइनेछ। दुर्घटनाको जोखिमबाट बच्न र कम गर्न अग्नि सुरक्षा भऱ्याङ मार्फत आपतकालीन निकास प्रणालीको लागि आपत्कालिन द्वारहरु खोल्ने व्यवस्था गरिएको छ। विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति २०७५ मा रहेका ब्यबस्थाको पूर्ण पालना गरिनेछ।

ञ. जनसंख्या वृद्धि. कोलाहल तथा सामाजिक समस्या

यस्ता समस्या स्वत रुपमा त्यस स्थानमा हुने विकास तथा व्यवसायिक विस्तारले तथा नगरपालिकाको नीति तथा कार्यक्रमहरूले समयानुकुल रुपमा यस्ता समस्या समाधान हुनेछ ।

ट. Gun Firing सम्बन्धी प्रभाव

तालिम केन्द्रलाई बस्ती तथा संवेदनशील क्षेत्र (वन, विद्यालय, अस्पताल) बाट टाढा निर्माण गर्न प्रस्ताव गरिएको छ भने कम्तीमा ५००-१००० मिटर Buffer Zone कायम गरिनेछ। ध्वनि अवरोध (Noise Barrier) तथा हरियाली पट्टी (Green Belt) विकास गरिनेछ। साथै, गन फायरिङलाई निर्धारित समय (दिनको समय) मा सीमित गरिनेछ भने अनावश्यक वा अनियन्त्रित फायरिङमा रोक लगाइनेछ। गन फायरिङमा सहभागी हुने प्रशिक्षार्थी तथा कर्मचारीलाई headphone अनिवार्य गरिनेछ।

ठ. सार्वजनिक सांस्कृतिक सम्पदामा असर र वैमनस्यता

आयोजना संचालनका क्रममा फरक भूगोलबाट आइपुगेका व्यक्तिहरूलाई आयोजना क्षेत्रको स्थानीय संस्कृती, सम्पदाको बारेमा जानकारी दिने तथा सूचना सामग्री महत्त्वपूर्ण स्थानहरूमा राखिने छ र समय समयमा अन्तरक्रिया कार्यक्रमको व्यवस्था गरिने छ ।

८.४ वातावरणीय व्यवस्थापन योजना

यस वातावरणीय व्यवस्थापन योजना अन्तर्गत प्रस्तावित आयोजनाबाट वातावरणमा पर्न सक्ने नकारात्मक प्रभावहरू न्यूनीकरण तथा अनुकूल प्रभावहरू अभिवृद्धिका उपायहरू उपयुक्त रूपमा कार्यान्वयन गर्नलाई कसरी गर्ने, कहिले गर्ने, कसले गर्ने तथा अनुमानित बजेट तथा अनुगमनको जिम्मेवारी प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ८.२: अनुकूल प्रभावहरू वढोत्तरीका उपायबारे वातावरणीय व्यवस्थापन योजना

क्र. सं.	विषयगत क्षेत्र	के के गर्ने	कहाँ गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट (रु.)	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन
निर्माण चरण								
१	रोजगारीको अवसर	• रोजगारीका लागि योग्यता, सीप, क्षमता र ईच्छुकताको आधारमा स्थानीय बासिन्दाहरूलाई नै प्राथमिकता दिनु पर्ने • आर्थिक आयआर्जन न्यून भएका स्थानीयहरूलाई रोजगारीमा प्राथमिकता दिने व्यवस्था मिलाउने ।	आयोजना प्रभावित क्षेत्र	स्थानीयलाई प्राथमिकता, अनुगमन	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी	-	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय विरेन्द्रनगर / स्थानीय तह
२	प्राविधिक सीप तथा क्षमता अभिवृद्धि	• काममा संलग्न दक्ष श्रमिकबाट अदक्ष मानवीय श्रमिकलाई डकर्मी, सिर्कमी, प्लम्बिङ्ग, विजुली जडान तथा मर्मत , पेन्टीङ्ग, वेल्डिङ आदि कार्यको निर्माण समयमै तालिम दिने व्यवस्था मिलाउने ।	आयोजना प्रभावित क्षेत्र	निर्माण चरणमै तालिमको व्यवस्था	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक	१२,००,०००/-	
३	आर्थिक क्रियाकलापमा वृद्धि	• आयोजनाका निर्माण लागि आवश्यक स्रोत साधनको प्रयोग गर्दा स्थानीय स्रोत साधनको प्रयोगलाई प्राथमिकता दिने।	आयोजना प्रभावित क्षेत्र	स्थानीयलाई प्राथमिकता, अनुगमन,जनचेतना	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक	-	
सञ्चालन चरण								
१	हरियाली प्रर्वद्धन	• सामुदायिक वन क्षेत्रमा हटाउनु पर्ने ७८२ रुखको वन नियमावली, २०७९ बमोजिम ५ गुणा वृक्षारोपण गर्दा आयोजना क्षेत्रमा हरियाली प्रर्वद्धन हुनेछ।	आयोजना क्षेत्र	अनुगमन	प्रस्ताव सञ्चालन चरणमा	प्रस्तावक	२,६८४,०००.००/-	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर/ स्थानीय तह

२	रोजगारीको अवसर	• योग्यता, सीप, क्षमता र ईच्छुकताको आधारमा स्थानीयलाई प्राथमिकतामा राखी रोजगारीको अवसर दिने। • आर्थिक आयआर्जन न्यून भएका स्थानीयहरूलाई रोजगारीमा प्राथमिकता दिने व्यवस्था मिलाउने ।	आयोजना प्रभावित क्षेत्र	स्थानीयलाई प्राथमिकता, अनुगमन	प्रस्ताव सञ्चालन चरणमा	प्रस्तावक	-	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर/स्थानीय तह
३	प्रस्तावित क्षेत्र वरपर आर्थिक क्रियाकलापमा वृद्धि	• सो क्षेत्रको आर्थिक गतिविधि बढ्ने हुँदा सो सम्बन्धी जानकारी स्थानीयलाई दिने र स्थानीय निकायसँग समन्वय गरी चाहिने जनशक्ति तयार गर्ने।	आयोजना प्रभावित क्षेत्र	जनचेतना	प्रस्ताव सञ्चालन चरणमा	प्रस्तावक	-	

तालिका ८.३: प्रतिकूल प्रभावहरू न्यूनीकरणका उपायहरूबारे वातावरणीय व्यवस्थापन योजना

प्रतिकूल प्रभावहरू		**के गर्ने**	**कसरी गर्ने**	**कहिले गर्ने**	**कसले गर्ने**	**अनुमानित बजेट**	**अनुगमनको जिम्मेवारी**
निर्माण चरण							
भौतिक वातावरण							
१.	स्थालाकृति र भू-परिदृश्यमा परिवर्तन	• प्रस्तावित क्षेत्रमा हरियाली प्रर्वद्धनको व्यवस्था गरिनेछ।	सम्बन्धित सरोकारवाला कार्यालयहरूसँग समन्वयमा गर्ने	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी	-	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर/ कृषि, वन तथा पर्यावरण मन्त्रालय / स्थानीय तह
२.	भू-उपयोग परिवर्तन	• आयोजना निर्माणको क्रममा आवश्यक पर्ने अस्थायी सहायक सुविधा (कामदार शिविर, निर्माण सामग्री भण्डारण स्थल) आयोजना क्षेत्र भित्र नै प्रस्ताव गरिएको हुनाले प्रभाव न्यून रहने।	सम्बन्धित सरोकारवाला कार्यालयहरूसँग समन्वयमा गर्ने	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी	-	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर/ कृषि, वन तथा पर्यावरण मन्त्रालय/ स्थानीय तह

प्रतिकूल प्रभावहरू		के गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट	अनुगमनको जिम्मेवारी
३.	कामदार शिविरबाट उत्पन्न हुने ठोस तथा तरल फोहरको व्यवस्थापन	• फोहोरमैलालाई खुला रूपमा जलाउन निषेध गरिने • स्रोतमा जैविक र अजैविक फोहोरको वर्गीकरण गरेर तोकिएको स्थानमा विभिन्न भण्डारण क्षेत्रहरूमा जैविक र अजैविक फोहोरको स्रोत पृथकीकरण • पुनः प्रयोग गर्न मिल्ने फोहोरहरू, जस्तै छोडिएका/प्रयोग गर्न नसकिने र प्याकिङ सामग्रीहरू, स्क्र्याप विक्रेताहरूलाई पठाइने वा बेचिने • निर्माण अवधिभर उचित फोहोर व्यवस्थापनको लागि स्थानीय तहसँग प्रभावकारी समन्वय गरिने	फोहरको प्रकार छुट्याइ व्यवस्थापन गरिने; पुनार्चाक्रिय प्रणाली अपनाइने	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी		कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर/ कृषि, वन तथा पर्यावरण मन्त्रालय / स्थानीय तह
४.	निर्माणजन्य सामग्रीको भण्डारणबाट हुने प्रभाव	• तोकिएको स्थानमा मात्र भण्डारण गरिने • निर्माण सामग्रीहरुलाई त्रिपालले ढाकेर राख्ने व्यवस्था मिलाइने • इन्धन र रासायनिक पदार्थ भण्डारणको लागि छुट्टै व्यवस्था गरिने	अनुगमन तथा निर्माण व्यवसायीलाई आग्रह गरेर	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी	५०,०००/-	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर/ कृषि, वन तथा पर्यावरण मन्त्रालय / स्थानीय तह
५.	वायु प्रदूषण (वायुको गुणस्तरमा ह्रास):	• फोहोरमैलालाई खुला रूपमा बाल्न प्रतिबन्ध लगाइने • निर्माण सामग्री ओसारपसार गर्ने क्रममा उड्ने धुलोको न्यूनीकरणको निमित्त आवश्यक पर्ने स्थानमा पानी छर्कने व्यवस्था गरिनेछ।	अनुगमन तथा निर्माण व्यवसायीलाई आग्रह गरेर	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी	३,००,०००	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर/ कृषि, वन तथा पर्यावरण मन्त्रालय / स्थानीय तह

प्रतिकूल प्रभावहरू		के गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट	अनुगमनको जिम्मेवारी
		• निर्माण सामग्रीलाई त्रिपालले ढाकेर राख्ने व्यवस्था गर्ने तथा निर्माण सामग्री ढुवानी गर्दा त्रिपालले ढाक्ने व्यवस्था मिलाइने					
६.	भूमिगत जल प्रदूषणः	• तेल तथा तरल पदार्थहरुको भण्डारण, परिचालन वा उपयोग गर्दा ठिकसँग र ढलाने वा कुनै अभेद्य सतहमाथि गरिनेछ जसको वरिपरी ब्रिम बनाई त्यस्ता पदार्थको बगेर जान नसक्ने व्यवस्था मिलाइने • इन्धन र रासायनिक पदार्थहरु भण्डारण गरिएका स्थानमा कन्टेनरहरुमा प्वाल रहे नरहेको वा चुहावटका अन्य कुनै संकेतहरु रहे नरहेको नियमित निरिक्षण गरिनेछ र त्यस्ता प्वालहरुलाई यथासिघ्र टालिने	अनुगमन तथा निर्माण व्यवसायीलाई आग्रह गरेर	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी	-	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर/ कृषि, वन तथा पर्यावरण मन्त्रालय / स्थानीय तह
७.	सतही जल प्रदूषणः	• पानीको उचित निकास गरी स्थानीय जल प्रदूषण हुन नदिने प्रबन्ध मिलाइने • शौचालयको प्रयोगबाट निस्कने फोहोरलाई Septic Tanks मा सावधानी अपनाएर व्यवस्थापन गर्न लगाउने	अनुगमन तथा निर्माण व्यवसायीलाई आग्रह गरेर	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक /निर्माण व्यवसायी	-	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर/ कृषि, वन तथा पर्यावरण मन्त्रालय / स्थानीय तह
८.	जल निकासमा अवरोध	• वर्षातको समयमा सामानहरू भण्डारण गर्दा कूलो, नाली आदि नपुरिने गरी सामानहरू सुरक्षित रूपमा भण्डारण गर्ने	पानीको निकास सम्बन्धी आवश्यक संरचनाहरू	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी	-	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर/स्थानीय तह

प्रतिकूल प्रभावहरू		के गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट	अनुगमनको जिम्मेवारी
		• डिजाइनमा प्रस्ताव गरे अनुसार प्राकृतिक पानीको निकासमा हुने अवरोध रोक्न Drain को निर्माण गर्ने।					
९.	ध्वनि प्रदूषण	• हेभी मेसिनरीहरू, भाईब्रेटर लगायत उच्च ध्वनि प्रदूषण गर्ने यन्त्रहरू दिनको समयमा मात्र प्रयोग गरिने • कामदारहरुलाई ear muff र ear plug जस्ता सुरक्षा साधन उपलब्ध गराइ सोको प्रयोग अनिवार्य गराइने	अनुगमन तथा निर्माण व्यवसायीलाई आग्रह गरेर	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक /निर्माण व्यवसायी	५०,०००/-	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर/ कृषि, वन तथा पर्यावरण मन्त्रालय / स्थानीय तह
१०	यातायातमा चापः	• आयोजनाको निर्माण चरणमा यातायातको चाप न्यूनीकरणको निमित्त स्थानीय नगरपलिका तथा ट्राफिकसँग समन्वय गरी कार्य संचालन गरिनेछ।	न्यूनीकरणको निमित्त प्रभावित नगरपलिका तथा ट्राफिकसँग समन्वय गरी	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी	-	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर/ कृषि, वन तथा पर्यावरण मन्त्रालय / स्थानीय तह
११.	निर्माण सामग्रीको ढुवानीबाट पहुँच मार्गमा पर्ने प्रभाव सम्बन्धी सवाल	• सडक स्तरोन्नतिको क्रममा हुने वायु तथा ध्वनि प्रदूषण सम्बन्धी विषयमा माथि उल्लेखित वायु प्रदूषण तथा ध्वनि प्रदूषण न्यूनीकरण उपायहरु अवलम्बन गरी न्यूनीकरण गरिने	अनुगमन तथा निर्माण व्यवसायीलाई आग्रह गरेर	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक /निर्माण व्यवसायी	-	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर/ कृषि, वन तथा पर्यावरण मन्त्रालय / स्थानीय तह
रासायनिक वातावरण							
१.	जमिनको सतही माटो तथा पानीको गुणस्तरमा आउने ह्रास	• तेल तथा तरल पदार्थहरुको भण्डारण, परिचालन वा उपयोग गर्दा ठिकसँग र ढलाने वा कुनै अभेद्य सतहमाथि गरिनेछ जसको वरिपरी ब्रिम बनाई त्यस्ता	नियमित अनुगमन	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी	-	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर/स्थानीय तह

प्रतिकूल प्रभावहरू		के गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट	अनुगमनको जिम्मेवारी
		पदार्थको बगेर जान नसक्ने व्यवस्था मिलाइने • रसायनहरुबाट लाग्न सक्ने आगलागी न्यूनीकरणको लागी आगो निभाउने उपकरण साथै रसायनहरु तोकिएको स्थानमा मात्र भण्डारण गरिनेछ र रसायन भण्डारण स्थलमा धुम्रपान निषेधको सूचना बोर्ड लगाइने					
जैविक वातावरण							
१.	वन क्षेत्रको विनास	• वन नियमावली, २०७९ को नियम ९३ को उपनियम (१,क) बमोजिम निजी जग्गाको व्यवस्था गर्नको लागि आवश्यक पर्ने अनुसूची_५१ बमोजिमको रकम कोषमा जम्मा गरिने • वन नियमावली, २०७९ को नियम ९३ को उपनियम २ बमोजिम आयोजनाले प्रयोग गर्ने १४.०५ हे. वन क्षेत्रमा वृक्षारोपण गरी पाँच वर्षसम्म रुख हुर्काउन र सम्भार गर्न अनुसूची-५१ क. बमोजिमको रकम कोषमा जम्मा गरिने	नियमित अनुगमन	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक	६४,६३०,०००.००/-	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर/ कृषि, वन तथा पर्यावरण मन्त्रालय

प्रतिकूल प्रभावहरू		के गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट	अनुगमनको जिम्मेवारी
२.	रुख विरुवा तथा वनस्पतिको क्षति	• लागि वन नियमावली, २०७९ को नियम ९३ को उपनियम (१,ख) बमोजिम आयोजना सञ्चालन गर्दा हटाइने रुखको पाँच गुणाको दरले वृक्षारोपण गरी पाँच वर्षसम्म रुख हुर्काउन तथा सम्भार गर्नको लागि अनुसूची-५१क. बमोजिमको रकम कोषमा जम्मा गरिने	सामुदायिक वनसँग समन्वय गरेरे	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक	२,६८४,०००.००/-	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर/ कृषि, वन तथा पर्यावरण मन्त्रालय / डिभिजन वन कार्यालय
३.	आयोजना क्षेत्रका संकटापन्न संरक्षित जनावर तथा वनस्पतिमा पर्न सक्ने असरहरू	• आयोजना स्थलमा वन्यजन्तु विचरण गर्न आउने भएकाले त्यस्ता जनावरलाई हानि पुर्याउने कुनै गतिबिधि गरिने छैन	नियमित अनुगमन	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक		
४.	वन्यजन्तुको आवतजावत तथा बसाइ सराइमा पर्न सक्ने असर	• कामदार तथा स्थानीयहरूलाई नजिकको वनमा अनावश्यक रुपमा जाने, वन्यजन्तुलाई हानि पुर्याउने आदि कार्य गर्न रोक लगाइने • तालिम केन्द्र क्षेत्र वरिपरि बार लगाइने	नियमित अनुगमन	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी		
५.	वन क्षेत्र तथा वन सम्पदामा पर्ने चाप	• वन नियमावली, २०७९ बमोजिम प्रयोग गरिने वन क्षेत्र तथा हटाउनु पर्ने रुखको क्षतिपूर्ति गरिने • दाउरा माथिको निर्भरता घटाउन सोलार, LPG जस्ता वैकल्पिक ऊर्जाको प्रयोग प्रवर्द्धन गरिने	नियमित अनुगमन	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी		कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर/ कृषि, वन तथा पर्यावरण मन्त्रालय / डिभिजन वन कार्यालय

प्रतिकूल प्रभावहरू		के गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट	अनुगमनको जिम्मेवारी
६.	वासस्थानको विखण्डन	• वन्यजन्तुको बासस्थान संरक्षण गर्न वन तथा वनस्पतिको संरक्षण तथा खालि स्थानमा वृक्षारोपण गरिने छ।	नियमित अनुगमन	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी		
७.	दाउरा सोत्तर संकलन तथा चरिचरण क्षेत्रको अभाव	• पैदावार घाँस, दाउरा लगायत वस्तुभाउ चराउन बैकल्पिक स्थानमा तोकिने • स.व.उ.स. सँगको समन्वयमा गरिने	नियमित अनुगमन	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी		
८.	वन्यजन्तु, गै.का.व. पै. र अन्य वन श्रोतको अवैध सिकार तथा व्यापार	• लागि डिभिजन वन कार्यालय भेरी, सुर्खेतको समन्वयमा नियमित अनुगमन गरिने • वन्यजन्तु चोरी-सिकारी विरुद्धको जागरुकता कायक्रम सञ्चालन गर्ने	नियमित अनुगमन	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी		
९.	मानव (कामदार/मजदुर) र वन्यजन्तु विचको द्वन्द	• निर्माण कार्य गर्दा सकेसम्म भारी उपकरणको प्रयोग कम गरिनेछ रातको समयमा निर्माण कार्यहरु गरिनेछैन • वन क्षेत्रमा वन्यजन्तुको आवत जावत हुने समय (विशेष गरी विहान र साँझ) निर्माण कार्य नगर्न निर्देशन गरिने	नियमित अनुगमन	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी		
१०.	दाउराका लागि कामदार / मजदुरबाट हुन सक्ने वन विनाश	• निर्माण व्यवसायीका कर्मचारी तथा मजदुरहरूले खाना पकाउन तथा अन्य क्रियाकलापका लागि इन्धनको व्यवस्था निर्माण व्यवसायी आफैले गर्ने • वनमा दाउरा संकलन गर्न रुख बिरुवा विनाश प्रतिवन्ध लगाइने	नियमित अनुगमन	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी		कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर/ कृषि, वन तथा पर्यावरण मन्त्रालय / डिभिजन वन कार्यालय

प्रतिकूल प्रभावहरू		के गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट	अनुगमनको जिम्मेवारी
११.	आगलागी तथा डढेलो	• कामदारलाई वन क्षेत्रमा निर्माण कार्य बाहेक अन्य प्रयोजनको लागि प्रवेश गर्न दिइने छैन • वन डढेलो र यसको प्रभाव सम्बन्धी चेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने	नियमित अनुगमन	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी	२,००,०००/-	
	सामाजिक-आर्थिक-सांस्कृतिक वातावरण						
१.	व्यावसायिक स्वास्थ्य र सुरक्षा जोखिमहरू	• प्राथमिक उपचारका लागि चाहिने सामानहरू नियमित उपलब्ध गराइने • निर्माण कार्यमा संलग्न श्रमिकहरूलाई काम गर्दा हेल्मेट, सेफ्टी भेष्ट, माक्स, पन्जा, चस्मा लगायत PPE अनिवार्य रूपमा लगाउनु पर्ने प्रबन्ध गर्ने र सोको अनुगमनको व्यवस्था मिलाउने ।	व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्रीहरूको प्रयोग तथा प्राथमिक उपचारका लागि चाहिने सामानहरू	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी	१०,००,०००/-	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर/स्थानीय तह
२.	लैंगिक असमानता र बालश्रम	• निर्माणस्थलमा कुनैपनि किसिमको बालश्रमको पूर्ण रूपमा प्रतिबन्ध लगाउने। सबै श्रमिकलाई उमेर खुल्ने परिचयपत्रको व्यवस्था गरी प्रयोग अनिवार्य गर्ने। • निर्माणमा संलग्न पुरुष तथा महिला श्रमलाई समान पारिश्रमिक दिने व्यवस्था सुनिश्चितता गर्ने।	निर्माण स्थलमा बाल श्रमको पूर्ण रूपमा प्रतिबन्ध लगाउने र सोको अनुगमन गर्ने	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी	-	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर/स्थानीय तह
३.	श्रमिक तथा स्थानीय वासिन्दा बीच झैझगडा	• बाहिरबाट आउने श्रमिकहरूलाई स्थानीय ठाउँको वस्तुस्थीति, रहन सहन र रीति रिवाजबारे जनचेतना कार्यक्रम	नियमित अनुगमन	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी	-	

प्रतिकूल प्रभावहरू		के गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट	अनुगमनको जिम्मेवारी
		गरी समुदायप्रति सदभाव जगाउने कार्य गरिने • निर्माणस्थलमा अनावश्यक झैझगडा हुनमा रोक लगाउने तथा बाहिरी आगन्तुकहरूलाई निर्माणस्थल प्रवेशमा उचित कारणबिना प्रवेश निषेध गरिने					
४.	सरुवा रोगको संक्रमण	• कामदारहरुलाई समय समयमा स्वास्थ्य परीक्षण गराइने • श्रमिकलाई सरूवा रोगको संक्रमण तथा रोकथाम समबन्धी सचेतना फैलाउने कार्य गरिने • निर्माण स्थलमा उचित सरसफाइ, स्वच्छ खानेपानी, सफा शौचालय आदिको व्यवस्था गरिने	नियमित अनुगमन	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी	-	
५.	उच्च ट्राफिकले सडक जाम तथा सडक दुर्घटनाको जोखिम	• बिहान र बेलुकी कार्यालय खोल्ने र बन्द हुने समयको एक घण्टा अगाडि र पछाडिको समयमा निर्माण सामग्रीहरूको ओसारपसारमा निषेध गर्ने। • सडक दुर्घटनाको जोखिम सबैभन्दा बढी बालबालिकालाई हुने तथा बालबालिकाले सिकेको कुरा घरका अन्य सदस्यलाई समेत भन्ने हुँदा सडक दुर्घटनाको जोखिम कम गर्न ट्राफिक प्रहरीको समन्वयमा नजिकका	निर्माण व्यवसायीलाई जिम्मेवारी दिने तथा सचेतना कार्यक्रम गर्ने।	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी	-	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर/स्थानीय तह

प्रतिकूल प्रभावहरू		के गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट	अनुगमनको जिम्मेवारी
		विद्यालयहरूमा ट्राफिक सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।					
६.	निर्माणस्थलमा दुर्घटनाको जोखिम	• निर्माणस्थलमा निर्माण कार्य प्रारम्भ गर्नुअघि boundary wall को प्रयोग गरी अनधिकृत प्रवेश निषेध गर्ने। • दुर्घटनाको जोखिम सम्बन्धी श्रमिकरूलाई पर्याप्त जानकारी तथा तालिम दिने। • सडकमा देखिने ठाँउमा निर्माण भइरहेको जनाउने बोर्डहरू व्यवस्था गर्ने। • निर्माणस्थल सुरक्षित छ छैन अनुगमन नियमित रूपमा वातावरण अधिकृतलाई गर्न लगाउने।	निर्माण व्यवसायीलाई जिम्मेवारी दिने तथा सचेतना, अनुगमन	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी	-	
७.	स्वास्थ्य, ऊर्जा, खानेपानी आपूर्ति जस्ता पूर्वाधारका स्रोतहरू माथि पर्न सक्ने दबाब	• कामदारहरुको निमित्त आवश्यक पर्ने सुविधाहरु आयोजनाले स्वयम् ले नै व्यवस्था गर्नेछ।	नियमित अनुगमन	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी	-	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर/स्थानीय तह
८.	उपभोग्य वस्तुहरूको बजार मूल्यमा हुन सक्ने वृद्धि	• कामदारहरुको निमित्त आवश्यक पर्ने उपभोग्य वस्तुहरु आयोजनाले स्वयम् ले नै व्यवस्था गर्ने	नियमित अनुगमन	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी	-	

प्रतिकूल प्रभावहरू		के गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट	अनुगमनको जिम्मेवारी
		• आयोजना क्षेत्रमा खाद्यान्न, लत्ताकपडाको बजार मूल्य नबढाउन आग्रह गरिने					
९.	स्थानीय तथा कामदारहरुको गुनासो	• निर्माण स्थलमा गुनासो व्यवस्थापन प्रणालीको व्यवस्था गर्ने । • गुनासो फोन, गुनासो पेटीका र साइट सुपरभाइजरको माध्यम बाट संकलनको व्यवस्था मिलाउने ।	गुनासोहरू फोन, गुनासो पेटीका र साइट सुपरभाइजरको माध्यम बाट संकलनको व्यवस्था मिलाउने ।	प्रस्ताव निर्माण चरणमा	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी	-	
सञ्चालन चरण							
भौतिक वातावरण							
१.	भू-उपयोगमा हुने परिवर्तन	• आयोजनाले हरियाली प्रवर्धनको निमित्त वृक्षारोपण कार्यक्रम मार्फत खाली जमिनको व्यवस्थापन गरिने	हरियाली प्रर्वद्धनको व्यवस्था गरेर	संचालन चरण	प्रस्तावक	मा प्रस्तावित	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर/स्थानीय तह
२.	वायु प्रदूषण	• सवारी साधनले गर्न सक्ने वायु प्रदूषणलाई नियन्त्रण गर्न सवारी प्रदूषण मापदण्ड पुरा गरेको सवारीलाई मात्र तालिम केन्द्र हात भित्र प्रवेश दिने • आयोजना क्षेत्रबाट उत्पादित फोहोर बाल्ने कामलाई निरुत्साहित गर्ने	नियमित अनुगमन	संचालन चरण	प्रस्तावक		
३.	ध्वनि प्रदूषण	• तालिम केन्द्रबाट उत्पन्न हुने ध्वनिले बाहिरी स्थानीयलाई प्रभाव कम गर्नको	नियमित अनुगमन	संचालन चरण	प्रस्तावक	-	

प्रतिकूल प्रभावहरू		के गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट	अनुगमनको जिम्मेवारी
		निमित्त आयोजना क्षेत्रको वरिपरी wall निर्माण गर्न प्रस्ताव गरिएको • आयोजना वरीपरी Noise barrier wall तथा खुल्ला स्थानमा वृक्षारोपण गरिने। • आयोजना बाहिर तथा तालिम केन्द्र आवतजावत गर्ने सडकको क्षेत्रलाई "No horn zone" घोषणा गरी आवश्यक चिन्हहरू टाँस्ने ।					
४.	वर्षातको पानीको व्यवस्थापन	• संरचना निर्माणको क्रममा निर्माण क्षेत्रको आवश्यक पर्ने क्षेत्रमा नालाको व्यवस्थापन गरिने • संकलित वर्षातको पानीलाई नजिकको खोल्सामा खोलामा मिसिने बाटो बनाइने	नियमित अनुगमन	प्रस्ताव सञ्चालन चरणमा	प्रस्तावक		कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर/स्थानीय तह
५.	जमिनमुनिको पानीको सतह तथा री चार्जमा असर	• पर्याप्त खुल्ला क्षेत्रको व्यवस्था गरी वर्षताको पानी रिचार्ज हुने व्यवस्था गरिने • वर्षातमा परेका पानी संकलन तथा अवशोषण गर्न Recharge pit तथा पोखरीहरू निर्माण गरिने	नियमित अनुगमन	संचालन चरण	प्रस्तावक	-	
६.	रङ्ग रसायन, तेल, ग्रीज आदिको चुहावटको असर	• आकस्मिक संकलन गर्न मिल्ने खाडल आदि निर्माण गरिने • आवश्यक सुरक्षा साबधानी अपनाइने	नियमित अनुगमन	संचालन चरण	प्रस्तावक		

प्रतिकूल प्रभावहरू		के गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट	अनुगमनको जिम्मेवारी
७.	ठोस फोहर व्यवस्थापन	• फोहोरको प्रकृति अनुसार त्यसलाई छुट्टयाउने तथा कुहिने फोहरलाई मल बनाउन प्रयोग गर्न सकिने छ भने पुनः चक्रिय फोहर कवाडीवालालाई दिइने • बाकि रहेका फोहरहरू स्थानीय निकायसँग समन्वय गरी नगरपालिकाको Land Fill मा पुर्ने व्यवस्था गरिने	नियमित अनुगमन	संचालन चरण	प्रस्तावक		
८.	फोहर पानी र ढल व्यवस्थापन	• फोहोर पानी प्रशोधन गर्न फोहोर पानी प्रशोधन प्लान्ट निर्माण गरिने • सोक पिट सहितको सेफ्टिक ट्यांक निर्माण गरिने छ र ढलको पानीलाई वर्षातको पानीमा मिसिन दिइने छैन	नियमित अनुगमन	संचालन चरण	प्रस्तावक	-	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर/स्थानीय तह
९.	ट्राफिक व्यवस्थापन	• आयोजन स्थल वरीपरि ट्राफिक सिग्नलको व्यवस्था गरिने • आकस्मिक अवस्थामा आवश्यकता अनुसार स्थानीय सुरक्षा निकायसँग सहयोगका लागि समन्वय गरिने	नियमित अनुगमन	संचालन चरण	प्रस्तावक		
१०.	वैकल्पिक ऊर्जा	• तालिम केन्द्र संचालनको क्रममा बिजुलीको साथ-साथै बैकल्पिक ऊर्जाको रुपमा सोलार समेत प्रयोग गरिने	नियमित अनुगमन	संचालन चरण	प्रस्तावक	-	

प्रतिकूल प्रभावहरू		के गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट	अनुगमनको जिम्मेवारी
		• आवास गृह तथा चमेना गृहमा LPG / तथा दाउराको प्रयोग घटाउन वायो ग्यास प्लान्ट स्थापना गरिने					
जैविक वातावरण							
१	प्राकृतिक वन क्षेत्रको विकासमा असर	• आयोजना स्थल नजिक खाली रहेका ठाउमा मौरी डाँडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहसँग समन्वय गरी वनको संरक्षण तथा वृक्षारोपण गरी स्थानीय जातका वोटविरुवाहरू लगाइने	सामुदायिक वन सँग समन्वय गरेर	संचालन चरण	प्रस्तावक		कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर/ कृषि, वन तथा पर्यावरण मन्त्रालय / डिभिजन वन कार्यालय
२	वन्यजन्तु, गै.का.व.पै. र अन्य वन श्रोतको अवैध सिकार तथा व्यापार	• २४ सै घण्टा सुरक्षाको व्यवस्था हुनेछ र मौरी डाँडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहसँग सँगको समन्वयमा यस्तो काम निरन्तरता दिइने • गैर सा.व.उ.स. सदस्यलाई वन क्षेत्रमा प्रवेश रोक लगाइने	सामुदायिक वन सँग समन्वय गरेर	संचालन चरण	प्रस्तावक		
३	ध्वनि प्रदूषण तथा अन्य प्रदूषणले वन्यजन्तुमा पर्ने अवरोध	• स्थानीय तथा सवारी चालकहरुको सहभागितामा सवारीसाधन चलाउँदाको लापरबाहीले वन्यजन्तुमा पर्ने प्रभावको बारेमा जनचेतनाका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, वन्यजन्तुको संरक्षणको लागि गति सिमित चिन्ह, हर्न निषेध चिन्ह भएका सूचनामुलक पोष्टहरु राखिने	नियमित अनुगमन	संचालन चरण	प्रस्तावक		कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर/ कृषि, वन तथा पर्यावरण मन्त्रालय / डिभिजन वन कार्यालय
४	मानव र वन्यजन्तु विचको द्वन्द	• आयोजना क्षेत्रमा पर्खाल लगाइने तथा कर्मचारी तथा आगन्तुकहरुलाई वन	नियमित अनुगमन	संचालन चरण	प्रस्तावक		

प्रतिकूल प्रभावहरू		के गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट	अनुगमनको जिम्मेवारी
		क्षेत्र भित्र अनावश्यक रुपमा विचरण गर्न रोक गरिने • आयोजना स्थल नजिक वन्यजन्तुको बढी आवागमन हुने स्थानमा सूचना पाटी राखी सचेत गराइने					
सामाजिक-आर्थिक वातावरण							
१.	व्यावसायिक स्वास्थ्य र सुरक्षा जोखिमहरू	• निर्माण स्थलमा प्राथमिक उपचारका लागि चाहिने सामानहरू नियमित उपलब्ध गराइने • कामदारहरुको स्वास्थ्य विमा गरिनेछ र नियमित रुपमा स्वास्थ्य जाँच गराइने	व्यावसायिक सुरक्षा साधनहरु प्रदान गरिने, नियमित अनुगमन	प्रस्ताव सञ्चालन चरणमा	प्रस्तावक	-	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर/स्थानीय तह
२.	सरूवा रोगको संक्रमण	• आयोजना क्षेत्र सरसफाइमा सधैं विशेष ध्यान दिइने • ढल प्रणाली, फोहोरपानी प्रशोधन प्लाण्ट लगायतको नियमित मर्मतसम्भार गरिने	नियमित अनुगमन	प्रस्ताव सञ्चालन चरणमा	प्रस्तावक	-	
३.	स्थानीय धर्म संस्कृतिमा प्रभाव	• फरक धरातलमा आइपुगेका व्यक्तिहरूलाई स्थानीय संस्कृती, सम्पदाको बारेमा जानकारी दिने तथा महत्त्वपूर्ण सूचना सामग्री स्थानीय महत्वका स्थानहरूमा राखिने छ र समय समयमा अन्तरक्रिया कार्यक्रमको व्यवस्था गरिने	उचित निर्देशन प्रदान गर्ने	प्रस्ताव सञ्चालन चरणमा	प्रस्तावक		

प्रतिकूल प्रभावहरू		के गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट	अनुगमनको जिम्मेवारी
४.	सार्वजनिक सुविधामा बढ्ने चाप	• स्थानीय तह तथा सम्बन्धित सरकारी निकायसँग समन्वयमा आगन्तुक तथा दर्शकको संख्याको आधारमा सडक, टेलिफोन, इन्टरनेट, खानेपानी लगायत सार्वजनिक सार्वजनिक सेवा र सुविधाहरू सुधार गर्ने तथा चुस्त र गुणस्तरीय कायम राख्न पहल गर्ने।	नियमित अनुगमन	प्रस्ताव सञ्चालन चरणमा	प्रस्तावक	-	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर/ स्थानीय तह
५.	विपद व्यवस्थापन	• आपतकालीन अवस्थाको लागि उचित सुरक्षा प्रणाली, अलार्म र PAS (Public Announcement System), आपतकालीन तयारीको लागि लिफ्ट र उचित आपतकालीन निकास आवश्यक पर्दछ जुन भवन संरचना भित्र अपनाइने • दुर्घटनाको जोखिमबाट बच्न र कम गर्न अग्नि सुरक्षा भऱ्याङ मार्फत आपतकालीन निकास प्रणालीको लागि आपत्कालिन द्वारहरु खोल्ने व्यवस्था गरिएको • विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति २०७५ मा रहेका ब्यबस्थाको पूर्ण पालना गरिने	आगो निभाउने उपकरणहरूको जडान गर्नुपर्ने तथा परिसरमा खुल्ला क्षेत्र छुट्याउने	प्रस्ताव सञ्चालन चरणमा	प्रस्तावक	BOQ मा प्रस्तावित	
६.	जनसंख्या वृद्धि. कोलाहल तथा सामाजिक समस्या	• विकास तथा व्यवसायिक विस्तारले तथा नगरपालिकाको नीति तथा	नियमित अनुगमन	प्रस्ताव सञ्चालन चरणमा	प्रस्तावक	-	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर/स्थानीय तह

प्रतिकूल प्रभावहरू		के गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट	अनुगमनको जिम्मेवारी
		कार्यक्रमहरूले समयानुकुल रुपमा यस्ता समस्या समाधान हुने					
७.	Gun Firing सम्बन्धी प्रभाव	• बस्ती तथा संवेदनशील क्षेत्र (वन, विद्यालय, अस्पताल) बाट टाढा निर्माण गर्ने • कम्तीमा ५००—१००० मिटर Buffer Zone कायम गर्ने • गन फायरिङलाई निर्धारित समय (दिनको समय) मा सीमित गर्ने • अनावश्यक वा अनियन्त्रित फायरिङमा रोक लगाइने • गन फायरिङमा सहभागी हुने प्रशिक्षार्थी तथा कर्मचारीलाई headphone अनिवार्य गर्ने	नियमित अनुगमन	प्रस्ताव सञ्चालन चरणमा	प्रस्तावक	-	
८.	सार्वजनिक सांस्कृतिक सम्पदामा असर र वैमनस्यता	• फरक भूगोलबाट आइपुगेका व्यक्तिहरूलाई आयोजना क्षेत्रको स्थानीय संस्कृती, सम्पदाको बारेमा जानकारी दिने तथा सूचना सामग्री महत्त्वपूर्ण स्थानहरूमा राखिने छ र समय समयमा अन्तरक्रिया कार्यक्रमको व्यवस्था गरिने	उचित निर्देशन प्रदान गर्ने	प्रस्ताव सञ्चालन चरणमा	प्रस्तावक	-	

८.५ सामुदायिक सहयोग कार्यक्रम

यस कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) आयोजना निर्माण सँगसंगै आयोजना प्रभाव क्षेत्रमा स्थानीय पूर्वाधार विकास तथा सामाजिक आर्थिक उन्नतिका लागि आयोजनाको कुल लागतको करिब ०.५% रकम सामुदायिक सहयोग कार्यक्रम अन्तर्गत खर्च गर्न प्रस्ताव गरिएको छ। यस कार्यक्रम अन्तर्गत कार्यान्वयन हुने उप-आयोजनाहरुको प्रारम्भिक छनौट सामाजिक आर्थिक अध्ययन तथा प्रभावित क्षेत्रका स्थानीयतहका जनप्रतिनिधि, आयोजना प्रभावित व्यक्ति, स्थानीय बासिन्दा, महिला तथा दलित समुह लगायत अन्य सरोकारवालाहरु सँग गरिएको छलफल तथा अन्तर्वार्ताको माध्यमवाट गरिएको छ। यस कार्यक्रमको कार्यान्वयन गर्दा प्रभावित स्थानीयतहसँग समन्वय गरि स्थानीय तहको विकास निर्माणको बार्षिक कार्य तालिकासँग मिलाई उपयुक्त कार्यक्रमका लागि रकम बिनियोजन गरिनेछ। सामुदायिक सहयोग कार्यक्रम अन्तर्गत मुख्यतः तल उल्लेखित क्षेत्रमा खर्च गरिनेछ।

तालिका ८.४: सामुदायिक सहयोग कार्यक्रमको विवरण

क्र.सं.	विवरण	अनुमानित रकम (ने.रु.)
१.	सान्ने तल्लो मूल, सान्ने माथिल्लो मूल र काप्रा खानेपानी मुहान संरक्षण, पाइपलाइन बिस्तार र मर्मत	३,५००,०००.००
२.	मौरीडाँडा समुदायिक वनका लागि ३ कोठे भवन निर्माण	१,५००,०००.००
३.	महिला समूह, दलित समूह, युवा क्लबलाइ सहयोग	१,५००,०००.००
४.	दुलालथाई माझीगाँउ चूनेरीताल खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता संस्थालाई सहयोग	१,०००,०००.००
५.	पन्चपुरी नगरपालिका वडा नं.८ मा अवस्थित स्वास्थ्यचौकि लाई सहयोग	८००,०००.००
६.	पन्चपुरी नगरपालिका वडा नं.८ मा अवस्थित विद्यालय लाई सहयोग	१,५००,०००.००
७.	जैविक विविधता संरक्षण र पर्यापर्यटन सम्बन्धि सचेतना कार्यक्रम संचालन	५००,०००.००
८.	अयोजना प्रभावित क्षेत्रका बासिन्दाहरुलाई जीविकोपार्जन सहायता तालिम (इलेक्ट्रोनिक, ब्युटीपार्लर, आधुनिक कृषि लगायत) एवं विपद् ब्यबस्थापन	२,१००,०००.००
	जम्मा	**१२,४००,०००.००**

८.५ अनुकूल प्रभावहरूको अनुमानित खर्चको सारांश

तालिका ८.५ : अनुकूल प्रभावहरूको अनुमानित खर्च

क्र.स.	**विवरण**	**अनुमानित खर्च (रु.)**	**कैफियत**
१.	निर्माण चरणमा तालिम तथा अभिमुखिकरण कार्यक्रम	१,२००,०००.००	-
कूल		१,२००,०००.००	

८.६ प्रतिकूल प्रभावहरूको अनुमानित खर्चको सारांश

तालिका ८.६: प्रतिकूल प्रभावहरूको अनुमानित खर्च

क्र.स.	विवरण	अनुमानित खर्च (रु.)	कैफियत
१.	त्रिपालको व्यवस्था	५०,०००.००	वातावरणीय व्यवस्थापन रकम मात्र
२.	निर्माण स्थलमा धुलो नियन्त्रण गर्न दिनको ३ पटक पानी छर्कने व्यवस्था	३००,०००.००	
३.	ध्वनी प्रदूषण नियन्त्रण सम्बन्धी आवश्यक चिन्हहरू होर्डिंग बोर्ड मार्फत प्रदर्शन गर्ने	५०,०००.००	
४.	अवैध चोरी-सिकारी	५००,०००.००	
५.	आगलागी तथा डढेलो	२००,०००.००	
६.	व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्रीहरूको प्रयोग तथा प्राथमिक उपचारका लागि चाहिने सामानहरू	१,०००,०००.००	
कूल		२,१००,०००.००	

८.७ वातावरणीय व्यवस्थापन योजना कार्यान्वयनको अनुमानित लागत

तालिका ८.७ः वातावरणीय व्यवस्थापन योजना कार्यान्वयनको अनुमानित लागत

क्र.सं.	क्रियाकलापहरु	अनुमानित बजेट (ने.रू.)
१.	अनुकूल प्रभावहरूको बढोत्तरीको अनुमानित खर्च	१,२००,०००.००
२.	प्रतिकूल प्रभावहरूको न्यूनीकरणको अनुमानित खर्च	२,१००,०००.००
३.	सामुदायिक सहयोग कार्यक्रमको खर्च	१२,४००,०००.००
४.	वन नियमावली, २०७९ को नियम ९३ को उपनियम (१,क) बमोजिम निजी जग्गाको व्यवस्था गर्नको लागि आवश्यक पर्ने अनुसूची_५१ बमोजिमको रकम	४९,१७५,०००.००
५.	वन नियमावली, २०७९ को नियम ९३ को उपनियम (१,ख) बमोजिम हटाइने ७८२ रुखको पाँच गुणाको दर (७८२*५=३९१० बिरुवा) ले वृक्षारोपण गरी पाँच वर्षसम्म रुख हुर्काउन तथा सम्भार गर्नको लागि अनुसूची-५१क. बमोजिमको रकम	२,६८४,०००.००

क्र.सं.	क्रियाकलापहरु	अनुमानित बजेट (ने.रू.)
६.	वन नियमावली, २०७९ को नियम ९३ को उपनियम २ बमोजिम आयोजनाले प्रयोग गर्ने ११.५७ हे. वन क्षेत्रमा वृक्षारोपण गरी पाँच वर्षसम्म रुख हुर्काउन र सम्भार गर्न अनुसूची-५१ क. बमोजिमको रकम	१५,४५५,०००.००
७.	**रूखहरू कटान गर्ने कार्यः** जसमा फेद (Trunks) र हाँगाबिँगा काट्ने, ठुटा तथा जराहरू उखेलेर हटाउने, काम लाग्ने/प्रयोगयोग्य सामग्रीहरूलाई सबै प्रकारको लिफ्ट (Lifts) सहित १००० मिटरको दूरीसम्म चाङ लगाएर व्यवस्थापन गर्ने र खाडल परेका ठाउँहरूमा माटो भर्ने कार्य समेत।	१,०००,०००.००
	जम्मा	**८४,०१४,०००.००**

तालिका ८.८ः आयोजनाका लागि अनुमानित वातावरणीय खर्चको विवरण

क्र.म.	विवरण	अनुमानित रकम (ने.रू)
(क)	वातावरणीय अनुगमनका लागि अनुमानित लागत	१,९२०,०००.००
(ख)	वातावरणीय व्यवस्थापन योजना कार्यान्वयनको अनुमानित लागत	८४,०१४,०००.००
	जम्मा वातावरणीय खर्च	**८५,९३४,०००.००**

८.७ विपद् व्यवस्थापन कार्ययोजना

प्रस्तावित आयोजना निर्माण तथा संचालनका अवधिमा हुन सक्ने विपद जोखिम व्यवस्थापन गर्नका लागि आवश्यक उपायहरु अवलम्बन गरिनेछन्। निर्माण अवधिमा हुन सक्ने कामदार वर्गलाई व्यक्तिगत सुरक्षाका उपकरण जस्तैः मास्क, हेल्मेट, एयर प्लग, ग्लोभ्स आदि उपकरण उपलब्ध गराइनेछ र सम्पूर्ण कामदारलाई जोखिम सम्बन्धी तालिम प्रदान गरिनेछ। प्राथमिक उपचारका साधनहरु जस्तैः सामान्य चोटपटक लाग्दा आवश्यक पर्ने औषधि, पट्टि आदिको व्यवस्था गरिनेछ भने आकस्मिक दुर्घटना न्यूनीकरण सम्बन्धी योजना लागु गरिनेछ जसमा कामदारको लागि दुर्घटना विमा योजना लागु गरिनेछ। आगलागी नियन्त्रणको लागि आयोजना क्षेत्र तथा स्थायी शिविरमा अग्नि समनयंत्र (Fire Extinguisher) जडान गरिनेछ। यसका साथै, आकष्मिक संकेतका लागि साइरनको व्यवस्था गरिनेछ। प्रस्तावित आयोजनाले विपद व्यवस्थापनको कार्ययोजना बनाई आयोजनाका जनशक्तिलाई आपतकालीन अवस्थाको लागि पूर्व तयारी तालिम प्रदान यस बाहेक पानीजन्य रोग नियन्त्रणको लागि औषधिको संचय गरी राखिनेछ। आयोजना क्षेत्रमा सम्भावित विपद् व्यवस्थापनको पूर्वतयारी तथा आकस्मिक सेवाको लागि छुट्टै संयन्त्रको व्यवस्था गरिनेछ जसको बनावट निम्न चित्रमा प्रस्तुत गरिएको छ।

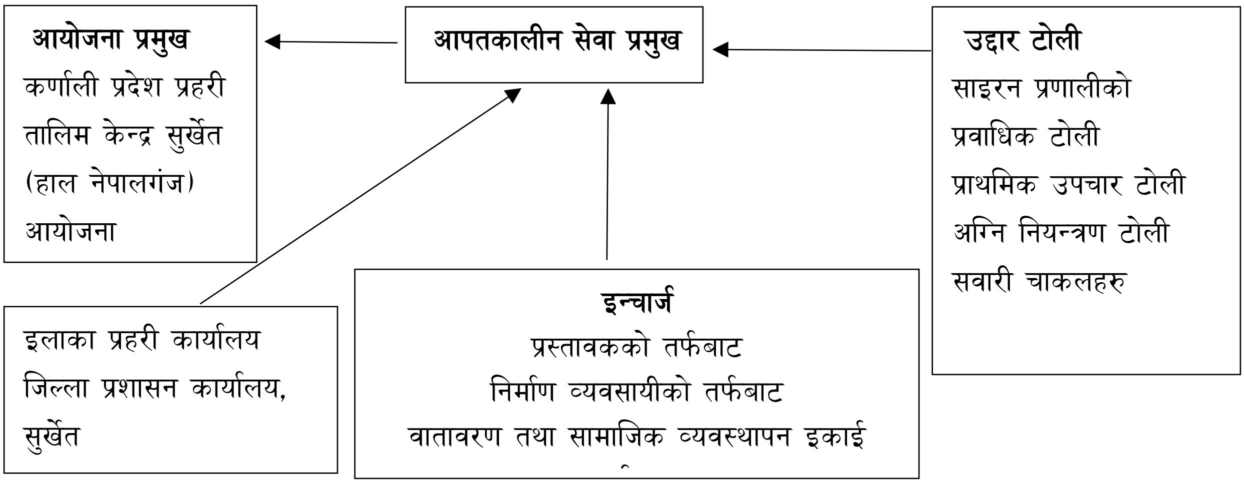

चित्र ८-२: विपद् व्यवस्थापन तथा आकस्मिक सेवाको संस्थागत बनावट

तालिका ८.९: विपद व्यवस्थापन कार्ययोजना

क्र.स.	विपद	न्यूनीकरणका उपाय	अनुगमन तालिका	सहयोगी निकाय	अनुगमन कसले गर्ने	लागत
१.	आगलागी	• पर्याप्त मात्रामा Fire Extinguisher, Fire hydrant, खुल्ला स्थान लगायत आगो निभाउने उपकरणको व्यवस्था गर्ने। • Fire alarm, smoke detector जडान गर्ने। • Fire Sprinkler System जडान गर्ने। • भवनमा पर्याप्त मात्रामा ईमरजेन्सी एक्जिटको व्यवस्था गर्ने। • सम्बन्धित कर्मचारीलाई अभिमुखिकरण र तालिम प्रदान गर्ने। • नगरपालिकासँग दकमलको बारे समन्वय गर्ने। • गुणस्तरीय विद्युतीय सामानहरू दक्ष कामदार मार्फत जडान र नियमित मर्मतसम्भार गर्ने। • भवनमा आगलागी रोकथाम र जनाउ दिने सङ्केतहरू प्रयोग गर्ने। • आपत्कालीन समयमा विपद रोकथाम र नियन्त्रणका लागि कर्मचारीलाई तालिम दिएर दक्ष बनाउने।	प्रत्येक ३ महिना	प्रहरी प्रशासन/स्थानीय तह/जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय विरेन्द्रनगर, सुर्खेत	आयोजनाको लागतमा समावेश गरिने
२.	भूकम्प	• संरचनात्मक विश्लेषण र संरचना डिजाइन राष्ट्रिय भवन कोड -१०५:२०८२ अनुसार गर्ने।	निर्माण चरण पूर्व र निर्माण अवधिमा	प्रहरी प्रशासन/स्थानीय तह/जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय विरेन्द्रनगर, सुर्खेत	डिजाइनमा समाहित गरिने

क्र.स.	विपद	न्यूनीकरणका उपाय	अनुगमन तालिका	सहयोगी निकाय	अनुगमन कसले गर्ने	लागत
		• जोखिम न्यूनीकरणका लागि भू विज्ञान, भूकम्प इन्जिनियरिङ, भौगोलिक सूचना प्रणाली लगायत उपलब्ध नवीनतम प्रविधिको प्रयोग गर्ने। • सम्पूर्ण संरचना भूकम्प प्रतिरोधी बनाउने। • भूकम्पको पूर्वतयारी, जोखिम र सचेतना फैलाउने।				
४.	दुर्घटना	• प्राथमिक उपचारको लागि First Aid Box किट राख्ने व्यवस्था गर्ने • तालिमको समयमा नर्स, डाक्टर र एम्बुलेन्स तयारी अवस्थामा राख्ने व्यवस्था गर्ने • प्रहरी प्रशासनको समन्वयमा प्रहरीको व्यवस्थापन गर्ने	प्रत्येक ३ महिना	प्रहरी प्रशासन/स्थानीय तह/जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय विरेन्द्रनगर, सुर्खेत	आयोजनाको लागतमा समावेश गरिने

परिच्छेद ९. प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्दा अनुगमन गर्नुपर्ने विषय

आयोजनाको निर्माण र सञ्चालनको चरणमा त्यसले वातावरणमा अनुकुल र प्रतिकूल दुवै किसिमको प्रभावहरू पार्दछ। वातावरणीय अध्ययनमा ती प्रभावहरूको लेखाजोखा गरी अनुकूल प्रभावहरू बढोत्तरी तथा प्रतिकूल प्रभावहरू न्यूनीकरणका उपायहरू सुझाइएका हुन्छन। आयोजनाको निर्माण र सञ्चालनको चरणमा यस्ता प्रभावहरू वातावरणमा के कति परे तथा ती प्रतिवेदनमा सुझाइएका अनुकूल प्रभावहरू बढोत्तरी तथा प्रतिकूल प्रभावहरू न्यूनीकरणका क्रियाकलापहरूको जाँचबुझ तथा प्रभावकारिता पत्ता लगाउनका लागि बनाइने अनगुमन योजना नै वातावरणीय प्रभाव अनगुमन योजना हो। कुनै पनि प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्दा वातावरणमा पर्न सक्ने प्रभावको वातावरणीय अनुगमन निम्न उद्देश्य प्राप्तिका लागि गरिन्छः

(क) कानूनले तोकेका सीमाभन्दा बढी मात्रामा प्रभाव पर्न नदिन,

(ख) वातावरणीय प्रभाव कम गर्न अपानाइएका उपाय वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदनमा उल्लेख भएअनुसार कार्यान्वयन भएका छन् कि छैनन् भन्ने कुरा जाँच्न,

(ग) सम्भावित वातावरणीय क्षतिबारे समयमै सचेत गराउन,

(घ) पहिचान गरिएका तथा आँकलित प्रभाव वास्तविकतासँग कति नजिक छन् भन्ने जानकारी लिन।

वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ४५ (अनगुमन तथा निरीक्षण) को उपनियम १ अनुसार प्रस्तावकले प्रस्तावको निर्माण तथा सञ्चालन गर्ने चरणमा सोबाट वातावरणमा परेको प्रभावको विषयमा प्रत्येक ६ महिनामा स्वःअनगुमन गरी सोको प्रतिवेदन सम्बन्धित निकाय वा विभागमा पेश गरिनेछ भन्ने व्यवस्था गरेको छ। यस्तै सोही नियमको उपनियम ३ मा स्थानीय तहले आफूले गरेको अनुगमन तथा निरीक्षणको प्रतिवेदन प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिले एक्काईस दिन भित्र प्रदेश मन्त्रालयमा पठाई सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ भन्ने व्यहोरा उल्लेख छ। यस वातावरणीय प्रभाव अनगुमन योजनामा आयोजनाको विभिन्न चरणमा अपनाइने विधि र आयोजनाको अनुगमन गर्ने जिम्मेवार निकायहरू सम्बन्धी विवरण उल्लेख गरिएको छ । प्रत्येक क्रियाकलाप अनुगमन गरेपछि त्यसबाट प्राप्त सूचनाहरूको अभिलेखिकरण गरी अनुगमनबाट प्राप्त सूचनाहरूको आधारमा आयोजनाले भविष्यको योजना तर्जुमा गर्दछ । सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरूलाई ध्यान दिंदै नयाँ र प्रभावकारी योजना तर्जुमा गर्न अनुगमन अभिलेखिकरणबाट प्राप्त भएका सूचनाहरूले ठूलो सघाउ पुर्याउनेछन्। राष्ट्रिय वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन निर्देशिका, २०५० अनुसार प्रारम्भिक अवस्थाको अनुगमन (आधार रेखा अनुगमन), नियमपालन अनुगमन र प्रभाव अनुगमन गरी तीन प्रकारका अनुगमन प्रस्ताव गरिएको छ। यस वातावयणीय प्रभाव मूल्याङ्कनले गरेका अनुगमन प्रस्तावहरूको विस्तृत विवरण यस प्रकार रहेका छन् ।

क. प्रारम्भिक अनुगमन

आधार रेखा अनुगमनमा प्रस्तावित आयोजना निर्माण कार्य सुरू हुनु अगावै वातावरणीय वस्तुस्तिथिको बारेमा तथ्याङ्क संकलन गरिने छ र यसका लागि प्रस्तावक जिम्मेवार हुनेछ। अनुगमनका लागि

प्रस्तावकले खटाएको कर्मचारी प्रस्ताव क्षेत्रको स्थलगत भ्रमणमा जानेछन् र कर्मचारीले प्रस्ताव क्षेत्रको अवस्था, ध्वनी प्रदूषण, वायु प्रदूषण, जल प्रदूषण तथा हालको फोहोरमैला व्यवस्थापन अवस्थाको बारेमा अध्ययन गर्नेछन्। यसले गर्दा प्रारम्भिक अवस्थाको तुलनामा पछि वातावरणीय पक्षमा भएको परिवर्तन बारेमा थाहा पाउन सकिन्छ।

ख. प्रभाव अनुगमन

प्रस्ताव कार्यन्वयनबाट भएका वातावरणीय परिवर्तन पत्ता लगाउन आयोजना निर्माण र सञ्चालनका क्रममा त्यस क्षेत्रको जनस्वास्थ्य लगायत पर्यावरणीय, सामाजिक र आर्थिक अवस्था र पर्यावरणीय सूचकको मूल्याङ्कनको प्रभाव अनुगमन गरिने छ।

ग. नियमपालन अनुगमन

यस वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनले प्रस्ताव गरेका वातावरणीय न्युनिकरणका उपायहरू कार्यन्वयन भए नभएको बारे नियमपालन अनुगमन गर्नुपर्ने हुन्छ। यस अन्तर्गत प्रस्तावकले वातावरण संरक्षण सम्बन्धी निर्धारित मापदण्डको पालना गरेको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्न वातावरणीय गुणस्तरका विशेष सूचक वा प्रदूषणका अवस्था बारेमा आवधिक वा लगातार रूपमा अनुगमन गरी अभिलेख राखिने छ।

वातावरण तथा सामाजिक व्यवस्थापन इकाईः वातावरणीय व्यवस्थापन योजना निर्माण गर्नुका साथ-साथै यसको प्रभावकारी कार्यान्वयन सुनिश्चित गर्न र वातावरणीय पक्ष सहित सामाजिक, स्वास्थ्य र सुरक्षा मापदण्डको नियमित अनुगमन गर्न जिम्मेवार स्थायी सांगठनिक संरचना हुनु पनि अपरिहार्य हुन्छ। जसका लागि वातावरण तथा सामाजिक व्यवस्थापन इकाईको व्यवस्था गरिएको छ।

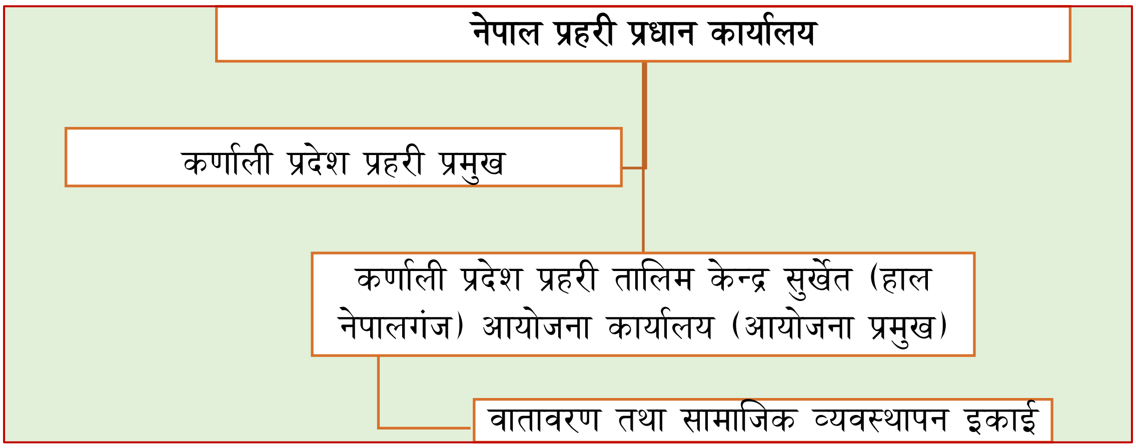

चित्र ९-१: वातावरण तथा सामाजिक व्यवस्थापन इकाईको सांगठनिक संरचना

वातावरण तथा सामाजिक व्यवस्थापन इकाईमा निम्न बमोजिमका विज्ञहरुको टिम रहेको हुनेछ।

क. टोली प्रमुख/वातावरण विज्ञ : १ जना

ख. समाजशास्त्री/अर्थशास्त्री : १ जना

ग. जनसम्पर्क अधिकृत (समन्वयकर्ता) : १ जना

घ. वन्यजन्तु/जैविक विविधता विद् : १ जना

ङ. फिल्ड सहायक कर्मचारी : आवश्यकता अनुसार

वातावरण व्यवस्थापन र सामाजिक इकाई प्रमुख र सदस्यहरुको काम कर्तव्य र दायित्व देहाय बमोजिम हुनेछः-

- आयोजनास्थलमा उपयुक्त संस्थागत व्यवस्था गरी वातावरणीय, स्वास्थ्य, सुरक्षा तथा सामाजिक व्यवस्थापन योजना कार्यान्वयन गर्ने।
- प्रदूषण नियन्त्रण उपकरणहरूको नियमित सञ्चालन र मर्मत सम्भार सुनिश्चित गर्न ।
- सामुदायिक विकास कर्यक्रम मार्फत सहयोग गरि आयोजनाको कार्यान्वयन गर्न ।
- स्वीकृत EIA प्रतिवेदन अनुसार व्यवस्थापन योजना र कार्यान्वयन गतिविधिहरूको अनुगमन गर्ने।
- अनुगमन गरिएको परिणामहरूको समीक्षा र व्याख्या गर्ने र सुधारात्मक उपायहरू निर्दिष्ट सीमा भन्दा माथि छन् भने सच्याउन निर्देशन दिने।
- आयोजनाका सरोकारवालाहरूबाट प्राप्त गुनासाहरूलाई सम्बोधन गर्ने।
- नियमनकारी निकायले तोकेका शर्तहरुको पालना गर्ने र तोकिएको समयावधि अनुसार सोको प्रतिवेदन पेश गर्ने।

पूर्व निर्माण चरण र संचालन चरणमा आयोजनाको वातावरण तथा सामाजिक व्यवस्थापन इकाईले प्रस्तावकको आफ्नै खर्चमा स्वःअनुगमनको कार्य गर्नेछ भने निर्माण चरणका लागि बार्षिक रुपमा निम्नानुसारको जनशक्ति र खर्च आवश्यक पर्ने अनुमान गरिएको छः

अनुगमनको कुल लागत

क्र.स.	विवरण	मानव-दिन	एकाई दर (रू.) (आ.वा. २०८१/८२)	रकम (रू.)
१.	आवश्यक जनशक्ति			
क.	टोली प्रमुख/वातावरण विज्ञ	४५	५०००	२२५,०००.००
ख.	समाजशास्त्री/अर्थशास्त्री	२५	४०००	१००,०००.००
ग.	जनसम्पर्क अधिकृत (समन्वयकर्ता)	२५	४०००	१००,०००.००
घ.	वन्यजन्तु/जैविक विविधता विद्	२०	४०००	८०,०००.००
ङ.	फिल्ड सहायक कर्मचारी	४५	२०००	९०,०००.००
२.	स्टेशनरी, प्रिन्टिंग र अन्य खर्च	मोटामोटी		७५,०००.००

क्र.स.	विवरण	मानव-दिन	एकाई दर (रू.) (आ.वा. २०८१/८२)	रकम (रू.)
३.	प्रारम्भिक अवस्थाको अनुगमन			१८०,०००.००
४.	नियमपालन अनुगमन खर्च	मोटामोटी		१५०,०००.००
५.	प्रभाव अनुगमन खर्च	मोटामोटी		२२०,०००.००
७.	यातायात ढुवानी खर्च	मोटामोटी		२५०,०००.००
८.	नियमनकारी तथा अन्य निकायले गर्ने अनुगमन र निरीक्षण (मन्त्रालय, विभाग र अन्य) बाट हुने अनुगमन	मोटामोटी		४५०,०००.००
	जम्मा			**१,९२०,०००.००**

(स्रोत: Wage Rate for Professional and Supporting Staffs for consulting Service, Department of Roads,2081/82)

नियमनकारी तथा अन्य निकायले गर्ने अनुगमन र निरीक्षण: वा.सं.ऐ. २०७६ को दफा ३९ को आधारमा वा.सं.नि. २०७७ को नियम ४५ मा थप व्यवस्था भए अनुसार वन तथा वातावरण मन्त्रालय र वातावरण विभागले आयोजनाको अनुगमन तथा निरीक्षण गर्नेछन्। साथै सोहि कानुनी व्यवस्था अनुसार सम्बन्धित प्रदेश सरकार र स्थानीय तहले आयोजनाको अनुगमन तथा निरीक्षण गर्न सक्नेछन्। वा.सं.नि. २०७७ को नियम ४५(५) मा स्वःअनुगमन तथा मन्त्रालय र विभागले गर्ने अनुगमन र निरीक्षण दुबैका लागि प्रत्येक वर्ष कार्ययोजना तर्जुमा गर्ने र सो कार्य योजना अनुसार आवश्यक पर्ने जनशक्ति र खर्चको लेखाजोखा गरि बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम स्वीकृत गराउनु पर्ने व्यवस्था रहेको छ।

तालिका ९.१: वातवरणीय अनुगमन योजना

अनुगमनका प्रकार	अनुगमनका सूचक	अनुगमनको विधि	स्थान	समय	अनुमानित रकम	अनुगमन गर्ने निकाय
प्रारम्भिक अवस्थाको अनुगमन	आयोजना प्रभावित क्षेत्रको ध्वनिको स्तर	Sound Level meter/DAtalogger (Lutron SL-४०२३SD) को प्रयोग गरी २ सेकेण्डको अन्तरालमा १० मिनेटसम्मको विवरण संकलन	आयोजना क्षेत्र, पहुँच मार्ग स्तरोन्नति क्षेत्र	निर्माण चरणको पूर्व	४०,०००/-	प्रस्तावक/ वातावरण विभाग
	पि. एम.$_{२.५}$, पि. एम.$_{१०}$, RH, $CO_{२}$, HCHO, Particles को मात्रा	Digital Instrument (Temptop M२०००) को प्रयोग गरी Instantaneous वायुको गुणस्तर मापन	आयोजना क्षेत्र, पहुँच मार्ग स्तरोन्नति क्षेत्र	निर्माण चरणको पूर्व	४०,०००/-	प्रस्तावक/ वातावरण विभाग
	पानीको गुणस्तर	प्रयोगशाला परीक्षण	आयोजना क्षेत्रमा अवस्थित खानेपानीको नमुना संकलन	निर्माण चरणको पूर्व	६०,०००/-	प्रस्तवाक/ वातावरण विभाग
	उत्पन्न हुने फोहरको प्रकार, परिमाण र	अवलोकन, स्थानीयसँग छलफल	प्रस्ताव निर्माण क्षेत्र नजिकमा रहेको बस्ती	निर्माण चरणको पूर्व	४०,०००/-	प्रस्तावक/ वातावरण विभाग

अनुगमनका प्रकार	अनुगमनका सूचक	अनुगमनको विधि	स्थान	समय	अनुमानित रकम	अनुगमन गर्ने निकाय
	फोहोरमैला व्यवस्थापन					
नियमपालन अनुगमन	निर्माणको लागि आवश्यक पर्ने जग्गा निर्माण व्यवसायीलाई हस्तान्तरण	निर्माण व्यवसायीलाई दिनुपर्ने काजगात	आयोजना क्षेत्र	निर्माण चरण	-	प्रस्तावक/ वातावरण विभाग
	स्थानीयलाई रोजगारी	आयोजना क्षेत्रमा स्थानीय कामदारको संख्या	स्थलगत निरिक्षण तथा स्थानीय सँग छलफल	निर्माण चरण	-	प्रस्तावक/ वातावरण विभाग
	पेशागत स्वास्थ्य तथा सुरक्षा	स्थलगत अवलोकन, पेशागत स्वास्थ्य र सुरक्षा उपकरणको खरिद तथा प्रयोग	आयोजना क्षेत्र	निर्माण चरण	३५,०००/-	प्रस्तावक/ वातावरण विभाग
	कामदार शिविरमा मट्टीतेल तथा ग्याँसको वितरण	प्रत्यक्ष अवलोकन/ छलफल	आयोजना क्षेत्र	मासिक	३५,०००/-	प्रस्तावक/ वातावरण विभाग
	ठोस तथा तरल फोहर व्यवस्थापन प्रविधि	प्रत्यक्ष अवलोकन/ छलफल	आयोजना क्षेत्र	मासिक	३५,०००/-	प्रस्तावक/ वातावरण विभाग
	सिफारिस गरिएको न्यूनीकरण	प्रत्यक्ष अवलोकन/ छलफल	आयोजना क्षेत्र	मासिक	४५,०००/-	प्रस्तावक/ वातावरण विभाग

अनुगमनका प्रकार	अनुगमनका सूचक	अनुगमनको विधि	स्थान	समय	अनुमानित रकम	अनुगमन गर्ने निकाय
	उपायहरुको अवलम्बन					
प्रभाव अनुगमन	आयोजना प्रभावित क्षेत्रको ध्वनिको स्तर	Sound Level meter/DAtalogger (Lutron SL-४०२३SD) को प्रयोग गरी २ सेकेण्डको अन्तरालमा १० मिनेटसम्मको विवरण संकलन	आयोजना क्षेत्र, पहुँच मार्ग स्तरोन्नति क्षेत्र	निर्माण चरण	४०,०००/-	प्रस्तावक/ वातावरण विभाग
	पि. एम.$_{२.५}$, पि. एम.$_{१०}$, RH, CO_2, HCHO, Particles को मात्रा	Digital Instrument (Temptop M२०००) को प्रयोग गरी वायुको गुणस्तर मापन	आयोजना क्षेत्र, पहुँच मार्ग स्तरोन्नति क्षेत्र	निर्माण चरण	४०,०००/-	प्रस्तावक/ वातावरण विभाग
	पानीको गुणस्तर	प्रयोगशाला परीक्षण	आयोजना क्षेत्रमा अवस्थित खानेपानीको नमुना संकलन	निर्माण चरण	५०,०००/-	प्रस्तवाक/ वातावरण विभाग
	डुबान तथा कटान न्यूनीकरण गर्नको निमित्त stone masonary wall र	प्रत्यक्ष अवलोकन/ छलफल	आयोजना क्षेत्र	मासिक	३५,०००/-	प्रस्तावक/ वातावरण विभाग

अनुगमनका प्रकार	अनुगमनका सूचक	अनुगमनको विधि	स्थान	समय	अनुमानित रकम	अनुगमन गर्ने निकाय
	boundary wall निर्माण					
	भू-उपयोगमा परिवर्तन	प्रत्यक्ष अवलोकन	आयोजना क्षेत्र	त्रैमासिक	-	प्रस्तावक/ वातावरण विभाग
	ठोस फोहर तथा तरल फोहरको व्यवस्थापन	प्रत्यक्ष अवलोकन	आयोजना क्षेत्र	मासिक	४५,०००/-	प्रस्तावक/ वातावरण विभाग
	रोगको प्रकोप साथै दुर्घटना	प्रत्यक्ष अवलोकन, प्रभावित समुदायमा छलफल	आयोजना प्रभावित क्षेत्र	त्रैमासिक	५०,०००/-	प्रस्तावक/ वातावरण विभाग
	स्थानीय क्षेत्रमा बस्तुको मूल्यहरुको स्थिति	स्थानीय बजारमा सामानहरुको मूल्यको रेकर्ड	आयोजना प्रभावित क्षेत्र	त्रैमासिक		प्रस्तावक/ वातावरण विभाग
	लैंगिक भिन्नता र बाल श्रम	निर्माण व्यवसायीबाट पारिश्रमिक दिएको रेकर्ड	आयोजना क्षेत्र	त्रैमासिक		प्रस्तावक/ वातावरण विभाग
कुल अनुमानित लागत					**५,५०,०००/-**	

९.१ वातावरणीय व्यवस्थापन योजनाका लागि संगठनात्मक संरचना

वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ अनुसार आयोजनाको वातावरणीय व्यवस्थापन गर्ने दायित्व प्रस्तावकको हुनेछ। यस आयोजनाको वातावरणीय व्यवस्थापनका लागि आयोजना कार्यालय अन्तर्गत रहेको वातावरणीय व्यवस्थापन एकाईको हुनेछ। वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदनमा उल्लेखित न्यूनीकरण र अनुगमनका कार्यहरू कार्यान्वयन, अनुगमन, मूल्याङ्कन गरी सरोकारवालाको प्रतिक्रिया र सुझावका लागि सार्वजनिक गरिनेछ।

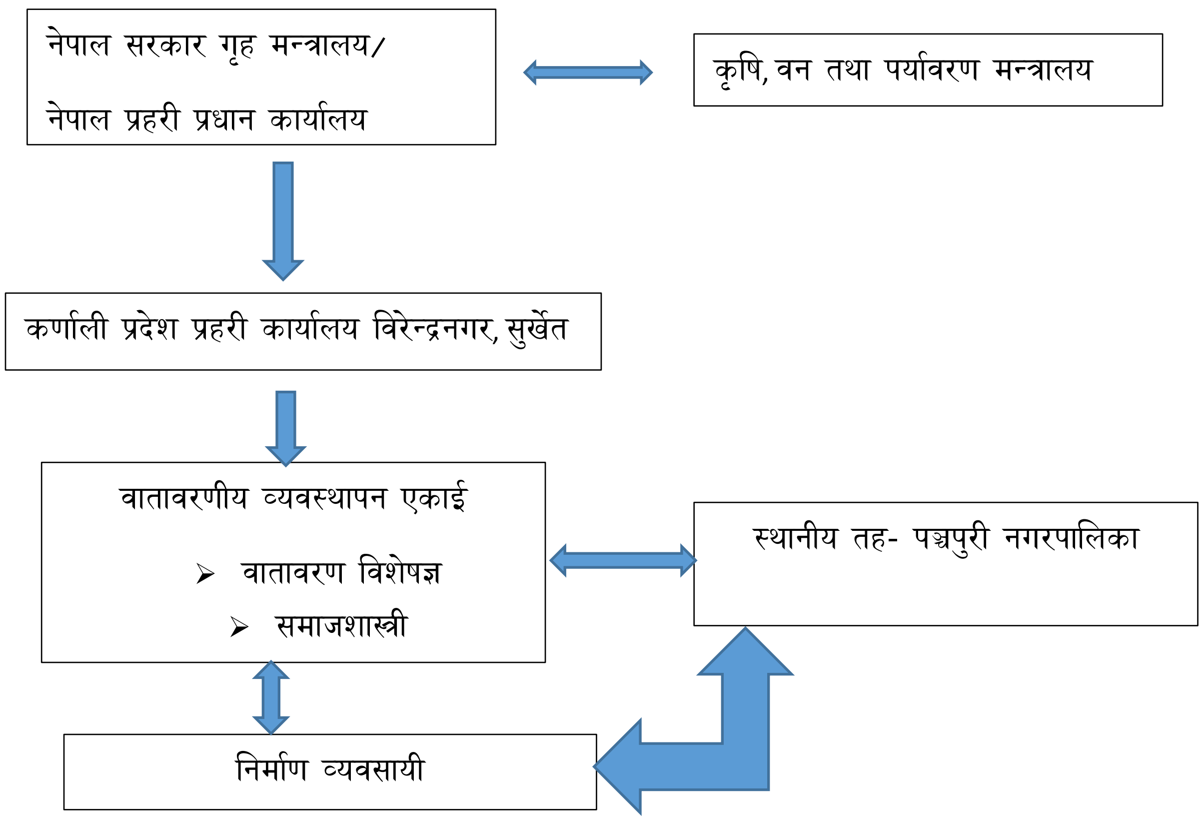

चित्र ९-२: वातावरणीय व्यस्थापन योजना कार्यान्वयनको लागि संगठनात्मक संरचना

परिच्छेद १०. वातावरणीय परीक्षण

वातावरण संरक्षण ऐन, २०७७ को दफा १२ को उपदफा १ अनुसार वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गर्नु पर्ने प्रस्तावको कार्यन्वयन सुरु गरी सेवा सुरु गरेको २ वर्ष भुक्तान गरेको मितिले ६ महिनाभित्र प्रस्ताव कार्यान्वयनबाट वातावरणमा परेका प्रभाव, न्यूनीकरणका लागि अपनाइएको उपाय, त्यस्तो उपायको प्रभावकारिता तथा आँकलन नगरिएका प्रभावहरूको विश्लेषण गरी वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदन अद्यावधिक रूपमा राख्नुपर्ने प्रावधान तोकेको छ। स आयोजनाका लागि वातावरणीय परीक्षणको योजना तालिका १०.१ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

वातावरणीय परीक्षणको उद्देश्य निम्न रहेको छः

- आयोजनाको वास्तविक वातावरणीय प्रभावको मूल्यँाकन गर्ने।
- आयोजनाको स्वीकृत वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदनमा आँकलन गरिएका प्रभावहरू कुन हद सम्म मिले नमिलेको छुट्टयाउने।
- वातावरणीय प्रतिकूल प्रभावहरू न्यूनीकरण तथा अनुकूल प्रभावहरू बढोत्तरीका उपायहरूको कार्वानयनको प्रभावकारीता बारे जानकारी प्राप्त गर्ने।
- अनुगमनको प्रभावकारीताको मूल्याङ्कन।

वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ को अनुसूची १२ मा दिइएको "वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदनको ढाँचा" को परिच्छेद १० को व्यवस्था अनुसार परिक्षण गर्दा निम्नानुसारका व्यवस्थाहरु अवलम्बन गर्नुपर्नेछः

वातावरणीय परीक्षणको किसिमः

क) निर्णय तहको परीक्षण

ख) कार्यान्वयन परीक्षण

ग) कार्यको प्रभावकारिता परीक्षण

घ) आयोजना प्रभाव परीक्षण

ङ) आँकलन गरिएको प्रविधि परीक्षण

च) वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रक्रिया परीक्षण

वातावरणीय परीक्षणमा संलग्न हुने पक्षहरुः

(क) परीक्षक, (ख) परीक्षित पक्ष (प्रस्तावसँग सरोकार भएको), (ग) तेस्रो पक्ष

कानूनी आधारमा वातावरणीय परिक्षणका प्रकारहरुः

क) आन्तरिक परीक्षण,

ख) बाह्य परीक्षण,

ग) बाध्यकारी परीक्षण,

घ) स्वैच्छिक परीक्षण।

वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदनको ढाँचा

वातावरणीय परीक्षणको उद्देश्य प्राप्त गर्नको लागि यस आयोजनाको वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदनको ढाँचा देहाय अनुसार हुनेछ।

तालिका १०.१: वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदनको ढाँचा

अध्याय १	कार्यकारी सारांश
अध्याय २	परीक्षण प्रशासनिक तथा परीक्षण कार्यको विवरण, आयोजना स्थलमा गरिएका अन्तर्वार्ता, परीक्षण गर्ने पक्ष तथा परीक्षणका क्षेत्र र विधि यो अध्ययनमा समावेश गर्नु पर्नेछ । साथै वातावरणीय अनुगमन, परीक्षणसँग सम्बन्धित तथ्याङ्क तथा विवरण पनि समावेश गर्नु पर्नेछ ।
अध्याय ३	परीक्षणको पूर्ण विवरण
अध्याय ४	आयोजना सम्बन्धमा पालना गर्नु पर्ने सुझाब तथा सुधारात्मक कार्य
अनुसूची	सम्बन्धित तथ्याङ्क र विवरण
परीक्षण गर्ने समूहमा समावेश हुनु पर्ने जनशक्ति	
प्राविधिक	प्रस्तावसँग विषय मिल्ने विज्ञ
	वातावरण विज्ञ
	सामाजिक, आर्थिक, साँस्कृतिक विज्ञ
	प्रस्तावको क्षेत्र, किसिम र यसले पारेको प्रभावको गाम्भिर्यताको आधारमा थप अन्य विज्ञ

तालिका १०.२: वातावरणीय परीक्षणको लागि चेकलिष्ट

१. भौतिक पक्ष								
क्र.सं.	विवरण	आयोजनाको क्रियाकलाप	अनुमान गरिएको प्रभाव	खास प्रभाव	न्यूनीकरणका उपाय	प्रभावकारिता	सूचना	तथ्याङ्कको स्रोत
१.	वायुको गुण							
२.	पानीको गुण							
३.	ध्वनिको मात्रा							
४.	भूउपयोग							
५.	जलस्रोत							
२. जैविक पक्ष								
क्र.सं.	विवरण	आयोजनाको क्रियाकलाप	अनुमान गरिएको प्रभाव	खास प्रभाव	न्यूनीकरणका उपाय	प्रभावकारिता	सूचना	तथ्याङ्कको स्रोत
१.	वन जङ्गल							
२.	वनस्पति							
३.	जीवजन्तु							
४.	गैरकाष्ठ							
५.	माछा							
६.	दुर्लभ र सङ्कटापन्न प्रजाति							
७.	संरक्षण क्षेत्र							
३. सामाजिक आर्थिक तथा साँस्कृतिक पक्ष								
क्र.सं.	विवरण	आयोजनाको क्रियाकलाप	अनुमान गरिएको प्रभाव	खास प्रभाव	न्यूनीकरणका उपाय	प्रभावकारिता	सूचना	तथ्याङ्कको स्रोत

१.	शिक्षा							
२.	कृषि							
३.	रोजगारी							
४.	बसाइँ सराई							
५.	स्वास्थ्य र सरसफाइ							
६.	वातावरणीय सौन्दर्यता							
७.	लैङ्गिक सवाल							
८.	धार्मिक तथा साँस्कृतिक स्थिति							
९.	सामाजिक स्थिति							

तालिका १०.३: वातावरण परीक्षण तालिका

क्र.स.	विवरण	स्थान	विधि	सूचांक
भौतिक वातावरण				
१.	वाय गुणस्तर	आयोजना क्षेत्र	digital insturment Temtop (M2000) को प्रयोग गरी वायुको गुणस्तर मापन	पि. एम.२.५, पि. एम.१०, RH, CO_2, HCHO, Particles को मात्रा
२.	ध्वनि स्तर	आयोजना क्षेत्र	Sound Level meter/DAtalogger (Lutron SL-4023SD) को प्रयोग गरी २ सेकेण्डको अन्तरालमा १० मिनेटसम्मको विवरण संकलन गरी ध्वनिको स्तर मापन	ध्वनिको स्तर
३.	पानीको गुणस्तर	खानेपानी	पानीको नमुना संकलन र प्रयोगशाला जाँच	Color, Conductivity, pH, Turbidity, Total Dissolved Solids, Total Susupended Solids, Total Solids, Ammoina, Alkalinity, Total Hardness, Iron, Nitrate, Chloride, Coliform जस्ता parameters को मापन
४.	भूउपयोग	आयोजना क्षेत्र	अवलोकन	भूउपयोगमा परिवर्तन
५.	फोहरमैला	आयोजना क्षेत्र	अवलोकन	स्थानीयसँग छलफल, waste managemant block तथा bio-pit को निर्माण
६.	जल निकास	आयोजना क्षेत्र	अवलोकन	स्थानीयसँग छलफल, जल निकास संरचनाको निर्माण
७.	ढल निकास	आयोजना क्षेत्र	अवलोकन	स्थानीयसँग छलफल, septic tank को निर्माण
जैविक वातावरण				

क्र.स.	विवरण	स्थान	विधि	सूचांक
१.	वन क्षेत्रको विनास	आयोजना क्षेत्र	अवलोकन	आयोजनाको खुल्ला क्षेत्रको हरियाली
२.	रुख विरुवा तथा वनस्पतिको क्षति	आयोजना क्षेत्र	अवलोकन	आयोजनाको खुल्ला क्षेत्रको हरियाली
३.	वन्यजन्तुको आवतजावत तथा बसाइ सराइमा पर्न सक्ने असर	आयोजना क्षेत्र	अवलोकन	क्षेत्र वरिपरि बार
४.	वन क्षेत्र तथा वन सम्पदामा पर्ने चाप	आयोजना क्षेत्र	अवलोकन/ स्थानीयसँग छलफल	सोलार, LPG जस्ता वैकल्पिक ऊर्जाको प्रयोग
५.	वासस्थानको विखण्डन	आयोजना क्षेत्र	अवलोकन/ स्थानीयसँग छलफल	वनस्पतिको संरक्षण तथा खालि स्थानमा वृक्षारोपण
६.	दाउरा सोत्तर संकलन तथा चरिचरण क्षेत्रको अभाव	आयोजना क्षेत्र	अवलोकन/ स्थानीयसँग छलफल	पैदावार घाँस, दाउरा लगायत वस्तुभाउ चराउन बैकल्पिक स्थानमा तोकिएको
७.	अवैध चोरी-सिकारी	आयोजना क्षेत्र	अवलोकन/ स्थानीयसँग छलफल	जानकारीमुलक संकेत (चिन्ह पोष्ट), जागरुकता कायक्रम सञ्चालन
सामाजिक-आर्थिक तथा साँस्कृतिक वातावरण				
१.	स्थानीयलाई रोजगारी	आयोजना क्षेत्र	अन्तरक्रिया, निरीक्षण, सर्वेक्षण	आयोजनाको रोजगारी सम्बन्धि अभिलेख तथा स्यानीयसँग सोधपुछ
२.	स्वास्थ्य र सरसफाइ	आयोजना क्षेत्र	कामदार तथा स्थानीयसँग अन्तरक्रिया, प्रत्यक्ष अवलोकन, सर्वेक्षण	नजिकको स्वास्थ्य चौकी, अस्पतालको विवरण

क्र.स.	विवरण	स्थान	विधि	सूचांक
३.	बालश्रम	आयोजना क्षेत्र	निर्माण व्यवसायीको अभिलेख, स्थानीयसँग अन्तर्वाता	बाल श्रमिकको संख्या
४.	सार्वजनिक स्रोतको पर्याप्त	आयोजना प्रभावित क्षेत्र	अवलोकन र अन्तरवार्ता	गुनासोको अभिलेख
५.	पेशागत स्वास्थ्य र सुरक्षा	आयोजना निर्माण क्षेत्र	अभिलेखको पुनरावलोकन र अन्तरवार्ता	दुर्घटना र रोगको प्रकार

परिच्छेद ११. निष्कर्ष तथा प्रतिबद्धता

प्रस्तावित आयोजना कर्णाली प्रदेश, सुर्खेत जिल्लाको पन्चपुरी नगरपालिका वडा नं. ८ मा अवस्थित रहेको छ। प्रस्तावित आयोजना काठमाडौं देखि ६६० कि.मि.को दुरीमा रहेको छ। आयोजना निर्माण हुने क्षेत्रको जग्गा नेपाल सरकारको स्वामित्वमा रहेको छ भने हाल यसको व्यवस्थापन कर्णाली प्रदेश सरकार, उद्योग,पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, प्रदेश वन निर्देशनालय अन्तर्गतको डिभिजन वन कार्यालय भेरी, बाबियाचौर, सुर्खेत मार्फत श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहद्वारा भइरहेको छ। हाल आयोजना क्षेत्रको भू-उपयोग वनक्षेत्रको बाँझो जग्गाको रुपमा रहेको छ।

प्रस्तावित आयोजना क्षेत्र भित्र प्रतीक्षालय ब्लक, क्वार्टर गार्ड ब्लक, ब्यारेक ब्लक, मेस ब्लक, पाहुना घर, अडिटोरियम हल/बैठक हल, इन्चार्ज क्वार्टर, वरिष्ठ अधिकारी क्वार्टर, शौचालय ब्लक, कक्षा कोठा हल, वेयर हाउस, अस्पताल भवन, पारिवारिक एकाइ (Family Unit), क्यान्टीन, जिम हल, ठूलो बहुउद्देश्यीय हल, सानो बहुउद्देश्यीय हल, सिमुलेशन ब्लकहरू (Simulation blocks), फोटोग्राफी तथा कम्प्युटर प्रयोगशाला, ई-लाइब्रेरी, तालिम केन्द्र कार्यालय लगायतका संरचना रहने छन् ।

प्रस्तावित आयोजना निर्माण क्रममा रोजगारीको अवसर, प्राविधिक सीप तथा क्षमता अभिवृद्धि, स्थानीयस्तरमा आर्थिक क्रियाकलापमा वृद्धि, हरियाली प्रर्वद्धन, सामुदायिक सामाजिक कार्यक्रम (CSP) बाट प्राप्त हुने लाभहरू जस्ता सकारात्मक प्रभावहरु हुने देखिन्छ । त्यस्तै, भौतिक वातावरण अन्तर्गत हुने नकारात्मक प्रभावहरुमा स्थालाकृति र भू-परिदृश्यमा परिवर्तन, कामदार शिविरबाट उत्पन्न हुने ठोस तथा तरल फोहरको व्यवस्थापन, निर्माणजन्य सामग्रीको भण्डारणबाट हुने प्रभाव, वायु प्रदूषण (वायुको गुणस्तरमा ह्रास), भूमिगत जल प्रदूषण, जल निकासमा अवरोध, ध्वनि प्रदूषण, आदि रहको छ भने जैविक वातावरण अन्तर्गत पर्ने नकारात्मक प्रभावहरुमा वन क्षेत्रको विनास, रुख विरुवा तथा वनस्पतिको क्षति, वन्यजन्तुको आवतजावत तथा बसाइ सराइमा पर्न सक्ने असर, वन क्षेत्र तथा वन सम्पदामा पर्ने चाप, वासस्थानको विखण्डन, दाउरा सोत्तर संकलन तथा चरिचरण क्षेत्रको अभाव, मानव (कामदार/मजदुर) र वन्यजन्तु विचको द्वन्द, आगलागी तथा डढेलो आदि रहेका छन्। यस्तै, सामाजिक-आर्थिक-सांस्कृतिक वातावरण अन्तर्गत पर्ने नकारात्मक प्रभावहरुमा व्यावसायिक स्वास्थ्य र सुरक्षा जोखिमहरू, लैंगिक असमानता र बालश्रम, श्रमिक तथा स्थानीय वासिन्दा बीच झैझगडा, सरुवा रोगको संक्रमण, उच्च ट्राफिकले सडक जाम तथा सडक दुर्घटनाको जोखिम, विपद व्यवस्थापनआदि रहेका छन्।

आयोजना निर्माणका लागि प्रस्तावित क्षेत्रमा डिजाइन अनुसार हरियाली प्रर्वद्धनको व्यवस्था गरिनेछ। फोहोरमैला निष्कासन हुने स्रोतमा जैविक र अजैविक फोहोरको वर्गीकरण गरेर

तोकिएको स्थानमा विभिन्न भण्डारण क्षेत्रहरूमा जैविक र अजैविक फोहोरको स्रोत पृथकीकरण गरिनेछ। वन नियमावली, २०७९ को नियम ९३ को उपनियम (१,क) बमोजिम निजी जग्गाको व्यवस्था गर्नको लागि आवश्यक पर्ने अनुसूची_५१ बमोजिमको रकम कोषमा जम्मा गरिनेछ। वन नियमावली, २०७९ को नियम ९३ को उपनियम २ बमोजिम आयोजनाले प्रयोग गर्ने १४.०५ हे. वन क्षेत्रमा वृक्षारोपण गरी पाँच वर्षसम्म रुख हुर्काउन र सम्भार गर्न अनुसूची-५१ क. बमोजिमको रकम कोषमा जम्मा गरिनेछ । कटान हुने ७८२ वटा रुख/पोलहरुको लागि वन नियमावली, २०७९ को नियम ९३ को उपनियम (१,ख) बमोजिम आयोजना सञ्चालन गर्दा हटाइने रुखको पाँच गुणाको दरले वृक्षारोपण गरी पाँच वर्षसम्म रुख हुर्काउन तथा सम्भार गर्नको लागि अनुसूची-५१क. बमोजिमको रकम कोषमा जम्मा गरिनेछ । आयोजना संचालनको क्रममा स्थानियलाई उनीहरूले पूर्ववत रुपमा प्रयोग गर्ने गरेको त्यहाँको पैदावार घाँस, दाउरा लगायत वस्तुभाउ चराउन बैकल्पिक स्थानमा तोकिने छ। आयोजनाले कामदारहरु छनोट गरिसकेपछि वन्यजन्तु चोरी-सिकारी विरुद्धको जागरुकता कायक्रम सञ्चालन गर्नेछ । निर्माण कार्यमा संलग्न श्रमिकहरूलाई काम गर्दा हेल्मेट, सेफ्टी भेष्ट, माक्स, पन्जा, चस्मा लगायत PPE अनिवार्य रूपमा लगाउनु पर्ने प्रबन्ध गर्ने र सोको अनुगमनको व्यवस्था मिलाइनेछ। निर्माण स्थलमा उचित सरसफाइ, स्वच्छ खानेपानी, सफा शौचालय आदिको व्यवस्था गरिनेछ। निर्माणस्थलमा निर्माण कार्य प्रारम्भ गर्नु अघि boundary wall को निर्माण गरी अनधिकृत प्रवेश निषेध गरिनेछ।

साथै, प्रस्ताव कार्यन्वयन गर्दा ठूलो क्षति हुने वा अपेक्षाकृत धेरै प्रतिकूल प्रभावहरू पर्ने देखिदैन। प्रस्तावित आयोजनाको निर्माण गर्न लागिएको प्रस्तावित क्षेत्र कुनै विशेष वातावरणीय संवेदनशील क्षेत्रमा पर्दैन। प्रस्ताव निर्माण तथा सञ्चालन चरणमा यस वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययनबाट आएका अनुकूल प्रभाव अभिवृद्धि तथा प्रतिकूल प्रभावहरू न्यूनीकरण गर्ने उपायहरू सुझाइए अनुसार कार्य गरेमा प्रभावहरूलाई स्थलगत समाधान गर्न सकिने खालका छन्। वातावरणीय अनुगमन कार्यलाई नियमित रूपमा गरी प्रस्ताव कार्यन्वयन गर्न उपयुक्त देखिन्छ।

प्रतिवद्धता

- रोजगारीको लागि स्थानीय गरिब, विपन्न वर्ग तथा महिलालाई प्राथमिकता दिइनेछ।
- आयोजनाको कुनै पनि कार्यमा बालश्रम समावेश गरिने छैन।
- कामदारहरुको व्यावसायिक स्वास्थ्य र सुरक्षाका साधन र उपायहरु अपनाइनेछ।
- आयोजना प्रति स्थानीय वासिन्दाको राय-सुझाव र गुनासोहरु नियमित रुपमा लिइनेछ।
- वातावरणीय व्यवस्थापन योजनामा दिइएका न्युनीकरणका उपायहरूको अनिवार्य कार्यान्वयन र त्यसको नियमित अनुगमन गरिने छ।
- फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि waste management block र bio- pit को निर्माण गरिने।

- सञ्चालन अवधिमा निष्कासन भएको फोहोरमैलालाई खुला रूपमा बाल्न प्रतिबन्ध लगाउने।
- निर्माण कार्यमा संलग्न श्रमिकहरूलाई काम गर्दा व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्रीहरूको प्रयोग , प्राथमिक उपचारका लागि चाहिने सामानहरू ,शौचालय , सफा पिउने पानी र सरसफाइमा चाहिने सामानहरूको व्यवस्था अनिवार्य रूपमा मिलाइने छ।
- प्रतिवेदनमा उल्लेखित विषयको पूर्ण पालना गरिनेछ।

परिच्छेद १२. सन्दर्भ सामग्रीहरु

नेपाल सरकार, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय, सूचना तथा प्रसारण विभाग (२०८१), " **नेपाल परिचय**", सञ्चारग्राम, तिलगङ्गा, काठमाडौं, नेपाल।

केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग (२०७८), "**राष्ट्रिय जनगणना र घरधुरी सर्वेक्षण, २०७८ (राष्ट्रिय प्रतिवेदन)**", रामशाहपथ, थापाथली, काठमाडौं।

नेपाल सरकार (२०७७), वातावरण संरक्षण नियमावली, नेपाल सरकार, काठमाडौं, नेपाल।

नेपाल सरकार (२०७६), **वातावरण संरक्षण ऐन**, नेपाल सरकार, काठमाडौं, नेपाल ।

Department of Hydrology and Meteorology (2023), "Dhm.gov.np." Retrieved from https://www.dhm.gov.np/, retrived date: 2081-07-21

Department of Mines and Geology (2020), "dmgnepal.gov.np." Retrieved from https://gis.dmgnepal.gov.np/, retrived date: 2081-07-21

FRTC. (2022). Land cover of Nepal [Data set]. FRTC. https://doi.org/10.26066/RDS.1972729, retrived date: 2081-07-21

Government of Nepal, Department of Mines and Geology , 2020, Lainchour, Kathmandu: https://dmgnepal.gov.np/en, retrived date: 2081-07-21

Government of Nepal, Ministry of Land Management, Cooperatives and Poverty

The IUCN Red List of Threatened Species. IUCN Red List of Threatened Species. (n.d.). https://www.iucnredlist.org/, retrived date: 2081/07/25

National Trust for Nature Conservation, 2022, Khumaltar, Lalitpur, https://ntnc.org.np/.

Stainton, J. D. A. (1972), " Forests of Nepal", John Murray, London.

Survey Department (2077), "dos.gov.np", Retrieved from https://dos.gov.np/2081/07/25

परिच्छेद १३. अनुसूचीहरु

अनुसूची १: क्षेत्र निर्धारण र कार्यसूची स्वीकृतको पत्र

नेपाल सरकार

वन तथा वातावरण मन्त्रालय

वातावरण तथा जैविक विविधता महाशाखा

पो.ब.नं. : ३९८७
सिंहदरबार, काठमाडौं

पत्र संख्या : ०८२-२१८३
चलानी नं. : २३०

नेपाल सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

मिति: २०८२/०६/३०

विषयः क्षेत्र निर्धारण (SD) र कार्यसूची (ToR) स्वीकृत भएको सम्बन्धमा।

श्री गृह मन्त्रालय
सिंहदरबार, काठमाण्डौं ।

उपरोक्त सम्बन्धमा, तहाँ मन्त्रालयको च.नं. २९९, मिति २०८१/११/१५ को सिफारिस पत्रसाथ प्राप्त भएको श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, विरेन्द्रनगर, सुर्खेतद्वारा, सोही जिल्लाको पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नं ८ मा प्रस्तावित कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (EIA) सम्बन्धी क्षेत्र निर्धारण (SD) र कार्यसूची (ToR) सम्बन्धमा कारबाही हुँदा वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ को दफा ५ (१) र ऐ.ऐ. नियमावली, २०७७ को नियम ४ (७) र नियम ५ (५) बमोजिम, वन तथा वातावरण मन्त्रालय (सचिवस्तर) को मिति २०८२/०६/२९ को निर्णयानुसार तपसिलमा उल्लेखित शर्तहरू लागु हुने गरी प्रस्तावकबाट पेश गरिएको अन्तिम परिमार्जित क्षेत्र निर्धारण तथा कार्यसूची (असोज २०८२) स्वीकृत भएको व्यहोरा अनुरोध गरिन्छ।

सर्तहरू:

१. स्वीकृत क्षेत्र निर्धारण तथा कार्यसूचीको आधारमा वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ८(११) बमोजिम दुई वर्षभित्र वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयार गरी पेस गर्नुपर्नेछ ।

२. वातावरणीय प्रभाव अध्ययनको क्रममा थप/नयाँ वातावरणीय सवाल तथा प्रभावहरू पहिचान भएमा तिनलाई समेत EIA अध्ययनमा समावेश गर्नुपर्नेछ ।

३. EIA प्रतिवेदन तयारीका क्रममा कार्यसूचीमा उल्लेख गरिएका आयोजनाका वातावरणीय सवालहरु अनुसार वातावरणीय प्रभावहरू पहिचान गरी तिनको प्रभावकारी निराकरण वा न्यूनीकरण वा क्षतिपूर्तिमूलक उपायहरू सोही क्रममा स्पष्ट रूपमा उल्लेख गर्नुपर्नेछ।

४. वातावरणीय व्यवस्थापन योजनामा सकारात्मक प्रभाव अभिवृद्धि र नकारात्मक प्रभाव निराकरणका/न्यूनीकरणका उपायहरू, कार्यान्वयन हुने स्थान, जिम्मेवार निकाय, कार्यान्वयन समय तथा लागतसम्बन्धी स्पष्ट विवरण समावेश गर्नुपर्नेछ।

५. EIA प्रतिवेदनमा ठोस तथा तरल फोहरमैला व्यवस्थापन योजना, पेशागत स्वास्थ्य सुरक्षा व्यवस्थापन योजना, विपद् व्यवस्थापन योजना तथा गुनासो सुनुवाइ व्यवस्थापन योजना समावेश गर्नुपर्नेछ ।

६. EIA अध्ययनका क्रममा प्रत्यक्षरुपमा प्रभावित हुने घरधुरी तथा व्यक्तिगत/सार्वजनिक भौतिक संरचना सम्बन्धी सरोकारवालाहरुलाई छलफल परामर्श र सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा संलग्न गराउनु पर्नेछ।

७. सार्वजनिक सुनुवाइका क्रममा सार्वजनिक गरिएको जानकारी, उपस्थित सहभागीहरूको विवरण, माइन्युट पुस्तक, उठेका सवाल तथा राय/सुझावहरूलाई सम्बोधन गरिएको तालिकासहित EIA प्रतिवेदनमा समावेश गर्नुपर्नेछ ।

क्रमशः

फोन नं. :-४२११७०३, ४२११७३७, ४२११५९९, ४२११८६४, फ्याक्स नं. :- ४२११८६८

नेपाल सरकार

वन तथा वातावरण मन्त्रालय

वातावरण तथा जैविक विविधता मशाखा

पो.व.नं. : ३९८७
सिंहदरवार, काठमाडौं

पत्र संख्या : ०८१।८३
चलानी नं. ४३०

८. आयोजना सम्बन्धी सार्वजनिक सुनुवाइ सम्पन्न गरी सम्बन्धित स्थानीय तह तथा विषयगत कार्यालयको सिफारिससहित नियम ७(२) बमोजिमको सूचनाको समयावधि समाप्त भएपश्चात मात्र EIA प्रतिवेदन स्वीकृतिका लागि पेस गर्नुपर्नेछ ।

९. EIA प्रतिवेदनमा पहिचान गरिएका वातावरणीय प्रभावहरूको प्रभावकारी व्यवस्थापन सुनिश्चित गर्न, आवश्यक परेमा आयोजनाका पूर्वनिर्धारित भौतिक संरचना (संख्या, आकार, क्षमता वा डिजाईन) मा यस मन्त्रालयले समायोजन गराउन सक्ने अधिकार सुरक्षित रहनेछ।

१०. वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (EIA), क्षेत्रनिर्धारण (SD) र कार्यसूची (ToR) प्रतिवेदनहरू आयोजना नियमानुसार कार्यान्वयन हुने क्रममा अपनाउनुपर्ने वातावरणीय सुरक्षाका उपायलाई ध्यानमा राखी स्वीकृत हुने गर्दछन्। यी प्रतिवेदनको स्वीकृति प्राप्त गरेको मात्र आधारमा प्रस्तावक कानूनी वा न्यायिक दायित्वबाट उन्मुक्त हुने छैन । तसर्थ, आयोजना कार्यान्वयनको सम्पूर्ण कानूनी तथा न्यायिक दायित्व प्रस्तावककै जिम्मेवारीमा रहनेछ ।

....
सुरेन्द्र राज पन्त
वैज्ञानिक अधिकृत

वोधार्थः
श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय,
विरेन्द्रनगर, सुर्खेत।

फोन नं. :-४२११७०३, ४२११७३७, ४२११५९९, ४२११८६४, फ्याक्स नं. :- ४२११८६८

अनुसूची २: अध्ययन टोली सदस्यको स्वघोषणा

आयोजना/प्रतिवेदनको मुख्य शिर्षक: कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) को निर्माण आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन

प्रस्तावकको नाम: कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र, सुर्खेत

ठेगाना: विरेन्द्रनगर, सुर्खेत

फोन नं.: ०८१-५५००५१ (डि.अ.)

९८५८०९०११५ (संचार)

९८५८०९०७६६ (प्र.ना.उ.-सूचना अधिकारी)

९८५८०९१२२२ (समादेशक-कार्यलय प्रमुख)

ईमेल: ksptc@nepalpolice.gov.np

ksptc_admin@nepalpolice.gov.np

ksptc_comm@nepalpolice.gov.np

म निम्न घोषणा गर्दछु

- म यस आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन तयारीमा संलग्न छु ।
- मैले यो अध्ययन स्वीकार्य अध्ययन विधि प्रयोग गरि तयार गरेको छु ।
- यस प्रतिवेदनमा समावेश गरिएका विवरणहरु सत्य र सहि रहेका छन् ।
- मैले यस प्रतिवेदनमा समावेश भौतिक, जैविक, सामाजिक तथा आर्थिक वातावरणका विवरण तथा सामग्रीको अध्ययन र जांच गरेको छु ।
- म संलग्न यस आयोजनाको वातावरणीय अध्ययनसंग सम्बन्धित प्रतिवेदनमा समावेश कुनै पनि भ्रामक जानकारी वा विवरणको म नैतिक तथा कानुनी जवाफदेहिता बहन गर्दछु ।
- माथि बुँदा नम्बर १ मा उल्लेखित अध्ययन कार्यको सिसिलामा प्रस्तावित आयोजना क्षेत्रमा मिति मिति २०८२/०८/१५ देखि मिति २०८२/०८/२५ सम्म म स्वयम् उपस्थित भै तथ्यांक संकलन गरेको घोषणा गर्दछु ।
- यो अध्ययन प्रतिवेदनमा बौद्धिक चोरी लगायतका कार्यको जिम्मेवारी वहन गर्दछु ।

दस्तखत	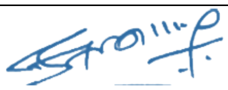
परामर्शदाता संस्थाको छाप	
विषय विज्ञ सदस्यको नाम, थर	सुशील खनाल
विज्ञता	टोलि प्रमुख/ वातावरण विज्ञ
मिति	

आयोजना/प्रतिवेदनको मुख्य शिर्षकः कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) को निर्माण आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन

प्रस्तावकको नामः कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र, सुर्खेत

ठेगानाः विरेन्द्रनगर, सुर्खेत

फोन नं.: ०८१-५५००५१ (डि.अ.)

९८५८०९०११५ (संचार)

९८५८०९०७६६ (प्र.ना.उ.-सूचना अधिकारी)

९८५८०९१२२२ (समादेशक-कार्यलय प्रमुख)

ईमेलः ksptc@nepalpolice.gov.np

ksptc_admin@nepalpolice.gov.np

ksptc_comm@nepalpolice.gov.np

म निम्न घोषणा गर्दछु

- म यस आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन तयारीमा संलग्न छु ।
- मैले यो अध्ययन स्वीकार्य अध्ययन विधि प्रयोग गरि तयार गरेको छु ।
- यस प्रतिवेदनमा समावेश गरिएका विवरणहरु सत्य र सहि रहेका छन् ।
- मैले यस प्रतिवेदनमा समावेश भौतिक, जैविक, सामाजिक तथा आर्थिक वातावरणका विवरण तथा सामग्रीको अध्ययन र जांच गरेको छु ।
- म संलग्न यस आयोजनाको वातावरणीय अध्ययनसंग सम्बन्धित प्रतिवेदनमा समावेश कुनै पनि भ्रामक जानकारी वा विवरणको म नैतिक तथा कानुनी जवाफदेहिता बहन गर्दछु ।
- माथि बुँदा नम्बर १ मा उल्लेखित अध्ययन कार्यको सिसिलामा प्रस्तावित आयोजना क्षेत्रमा मिति २०८२/०८/१५ देखि मिति २०८२/०८/२५ सम्म म स्वयम् उपस्थित भै तथ्यांक संकलन गरेको घोषणा गर्दछु ।
- यो अध्ययन प्रतिवेदनमा बौद्धिक चोरी लगायतका कार्यको जिम्मेवारी वहन गर्दछु ।

दस्तखत	
परामर्शदाता संस्थाको छाप	
विषय विज्ञ सदस्यको नाम, थर	राम प्रसाद ढुङ्गेल
विज्ञता	वातावरण विद/ **GIS** विज्ञ
मिति	

आयोजना/प्रतिवेदनको मुख्य शिर्षकः कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) को निर्माण आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन

प्रस्तावकको नामः कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र, सुर्खेत

ठेगानाः विरेन्द्रनगर, सुर्खेत

फोन नं.: ०८१-५५००५१ (डि.अ.)
९८५८०९०११५ (संचार)
९८५८०९०७६६ (प्र.ना.उ.-सूचना अधिकारी)
९८५८०९१२२२ (समादेशक-कार्यलय प्रमुख)

ईमेलः ksptc@nepalpolice.gov.np
ksptc_admin@nepalpolice.gov.np
ksptc_comm@nepalpolice.gov.np

म निम्न घोषणा गर्दछु

- म यस आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन तयारीमा संलग्न छु ।
- मैले यो अध्ययन स्वीकार्य अध्ययन विधि प्रयोग गरि तयार गरेको छु ।
- यस प्रतिवेदनमा समावेश गरिएका विवरणहरु सत्य र सहि रहेका छन् ।
- मैले यस प्रतिवेदनमा समावेश भौतिक, जैविक, सामाजिक तथा आर्थिक वातावरणका विवरण तथा सामग्रीको अध्ययन र जांच गरेको छु ।
- म संलग्न यस आयोजनाको वातावरणीय अध्ययनसंग सम्बन्धित प्रतिवेदनमा समावेश कुनै पनि भ्रामक जानकारी वा विवरणको म नैतिक तथा कानुनी जवाफदेहिता बहन गर्दछु ।
- माथि बुँदा नम्बर १ मा उल्लेखित अध्ययन कार्यको सिसिलामा प्रस्तावित आयोजना क्षेत्रमा मिति २०८२/०८/१५ देखि मिति २०८२/०८/२५ सम्म म स्वयम् उपस्थित भै तथ्यांक संकलन गरेको घोषणा गर्दछु ।
- यो अध्ययन प्रतिवेदनमा बौद्धिक चोरी लगायतका कार्यको जिम्मेवारी वहन गर्दछु ।

दस्तखत	
परामर्शदाता संस्थाको छाप	
विषय विज्ञ सदस्यको नाम, थर	मुकुन्दप्रसाद अधिकारी
विज्ञता	वन/जैविक विविधता विद
मिति	

आयोजना/प्रतिवेदनको मुख्य शिर्षकः कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) को निर्माण आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन

प्रस्तावकको नामः कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र, सुर्खेत

ठेगानाः विरेन्द्रनगर, सुर्खेत

फोन नं.: ०८१-५५००५१ (डि.अ.)
९८५८०९०११५ (संचार)
९८५८०९०७६६ (प्र.ना.उ.-सूचना अधिकारी)
९८५८०९१२२२ (समादेशक-कार्यलय प्रमुख)

ईमेलः ksptc@nepalpolice.gov.np
ksptc_admin@nepalpolice.gov.np
ksptc_comm@nepalpolice.gov.np

म निम्न घोषणा गर्दछु

- म यस आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन तयारीमा संलग्न छु ।
- मैले यो अध्ययन स्वीकार्य अध्ययन विधि प्रयोग गरि तयार गरेको छु ।
- यस प्रतिवेदनमा समावेश गरिएका विवरणहरु सत्य र सहि रहेका छन् ।
- मैले यस प्रतिवेदनमा समावेश भौतिक, जैविक, सामाजिक तथा आर्थिक वातावरणका विवरण तथा सामग्रीको अध्ययन र जांच गरेको छु ।
- म संलग्न यस आयोजनाको वातावरणीय अध्ययनसंग सम्बन्धित प्रतिवेदनमा समावेश कुनै पनि भ्रामक जानकारी वा विवरणको म नैतिक तथा कानुनी जवाफदेहिता बहन गर्दछु ।
- माथि बुँदा नम्बर १ मा उल्लेखित अध्ययन कार्यको सिसिलामा प्रस्तावित आयोजना क्षेत्रमा मिति २०८२/०८/१५ देखि मिति २०८२/०८/२५ सम्म म स्वयम् उपस्थित भै तथ्यांक संकलन गरेको घोषणा गर्दछु।
- यो अध्ययन प्रतिवेदनमा बौद्धिक चोरी लगायतका कार्यको जिम्मेवारी वहन गर्दछु ।

दस्तखत	
परामर्शदाता संस्थाको छाप	
विषय विज्ञ सदस्यको नाम, थर	मीनेशकुमार घिमिरे
विज्ञता	सामाजिक/सार्वजनिक परामर्श विद
मिति	

आयोजना/प्रतिवेदनको मुख्य शिर्षकः कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) को निर्माण आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन

प्रस्तावकको नामः कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र, सुर्खेत

ठेगानाः विरेन्द्रनगर, सुर्खेत

फोन नं.: ०८१-५५००५१ (डि.अ.)
९८५८०९०११५ (संचार)
९८५८०९०७६६ (प्र.ना.उ.-सूचना अधिकारी)
९८५८०९१२२२ (समादेशक-कार्यलय प्रमुख)

ईमेलः ksptc@nepalpolice.gov.np
ksptc_admin@nepalpolice.gov.np
ksptc_comm@nepalpolice.gov.np

म निम्न घोषणा गर्दछु

- म यस आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन तयारीमा संलग्न छु ।
- मैले यो अध्ययन स्वीकार्य अध्ययन विधि प्रयोग गरि तयार गरेको छु ।
- यस प्रतिवेदनमा समावेश गरिएका विवरणहरु सत्य र सहि रहेका छन् ।
- मैले यस प्रतिवेदनमा समावेश भौतिक, जैविक, सामाजिक तथा आर्थिक वातावरणका विवरण तथा सामग्रीको अध्ययन र जांच गरेको छु ।
- म संलग्न यस आयोजनाको वातावरणीय अध्ययनसंग सम्बन्धित प्रतिवेदनमा समावेश कुनै पनि भ्रामक जानकारी वा विवरणको म नैतिक तथा कानुनी जवाफदेहिता बहन गर्दछु ।
- माथि बुँदा नम्बर १ मा उल्लेखित अध्ययन कार्यको सिसिलामा प्रस्तावित आयोजना क्षेत्रमा मिति २०८२/०८/१५ देखि मिति २०८२/०८/२५ सम्म म स्वयम् उपस्थित भै तथ्यांक संकलन गरेको घोषणा गर्दछु ।
- यो अध्ययन प्रतिवेदनमा बौद्धिक चोरी लगायतका कार्यको जिम्मेवारी वहन गर्दछु ।

दस्तखत	
परामर्शदाता संस्थाको छाप	
विषय विज्ञ सदस्यको नाम, थर	बद्रिप्रसाद ढुङ्गाना
विज्ञता	सिविल इन्जिनियर
मिति	

अनुसूची ३ः प्रस्तावकको स्व-घोषणा पत्र प्रस्तावकको स्वघोषणा

शिर्षकको नामः "कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) को निर्माण आयोजना"

<u>प्रस्तावकको नाम र ठेगानाः</u>

कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज)

फोन नं. ०८१-५५००५१ (डि.अ.)

९८५८०९०११५ (संचार)

९८५८०९०७६६ (प्र.ना.उ.-सूचना अधिकारी)

९८५८०९१२२२ (समादेशक-कार्यलय प्रमुख)

ईमेलः ksptc@nepalpolice.gov.np

ksptc_admin@nepalpolice.gov.np

ksptc_comm@nepalpolice.gov.np

फेसवुक पेजः https://www.facebook.com/ptcnpj

म निम्न घोषणा गर्दछुः

(क) मैले वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन टोलीलाई सहि र सान्दर्भिक जानकारी प्रदान गरेको छु;

(ख) मैले वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन टोलीलाई व्यावसायिक र स्वतन्त्र रूपमा अध्ययन गर्न अनुमति दिएको छु;

(ग) मैले वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदनको सामाग्री पढेको र बुझेको छु;

(घ) म यस प्रतिवेदनमा प्रस्तावित सबै प्रभाव वृद्धि/न्यूनीकरण गर्ने उपायहरू कार्यान्वयन गर्न सहमत छु; र

<u>प्रस्तावकको तर्फबाट स्वघोषणालाई प्रमाणित गर्नेः</u>

नामः ई. शम्भु प्रसाद कोइरी पदः प्राविधिक प्रहरी नायव उपरीक्षक		
	हस्ताक्षर	संस्थाको छाप

अनुसूची ४: सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमको सूचना र सुचना टाँस मुचुल्का

- सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमको सूचना

'गाउँघरका समाचार, हाम्रो सरोकार'
हाम्रो अखबार
www.eakhabar.com
• वर्ष १६ • अंक १८१ • मंसिर २३ गते मंगलबार २०८२ • 09 December Tuesday 2025 • पृष्ठ ४ • मूल्य रु. ८।- HAMRO AKHABAR DAILY दैनिक

२०८२ मंसिर २३, गते मंगलबार
09 December Tuesday 2025
हाम्रो अखबार दैनिक
विविध 8

वन समूहका तत्कालीन अध्यक्षसहित चार जना विरुद्ध भ्रष्टाचार मुद्दा

■हाम्रो अखबार संवाददाता
सुर्खेत, २२ मंसिर।

जाजरकोटको शिवालय गाउँपालिकास्थित चुली ढडमेला सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहका तत्कालीन अध्यक्ष अमृते दमाईसहित ४ जनाविरुद्ध विशेष अदालत काठमाडौंमा मुद्दा दायर भएको छ।

अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले अध्यक्ष दमाईसहित सचिव रामकुमारी राना, कोषाध्यक्ष धनसरी राना र लेखापरीक्षक भोजराज शर्मा विरुद्ध सार्वजनिक सम्पत्ति हानिनोक्सानी गरी भ्रष्टाचार गरेको आरोपमा मुद्दा दायर गरेको हो।

वन उपभोक्ता समूहका अध्यक्ष दमाई र कोषाध्यक्ष धनसरी रानाले नक्कली भरपाई बनाएर वन हेरालु राखेको आरोपपत्रमा उल्लेख छ।

उपभोक्ता समूहका पदाधिकारीहरूले डढेलो नियन्त्रणका लागि मानिस खटाएको र वन हेरालु राखेको भन्दै नक्कली भरपाई बनाएर भ्रष्टाचार गरेको पाइएको अख्तियारको आरोपपत्रमा उल्लेख छ।

लेखापरीक्षक भोजराज पाण्डेले बदनियतपूर्वक कारोबार नै नभएको शीर्षकमा खर्च देखाई गलत लेखापरीक्षण प्रतिवेदन दिएको आरोपपत्रमा उल्लेख छ।

अध्यक्ष दमाई र कोषाध्यक्ष धनसरी रानाविरुद्ध नौं लाख ६५ हजार ८३७ रुपैयाँ र सचिव रामकुमारी रानाविरुद्ध आठ लाख ४० हजार ८७३ रुपैयाँ बिगो माग दाबी गर्दै मुद्दा दायर गरेको छ।

हवाई टिकट तथा कार्गोको लागि
नेपाल एअर बिजनेश ट्राभल एण्ड टुर्स प्रा.लि.
वीरेन्द्रनगर-६, बुद्धपथ सुर्खेत

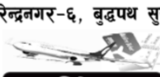

हाम्रा विषेशताहरू
☞ आन्तरिक तथा अन्तर्राष्ट्रिय हवाई टिकटहरू ।
☞ सामान पठाउन वा पाउनको लागि कार्गोको व्यवस्था रहेको छ ।
(काठमाडौं-सुर्खेत तथा सुर्खेत-काठमाण्डौं)
☞ कुनै पनि ठाउँ आउन वा जानको लागि गाडी रिर्जवको व्यवस्था रहेको छ ।
☞ नेपालभर कुनै पनि ठाउँ घुम्नको लागि टुर प्याकेजको व्यवस्था रहेको छ ।
☞ होटल बुकको पनि व्यवस्था रहेको छ ।
सम्पर्क
Head office:
01-4528825,9868931830
9868931830 Sinamangal pipalbot-09,Kathmandu
Branch office:
083520820,520308,590835 nepalairbusiness@gmail.com
9868931831 Birendranagar,Surkhet

कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल
कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) आयोजनाको

वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयारीको लागि सार्वजनिक सुनुवाई सम्बन्धी सूचना

(वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ६ सँग सम्बन्धित)
(प्रकाशित मितिः २०८२/०८/२३ गते)

कर्णाली प्रदेश, सुर्खेत जिल्ला, पञ्चपुरी नगरपालिकामा कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालयद्वारा निम्न बमोजिमको प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्न लागिएको छ।

प्रस्तावकको नाम र ठेगाना	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय- वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल ईमेल:*karnalispo_spokesperson@nepalpolice.gov.np*/ फोन नं.: +९७७-०८३-५२०८११
प्रस्तावको व्यहोरा	प्रस्तावित कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र आयोजना पञ्चपुरी नगरपालिका , वडा नं. ८ स्थित दुलालथाई भन्ने स्थानमा रहेको श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहले व्यवस्थापन गरिरहेको वन क्षेत्रको जमिन मध्ये करिब १४.०६ हेक्टर वन क्षेत्रको जग्गा मा निर्माण गरिने प्रस्ताव गरिएको छ। प्रस्तावित आयोजना क्षेत्रभित्र प्रतीक्षालय ब्लक, क्वार्टर गार्ड ब्लक, ब्यारेक ब्लक, मेस ब्लक, पाहुना घर, अडिटोरियम हल/बैठक हल, इन्चार्ज क्वार्टर, वरिष्ठ अधिकारी क्वार्टर, शौचालय ब्लक, कक्षा कोठा हल , वेयर हाउस, उपचार केन्द्र, पारिवारिक एकाइ (Family Unit), क्यान्टीन, ब्यायाम हल, बहुउद्देश्यीय हलहरु, सिमुलेशन ब्लकहरू (Simulation blocks), फोटोग्राफी तथा कम्प्युटर प्रयोगशाला , ई-लाइब्रेरी, तालिम केन्द्र, खेलमैदान, फाएररेन्ज, कार्यालय लगायतका संरचना रहने छन्।
प्रभाव पर्ने सक्ने प्रदेश/जिल्ला/न.पा./वडा नं.	कर्णाली प्रदेश, सुर्खेत जिल्ला, पञ्चपुरी नगरपालिकामा वडा नं ८

माथि उल्लेखित प्रस्तावको वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन तयारीको सिलसिलामा प्रस्तावको कार्यान्वयनबाट प्रभावित हुने क्षेत्रमा प्रस्तावको बारेमा सार्वजनिक सुनुवाईको आयोजना गरी राय सुझाव सङ्कलन गर्नु पर्ने भएकाले स्थानीय समुदाय लगायत सबै सरोकारवालाहरुलाई उक्त प्रस्तावको कार्यान्वयनबाट सो क्षेत्रको प्राकृतिक, भौतिक, जैविक, सामाजिक, साँस्कृतिक र आर्थिक प्रणालीबीच केकस्तो प्रभाव पर्दछ, र सोबाट पर्ने नकारात्मक प्रभावको निराकरणर सकारात्मक प्रभावको बढोत्तरीका लागि के गर्न सकिन्छ भन्ने लगायतका विषयमा निम्न मिति, समय र स्थानमा आयोजना गरिने सार्वजनिक सुनुवाईमा उपस्थित भई आ-आफ्नो राय सुझाव उपलब्ध गराईदिनुहुन हार्दिक अनुरोध गरिन्छ।

कार्यक्रम हुने मिति, समय र स्थान		
मिति	**समय**	**स्थान**
२०८२/०९/०४गते, शुक्रबार	अपरान्ह १:०० बजे	पञ्चपुरी नगरपालिकामा वडा नं. ८ को कार्यालय भवन, दुलालथाई, सुर्खेत

आयोजक

प्रस्तावकको नाम र ठेगाना	परामर्शदाताको नाम र ठेगाना
कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय बिरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल फोन नं.: +९७७-०८३-५२०८११ ईमेल :*karnalispo_spokesperson@nepalpolice.gov.np*	रिसर्च इन्क्लेव प्रा.लि. का. म. न. पा.-३१ शंखमुल, काठमाडौं । फोन नं.: +९७७-०१-५२४२९१८/ ९८५१०९७०३६ ई-मेलः researchenclave@gmail.com

- **सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमको सूचना टाँसको मुचुल्का**

पञ्चपुरी नगरपालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
बाबियाचौर, सुर्खेत ।

प.सं. २०८२/०८३(प्रशासन)
च.नं. ४४६

मितिः-२०८२/०८/२८
ने.सं. ११४६ थिंलागा, १० आइतवार

श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय,
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत ।

विषय :- सूचना टाँस गरिएको सम्बन्धमा।

प्रस्तुत विषयमा तहाँ कार्यालयको च.नं. १२७ मिति २०८२/०८/२४ गतेको पत्रसाथ संगलग्न मिति २०८२/०८/२३ गतेको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन तयारीको लागि प्रभावित क्षेत्रमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमको सूचना यस कार्यालयमा टाँस गरिएको व्यहोरा जानकारी गाराइन्छ ।

लाल बहादुर सुवेदी
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

कृषि-पशुपालन, पर्यटन, शिक्षा, स्वास्थ्य र स्वरोजगारः सुदृढ जनस्वास्थ्य सहितको समृद्धी पञ्चपुरीको आधार
फोन नं. ०८३-४१६०६७, वेबसाइटः- www.panchapurimun.gov.np
ईमेलः info@panchapurimun.gov.np, ito.panchapurimun@gmail.com

कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल
कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) आयोजनाको
वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयारीको लागि सार्वजनिक सुनुवाई सम्बन्धि सूचना
(वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ७६को उपनियम (४) संग सम्बन्धित)
(प्रकाशित मितिः २०८२/८/२१ गते)

टाँस मुचुल्का

वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ नियम ६ बमोजिम प्रस्तावको कार्यान्वयनबाट प्रभावित हुने क्षेत्रमा प्रस्तावको बारेमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा उपस्थित हुने व्यहोराको सार्वजनिक सूचना मिति २०८२/८/२१ गतेका दिन यस कर्णाली प्रदेश सुर्खेत जिल्ला पञ्चपुरी गाउँपालिका/नगरपालिका वडा नं. ४ को पञ्चपुरी न.पा. (प्र.ले./ड.प्र./क्षे.प्र.) स्थानमा हामी तपशिलमा उल्लेखित व्यक्तिहरुको रोहवरमा टाँस गरिएको व्यहोरा प्रमाणीत गरिन्छ।

तपशिल

क.सं.	नाम	ठेगाना	पेशा	हस्ताक्षर
१	लालबहादुर भण्डारी	पञ्चपुरी -४	नगर प्रमुख	[signature]
२	गोरखे कामी	पञ्चपुरी -४	नगर उ.प्र.	[signature]
३	लाल ब० सुवेदी	वि.न.पा.	नि.कार्यालय प्रमुख	[signature]
४	विमला पाण्डे	पञ्चपुरी -९	सुचना.अ.	[signature]
५	रवीन्द्र अधिकारी	पञ्चपुरी	सहायक प्रमुख	[signature]

"कृषि-पशुपालन, पर्यटन, शिक्षा, स्वास्थ्य तथा स्वरोजगार: सुदृढ जनस्वास्थ्य सहितको समृद्धि पञ्चपुरीको आधार !"

पञ्चपुरी नगरपालिका

८नं. वडा कार्यालय

दुलालथाई, सुर्खेत

कर्णाली प्रदेश, नेपाल

पत्र संख्या: २०८२।०८३

मिति: २०८२।०८।२६

चलानी नं. २३४

श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय,

वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल ।

विषय: सार्वजनिक सुनुवाईको सूचना टाँस गरिएको सम्बन्धमा ।

उपरोक्त सम्बन्धमा तहाँ कार्यालयको मिति २०८२।०८।२४को पत्र सं. २०८२।०८३ च.नं.११४ को पत्र *साथ संलग्न* कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत(हाल नेपालगंज) आयोजना को वातारवणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन तयारीको लागि सार्वजनिक सुनुवाई सम्वन्धि मिति २०८२।०८।२३ गते प्रकाशित सूचना यस कर्णाली प्रदेश सुर्खेत जिल्ला पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नं. ८ मा अवस्थित यस कार्यालयको सूचना पाटीमा मिति २०८२।०८।२६ गते टाँस गरिएको व्यहोरा जानकारीका लागि अनुरोध छ ।

२०८२।०८।२६

हस्ताक्षर: दिपक कुमार थापा
वडा अध्यक्ष

नाम: दिपक कुमार थापा

पद: वडा अध्यक्ष

कार्यालय: ८ नं. वडा कार्यालय पञ्चपुरी नगरपालिका सुर्खेत ।

कार्यालयको छाप:

Email: panchapurimun.ward8@gmail.com, contact: 9858058198, 9848052844

कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल
कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) आयोजनाको
वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयारीको लागि सार्वजनिक सुनुवाई सम्बन्धि सूचना
(वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ७६को उपनियम (४) संग सम्बन्धित)
(प्रकाशित मिति: २०८२/८/२६ गते)

टाँस मुचुल्का

वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ नियम ६ बमोजिम प्रस्तावको कार्यान्वयनबाट प्रभावित हुने क्षेत्रमा प्रस्तावको बारेमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा उपस्थित हुने व्यहोराको सार्वजनिक सूचना मिति .... गतेका दिन यस...कर्णाली...... प्रदेश ....सुर्खेत....... जिल्ला ...पञ्चपुरी.............. गाउँपालिका/नगरपालिका वडा नं. ...८...... को ...वडा कार्यालय [illegible]...स्थानमा हामी तपशिलमा उल्लेखित व्यक्तिहरुको रोहवरमा टाँस गरिएको व्यहोरा प्रमाणीत गरिन्छ।

<u>तपशिल</u>

क.सं.	नाम	ठेगाना	पेशा	हस्ताक्षर
१	दिपक कुमार थापा	पञ्चपुरी ८	वडाध्यक्ष	[illegible]
२,	सर्मिला चौधरी	—॥—	वडा सचिव	[illegible]
३	गंगा कंडेल	—॥—	का. स.	[illegible]
४	सुशिला घिमिरे	—॥—	समाजसेवी	[illegible]
५	विष्णु [illegible]	—॥—	समाजसेवी	[illegible]

श्री जनजागृत माध्यमिक विद्यालय

पञ्चपुरी-८, दुलालथाई, सुर्खेत

स्थापना: २०४४

विद्यालय कोड नं.: ५ १ ० ० ५ ० ० ० ६

पत्र-संख्या:-२०८१/०८२
चलानी नम्बर :- ३२

मिति:-२०८२/०८/२६

श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय
विरेन्द्रनगर सुर्खेत,

विषय :- सार्वजनिक सुनुवाईको सुचना टाँस गरिएको सम्बन्धमा ।

उपर्युक्त सम्बन्धमा तहाँ कार्यलयको मिति २०८२/०८/२४ को प. सं ०८२/०८३ च. न. १२१ को पत्र साथ संलग्न कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) आयोजानाको वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन प्रतिवेदन तयारीको लागि सार्वजनिक सुनुवाई सम्बन्धि मिति २०८२/०८/२३ गते प्रकाशित सूचना यस कर्णाली प्रदेस सुर्खेत जिल्ला पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नं. ८ मा अवस्थित यस श्री जनजागृत मा.वि. को सूचना पाटीमा मिति २०८२/०८/२६ गते टाँस गरिएको व्यहोरा जानकारीका लागि अनुरोध छ ।

हस्ताक्षर:
नाम : भवानी प्रसाद घिमिरे
कार्यालय : श्री जनजागृत मा.वि. पञ्चपुरी ८ दुलालथाई सुर्खेत
पद : प्रधानाध्यापक

कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल
कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) आयोजनाको
वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयारीको लागि सार्वजनिक सुनुवाई सम्बन्धि सूचना
(वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ७६को उपनियम (४) संग सम्बन्धित)
(प्रकाशित मिति: २०८२/०८/२६ गते)

टाँस मुचुल्का

वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ नियम ६ बमोजिम प्रस्तावको कार्यान्वयनबाट प्रभावित हुने क्षेत्रमा प्रस्तावको बारेमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा उपस्थित हुने व्यहोराको सार्वजनिक सूचना मिति ...२०८२-०८-२६.......... गतेका दिन यस....कर्णाली.... प्रदेश ......सुर्खेत............ जिल्ला ......पञ्चपुरी.................. गाउँपालिका/नगरपालिका वडा नं. ..०८.... को श्री जनजागृत मा.वि. दुल्लाल थाईं.....स्थानमा हामी तपशिलमा उल्लेखित व्यक्तिहरुको रोहवरमा टाँस गरिएको व्यहोरा प्रमाणीत गरिन्छ।

तपशिल

क्र.सं.	नाम	ठेगाना	पेशा	हस्ताक्षर
१	धविलाल सिग्देल	पञ्चपुरी ८ सुर्खेत	वि.व्य.स अध्यक्ष	[signature]
२	थानीप्रसाद घिमिरे	पञ्चपुरी ८ सुर्खेत	शिक्षण (प्र.अ)	[signature]
३	विष्णु ब. शाही	पञ्चपुरी ८ सुर्खेत	शि अ सं अध्यक्ष	[signature]
४	रविलाल कँडेल	पञ्चपुरी ८ सुर्खेत	समाजसेवी	[signature]
५	नविन कुमार त्रिपाठी	पञ्चपुरी-८ सुर्खेत	सहायक प्र.अ.	[signature]

पञ्चपुरी नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
स्वास्थ्य तथा सामाजिक बिकास शाखा

बाबियाचौर स्वास्थ्य चौकी ०५सुर्खेत — प स २०८२०८३
कर्णाली प्रदेश — च न ३९

श्री कणाली प्रदे श प्रहरी कार्यालय

विरेन्दनगर, सुर्खेत नेपाल

विषयः सार्वजनिक सुनुवाइको सुचना टांस गरिएको सम्वन्धमा ।

उपरोक्त सम्वन्धमा त्यस कार्यालयको २०८२/ ०८/ २४ पत्र स·२०८२/ ०८३ च·नं·१२० साथ सलग्न कर्णालि प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द् सुर्खेत हाल वांके आयोजनाको वातावरणिय प्रभाव मुल्यांकन प्रतिवेदन तयारीको लागि सार्वजनिक सुनुवाइ सम्वन्धि मिति २०८२ /०८/ २३गते प्रकासित सुचना यस कर्णाली प्रर्देश सुर्खेत जिल्ला पंन्चपुरी नगरपालिका ०५ मा अवस्थित वावियाचौर स्वास्थ्य चौकीमा टांस गरिएको व्यहोरा जानकारीको लागी अनुरोध छ।

स्वास्थ्य चौकि प्रमुख

फोन नं.०८३-४१६०६७,वेबसाइट- www.panchapurimun.gov.np
ईमेलः panchapuri.municipality@gmail.com,ito.panchapurimun@gmail.com

कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय

वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल

कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) आयोजनाको

वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयारीको लागि सार्वजनिक सुनुवाई सम्बन्धि सूचना

(वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ७६को उपनियम (४) संग सम्बन्धित)

(प्रकाशित मिति २०८२/८/२८ गते)

टाँस मुचुल्का

वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ नियम ६ बमोजिम प्रस्तावको कार्यान्वयनबाट प्रभावित हुने क्षेत्रमा प्रस्तावको बारेमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा उपस्थित हुने व्यहोराको सार्वजनिक सूचना मिति २०८२।०८।२८ गतेका दिन यस कर्णाली प्रदेश सुर्खेत जिल्ला पञ्चपुरी गाउँपालिका/नगरपालिका वडा नं. ०५ को [illegible] स्थानमा हामी तपशिलमा उल्लेखित व्यक्तिहरुको रोहवरमा टाँस गरिएको व्यहोरा प्रमाणीत गरिन्छ।

तपशिल

क.सं.	नाम	ठेगाना	पेशा	हस्ताक्षर
१	[illegible] जैसी [illegible]	[illegible]	शिक्षक [illegible]	[illegible]
२	[illegible]	" — "	प्र.अ. [illegible]	[illegible]
३	[illegible]	" — "	[illegible]	[illegible]
४	[illegible]	" — "	[illegible]	[illegible]
५	[illegible]	" — "	[illegible]	[illegible]

श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह

पञ्चपुरी न.पा.-८, दुलालथाई, सुर्खेत

पत्र संख्या:- ०८२/०८३
चलानी नम्बर:- १४

मिति:- २०८२/०७/२४

विषय:- सूचना टाँस गरिदिने सम्बन्धमा।

श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत

प्रस्तुत विषयमा तहाँ कार्यालयको प.सं. १२२ मिति २०८२।८।२४ गतेको पत्र साथ संलग्न मिति २०८२।८।२६ को वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको लागि प्रकाशित सूचना सरोकारवालाहरुको उपस्थितिमा हुने सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमको सूचना यस कार्यालयको सूचना पाटीमा टाँस गरिएको व्यहोरा जानकारी गराइन्छ।

अध्यक्ष
विष्णु प्रसाद घिमिरे

कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल
कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) आयोजनाको
वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयारीको लागि सार्वजनिक सुनुवाई सम्बन्धि सूचना
(वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ७६को उपनियम (४) संग सम्बन्धित)
(प्रकाशित मिति: २०८२/..../...... गते)

टाँस मुचुल्का

वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ नियम ६ बमोजिम प्रस्तावको कार्यान्वयनबाट प्रभावित हुने क्षेत्रमा प्रस्तावको बारेमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा उपस्थित हुने व्यहोराको सार्वजनिक सूचना मिति ...२०८१/०१/२६......... गतेका दिन यस...कर्णाली.... प्रदेश ....सुर्खेत......... जिल्ला ......पञ्चपुरी......... गाउँपालिका/नगरपालिका वडा नं. ...८....... को मोरीडाडा सा.भु.दा.पी.इ.१नं.......स्थानमा हामी तपशिलमा उल्लेखित व्यक्तिहरुको रोहवरमा टाँस गरिएको व्यहोरा प्रमाणीत गरिन्छ।

तपशिल

क.सं.	नाम	ठेगाना	पेशा	हस्ताक्षर
१	विष्णुप्रसाद घिमिरे	प.न.पा ८	व्यवसाय	[illegible]
२	खगेन्द्र घिमिरे	,,	कृषि	[illegible]
३	गंगा रिजाल	,,	व्यवसाय	[illegible]
४	कमल कंडेल	,,	[illegible]	[illegible]
५	रत्न बि.क.	,,	,,	[illegible]
६	रूपसरा थापा	,,	,,	[illegible]

कर्णाली प्रदेश सरकार
उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय
प्रदेश वन निर्देशनालय

डिभिजन वन कार्यालय भेरी

बबियाचौर, सुर्खेत

प.सं.:०८२/०८३ (योजना शाखा) च.नं. ४६९ मिति २०८२/०८/२६

विषयः जानकारी सम्बन्धमा।

श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय,
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत।

उपर्युक्त विषयमा तहाँ कार्यालयको च.नं. ११९ मिति २०८२/०८/२४ गतेको पत्र साथ प्राप्त सूचना यस कार्यालयको सूचना पाटीमा टाँस गरिएको बेहोरा अनुरोध छ। साथै यसै पत्र साथ सूचना टाँसको मुचुल्का पाना थान-१ संलग्न राखी पठाईएको वेहोरा अनुरोध छ।

नि.डिभिजनल वन अधिकृत

कृपया पत्राचार गर्दा प.सं., च.नं. र मिति उल्लेख गरीदिनु होला।
वेबसाईटः www.dfobheri.karnali.gov.np ईमेलः bheridfo@gmail.com

"व्यवसायिक र सिर्जनशिल प्रशासनः विकास, समृद्धि र सुशासन"

कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल
कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) आयोजनाको
वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयारीको लागि सार्वजनिक सुनुवाई सम्बन्धि सूचना
(वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ७६को उपनियम (४) संग सम्बन्धित)
(प्रकाशित मिति: २०८२/..८/..[illegible] गते)

वि.डिभिजनल वन अधिकृत

टाँस मुचुल्का

वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ नियम ६ बमोजिम प्रस्तावको कार्यान्वयनबाट प्रभावित हुने क्षेत्रमा प्रस्तावको बारेमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा उपस्थित हुने व्यहोराको सार्वजनिक सूचना मिति ...[illegible]... गतेका दिन यस...कर्णाली... प्रदेश ...सुर्खेत... जिल्ला ...पञ्चपुरी... गाउँपालिका/नगरपालिका वडा नं. ...५... को ...[illegible]... स्थानमा हामी तपशिलमा उल्लेखित व्यक्तिहरुको रोहवरमा टाँस गरिएको व्यहोरा प्रमाणीत गरिन्छ।

तपशिल

क्र.सं.	नाम	ठेगाना	पेशा	हस्ताक्षर
१	[illegible]	[illegible]	नोकरी	[signature]
२	[illegible]	"	"	[signature]
३	[illegible]	पञ्चपुरी-५	कृषि	[signature]
४	[illegible]	[illegible]	नोकरी	[signature]
५	[illegible]	"	"	[signature]

श्री दुलालथाई माभीगाउँ चुनेरीताल खानेपानी तथा सरसफाइ उपभोक्ता समिति

पञ्चपुरी न.पा.-८, सुर्खेत

पत्र-संख्याः- ०८१।८२
चलानी नम्बरः- १६

मितिः- २०८१।८।२९

विषयः- सुचना टाँस गरिको सम्बन्धमा।

श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत।

प्रस्तुत विषयमा तहाँ कार्यालयको च.नं. १२३ मिति २०८१।८।२४ गतेको पत्र साथ संलग्न मिति २०८१।८।२३ को वातावरणिय प्रभाव मुल्याङ्कनको लागि सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमको सुचना यस कार्यालयको सुचना पाटीमा टाँस गरिको व्यहोरा जानकारी गराइन्छ।

अध्यक्ष
विनोदकुमार थापा

विनोद कुमार थापा
अध्यक्ष

नेपाल सरकार
भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय
भूमि व्यवस्थापन तथा अभिलेख विभाग
मालपोत कार्यालय सुर्खेत

☎ ०८३-५२०१८८
इमेलः surkhet@dolma.gov.np

प.सं. २०८२/०८३ | च.नं. ३०९१ | मितिः २०८२/०८/२५ गते

विषयः- सूचना टाँस गरिएको सम्बन्धमा।

श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत ।

प्रस्तुत विषयमा तहाँ कार्यालयको मिति २०८२/०८/२४ को च.नं. ११७ को पत्र साथ संलग्न "कर्णाली प्रदेश तालिमकेन्द्र निर्माण आयोजना" को वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन(EIA) प्रतिवेदन तयारीको लागि वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ६ अनुसार प्रस्ताव कार्यान्वयन हुने क्षेत्रका सरोकारवालाहरुको जानकारी तथा राय सुझावका लागि सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम आयोजना गर्ने सम्बन्धि सूचना यस कार्यालयको सूचना पाटीमा मिति २०८१/०८/२५ गते टाँस गरिएको व्यहोरा जानकारीका लागि अनुरोध छ ।

....
सुनिता कुमारी दलामी
(मालपोत अधिकृत)

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
जिल्ला प्रशासन कार्यालय
सुर्खेत

☎ ०८३.५२०१२१
५२०१२२
फ्याक्स: ५२०३११

पत्र संख्या : ०८२/०८३(स्था.प्र.)
च.नं. : २६४०

वीरेन्द्रनगर
मिति : २०८२/०८/२५
ने.सं. : ११४६

नेपाल सरकार गृह मन्त्रालय जिल्ला प्रशासन कार्यालय सुर्खेत

<u>विषय : सूचना टाँसको जानकारी सम्बन्धमा।</u>

श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय,
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत।

प्रस्तुत बिषयमा तहाँ कार्यालयको च.नं. ११५, मिति २०८२/०८/२४ को सार्वजनिक सुनुवाईको सूचना टाँस गरिदिने सम्बन्धो सुचना मिति २०८२/०८/२५ गते यस कार्यालयलाई प्राप्त भई सूचना पाटीमा टाँस भएको व्यहोरा जानकारीका लागि अनुरोध छ।

२०८२/०८/२५
गिता बरै मगर
प्रशासकीय अधिकृत

कर्णाली प्रदेश सरकार

उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय

(वातावरण शाखा)

वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत

नेपाल

प.सं.: २०८२/०८३

च.नं. ८६

मितिः २०८२/०८/२५

विषयः- **सार्वजनिक सुनुवाईको सूचना सम्बन्धमा।**

श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय,
भौतिक पूर्वाधार शाखा,
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत ।

उपरोक्त सम्बन्धमा त्यस कार्यालयको च.नं. १२३, मिति २०८२।०८।२४ गतेको पत्रानुसार कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय प्रस्तावक रही कर्णाली प्रदेश, सुर्खेत जिल्ला, पञ्चपुरी नगरपालिकामा "कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) आयोजनाको" निर्माण गर्ने प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्नु पूर्व गरिने वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयारीका क्रममा वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम (६) अनुसार प्रस्ताव कार्यान्वयन हुने क्षेत्रका सरोकारवालाहरुको जानकारी तथा रायसुझावका लागि सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम आयोजना गर्ने सम्बन्धि सार्वजनिक सुनुवाईको सूचना यस कार्यालयको सूचना पाटीमा टाँस गरिएको व्यहोरा जानकारीको लागी अनुरोध छ।

२०८२/०८/२५

(केशव बस्याल)
वातावरण निरीक्षक

फोन नं. ०८३-५२५२८८ फ्याक्सः ०८३-५२०२७१ इमेलः moitfe@karnali.gov.np

जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय,सुर्खेत

कर्णाली प्रदेश,नेपाल

०८३-५२०१७४/५२१३६८

वीरन्द्रनगर-८ शान्ति मार्ग

पत्र संख्या :२०८१/०८२ व्यवस्थापन शाखा (प्रशासन)

चलानी नम्बर : १५०

मितिः २०८२/०८/२५

विषयः सुचना टाँसको जानकारी पठाईएको बारे ।

श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी

कार्यालय सुर्खेत ।

तहाँ कार्यालय को तपसिल बमोजिमका सूचना यस कार्यालयमा मिति २०८२।०८।२५मा प्राप्त भयो र सोही मितिमा यस कार्यालयको सूचना पाटीमा टाँस गरिएको व्यहोरा जानकारीका लागि अनुरोध छ ।

तपसिल

१) मिति२०८२।०८।२४ च.नं. ११६

२) मितिः............/...../....... च.नं.............

३) मितिः............/...../....... च.नं.............

(ज्ञानुलक्ष्मी चौलागाई)

शाखा अधिकृत

- **सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमबाट प्राप्त रायसुझावहरु**

वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन तयारीको लागि सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम :-

प्रस्तावित कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र आयोजना - पञ्चपुरी न.पा. वडा नं. ८ स्थित फुलालथाई मा रहेको सौरीडाँडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिले व्यवस्थापन गरिरहेको वन क्षेत्रको जमिन मध्ये करिब १४.०६ हेक्टर वन क्षेत्रको जग्गामा कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र निर्माण को लागि प्रयोग हुने भएकाले यो प्रस्तावको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन तयारीको सिलसिलामा प्रस्तावको कार्यान्वयनबाट ~~प्रभावित~~ प्रभावित हुने क्षेत्रमा प्रस्तावको बारेमा सार्वजनिक सुनुवाईको आयोजना गरी राय-सुझाव संकलन गर्नु पर्ने भएकाले स्थानीय समुदाय लगायत सबै सरोकारवालाहरू लाई उक्त प्रस्तावको कार्यान्वयनबाट सो क्षेत्रको प्राकृतिक, भौतिक, जैविक, सामाजिक- सांस्कृतिक र आर्थिक प्रणाली बीच के- कस्तो प्रभाव पर्दछ भन्ने सवाल बारेको छलफल तथा जानकारी मा ~~उपस्थित~~ कार्यक्रम पञ्चपुरी न.पा. वडा नं. ८ को कार्यालय परिसरमा मिति २०८१ पौष ४ गते शुक्रबारका दिन तपसिलका उपस्थितिमा सम्पन्न गरियो ।

उपस्थिति

१. लालबहादुर भण्डारी पञ्चपुरी नगर प्रमुख कार्यक्रम अध्यक्ष
२. माधव प्रसाद भेटवाल प्रहरी नायब महानिरीक्षक विशेष अतिथि
३. सुधिर शाही प्रहरी उपरीक्षक अतिथि
४. आकेश रिमाल " अतिथि
५. प्रहरी नायब उपरीक्षक सम्भुप्रसाद कार्की अतिथि
६. पूर्व जिल्ला समन्वय प्रमुख डबिलाल सिग्देल अतिथि
७. पूर्व नगर प्रमुख उपेन्द्र प्र. थापा अतिथि
८. वडानम्बर ८ का वडाध्यक्ष दिपक कु. थापा अतिथि

क्रमशः

९ वडानम्बर २ का वडाध्यक्ष मानव वि.सी.
१० वडानम्बर ४ का वडाध्यक्ष रामप्रसाद अधिकारी
११ वातावरण विद् रामप्रसाद ढुंगेल
१२ वातावरण विद् रंजित केंडेल
१३ दुर्गाप्रसाद दाहाल समाजसेवी
१४ ओमिला नेपाली कार्यपालिका सदस्य
१५ वडासदस्य रामन थापा
१६ वडासदस्य चुडामणि घिमिरे
१७ डिभिजन कार्यालय भेरी वन सुर्खेत ~~भेरी~~ का.नि. कार्यालय
१८ प्रमुख शेरबहादुर खोकाय, डिभिजन
१९ कविराम पुटी जिल्ला अध्यक्ष रा.प्र.पा.
२० दिप क० नेपाली जिल्ला अध्यक्ष स. फोरम
२१ पाकलाल केंडेल ने.का. जिल्ला सदस्य
२२ भक्तिप्रसाद पौडेल ने.क. जिल्ला सदस्य
२३ देव क० साउँ ने.का. जिल्ला सदस्य
२४ इन्द्र क० रावल ने.का. क्षेत्रीय सभापति
२५ कृपाराम थापा नगर सभापति ने.का. पञ्चपुरी
२६ रमेश पौडेल नगर उपाध्यक्ष ने.क.पा.
२७ भूपेन्द्र खिजापती नगर उपाध्यक्ष ने.क.पा.
२८ सुरेन्द्र शाही, प्र. निर्देशक, उत्तरगंगा माध्यमिक विद्यालय
२९ वडा सदस्य लोकराज कवा वडानम्बर ८
३० मनबहादुर वढे नगर सदस्य वडानम्बर ३
३१ मानबहादुर विष्ट चौकुने ८ वडासदस्य
३२ सुशिल घिमिरे ने.का. वडानम्बर ८ सभापति
३३ रण बहादुर महत्तरा नेपाली कांग्रेस पार्टी अध्यक्ष वडा-८
३४ तेज बहादुर खोकाय (रेडियो पञ्चपुरी (स्टेशन म्यानेजर)
३५ पदम बहादुर नेपाली
३६ डिल बहादुर नेपाली
३७ डोर क० उपाध्याय नगर सदस्य
३८ बिर क० शाही सभापति - पञ्चपुरी-८
३९ नारायण प्रसाद रेग्मी - पञ्चपुरी-४ ८
४० दिप क. महतारा
४१ र आ मल्ल
४२ दिल क० शाही

रवो	४३	रवो कामी
सेतली	४४	सेत लाल बी.क.
[illegible]	४५	भक्त पाण्डे
	४६	कृष्णा वि.क.
कृष्ण	४७	पारमान शाही
[illegible]	४८	इम शाही
[illegible]	४९	टिकाराम पुरी
[illegible]	५०	भक्त बहादुर शाही
[illegible]	५१	लोकेन्द्र रावल
[illegible]	५२	डमा जैसी
[illegible]	५३	डेराउ खड्का
[illegible]	५४	चन्द्र प्रसाद सापकोटा
तिलकराम	५५	तिलकराम सापकोटा
[illegible]	५६	गंगाराम वि.क.
[illegible]	५७	नेत्र ब शाही
[illegible]	५८	भक्त गिरी
चन्द्र	५९	चन्द्र ब बी.सी.
[illegible]	६०	ओमेन्द्र खरिताल
[illegible]	६१	किरन थापा
गिता	६२	गिता शाही
[illegible]	६३	सीता श्रेष्ठ
[illegible]	६४	असमी पुन
[illegible]	६५	मदन सुनार
[illegible]	६६	[illegible] पाडेल
Ashok	६७	अशोक घिमिरे
[illegible]	६८	हिरालाल
	६९	रमेश श्रेष्ठ
[illegible]	60	धनराज
	64	धनीराम [illegible]
[illegible]	६२	रन सहकारी
[illegible]	६३	शर्मिला कुमारी
[illegible]	६४	गंगा [illegible]
[illegible]	६५	भक्ती प्रसाद घिमिरे

६६	नरेश [illegible]	[illegible]
६७	धर्म बुढा	धर्म
६८	नर ब० पाण्डा	नरबहादुर
६९	नर ब० बुढा	[illegible]
७०	गमब० [illegible]	[illegible]
७१	उदय [illegible]	उदय
७२	माहेश लाल [illegible]	मोहन
७३	देवीराम बुढा	देवी
७४	पर्वतिला [illegible]	[illegible]
७५	रूपसरा शाही	रूपसरा
७६	भूप ब० [illegible]	[illegible]
(७८)	विराजा शाही	[illegible]
८०	रुद्र [illegible]	[illegible]
८१	चन्द्र बहादुर [illegible]	[illegible]
८२	बल बा थापा	[illegible]
८३	भिम सिंह विक्रम	भिमसी
८४	अन ब० सहकारी	अनपा
८५	चन्द्र ब० रसाईली	[illegible]
८६	Rama Prasad [illegible]	[illegible]
८७	ति ब० शर्मा	[illegible]
८८	नरबहादुर रसाईली	[illegible]
८९	महेश पुरी	[illegible]
९०	चाहिना थापा	[illegible]
९१	पि.आर विनामा	[illegible]
९२	कल्पना नेपाली	[illegible]
९३	दिपा गिरी	Deepa
९४	सम्झना कंडेल	Samjhana
९५	ललित [illegible]	[illegible]

- **राय सुझावहरु**

- कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत हाल नेपालगंज आयोजनाको बारेमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम मार्फत आयोजनाका विविध पक्षहरुको बारेमा जानकारी प्राप्त भयो।
- प्रस्तावित आयोजनाले प्रयोग गर्ने वन क्षेत्रको जग्गा बापतको क्षतिपुर्ती र कटान हुने रुखहरुको क्षतिपुर्ति वृक्षारोपण बापतको रकम बन विकास कोष मार्फत यसै क्षेत्रमा खर्च गर्नु पर्ने।
- यस आयोजनाले यस क्षेत्रमा आर्थिक पर्यापर्यटन क्षेत्रको विकासमा टेवा पुग्ने हुँदा आयोजना निर्माण चाडै गरिनु पर्ने।
- आयोजना निर्माण चरणमा सिप र क्षमताका आधारमा स्थानिय बासिन्दाहरुलाई रोजगारीका अवसरहरुमा प्राथमिकता दिनु पर्ने।
- आयोजनाका विभिन्न चरणमा सामुदायिक वन डिभिजन वन कार्यलय भेरीसँग समन्वय गरि आयोजना निर्माण गर्न उपयुक्त हुने।
- यस आयोजना निर्माणको लागि हामी सम्पुर्ण सरोकारवाला वृद्धिजिवि स्थानिय सामुदायिक वनका उपभोक्ता वडा कार्यालय पज्चपुरी नगरपालिका कार्यालय जनप्रतिनिधिहरु सम्पुर्णको सहयोग रहने पुर्ण प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दै आयोजना निर्माणको सफलताको कामना गर्दछौं।

सार्वजनिक सुनुवाईका दिन प्राप्त सुझावहरु

नाम	सम्पर्क नम्बर	सुझावहरु
लोकेन्द्र रावल	९८५८१५४२१५	• कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र छिटो निर्माण गर्नुपर्ने।
नारायण खरेल	९८५८०६००९०	• Welcome come to Provincial Police Training Center Surkhet- Panchapuri
रण वहादुर महतरा	९८४५६९५४२२	• सवैभन्दा पहिले प्रहरी अग्रसर हुन आवश्यक छ । • यहाँ सवै जनताको जिम्मेबार प्रतिवक्तता रहेको छ । • समयमै परियोजना सकाउन अनुरोध छ। • भौतिक संरचना निर्माण को लागि वजेट बिनियोजन गरि फास्ट ट्याकमा निर्माण गर्न अनुरोध छ।
ललित सुनार	९८५८०५७२२२	• हामीले गर्नुपर्ने र स्थानिय स्थरबाट गर्न सकिने सहयोग र समन्वय गर्न निरन्तर लागि पर्ने प्रतिवद्धता गर्दछौ। हामीलाई जतिसक्दो छिटो तालिम केन्द्र यस ठाँउमा स्थापना हुनुपर्ने छ।
खगेन्द्र सिक्देल	९८६९७०१३६७	• यस मौरीडाँडाँ सामुदायिक वनमा निर्माण हुनलागेको कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र स्थापनाको लागि सा.व.बाट नियम संगत गर्न मिल्ने सवै सहयोग गर्न हामी तयार छौ। जतिसक्दो छिटो स्थापना हुनुपर्दछ।

नाम	सम्पर्क नम्बर	सुझावहरु
मानव वयक	९८४८२९१४७६	• यो तालिम केन्द्रको तालिम छिटो भन्दा छिटो आ व 2082/83 भित्रमा टेन्डर सुरु गरी सक्नु पर्ने । प्रारम्भिक र दोस्रो चरणको सार्वजनिक सुनुवाई भयो अब कति पटक हुने हो । तालिम केन्द्र छिटो ल्याउने प्रमुख जिम्मेवारी कस्को हो।
दिपक सापकोटा	९८४८४१०३२४	• छिटो तालिम केन्द्र वन्नुपर्ने। यहाँको उत्पादन र जनशक्ति प्रयोग हुनुपर्ने।
रमेश बौडेल	९८४८०८०९६१	• यो तालिमकेन्द्र यस क्षेत्रमा हुदाँ केही साना तिना प्रभाव परेता पनि समर्गमा यो तालिमकेन्द्र यस क्षेत्र बनाउनका लागि हामी सबै तयार छौ छिटो भन्दा छिटो वनाउनका लागि अनुरोध छ।
कल्पना नेपाली	९७४९७५४५०३	• खानेपानिको मुहान सानो छ त्यसैले खानेपानीको व्यवस्थापन कसरी गरीन्छ।

- **सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमको तस्विरहरु**

अनुसूची ५: सार्वजनिक परामर्श छलफल

- **सार्वजनिक परामर्श छलफलबाट प्राप्त रायसुझावहरु**

आज मिति २०८२ पौष ०४ गते बुधबारका दिन कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र (हाल नेपालगंज) आयोजना - प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्ने प्रयोजनको लागि वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन तयारीका सम्बन्धमा आयोजना प्रभावित क्षेत्रका महिलाहरु सँग गरिएको छलफल कार्यक्रमको उपस्थिति :-

पञ्चपुरी न. पा. वडा नं. ८ निवासी

१.	सम्झना बुढेल	Samjhana	९८०४८५०४०८८
२.	बोपिला नेपाली	[signature]	9869974519
३.	तुलसी दर्लामी	तुलसी	
४.	अमृता तारामी	अमृता	
५.	धनसरी सनार	धनसरी	
६.	भूमिसरा सलामी	Bhumi	9762209741
७.	निता तारामी	निता	
८.	धनसरी चपाई	धनसरी चपाई	
९.	जमुना वि. क.	जमुना	
१०.	पार्वती रानजाली	पार्वती	९८६८९८३६४०
११.	धनसरी क्षेत्री	[signature]	९८६३०२४२४३
१२.	पुष्पा रानजाली	पुष्पा	
१३.	नन्दादेवी बुढा	नन्दा	
१४.	विद्या वि. सि.	विद्या	9746530762
१५.	सुमित्रा तरामी	सुमित्रा	9868193837
१६.	लिला रावल	लिला	

सुझावहरु :-

१. आयोजना चाँडो शुरु हुन पर्यो ।

२. आयोजना क्षेत्रबाट तालिमको क्रममा हुने आवात जावत लाई सामाजिक शान्ति सुरक्षामा खलल पुग्ने गरि गर्न नहुने ।

Samjhana

आज मिति २०८२ पौष ५ गते शनिवार दिन कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र (हाल नेपालगंज) आयोजना-प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्ने प्रयोजनको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन तयारीको सम्बन्धमा आयोजना स्थलसँग जोडिएका र नजिक रहेका सामुदायिक वनहरु (मौरीडाँडा सामुदायिक वन, भित्री कोपिला सामुदायिक वन) का प्रतिनिधिहरु सँग को छलफल कार्यक्रम को उपस्थिति:-

उपस्थिति:-

१. विष्णुप्रसाद घिमिरे अध्यक्ष मौरीडाँडा, सा.व. [signature]
२. रमेशकुमार थापा अध्यक्ष भित्रीकोपिला सा.व. [signature]
३ गंगा विष्ट सचिव मौरीडाडा, सा.व. गंगा
४ कोषाध्यक्ष खगेन्द्रप्रसाद खिवडेल मौरीडाडा [signature]
५ नरब वि.क. मौरीडाडा साव सदस्य [signature]
६, कमलप्रसाद कँडेल — " — [signature]
७, रूपसरा शाही — " — [signature]
८, इविलाल खिरडेल पूर्व सामाजिक प्रमुख [signature]
९ सुशिल घिमिरे पूर्व वन अध्यक्ष मौरीडाडा, [signature]
१० नरबहादुर दर्लामी वन अध्यक्ष मौरीडाडा [signature]
११ ललितकुमार स्याल वन उपभोक्ता [signature]
१२ यामलाल चपाई वन उपभोक्ता [signature]
१३ जयबहादुर रानामगर — " — [signature]
१४ टेक बहादुर दर्लामी — " — [signature]
१५ पार्वती रानामगर — " — पार्वती

प्रस्तावहरु / निर्णय

१. मौरीडाडा समुदायिक वनका लागि कुनै भवन निर्माण,
२. वृक्षारोपणगर्दा फलफूल र फूल बिरुवा रोप्दै
३. आयोजनाको भित्र कटान भएका रुखहरुको कटान मुद्दान गरी धारणा हो गरिदिने
४. वन तथा वन्यजन्तु संरक्षण सम्बन्धी सचेतना मूलक

आज मिति २०८१ साल पौष ५ गते शनिवारका दिन कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र (हाल नेपालगंज बाँके) को प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्ने प्रयोजनको वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन प्रतिवेदन तयारीका सम्बन्धमा आयोजना स्थलसँग प्रत्यक्ष सम्बन्ध रहने खानेपानीका सन्दर्भमा खानेपानीका प्रतिनिधिहरु सँगको छलफल कार्यक्रमको उपस्थिति।

(खानेपानी आयोजनाको नाम) दुलालपाई माझिगाउ-पुरैनीताल खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति प.न.पा. ८

उपस्थिति :-

१. विनोद कुमार थापा खानेपानी अध्यक्ष [signature]
२. कल्पना नेपाली कोषाध्यक्ष [signature]
३. देविकला वन स. सचिव [signature]
४. खगेन्द्र प्र. सिग्देल सदस्य [signature]
५. टीका वन सदस्य [signature]
६. फुलती विकट सदस्य [signature]
७. गोरख वि.क. व्यवस्थापक [signature]
८. पदम नेपाली पलम्बर [signature]
९. ललित कुमार सुनार पूर्व खानेपानी अध्यक्ष [signature]
१०. याकलाल चपाई उपभोक्ता [signature]
११ सुशिल घिमिरे " [signature]
१२ नरेश पुरी " [signature]
१३. दुर्गाप्रसाद दाहाल समाजसेवी [signature]
१४. राम डड्गोल वातावरणविद् [signature]

प्रस्ताव / निर्णयहरु

१. मुहानको व्यवस्थापन सम्बन्धमा।

हाल आयोजनाको नक्सा दर्ता कायम भएको दर्ता १४ रोपनी र ७ रोपनी ऐलानी जग्गाभित्र रहेको खानेपानी मूल हाल खुल्ला रहेको र तालिम केन्द्रका लागि पानी आपूर्ति गर्ने मूलक्षेत्रको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्नु पर्ने।

आज मिति २०८२ साल पौष ५ गते शनिवारका दिन कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र (हाल नेपालगञ्ज वाके)को प्रस्ताव कार्यान्वयनबाट प्रयोजनको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयारीका सम्बन्धमा आयोजना स्थलसँग जोडिएका घरधुरीहरूका सँगको छलफल कार्यक्रमको उपस्थिति।

उपस्थित :-

१, विष्णुबहादुर शाही
२, नरेश पुरी
३, मंगल शाही
४, सिता थापा
५, गिता शाही
६, सुदा शाही
७, वीरबहादुर थापा
८, भोजनकुमारी शाही
९, विष्ना वि. क.
१०, रीका वि. क.
११, कमला खत्री
१२, मनकला शाही
१३, राजकला शाही
१४, चक्र वि. क.
१५, हरिकला महत्तरा वडाध्यक्ष ८ महिला वडासदस्य
१६, सुशिल घिमिरे स्थानिय
१७, दुर्गाप्रसाद दाहाल समाजशास्त्री
१८, गोरख वि. क. स्थानिय
१९ मनबहादुर भण्डारी

प्रस्ताव / निर्णयहरू

१, फायरिङबाट उत्पन्न ध्वनिलाई कम गर्नेतर्फ उपाय अवलम्बन गरिनुपर्ने।
२, तालिमकेन्द्रको स्थापनापछि खानेपानीको आपूर्ति सहज हुनुपर्ने।
३, शान्ति सुरक्षा कायम हुनुपर्ने।

आज मिति २०८२ पौष ०२ गते शनिवारका दिन कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र (हाल नेपालगंज) आयोजनाको प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्ने प्रयोजनको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन तयारीका सम्बन्धमा आयोजना स्थल नजिक बस्ने लक्षित समुदायसँगको छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रमको उपस्थिति :-

उपस्थिति

१. कमला वि.क. — कमला ९७६९९५४५६८
२. बालिका वि.क. — बालिका ९७६५८०९२४६
३. कल्पना सुनार — कल्पना
४. ममता वि.क. — ममता
५. रवगिसरा वि.क. — रनगिसरा
६. कला वि.क. — कला
७. लक्ष्मी वि.क. — लक्ष्मी ९८६८१९६६८६
८. राधिका वि.क. — राधिका
९. केली वि.क. — केली
१० प्याउली वि.क. — पैउली
११ हरिकला महत्तरा महिला वडा सदस्य — हरीकला
१२ छविलाल सिग्देल — [illegible]
१३ कर्णबहादुर घिसिङ — कैंसे कामी
१४ दिप महत्तरा — [illegible]
१५ सुशिल घिमिरे — [illegible]
१६ पार्वति बुढा — पार्वती
१७ गौरी वि.क. — गौरी
१८ गंगा वि.क. — गंगा वि क
१९ गिता वि.क. — गिता
२० ललित कुमार सुनार — [illegible]

प्रस्ताव / निर्णयहरू

१ क्षमता विकास सम्बन्धी कार्यक्रम लागु हुनुपर्ने
२ सिन्धसन्चोक अधिकारी स्थित सहिद स्मारकको प्रत्याभूति
३ छुरेगढी पोखर स्थापना हुनुपर्ने।
आयोजना अवधि क्षित्रपति एलम टोलका दलित समुदायका

- **सार्वजनिक परामर्श/छलफल कार्यक्रमको तस्विरहरु**

वडा कार्यालयमा सरोकारवाला सँगको छलफल

महिला समुह सँगको छलफल

सामुदायिक वनका प्रतिनिधिहरु सँगको छलफल

श्री दुलालथाई माँझीगाउँ चुनेरिताल खानेपानी तथा सरसफाई समिति सँगको छलफल

दलित महिला समुह सँगको छलफल

स्थानिय सँगको छलफल

अनुसूची ६: सार्वजनिक सूचना र सूचना टाँसको मुचुल्का

- **सार्वजनिक सूचना टाँस मुचुल्का**

कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल
कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगञ्ज) आयोजनाको
वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयारी सम्बन्धी लागि सार्वजनिक सूचना

(वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ७ को उपनियम (२) सँग सम्बन्धित)

प्रकाशन मितिः २०८२।०९।२१ गते ।

कर्णाली प्रदेश, सुर्खेत जिल्ला, पञ्चपुरी नगरपालिकामा कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालयद्वारा निम्न बमोजिमको प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्न लागिएको छ ।

प्रस्तावकको नाम र ठेगाना	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल ईमेल:karnalispo_spokesperson@nepalpolice.gov.np फोन नं.:+९७७-०८३-५२०८११
प्रस्तावको व्यहोरा	सुर्खेत विमानस्थलबाट करिव ४० किलोमिटर उत्तरपश्चिममा रहने गरी प्रस्तावित कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र आयोजना पञ्चपुरी नगरपालिका, वडा नं. ८ स्थित दुलालथाई भन्ने स्थानमा रहेको श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहले व्यवस्थापन गरिरहेको वन क्षेत्रको जमिन मध्ये करिव १४.०६ हेक्टर वन क्षेत्रको जग्गामा निर्माण गरिने प्रस्ताव गरिएको छ । प्रस्तावित आयोजना क्षेत्र भित्र प्रतीक्षालय ब्लक, क्वार्टर गार्ड ब्लक, ब्यारेक ब्लक, मेस ब्लक, पाहुना घर, अडिटोरियम हल/बैठक हल, इन्चार्ज क्वार्टर, वरिष्ठ अधिकारी क्वार्टर, शौचालय ब्लक, कक्षा कोठा हल, वेयर हाउस, उपचार केन्द्र, पारिवारिक एकाइ (Family Unit), क्यान्टीन, व्यायाम हल, बहुउद्देश्यीय हलहरु, सिमुलेशन ब्लकहरू (Simulation blocks), फोटोग्राफी तथा कम्प्युटर प्रयोगशाला, ई-लाइब्रेरी, तालिम केन्द्र, खेल मैदान, फाएर रेन्ज, कार्यालय लगायतका संरचनाहरु रहने छन् ।
प्रभाव पर्ने सक्ने प्रदेश/जिल्ला/न.पा./वडा नं.	कर्णाली प्रदेश, सुर्खेत जिल्ला, पञ्चपुरी नगरपालिकामा वडा नं. ८

माथि उल्लिखित प्रस्तावको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (EIA) अध्ययन सम्बन्धी प्रतिवेदन तयार गर्ने क्रममा सो क्षेत्रको प्राकृतिक, भौतिक, जैविक, सामाजिक, साँस्कृतिक र आर्थिक प्रणालीबीच के कस्तो प्रभाव पर्दछ भनी यकिन गर्न सो स्थानको नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय तथा त्यस क्षेत्रका विद्यालय, अस्पताल, स्वास्थ्य चौकी तथा सरोकारवाला व्यक्ति वा संस्थाको लिखित राय सुझाव लिन आवश्यक भएकाले यो सार्वजनिक सूचना प्रकाशन भएको मितिले ७ (सात) दिन भित्र निम्न ठेगानामा आई पुग्ने गरी लिखित राय सुझाव उपलब्ध गराई दिनु हुन अनुरोध गरिन्छ।

राय सुझावको लागि पत्राचार गर्ने ठेगानाः

प्रस्तावकको नाम र ठेगाना	परामर्शदाताको नाम र ठेगाना
कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय विरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल फोन नं.: +९७७-०८३-५२०८११ ईमेल:karnalispo_spokesperson@nepalpolice.gov.np	रिसर्च इन्क्लेव प्रा. लि. का. म. न. पा.-३१, शंखमुल, काठमाडौं । फोन नं.:+९७७-०१-५२४२९१८ ई-मेलः researchenclave@gmail.com

जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय,सुर्खेत

कर्णाली प्रदेश,नेपाल

☎ ०८३-५२०१७४/५२१३६८

पत्र संख्या :२०८२/०८३ व्यवस्थापन शाखा (प्रशासन)

चलानी नम्बर : २६३

वीरन्द्रनगर-८ शान्ति मार्ग

मितिः २०८२/६/२३

विषयः सुचना टाँसको जानकारी पठाईएको बारे।

श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय

वीरेन्द्रनगर सुर्खेत।

तहाँ कार्यालय को तपसिल बमोजिमका सूचना यस कार्यालयमा मिति २०८२/६/२३ मा प्राप्त भयो र सोही मितिमा यस कार्यालयको सूचना पाटीमा टाँस गरिएको व्यहोरा जानकारीका लागि अनुरोध छ।

तपसिल

१) मितिः २०८२/६/२१ च.नं. १६२

२) मितिः........../..../....... च.नं.............

३) मितिः........../..../....... च.नं.............

(ज्ञानुलक्ष्मी चौलागाई)

शाखा अधिकृत

नेपाल सरकार
भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय
नापी विभाग

नापी कार्यालय, सुर्खेत

टेलिफोन :- ०८३-५२०१५२
फ्याक्स नं :- ०८३-५२०१५२
मोबाईल नं :- ९८५८०५६१५२
ईमेल :- *surkhet@dos.gov.np*

प.सं. ०८२/०८३
च. नं. ४०४

मिति :- २०८२/०९/२२
ने.सं :- ११४६ पाहेलांगा,मंगलबार

विषय :- सूचना टाँस गरिएको सम्बन्धमा ।

श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय,
भौतिक पूर्वाधार शाखा,सुर्खेत ।

प्रस्तुत विषयमा तहाँ कार्यालयको प.स ०८२/०८३ च.नं १७४ ,मिति २०८२/०९/२१ गतेको पत्रानुसार प्राप्त भएको सूचना यस कार्यालयको सूचना पाटीमा टाँस गरि जानकारी पठाइएको व्यहोरा अनुरोध छ ।

....
(ई.दिनेश कुमार भण्डारी)
कार्यालय प्रमुख

"व्यवसायिक र सिर्जनशील प्रशासन : विकास, समृद्धि र सुशासन"
Website :- http://www.dos.gov.np/districtOffice/Survey/80, **G-mail** :- surveyofficesurkhet@gmail.com

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
जिल्ला प्रशासन कार्यालय
सुर्खेत

☎ ०८३-५२०१२१
५२०१२२
फ्याक्स: ५२०३११

पत्र संख्या : ०८२/०८३(स्था.प्र.)
च.नं. : ३१४८

वीरेन्द्रनगर
मिति : २०८२/०९/२२
ने.सं. : ११४६

<u>विषय : सूचना टाँसको जानकारी सम्बन्धमा।</u>

श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय,
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत।

प्रस्तुत बिषयमा तहाँ कार्यालयको च.नं. १८१, मिति २०८२/०९/२१ को सार्वजनिक सूचना टाँस गरिदिने सम्बन्धको सुचना मिति २०८२/०९/२२ गते यस कार्यालयलाई प्राप्त भई सूचना पाटीमा टाँस भएको व्यहोरा जानकारीका लागि अनुरोध छ।

२०८२-९-२२

प्रशासकीय अधिकृत

नेपाल सरकार
भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय
भूमि व्यवस्थापन तथा अभिलेख विभाग
मालपोत कार्यालय सुर्खेत

☎) ०८३-५२०१८८
इमेलः surkhet@dolma.gov.np

प.सं. २०८२/०८३ च.नं. ४४६७ मितिः २०८२/०९/२२ गते

विषयः- सूचना टाँस गरिएको सम्बन्धमा।

श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत ।

प्रस्तुत विषयमा तहाँ कार्यालयको मिति २०८२/०९/२१ को च.नं. १७७ को पत्र साथ संलग्न "कर्णाली प्रदेश तालिमकेन्द्र निर्माण आयोजना" को वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन(EIA) प्रतिवेदन तयारीको लागि क्षेत्र निर्धारण सम्बन्धी सरोकारवालाहरुको जानकारी तथा राय सुझाव संकलनका लागि मिति २०८१/०९/२१ गतेमा प्रकाशित सार्वजनिक सूचनाको प्रतिलिपि यस कार्यालयको सूचना पाटीमा मिति २०८१/०८/२२ गते टाँस गरिएको व्यहोरा जानकारीका लागि अनुरोध छ ।

....
सुनिता कुमारी मिश्र
(मालपोत अधिकृत)

कर्णाली प्रदेश सरकार
उद्योग,पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय
वन तथा वातावरण निर्देशनालय

डिभिजन वन कार्यालय, भेरी

बाबियाचौर, सुर्खेत

Email-bheridfo@gmail.com

पत्र संख्या:२०८२/०८३ च.नं. ५९५ मिति: २०८२/०९/२४

श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय,
विरेन्द्रनगर, सुर्खेत

विषयः सार्वजनिक सुचना टाँस गरिएको सम्बन्धमा।

उपरोक्त सम्बन्धमा तहाँ कार्यालयको मिति २०८२/०९/२१ को पत्र संख्या २०८२/०८३ च.नं. १७३ को पत्र साथ संलग्न कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) को वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन प्रतिवेदन तयारी सिलसिलामा वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ को नियम ७ को उपनियम २ सँग सम्बन्धीत सार्वजनिक सुचना यस कर्णाली प्रदेश सुर्खेत जिल्ला पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नं. ५ मा अवस्थित यस डिभिजन वन कार्यालको सुचना पाटीमा मिति २०८२/०९/२४ गते टाँस गरिएको व्यहोरा जानकारीका लागि अनुरोध छ।

....
मुनबहादुर रावत
वरिष्ठ डिभिजनल वन अधिकृत

मुनबहादुर रावत
वरिष्ठ डिभिजनल वन अधिकृत
(अधिकृतस्तर दशौं)

पञ्चपुरी नगरपालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
बाबियाचौर, सुर्खेत ।

प.सं. २०८२/०८३(प्रशासन)
च.नं ६४२

मितिः-२०८२/०९/२४
ने.सं.११४६ पोहेलागा,६ बिहिवार

श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय,
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत ।

विषयः सूचना टाँस गरिएको जानकारी सम्बन्धमा ।

प्रस्तुत विषयमा तहाँ कार्यालको च.नं.१७६ मिति २०८२/०९/२१ गतेको प्राप्त पत्रसाथ कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेतको वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन प्रतिवेदन तयारी सिलसिलामा वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७को नियम ७ को उपनियम २ सँग सम्बन्धीत सार्वजनिक सूचना यस पञ्चपुरी नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालयको सूचना पाटिमा मिति २०८२/०९/२४ गते टाँस गरिएको व्यहोरा जानकारी गाराइन्छ ।

लाल बहादुर सुवेदी
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

कृषि-पशुपालन, पर्यटन, शिक्षा, स्वास्थ्य र स्वरोजगारः सुदृढ जनस्वास्थ्य सहितको समृद्धी पञ्चपुरीको आधार
फोन नं. ०८३-४१६०६७, वेबसाइटः- www.panchapurimun.gov.np
ईमेलः info@panchapurimun.gov.np, ito.panchapurimun@gmail.com

"कृषि-पशुपालन, पर्यटन, शिक्षा, स्वास्थ्य तथा स्वरोजगार: सुदृढ जनस्वास्थ्य सहितको समृद्धि पञ्चपुरीको आधार !"

पञ्चपुरी नगरपालिका

८नं. वडा कार्यालय

दुलालथाई, सुर्खेत
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

पत्र संख्या: २०८२।०८३ मिति: २०८२।०९।२३

चलानी नं. ३४१

श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय,

वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल ।

विषय: सार्वजनिक सूचना टाँस गरिएको सम्बन्धमा ।

उपरोक्त सम्बन्धमा तहाँ कार्यालयको मिति २०८२।०९।२१ को पत्र सं. २०८२।०८३ च.नं.१५७ को पत्र साथ संलग्न कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत(हाल नेपालगंज) को वातारवणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन तयारी सिलसिलामा वातारण संक्षण नियमावली २०७७ को नियम ७ को उपनियमा २ सँग सम्बन्धीत सार्वजनिक सूचना यस कर्णाली प्रदेश सुर्खेत जिल्ला पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नं. ८ मा अवस्थीत यस वडा कार्यालको सूचना पाटीमा मिति २०८२।०९।२३ गते टाँस गरिएको व्यहोरा जानकारीका लागि अनुरोध छ ।

हस्ताक्षर: [signature] २०८२।०९।२३

नाम: दिपक कुमार थापा

पद: वडा अध्यक्ष दिपक कुमार थापा वडा अध्यक्ष

कार्यालय: ८ नं. वडा कार्यालय पञ्चपुरी नगरपालिका सुर्खेत । कार्यालयको छाप:

पञ्चपुरी नगरपालिका ८ नं. वडा कार्यालय दुलालथाई सुर्खेत कर्णाली प्रदेश नेपाल

Email: panchapurimun.ward8@gmail.com, contact: 9858058198, 9848052844

श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह

पञ्चपुरी-८, सुर्खेत

पत्र-संख्या :-०८२/०८३ मिति :-२०८२/०९/२५

चलानीनम्बर :- ९६

विषय :-सार्वजनिक सुचना टाँस गरिएको सम्बनधमा ।

श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत नेपाल ।

उपरोक्त सम्बन्धमा तहाँ कार्यालयको मिति २०८२/०९/२१ को पत्र संख्या ०८२/०८३ च न १७८ को पत्र साथ संलग्न कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगञ्ज) को वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन प्रतिबेदन तयारी सिलसिलामा वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ को नियम ७ को उपनियम २ संग सम्बन्धित सार्वजनिक सुचना यस कर्णाली प्रदेश सुर्खेत जिलला पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नम्बर ८ मा अवस्थित यस श्री मौरीडाँडा सामुदायीक वन उपभोक्ता समुहको सुचना पाटीमा मिति २०८२/०९/२५ गतेका दिन टाँस गरिएको व्यहोरा जानकारीका लागी अनुरोध छ ।

बिष्णुप्रसाद घिमिरे
अध्यक्ष

अध्यक्ष
बिष्णु प्रसाद घिमिरे

श्री दुलालथाई माझीगाउँ चुनेरीताल खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति
पञ्चपुरी ८ सुर्खेत
कर्णाली प्रदेश

पत्र संख्या ०८२/८३
चलानी नम्बर ४२

मिति २०८२/०९/२४

श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय
विरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल ।

बिषय:- सार्वजनिक सुचना टाँस गरिएको सम्बन्धमा ।

उपरोक्त सम्बन्धमा तहाँ कार्यलयको मिति २०८२/०९/२१ को पत्र सं ८२/०८३ च.न १८२ को पत्र साथ संलग्न कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालीम केन्द्र सुर्खेत(हाल नेपालगंज) को वातारवणीय प्रभाव मुल्यांकन प्रतिवेदन तयारी सिलसिलामा वातावरण संक्षण नियमावली २०७७ को नियम ७ को उपनियम २ सँग सम्बन्धीत सार्वजनिक सुचना यस कर्णाली प्रदेश सुर्खेत जिल्ला पञ्चपुरी नगरपालीका वडा नं ८ मा अवस्थीत यस खानेपानी कार्यालयको सुचना पार्टीमा मिति २०८२/०९/२४ गते टाँस गरीएको व्यहोरा जानकारीका लागी अनुरोध छ ।

हस्ताक्षर:-
नाम:- विनोद कुमार थापा
पद:- अध्यक्ष
कार्यालय:- श्री दुलालथाई माझीगाउँ चुनेरीताल खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति पञ्चपुरी ८ सुर्खेत

विनोद कुमार थापा
अध्यक्ष

कार्यालयको छाप

श्री जनजागृत माध्यमिक विद्यालय

पञ्चपुरी-८ दुल्लालधाई, सुर्खेत

स्थापित : २०४४

विद्यालय कोड नं.: ५ ९ ० ० ५ ० ० ० ६

पत्र-संख्या:-२०८२/०८३
चलानी नम्बर :- ४३

मिति २०८२/०९/२४

श्री:- कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल ।

विषयः - सार्वजनिक सूचना टाँस गरिएको सम्बन्धमा ।

उपर्युक्त सम्बन्धमा तहाँ कार्यालयको मिति २०८२/०९/२१ को पत्र सं. २०८२/०८३ च.नं. १८० को पत्र साथ संलग्न कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) को वातावरणीय प्रभाव मूल्याकन प्रतिवेदन तयारी सिलसिलामा वातावरण संक्षण नियमावली २०७७ को नियम ७ को उपनियमा २ सँग सम्बन्धित सार्वजनिक सूचना यस कर्णाली प्रदेश सुर्खेत जिल्ला पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नं.०८ मा अवस्थित यस श्री जनजागृत माध्यमिक विद्यालयको सूचना पाटीमा मिति २०८२/०९/२४ गते टाँस गरिएको व्योहोरा जानकारीका लागि अनुरोध छ ।

थानीप्रसाद घिमिरे
प्रधानाध्यापक

पञ्चपुरी नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
बाबियाचौर स्वास्थ्य चौकी
वाबियाचौर,सुर्खेत

प.स. २०८२/०८३
च.नं. ९८

मिति:२०८२/०९/२४

श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय
वीरेन्द्रनगर सुर्खेत।

विषयः सार्वजनिक सूचना टाँस गरेको सम्बन्धमा ।

उपरोक्त सम्बन्धमा तहाँ कार्यालयको मिति २०८२/०९/२१गतेको पत्र संख्या २०२८/०८३ च.न.१७९ को पत्र साथ संलग्न कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत हाल (नेपालगञ्ज) को वातवरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन प्रतिवेदन तयारी सिलसिलामा वातावरण संरक्षण नियामावली २०७७ को नियम ७ को उपनियम २ संग सम्वन्धित सार्वजनिक सूचना यस कर्णाली प्रदेश सुर्खेत जिल्ला पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नं.०५ मा अवस्थित यस स्वास्थ्यचौकी वाबियाचौरको सूचना पाटीमा मिति २०८२/०९/२४ गते टाँस गरिएको व्यहोरा जानकारीको लागि अनुरोध छ ।

....
सिध्दराज रेग्मी
स्वास्थ्य चौकी प्रमुख

स्वास्थ्य चौकी प्रमुख

"कृषि , पशुपालन , स्वास्थ्य तथा स्वरोजगारः सुदृढ जनस्वास्थ्य सहितको समृद्दि पञ्चपुरीको आधार "
फोन नं.०८३-४१६०६७ ,वेबसाइट- www.panchapurimun.gov.np
ईमेलः panchapuri.municipality@gmail.com, ito.panchapurimun@gmail.com

कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल
कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगञ्ज) आयोजनाको

वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयारी सम्बन्धी सार्वजनिक सूचना

(वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ७ को उपनियम (२) सँग सम्बन्धित)
(प्रकाशित मिति: २०८२/५/२४ गते)

टाँस मुचुल्का

कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) आयोजनाको वातावरणीय अध्ययन (वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन) प्रतिवेदन तयारीगर्ने क्रममा सो क्षेत्रको प्राकृतिक, भौतिक, जैविक, सामाजिक, साँस्कृतिक र आर्थिक प्रणालीबीच के कस्तो प्रभाव पर्दछ भनी यकिन गर्न सो स्थानको न. पा. तथा त्यस क्षेत्रका विद्यालय, अस्पताल, स्वास्थ्य चौकी तथा सरोकारवाला व्यक्ति वा संस्थाको लिखित राय सुझाव लिन आवश्यक भएकाले वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ७ को उपनियम (२) सँग सम्बन्धित ७ (सात) दिने सार्वजनिक सूचना मिति ....२०८२/५/२४.... गतेका दिन यस....कर्णाली.... प्रदेश ....सुर्खेत.... जिल्ला ....पञ्चपुरी.... गाउँपालिका/नगरपालिका वडा नं ५.... को ....विद्याज्योति.... मा.वि..... स्थानमा हामी तपशिलमा उल्लिखित व्यक्तिहरुको रोहवरमा टाँस गरिएको व्यहोरा प्रमाणीत गरिन्छ ।

तपशिल

क्र.सं.	नाम	ठेगाना	पेशा	हस्ताक्षर
१	कृपाराम थापा	प.न.पा.-५	समाज सेवी	[signature]
२	याकलाल बडैत	प.न.पा.-८	पूर्व शिक्षक	[signature]
३	शेरब साउँद	प.न.पा.-६	व्यापार	[signature]
४	कमल साउँद	प.न.पा.-६	पत्रकारिता	[signature]
५	तेज ब. रोकाया	प.न.पा.-६	सञ्चारकर्मी	[signature]
६	डम्म रावत	प.न.पा.-८	विद्यार्थी	[signature]

कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल
कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगञ्ज) आयोजनाको
वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयारी सम्बन्धी सार्वजनिक सूचना
(वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ७ को उपनियम (२) सँग सम्बन्धित)
(प्रकाशित मिति: २०८२/..../...... गते)

टाँस मुचुल्का

कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) आयोजनाको वातावरणीय अध्ययन (वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन) प्रतिवेदन तयारीगर्ने क्रममा सो क्षेत्रको प्राकृतिक, भौतिक, जैविक, सामाजिक, साँस्कृतिक र आर्थिक प्रणालीबीच के कस्तो प्रभाव पर्दछ भनी यकिन गर्न सो स्थानको न. पा. तथा त्यस क्षेत्रका विद्यालय, अस्पताल, स्वास्थ्य चौकी तथा सरोकारवाला व्यक्ति वा संस्थाको लिखित राय सुझाव लिन आवश्यक भएकाले वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ७ को उपनियम (२) सँग सम्बन्धित ७ (सात) दिने सार्वजनिक सूचना मिति ......२०८२।८।२४........... गतेका दिन यस....कर्णाली..... प्रदेश ....सुर्खेत........ जिल्ला ....पञ्चपुरी............ गाउँपालिका/नगरपालिका वडा नं ...८...... को ....रामगाली चोक................स्थानमा हामी तपशिलमा उल्लिखित व्यक्तिहरुको रोहवरमा टाँस गरिएको व्यहोरा प्रमाणीत गरिन्छ ।

तपशिल

क्र.सं.	नाम	ठेगाना	पेशा	हस्ताक्षर
१	छविलाल खिड्का	प.न.पा. ८	कृषि	[illegible]
२,	कौशु श्रेष्ठ	,,	,,	[illegible]
३,	टेक ब० दर्लामी	,,	,,	[illegible]
४	वीर ब० वि.क.	,,	,,	[illegible]
५	डिल ब० बुढा	,,	,,	[illegible]
६	भोजराज घिमिरे	,,	,,	[illegible]
७	मिलन मल्लामी	,,	,,	[illegible]
८	वीरब० वि.क. (ख)	,,	,,	[illegible]
९	कृष्ण ब० खत्री	,,	,,	[illegible]

कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल
कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगञ्ज) आयोजनाको
वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयारी सम्बन्धी सार्वजनिक सूचना
(वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ७ को उपनियम (२) सँग सम्बन्धित)
(प्रकाशित मिति: २०८२/६/२४ गते)

टाँस मुचुल्का

कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) आयोजनाको वातावरणीय अध्ययन (वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन) प्रतिवेदन तयारीगर्ने क्रममा सो क्षेत्रको प्राकृतिक, भौतिक, जैविक, सामाजिक, साँस्कृतिक र आर्थिक प्रणालीबीच के कस्तो प्रभाव पर्दछ भनी यकिन गर्न सो स्थानको न. पा. तथा त्यस क्षेत्रका विद्यालय, अस्पताल, स्वास्थ्य चौकी तथा सरोकारवाला व्यक्ति वा संस्थाको लिखित राय सुझाव लिन आवश्यक भएकाले वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ७ को उपनियम (२) सँग सम्बन्धित ७ (सात) दिने सार्वजनिक सूचना मिति ....२०८२।६।२४.......... गतेका दिन यस....कर्णाली.... प्रदेश ....सुर्खेत.... जिल्ला ....[illegible].......... गाउँपालिका/नगरपालिका वडा नं ....८.... को ....पिपलचौतारा.................स्थानमा हामी तपशिलमा उल्लिखित व्यक्तिहरुको रोहवरमा टाँस गरिएको व्यहोरा प्रमाणीत गरिन्छ।

तपशिल

क्र.सं.	नाम	ठेगाना	पेशा	हस्ताक्षर
१	तिलक ब. श्रेष्ठ	प.न.पा.८	कृषि	[signature]
२	दिपक वि.क.	”	”	[signature]
	गोपलाल शाही	”	”	[signature]
	जीत ब. बुढा	”	”	[signature]
	कमल प्र. डंडेल	”	”	[signature]
	गंगाराम रिजाल	”	”	[signature]

हिमालय टाइम्स
नेपाली राष्ट्रिय दैनिक

वर्ष ३१ अंक ३३ काठमाडौं | २०८२ माघ १३ मंगलबार | माघ शुक्लपक्ष नवमी | नेपाल संवत् ११४६ | HIMALAYA TIMES | Tuesday 27 January 2026 | पृष्ठ ८ | मूल्य रु ५।-

बालेनको 'क्रेज'ले रवि छायामा

मधेसमा गगनलाई 'रेड कार्पेट'

६ | हिमालय | विषय विविध | २०८२ माघ १३ मंगलबार Tuesday 27 January 2026

'ग्रेट' बाट शोभिताको पुनरागमन

कीर्तिपुर नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
कीर्तिपुर, काठमाडौं
बागमती प्रदेश, नेपाल

बोलपत्र स्वीकृतीका लागि आशयको सूचना

प्रकाशित मिति: २०८२/१०/१३

यस कीर्तिपुर नगरपालिकाको ठेक्का नं. KRM/NCB/06/2082/083 को Upgrading of Historical heritage pathway and peti construction at Kirtipur ward 1, 2, and 10 योजनाको लागि न्यूनतम मूल्यांकित सारभूत रुपमा प्रभावग्राही श्री Saman Nirman Sewa, Kirtipur ले सबैभन्दा घटि रकम रु. ४८,३२,६६८।१८ (मू.अ.कर र PS सहित) कबोल गरेकोले सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा २७ (१) बमोजिम स्वीकृतीका लागि छनौट भएको हुँदा सोही ऐनको दफा २७ को उपदफा (२) को प्रयोजनार्थ बोलपत्र स्वीकृतीका लागि आशयको सूचना प्रकाशित गरिएको छ।

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल
कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगञ्ज) आयोजनाको
वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयारी सम्बन्धी सार्वजनिक सूचना

(प्रकाशन मिति: २०८२।१०।१३)

कर्णाली प्रदेश, सुर्खेत जिल्ला, पञ्चपुरी नगरपालिकामा कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालयद्वारा निम्न बमोजिमको प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्न लागिएको छ ।

प्रस्तावकको नाम र ठेगाना	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल ईमेल: karnalispo_spokesperson@nepalpolice.gov.np फोन नं.: +९७७-८३-५२०८११
प्रस्तावको व्यहोरा	सुर्खेत विमानस्थलबाट करिव ४० किलोमिटर उत्तरपश्चिममा रहने गरी प्रस्तावित कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगञ्ज) आयोजना, पञ्चपुरी नगरपालिका, वडा नं. ८ स्थित दुलालथाई भन्ने स्थानमा रहेको श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहले व्यवस्थापन गरिरहेको वन क्षेत्रको जमिन मध्ये करिव १४.०६ हेक्टर वन क्षेत्रको जग्गामा निर्माण गरिने प्रस्ताव गरिएको छ । प्रस्तावित आयोजना क्षेत्र भित्र प्रतीक्षालय ब्लक, क्वार्टर गार्ड ब्लक, ब्यारेक ब्लक, मेस ब्लक, पाहुना घर, अडिटोरियम हल/बैठक हल, इन्चार्ज क्वार्टर, वरिष्ठ अधिकारी क्वार्टर, शौचालय ब्लक, कक्षा कोठा हल, वेयर हाउस, उपचार केन्द्र, पारिवारिक एकाइ (Family Unit), क्यान्टीन, ब्यायाम हल, बहुउद्देश्यीय हलहरू, सिमुलेशन ब्लकहरु (Simulation blocks), फोटोग्राफी तथा कम्प्युटर प्रयोगशाला, ई-लाइब्रेरी, तालिम केन्द्र, खेल मैदान, फाएर रेन्ज, कार्यालय लगायतका संरचनाहरू रहने छन् ।
प्रभाव पर्न सक्ने प्रदेश/जिल्ला/न.पा./वडा नं.	कर्णाली प्रदेश, सुर्खेत जिल्ला, पञ्चपुरी नगरपालिकामा वडा नं. ८

माथि उल्लिखित प्रस्तावको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (EIA) अध्ययन सम्बन्धी प्रतिवेदन तयार गर्ने क्रममा सो क्षेत्रको प्राकृतिक, भौतिक, जैविक, सामाजिक, साँस्कृतिक र आर्थिक प्रणालीबीच के कस्तो प्रभाव पर्दछ भनी यकिन गर्न सो स्थानको नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय तथा त्यस क्षेत्रका विद्यालय, अस्पताल, स्वास्थ्य चौकी तथा सरोकारवाला व्यक्ति वा संस्थाको लिखित राय सुझाव लिन आवश्यक भएकाले यो सार्वजनिक सूचना प्रकाशन भएको मितिले ७ (सात) दिनभित्र निम्न ठेगानामा आई पुग्ने गरी लिखित राय सुझाव उपलब्ध गराई दिनु हुन अनुरोध गरिन्छ ।

राय सुझावको लागि पत्राचार गर्ने ठेगाना:

प्रस्तावकको नाम र ठेगाना	परामर्शदाताको नाम र ठेगाना
कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय विरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल फोन नं.: +९७७-८३-५२०८११ ईमेल: karnalispo_spokesperson@nepalpolice.gov.np	रिसर्च इन्क्लेव प्रा. लि. का. म. न. पा.-३१, शंखमुल, काठमाडौं । फोन नं.:+९७७-१-५२४२९१८ ई-मेल: researchenclave@gmail.com

कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल
कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगञ्ज) आयोजनाको)

वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन तयारी सम्बन्धी सार्वजनिक सूचना

(प्रकाशन मितिः २०८२।१०।१३)

कर्णाली प्रदेश, सुर्खेत जिल्ला, पञ्चपुरी नगरपालिकामा कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालयद्वारा निम्न बमोजिमको प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्न लागिएको छ ।

प्रस्तावकको नाम र ठेगाना	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल ईमेलः karnalispo_spokesperson@nepalpolice.gov.np फोन नं.: +९७७-०८३-५२०८११
प्रस्तावको व्यहोरा	सुर्खेत विमानस्थलबाट करिव ४० किलोमिटर उत्तरपश्चिममा रहने गरी प्रस्तावित कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगञ्ज) आयोजना, पञ्चपुरी नगरपालिका, वडा नं. ८ स्थित दुलालथाई भन्ने स्थानमा रहेको श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहले व्यवस्थापन गरिरहेको वन क्षेत्रको जमिन मध्ये करिव १४.०६ हेक्टर वन क्षेत्रको जग्गामा निर्माण गरिने प्रस्ताव गरिएको छ । प्रस्तावित आयोजना क्षेत्र भित्र प्रतीक्षालय ब्लक, क्वार्टर गार्ड ब्लक, ब्यारेक ब्लक, मेस ब्लक, पाहुना घर, अडिटोरियम हल/बैठक हल, इन्चार्ज क्वार्टर, वरिष्ठ अधिकारी क्वार्टर, शौचालय ब्लक, कक्षा कोठा हल, वेयर हाउस, उपचार केन्द्र, पारिवारिक एकाइ (Family Unit), क्यान्टीन, ब्यायाम हल, बहुउद्देश्यीय हलहरू, सिमुलेशन ब्लकहरु (Simulation blocks), फोटोग्राफी तथा कम्प्युटर प्रयोगशाला, ई-लाइब्रेरी, तालिम केन्द्र, खेल मैदान, फाएर रेन्ज, कार्यालय लगायतका संरचनाहरू रहने छन् ।
प्रभाव पर्न सक्ने प्रदेश/जिल्ला/न.पा./वडा नं.	कर्णाली प्रदेश, सुर्खेत जिल्ला, पञ्चपुरी नगरपालिकामा वडा नं. ८

माथि उल्लिखित प्रस्तावको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन (EIA) अध्ययन सम्बन्धी प्रतिवेदन तयार गर्ने क्रममा सो क्षेत्रको प्राकृतिक, भौतिक, जैविक, सामाजिक, साँस्कृतिक र आर्थिक प्रणालीबीच के कस्तो प्रभाव पर्दछ भनी यकिन गर्न सो स्थानको नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय तथा त्यस क्षेत्रका विद्यालय, अस्पताल, स्वास्थ्य चौकी तथा सरोकारवाला व्यक्ति वा संस्थाको लिखित राय सुझाव लिन आवश्यक भएकाले यो सार्वजनिक सूचना प्रकाशन भएको मितिले ७ (सात) दिनभित्र निम्न ठेगानामा आई पुग्ने गरी लिखित राय सुझाव उपलब्ध गराई दिनु हुन अनुरोध गरिन्छ।

राय सुझावको लागि पत्राचार गर्ने ठेगानाः

प्रस्तावकको नाम र ठेगाना	परामर्शदाताको नाम र ठेगाना
कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय **विरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल** **फोन नं.: +९७७-०८३-५२०८११** **ईमेलः karnalispo_spokesperson@nepalpolice.gov.np**	**रिसर्च इन्क्लेव प्रा. लि.** **का. म. न. पा.-३१, शंखमुल, काठमाडौँ ।** **फोन नं.:+९७७-०१-५२४२९१८** **ई-मेलः researchenclave@gmail.com**

अनुसूची ७: सहमति सहितको सिफारिस पत्र

पञ्चपुरी नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
बाबियाचौर, सुर्खेत

प.सं.:-२०८२/०८३
च.नं.:-

मिति:-२०८२/१२/२३
ने.सं. ११४६ चौलागा चतुर्थी

विषय :- राय सुझाव सहित सिफारिस गरिएको बारे ।

श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय,
वीरेन्द्रनगर सुर्खेत, नेपाल ।
ईमेल: karnalispo_spokeperson@nepalpolice.gov.np
फोन न:- +९७७-०८३-५२०८११

प्रस्तुत बिषयमा तहाँ कार्यालयको २०८२/०८/२३ गते हाम्रो अखबार दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित सूचना बमोजिम मिति २०८२/०९/०४ गते श्री पञ्चपुरी नगरपालिकामा वडा नं. ८ को कार्यालय भवन दुलालथाई, सुर्खेतमा आयोजना गरिएको सार्वजनिक सुनुवाइ कार्यक्रम तथा मिति२०८२/१०/१३ गते हिमालयन टाइम्स राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित ७ (सात) दिने सार्वजनिक सूचना अनुसार कार्यान्वयन हुने "कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगञ्ज) आयोजना" बिषयको प्रस्तावबाट यस क्षेत्रमा निम्नानुसारको वातावरणीय प्रभाव पर्न जाने देखिन्छ ।

क) सकारात्मक प्रभाव
- आयोजना निर्माण चरणमा स्थानीय वासिन्दालाइ रोजगारीका अवसरहरु ।
- आयोजना निर्माणका समयमा स्थानीय व्यापार व्यवसाय बढ्ने ।
- बसाईसराई दर घट्ने ।
- उत्पादिन वस्तु बजार पहुँच सँग जोडिने ।
- यस क्षेत्रको पर्यटन क्षेत्रको बिकासमा टेवा पुग्ने ।

ख) नकारात्मक प्रभाव
- आयोजना निर्माण गर्दा वन क्षेत्रमा भएका रुखहरु कटान हुन सक्ने ।
- आयोजना निर्माण गर्दा निर्माण स्थान वरपर वायू तथा ध्वनी प्रदुषण हुन सक्ने ।
- आयोजना निर्माण गर्दा भू-क्षय को सम्भावना हुने ।

उल्लेखित प्रभावको आधारमा सकारात्मक प्रभाव अभिवृद्धि गर्ने र नकारात्मक प्रभावन न्यून गर्ने वातावरण व्यवस्थापनको योजना कार्यान्वयन गर्दा उल्लिखित प्रस्तावको सकारात्मक प्रभाव बढि हुने देखिएकोले निम्न आधारमा कार्यान्वयन गर्न मिल्ने व्यहोरा उल्लेख गरी यो सिफारिस गरिएको छ ।

<u>प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्न मिल्ने आधार</u>
- आयोजना निर्माणका क्रममा वालिनालिमा क्षति भएमा सोको मूल्यांकन गरी क्षतिपूर्ती उपलब्ध गराउनु पर्ने ।
- आयोजना निर्माणका क्रममा सीप र क्षमताका आधारमा स्थानीय वासिन्दालाइ रोजगारीमा प्रथामिकता दिनुपर्ने ।
- वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदनमा उल्लेख भएका वातावरणीय प्रभाव न्यूनिकरणका उपाए अपनाउनुपर्ने ।
- आयोजना कार्यान्वयन चरणमा हाम्रो पूर्ण सहयोग रहने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछौं ।

लालवीर भण्डारी
नगर प्रमुख

बोधार्थ
श्री गृह मन्त्रालय, सिंहदरवार काठमाण्डौ ।
श्री नेपाल प्रहरी प्रधान कार्यालय, नक्साल काठमाण्डौ ।
श्री प्रदेश वन निर्देशनालय,कर्णाली प्रदेश सरकार उद्योग,पर्टन,वन तथा वातावरण मन्त्रालय, वीरेन्द्रनगर सुर्खेत।

"कृषि-पशुपालन, पर्यटन,शिक्षा, स्वास्थ्य र स्वरोगजार: सुदृढ जनस्वास्थ्य सहितको समृद्ध पञ्चपुरीको आधार"
फोन नं:-वेबसाइट: ,416067-083 .www.panchapurimun.gov.np
ईमेल: info@panchapurimun.gov.np , ito.panchpaurimun@gmail.com

पञ्चपुरी नगरपालिका
८ नं. वडा कार्यालय
दुलालथाई, सुर्खेत
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

पत्र संख्याः ०८२/०८३
च. नं.: ५४३

मिति : २०८२।१२।१५

विषयः राय सुझाव सहित सिफारिस सम्बन्धमा ।

श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय
विरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल ।

प्रस्तुत विषयमा तहाँ कार्यालयको मिती २०८२।०८।२३ गते हाम्रो अखबार दैनीक पत्रिकामा प्रकाशित सुचना बमोजिम मिति २०८२।०९।०४ गते श्री पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नं ८ को कार्यालय भवन दुलालथाई सुर्खेतमा आयोजना गरिएको सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम तथा मिति २०८२।१०।१३ गते हिमालय टाइम्स राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित (७) सात दिने सार्वजनिक सुचना अनुसार कार्यान्वयन हुने कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत हालनेपालगंज आयोजना विषयको प्रस्ताव बाट यस क्षेत्रमा निम्नानुसारको वातावरणिय प्रभाव पर्न जाने देखिन्छ:-

क. सकारात्मक प्रभाव:

- आयोजनाको निर्माण चरणमा स्थानीयहरुलाई रोजगारीका अवसरहरु ।
- आयोजना निर्माणका समयमा स्थानीय व्यापार व्यवसाय बढ्ने ।
- बसाईसराई दर घट्ने ।
- उत्पादित बस्तु बजार पहुँच सँग जोडिने ।
- यस क्षेत्रको पर्यटन क्षेत्रको बवकासमा टेवा पुग्ने ।

ख. नकारात्मक प्रभाव:

- आयोजना निर्माण गर्दा वनमा क्षेत्रमा भएका रुख कटान हुन सक्ने ।
- आयोजना निर्माण गर्दानिर्माण हुने स्थान वरपर वायु तथा ध्वनी प्रदुषण हुन सक्ने ।
- आयोजना निर्माण गर्दा भु क्षयको सम्भावना बढ्ने ।

"कृषि-पशुपालन, पर्यटन, शिक्षा, स्वास्थ्य तथा स्वरोजगारः सुदृढ जनस्वास्थ्य सहितको समृद्धि पञ्चपुरीको आधार !"

पञ्चपुरी नगरपालिका
८ नं. वडा कार्यालय
दुलालथाई, सुर्खेत
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

उल्लेखित प्रभावको आधारमा सकारात्मक प्रभाव अभिवृद्धि गर्ने र नकारात्मक प्रभाव न्युन गर्ने वातावरणिय व्यवस्थापनको योजना कार्यान्वियन गर्दा उल्लिखित प्रसतावको सकारात्मक प्रभाव बढी हुने देखिएकाले निम्न आधारमा कार्यान्वयन गर्न मिल्ने व्यहोरा उल्लेख गरी यो सिफारिस गरिएको छ ।

प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्न मिल्ने आधार

क. आयोजना निर्माणका क्रममा बालिनालीमा क्षेती भएमा सोहि मुल्याङ्कन गरी क्षेतिपुर्ती उपलब्ध गरायनु पर्ने ।
ख. आयोजना निर्माणका लागि सिप र क्षाताका आधारमा स्थानीय बासिन्दाहरुलाई रोजगारीमा प्राथमिकता दिनुपर्ने ।
ग. वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन प्रतिवेदनमा उल्लेख भएका वातावरणीय प्रभाव न्युनिकरणका उपायहरु कार्यान्वयन गर्नुपर्ने ।
घ. आयोजना कार्यान्वयन गर्न हाम्रो पुर्ण सहयोग रहने प्रतिबद्दता व्यक्त गर्दछौं ।

दस्तखत:
नाम: दिपक कुमार थापा
वडा अध्यक्ष
२०८२।१२।१६

बोधार्थ

श्री गृह मन्त्रालय सिंहदरबार, काठमाडौं ।

श्री नेपाल प्रहरी प्रधान कार्यालय नक्साल, काठमाण्डौं ।

श्री प्रदेश वन निर्देशनालय, कर्णाली प्रदेश सरकार, उधोग, पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय, विरेन्द्रनगर सुर्खेत ।

"कृषि-पशुपालन, पर्यटन, शिक्षा, स्वास्थ्य तथा स्वरोजगार: सुदृढ जनस्वास्थ्य सहितको समृद्धि पञ्चपुरीको आधार !"

श्री जनजागृत माध्यमिक विद्यालय

पञ्चपुरी-८, दुलालथाइ, सुर्खेत

स्थापना: २०४४

विद्यालय कोड नं.: ५ १ ० ० ५ ० ० ० ६

पत्र-संख्या:-२०८१/०८२
चलानी नम्बर :- ५५

मितिः-२०८२/१२/११

विषय :- राय सुझाव सहित सिफारिस गरिएको बारे ।

श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय
विरेन्द्रनगर, सुर्खेत नेपाल
ईमेल : karnalispo- spokesperson@nepalpolice.gov.np
फोन नं.: ९७७-०८३-५२०८११

प्रस्तुत विषयमा तहाँ कार्यालयको २०८२/०८/२३ गते हाम्रो हिमालय टाइम्स सूचना पत्रिकामा प्रकाशित सूचना बमोजिम श्री पञ्चपुरी नगरपालिकामा वडा नं.८ को कार्यालय भवन, दुलालथाई, सुर्खेतमा आयोजना गरिएको सार्वजनिक सुनुवाइ कार्यक्रम तथा मिति २०८२ / १० / १३ हाम्रो हिमालय टाइम्स पत्रिकामा प्रकाशित ७ (सात) दिने सार्वजनिक सूचना अनुसार कार्यान्वन हुने "कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) आयोजना " विषयको प्रस्तावबाट यस क्षेत्रमा निम्नानुसारको वातावरणीय प्रभाव पर्न जाने देखिन्छ :-

(क) सकारात्मक प्रभाव :

- आयोजना निर्माण चरणमा स्थानीयहरुलाई रोजगारीका अवसरहरु ।
- आयोजना निर्माणका समयमा स्थानीय व्यापार व्यवसाय बढ्ने ।
- वसाईसराई दर घट्ने ।
- उत्पादित बस्तु वजार पहुँच सँग जोडिने ।
- यस क्षेत्रको पर्यटन क्षेत्रको पर्यटन क्षेत्रको बिकासमा टेवा पुग्ने ।

(ख) नकारात्मक प्रभाव :

- आयोजना निर्माण गर्दा वनमा क्षेत्रमा भएका रुख कटान हुन सक्ने ।
- आयोजना निर्माण गर्दा निर्माण हुने स्थान वरपर वायु तथा ध्वनी प्रदुषण हुने सक्ने ।
- आयोजना निर्माण गर्दा भु - क्षयको सम्भावना बढ्ने ।

उल्लिखित प्रभावको आधारमा सकारात्मक प्रभाव अभिवृद्धि गर्ने र नकारात्मक प्रभाव न्यून गर्ने वातावरणीय व्यवस्थापनको योजना कार्यान्वयन गर्दा उल्लिखित प्रस्तावको सकारात्मक प्रभाव बढी हुने देखिएकाले निम्न आधारमा कार्यान्वन गर्न मिल्ने व्यहोरा उल्लेख गरी यो सिफरिस गरिएको छ ।

प्रस्ताव कार्यान्वन गर्न मिल्ने आधार

क. आयोजना निर्माणका क्रममा बालिनालीमा क्षेति भएमा सोही मूल्याङ्कन गरि क्षेतिपूर्ति उपलब्ध गराउनु पर्ने

ख. आयोजना निर्नाणका लागि सिप र क्षमताका आधारमा स्थानीय बमसिन्दाहरुलाई रोजगारीमा प्राथमिकता दिनुपर्ने ।

ग. वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदनमा उल्लेअ भएका वातावरणीय प्रभाव न्यूनिकरणका उपायहरु कार्यान्वन गर्नुपर्ने ।

घ. आयोजना कार्यान्वन गर्न हाम्रो पूर्ण सहयोग रहने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछौ ।

दस्तखत :

नाम : शान्तिप्रसाद घिमिरे

पद : (प्रधानाध्यापक)

बोधार्थ

श्री गृह मन्त्रालय , सिंहदरबार, काठमाण्डौ

श्री नेपाली प्रहरी प्रधाना कार्यालय, नक्साल, काठमाण्डौ

श्री प्रदेश वन निर्देशनालय, कर्णाली प्रदेश सरकार, उद्योग, पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय, विरेन्द्रनगर, सुर्खेत

श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह

पञ्चपुरी-८, सुर्खेत

पत्र-संख्या :-०८२/०८३
चलानीनम्बर :- ९५

मिति :-२०८२/१२/२५

विषयः- राय सुझाव सहित सिफारिस गरिएको सम्बनधमा ।

श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत नेपाल ।

उपरोक्त सम्बन्धमा तहाँ कार्यालयको मिति २०८२/०८/२३ गते हाम्रो अखबार दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित सुचना बमोजिम मिति २०८२/०९/०४ गते श्री पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नम्बर ८ को कार्यालय भवन दुलालथाइ सुर्खेतमा आयोजना गरिएको सार्वजनिक सुनुवाइ कार्यक्रम तथा मिति २०८२/१०/१३ गते हिमालय टाइम्स राष्ट्रीय दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित (७) सात दिने सार्वजनिक सुचना अनुसार कार्यन्वयन हुने कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगञ्ज) आयोजना बिषयको प्रस्तावबाट यस क्षेत्रमा निम्नानुसारको वातावरणीय प्रभाव पर्न जाने देखिन्छ ।

१) सकरात्मक प्रभाव

क. आयोजना निर्माणका समयमा स्थानिय व्यापार व्यवसाय बढ्ने ।
ख. आयोजनाको निर्माण चरणमा स्थानियहरुलाई रोजगारिका अवसरहरु प्राप्त हुने ।
ग. बसाइ सराई दर घट्ने ।
घ. उत्पादित बस्तु बजार पहुँचसंग जोडिने ।
ङ. यस क्षेत्रको पर्यटन विकासमा टेवा पुग्ने ।

२) नकरात्मक प्रभाव

क. आयोजना निर्माण गर्दा वनक्षेत्रमा भएका रुखहरु कटान हुन सक्ने ।
ख. आयोजना निर्माण गर्दा निर्माण हुने स्थान वरपर वायु तथा ध्वनी प्रदुषण हुन सक्ने ।
ग. आयोजना निमार्मण गर्दा भु क्षयको सम्भावना बढ्न सक्ने ।

उल्लेखित प्रभावको आधारमा सकरात्मक प्रभाव अभिबृदी गर्ने र नकरात्मक प्रभाव न्युन गर्ने वातावरणीय व्यवस्थापनको योजना कार्यान्वयन गर्दा उल्लेखित प्रस्तावको सकरात्मक प्रभाव बढि हुने देखिएकाले निम्न आधारमा कार्यान्वयन गर्न मिल्ने व्यहोरा उल्लेख गरी यो सिफारिस गरिएको छ ।

<u>प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्न मिल्ने आधार ।</u>

क. आयोजना निर्माणका क्रममा वालिनालीमा क्षेती भएमा मुल्याङ्कनका आधारमा क्षेतीपुर्ती उपलब्ध गराउनु पर्ने ।
ख. आयोजना निर्माका लागी सिप र क्षमताका आधारमा स्थानीय वासिन्धाहरुलाई रोजगारिमा प्राथमिक्ता दिनु पर्ने ।
ग. वातावरणीय प्रभाव मुल्याकंन प्रतिवेदनमा उल्लेख भएका वातावरणीय प्रभाव न्युनीकरणका उपायहरु कार्यान्वयन गर्नु पर्ने ।
घ. आयोजना कार्यान्वयन गर्न हाम्रो पुर्ण सहयोग रहने प्रतिबद्धता गर्दछौं ।

बिष्नु
बिष्णुप्रसाद घिमिरे
अध्यक्ष

बोधार्थ
श्री गृह मन्त्रालय सिहंदरबार काठमाण्डौ ।
श्री नेपाल प्रहरी प्रधान कार्यालय नक्साल, काठमाण्डौ ।
श्री प्रदेश वन निर्देशनालय, कर्णाली प्रदेश सरकार, उद्योग पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत ।

पञ्चपुरी नगरपालिका
नगरकार्यपालिकको कार्यालय
बाबियाचौर स्वास्थ्य चौकी
बाबियाचौर, सुर्खेत

पत्र संख्या : २०८२/०८३
चलानी नं. : ०.८९

मिति : २०८२/१२/२२

सिफारिस

विषय : राय सुझाव सहित सिफारिश गरिएको बारे ।

श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यलय
बिरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल
ईमेल : karnalispo_spokesperson@nepalpolice.gov.np
फोन नं. : २९७७-७९७-५२०७

प्रष्मुत विषयमा तहाँ कार्यलयको २०७२।०८।२३ गते हाम्रो अखबार दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित सुचना बमोजिम मिति २०७२।०९।०४ गते श्री पञ्चपुरी नगरपालिकामा वडा नं. ८ को कार्यलय भवन, दुलालथाई, सुर्खेतमा आयोजना गरिएको सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम तथा मिति २०७२।१०।१३ गते हिमलय टाइम्स राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित ७ (सात) दिने सार्वजनिक सूचना अनुसार कार्यान्वयन हुने कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगञ्ज) आयोजना विषयको प्रश्ताबाट यस क्षेत्रमा निम्नानुसारको वातावरणीय प्रभाव पर्न जाने देखिन्छ :-

(क) सकारात्मक प्रभाव :

- आयोजना निर्माण चरणमा स्थानीय हरुलाई रोजगारीका अवसरहरु ।
- आयोजना निर्माणका समयमा स्थानीय व्यापार व्यवसाय बढ्ने ।
- वसाईसराई दर घट्ने ।
- उत्पादित वस्तु बजार पहुच संग जोडिने ।
- यस क्षेत्रको पर्यटन क्षेत्रको विकासमा टेवा पुग्ने ।

(ख) नकारात्मक प्रभाव :

- आयोजना निर्माण गर्दा वन क्षेत्रमा भएका रुख कटान हुन सक्ने ।
- आयोजना निर्माण गर्दा निर्माण हुने स्थान वरपर वायु तथा ध्वनी प्रदुषण हुन सक्ने ।
- आयोजना निर्माण गर्दा भु-क्षय को सम्भावना बढ्ने ।

उल्लिखित प्रभावको आधारमा सकारात्मक प्रभाव अभिवृद्धि गर्ने र नकारात्मक प्रभाव न्यून गर्ने वातावरणीय व्यवस्थापनको योजना कार्यान्वयन गर्दा उल्लिखित प्रस्तावको सकारात्मक प्रभाव बढी हुने देखिएकाले निम्न आधारमा कार्यान्वयन गर्न मिल्ने व्यहोरा उल्लेख गरी यो फिरिश गरिएको छ ।

प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्न मिल्ने आधार

क. आयोजना निर्माणका क्रममा बालिनालिमा क्षेती भएमा सोही मूल्याङ्कन गरी क्षेतीपूर्ति उपलब्ध गराउनु पर्ने ।

ख. आयोजना निर्माणका लागि सिप र क्षमताका आधारमा स्थानीय बासिन्दाहरूलाई रोजगारीमा प्राथमिकता दिनुपर्ने ।

ग. वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदनमा उल्लेख भएका वातावरणीय प्रभाव न्यूनिकरणका उपायहरू कार्यान्वयन गर्नुपर्ने ।

घ. आयोजना कार्यान्वयन गर्न हाम्रो पूर्ण स ह योग रहने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछौ ।

दस्तखत :

नामः सिद्धराज रोक्की

पदः स्वास्थ्य चौकि प्रमुख

बोधार्थ :

श्री गृह मन्त्रालय, सिंहदरबार, काठमाडौं

श्री नेपाल प्रहरी प्रधान कार्यलय, नक्साल, काठमाण्डौ

श्री प्रदेश वन निर्देशनालय, कर्णाली प्रदेश सरकार, उद्योग, पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय, वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत

कर्णाली प्रदेश सरकार
उद्योग ,पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय
प्रदेश वन निर्देशनालय
डिभिजन वन कार्यालय,भेरी
बाबियाचौर, सुर्खेत

प.सं. : २०८२/०८३
च.नं. : ११८५

व्यवसायिक र सिर्जनशील प्रशासन : विकास, समृद्धि र

मितिः २०८३।०१।३१
नेपाल सम्बतः ११४६ बछला गा द्वादशी

श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय
(भौतिक पूर्वाधार शाखा)
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत ।

विषय :- राय सूझाव सहित सिफारिस गरिएको बारे ।

उपरोक्त सम्बन्धमा ताहाँ कार्यालयको मिति २०८२।१२।०२ च.नं. २४६ को पत्रसाथ संलग्न ताँहा कार्यालय प्रस्तावक रहेको कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालीम केन्द्र, पञ्चपुरी, सुर्खेत आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (EIA) प्रतिवेदन मस्यौदा प्राप्त व्यहोरा अवगत भयो । तत् सम्बन्धी प्रस्तावित आयोजना कार्यान्वयन हुदा देहाय बमोजिमका वातावरणीय प्रभावहरु पर्न सक्ने व्यहोरा जानकारीको लागि सादर अनुरोध छ ।

सकारात्मक प्रभावहरु	नकारात्मक प्रभावहरु
सामुदायिक सरक्षा अनुभूति अभिवृद्धि हुने	वन विनाश तथा भूउपयोग परिवर्तन हुने
स्थानीय रोजगारी/आयआर्जन वृद्धिका अवसर हुने	फोहोरमैला तथा ध्वनी प्रदुषण वृद्धि हुने
अन्य पूर्वाधार विकासमा सहयोग हुने	वन्यजन्तुको वासस्थान, मार्ग र प्रजननमा प्रभाव पर्ने

माथि तालिकामा उल्लेखित सकारात्मक प्रभाव अभिवृद्धि गर्ने र नकारात्मक प्रभाव न्यून गर्ने वातावरणीय व्यवस्थापनको योजना कार्यान्वयन गरेको खण्डमा प्रस्तावित आयोजनाको सकारात्मक प्रभाव बढी हुने देखिएकोले तपशिलमा उल्लेखित रायसूझावहरुलाई सम्झौताका सर्तस्वरुप लागू गरी उक्त प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्न मिल्ने व्यहोरा समेत सिफारिससाथ अनुरोध छ ।

तपशिल

१. वन ऐन, २०७६; वन नियमावली, २०७९; राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९; र वातावरण संरक्षण सम्बन्धी ऐन तथा नियमावली लगायत अन्य प्रचलित कानून मुताविक आयोजना डिजाइन गरी सञ्चालन हुनु पर्ने ।
२. वर्षा पानी सङ्कलन, फोहोर व्यवस्थापन तथा हरित भवन निर्माण प्रविधिहरुको अबलम्बन गरिनु पर्ने ।
३. गोली अभ्यास तथा उच्च आवाज हुने तालीम निश्चित समय र सिमित (संवेदनशील स्थानबाट टाढा दुरीको) क्षेत्रमा सञ्चालन गर्नु पर्ने ।
४. न्यूनतम् संख्यामा रुख कटान (वन विनाश) हुने गरी भौतिक संरचना निर्माण गरिनु पर्ने ।
५. योग्यता र क्षमताको आधारमा स्थानीय समुदायलाई प्राथमिकताका साथ रोजगारी तथा आयआर्जनका अवसरहरु प्रदान गरिनु पर्ने ।

शेर बहादुर ढोकावा
सहायक वन अधिकृत

२०८३।०१।३१

www.dfobheri.karnali.gov.np email: dfo.bheri@karnali.gov.np Contact Number : 9858037775

CamScanner

अनुसूची ८: खानेपानीको गुणस्तर परिक्षण गरेको प्रयोगशाला प्रतिवेदन

SWAT/F/C/04
Version no: 01
Issue no: 02
Revision no: 04
Effective date: 2024/01/20

Soil Water and Air Testing Laboratories Pvt. Ltd.
VAT No: 605928743
Tel: +977-01 5349480
Email: swatlab2017@gmail.com
PO Box: 25752, Kathmandu, Nepal
Bulbule Marga 10, Thapagaun, Kathmandu, Nepal

WATER ANALYSIS REPORT

Name and Address of Client:	Research Enclave Pvt. Ltd., Sankhamul, Kathmandu	**Lab Code:**	25/12-2198 (2)
Sample Collection in Lab By:	Manak Chaudhary	**Location:**	Surkhet
Source:	Spring Water (Kapre Mul)	**Sampled By:**	Client
Sampling Date:	2025/12/21	**Test Performance Date:**	2025/12/22-2025/12/28
Receipt Date:	2025/12/22	**Issued Date:**	2025/12/29
Project Name:	Environmental Impact Assessment (EIA) Report of the Karnali Province Police Training Center, Surkhet (currently Nepalgunj)		

Parameters	Results	Unit	NDWQS	Method
Physical				
Color	N.D.	TCU	5	2120 B. Visual Comparison Method, APHA-AWWA-WEF, 23rd Edition, 2017
Conductivity	340	µS/cm	1500	2510 B, Laboratory Method APHA-AWWA-WEF, 23rd Edition, 2017
pH	7.0	-	6.5-8.5	4500 H+ B, Electrometric method APHA-AWWA-WEF, 23rd Edition, 2017
Turbidity	0.19	NTU	5	2130 B. Nephelometric method APHA-AWWA-WEF, 23rd Edition, 2017
Total Dissolved Solids	170	mg/L	1000	Total Dissolved Solids Dried at 180°C, 2540 C. APHA-AWWA-WEF, 23rd Edition, 2017
Total Suspended Solids	7	mg/L	-	2540 D. APHA-AWWA-WEF, 23rd Edition, 2017
Total Solids	189	mg/L	-	Total Solids Dried at 103°C-105°C, 2540 B. APHA-AWWA-WEF, 23rd Edition, 2017
Chemical				
Ammonia	0.08	mg/L	1.50	4500 NH3 F. Phenate method APHA-AWWA-WEF, 23rd Edition, 2017
Total Alkalinity	65.34	mg/L	-	Titration Method, 2320 B. APHA-AWWA-WEF, 23rd Edition, 2017
Total Hardness	239.80	mg/L as $CaCO_3$	500	2340 C. EDTA Titrimetric Method APHA-AWWA-WEF, 23rd Edition, 2017
Iron	0.26	mg/L	0.30	Direct Air Acetylene (AAS) Method. 3111 B APHA-AWWA-WEF, 23rd Edition, 2017
Nitrate	1.01	mg/L	50	UV Spectrophotometric Screening Method, 4500 NO3- B. APHA-AWWA-WEF, 23rd Edition, 2017
Chloride	3.29	mg/L	250	4500-Cl- B. Argentometric Method APHA-AWWA-WEF, 23rd Edition, 2017
Biological				
Coliform*	Absent	-	-	P/A Vials

NDWQS=National Drinking Water Quality Standard (2079), N.D.= Not Detected, APHA=American Public Health Association, AWWA=American Water Works Association, WEF=Water Environment Federation.
AAS= Atomic Absorption Spectrophotometer.
Note:

1. This report is based on the sample submitted to this laboratory by the client.
2. The integrity of the sample and results are dependent on the quality of sampling. The results refer only to the parameters tested of the samples provided for analysis by the client.
3. Statements of conformity have been made without taking Measurement Uncertainty into account except when specifically requested by the customer.
4. *This Parameter is not listed in the NDWQS, 2079.

Remarks: All the observed value of tested parameters are within the range of NDWQS, 2079.

Analyzed By	Checked By	Authorized By
Aalekh Bhattarai	Ruth Rana	Er. Lokesh Sapkota

The report shall not be reproduced except in full, without approval of the laboratory.

SWAT/F/C/04
Version no: 01
Issue no: 02
Revision no: 04
Effective date: 2024/01/20

Soil Water and Air Testing Laboratories Pvt. Ltd.
VAT No: 605928743
Tel: +977-01 5349480
Email: swatlab2017@gmail.com
PO Box: 25752, Kathmandu, Nepal
Bulbule Marga 10, Thapagaun, Kathmandu, Nepal

WATER ANALYSIS REPORT

Name and Address of Client:	Research Enclave Pvt. Ltd., Sankhamul, Kathmandu	**Lab Code:**	25/12-2198 (1)
Sample Collection in Lab By:	Manak Chaudhary	**Location:**	Surkhet
Source:	Spring Water (Sanne Mul)	**Sampled By:**	Client
Sampling Date:	2025/12/21	**Test Performance Date:**	2025/12/22-2025/12/28
Receipt Date:	2025/12/22	**Issued Date:**	2025/12/29
Project Name	Environmental Impact Assessment (EIA) Report of the Karnali Province Police Training Center, Surkhet (currently Nepalgunj)		

Parameters	Results	Unit	NDWQS	Method
Physical				
Color	N.D.	TCU	5	2120 B. Visual Comparison Method, APHA-AWWA-WEF, 23rd Edition, 2017
Conductivity	380	µS/cm	1500	2510 B, Laboratory Method APHA-AWWA-WEF, 23rd Edition, 2017
pH	7.2	-	6.5-8.5	4500 H+ B, Electrometric method APHA-AWWA-WEF, 23rd Edition, 2017
Turbidity	0.16	NTU	5	2130 B. Nephelometric method APHA-AWWA-WEF, 23rd Edition, 2017
Total Dissolved Solids	190	mg/L	1000	Total Dissolved Solids Dried at 180°C, 2540 C. APHA-AWWA-WEF, 23rd Edition, 2017
Total Suspended Solids	4	mg/L	-	2540 D. APHA-AWWA-WEF, 23rd Edition, 2017
Total Solids	216	mg/L	-	Total Solids Dried at 103°C-105°C, 2540 B. APHA-AWWA-WEF, 23rd Edition, 2017
Chemical				
Ammonia	0.09	mg/L	1.50	4500 NH3 F. Phenate method APHA-AWWA-WEF, 23rd Edition, 2017
Total Alkalinity	61.38	mg/L	-	Titration Method, 2320 B. APHA-AWWA-WEF, 23rd Edition, 2017
Total Hardness	224.40	mg/L as $CaCO_3$	500	2340 C. EDTA Titrimetric Method APHA-AWWA-WEF, 23rd Edition, 2017
Iron	0.22	mg/L	0.30	Direct Air Acetylene (AAS) Method. 3111 B APHA-AWWA-WEF, 23rd Edition, 2017
Nitrate	1.14	mg/L	50	UV Spectrophotometric Screening Method, 4500 NO3- B. APHA-AWWA-WEF, 23rd Edition, 2017
Chloride	2.19	mg/L	250	4500-Cl- B. Argentometric Method APHA-AWWA-WEF, 23rd Edition, 2017
Biological				
Coliform*	Absent	-	-	P/A Vials

NDWQS=National Drinking Water Quality Standard (2079), N.D.= Not Detected, APHA=American Public Health Association, AWWA=American Water Works Association, WEF=Water Environment Federation.
AAS= Atomic Absorption Spectrophotometer.
Note:

1. This report is based on the sample submitted to this laboratory by the client.
2. The integrity of the sample and results are dependent on the quality of sampling. The results refer only to the parameters tested of the samples provided for analysis by the client.
3. Statements of conformity have been made without taking Measurement Uncertainty into account except when specifically requested by the customer.
4. *This Parameter is not listed in the NDWQS, 2079.

Remarks: All the observed value of tested parameters are within the range of NDWQS, 2079.

Analyzed By	Checked By	Authorized By
Aalekh Bhattarai	Ruth Rana	Er. Lokesh Sapkota

The report shall not be reproduced except in full, without approval of the laboratory.

अनुसूची ९: आयोजना स्थलको तस्विरहरु

कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र (साइट-१): मुख्य कार्यालय भवन, प्रशासनिक भवन र तालिम केन्द्र रहने क्षेत्र

कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र (साइट-२): Firing Range र परेड ग्राउन्ड सहितको फूटबल मैदान

- **खानेपानीको श्रोत रहेको स्थानको तस्विरहरु**

सान्ने खानेपानी मुहानद .पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नं ,

काप्रा खानेपानी मुहान, पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नं. ८

पानीको श्रोतहरु

सान्ने तल्लो मूल Latitude: 28.835699°, Longitude: ८१.३८११२८°

सान्ने माथिल्लो मूल Latitude: २८.८३६१२६°, Longitude: ८१.३८१८५८°

काप्रा मूल **Latitude: 28.826746°, Longitude: 81.386829°**

अनुसूची १०: डिभिजन वन कार्यालय भेरीको सहमति सहितको सिफारिस

कर्णाली प्रदेश सरकार
उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय
प्रदेश वन निर्देशनालय
डिभिजन वन कार्यालय भेरी
बाबियाचौर, सुर्खेत

पत्र संख्याः- ०८१/०८२ (योजना शाखा) चलानी नं.:- १९८२ मितिः- २०८१/१२/१०

विषयः- रायसुझाव सहित सिफारिस गरिएको बारे।

श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय,
कर्णाली प्रदेश, सुर्खेत।

प्रस्तुत विषयमा तहाँ कार्यालयको मिति २०८१/०८/२० गतेको कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र निर्माण आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयारीको लागि क्षेत्र निर्धारण सम्बन्धी प्रकाशित सार्वजनिक सुचना अनुसार पन्चपुरी नगरपालिका वडा नं: ८ स्थीत बाबियाचौरमा रहेको भौरीडाँडा सामुदायिक वन दुलालथाईको जग्गामा उक्त तालिम केन्द्र स्थापनाको लागि क्षेत्र निर्धारणको लागि यस कार्यालयको राय सुझाव पेश गर्नु पर्ने व्यहोरा अवगत भयो ।

वातावरण संरक्षण ऐन २०७६ र वातावरण सरंक्षण नियमावली २०७७ को नियम ४ को उपनियम ३ बमोजिम तपशिल वमोजिमको राय सुझाव सहितको यो पत्र तहाँ कार्यालयमा पठाईएको व्यहोरा अनुरोध छ ।

तपशिलः

१) प्रस्तावित तालिम केन्द्रको लागि प्रस्तावित क्षेत्र सामुदायिक वन क्षेत्र पर्ने भएकोले विकल्प विशलेसन गरी सकभर अन्य क्षेत्र खोज्नु पर्ने र वन क्षेत्र प्रयोग नगरी नहुने भएमा कम भन्दा कम वन क्षेत्र प्रयोग गरी क्षेती न्यूनीकरण हुने गरी क्षेत्र निर्धारण गर्नुपर्ने ।

२) वन क्षेत्रको जग्गा प्रयोग गर्दा वन ऐन २०७६, वन नियमावली २०७९, वातावरण संरक्षण ऐन २०७६, वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ र सामुदायिक वन सम्बन्धी अन्य प्रचलित कानुन मा व्यवस्था भए बमोजिम प्रकृया र शर्तहरुको आधिनमा रही क्षेत्र निर्धारणको कार्य गर्नु पर्ने ।

३) वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कनको लागि क्षेत्र निर्धारणको कार्य गर्दा यहाँ कार्यालय र सामुदायिक वन संगको समन्वयमा गरीनु पर्ने ।

४) तालिम केन्द्रको स्थापनाले तहाँ वन्यजन्तुको वासस्थानमा असर पर्ने/नपर्ने, पर्ने भए सोको व्यवस्थापन सम्बन्धमा के कार्य गर्ने भन्ने वारे प्रस्तावकले ध्यान दिनु पर्ने ।

५) उक्त प्रस्तावित क्षेत्र भित्र तथा आसपास खानेपानीका पाईपलाईन तथा विधुत प्रसारण लाईन भए/ नभएको एकिन गरी सो सम्वन्धमा सरोकारवालासंग परामर्श लिनुपर्ने ।

६) भू-उपयोगितामा हुने परीवर्तनले गर्दा वातावरणमा हुन सक्ने असरको न्यूनिकरण गर्ने उपायको वारेमा उचित व्यवस्था मिलाउनु पर्ने ।

२०८१/१२/१०
बलजलाल चौधरी
डि... अधिकृत

अनुसूची ११: कर्णाली प्रदेश, उद्योग, पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालयको सहमति सहितको सिफारिस

फोन: ०८३-५२०८११
फ्याक्स: ०८३-५२१७११

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय
(प्रबन्ध शाखा)

वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत ।

पत्र संख्या :-१।०३।   (२०८१।०८२)   च.नं. : ४५८   मिति :- २०८१।११।१३ गते ।

नेपाल सम्वत ११४५

प्रा.प.सं. :

विषय :- सहमति सहितको सिफारिस उपलब्ध गराइदिने सम्बन्धमा ।

श्री उद्योग पर्यटन, बन तथा वातावरण मन्त्रालय,
कर्णाली प्रदेश,सुर्खेत ।

उपर्युक्त सम्बन्धमा यस कार्यालय मातहत कार्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगंज) लुम्विनी प्रदेश अन्तर्गत बाँके जिल्लामा रहेको हुँदा उक्त तालिम केन्द्रलाई कर्णाली प्रदेशमा स्थानान्तरण गर्नको लागि जिल्ला सुर्खेत पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नं. ०८ स्थित मौरिडाँडा बन उपभोक्ता समितिको बन उपभोक्ता समितिको बन क्षेत्र भित्र पर्ने २३ बिगाहा जग्मा उपलब्ध गराउनका लागि सरोकारवाला निकायहरुबाट सिफारिस यस कार्यालयमा प्राप्त भई सकेको हुँदा तालुक मन्त्रालय समेतको सिफारिस आवश्यक परेकोले उपलब्ध गराई दिने व्यबस्था हुन सादर अनुरोध गरिएको छ ।

निमित्त कार्यालय प्रमुख
(शिव कुमार श्रेष्ठ)
प्रहरी वरिष्ठ उपरीक्षक

दर्ता नं.: 9360
दर्ता मिति: 2081/11/16

Website:https://karnali.nepalpolice.gov.np

CamScanner

कर्णाली प्रदेश सरकार

उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय

(विज्ञान, वातावरण तथा जलवायु परिवर्तन महाशाखा)

वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत

नेपाल

प.सं.: २०८१/०८२

च.नं. ६४१ मिति:२०८१/१२/१९

श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय,
कर्णाली प्रदेश, सुर्खेत

विषयः <u>सहमति सहितको सिफारिस सम्बन्धमा।</u>

प्रस्तुत, विषयमा श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, सुर्खेतको च.नं. ५२८ मिति २०८१/११/१३ को पत्रबाट कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय मातहत रहेको कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र, सुर्खेत (हाल नेपालगञ्ज) लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गत बाँके जिल्लामा अवस्थित उक्त तालिम केन्द्रलाई कर्णाली प्रदेशमा स्थानान्तरण गरी सुर्खेत, जिल्ला पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नं. ०८ स्थित मौरीडाँडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहको वन क्षेत्रभित्र पर्ने करिव २२.६ बिगाह जग्गामा निर्माण गर्नका लागी डिभिजन वन कार्यालय, भेरीको च.नं. ११८२ मिति २०८१/१२/१० तथा प्रदेश वन निर्देशनालय, सुर्खेतको च.नं. ५८८ मिति २०८१/१२/१९ को पत्रबाट सहमति सहित सिफारिस भई आएको रहेछ।

प्रचलित वातावरण संरक्षण ऐनको प्रावधान बमोजिम कुनै पनि विकास निर्माण सम्वन्धी कार्य वा आयोजना सञ्चालन तथा कार्यान्वयन गर्नु पूर्व उक्त कार्यले वातावरणमा पार्न सक्ने प्रभावको अध्ययन गरी त्यस्तो प्रतिवेदनले वातावरणमा प्रतिकूल उल्लेखनीय असर पर्ने अवस्था नदेखिएमा विकास निर्माण सम्वन्धी कार्य वा आयोजना सञ्चालन तथा कार्यान्वयन गर्नु पर्ने हुन्छ ।कर्णाली प्रदेश वातावरण संरक्षण ऐन, २०७७ को दफा ५ को उपदफा-१ र प्रदेश वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ४ को उपनियम (२) बमोजिम क्षेत्र निरधार्ण तथा कार्यसूचीको व्यवस्था तथा कर्णाली प्रदेश वातावरण संरक्षण ऐन, २०७७ को दफा ८ मा कसैले पनि यस ऐन बमोजिम वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन स्वीकृत नगराई कुनै पनि प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्न वा गराउन नहुने प्रावधान उल्लेख छ ।

डिभिजन वन कार्यालय भेरी, सुर्खेत तथा प्रदेश वन निर्देशनालय, सुर्खेतको समेत राय सिफारिसबाट प्रस्तावित तालिम केन्द्र कर्णाली प्रदेश, सर्खेत जिल्लास्थित पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नं. ०८ अन्तर्गत मौरिडाँडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहको सामुदियिक वन क्षेत्रभित्रपर्ने र उक्त आयोजना कार्यान्वयनका क्रममा राष्ट्रिय वन क्षेत्रको भू-

फोन नं. ०८३-५२५२८८ फ्याक्स:०८३-५२०२७१ इमेल: moitfe@karnali.gov.np

CamScanner

कर्णाली प्रदेश सरकार

उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय

(विज्ञान, वातावरण तथा जलवायु परिवर्तन महाशाखा)

वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत

नेपाल

प.सं.: २०८१/०८२

च.नं. ८५१

मितिः

उपयोग परिवर्तन हुने देखिएकोले वन ऐन, २०७६ को दफा ४२ तथा वन नियमावली, २०७९ को नियम ८७ देखी ९८ सम्मका प्रकृया पूरा गरी नेपाल सरकारबाट स्वीकृती प्राप्त भएपछि मात्र वन क्षेत्रको जग्गामा आयोजना कार्यान्वियन गर्न/गराउन सक्ने कानूनी प्रावधान रहेकोले वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन (EIA Report) तयारी गर्ने क्रममा उक्त शर्तहरु समावेश हुन सहमतिको लागी सिफारिस भई आएकोले यसैसाथ संलग्न शर्तहरु पालना गर्ने गरी सहमति दिन यस मन्त्रालय (मा. मन्त्रीस्तर), मिति २०८१/१२/१९ गतेको निर्णयानुसार जानकारीका लागी अनुरोध छ।

शर्तहरु:-

- यसै पत्रसाथ संलग्न डिभिजन वन कार्यालय, भेरी, सुर्खेतको च.नं. ११२८ मिति २०८१/१२/१० तथा प्रदेश वन निर्देशनालय, सुर्खेतको च.नं. ५८८ मिति २०८१/१२/१९ को पत्रसाथ संलग्न शर्त तथा सिफारिस पूर्ण रुपमा पालना गर्नुपर्ने,
- प्रचलित वन ऐन, २०७६ तथा नियमावली, २०७९ र कर्णाली प्रदेश वन ऐन, २०७८ तथा कर्णाली प्रदेश वन नियमवाली, २०८० मा उल्लेखित प्रावधानहरु पूर्ण रुपमा कार्यान्वियन गर्नु पर्ने,
- राष्ट्रिय वन नीति, २०७५ तथा प्रचलित कानून, नीति नियम, निर्देशिकाले निर्दिष्ट गरेको प्रावधानहरु अनिवार्य रुपमा पालना गर्नु पर्ने,
- कर्णाली प्रदेश वातावरण संरक्षण ऐन, २०७७ र कर्णाली प्रदेश वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ मा उल्लेखित प्रावधानहरु पूर्ण रुपमा कार्यान्वियन गर्नु पर्ने,
- वातावरणीय प्रभाव अध्ययनको क्रममा कुनै नयाँ थप सवाल पहिचान हुन आएमा तिनलाई समेत वातावरणीय प्रभाव अध्ययन प्रतिवेदनमा सम्बोधन गर्नु पर्ने,

२०८१/१२/१९

वातावरण निरीक्षक

केशव बस्याल

बोधार्थः

प्रदेश वन निर्देशनालय, सुर्खेतः जानकारीको लागी अनुरोध छ।

डिभिजन वन कार्यालय, भेरीः आवश्यक अनुगमन तथा प्रचलित ऐन, नियमानुसार सहजिकरण गर्न हुन अनुरोध छ।

फोन नं. ०८३-५२५२८८ फ्याक्सः ०८३-५२०२७१ इमेलः moitfe@karnali.gov.np

CamScanner

कर्णाली प्रदेश सरकार

उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय

(विज्ञान, वातावरण तथा जलवायु परिवर्तन महाशाखा)

वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत

नेपाल

प.सं.: २०८१/०८२

च.नं. ४३८

मितिः२०८१/१२/१५

श्री प्रदेश वन निर्देशनालय,

सुर्खेत

विषयः <u>सहमति सम्बन्धमा।</u>

प्रस्तुत, विषयमा श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, सुर्खेतको च.नं. ५२८ मिति २०८१/११/१३ को पत्रबाट कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय मातहत रहेको कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगञ्ज) लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गत बाँके जिल्लामा रहेको हुँदा उक्त तालिम केन्द्रलाई कर्णाली प्रदेशमा स्थानान्तरण गर्नको लागी पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नं. ०८, सुर्खेतस्थित मौरिडाँडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहको वन क्षेत्रभित्र पर्ने २३ बिगाहा जग्गा उपलब्ध गराउने प्रयोजनार्थ डिभिजन वन कार्यालय, भेरी, सुर्खेतको च.नं. ११८२ मिति २०८१/१२/१० मा रायसुझाव सहितको सिफारिस संलग्न राखी यस मन्त्रालयमा सिफारिस उपलब्ध गराईदिन पत्राचार भएकोमा सो सम्बन्धमा तहाँ प्रदेश वन निर्देशनालयको सहमति सहित सिफारिस आवश्यक रहेकोले प्राप्त आवश्यक कागजात संलग्न सक्कलै फाईल यसै पत्रसाथ तहाँ निर्देशनालयमा पठाईएको व्यहोरा जानकारीका लागी अनुरोध छ।

वातावरण निरीक्षक

केशव बस्याल

फोन नं. ०८३-५२५२८८ फ्याक्सः ०८३-५२०२७१ इमेलः moitfe@karnali.gov.np

CamScanner

अनुसूची १२: प्रदेश वन निर्देशनालय कर्णाली प्रदेशको सहमति सहितको सिफारिस

प्रदेश सरकार
उद्योग,पर्यटन,वन तथा वातावरण मन्त्राल
प्रद्रेश वन निर्देशनालय, कर्णाली प्रदेश
वीरेन्द्रनगर सुर्खेत

प.स-०८१/०८२
च.नं. ४८८

मिति २०८१/१२/१९

विषय- सहमती सहितको सिफारीस सम्वन्धमा ।

श्री उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय,
कर्णाली प्रदेश, सुर्खेत

प्रस्तुत सन्दर्भमा सुर्खेत जिल्लाको पन्चपुरी नगरपालीका वडँ नं. ८ मा पर्ने मौरीडाँडा सामुदायिक वन क्षेत्र को करिब १५.३१ हेक्टर भू-भागमा प्रस्तावित "कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालीम केन्द्र भवन निर्माण कार्य गर्नुपर्ने भएकोले वातावरण संरक्षण ऐन २०७६ को दफा ५ को उपदफा-१ तथा वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ को नियम ४ को उपनियम (२) वमोजिम" वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयारी कार्य गर्नुपर्ने भएकोले राय सुझाव सहितको सिफारीस पत्र माग भई उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय कर्णाली सुर्खेतको च.नं. ९३९ मिति २०८१/१२/१५ को पत्रसाथ सक्कलै फाइल प्राप्त भई अध्ययन गर्दा प्रस्तावीत उक्त (कर्णाली प्रदेश तालीम केन्द्र भवन निर्माण स्थल) आयोजना कार्यान्वयन हुने स्थान मौरीडाँडा राष्ट्रिय वन क्षेत्र भित्र पर्ने र उक्त आयोजना कार्यान्वयनका क्रममा राष्ट्रिय वन क्षेत्रको भू-उपयोग परिवर्तन हुने देखीएकोले वन ऐन २०७६ को दफा ४२ तथा वन नियमावली २०७९ को नियम ८७ देखी ९८ सम्मका सम्पूर्ण प्रकृया पुरा गरी नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद) बाट स्विकृत भएपछि मात्र वन क्षेत्रको जग्गामा आयोजना कार्यान्वयन गर्न/गराउन सक्ने शर्त समेत उक्त वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन (EIA Report) मा उल्लेख हुनुपर्ने व्यहोरा समेत जानकारी का लागि सादर अनुरोध छ । साथै प्राप्त सक्कलै फाइल यसै पत्र साथ संलग्न राखी पठाइएको व्यहोरा समेत अनुरोध छ ।

सूर्य प्रसाद शर्मा
वरिष्ठ वन अधिकृत (आठौंस्तर)
क.स.नं.: १२८४७९

शेर बहादुर श्रेष्ठ
प्रदेश वन निर्देशक

CamScanner

अनुसूची १३: वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन तयारीका लागि भएको सम्झौता

पञ्चपुरी नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
बाबियाचौर, सुर्खेत
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

प.सं.२०८१/०८२
च.नं ३१८

मिति:-२०८१/०७/११
ने.सं. ११४४ कौलागा, १० आइतबार

श्री प्रदेश प्रहरी कार्यालय
कर्णाली प्रदेश, सुर्खेत।

विषय :- कार्य प्रगति विवरण सम्बन्धमा।

प्रस्तुत विषयमा पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नं. ८ दुलालथाई सुर्खेतमा प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र निर्माणका लागि वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (EIA) प्रतिवेदन तयारीका लागि सम्झौता सम्मको कार्य सम्पन्न भई कार्यदिश दिएको व्यहोरा जानकारीका लागि अनुरोध छ।

गोकर्ण नाथ योगी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

कृषि-पशुपालन, पर्यटन, शिक्षा, स्वास्थ्य र स्वरोजगारः सुदृढ जनस्वास्थ्य सहितको समृद्धी पञ्चपुरीको आधार
फोन नं. ०८३-४१६०६७, वेबसाइटः- www.panchapurimun.gov.np
ईमेलः info@panchapurimun.gov.np, ito.panchapurimun@gmail.com

पञ्चपुरी नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
बाबियाचौर, सुर्खेत
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

फोन नं.: ०८३-४१६०६७

प.सं.:- २०८१/ ०८२
च.नं.:- ३६६

मिति:२०८१/०७/११

श्री रिसर्च ईन्क्लेव प्रा. लि.
हनुमान मार्ग, शंखमुल, काठमाण्डौ ।

विषयः कायदिश दिईएको बारे ।

तपाई श्री रिसर्च ईन्क्लेव प्रा. लि. ले २०८१/०६/२१ गते श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र, दुलालथाई, सुर्खेतको तालिम केन्द्र निर्माणका लागि वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (EIA-Environmental Impact Assessment) प्रतिवेदन तयारी गर्न पेश गर्नु भएको प्राविधिक र आर्थिक प्रश्ताव सबैभन्दा उत्कृष्ठ ठहरिएकाले संझौताका शर्तहरु अनुसार कार्यहरु देहायको परिमाण र दरमा मिति २०८२/०३/२० गते भित्र कार्य सम्पन्न गर्ने गरी यो कार्यदिश दिईएको छ ।

सि.नं.	कामको विवरण	परिणाम	ईकाई	दर	जम्मा	कैफियत
१	श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र, दुलालथाई, सुर्खेतको तालिम केन्द्र निर्माणका लागि वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (EIA-Environmental Impact Assessment) प्रतिवेदन तयारी	१	कार्य		१,९६७,८९५.००	VAT समेत
अक्षेरुपी:		रु.उन्नाइस लाख सडसट्ठी हजार आठ सय पन्चानब्बे मात्र)				

गोकर्णनाथ योगी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
पञ्चपुरी नगरपालिका

पञ्चपुरी नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
बाबियाचौर, सुर्खेत, कर्णाली प्रदेश, नेपाल ।
तथा
रिसर्च इन्क्लेव प्रा. लि.
हनुमान मार्ग, शंखमुल, काठमाडौं
सम्पर्क नम्वरः ०१-५२४२९१८
ईमेलः researchenclave@gmail.com

बिच भएको सम्झौता पत्र

श्री नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, पञ्चपुरी नगरपालिका, बाबियाचौर, सुर्खेत, कर्णाली प्रदेश, नेपाल (यसपछि पहिलो पक्ष भनिने) तथा रिसर्च इन्क्लेव प्रा. लि. हनुमान मार्ग, शंखमुल, काठमाण्डौ (यसपछि दोस्रो पक्ष भनिने) विच निम्न लिखित शर्तहरु पालना गर्न सहमत भएका छौं ।

दुबै पक्षले पालना गर्नुपर्ने संझौताका शर्तहरु

१. आयोजनाको नाम र बिवरणः श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र, दुलालथाई, पञ्चपुरी नगरपालिका, सुर्खेतको तालिम केन्द्र निर्माणका लागि वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (EIA-Environmental Impact Assessment) प्रतिवेदन तयारी ।
२. आयोजना अन्तरगत कामको विवरणः श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र, दुलालथाई, पञ्चपुरी नगरपालिका, सुर्खेतको तालिम केन्द्र निर्माणका लागि वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (EIA-Environmental Impact Assessment) प्रतिवेदन तयार गरी वन तथा वातावरण मन्त्रालय, सिंहदरवार, काठमाडौंबाट स्वीकृत गराउँने ।
३. संझौता मितिः २०८१/०७/११
४. काम शुरु गर्नुपर्ने मितिः २०८१/०७/२०
५. काम सम्पन्न गर्नुपर्ने मितिः २०८२/०३/२०
६. कूल कबोल रकमः यस कार्यका लागि रु १,९६७,८९५.०० (VAT समेत), (अक्षरेपी रु.उन्नाइस लाख सडसठ्ठी हजार आठ सय पन्चानब्बे मात्र) मा कार्य सम्पन्न गर्ने गरी सम्झौता गरिएको छ ।
७. म्याद थप सम्वन्धि व्यवस्थाः दोस्रो पक्षले निर्धारित अवधिभित्र कार्य सम्पन्न गर्नु पर्नेछ तर विशेष कारणवस समयमा कार्य सम्पन्न हुन नसकेमा उचित कारण खुलाई (वन तथा वातावरण मन्त्रालयमा स्वीकृतीका लागि पेश गरेको प्रतिवेदन उपर मन्त्रालयले छलफलको समय उपलब्ध नगराएमा,

छलफल पश्चात समयमा प्रतिवेदन फिर्ता दिन ढिलाइ भएमा, प्रतिवेदनमा समावेश गर्न धेरै समय लाग्ने प्रकारका रायसुझाव प्राप्त भएमा आदि) पहिलो पक्ष समक्ष संझौता मिति समाप्त हुनुभन्दा ७ दिन अगावै निवेदन दिनुपर्नेछ । सो अनुसार पहिलो पक्षले संझौता अवधि थप गर्न सक्नेछ ।

८. **जरिवाना सम्वन्धि व्यवस्थाः** दोस्रो पक्षले तोकिएको काम सम्पन्न गर्न नसकेमा पहिलो पक्षले जरिवाना गर्न सक्नेछ र सोको जानकारी दोस्रो पक्षलाई दिइनेछ ।

९. **हर्जाना तथा क्षतिपूर्ति सम्वन्धि व्यवस्थाः** कामको सिलसिलामा कुनै हानि नोक्सानी हुन गएमा वा निर्धारित समयभित्र काम सम्पन्न नगरी म्याद थपको लागि निवेदन पनि नदिएमा पहिलो पक्षले हर्जाना वा क्षतिपूर्ति भराउन सक्नेछ । हर्जानाको रकम कबोल अङ्कको ०.०५ प्रतिशत प्रतिदिन हुनेछ ।

१०. **भूक्तानी सम्वन्धि व्यवस्थाः** यस कार्यको लागि पहिलो पक्षले दोस्रो पक्षलाई कार्यसूची (Terms of Reference) र क्षेत्र निर्धारण (Scoping Document) स्वीकृत भए पश्चात ३०%, वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (EIA-Environmental Impact Assessment) प्रतिवेदनको मस्यौदा प्रतिवेदन श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेतमा बुझाए पश्चात ५०% र वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (EIA-Environmental Impact Assessment) को अन्तिम प्रतिवेदन वन तथा वातारण मन्त्रालयबाट स्वीकृत भएको पत्र पश्चात बाँकि सम्पूर्ण रकम भूक्तानी दिईनेछ ।

११. **बिमा सम्वन्धि व्यवस्थाः** यस कामको सिलसिलामा हुन सक्ने कुनै पनि दुर्घटनाको जिम्मेवारी दोस्रो पक्ष स्वयंले नै लिनु पर्नेछ ।

१२. **प्रगति अनुगमन निरीक्षण तथा कार्यतालिका सम्वन्धि व्यवस्थाः** पहिलो पक्षले कार्यतालिका अनुसार काम भए नभएको अनुगमन तथा निरीक्षण गर्न सक्नेछ र अनुगमनको सिलसिलामा दिईएको निर्देशन पालना गर्नु दोस्रो पक्षको कर्तव्य हुनेछ ।

१३. **संझौता भंग सम्वन्धि व्यवस्थाः** सम्वन्धित निकायबाट कार्यसूची (Terms of Reference) र क्षेत्र निर्धारण (Scoping Document) स्वीकृत भएको मितिले विना सूचना २ महिना सम्मपनि दोस्रो पक्षले कार्य शुरु नगरेमा संझौता भंग गरिनेछ।

१४. **कालो सूचीमा राख्ने सम्वन्धि व्यवस्थाः** दोस्रो पक्षले विना जानकारी संझौताका शर्तहरु पालना नगरेमा वा विना जानकारी संझौता तोडेमा पहिलो पक्षले दोस्रो पक्षलाई कालो सूचीमा राख्नको लागि सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ बमोजिम सार्वजनिक खरीद अनुगमन कार्यालयमा सिफारिस गर्न सक्नेछ । सोको जानकारी सम्वद्ध सबै पक्षलाई दिईनेछ ।

१५. **थप कार्य सम्वन्धि व्यवस्थाः** दोस्रो पक्षलाई यस संझौतामा उल्लेख भएको बाहेक थप कार्य दिईने छैन ।

१६. **प्रतिवेदन सम्वन्धि व्यवस्थाः** दोस्रो पक्षले अन्तिम प्रतिवेदन स्वीकृत पछि एक प्रति प्रतिवेदन पहिलो पक्षलाई उपलव्ध गराउनु पर्नेछ ।

RESEARCH ENCLAVE

१७.सार्वजनिक सूचना सम्वन्धि व्यवस्थाः वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ र नियमावली, २०७७ अनुसार वातावरणिय प्रभाव मूल्याङ्कन (EIA-Environmental Impact Assessment) सँग सम्बन्धित सार्वजनिक सूचनाहरु दोस्रो पक्षले प्रकाशित गर्नुपर्नेछ ।

१८. अन्य आवश्यक कुराहरुः यस संझौताका शर्तहरुमा आवश्यक हेरफेर गर्नुपरेमा दुवै पक्षको मञ्जुरी वमोजिम हुनेछ ।

१९. आवश्यक समन्वयः पञ्चपुरी नगरपालिकाले श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र, दुलालथाई, पञ्चपुरी नगरपालिका, सुर्खेतको तालिम केन्द्र निर्माणका लागि वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (EIA-Environmental Impact Assessment) प्रतिवेदन तयार पारी सम्बन्धित मन्त्रालयबाट स्वीकृत गराउने कार्यका लागि आर्थिक सहयोग मात्र गरेकाले दोस्रो पक्षले भुक्तानीका भन्दा बाहेक विषयमा श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्रसँग आवश्यक समन्वय गर्नु पर्नेछ ।

२०. अन्य कुराहरुको हकमा प्रचलित ऐन, नियमानुसार हुनेछ ।

दुवै पक्षहरु संझौताका शर्तहरुमा मञ्जुर भई हस्ताक्षर गरी लियौं दियौं ।

<u>दोस्रो पक्षको तर्फबाट</u>

नामः दुर्गाप्रसाद दाहाल

पदः प्रमुख कार्यकारी अधिकृत

हस्ताक्षरः

कार्यालयको छाप

<u>पहिलो पक्षको तर्फबाट</u>

नामः गोकर्णनाथ योगी

पदः प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

हस्ताक्षरः

कार्यालयको छाप

<u>साक्षि</u>

नामः विरेन्द्र थापा

पदः इन्जिनियर (प्राविधिक शाखा)

हस्ताक्षरः

कार्यालयः पञ्चपुरी नगरपालिका

<u>साक्षि</u>

नामः द्रोणदेव वन

पदः लेखा अधिकृत (आर्थिक प्रशासन शाखा)

हस्ताक्षरः

कार्यालयः पञ्चपुरी नगरपालिका

इति २०८१ कार्तिक ११ रोज १ शुभम ।।।।

अनुसूची १४: वनको जग्गा प्रयोग गर्ने सम्बन्धि सामुदायिक वनको सिफारिस पत्र

श्री मौरीडाँडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह

पञ्चपुरी न.पा. ८, दुलालथाई, सुर्खेत

स्था. २०५२

पत्र-संख्याः-०८५/०८०

चलानी नम्बरः-०६

मितिः-२०८०/१/१३

विषयः- जग्गा उपलब्ध गराइने सम्बन्धमा ।

श्री प्रमुख जिल्ला अधिकारी ज्यु
जिल्ला प्रशासन कार्यालय सुर्खेत

प्रस्तुत विषयमा पञ्चपुरी नगरपालीका वडा नं ८ स्थित मौरीडांडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहको मिति २०८० साल वैसाख १२ गते बसेको बैठकको निर्णय बाट हाल लुम्बीनि प्रदेशको बाँके जिल्लामा रहेको कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालीम केन्द्र सुर्खेत जिल्लामा स्थानान्तरण गरि निर्माण गर्ने प्रयोजनका लागी आवश्यक पर्ने जग्गा निर्णय प्रतिलिपमा ४ किल्ला उल्लेख भए बमोजिम ३१,२६६ वर्ग फिट (४.६० विगाहा) जग्गा यस सामुदायीक वनको क्षेत्राधिकारभित्र पर्ने जग्गा उपलब्ध गराउन सकिने व्यहोरा जानकारीकालागी अनुरोध छ। साथै सो संग सम्बन्धीत सामुदायीक वन उपभोक्ता समुहको बैठकको निर्णय र समितिका नागरीकताको फोटो कपि यसै साथ समावेश राखी पेश गरेको व्यहोरा अनुरोध छ।

अध्यक्ष
विष्णु प्रसाद घिमिरे

अध्यक्ष
विष्णु प्रसाद घिमिरे

Date |
Page |

आज मिति २०८० साल वैसाख १२ गतेका दिन यस- मौरीडांडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष- श्री बिष्णु प्रसाद घिमिरेको अध्यक्षतामा बैठक बसि - तपशिल बमोजिमको उपस्थितिमा निम्नानुसार का निर्णयहरु पारित गरियो ।

उपस्थिति

१ अध्यक्ष श्री बिष्णु प्रसाद घिमिरे
२ उपाध्यक्ष " छबिलाल खपकोटा
३ सचिव " धनसरी क्षेत्रि
४ कोषाध्यक्ष " खगेन्द्र प्रसाद सिग्देल
५ सह सचिव " बिष्णु सुनार
६ सदस्य " कमल प्रसाद कंडेल
७ " " प्रेम ब० बुढा
८ " " रुपसरा शाही
९ " " नर ब० का
१०, जनहेरालु " कृष्ण ब० सुनार

आमन्त्रित

१ पुर्व जि. समन्वय प्रमुख श्री छबिलाल सिग्देल
२ पुर्व सा.व. अध्यक्ष " नर ब० दर्लामी
३ उपभोक्ता श्री श्यामलाल चपाई
४ " " तपेन्द्र श्रेष्ठ
५ " " रमेश चुनारा
६ " " देबिसरा कामी
७ खानेपानी समिति अध्यक्ष श्री ललित कु० सुनार
८ उपभोक्ता श्री खिमिसरा रम्जाली
९ " " बम बहादुर सलामी मगर
१० " " राम ब० ढकवा
११ " " मोहन सिंह श्रेष्ठ
१२ " " कृष्ण कुमार श्रेष्ठ
१३ " " पुजा कुमारी बिष्ट
१४ " " सिता दर्लामि
१५ " " सुमित्रा सलामी

Date |
Page |

१७	गोब ब. शाही	[illegible] शाही
१८	प्रेमलाल श्रेष्ठ	प्रेम
१९	नर बा. दर्लामि	नरेन्द्र [illegible]
२०	लाल व. वि.क.	[illegible]
२१	आईते सुनार	[illegible]
२२	प्रेम ब० विक	[illegible]
२३		
२४	कर्ण ब कुं. दमि	[illegible] कुं. [illegible]
२५	गाौरम	गौरम
२६	भिमराज चपाई	[illegible]
२७	कृष्ण बहादुर सुनार	कृष्ण
२८	लक्ष्मी कंडेल	[illegible]
~~२९~~	~~[illegible] किडेल [illegible]~~	
२९	बलादिप शाही	[illegible]
३०	बिस्ना	
३१	स्वर्णमय	स्वर्णमरा
३२	डिला सुनार	[illegible]
३३	पिला कामी	पीउला
३४	कौशिला विक	कौशि
३५	निशा शाही	निशा
३६	सपना वि. क.	सपना
३७	उज्जला वि.क.	उज्जला
३८	बलदिप शाही	बलदिप शाही
३९	रामब० विक	[illegible]
४०	~~[illegible]~~ धनराज वि.क	
४१	रवि वि.क	[illegible]
४२	जोगबिर शाहि	जोगबि
४३	दिप सुनार	दिप सुनार
४४	प्रेम ब सुनार	[illegible]
४५	तब्ब ब सार्की	[illegible]
४६	कर्ण ब वि.क	कर्ण
४७	विरल थापा	[illegible]
४८	सुरज प्रधान	सुरज
४९	कल्पना विक	[illegible]

Date |
Page |

५० सुमित्रा गिरि
५१ शान्ता शाही
५२ अबिसरा शाही — अवि सराशाही
५३ सरिता बुढा — सरिता
५४ धर्मराज डेरा — धर्मराज डेरा
५५ धामलाल चौधरी
५६ रत्न ब सन्नामी
५७ डबल बुढा
५८ आसर दलामी
५९ भोकित राय गिरी
६० भिरम घिमिरे — अमृत
६१ बिनोद कु घिमिरे
६१ भपराज शाखर्य
किरन्द्र छेत्री — किरन्द्र
६२ महतदेव गिरी
६३ राजबहादुर विष्ट
६४ निर्मा वि.क.
६५ गित वाखी — नीला
६६ तुलसी मगर
६७ पार्वती ओली — तुल
६८ गंगा ओली — पार्वती
६९ चन्द्र ब दलामी
७० रण बहादुर गहतारी
७१ विष्णु शाही
७२ राम ब देउवा — विष्णु
७३ दिप विष्ट
७४ लाल ब सहकारी
७५ पदम सहकारी
७६ खड्क बोहोरा
७७ भविलाल सहकारी
७८ चन्द्र ब विष्ट
७९ पदम ब देउवा — चन्द्र
पदम

Date |
Page |

८१ - गहेका सिंह कामी
८२ - देवी सरा वि.क. - जमुनाकार्की
८३ - सुनिता कंडेल - सुनिता
८४ - रुद्रादेवि खनाल -
८५ जुना वि.क. कठ्ठा
८६ रन्जना कठेलो जुना
८७ समिर टेडवा रन्जना
८८ तेविते वि.वि.
८९ भिम विष्टे
९० मित वा वादी
९१ नन्दा कला वि.क. नन्दकला
९२ कुलवती सुनार - कुलवती
९३ दशना विष्ट दशना
९४ रामेन्द्र शाही रामिका
९५ गंगा विष्ट गंगा
९६ गोमा वि.क. गोमा
९७ हिरा सुनार हिरा
९८ तुलसी सुनार तुलसी
९९ - पुष्पा सुनार पुष्पा
१०० - मिरु रसाइली
१०१ - गोरी वि.क. गोरिरा
१०२ - सरिता वि.क. सरिता
१०३ - पुजना विष्ट पुजना
१०४ - संगीता साही संगीता
१०५ - विता साही विता
१०६ नन्द कला खत्री नलकाम
१०७ चन्द्रा विष्ट
१०८ - ललित कुमार कुमाल
१०९ - तिला कंडेल तिला
११० - सुशिला घिमिरे
१११ - टिकलाल कंडेल - बैरी

Date |
Page |

प्रस्ताव नं १

कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्रका लागी जग्गा उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा ।

निर्णय नं १ प्रस्ताव नं १ माथी छलफल गर्दा यस पैंचपुरी नगरपालिका वडानं ८ स्थित मौरीडांडा सामुदायिक वन अन्तरगत रहेको खाली प्रति ऐलानी जग्गा दुई स्थानमा रहेको हाल सम्म कुनै प्रयोजनमा नआई खुल्ला चौरमा परिणत भएको तपशिलमा उल्लेखित किल्ला अन्तरगत रहेको जमिन हाल लुम्बीनी प्रदेश बाँके जिल्ला अन्तरगत रहेको कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेतमा स्थानान्तरण गरि निर्माण गर्ने प्रयोजनको लागी उक्त जग्गा उपलब्ध गराउन सकिने निर्णय सर्व सम्मत पारित गरियो ।

तपशिल

१, पुर्व दुलालथाई ओखेचौर सडक
पश्चिम मैनघार खोला
उत्तर मदन भण्डारी राजमार्ग
दक्षिण पुरी खोल
क्षेत्रफल १२२३०६ वर्गमिटर (१८ बिगाह)

२, पुर्व दुलालथाई आवास क्षेत्र
पश्चिम भित्री कोपिला सामुदायिक वन
उत्तर दुलालथाई ओखेचौर सडक
दक्षिण जामुने खोला
क्षेत्रफल ३१२६६ वर्गमिटर (४.६०) बिगाह)

अनुसूची १५: वनको जग्गा प्रयोग गर्ने सम्बन्धि वडा कार्यालयको सिफारिस पत्रहरु

पञ्चपुरी नगरपालिका
८ नं वडा कार्यालय
दुलालथाई, सुर्खेत
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

प.स. २०७९/०८०

च.न. ४६८

मितिः२०८०/०१/१२

विषय : सिफारिस सम्बन्धमा।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय सुर्खेत।

उपरोक्त सम्बन्धमा यस पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नं. ८ दुलालथाइ मा रहेको मौरीडाडा सामुदायिक वन क्षेत्रभित्र रहेको उपभोक्ताले प्रयोगमा नलिएको उपभोक्तालाइ कुनै क्षति नहुने प्रति एलानी तपशिलको चारकिल्ला भित्र पर्ने ३१,२६६ वर्ग मिटर (४.६० विघाहा) जग्गा हाल लुम्बिनि प्रदेश अन्तर्गत बाँकि जिल्लामा रहेको कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेतमा स्थान्तरण गरि निर्माण गर्ने प्रयोजनको लागि उक्त जग्गा उपलब्ध गराउन सकिने व्यहोरा सिफारिस साथ अनुरोध छ।

तपशिलः

पुर्वः-दुलालथाइ आवास क्षेत्र

पश्चिमः-भित्रि कोपिला सामुदायिक वन

उत्तरः- दुलालथाइ श्रीचौर सडक

दक्षिणः-जामुने खोला

२०८०/०१/१२
दिपक कुमार थापा
वडा अध्यक्ष

पञ्चपुरी नगरपालिका
८ नं वडा कार्यालय
दुलालथाई, सुर्खेत
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

प.स. २०७९/०८०

च.न. ५६९

मिति:२०८०/०१/१२

विषय : सिफारिस सम्बन्धमा।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय सुर्खेत।

उपरोक्त सम्बन्धमा यस पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नं. ८ दुलालथाइ मा रहेको मौरीडाडा सामुदायिक वन क्षेत्रभित्र रहेको उपभोक्ताले प्रयोगमा नलिएको उपभोक्तालाइ कुनै क्षति नहुने प्रति एलानी तपशिलको चारकिल्ला भित्र पर्ने १,२२,३०६ वर्ग मिटर (१८ विघाहा) जग्गा हाल लुम्बिनि प्रदेश अन्तर्गत बाँके ज़िल्लामा रहेको कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेतमा स्थान्तरण गरि निर्माण गर्ने प्रयोजनको लागि उक्त जग्गा उपलब्ध गराउन सकिने व्यहोरा सिफारिस साथ अनुरोध छ।

तपशिल:

पुर्व:-दुलालथाइ श्रीचौर सडक

पश्चिम:-मैनघाट खोला

उत्तर:-मदन भण्डारी राजमार्ग

दक्षिण:-पुरी टोल

२०८०/०१/१२

दिपक कुमार थापा
वडा अध्यक्ष

आज मिति २०८० वैशाख १२ गतेका दिन यस पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नं. ८ का वडा अध्यक्ष दिपक कुमार थापा ज्यूको अध्यक्षतामा सर्वपक्षीय/सर्वदलिय बैठक वसी तपशिलको उपस्थितिमा निम्न बमोजिम निर्णय गरीयो।

तपशिल:

दिपक कुमार थापा (वडा अध्यक्ष)
चुडामणि घिमिरे (वडा सदस्य)
लोकराज कुवर (वडा सदस्य)
हरिकला महतरा (")
कोपिला नेपाली (")
छविलाल सिग्देल
रण वहादुर महतरा (ने.क.पा माओवादी केन्द्र)
रमेश कुमार थापा (नेकपा. एमाले पञ्चपुरी)
ललित सुनार (नेपाली कांग्रेस)
काली वहादुर बुढा
अर्जुन घिमिरे
प्रतिमा पौडेल
शिवराज पौड्याल
गंगा कडेल
विष्णु घिमिरे (पौरीडाडा सा.व.अध्यक्ष)
मायलाल कडेल (ने.का जि.का.स.
चन्द्र वहादुर सार्की (नेकपा एमाले न.स.स.
दिप वहादुर महतरा (ने.का. वडा उपसभापति)
नरेश कुमार सुनार (उपभोक्ता)
टिका कुमारी बास्तोला
नविन हिजापति

प्रस्ताव:१.

- प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्रको लागि जग्गा उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा।

निर्णय नं. १. प्रस्ताव नं. १ माथि छलफल गर्दा यस पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नं. ८ कुकाल थाईमा रहेको मौरी डाडा सामुदायिक वन क्षेत्र भित्र रहेको उपभोक्ताले प्रयोगमा नलिएको उपभोक्तालाई कुनै असर नपर्ने/क्षति नहुने प्रति ऐलानी तपशीलको चार किल्ला क्षेत्र भित्र रहेको ३१,२६६ वर्गमि. (४.६० बिघाहा) जग्गा हाल लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गत बाँके जिल्लामा रहेको कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र, सुर्खेतमा स्थानान्तरण गरी निर्माण गर्ने प्रयोजनका लागि उक्त जग्गा उपलब्ध गराउन सकिने निर्णय सर्वसम्मत बाट पारित गरियो।

तपशील:

पुर्वमा: कुकाल थाई आवास टोल
पश्चिम: भित्री कोपिला सामुदायिक वन
उत्तर: कुकाल थाई श्रीचौर सडक
दक्षिण: जामुने खोला

अनुसूची १६: वनको जग्गा प्रयोग गर्ने सम्बन्धि स्थानीय तहको सिफारिस पत्रहरु

पञ्चपुरी नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
बाबियाचौर, सुर्खेत
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

प.सं.- २०७९/०८०
च.नं.:- १६९६

मितिः-२०८०/०१/१४

विषयः सिफारिस सम्बन्धमा।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय
सुर्खेत।

प्रस्तुत विषयमा यस पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नं.-८ दुलालथाईमा रहेको मौरीडाडा सामुदायिक वन क्षेत्रभित्र रहेको उपभोक्ताले प्रयोगमा नलिएको र उपभोक्तालाई कुनै क्षति नहुने प्रति ऐलानी तपसिल बमोजिम क्षेत्रफल भएको तथा तपसिल बमोजिमको चारकिल्ला भित्र पर्ने जग्गा हाल लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गत बाँके जिल्लामा रहेको कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेतमा स्थानान्तरण गरि निर्माण गर्ने प्रयोजनका लागि मौरीडाडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिको निर्णय, वडा नं.-८ को वडा समितिको निर्णय तथा वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र र यस नगरपालिका नगरकार्यपालिकाको मिति २०८०/०१/१३ गते १३ औं बैठकको निर्णयानुसार उक्त जग्गा कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्रलाई उपलब्ध गराई सहयोग गरिदिनहुन निर्णय प्रतिलिपी पाना संख्या-२(दुई) पत्रसाथ संलग्न गरी सिफारिस साथ अनुरोध छ।

लालबिर भण्डारी
नगर प्रमुख

तपसिलः

क्र.सं.	क्षेत्रफल	पुर्व	पश्चिम	उत्तर	दक्षिण
१	१२२३०६ वर्ग मिटर (१८ विगाह)	दुलालथाई श्रीचौर सडक	मैनघाट खोला	मदनभण्डारी राजमार्ग	पुरी टोल
२	३१२६६ वर्ग मिटर (४.६ विगाह)	दुलालथाई आवास टोल	भित्री कोपिला सामुदायिक वन	दुलालथाई श्रीचौर सडक	जामुने खोला

"कृषि पशुपालन, स्वास्थ्य तथा स्वरोजगारः सुदृढ जनस्वास्थ्य सहितको समृद्धि पञ्चपुरीको आधार"
फोन नं. ०८३-४१६०६७, वेबसाइटः- www.panchapurimun.gov.np
इमेलः- panchapuri.municipality@gmail.com, ito.panchapurimun@gmail.com

आज मिति २०८० साल बैशाख १३-गते बुधवारका दिन बिहान ८.०० बजे पञ्चपुरी नगरपालिकाका नगर प्रमुख श्री लालवीर भण्डारी ज्यूको अध्यक्षतामा आ.व. ०७९/०८० को १३ औं कार्यपालिकाको बैठक तपसिल बमोजिमको उपस्थितिमा बसी निम्नानुसारका निर्णयहरु पारित गरियो ।

बैठक संख्याः-
स्थानः- नगरपालिका सभाहल
बैठक प्रारम्भः-
बैठकको अन्त्यः-

उपस्थितिः-

क्र.सं.	नाम थर	पद	दस्तखत
१.	श्री लालवीर भण्डारी	नगर प्रमुख	
२.	श्री मुक्तिदेवी रेग्मी (पुरी)	नगर उपप्रमुख	
३.	श्री कर्ण बहादुर थापा मगर	वडाध्यक्ष वडा नं. १	
४.	श्री याम बहादुर बि.सि.	वडाध्यक्ष वडा नं. २	
५.	श्री बल बहादुर रोकाय	वडाध्यक्ष वडा नं. ३	
६.	श्री राम प्रसाद अधिकारी	वडाध्यक्ष वडा नं. ४	
७.	श्री नगेन्द्र बहादुर शाही	वडाध्यक्ष वडा नं. ५	
८.	श्री मनबहादुर बरै	का.वा. वडाध्यक्ष वडा नं. ६	
९.	श्री खिम बहादुर बयक क्षेत्री	वडाध्यक्ष वडा नं. ७	
१०.	श्री दिपक कुमार थापा	वडाध्यक्ष वडा नं. ८	
११.	श्री रामबहादुर थापा	का.वा. वडाध्यक्ष वडा नं. ९	
१२.	श्री हरि प्रसाद ढकाल	वडाध्यक्ष वडा नं. १०	
१३.	श्री धनबहादुर माझी	वडाध्यक्ष वडा नं. ११	
१४.	श्री चन्द्रा आले	नगर कार्यपालिका सदस्य	
१५.	श्री कोपिला नेपाली	नगर कार्यपालिका सदस्य	
१६.	श्री भावना रावल	नगर कार्यपालिका सदस्य	
१७.	श्री कमला सुवेदी	नगर कार्यपालिका सदस्य	
१८.	श्री अनिता बि.क.	नगर कार्यपालिका सदस्य	
१९.	श्री गोर्ख कामी	नगर कार्यपालिका सदस्य	
२०.	श्री भगे कामी	नगर कार्यपालिका सदस्य	
२१.	श्री देवेन्द्र बहादुर राजी	नगर कार्यपालिका सदस्य	
२२.	श्री द्रोणदेव वन	नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत/सदस्य सचिव	
	अन्य उपस्थिति		
	श्री तुलसी पुरी वन	शिक्षा अधिकृत/ अधिकृतस्तर छैटौं	

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

लालवीर भण्डारी
नगर प्रमुख

निर्णय नं. ४

यस पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नं.-८ स्थित दुलालथाईमा रहेको मौरीडाडा सामुदायिक वनक्षेत्र भित्र रहेको उपभोक्ताले प्रयोगमा नलिएको र उपभोक्तालाई कुनै क्षति नहुने तपसिल बमोजिम क्षेत्रफल भएको र तपसिल बमोजिमको चारकिल्ला भित्र पर्ने प्रति ऐलानी जग्गा हाल लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गत बाँके जिल्लामा रहेको कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेतमा स्थानान्तरण गरी निर्माण गर्ने प्रयोजनको लागि कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्रलाई उपलब्ध गराउन सम्बन्धित निकायमा अनुरोध गर्ने निर्णय गरियो।

तपसिल:

क्र.सं.	क्षेत्रफल	पुर्व	पश्चिम	उत्तर	दक्षिण
१	१२२३०६ वर्ग मिटर (१८ विगाहा)	दुलालथाई श्रीचौर सडक	मैनघाट खोला	मदनभण्डारी राजमार्ग	पुरी टोल
२	३१२६६ वर्ग मिटर (४.६ विगाहा)	दुलालथाई आवास टोल	भित्री कोपिला सामुदायिक वन	दुलालथाई श्रीचौर सडक	जासुने खोला

नि.प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

लालबीर भण्डारी
नगर प्रमुख

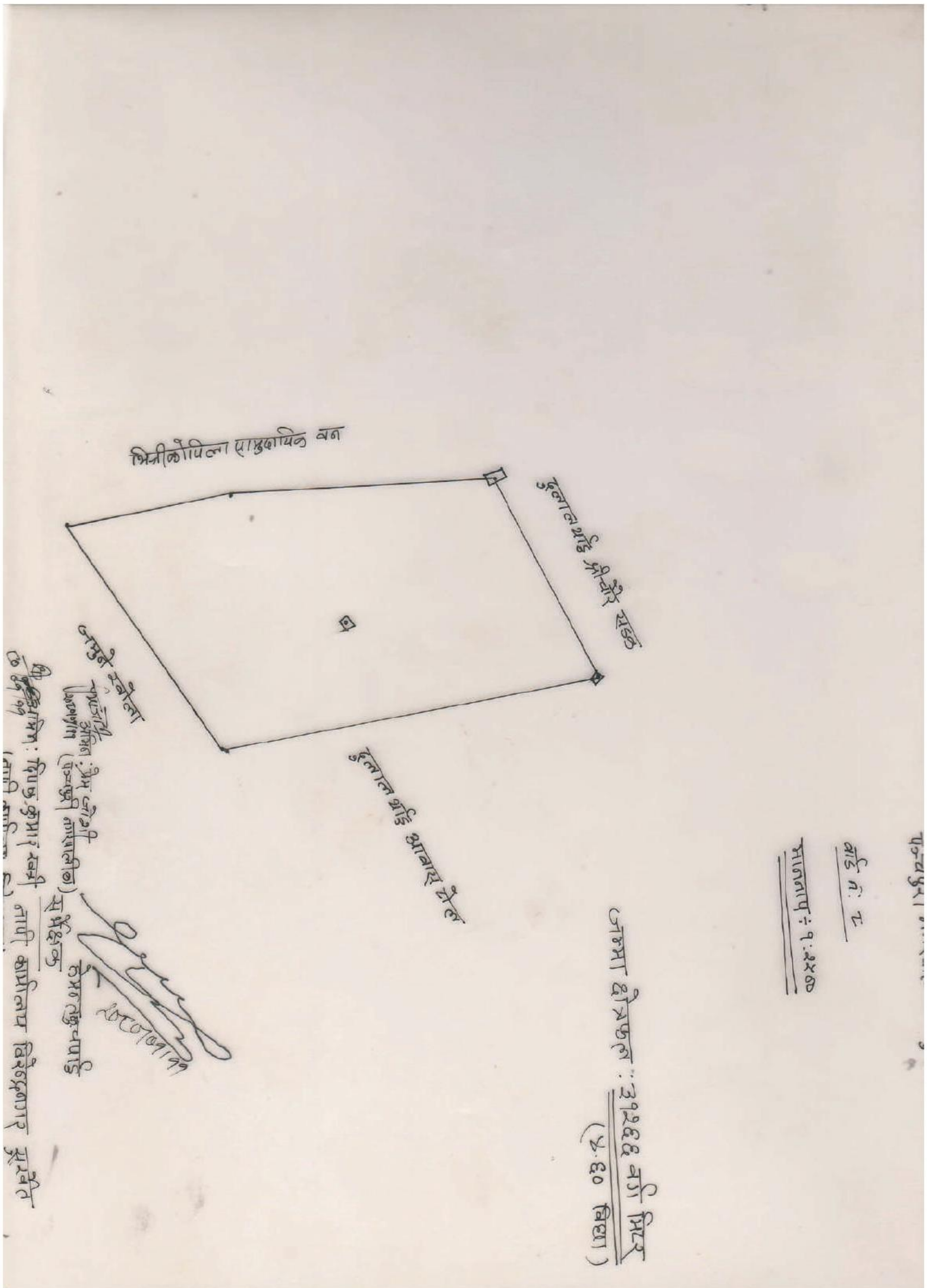
जग्गा क्षेत्रफल : ३१२६६ वर्ग मिटर
(५.०३ बिघा)

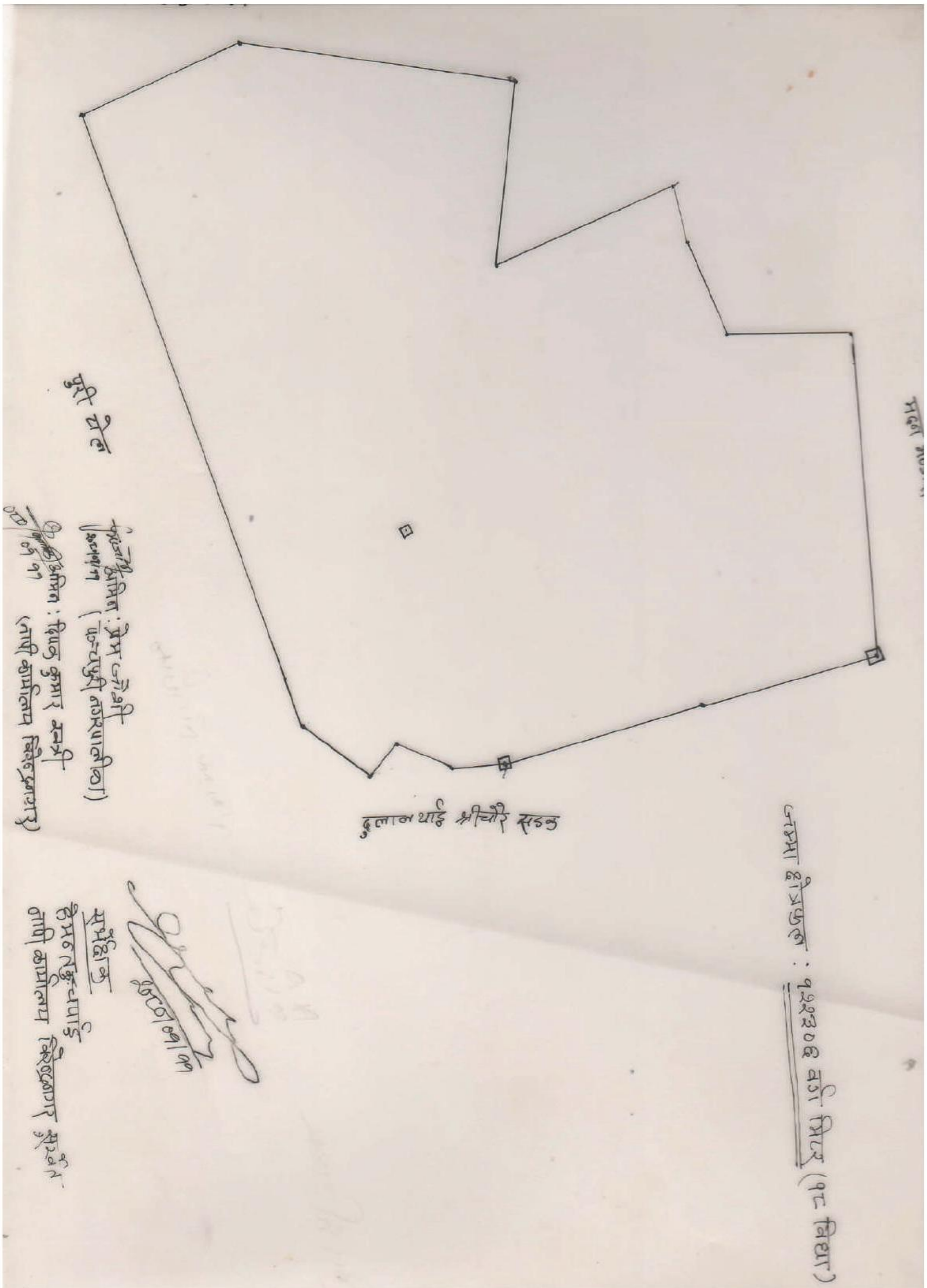

अनुसूची १७: श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा विभिन्न सरोकारवाला निकायसँग भएको छलफल र निर्णय

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
जिल्ला प्रशासन कार्यालय
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत

☎०८३-५२०१२१
५२०१२२
५२०१२३
फ्याक्सः ५२०३११

प.सं. ०७९/०८० (प्रशासन)
च.नं. ०४०६

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
जिल्ला प्रशासन कार्यालय
सुर्खेत

मितिः २०८०/०१/२४

विषयः <u>बैठकमा उपस्थित हुने सम्बन्धमा</u>

अत्यन्त जरुरी

श्री नापी प्रमुख, नापी कार्यालय, सुर्खेत।
श्री मालपोत प्रमुख, मालपोत कार्यालय, सुर्खेत।
श्री कोष प्रमुख, कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय, सुर्खेत।
श्री ८ नं. वडा अध्यक्ष, पञ्चपुरी नगरपालिका, सुर्खेत।
श्री डिभिजनल प्रमुख, डिभिजन वन कार्यालय, भेरी, सुर्खेत।
श्री सम्बन्धित विकास आयोजना प्रमुख, कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, कर्णाली प्रदेश, सुर्खेत।

उल्लिखित सम्बन्धमा यस जिल्लाको पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नं ८ स्थित दुलालथाई (मौरीडाँडा सामुदायिक वन) को खुला चौर कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्रको भवन संरचना निर्माण गर्न २ स्थान गरी उल्लिखित स्थानमा (Location) करिब २३ बिघाह जग्गा प्राप्ति गर्नुपर्ने भएकाले वन नियमावली, २०७९ को नियम ९२ को कानूनी व्यवस्था बमोजिम देहाएको मिति, समय र स्थानमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीको संयोजकत्वमा "जग्गा प्राप्ति सहजीकरण" समिति सम्बन्धी बैठक बसी प्राविधिकबाट सिफारिश भएको जग्गा कानून बमोजम (वन ऐन, २०७६ को दफा ४२ को उपदफा २ को आधारमा सोही ऐन अन्तरगत वन नियमावली, २०७९ को नियम ९२ को कानूनी निकासको आधारमा) सम्बन्धित निकायमा सिफारिश गर्नुपर्ने भएकाले बैठकका लागि उल्लिखित पदाधिकारी सदस्य देहायमा तोकिएको मिति, समय र स्थानमा उपस्थित हुनको लागि प्रचलित कानून अनुसार जानकारी गराएको छु।

नारायण प्रसाद सापकोटा
प्रमुख जिल्ला अधिकारी

<u>देहाय:</u>
मितिः २०८०/०१/२५ गते।
समयः दिनको १२:०० बजे।
स्थानः प्रमुख जिल्ला अधिकारीको कार्यकक्ष, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सुर्खेत।

<u>बोधार्थ:</u>
श्री नगर प्रमुख, पञ्चपुरी नगरपालिका, सुर्खेतः उल्लिखित मिति, समय र स्थानमा आमन्त्रित सदस्यको रुपमा उपस्थितिका लागि अनुरोध।

श्री प्रहरी नायब महानिरीक्षक, कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, सुर्खेतः सम्बन्धित विकास आयोजना प्रमुख सहित उल्लिखित मिति, समय र स्थानमा आमन्त्रित सदस्यको रुपमा उपस्थित भईदिनुहुन अनुरोध।

नारायण प्रसाद सापकोटा
प्रमुख जिल्ला अधिकारी

आज मिति २०८० साल बैसाख २५ गते जिल्ला प्रशासन कार्यालय सुर्खेतमा प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्री नारायण प्रसाद सापकोटाको संयोजकत्वमा निम्न पदाधिकारीहरुको उपस्थितिमा बसेको देहायबमोजिमको उपस्थितिले प्रचलित कानून बमोजिम तपशिल बमोजिमको निर्णय गरी सम्बन्धित निकायमा आवश्यक कार्यार्थ प्रेषित गर्ने निर्णय गरियो।

उपस्थितिः

प्रमुख जिल्ला अधिकारी	श्री नारायण प्रसाद सापकोटा	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सुर्खेत
प्रमुख सेनानी	श्री रुपक थापा	नयाँ सबुज गण, कपासे ब्यारेक, सुर्खेत
प्रहरी उपरीक्षक	श्री योगेन्द्र सिंह थापा	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, सुर्खेत
प्रमुख कोष नियन्त्रक	श्री गोपिचन्द्र भण्डारी	कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय, सुर्खेत
डिभिजनल वन अधिकृत	श्री मुन बहादुर रावत	डिभिजन वन कार्यलय, सुर्खेत
नि. जिल्ला समन्वय अधिकारी	श्री मेघनाथ सापकोटा	जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय, सुर्खेत
का.मु. डिभिजनल वन अधिकृत	श्री बसन्तबाबु श्रेष्ठ	डिभिजन वन कार्यलय, भेरी, बाबियाचौर, सुर्खेत
कार्यालय प्रमुख	श्री चेतन कुमार खत्री	मालपोत कार्यालय, वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत
नापी अधिकृत	श्री सोम प्रसाद गौतम	नापी कार्यालय, मेहेलकुना, सुर्खेत
नि.नापी अधिकृत	श्री लाल प्रसाद चपाई	नापी कार्यालय, वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत
नि.कार्यालय प्रमुख	श्री विमल आचार्य	मालपोत कार्यालय, मेहेलकुना, सुर्खेत

आमन्त्रितः

नगर प्रमुख	श्री यज्ञ प्रसाद ढकाल	भेरीगंगा नगरपालिका, सुर्खेत
नगर प्रमुख	श्री लालविर भण्डारी	पञ्चपुरी नगरपालिका, सुर्खेत
सहायक रथी	श्री मधुकर सिंह कांर्की	उत्तर पश्चिम पृतना हे.क्वा., सुर्खेत
प्रहरी नायव महानिरीक्षक	श्री भिम प्रसाद ढकाल	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्याल, सुर्खेत
प्रहरी बरिष्ठ उपरीक्षक	श्री सुशिल सिंह राठोर	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्याल, सुर्खेत
सेनानी	श्री प्रचार बहादुर शाही	नयाँ सबुज गण, कपासे ब्यारेक, सुर्खेत
प्राविधिक सेनानी	श्री मिन बहादुर बस्नेत	उत्तर पश्चिम पृतना हे.क्वा., सुर्खेत
प्रशासकीय अधिकृत	श्री विष्णुप्रसाद न्यौपाने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सुर्खेत
वडा अध्यक्ष	श्री दिपक कुमार थापा	पञ्चपुरी नगरपालिका ८, सुर्खेत
वडा अध्यक्ष	श्री विर बहादुर बस्नेत	भेरीगंगा नगरपालिका १०, सुर्खेत
ना.सु.	श्री दुर्गा प्रसाद आचार्य	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सुर्खेत
क.अ.	श्री गोविन्द बहादुर खत्री	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सुर्खेत

निर्णयहरुः

१. कर्णाली प्रेदश प्रहरी कार्यालय, सुर्खेतको मिति २०८०/०१/०३ च.नं. ५०४ आ.ब. १/०३/२०७९/०८० को पत्रानुसार कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेतका लागि जिल्ला सुर्खेत पञ्चपुरी नगरपालिका क्षेत्र भित्र अन्दाजी २३ बिगाहा सार्वजनिक सरकारी वा वनको जग्गा प्रासिका लागि सहजिकरण गर्न अनुरोध भई आएकोमा स्थानीय पञ्चपुरी नगरपालिका ८ नं. वडा कार्यालयको मिति २०८०/०१/१२ च.नं. ५६८ पत्र र सोही वार्डको सोही मितिको च.नं. ५६९ को पत्रानुसार क्रमशः पूर्व दुलालथाई, पश्चिम भित्री कोपिला सामुदायिक वन, उत्तर दुलालथाई श्रीचौर सडक, दक्षिण जामुने खोला यति ४ किल्ला भित्र पर्ने बन क्षेत्रको हाल मौरी डाँडा बन उपभोक्ता समितले प्रयोग गरीरहेको ३१, २६६ बर्ग मिटर (४.६ बिगाहा) वन क्षेत्रको जग्गा साथै पूर्व दुलालथाई श्रीचौर सडक,

पश्चिम मैनाघाट खोला, उत्तर मदन भण्डारी राजमार्ग, दक्षिण पुरी टोल यति ४ किल्ला भित्र पर्ने बन क्षेत्रको हाल मौरी डाँडा बन उपभोक्ता समितले प्रयोग गरीरहेको १,२२,३०६ बर्ग मिटर (१८ बिगाहा) जग्गा हाल, कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्रका लागि आवश्यक पर्ने भनि वन उपभोक्ता समितिको सहमति सहित सम्बन्धित वडा कार्यालयले सिफारिस गरी स्थानीय तह (पञ्चपुरी नगरपालिका, सुर्खेत) बाट समेत सिफारिस भई आएकाले उल्लिखित चार किल्ला भित्रका जग्गा कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्रका लागि अत्यावश्यक भएको देखियो। साथै वनको क्षेत्र बाहेक अन्य सरकारी, ऐलानी, सार्वजनिक, तथा प्रर्ति जग्गा नभएकाले सोही बनक्षेत्रको जग्गामा प्रहरी तालिम केन्द्र भवन संरचनाहरु बनाउन उपयुक्त देखिएको र उल्लिखित जग्गाको भौगोलिक बनोट, सतह, खानेपानी लगायत तालिमका लागि आवश्यक पर्ने पूर्वाधार संहज भएको। साथै वन क्षेत्र भएता पनि जग्गा खाली बाँजो रहेको, चरण भई माटो क्षती भई बगी जमिन क्षती हुने अवस्था रहेको र उक्त बन क्षेत्रको जग्गा तालिम केन्द्रका लागी प्रयोग गर्दा वन विनास समेत नहुने, रुख कटान हुने अवस्था नरहेको, साना पोथ्रा रुखहरु समेत नभई वन क्षैत्र भनिए तापनी ठुला रुखहरु कटान गर्नुपर्ने अवस्था नरहेकाले उल्लिखित चार किल्ला क्षेत्रफल भित्रका जग्गाहरु कर्णाली प्रदेश तालिम केन्द्र निर्माण गर्न उपयुक्त देखी सो जग्गा कर्णाली प्रदेश तालिम केन्द्रका लागि उपलब्ध गराउन नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय सिंहदरबार काठमाडौंमा आवश्यक कागजात सहित प्रेषित गर्ने निर्णय गरियो।.

२. श्री नेपाली सेनाको मिति २०७९/१२/२९ पत्र सं. १५१२६/प्र/१६/०७९/८०/९० को पत्रानुसार नेपाली सेनाको व्यारेक स्थापनाका लागि जिल्ला सुर्खेत, भेरीगंगा नगरपालिका क्षेत्र भित्र अन्दाजी ११ बिगाहा सार्वजनिक सरकारी वा वनक्षेत्रको जग्गा प्राप्तिका लागि सहजिकरण गर्न अनुरोध भई आएकोमा स्थानीय भेरीगंगा नगरपालिका, १० नं. वडा कार्यालयको मिति २०८०/०१/१९ च.नं. १४७१ को पत्रानुसार पूर्व सानोखाली, पश्चिम पानिट्याङ्कीको खोल्सी, उत्तर सानोखाली डाँडाको खोल्सी र दक्षिण तर्फ अग्नी रेखा यति ४ किल्ला भित्र पर्ने बन क्षेत्रको हाल हरियाली महिला समुदायिक बन उपभोक्ता समितिले प्रयोग गरीरहेको ७३,४६६ बर्ग मिटर (१० बिगाहा १६ कठ्ठा १८ धुर) जग्गा हाल नेपाली सेनाको व्यारेक स्थापनाका लागि आवश्यक पर्ने भनि वन उपभोक्ता समितिको सहमति सहित सम्बन्धित वडा कार्यालयले सिफारिस गरी स्थानीय तह (भेरीगंगा नगरपालिका, सुर्खेत) बाट समेत सिफारिस भई आएकाले उल्लिखित चार किल्ला भित्रका जग्गा नेपाली सेनाको व्यारेक स्थापना गरी सो इलाकामा शान्ति सुरक्षा तथा विपद् व्यवस्थापन तथा उद्दार कार्यका लागि अत्यावश्यक भएको भनि लेखि आएको र उल्लिखित वडा कार्यालय र स्थानीय नगरपालिका समेतबाट बन उपभोक्ता समितिको सहमति सहित सिफारिस भई आएको। साथै वनको क्षेत्र बाहेक अन्य सरकारी, ऐलानी, सार्वजनिक, तथा प्रर्ति जग्गा नभएकाले सोही बनक्षेत्रको जग्गामा नेपाली सेनाको भवन संरचनाहरु बनाउन उपयुक्त देखिएको र उल्लिखित जग्गाको भौगोलिक बनोट, सतह, खानेपानी लगायत व्यारेक बसाली विपद् व्यवस्थापन तथा उद्दार कार्य समेत गर्न आवश्यक पर्ने पूर्वाधार निर्माण गर्न सहज भएकाले वन क्षेत्र भएता पनि साना रुखहरु भई ठुलो रुखहरुको क्षती नहुने साना रुख (झाडी)हरु भएकाले उक्त बन क्षेत्रको जग्गा नेपाली सेनाको लागी प्रयोग गर्दा वन विनास समेत नहुने, ठुला रुखहरु कटान हुने अवस्था नरहेको, साना पोथ्रा रुखहरु समेत खासै क्षती नहुने देखिएकाले उल्लिखित चार किल्ला क्षेत्रफल भित्रको जग्गा नेपाली सेनाको व्यारेक स्थापना गर्न उपयुक्त देखी सो चार किल्ला भित्रको जग्गा नेपाली सेनाको लागि उपलब्ध गराउन नेपाल सरकार, रक्षा मन्त्रालय, सिंहदरवार काठमाडौंमा आवश्यक कागजात सहित प्रेषित गर्ने निर्णय गरियो।

कागजातहरुको पञ्जिका

सि.नं.	कागजातहरुको विवरण	पाना नं.
१	तोकिएको जग्गाको चार किल्ला र क्षेत्रफल तोकी जग्गा उपलब्ध गराउन भएको निर्णयको प्रतिलिपी	५
२	सम्बन्धित जग्गाको चार किल्ला तोकी सम्बन्धित नापी कार्यालय, मेहेलकुना, सुर्खेतले निकालेको लोकेशन म्याप (Location Map)	२
३	सम्बन्धित वन उपभोक्ता समितिले गरेको मञ्जुरी कागज र उपभोक्ता सदस्यहरुको दस्तखत कागज	१०
४	सम्बन्धित वडाको सिफारिश	२
५	सम्बन्धित स्थानीय तहको सिफारिश	१

पञ्जिका तयार गर्नेः
नामः ईश्वर रेग्मी
पदः कम्प्युटर अपरेटर

कार्यालयको छापः
नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
जिल्ला प्रशासन कार्यालय
सुर्खेत

२०८०।०१।२६
पञ्जिका प्रमाणित गर्नेः
नामः नारायण प्रसाद सापकोटा
पदः प्रमुख जिल्ला अधिकारी

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
जिल्ला प्रशासन कार्यालय
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत

☎०८३-५२०१२१
५२०१२२
५२०१२३
फ्याक्सः ५२०३११

प.सं. ०७९/०८० (प्रशासन)
च.नं. ६६१८

मितिः २०८०/०१/२६

विषयः जग्गा लोकेशन म्याप सहित निर्णय पठाइएको सम्बन्धमा

श्री गृह मन्त्रालय,
(शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा),
सिंहदरबार, काठमाडौं।

उल्लिखित सम्बन्धमा कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय सुर्खेतको आ.व. १/०३/२०७९/०८० च.नं.५०४, मिति २०८०/०१/०३ को पत्रानुसार, कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेतका लागि उपयुक्त जग्गा पहिचान गरी चार किल्ला समेत तोकी निर्णय गरी प्रचलित कानून बमोजिम उपलब्ध गराउन सिफारिश गरी पठाइदिनु हुन भनी अनुरोध भै आएकोमा यस जिल्लाको पञ्चपुरी नगरपालिका अन्तर्गत रहेको वन क्षेत्रको जग्गा उल्लिखित तालिम केन्द्रका लागि उपयुक्त हुने भनी सम्बन्धित वडा, वन उपभोक्ता समिति र सम्बन्धित स्थानीय तहबाट सिफारिश भै आएकाले सोही व्यहोरा अनुसार बैठक बसी आवश्यक निर्णय गरी निर्णयको प्रतिलिपी यसैसाथ संलग्न गरी पठाइएको व्यहोरा सादर अनुरोध छ। जग्गा उपलब्ध गराउन आवश्यक तथ्य प्रमाणका कागजातको विवरणको पत्रिका समेत यसैसाथ संलग्न गरी प्रेषित गरिएको व्यहोरा समेत अनुरोध छ।

२०८०।०१।२६
नारायण प्रसाद सापकोटा
प्रमुख जिल्ला अधिकारी

बोधार्थः
श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, सुर्खेतः उल्लिखित व्यहोरा अनुसार पत्रिकामा संलग्न कागजातका आधारमा आवश्यक निर्णयका लागि त्यस कार्यालयबाट समेत सम्बन्धित निकायमा प्रेषित हुन अनुरोध छ।

नारायण प्रसाद सापकोटा
प्रमुख जिल्ला अधिकारी

अनुसूची १८: आयोजना क्षेत्र रहने स्थानको Cadastral नक्सा

☎ ०८३-५२०१२१
५२०१२२
फ्याक्स नं.: ५२०३११

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
जिल्ला प्रशासन कार्यालय
सुर्खेत

वीरेन्द्रनगर

पत्र संख्या ०७९/०८०
चलानी नम्बर : ९९३२

मिति: २०८०/०३/१७

विषय:- जग्गाको नक्सा उपलब्ध गराइएको सम्बन्धमा।

श्री कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय
सुर्खेत।

उपरोक्त सम्बन्धमा तहाँ कार्यालयको च. नं. ४०० मिति २०८०/०३/१७ को प्राप्त पत्रानुसार माग भएको जग्गाको प्रस्तावित नक्सा नापी कार्यालय सुर्खेतको च. नं. १६१२ मिति २०८०/०३/१७ को पत्रसाथ यस कार्यालययमा प्राप्त भएकोले उक्त नक्सा पाना-१(एक) यसै पत्रसाथ संलग्न राखी पठाइएको व्यहोरा आदेशानुसार अनुरोध छ।

२०८०/०३/१७

हरि प्रसाद देवकोटा
प्रशासकीय अधिकृत

E-mail: surkhetdao@gmail.com Website : daosurkhet.moha.gov.np Toll Free No.: 16608352010

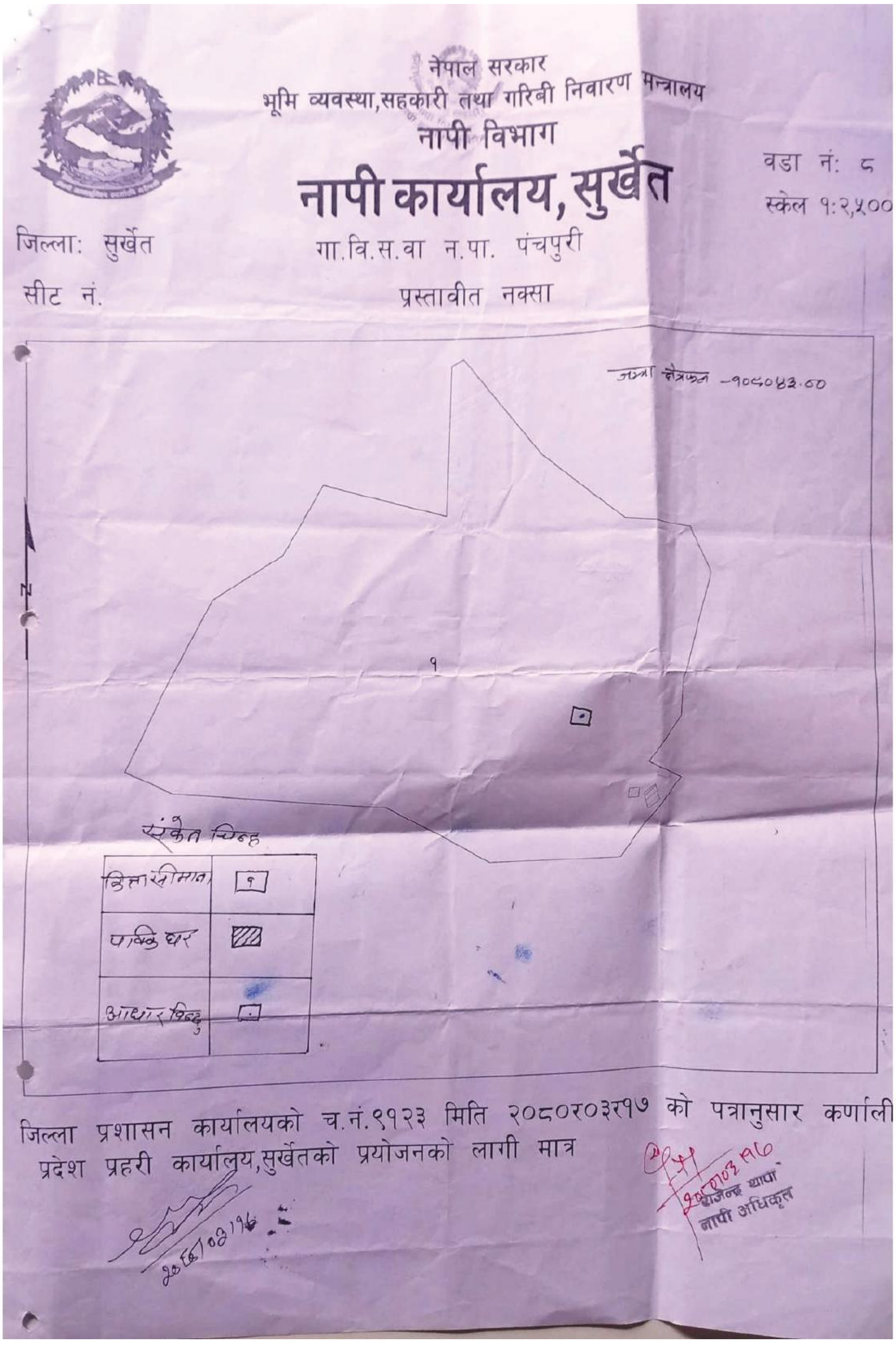
नेपाल सरकार
भूमि व्यवस्था,सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय
नापी विभाग
नापी कार्यालय, सुर्खेत
वडा नं: ८
स्केल १:२,५००
जिल्ला: सुर्खेत
गा.वि.स.वा न.पा. पंचपुरी
सीट नं.
प्रस्तावीत नक्सा
जम्मा क्षेत्रफल -१०८०४३.००
१
संकेत चिन्ह
कित्ता सीमाना
पक्कि घर
आधार चिन्ह
जिल्ला प्रशासन कार्यालयको च.नं.९१२३ मिति २०८०र०३र१७ को पत्रानुसार कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय,सुर्खेतको प्रयोजनको लागी मात्र
राजेन्द्र थापा
नापी अधिकृत

जिल्लाः सुर्खेत

पञ्चपुरी नगरपालिका

कर्णाली प्रदेश तालिम केन्द्र बाबियाचौर सुर्खेत

स्केल १ : २५००

वडा नं. ८

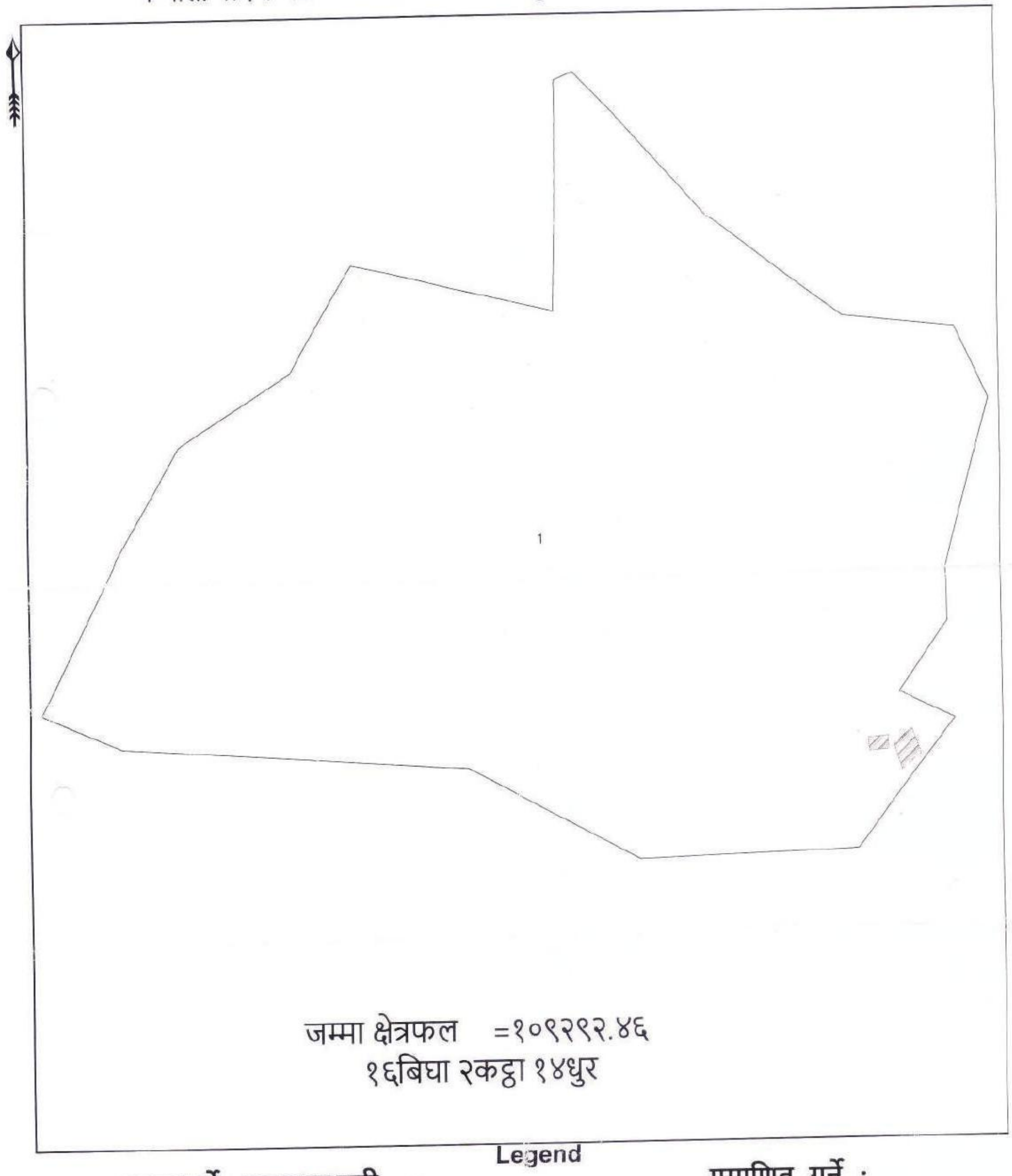

Legend

Free sheet

Bulding

parcel

तयार गर्नेः बालाराम वली

प्रमाणित गर्ने :

अनुसूची १९: वन क्षेत्र प्रयोग गर्नुपने कारण सहितको पत्र

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय
(भौतिक पूर्वाधार शाखा)

फोन: ०८३-५२०८११
फ्याक्स: ०८३-२१७११
डिजिट नं.: ४१०२

वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत

पत्र संख्या:- (२०८२।०८३)
प्रा.प.सं. :-

च.नं. :- ११

मिति:- २०८२।०४।२३ गते।
ने.सं.११४५

विषय:- वन क्षेत्र प्रयोग गर्नुपर्ने कारणका सम्बन्धमा।

श्री रिसर्च इन्क्लेव प्रा.लि.
संखमुल, काठमाडौं।

प्रस्तुत विषयमा कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय अन्तर्गत पर्ने कार्यालयहरू नेपाल प्रहरी प्रदेश कार्यालय सुर्खेत (हाल नेपालगञ्ज), कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगञ्ज), नेपाल प्रहरी विशेष सुरक्षा गण कोहलपुर बाँके (हाल नेपालगञ्ज) र कर्णाली प्रदेश प्रहरी केनाइन शाखा, सुर्खेत (हाल कोहलपुर) लाई कर्णाली प्रदेशमा स्थानान्तरण गर्नको लागि नेपाल प्रहरीको नाममा मापदण्ड अनुसारको जग्गा उपलब्ध नभएकोले हाल लुम्बिनी प्रदेशमा रहेको छ।

'सरकारी जग्गा दर्ता, उपयोग तथा लिजमा उपलब्ध गराउने सम्बन्धी कार्यनीति, २०७९' नेपाल प्रहरी वा अन्तर्गतका कार्यालयहरूको हकमा प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्रको लागि पहाडको हकमा आवश्यक पर्ने जग्गाको क्षेत्रफल ३५० रोपनी हुनुपर्ने व्यवस्था गरिएकाले कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र सुर्खेत (हाल नेपालगञ्ज) लाई कर्णाली प्रदेशमा स्थानान्तरण गर्नको लागि मापदण्ड अनुसार पहाडमा ३५० रोपनी क्षेत्रफल भएको जग्गा कर्णाली प्रदेश राजधानी लगायत अन्य स्थानमा प्रदेश संरचनामा गई नामकारण भएपश्चात निरन्तर रूपमा विभिन्न स्थानमा खोजि गरिएकोमा उपयुक्त जग्गा फेला नपरेको साथै तालिम केन्द्रको लागि आवश्यक पर्ने भौतिक पूर्वाधार(कार्यालय भवन तथा प्रशिक्षार्थी ब्यारेक), कवाज मैदान(Pared Ground), खेल मैदान (Play Ground), Jungle Warfare र प्रहरी युक्ति तथा कारबाही अभ्यास (Tactical Exercise), Firing Range, बाधापार लगायत संरचना निर्माण गर्न समेत मापदण्ड अनुसार जग्गा उपलब्ध नभएको तथा उक्त तालिम केन्द्र प्रदेश राजधानी नजिक हुनु पर्ने कारण सुर्खेत जिल्लाको वीरेन्द्रनगर नगरपालिका वरिपरिको क्षेत्रमा अन्य उपयुक्त ठाउँ प्राप्त हुन नसकेको सुरक्षाको दृष्टिकोणबाट रणनीतिक स्थान समेत चाहिने तथा मूख्य राजमार्ग नजिक हुन पर्ने कारण नजिकमा आवश्यक पर्ने क्षेत्रफल अनुसारको जग्गा मिलाउँदा सुर्खेत जिल्ला पञ्चपुरी नगरपालिका वडा नम्बर ८ दुलालथाई अन्तर्गत मौरीडाँडा सामुदायिक वन क्षेत्रको जग्गा बाहेक अन्य स्थान फेला नपरेकाले पहिचान भएको वन क्षयीकरण (Degraded) वन भएको र उक्त वन क्षेत्र अतिक्रममा समेत परिसकेको हुँदा सो वन क्षेत्रमा प्रहरीको बसोबाससँगै उक्त वन क्षेत्रको रेखदेख तथा सुरक्षा समेत हुने भएकाले सोही वन क्षेत्रको जग्गा उल्लेखित प्रहरी कार्यालयलाई उपयुक्त हुने व्यहोरा जानकारीका लागि अनुरोध गरिएको छ।

कार्यालय प्रमुख
(माधव प्रसाद श्रेष्ठ
प्रहरी नायव महानिरीक्षक

बोधार्थ:-
श्री वन तथा वातावरण मन्त्रालय, वातावरण तथा जैविक विविधता महाशाखा,
सिंहदरबार काठमाडौं।

Website: https://mwrpo.nepalpolice.gov.np E-mail: kspo_Reconstruction@nepalpolice.gov.np

अनुसूची २०: प्रस्तावक क्षेत्रमा रहने संरचनाको Drawing and Design

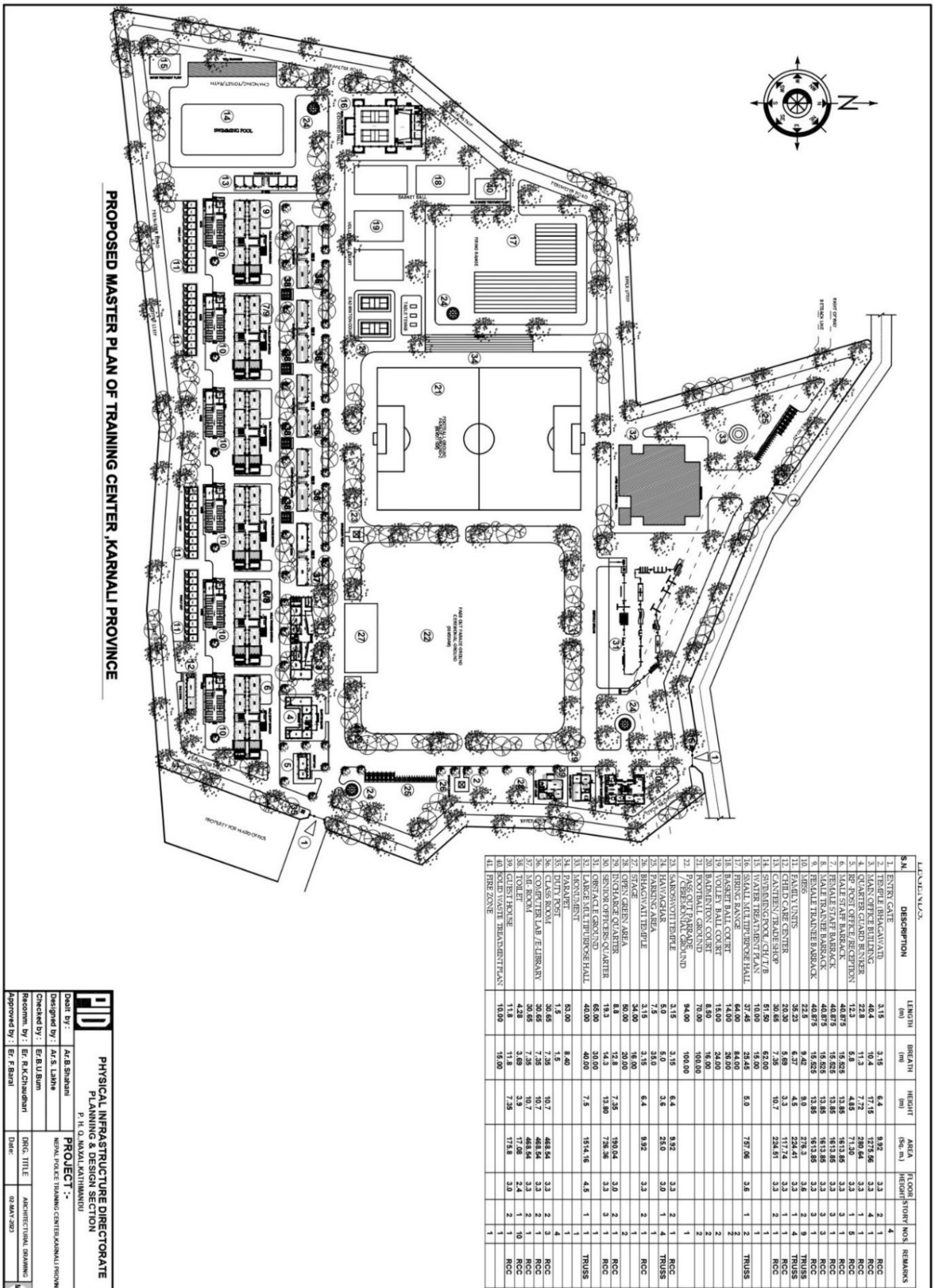

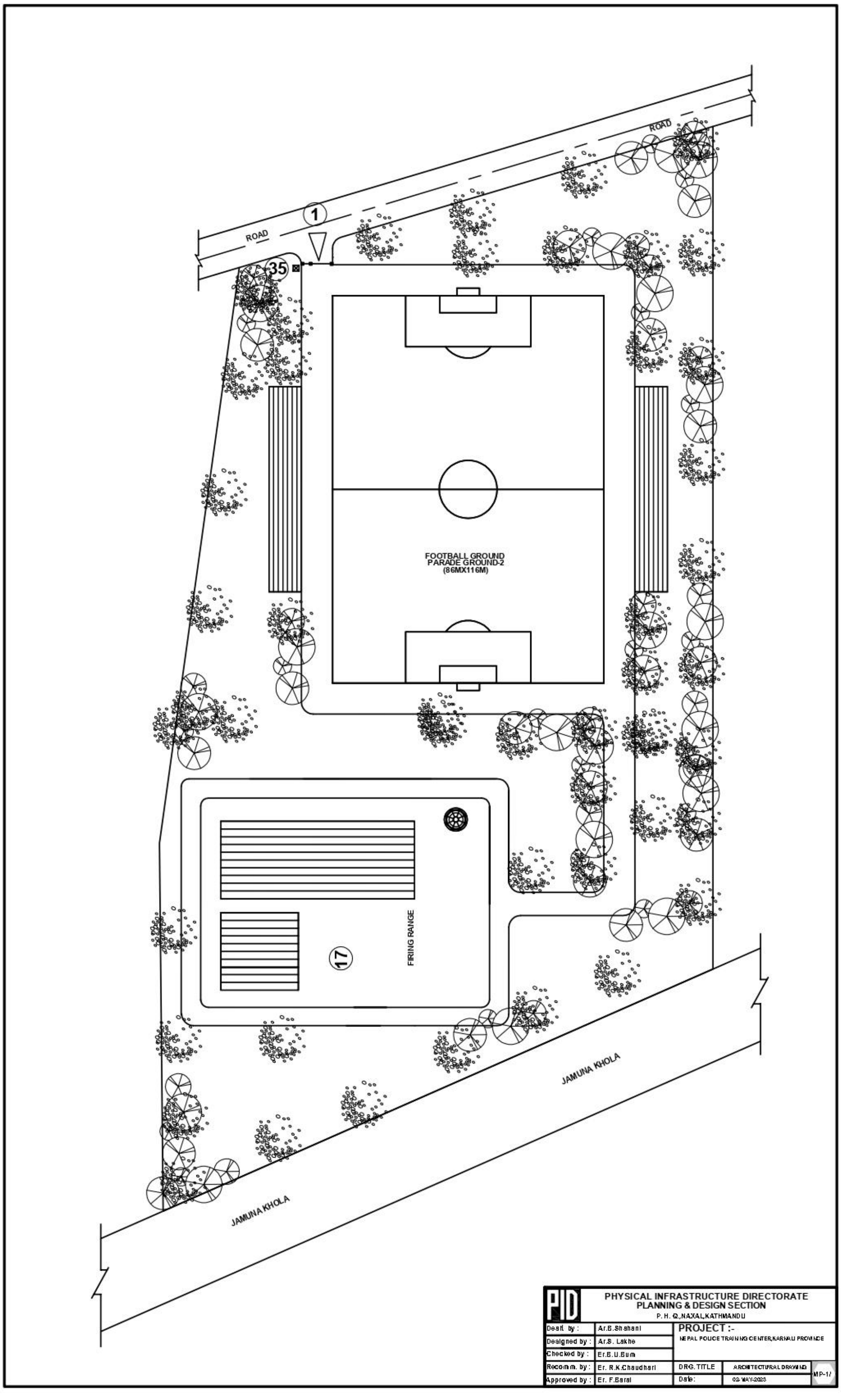
ROAD
1
ROAD
35
FOOTBALL GROUND
PARADE GROUND-2
(86MX116M)
FIRING RANGE
17
JAMUNA KHOLA
JAMUNA KHOLA
PHYSICAL INFRASTRUCTURE DIRECTORATE
PLANNING & DESIGN SECTION
P. H. Q.,NAXAL,KATHMANDU
Desit. by : Ar.B.Shahani
Designed by : Ar.S. Lakhe
Checked by : Er.B.U.Bum
Recomm. by : Er. R.K.Chaudhari
Approved by : Er. F.Baral
PROJECT :-
NEPAL POLICE TRAINING CENTER,KARNALI PROVINCE
DRG.TITLE ARCHITECTURAL DRAWING
Date: 02-MAY-2023
MP-17

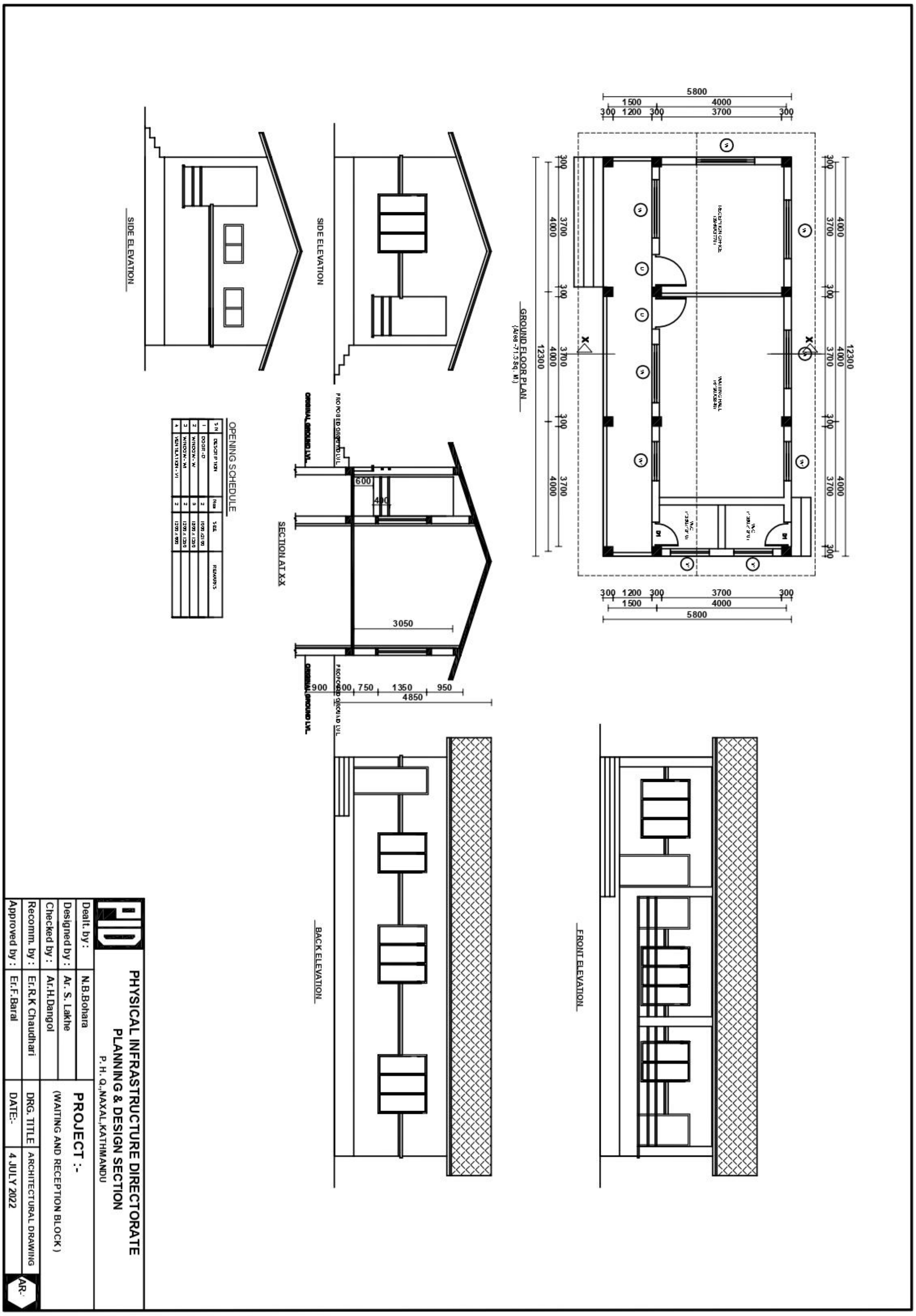
GROUND FLOOR PLAN
SECTION AT X-X
SIDE ELEVATION
SIDE ELEVATION
OPENING SCHEDULE
FRONT ELEVATION
BACK ELEVATION
PHYSICAL INFRASTRUCTURE DIRECTORATE
PLANNING & DESIGN SECTION
P. H. Q., NAXAL, KATHMANDU
PROJECT :-
(WAITING AND RECEPTION BLOCK)
Dealt. by : N.B.Bohara
Designed by : Ar. S. Lakhe
Checked by : Ar.H.Dangol
Recomm. by : Er.R.K Chaudhari
Approved by : Er.F.Baral
DRG. TITLE ARCHITECTURAL DRAWING
DATE:- 4 JULY 2022

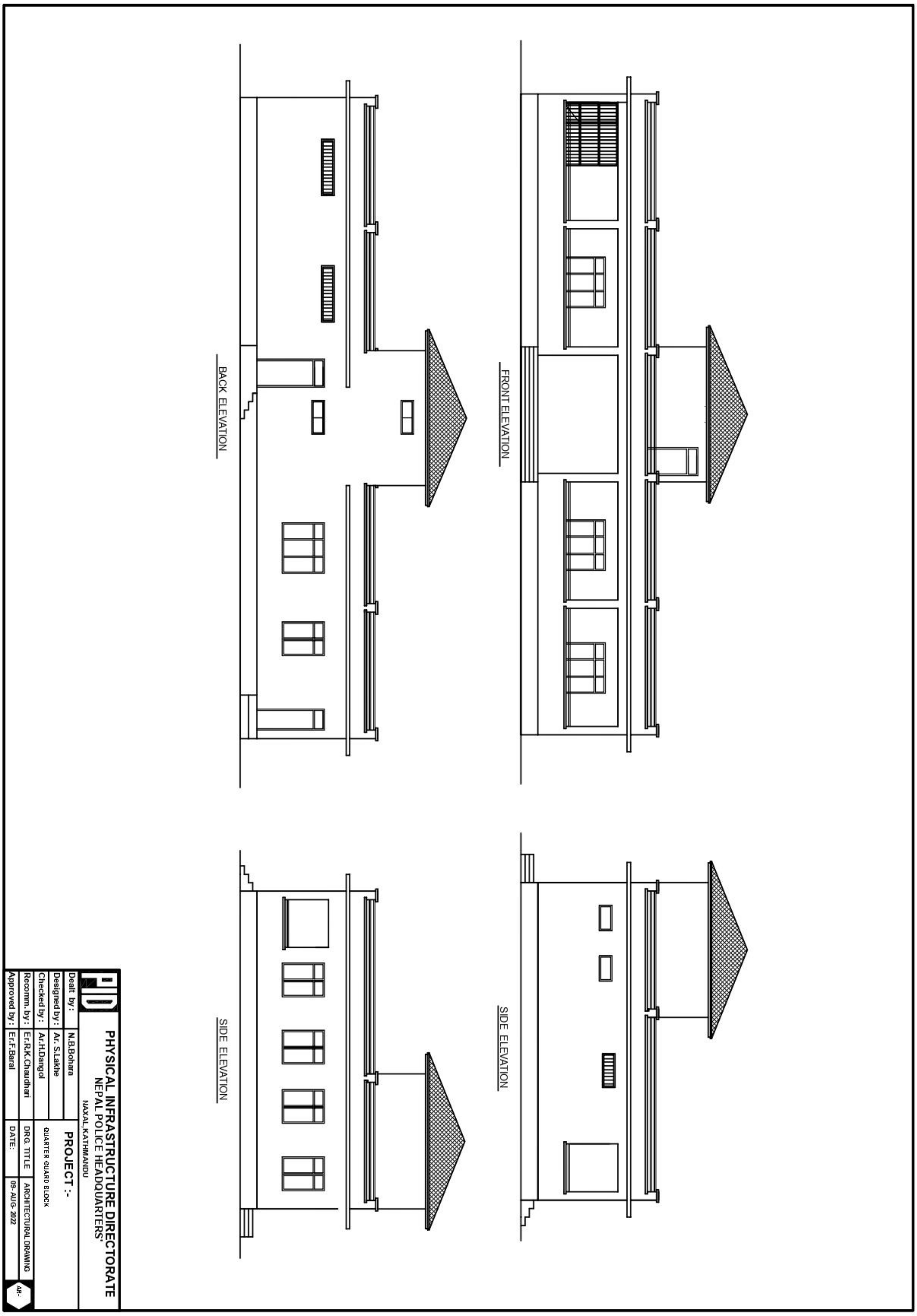
BACK ELEVATION
FRONT ELEVATION
SIDE ELEVATION
SIDE ELEVATION
PHYSICAL INFRASTRUCTURE DIRECTORATE
NEPAL POLICE HEADQUARTERS'
NAXAL, KATHMANDU
PROJECT :-
QUARTER GUARD BLOCK
Dealt by : N.B.Bohara
Designed by : Ar. S.Lakhe
Checked by : Ar.H.Dangol
Recomm. by : Er.R.K.Chaudhari
Approved by : Er.F.Baral
DRG. TITLE ARCHITECTURAL DRAWING
DATE: 09-AUG-2022
AR-

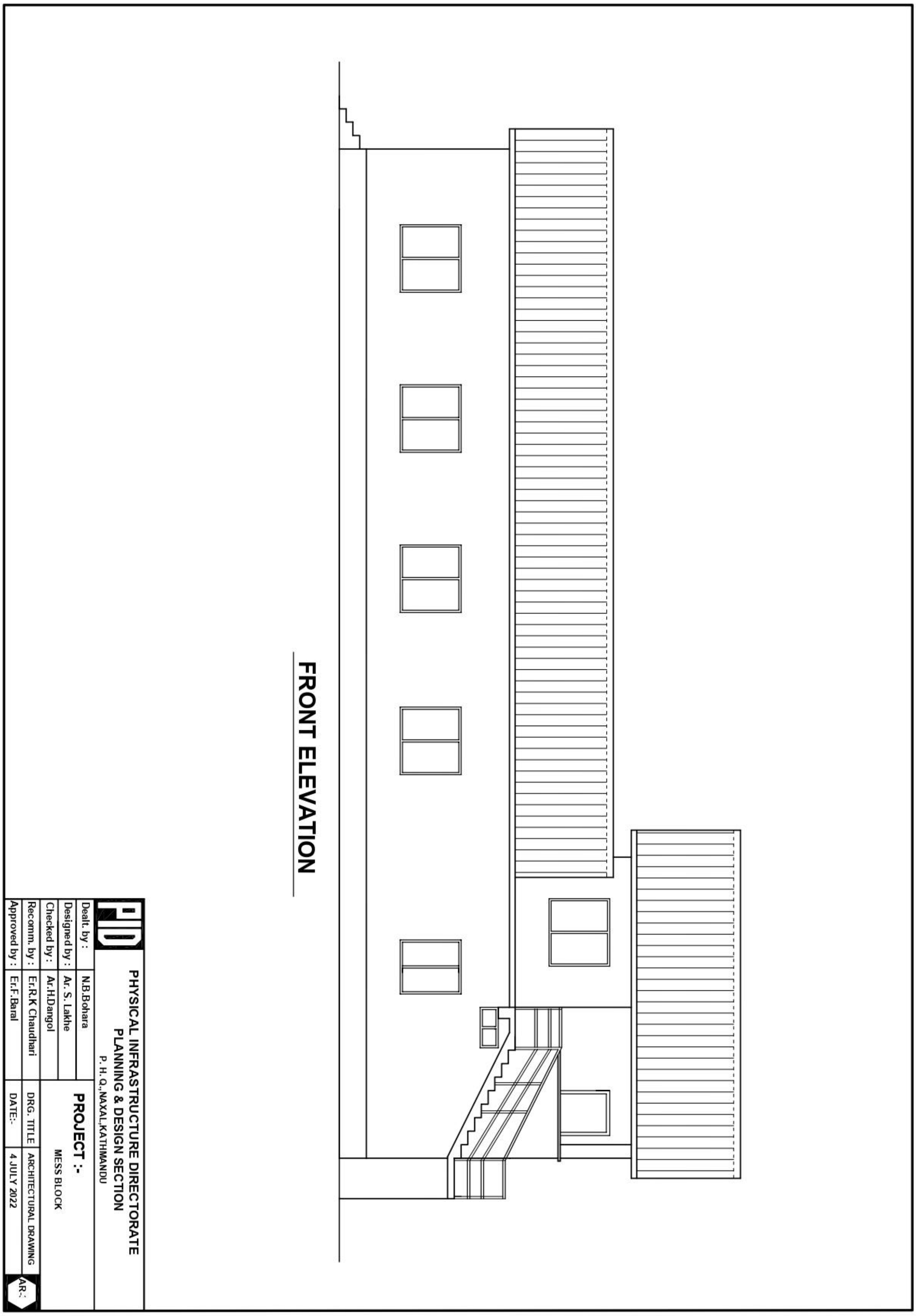
FRONT ELEVATION
PHYSICAL INFRASTRUCTURE DIRECTORATE
PLANNING & DESIGN SECTION
P. H. Q., NAXAL, KATHMANDU
PROJECT :-
MESS BLOCK
Dealt. by : N.B.Bohara
Designed by : Ar. S. Lakhe
Checked by: Ar.H.Dangol
Recomm. by : Er.R.K Chaudhari
Approved by : Er.F.Baral
DRG. TITLE ARCHITECTURAL DRAWING
DATE:- 4 JULY 2022
AR:-

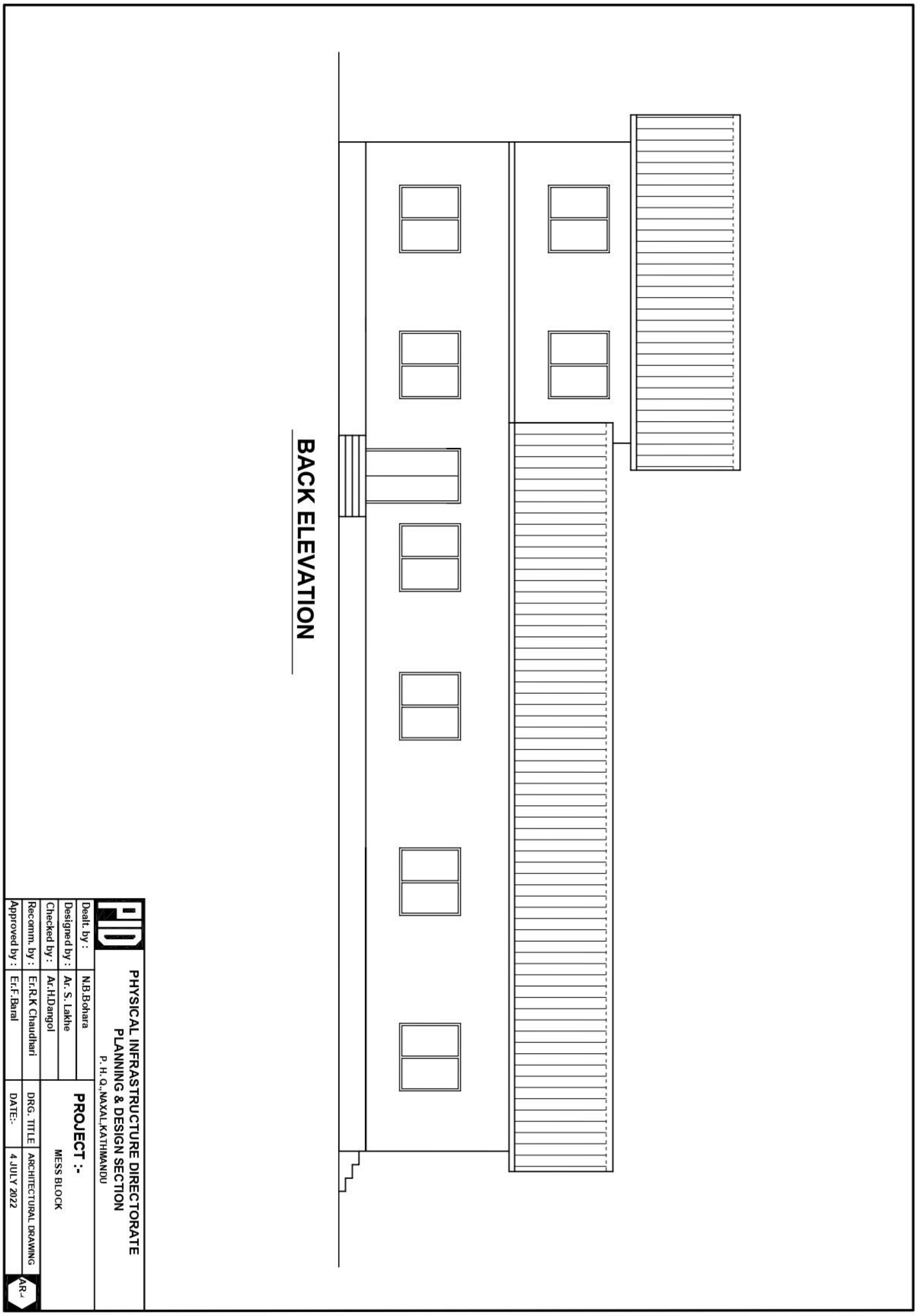

BACK ELEVATION
PHYSICAL INFRASTRUCTURE DIRECTORATE
PLANNING & DESIGN SECTION
P. H. Q., NAXAL,KATHMANDU
Dealt. by : N.B.Bohara
Designed by : Ar. S. Lakhe
Checked by : Ar.H.Dangol
Recomm. by : Er.R.K Chaudhari
Approved by : Er.F.Baral
PROJECT :-
MESS BLOCK
DRG. TITLE ARCHITECTURAL DRAWING
DATE:- 4 JULY 2022

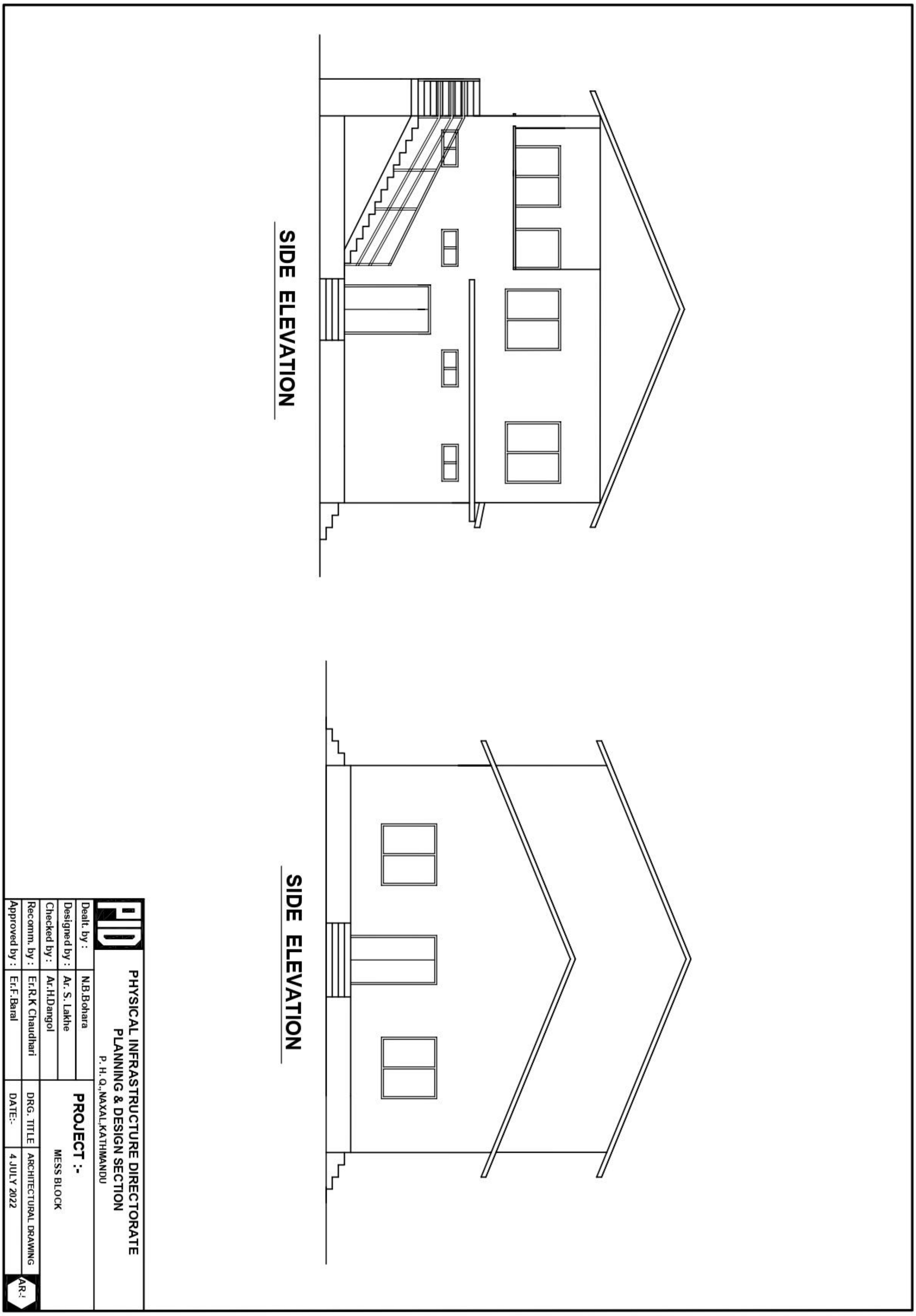
SIDE ELEVATION
SIDE ELEVATION
PHYSICAL INFRASTRUCTURE DIRECTORATE
PLANNING & DESIGN SECTION
P. H. Q., NAXAL, KATHMANDU
PROJECT :-
MESS BLOCK
Dealt. by : N.B.Bohara
Designed by : Ar. S. Lakhe
Checked by : Ar.H.Dangol
Recomm. by : Er.R.K Chaudhari
Approved by : Er.F.Baral
DRG. TITLE ARCHITECTURAL DRAWING
DATE:- 4 JULY 2022

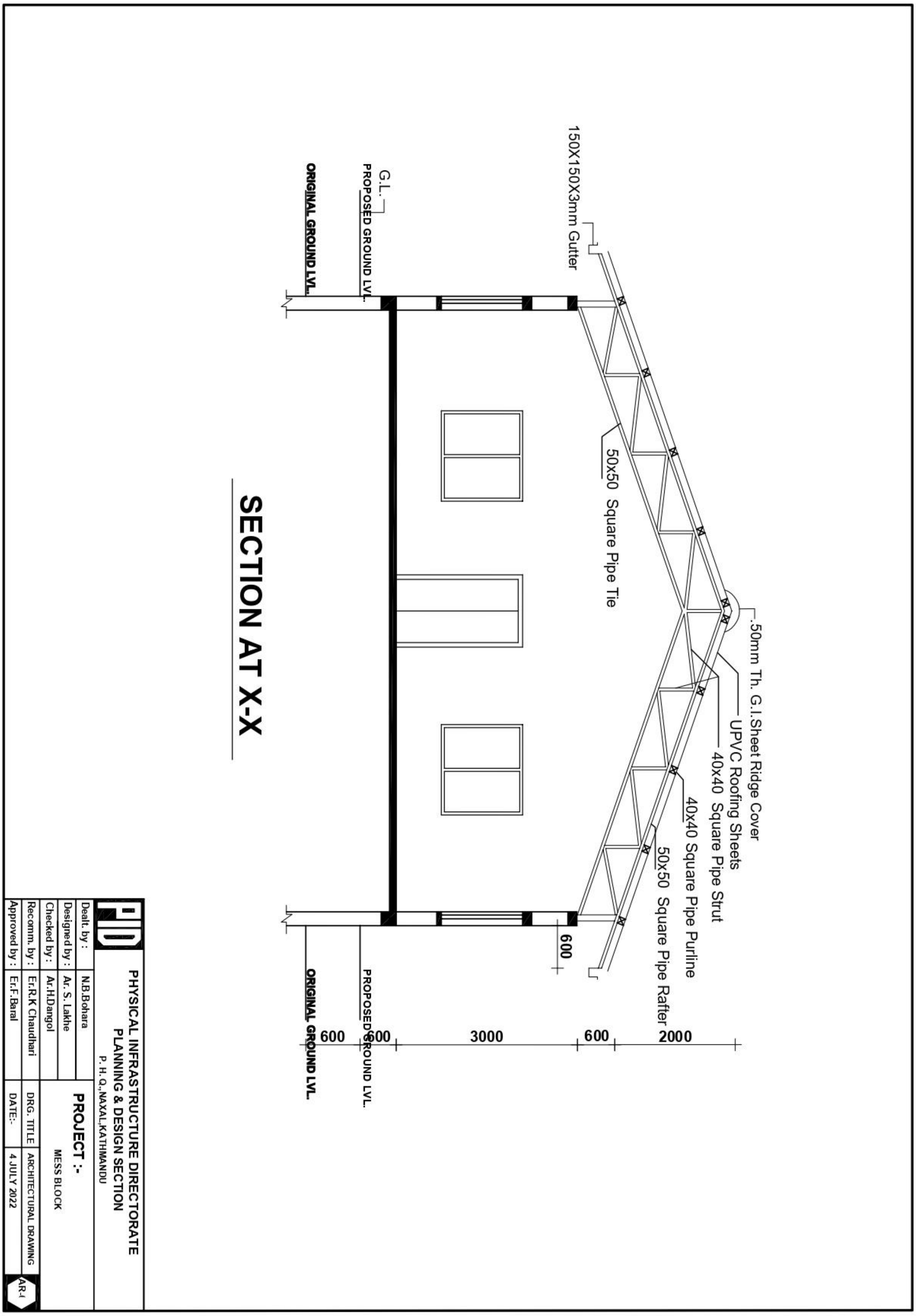
150X150X3mm Gutter
G.L.
PROPOSED GROUND LVL.
ORIGINAL GROUND LVL.
50x50 Square Pipe Tie
.50mm Th. G.I.Sheet Ridge Cover
UPVC Roofing Sheets
40x40 Square Pipe Strut
40x40 Square Pipe Purline
50x50 Square Pipe Rafter
600
600
600
3000
600
2000
SECTION AT X-X
PHYSICAL INFRASTRUCTURE DIRECTORATE
PLANNING & DESIGN SECTION
P. H. Q.,NAXAL,KATHMANDU
Dealt. by : N.B.Bohara
Designed by : Ar. S. Lakhe
Checked by : Ar.H.Dangol
Recomm. by : Er.R.K Chaudhari
Approved by : Er.F.Baral
PROJECT :-
MESS BLOCK
DRG. TITLE ARCHITECTURAL DRAWING
DATE:- 4 JULY 2022
AR-J

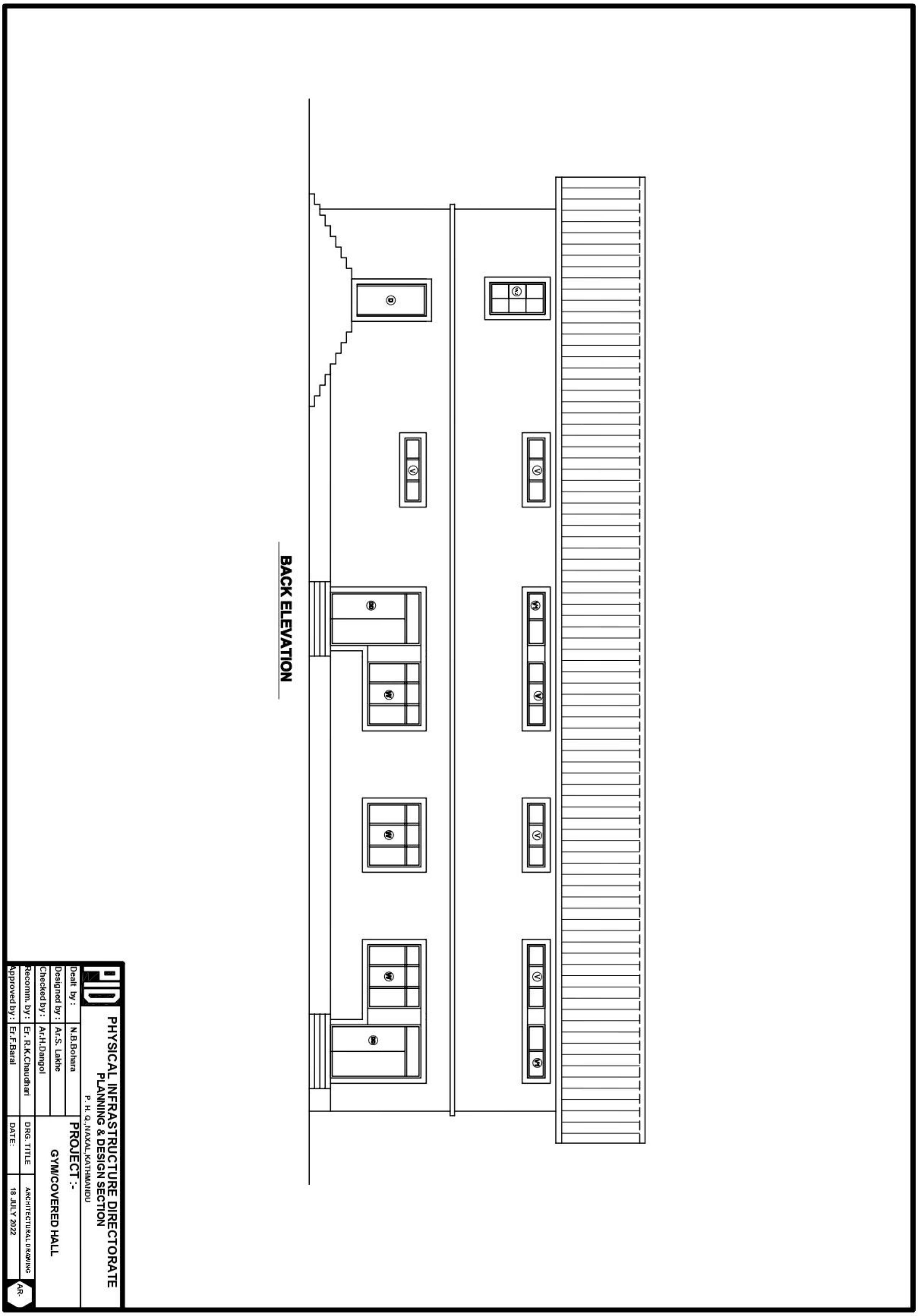
BACK ELEVATION
PHYSICAL INFRASTRUCTURE DIRECTORATE
PLANNING & DESIGN SECTION
P. H. Q., NAXAL, KATHMANDU
PROJECT :-
GYM/COVERED HALL
Dealt by : N.B.Bohara
Designed by : Ar.S. Lakhe
Checked by: Ar.H.Dangol
Recomm. by: Er. R.K.Chaudhari
Approved by : Er.F.Baral
DRG. TITLE ARCHITECTURAL DRAWING
DATE: 18 JULY 2022
AR.

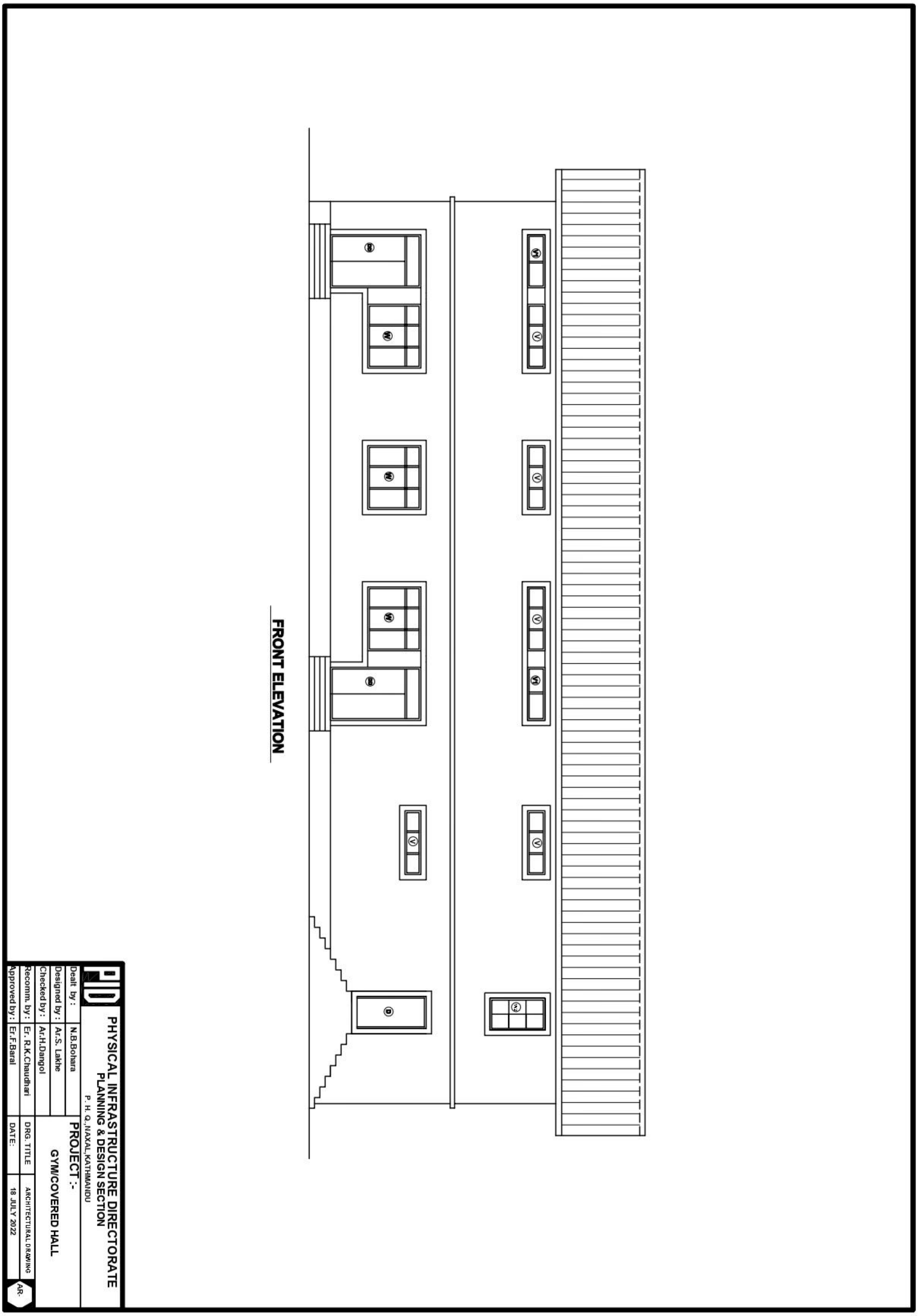
FRONT ELEVATION
PHYSICAL INFRASTRUCTURE DIRECTORATE
PLANNING & DESIGN SECTION
P. H. Q., NAXAL, KATHMANDU
PROJECT :-
GYM/COVERED HALL
Dealt by : N.B.Bohara
Designed by : Ar.S. Lakhe
Checked by: Ar.H.Dangol
Recomm. by: Er. R.K.Chaudhari
Approved by : Er.F.Baral
DRG. TITLE ARCHITECTURAL DRAWING
DATE: 18 JULY 2022
AR-

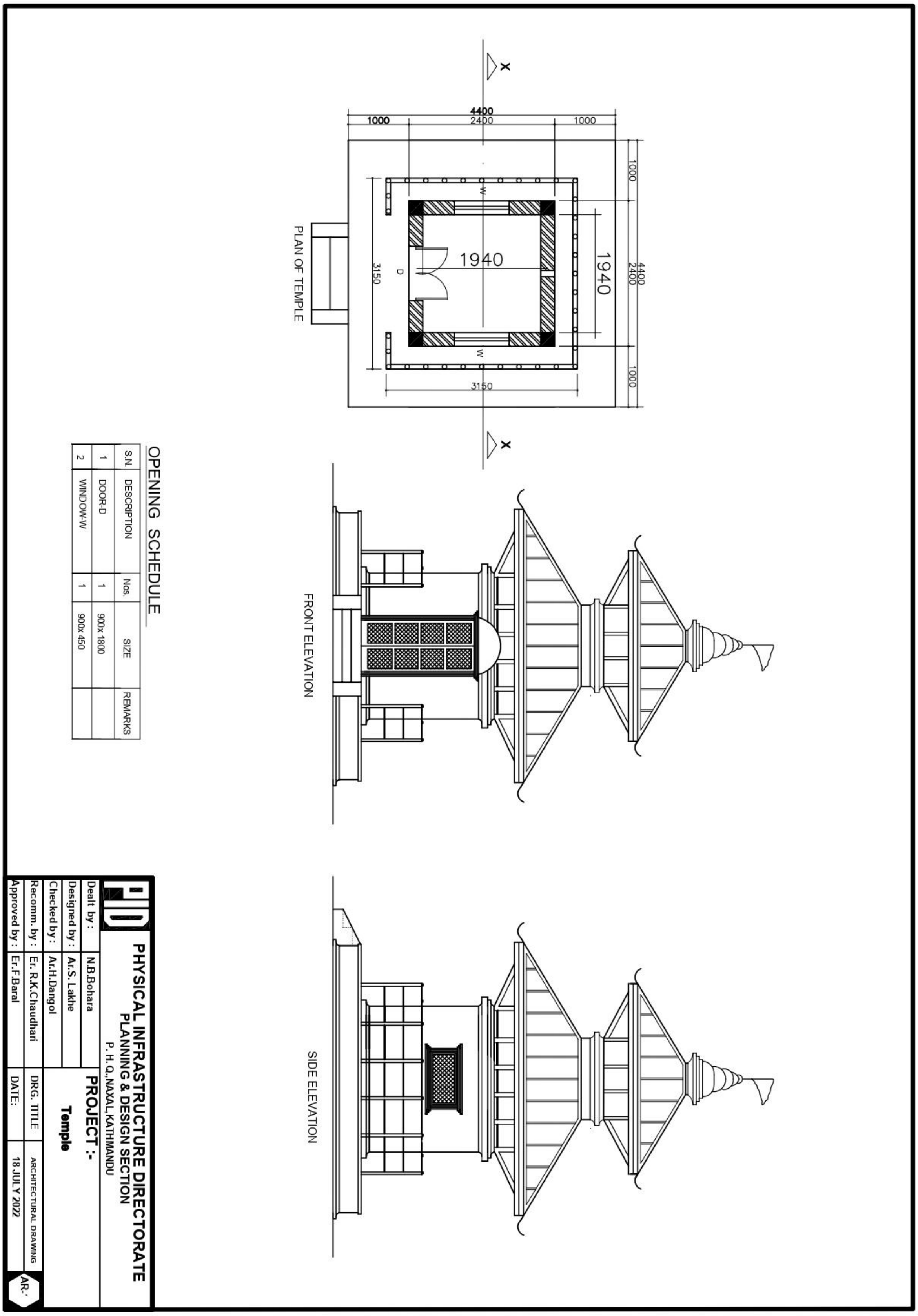

OPENING SCHEDULE

S.N.	DESCRIPTION	Nos.	SIZE	REMARKS
1	DOOR-D	1	900x 1800	
2	WINDOW-W	1	900x 450	

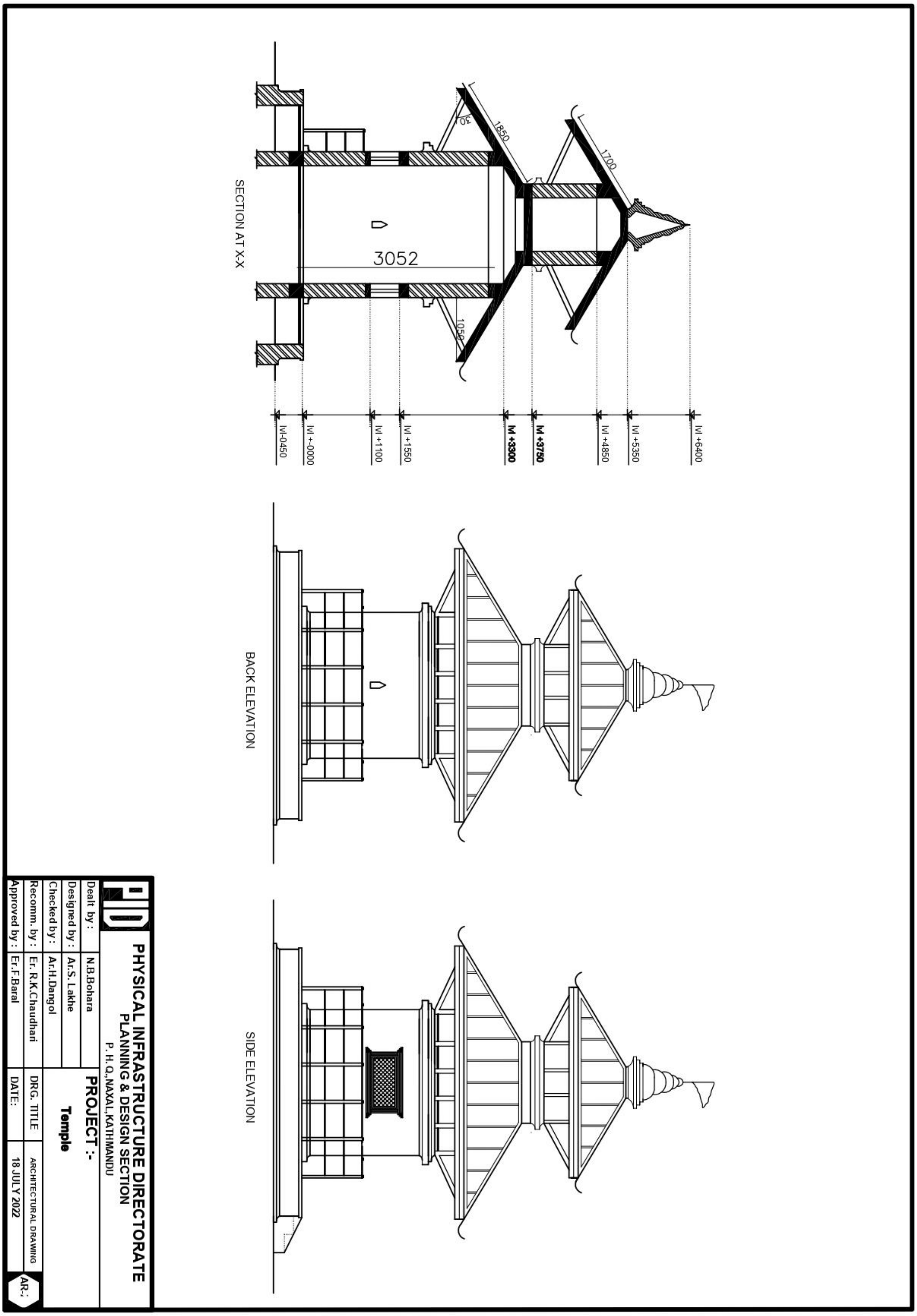
SECTION AT X-X
3052
1850
1700
1050
30
lvl-0450
lvl +0000
lvl +1100
lvl +1550
lvl +3300
lvl +3750
lvl +4850
lvl +5350
lvl +6400
BACK ELEVATION
SIDE ELEVATION
PHYSICAL INFRASTRUCTURE DIRECTORATE
PLANNING & DESIGN SECTION
P. H. Q.,NAXAL,KATHMANDU
PROJECT :-
Temple
Dealt by : N.B.Bohara
Designed by : Ar.S. Lakhe
Checked by : Ar.H.Dangol
Recomm. by : Er. R.K.Chaudhari
Approved by : Er.F.Baral
DRG. TITLE ARCHITECTURAL DRAWING
DATE: 18 JULY 2022
AR.-

अनुसूची २१: प्रभावित वन क्षेत्रबाट हटाउनु पर्ने रुख/पोलको लगत विवरण

कर्णाली प्रदेश सरकार
उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय
प्रदेश वन निर्देशनालय
डिभिजन वन कार्यालय भेरी
चौकुने सब डिभिजन वन कार्यालय
गुटु, सुर्खेत

प.सं.- ०८२/०८३
च.नं.- ६५

मिति:२०८३।०१।१४

विषयः प्राविधिक सहयोग गरी प्रतिवेदन पेश गरीएको बारे ।

श्री डिभिजन वन कार्यालय भेरी,
बाबियाचौर, सुर्खेत ।

प्रस्तुत विषयमा तहाँ डिभिजन वन कार्यालय भेरीको च.नं.५२४ मिति २०८२।०९।०८ गतेको प्राप्त पत्रानुसार कर्णाली प्रदेश सुर्खेत जिल्ला,पंचपुरी न पा वडा नं.०८ स्थित दुलालथाईमा रहेको मौरीडाडा सामुदायीक वन उपभोक्ता समुहको जग्गामा कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालीम केन्द्र निर्माण गर्न लागीएको र उक्त प्रस्तावित आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मुलयांकन प्रतिवेदन तयारी कार्य भैरहेकोले उक्त क्षेत्रमा रहेका रुख बिरुवाहरुको गणना कार्यमा वन नियामावली तेस्रो संशोधन २०७९ को उपनियम २(ख) बमोजिम Research inclave PVt.LTd. बाट बिवरण माग भई आएको हुदा प्राविधिक सहयोग गरी तपसील अनुसार विवरण तयारगरी आवश्यक कागजात यसै प्रतिवेदन साथ संलगन राखी पठाएको व्यहोरा सादर अनुरोध छ ।

तपसील

(क)रुखको विवरण

सारांश तालिका

क्र.सं.	प्लट नं.	प्रजाती	प्राप्त हुनु सक्ने वन पैदावार			मुल्य(रु.)	कैफियत
			रुख संख्या	काठ(क्यू फिट)	दाउरा (क्यू फिट)		
१	१ ए २	साल	२५३	८४१८.६९	८०७९.९४	१०८१४२४२	
२		असना	२०	२१९६.७६	२२७५.२०	९३३३११	
३		सिसौ	४	३३.०५	८३.३९	२५१३३	
४		कर्मा	१	६९.०६	५७.१७	२८९९७	
५		वर्रो	०	०.००	०.००	०	
६		जामुन	३	०.००	५५.८४	१३४०	
७		हर्रो	०	०.००	०.००	०	
८		सादन	०	०.००	०.००	०	
९		बोट धंगेरो	०	०.००	०.००	०	
१०		पियारी	०	०.००	०.००	०	
११		टुनी	०	०.००	०.००	०	
१२		अमला	०	०.००	०.००	०	
१३		अन्य	१	०.००	१०.४५	२५१	
जम्मा			२८२	१०७१७.५६	१०५६१.९८	११८०३२७३	

रेन्जर

दिव्यांशु पाण्डे
वन अधिकृत (सातौं)

कर्णाली प्रदेश सरकार
उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय
प्रदेश वन निर्देशनालय
डिभिजन वन कार्यालय भेरी
चौकुने सब डिभिजन वन कार्यालय
सुर्खेत

प.सं.- ०८२/०८३
च.नं.-

मितिः२०८३।०१।१४

<u>(ख)पोलको विवरण</u>

सारांश तालिका							
क्र.सं.	साईट नं.	प्रजाती	प्राप्त हुनु सक्ने वन पैदावार			मुल्य (रु.)	कैफियत
			रुख संख्या	काठ(क्यू फिट)	दाउरा (क्यू फिट)		
१	१ र २	साल	३४१	८७.९८	१२८४.८३	१५६२३५	
२		असना	९	६.१२	४१.७९	३४५१	
३		सिसौ	४६	६१.१७	३१०.१९	५०२६१	
४		कर्मा	०	०.००	०.००	०	
५		वर्रो	११	९.२४	७५.८९	३६६९	
६		जामुन	२२	१.०४	९८.२८	२७७४	
७		हर्रो	५	०.००	१४.५८	३५०	
८		सादन	४	०.००	९.६३	२३१	
९		वोट धंगेरो	३	०.००	६.५८	१५८	
१०		पियारी	२	०.००	४.१७	१००	
११		टुनी	१	०.००	१२.६२	३०३	
१२		अमला	१	०.००	२.२९	५५	
१३		अन्य	५५	०.७४	२३२.०९	५६४४	
जम्मा			५००	१६६.२९	२०९२.९६	२२३२३२	

<u>(ग) लाथ्रा र विरुवा</u>

क्र.सं	प्रजाती	लाथ्रा	विरुवा
		संख्या	संख्या
१	साल	७०००	८०००
२	अन्य	६०	१०००
जम्मा		७०६०	९०००

शेल्डाई

दिभ्यांशु पाण्डे
वन अधिकृत (सातौं)

अनुसूची-५०

(नियम ८९ को उपनियम (२) को खण्ड(ख) सँग सम्बन्धित)

<u>विकास आयोजना कार्यान्वयन गर्दा वन क्षेत्रबाट हटाउनु पर्ने रुख बिरुवाको लगत विवरणको ढाँचा</u>

कर्णाली प्रदेश सरकार उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय प्रदेश वन निर्देशनालय डिभिजन वन कार्यालय सुर्खेत डिभिजन वन कार्यालय चौकुने सब डिभिजन

आयोजनाको नाम: कार्णाली प्रदेश तालिक केन्द्र

जिल्ला: सुर्खेत

नगरपालीका: पंचपुरी न पा वडा नं. ०८ दुलालथाई

वनको क्षेत्रफल: १४.०६ हेक्टर

वन पैदावारको विवरण: साल, असना, सिसौ, कर्मा, बर्रो, जामुन, हर्रो, सादन, बोट धंगेरो, पियारी, टुनी, अमला गरी अन्य प्रजातिको रुख ,पोल ,लाथ्रा र विरुवा हरु ।

<u>क) रुख</u>

क.सं.	प्रजाति	गोलाई (सि.मि)	उचाइ (मि)	प्राप्त हुनु सक्ने वन पैदावार		मुल्य (रु.)	जिपियस कोअर्डिनेट		केफियत
				काठ(क्यू फिट)	दाउरा (क्यू फिट)		X_Cor	Y_Cor	
१	साल	१८२	२०	६६.४५	४६.६१	८४७३७	५३६३२९	३१८७४२७	
२	साल	१७५	१९	५९.०४	४१.४०	७५२८५	५३६३१८	३१८७४४१	
३	साल	१६०	१५	४०.७८	२८.६१	५१९९९	५३६३०४	३१८७४४८	
४	साल	१६१	१५	४१.२७	२८.९५	५२६२८	५३६३०२	३१८७४४५	
५	साल	१७७	१२	३०.८३	३९.११	३९९४७	५३६२९६	३१८७४२३	
६	साल	१८०	२७	८३.५८	५८.६२	१०६५८६	५३६२९६	३१८७४१९	
७	साल	१९५	२२	८२.१५	५७.६७	१०४७५९	५३६३०५	३१८७४१८	
८	साल	१८२	१८	४५.६४	५७.८९	५९१३१	५३६३१७	३१८७४५२	
९	साल	१५८	१७	४४.१८	३१.०१	५६३४५	५३६२९१	३१८७४४१	
१०	साल	१९०	२५	८६.९६	६१.०२	११०८९३	५३६२८१	३१८७३९९	
११	साल	१३७	१२	१८.८०	२३.९४	२४३५८	५३६२७९	३१८७३९८	
१२	साल	१६९	१५	३३.९८	४३.१०	४४०३१	५३६२८०	३१८७४३३	
१३	साल	१३६	१४	२१.०८	२६.८६	२७३१४	५३६२४६	३१८७४११	
१४	साल	१७६	१३	३२.६१	४१.३६	४२२४६	५३६२५३	३१८७४०७	
१५	साल	२१०	२१	९१.०८	६४.०७	११६१५८	५३६२४१	३१८७४०६	
१६	साल	२१३	२२	९७.८१	३९.५७	१२३६८८	५३६२३१	३१८७४६८	
१७	साल	१४८	१९	२४.८६	३४.६२	३२३२५	५३६२२०	३१८७४४२	
१८	साल	२२३	२१	७७.२७	६३.४१	९८८७५	५३६२०१	३१८७४६४	
१९	साल	२३५	१७	५९.३२	६८.४५	७६६१६	५३६२०३	३१८७४४८	
२०	साल	१८८	१९	४०.९३	५३.६२	५३०९५	५३६१८७	३१८७४७०	
२१	साल	२३७	२०	६६.३८	८६.९६	८६१०८	५३६१८३	३१८७४४४	
२२	साल	१७६	१५	१३.०९	५४.०५	१८३१०	५३६१७८	३१८७४८८	
२३	साल	१६४	१७	३५.४२	३०.१२	४५३५५	५३६२८३	३१८७४६४	
२४	साल	१५७	१४	२६.५२	२४.४९	३४०२८	५३६२८९	३१८७४६९	
२५	साल	१३२	१४	१६.८३	१९.४२	२१७४२	५३६२९४	३१८७४८१	
२६	साल	१८२	२४	५०.४८	५४.६०	६५०६८	५३६२९४	३१८७४९६	
२७	साल	१३४	१९	२६.४६	२२.५०	३३८८७	५३६२८२	३१८७४९६	
२८	साल	१२८	१७	२२.४५	१९.१३	२८७४६	५३६२८३	३१८७५००	
२९	साल	१३३	११	१६.७८	१४.७३	२१५१०	५३६२८१	३१८७५३०	
३०	साल	१४२	१८	२८.६८	२३.२९	३६६९३	५३६२८२	३१८७५३५	
३१	साल	१३१	१४	२६.५९	८.९४	३३५६५	५३६२८८	३१८७५४६	
३२	साल	११९	९	४.५३	१६.६३	६२६५	५३६२८९	३१८७५५२	
३३	साल	१२९	१०	५.९२	२१.१७	८१६२	५३६२८६	३१८७५६३	

दिभ्यांशु पाण्डे
वन अधिकृत (सातौं)

३४	साल	१२१	१२	६.५९	२२.०३	९०२६	५३६२८४	३१८७५६५	
३५	साल	१०३	१०	३.८६	१३.८०	५३१९	५३६२८४	३१८७५६५	
३६	साल	१२२	१५	१३.६३	१९.९९	१७७५४	५३६२८२	३१८७५६३	
३७	साल	१४५	१२	२८.३६	११.८०	३५८८०	५३६२८०	३१८७५५३	
३८	साल	१७१	१०	११.२१	३६.८८	१५३४०	५३६२७७	३१८७५६०	
३९	साल	१३१	१३	१७.२१	१६.६७	२२११३	५३६२७६	३१८७५५९	
४०	साल	१५२	१४	९.५७	३८.५२	१३३४९	५३६२६२	३१८७५६९	
४१	साल	१४८	१७	३२.९५	२२.३१	४१९८५	५३६२६९	३१८७५७८	
४२	साल	१३८	९	६.५७	२२.१८	९००५	५३६२८४	३१८७५७५	
४३	साल	१६७	११	२४.९६	२२.०७	३१९९०	५३६२७२	३१८७५८३	
४४	साल	१८२	१४	३२.१८	३४.८१	४१४८२	५३६२७४	३१८७५८७	
४५	साल	१८४	९	८.५२	३८.७७	१२०४६	५३६२७०	३१८७५८६	
४६	साल	१२७	९	५.२६	१८.८२	७२५५	५३६२६८	३१८७५८६	
४७	साल	१०३	११	७.९०	११.०१	१०२७५	५३६२५६	३१८७५८७	
४८	साल	१३२	१४	१४.३०	२२.३७	१८६७८	५३६२५२	३१८७५८९	
४९	साल	१००	१०	८.२६	९.३४	१०६६६	५३६२५२	३१८७५९०	
५०	साल	१४०	९	०.००	३१.७६	११४३	५३६२९२	३१८७५८१	
५१	साल	१८३	२०	६६.२३	४६.०२	८४४३९	५३६३३३	३१८७५५८	
५२	साल	१२६	८	५.८०	१९.६३	७९६१	५३६३६२	३१८७५५१	
५३	साल	१६२	१५	४२.२०	१७.७१	५३३८८	५३६३६९	३१८७५४७	
५४	साल	१४१	१७	२६.९८	२२.१८	३४५२५	५३६३७२	३१८७५७७	
५५	साल	१८५	१८	६३.२६	३१.५९	८०२१५	५३६३६५	३१८७५७२	
५६	साल	२२९	१३	७२.३५	३४.४८	९१६७३	५३६३५५	३१८७५७७	
५७	साल	१५४	१९	४६.६९	२३.३२	५९२००	५३६३६१	३१८७६१३	
५८	साल	१०७	१३	६.३८	१९.१९	८६६४	५३६३६४	३१८७६०६	
५९	साल	१४२	२०	४१.७६	१८.६४	५२८७४	५३६३५२	३१८७६०८	
६०	साल	१९६	२३	८६.६५	३२.०९	१०९४७१	५३६३३२	३१८७५८६	
६१	साल	२०९	१९	८३.४७	३६.३०	१०५६४८	५३६३२३	३१८७५६९	
६२	साल	१५५	११	११.२३	३१.९६	१५१८७	५३६३१६	३१८७५७२	
६३	साल	१६४	१५	४३.२०	१८.४६	५४६६१	५३६३००	३१८७५८३	
६४	साल	१२४	१४	१७.५३	२१.६६	२२६९६	५३६३१९	३१८७५९०	
६५	साल	१३६	१३	९.९७	३५.२६	१३७२८	५३६३२८	३१८७५९२	
६६	साल	९७	६	२.७१	९.५३	३७३६	५३६३४१	३१८७६०८	
६७	साल	१४६	१२	२१.३१	२७.०५	२७६१४	५३६३२७	३१८७६०९	
६८	साल	१३८	१०	१३.७५	१७.२२	१७८१२	५३६३०८	३१८७६०४	
६९	साल	१७५	१६	१६.३०	५६.१५	२२३९५	५३६३०२	३१८७६०२	
७०	साल	१४२	२१	३२.७४	२६.८७	४१८९३	५३६२९७	३१८७५९८	
७१	साल	११८	१२	१४.९१	११.५०	१९०५१	५३६२९७	३१८७५९८	
७२	साल	१०२	१४	१३.२१	९.६८	१६८६४	५३६२९६	३१८७५९७	
७३	साल	१३३	१३	१८.८८	२३.७०	२४४५०	५३६२८५	३१८७६१०	
७४	साल	२०५	१८	७५.९०	५३.३७	९६७९१	५३६२८४	३१८७६२१	
७५	साल	१२७	१९	२७.९०	१७.९१	३५५२१	५३६३०६	३१८७६१३	
७६	साल	१२५	१५	१४.२७	२०.९४	१८५९४	५३६३११	३१८७६२९	
७७	साल	१२३	१७	२०.८१	२५.७५	२६९३६	५३६२९९	३१८७६३५	
७८	साल	१३५	१५	१९.०१	२३.००	२४५८८	५३६२८४	३१८७६४५	
७९	साल	१५२	१७	२६.४५	३२.००	३४२०८	५३६२७१	३१८७६२६	
८०	साल	१२६	१६	२७.६१	११.८०	३४९३७	५३६२७९	३१८७६२०	

दिव्यांशु पाण्डे
वन अधिकृत (सातौं)

८१	साल	१०५	१३	६.११	२१.६३	८४२१	५३६२६७	३१८७६२२	
८२	साल	१२१	२०	२३.१०	१९.५७	२९५८०	५३६२६२	३१८७६३९	
८३	सिसौ	११७	१५	१३.८०	२४.९२	१०२५५	५३६२४३	३१८७६२९	
८४	साल	१५४	२२	०.००	७६.९२	२७६९	५३६२३४	३१८७६४२	
८५	साल	१७९	१५	५१.०२	२०.८३	६४५२९	५३६२३४	३१८७६५२	
८६	सिसौ	११८	१०	४.६८	२१.६०	३७९७	५३६२००	३१८७६४५	
८७	साल	११५	१३	७.३२	२०.५३	९८८५	५३६२४३	३१८७६०३	
८८	साल	१६५	१७	२९.४६	३७.९५	३८१८६	५३६२२७	३१८७६०३	
८९	साल	१५०	१३	१२.००	४२.४६	१६५२९	५३६१८२	३१८७६४१	
९०	साल	१२०	१०	५.१६	१८.४५	७११२	५३६१७८	३१८७६४९	
९१	साल	१५७	१८	२३.२२	३९.३४	३०४४५	५३६१६२	३१८७६५७	
९२	साल	१६७	१९	२०.४३	६२.४९	२७७८४	५३६१४१	३१८७६४७	
९३	साल	१६६	१४	१५.६५	५५.०२	२१५४२	५३६१२४	३१८७६४८	
९४	साल	१२०	९	४.३९	१६.९३	६१००	५३६१२७	३१८७६५७	
९५	साल	१४७	११	९.१४	३०.०१	१२५०९	५३६१०४	३१८७६३४	
९६	जामुन	१३५	६	०.००	२२.०२	५२८	५३६०९९	३१८७६२१	
९७	साल	१९५	१९	४८.९३	४९.९३	६२९५९	५३६०८१	३१८७६६०	
९८	जामुन	१४५	६	०.००	२४.३३	५८४	५३६०८९	३१८७६४१	
९९	साल	१८६	१७	१८.२७	६६.१५	२५२२५	५३६०४४	३१८७६३९	
१००	सिसौ	११०	१३	१०.८१	१९.५३	८०३६	५३६०३५	३१८७६४१	
१०१	अन्य	९५	५	०.००	१०.४५	२५१	५३६०३०	३१८७६५५	
१०२	असना	३७०	३०	२८२.६८	३१३.८६	१२०६०५	५३६०१७	३१८७६५२	
१०३	असना	३७०	३२	३४४.९५	२८३.०४	१४४७७१	५३६०१६	३१८७६५२	
१०४	असना	२७०	२२	१३८.५०	११३.०२	५८१११	५३६००४	३१८७६४३	
१०५	सिसौ	११०	९	३.७६	१७.३३	३०४५	५३६०३१	३१८७६३६	
१०६	असना	१६०	४	०.००	२१.३७	५१३	५३६०२६	३१८७६३१	
१०७	असना	२६९	२३	१४३.०४	११६.०८	६०००१	५३६०२३	३१८७६३१	
१०८	असना	२४०	२४	१२०.२५	९७.८०	५०४४६	५३६००१	३१८७६३०	
१०९	असना	२४०	२२	१११.३८	९१.३९	४६७४७	५३५९९६	३१८७६२७	
११०	असना	२४५	२३	७९.४३	१३८.५५	३५०९७	५३५९९५	३१८७६२५	
१११	असना	३३४	२९	२६१.७६	२१२.६५	१०९८०७	५३५९९३	३१८७६२१	
११२	असना	२८६	२४	०.००	३०७.१४	७३७१	५३५९९२	३१८७६१९	
११३	साल	१६०	१६	१६.३१	४७.५९	२२१०२	५३६०२७	३१८७६२२	
११४	साल	१९५	१६	३५.१०	५१.५०	४५७३२	५३६०२३	३१८७६२२	
११५	साल	२४०	१३	०.००	१०९.९०	३९५६	५३६००९	३१८७६२२	
११६	साल	२५८	२४	१४९.४१	१०५.११	१९०५४३	५३६०१३	३१८७६०७	
११७	असना	२०७	१४	५६.९२	५५.७६	२४१०६	५३६०१९	३१८७६६८	
११८	असना	२६०	२९	१६४.७०	१७०.०४	६९९६२	५३६०२९	३१८७६१४	
११९	साल	११०	७	३.३८	११.६४	४६४१	५३६०४४	३१८७६२४	
१२०	साल	१३५	११	८.६३	३०.४२	११८८७	५३६०४८	३१८७६२३	
१२१	असना	२१०	१८	७२.९२	५९.७०	३०६०२	५३६०५४	३१८७६२०	
१२२	असना	१३१	११	७.४१	२९.०८	३६६०	५३६०५८	३१८७६३०	
१२३	साल	१६५	१४	१४.८७	४९.४९	२०३६८	५३६०३२	३१८७५९९	
१२४	साल	२१६	२३	१०३.७३	७३.०६	१३२२९५	५३५९९८	३१८७५७९	
१२५	साल	१६१	५	०.००	२८.२४	१०१७	५३६०००	३१८७५७७	
१२६	साल	१४५	१७	२८.०७	३५.६९	३६३७१	५३६०१९	३१८७५७६	
१२७	असना	२३५	२६	१२४.१०	११९.९२	५२५१६	५३६०३३	३१८७५८४	

दिव्यांशु पाण्डे
वन अधिकृत (सातौं)

१२८	साल	१६०	१७	१६.९२	४९.९५	२३३०४	५३६०३९	३१८७५६४	
१२९	साल	२५०	२०	११३.६८	६७.६८	१४४५३३	५३६०२४	३१८७५५६	
१३०	साल	२५१	२२	१३३.२४	९२.७९	१६८६४६	५३६०२६	३१८७५५६	
१३१	साल	१८०	१२	१५.६२	५३.५९	२१५५०	५३६०३१	३१८७५५०	
१३२	साल	२००	१४	४१.१७	५६.४४	५३१३७	५३६०३२	३१८७५४९	
१३३	कर्मा	२३०	१५	६९.०६	५७.१७	२८९९७	५३६०६०	३१८७५८०	
१३४	साल	२०६	१४	१९.१०	६८.३२	२६३३८	५३६०७१	३१८७५९३	
१३५	साल	१५०	१४	-७२७.३३	७७२.७१	-८८१३५१	५३६०८३	३१८७५९९	
१३६	असना	२७०	१५	९८.८७	८०.८६	४१४८९	५३६०८३	३१८७६००	
१३७	साल	१२०	१२	५.७७	२१.४९	७९९०	५३६१२२	३१८७५८३	
१३८	साल	१३१	१४	७.५१	२८.९४	१०४२५	५३६१५३	३१८७६२३	
१३९	साल	२६५	२५	१२८.२९	९८.९५	१६३९२७	५३६१५७	३१८७६२२	
१४०	साल	१५०	२२	१५.५७	५४.५५	२१४२५	५३६१८२	३१८७५९५	
१४१	साल	१७५	२४	६३.२३	३९.८०	८०४६६	५३६१९०	३१८७५९२	
१४२	साल	१२०	१३	७.१७	२३.५०	९८१४	५३६१९१	३१८७६००	
१४३	साल	१३५	१७	१७.५५	२७.४६	२२९२५	५३६२०४	३१८७६०१	
१४४	साल	१६०	२०	५२.४१	२६.३७	६६४६०	५३६१७३	३१८७६३८	
१४५	साल	१५०	१८	२६.३३	३२.९६	३४१०४	५३६१६८	३१८७६४२	
१४६	साल	१५८	१२	११.३३	३७.१०	१५४९३	५३६१८९	३१८७६२१	
१४७	साल	९५	१२	३.९७	१३.८०	५४६३	५३६२०४	३१८७५९५	
१४८	साल	२४७	१८	१०९.६४	४८.१०	१३८७८२	५३६२०१	३१८७५८७	
१४९	साल	२२१	२२	७५.८६	८९.०२	९८०३२	५३६२१२	३१८७५८०	
१५०	साल	१५५	१४	१२.२६	३३.५२	१६५३१	५३६२२५	३१८७५७२	
१५१	साल	१३१	१७	११.७३	२७.३७	१५६४६	५३६२२७	३१८७५८४	
१५२	साल	१४०	२०	३०.४९	२०.३३	३८८४१	५३६२४०	३१८७५६५	
१५३	साल	२०५	१८	५७.५२	३८.६२	७३२८६	५३६२४२	३१८७५३१	
१५४	साल	१५०	१४	१२.९०	३०.११	१७२१४	५३६२४३	३१८७५३१	
१५५	साल	१८०	२२	५३.२५	३५.५०	६७८४६	५३६२०५	३१८७५६२	
१५६	साल	१६५	९	१०.७०	२४.९६	१४२६८	५३६२१२	३१८७५४२	
१५७	साल	१४२	१६	१२.५५	३०.७७	१६८००	५३६२१७	३१८७५२७	
१५८	साल	१३५	१६	११.८१	२७.५५	१५७४९	५३६२१५	३१८७५१९	
१५९	साल	१४२	१५	२४.४४	१६.६२	३११४३	५३६१७७	३१८७५४०	
१६०	साल	१७९	१९	४८.३६	२९.३४	६१५०३	५३६१८५	३१८७५२७	
१६१	साल	१९०	२६	५३.५६	५९.५४	६९०९२	५३६२१९	३१८७५०७	
१६२	असना	२४०	१०	५५.६५	१३.९१	२२५९५	५३६२६८	३१८७५२५	
१६३	साल	१५३	१४	२०.१७	२४.४९	२६०९६	५३६११३	३१८७५४६	
१६४	साल	१६९	१६	४७.९६	१२.३८	६०३९०	५३६११५	३१८७५४४	
१६५	साल	१३९	१९	३८.३०	९.७२	४८२३०	५३६१२०	३१८७४९२	
१६६	साल	१९१	२२	५९.१८	४०.१८	७५४२७	५३६११०	३१८७५०२	
१६७	साल	१३९	१२	७.८५	२४.८७	१०७०७	५३६१०३	३१८७४९९	
१६८	साल	१४५	१५	२५.५६	१७.१६	३२५६२	५३६०८२	३१८७५०१	
१६९	साल	१६१	१८	२५.०८	३५.६३	३२६३०	५३६०६७	३१८७५०७	
१७०	साल	१८४	२२	३८.२३	५४.३२	४९७४३	५३६०५०	३१८७५१२	
१७१	साल	१६४	१५	३२.०२	२१.९८	४०८१४	५३६०२३	३१८७५३५	
१७२	साल	१७१	१७	५१.७२	१३.१९	६५१२५	५३६०१६	३१८७५५०	
१७३	साल	१८७	१५	२०.१९	४९.१२	२७००९	५३५९९६	३१८७५६४	
१७४	साल	२००	२०	२९.२४	७०.९२	३९१००	५३५९७८	३१८७५६४	

दिव्यांशु पाण्डे
वन अधिकृत (सातौं)

१७५	जामुन	९४	८	०.००	९.४९	२२८	५३५९७४	३१८७६००	
१७६	साल	२७६	३०	२०५.६९	५३.६७	२५९०४२	५३५९६४	३१८७५६५	
१७७	साल	१९४	२१	५८.४८	३९.९७	७४५३७	५३५९५४	३१८७५३२	
१७८	साल	१७३	२२	४९.१७	३३.१३	६२६५७	५३५९३८	३१८७५२४	
१७९	साल	१२७	१३	८.७८	२०.६८	११७२१	५३५९२७	३१८७५१४	
१८०	साल	१००	९	४.०६	९.६९	५४२६	५३५९३२	३१८७५१०	
१८१	साल	११९	१२	७.२५	१७.१०	९६७२	५३५९४५	३१८७५११	
१८२	साल	१५०	११	१०.३२	२४.८५	१३७९५	५३५९५२	३१८७५०१	
१८३	साल	१५०	२०	३४.४८	२३.४६	४३९३९	५३५९७०	३१८७५०६	
१८४	साल	१६४	१४	१५.१८	३५.७९	२०२६१	५३६००५	३१८७४८७	
१८५	साल	२१८	१७	२९.४२	७३.६१	३९४२०	५३६००९	३१८७४८४	
१८६	साल	२१५	२४	१०५.०१	२८.८३	१३२२९७	५३६०२६	३१८७४८८	
१८७	साल	१६१	१७	३४.१६	२३.७१	४३५५७	५३६०५६	३१८७४८९	
१८८	साल	१७८	१८	५८.४०	१५.०८	७३५४६	५३६०६१	३१८७४६६	
१८९	साल	१५५	१३	१२.८३	३०.२०	१७१२९	५३६०७२	३१८७४६८	
१९०	साल	१५२	१७	३०.६९	२१.१९	३९१२३	५३६११४	३१८७४६१	
१९१	साल	१५५	१५	२८.०३	२०.४७	३५७७०	५३६१३९	३१८७४५८	
१९२	साल	१५०	१३	२३.५४	१६.८९	३००३५	५३६१५६	३१८७४६२	
१९३	साल	१४५	२२	४६.६७	१२.१५	५८७७२	५३६१५६	३१८७४३९	
१९४	साल	१५५	१७	१५.८२	३८.०२	२११४७	५३६१६०	३१८७४३३	
१९५	साल	१४३	२२	०.००	५७.२९	२०६२	५३६१६८	३१८७४३९	
१९६	साल	१६०	१७	१६.४८	४०.७२	२२०६०	५३६१९०	३१८७४१३	
१९७	साल	११०	९	४.८९	११.५९	६५२९	५३६१९८	३१८७४०७	
१९८	साल	१२३	८	५.४८	१३.००	७३२१	५३६२१६	३१८७४०४	
१९९	साल	१४०	९	०.००	२६.०८	९३९	५३६२४६	३१८७३९६	
२००	साल	९८	१२	४.९८	११.८५	६६५०	५३६२८९	३१८७३८३	
२०१	साल	२७३	२३	१६१.२१	४२.२५	२०३०३५	५३६२६३	३१८७३८६	
२०२	साल	१००	११	४.८०	११.४६	६४०९	५३६२६१	३१८७३८४	
२०३	साल	१८०	२२	७०.६९	१८.०७	८९०१४	५३५९४३	३१८६९९६	
२०४	साल	१९५	२३	८५.४२	२१.८५	१०७५६२	५३५९७०	३१८६९००	
२०५	साल	२६८	२६	१७१.२१	४६.४०	२१५६८४	५३५९६६	३१८६८७३	
२०६	साल	१८७	२३	७७.७१	२१.३४	९७९०९	५३५९६१	३१८६८५९	
२०७	साल	२६८	२४	१६२.८३	४०.७१	२०५००७	५३५९७२	३१८६८२१	
२०८	साल	१५४	१५	१४.३७	३३.५३	१९१७१	५३५९८५	३१८६७७८	
२०९	साल	२३८	२५	१३४.४२	३३.६०	१६९२३१	५३५९९३	३१८६७८२	
२१०	साल	१०७	१५	१४.३८	९.५८	१८३१६	५३५९९८	३१८६७९४	
२११	साल	११०	१२	६.२९	१४.६७	८३८९	५३६००१	३१८६७९५	
२१२	साल	१९५	२२	८२.६९	२०.६७	१०४१०२	५३६०११	३१८६८१३	
२१३	साल	११९	१६	१८.५७	१२.३८	२३६६३	५३६०३०	३१८६८३२	
२१४	साल	१०७	१३	६.३८	१४.८८	८५०९	५३६०१४	३१८६८४७	
२१५	साल	१०५	११	०.००	१७.८४	६४२	५३६०१२	३१८६८६०	
२१६	साल	१३४	२२	०.००	५०.६२	१८२२	५३६००३	३१८६८५५	
२१७	साल	१७७	१५	४९.९४	१२.४९	६२८८०	५३५९८६	३१८६८६४	
२१८	साल	१०३	१०	०.००	१५.८८	५७२	५३५९८२	३१८६८७०	
२१९	साल	१७४	२४	७१.५९	१७.९०	९०१३०	५३५९८१	३१८६८७१	
२२०	साल	१६४	२०	५४.९३	१३.७३	६९१५६	५३५९८८	३१८६८८१	
२२१	साल	२३१	२२	११४.१४	२८.५३	१४३६९६	५३५९८७	३१८६८८२	

दिभ्यांशु पाण्डे
वन अधिकृत (सातौं)

२२२	साल		१९७	२३	८७.५०	२१.८७	११०१५७	५३५९८१	३१८६८९६	
२२३	साल		१३८	१२	२५.८२	६.४५	३२५०२	५३५९७९	३१८६९०१	
२२४	साल		१८०	११	३९.८०	९.९५	५०१०७	५३५९९५	३१८६८[illegible]	
२२५	साल		१२०	१०	१२.७४	८.५०	१६२३७	५३६००३	३१८६८९९	
२२६	साल		१७७	१२	४१.४५	१०.३६	५२१८८	५३६०२०	३१८६८८८	
२२७	साल		१८५	११	४१.९३	१०.४८	५२७८८	५३६०२२	३१८६८६८	
२२८	साल		१२६	९	१७.०८	४.२७	२१४९८	५३६०३१	३१८६८५२	
२२९	साल		१३५	११	२३.०२	५.७६	२८९८६	५३६०३७	३१८६८८१	
२३०	साल		१९५	२०	७६.३६	१९.०९	९६१३६	५३६०४६	३१८६८७५	
२३१	साल		२०२	२०	८१.६६	२०.४१	१०२८०८	५३६०४४	३१८६८८०	
२३२	साल		१४३	१८	३८.७६	९.६९	४८७९७	५३६०४७	३१८६८८०	
२३३	साल		९७	६	२.७७	६.४७	३७०१	५३६०४१	३१८६८९५	
२३४	साल		१०६	७	९.९६	२.४९	१२५४४	५३६०३७	३१८६९०५	
२३५	साल		१७७	९	३२.६०	८.१५	४१०४२	५३६०३६	३१८६९०७	
२३६	साल		१२३	८	१४.७८	३.७०	१८६११	५३६०४७	३१८६९११	
२३७	असना		१७७	१२	३६.८३	९.६७	१४९६५	५३६०५७	३१८६८८८	
२३८	साल		१६२	२०	५३.६६	१३.४२	६७५६०	५३६०४६	३१८६८९५	
२३९	साल		९४	१५	५.६२	१३.११	७४९५	५३६०४४	३१८६८९९	
२४०	साल		१५६	९	१९.२३	१२.८२	२४४९५	५३६०७४	३१८६८८९	
२४१	साल		११७	८	१०.०८	६.७२	१२८४२	५३६०८५	३१८६९०६	
२४२	साल		१७१	१४	४४.१५	११.०४	५५५८९	५३६०६८	३१८६९१०	
२४३	साल		१००	११	४.८८	११.३८	६५०७	५३६०६३	३१८६९१२	
२४४	साल		१५८	१८	४६.८६	११.७१	५८९९५	५३६०७०	३१८६९२४	
२४५	साल		१४६	२३	४९.४८	१२.३७	६२२९६	५३६०६३	३१८६९५८	
२४६	साल		१००	११	४.८८	११.३८	६५०७	५३६०५९	३१८६९४९	
२४७	साल		१७७	१९	६०.८५	१५.२१	७६६०५	५३६०४४	३१८६९४८	
२४८	साल		१३७	११	८.८८	२०.७२	११८४४	५३६०३७	३१८६९४४	
२४९	साल		९५	१३	५.०९	११.८७	६७८६	५३६०३६	३१८६९४२	
२५०	साल		९५	९	३.७४	८.७३	४९९१	५३६०२८	३१८६९३९	
२५१	साल		१२१	१९	२९.५१	७.३८	३७१५१	५३६०२६	३१८६९३८	
२५२	साल		११२	४	०,००	८.६७	३१२	५३६०२१	३१८६९३६	
२५३	साल		१००	२२	१७.४०	११.६०	२२१७४	५३६०६८	३१८६९६८	
२५४	साल		११६	१४	१५.८३	१०.५५	२०१६२	५३६०६७	३१८६९७०	
२५५	साल		१०९	१५	७.४५	१७.३७	९९३३	५३६०६६	३१८६९६९	
२५६	साल		१२६	१३	८.७१	२०.३१	११६१३	५३६०५५	३१८६९८५	
२५७	साल		१७२	१४	३३.४८	२२.३२	४२६५९	५३६०५०	३१८६९८५	
२५८	साल		११५	१२	६.८४	१५.९७	९१२९	५३६०४०	३१८७००८	
२५९	साल		१९२	२०	७४.१४	१८.५३	९३३४२	५३६०१७	३१८७००३	
२६०	साल		१५५	५	०.००	१९.३७	६९७	५३६०१६	३१८६९६०	
२६१	साल		३३७	१८	१९८.०१	४९.५०	२४९२९८	५३६०१०	३१८६९३२	
२६२	साल		२०२	२३	९१.७७	२२.९४	११५५३७	५३६००९	३१८६९३४	
२६३	साल		१४५	१६	३६.०७	९.०२	४५४०९	५३६००८	३१८६९२४	
२६४	साल		१३८	१८	३६.२२	९.०६	४५६०२	५३६०१२	३१८६९१९	
२६५	साल		१३२	१४	२०.२४	१३.४९	२५७८१	५३५९९३	३१८६९३१	
२६६	साल		१८७	२३	७९.२४	१९.८१	९९७६२	५३५९९३	३१८६९५०	
२६७	साल		१६७	१९	४०.८५	२७.२४	५२०४८	५३५९९३	३१८६९५४	
२६८	साल		१९१	२३	८२.५०	२०.६२	१०३८६२	५३५९७५	३१८६९५५	

दिभ्यांशु पाण्डे
वन अधिकृत (सातौं)

२६९	साल	१८१	१९	६३.४९	१५.८७	७९९३२	५३५९८५	३१८६९६७	
२७०	साल	११६	६	३.९०	९.१०	५२०२	५३५९८०	३१८६९७४	
२७१	साल	१३४	१३	१९.५७	१३.०५	२४९३७	५३५९७२	३१८६९७७	
२७२	असना	१४२	२७	३७.५२	२५.६४	१५६२२	५३५९८४	३१८७०१०	
२७३	साल	२२८	२८	१३६.१७	३४.०४	१७१४४३	५३५९८५	३१८७०१२	
२७४	साल	१४४	१०	२४.०४	६.०१	३०२६५	५३५९९४	३१८७०१३	
२७५	साल	१००	८	३.७४	८.७२	४९८७	५३६०३९	३१८७०३४	
२७६	साल	१७१	७	२४.७५	६.१९	३११५८	५३६०३२	३१८७०४०	
२७७	साल	१९४	१७	४९.५१	३३.०१	६३०८०	५३६०३०	३१८७०५२	
२७८	साल	२२५	२३	११२.६७	२८.१७	१४१८४८	५३६०२०	३१८७०५६	
२७९	साल	१३४	११	१७.०२	११.३५	२१६९०	५३५९९१	३१८७०४३	
२८०	साल	१२६	१२	८.१४	१९.००	१०८६२	५३५९८६	३१८७०४१	
२८१	साल	१७३	२७	७८.१३	१९.५३	९८३६२	५३५९८६	३१८७०३७	
२८२	असना	१९५	१७	५९.८६	१५.७२	२४३२२	५३५९५४	३१८७०२५	
	जम्मा			१०७१७.५६	१०५६१.९८	११८०३२७३			

ख) पोल

क.सं.	प्रजाति	गोलाई (सि.मि)	उचाइ (मि)	प्राप्त हुन सक्ने वन पैदावार		मुल्य (रु.)	जिपियस कोअडिनेट		केफियत
				काठ(क्यू फिट)	दाउरा (क्यू फिट)		X_Cor	Y_Cor	
१	साल	७९	९	२.४७	८.०६	३३८१	५३६२९७	३१८७४२१	
२	साल	५०	५	०.००	३.०५	११०	५३६२९७	३१८७४२०	
३	साल	६३	७	०.००	५.३३	१९२	५३६३२२	३१८७४३९	
४	साल	६६	८	०.००	६.५६	२३६	५३६३१३	३१८७४४३	
५	साल	४७	५	०.००	२.३३	८४	५३६३०२	३१८७४४९	
६	साल	६८	८	१.६४	५.३४	२२३७	५३६२९९	३१८७४४८	
७	अन्य	६०	४	०.००	३.७३	९०	५३६२९८	३१८७४४९	
८	साल	५२	६	०.००	३.१६	११४	५३६२९७	३१८७४५१	
९	साल	७३	१०	२.२९	७.४६	३१३२	५३६२९६	३१८७४५१	
१०	साल	६९	११	२.२०	७.१८	३०१०	५३६२९१	३१८७४४७	
११	जामुन	४८	३	०.००	१.६९	४१	५३६२९२	३१८७४४३	
१२	साल	५५	८	०.००	४.५०	१६२	५३६२९२	३१८७४३२	
१३	साल	६९	९	१.८६	६.०७	२५४६	५३६२९३	३१८७४३०	
१४	साल	५९	७	०.००	४.६५	१६७	५३६२९३	३१८७४२९	
१५	साल	४६	३	०.००	१.३८	५०	५३६२९४	३१८७४२५	
१६	साल	५५	६	०.००	३.५४	१२७	५३६२९२	३१८७४०६	
१७	साल	६१	८	०.००	५.५७	२०१	५३६२८९	३१८७४०९	
१८	अन्य	५३	४	०.००	२.९६	७१	५३६२७६	३१८७३९९	
१९	साल	४०	४	०.००	१.३२	४८	५३६२७३	३१८७३९८	
२०	साल	५७	५	०.००	३.२७	११८	५३६२७९	३१८७४०९	
२१	साल	५१	४	०.००	२.१६	७८	५३६२८०	३१८७४१६	
२२	साल	६९	९	०.००	७.९४	२८६	५३६२७७	३१८७४१७	
२३	अन्य	४५	३	०.००	१.७२	४१	५३६२७५	३१८७४१६	
२४	साल	५०	६	०.००	२.९१	१०५	५३६२७३	३१८७४१६	
२५	साल	४५	५	०.००	२.०२	७३	५३६२७१	३१८७४१८	
२६	साल	५०	६	०.००	२.९१	१०५	५३६२७२	३१८७४१९	
२७	साल	७३	७	१.७०	५.५४	२३२५	५३६२६६	३१८७४२३	

रेन्जर

दिब्यांशु पाण्डे
वन अधिकृत (सातौं)

२८	साल	६३	७	0.00	५.३३	१९२	५३६२७६	३१८७४३३	
२९	साल	५४	५	0.00	२.९३	१०५	५३६२७७	३१८७४३७	
३०	साल	४२	४	0.00	१.४६	५२	५३६२८४	३१८७४३३	
३१	साल	४७	३	0.00	१.४४	५२	५३६२८२	३१८७४५२	
३२	साल	६४	८	0.00	६.१५	२२१	५३६२८२	३१८७४५३	
३३	साल	५३	९	0.00	४.६०	१६६	५३६२७४	३१८७४४५	
३४	साल	४७	५	0.00	२.२१	७९	५३६२६९	३१८७४४३	
३५	साल	६५	६	0.00	५.00	१८०	५३६२६६	३१८७४४२	
३६	साल	५९	६	0.00	४.०९	१४७	५३६२६६	३१८७४४०	
३७	साल	५९	७	0.00	४.६५	१६७	५३६२६४	३१८७४४०	
३८	साल	६०	६	0.00	४.२३	१५२	५३६२६४	३१८७४४०	
३९	साल	६०	७	0.00	४.८२	१७३	५३६२६२	३१८७४३९	
४०	साल	७१	९	0.00	८.४२	३०३	५३६२५८	३१८७४३०	
४१	साल	४९	५	0.00	२.४०	८६	५३६२६५	३१८७४३१	
४२	साल	७०	९	१.९२	६.२६	२६२५	५३६२५१	३१८७४३०	
४३	साल	४३	४	0.00	१.५३	५५	५३६२३२	३१८७४०५	
४४	साल	५६	५	0.00	३.१५	११४	५३६२२९	३१८७४०६	
४५	साल	५३	५	0.00	२.८२	१०१	५३६२४४	३१८७४३३	
४६	साल	५०	४	0.00	२.०८	७५	५३६२४३	३१८७४३५	
४७	साल	६७	८	0.00	६.७७	२४४	५३६२४४	३१८७४३८	
४८	साल	७४	९	२.१६	७.०२	२९५१	५३६२४४	३१८७४४२	
४९	साल	७०	१०	२.१०	६.८३	२८६६	५३६२४८	३१८७४५३	
५०	साल	५७	८	0.00	४.८४	१७४	५३६२५०	३१८७४६३	
५१	साल	५६	७	0.00	४.१८	१५०	५३६२४४	३१८७४६५	
५२	साल	५८	६	0.00	३.७८	१३६	५३६२४०	३१८७४६०	
५३	साल	५७	५	0.00	३.३६	१२१	५३६२२७	३१८७४५८	
५४	साल	५२	४	0.00	२.१८	७८	५३६२२७	३१८७४५२	
५५	साल	४६	३	0.00	१.३८	५०	५३६२३१	३१८७४५०	
५६	साल	५९	६	0.00	३.८८	१४०	५३६२३१	३१८७४४२	
५७	साल	५४	६	0.00	३.४६	१२४	५३६२६१	३१८७४६०	
५८	साल	६२	७	0.00	४.८३	१७४	५३६२६६	३१८७४५९	
५९	साल	५७	७	0.00	४.१९	१५१	५३६२९६	३१८७५१२	
६०	साल	६२	९	0.00	६.०७	२१९	५३६२८८	३१८७५१८	
६१	साल	४८	४	0.00	२.०९	७५	५३६२८९	३१८७५३०	
६२	साल	४५	५	0.00	२.00	७२	५३६३०१	३१८७५१९	
६३	साल	४५	५	0.00	२.०४	७३	५३६३०३	३१८७५१५	
६४	साल	४५	६	0.00	२.३३	८४	५३६३०५	३१८७५२०	
६५	साल	४५	६	0.00	२.३६	८५	५३६३०६	३१८७५२१	
६६	अन्य	६७	९	0.७४	८.०७	२६८	५३६३०९	३१८७५१८	
६७	अन्य	७१	९	0.00	९.८९	२३७	५३६३१३	३१८७५१२	
६८	साल	४२	५	0.00	१.७८	६४	५३६३१५	३१८७५१२	
६९	बर्रो	५३	६	0.00	४.३१	१०३	५३६३१६	३१८७५०७	
७०	साल	४०	५	0.00	१.९४	७०	५३६३१३	३१८७५०८	
७१	साल	४५	५	0.00	२.४७	८९	५३६३०६	३१८७५१०	
७२	साल	५५	७	0.00	४.७४	१७१	५३६३१९	३१८७५०१	
७३	साल	५४	८	0.00	४.९१	१७७	५३६३२०	३१८७४९६	
७४	साल	५७	८	0.00	५.६९	२०५	५३६३२३	३१८७४९६	

दिभ्यांशु पाण्डे
वन अधिकृत (सातौं)

७५	अन्य	५४	३	0.00	२.५७	६२	५३६३२५	३१८७४९१	
७६	साल	४५	५	0.00	२.४८	८९	५३६३२४	३१८७४९१	
७७	साल	४४	५	0.00	२.३७	८५	५३६३२५	३१८७४८९	
७८	साल	५५	६	0.00	३.९0	१४१	५३६३२६	३१८७४८८	
७९	साल	५0	८	0.00	४.४८	१६१	५३६३२७	३१८७४८७	
८0	अन्य	६६	४	0.00	४.७४	११४	५३६३२८	३१८७४८५	
८१	साल	६४	१0	१.९0	६.७३	२६१४	५३६३२७	३१८७४७७	
८२	साल	५७	८	0.00	५.७७	२0८	५३६३२९	३१८७४७२	
८३	साल	७३	१२	२.१७	८.३६	३0१३	५३६३२८	३१८७४७२	
८४	साल	६३	८	0.00	६.९९	२५२	५३६३३५	३१८७४६९	
८५	बर्रो	५५	५	0.00	३.७८	९१	५३६३३६	३१८७४७१	
८६	साल	६९	९	२.0४	५.४0	२७४0	५३६३३७	३१८७४७२	
८७	साल	६0	८	0.00	६.३७	२२९	५३६३३५	३१८७४७२	
८८	साल	६२	९	0.00	७.४३	२६७	५३६३४७	३१८७४८२	
८९	साल	४५	५	0.00	२.३४	८४	५३६३४८	३१८७४८४	
९0	बर्रो	८६	११	३.३४	१४.0५	१00५	५३६३४७	३१८७४८२	
९१	साल	७६	१0	२.५८	८.६७	३५३८	५३६३४८	३१८७४८४	
९२	अन्य	६१	१५	0.00	११.५४	२७७	५३६३४९	३१८७४८६	
९३	अन्य	६६	४	0.00	४.४३	१0६	५३६३४७	३१८७४८८	
९४	साल	६१	६	0.८५	३.३४	११८0	५३६३४४	३१८७४९0	
९५	अन्य	४७	४	0.00	२.३७	५७	५३६३४५	३१८७४९0	
९६	साल	४0	५	0.00	१.६३	५९	५३६३४४	३१८७४९0	
९७	साल	६0	७	0.00	५.१९	१८७	५३६३४१	३१८७४९२	
९८	साल	८0	१0	२.५0	८.५६	३४३७	५३६३३९	३१८७४९३	
९९	अन्य	५९	६	0.00	५.0३	१२१	५३६३४0	३१८७४९३	
१00	अन्य	५५	४	0.00	३.१९	७७	५३६३३0	३१८७४९६	
१0१	साल	६९	११	२.४१	६.९५	३२६0	५३६३३४	३१८७४९७	
१0२	सादन	५१	४	0.00	२.९१	७0	५३६३३७	३१८७५00	
१0३	साल	९२	११	२.६0	१२.३२	३६९0	५३६३४३	३१८७५00	
१0४	अन्य	४८	४	0.00	२.४५	५९	५३६३४३	३१८७५00	
१0५	साल	६२	८	0.00	५.६५	२0४	५३६३४२	३१८७५0१	
१0६	अन्य	६९	५	0.00	५.८४	१४0	५३६३४५	३१८७५0१	
१0७	साल	६५	८	0.00	६.0४	२१७	५३६३४६	३१८७४९४	
१0८	हर्रो	४६	५	0.00	२.७२	६५	५३६३४४	३१८७४९४	
१0९	अन्य	५८	७	0.00	५.५२	१३२	५३६३४९	३१८७४९५	
११0	बर्रो	८६	७	१.२८	१0.१२	४९९	५३६३४९	३१८७४९६	
१११	सादन	४६	४	0.00	२.२७	५४	५३६३४८	३१८७४९८	
११२	अन्य	७६	४	0.00	५.७६	१३८	५३६३४२	३१८७५0४	
११३	अन्य	५0	४	0.00	२.६६	६४	५३६३४३	३१८७५0४	
११४	अन्य	५४	४	0.00	३.0५	७३	५३६३५१	३१८७४९६	
११५	साल	४६	४	0.00	१.७७	६४	५३६३५२	३१८७४९२	
११६	अन्य	५२	४	0.00	२.८६	६९	५३६३५२	३१८७४९१	
११७	सादन	४५	४	0.00	२.१८	५२	५३६३५३	३१८७४९३	
११८	साल	४८	७	0.00	३.0४	१0९	५३६३२५	३१८७५२६	
११९	अन्य	४२	३	0.00	१.५१	३६	५३६३२५	३१८७५२४	
१२0	अन्य	५४	४	0.00	३.0५	७३	५३६३२६	३१८७५२३	
१२१	साल	६७	८	0.00	६.३८	२३0	५३६३२३	३१८७५२१	

दिभ्यांशु पाण्डे
वन अधिकृत (सातौं)

१२२	साल	४०	४	0.00	१.३३	४८	५३६३२३	३१८७५१८	
१२३	साल	४६	६	0.00	१.४७	८९	५३६३२३	३१८७५१७	
१२४	साल	४०	४	0.00	१.३१	४७	५३६३२३	३१८७५१६	
१२५	साल	४६	५	0.00	२.१०	७८	५३६३२८	३१८७५१२	
१२६	साल	४५	५	0.00	२.०८	७५	५३६३२८	३१८७५१२	
१२७	साल	३८	५	0.00	१.४४	५२	५३६३२१	३१८७५१९	
१२८	साल	४९	६	0.00	२.८०	१०१	५३६३१९	३१८७५१४	
१२९	साल	४९	८	0.00	३.५८	१२९	५३६३१७	३१८७५१३	
१३०	साल	४२	५	0.00	१.७५	६३	५३६३१६	३१८७५१५	
१३१	अन्य	५९	५	0.00	४.३५	१०४	५३६३१७	३१८७५१८	
१३२	साल	३८	३	0.00	०.९४	३४	५३६३१५	३१८७५२०	
१३३	साल	४४	५	0.00	१.९७	७१	५३६३१४	३१८७५२४	
१३४	साल	४२	५	0.00	१.७८	६४	५३६३१३	३१८७५२६	
१३५	साल	३८	४	0.00	१.१८	४३	५३६३१२	३१८७५२५	
१३६	साल	३९	५	0.00	१.५४	५६	५३६३११	३१८७५२४	
१३७	साल	४४	५	0.00	१.९२	६९	५३६३०९	३१८७५२६	
१३८	हर्रो	५०	५	0.00	३.१८	७६	५३६३०८	३१८७५२६	
१३९	हर्रो	४५	५	0.00	२.६२	६३	५३६३०७	३१८७५२६	
१४०	साल	४५	५	0.00	२.०३	७३	५३६३०७	३१८७५२६	
१४१	अन्य	५५	३	0.00	२.४९	६०	५३६३०६	३१८७५२८	
१४२	अन्य	४२	३	0.00	१.५१	३६	५३६३०६	३१८७५३१	
१४३	बर्रो	८२	१०	२.०५	११.९९	६९९	५३६३०१	३१८७५३२	
१४४	साल	४२	५	0.00	१.८७	६७	५३६३०२	३१८७५३७	
१४५	बोट धंगेरो	४८	६	0.00	३.१०	७४	५३६३०३	३१८७५३७	
१४६	पियारी	४२	३	0.00	१.५२	३६	५३६३०३	३१८७५३७	
१४७	अन्य	४७	३	0.00	१.८६	४५	५३६२९८	३१८७५४१	
१४८	साल	३६	४	0.00	१.०९	३९	५३६२९७	३१८७५४१	
१४९	अन्य	५२	५	0.00	३.८४	९२	५३६२९१	३१८७५४३	
१५०	साल	४७	६	0.00	२.५२	९१	५३६२९०	३१८७५४२	
१५१	साल	९३	१०	३.९२	१०.४५	५२८१	५३६२७२	३१८७५६९	
१५२	साल	४५	५	0.00	२.१०	७६	५३६२७४	३१८७५८४	
१५३	साल	४३	५	0.00	१.८१	६५	५३६२७३	३१८७५९१	
१५४	जामुन	४५	४	0.00	१.९९	४८	५३६२७५	३१८७५९२	
१५५	साल	८४	७	0.00	९.५५	३४४	५३६२४९	३१८७५९५	
१५६	साल	५०	८	0.00	३.७७	१३६	५३६२५७	३१८७५७४	
१५७	साल	४४	५	0.00	२.०६	७४	५३६२६०	३१८७५७०	
१५८	साल	५५	४	0.00	२.७३	९८	५३६२५८	३१८७५९४	
१५९	साल	४९	४	०.५४	१.४९	७२८	५३६२६३	३१८७६०३	
१६०	जामुन	८९	५	0.00	९.१२	३१९	५३६२६४	३१८७६०६	
१६१	साल	५५	७	0.00	३.९३	१४१	५३६२६६	३१८७६०७	
१६२	साल	५३	७	0.00	४.४८	१६१	५३६२६४	३१८७६०५	
१६३	साल	७०	७	0.00	७.६४	२७५	५३६२६४	३१८७६०४	
१६४	जामुन	६८	५	१.०४	४.८८	५३२	५३६२८३	३१८७५८२	
१६५	साल	३८	५	0.00	१.५५	५६	५३६३०१	३१८७५७७	
१६६	अन्य	४५	४	0.00	२.३५	५६	५३६३०४	३१८७५७५	
१६७	साल	५५	७	0.00	४.५९	१६५	५३६३१०	३१८७५७१	
१६८	साल	७०	८	0.00	८.५०	३०६	५३६३०८	३१८७५६९	

दिव्यांशु पाण्डे
वन अधिकृत (सातौं)

१६९	अन्य	४६	५	0.00	२.७७	६७	५३६३०८	३१८७५६८	
१७०	साल	४६	६	0.00	२.५१	९०	५३६३०८	३१८७५६४	
१७१	साल	४७	६	0.00	२.८७	१०३	५३६३१०	३१८७५६४	
१७२	साल	४०	५	0.00	१.९९	७२	५३६३१२	३१८७५६२	
१७३	साल	४९	७	0.00	३.८९	१४०	५३६३१३	३१८७५६०	
१७४	साल	५३	८	0.00	५.०१	१८०	५३६३१५	३१८७५६०	
१७५	जामुन	५८	७	0.00	५.४४	१३०	५३६३१६	३१८७५६०	
१७६	असना	४७	६	0.00	३.१९	७७	५३६३१८	३१८७५६१	
१७७	साल	५०	५	0.00	२.५४	९१	५३६३२०	३१८७५६१	
१७८	अन्य	५९	३	0.00	२.९५	७१	५३६३२०	३१८७५६०	
१७९	साल	५३	६	0.00	३.९३	१४२	५३६३२०	३१८७५६०	
१८०	साल	४७	५	0.00	२.१८	७९	५३६३२०	३१८७५५६	
१८१	साल	४७	५	0.00	२.५१	९०	५३६३१९	३१८७५५४	
१८२	साल	४४	५	0.00	२.०५	७४	५३६३२३	३१८७५४९	
१८३	साल	४५	१८	४.२४	२.९८	५४०५	५३६३०२	३१८७५५६	
१८४	साल	४२	५	0.00	२.१७	७८	५३६३२२	३१८७५५१	
१८५	साल	४७	६	0.00	३.१४	११३	५३६३२२	३१८७५५१	
१८६	साल	३८	४	0.00	१.४९	५४	५३६३२५	३१८७५५२	
१८७	साल	४४	४	0.00	१.९३	७०	५३६३२६	३१८७५५१	
१८८	साल	५५	८	0.00	५.०७	१८३	५३६३२७	३१८७५५१	
१८९	साल	४०	४	0.00	१.३५	४८	५३६३३०	३१८७५५१	
१९०	साल	५०	७	0.00	३.६३	१३१	५३६३३१	३१८७५५१	
१९१	साल	५२	७	0.00	३.६८	१३२	५३६३३२	३१८७५४९	
१९२	साल	४०	४	0.00	१.६४	५९	५३६३३३	३१८७५४७	
१९३	साल	६३	७	0.00	६.२७	२२६	५३६३३५	३१८७५४४	
१९४	साल	४०	४	0.00	१.३४	४८	५३६३३६	३१८७५४३	
१९५	साल	५२	६	0.00	३.७९	१३६	५३६३३७	३१८७५४३	
१९६	सादन	४६	४	0.00	२.२७	५४	५३६३३९	३१८७५३५	
१९७	साल	३६	५	0.00	१.६१	५८	५३६३४०	३१८७५३७	
१९८	साल	४६	६	0.00	२.९८	१०७	५३६३४२	३१८७५३८	
१९९	साल	४२	५	0.00	२.१७	७८	५३६३४१	३१८७५४१	
२००	साल	५०	८	0.00	४.०२	१४५	५३६३४२	३१८७५४१	
२०१	बर्रो	४९	६	0.00	३.६२	८७	५३६३४४	३१८७५४०	
२०२	साल	४७	६	0.00	२.५८	९३	५३६३४६	३१८७५३३	
२०३	साल	४६	४	0.00	१.७६	६३	५३६३४८	३१८७५३३	
२०४	साल	४६	५	0.00	२.१२	७६	५३६३५०	३१८७५३७	
२०५	साल	४८	५	0.00	२.३१	८३	५३६३४९	३१८७५३८	
२०६	साल	६६	९	0.00	६.९९	२५२	५३६३५१	३१८७५४०	
२०७	साल	४९	५	0.00	२.३६	८५	५३६३५१	३१८७५४०	
२०८	अन्य	५१	४	0.00	२.९६	७१	५३६३४७	३१८७५४०	
२०९	साल	४१	४	0.00	१.७२	६२	५३६३४२	३१८७५४८	
२१०	साल	४२	५	0.00	२.०७	७४	५३६३४३	३१८७५४९	
२११	साल	४०	५	0.00	१.८२	६५	५३६३४५	३१८७५६१	
२१२	बोट धंगेरो	३६	४	0.00	१.३०	३१	५३६३४५	३१८७५६०	
२१३	साल	४८	४	0.00	२.१२	७६	५३६३४९	३१८७५६०	
२१४	साल	५०	६	0.00	२.९३	१०५	५३६३५१	३१८७५५९	
२१५	साल	५९	७	0.00	४.५४	१६३	५३६३५३	३१८७५५८	

रन्जर

दिव्यांश पाण्डे

२१६	साल	५०	६	०.००	३.११	११२	५३६३५३	३१८७५६०	
२१७	साल	४४	४	०.००	१.६५	६०	५३६३४८	३१८७५६८	
२१८	अन्य	५७	५	०.००	४.१०	९८	५३६३४२	३१८७५६९	
२१९	साल	६४	७	०.००	५.९२	२१३	५३६३५७	३१८७५५८	
२२०	साल	४१	४	०.००	१.५२	५५	५३६३५०	३१८७५४७	
२२१	अमला	४६	४	०.००	२.२९	५५	५३६३४८	३१८७५४७	
२२२	साल	४३	५	०.००	१.८८	६८	५३६३४९	३१८७५४५	
२२३	साल	५३	६	०.००	३.२७	११८	५३६३५२	३१८७५४०	
२२४	साल	५७	७	०.००	४.५१	१६२	५३६३५४	३१८७५४३	
२२५	साल	४३	५	०.००	२.०१	७२	५३६३६०	३१८७५४६	
२२६	साल	५९	८	०.००	४.९६	१७९	५३६३५९	३१८७५४८	
२२७	साल	३९	४	०.००	१.३४	४८	५३६३५९	३१८७५४८	
२२८	साल	३६	३	०.००	०.९३	३३	५३६३६०	३१८७५४६	
२२९	साल	३९	४	०.००	१.३६	४९	५३६३५८	३१८७५६०	
२३०	साल	५०	५	०.००	३.०३	१०९	५३६३६४	३१८७५५८	
२३१	साल	४६	५	०.००	२.२१	८०	५३६३६१	३१८७५६२	
२३२	साल	४२	५	०.००	१.९४	७०	५३६३७०	३१८७५५४	
२३३	साल	७०	८	०.००	७.१४	२५७	५३६३६३	३१८७५३९	
२३४	साल	७७	८	०.००	१०.२३	३६८	५३६३६५	३१८७५३६	
२३५	साल	५६	७	०.००	४.३२	१५६	५३६३६७	३१८७५३२	
२३६	साल	६८	९	०.००	७.८४	२८२	५३६३६८	३१८७५३८	
२३७	साल	८५	८	०.००	१०.६७	३८४	५३६३६८	३१८७५३७	
२३८	बर्रो	५६	६	०.००	४.५७	११०	५३६३६७	३१८७५४७	
२३९	बर्रो	४६	५	०.००	२.७३	६६	५३६३६९	३१८७५४९	
२४०	असना	.८५	१०	६.१२	९.०३	२६६५	५३६३६९	३१८७६०३	
२४१	असना	६६	११	०.००	१०.१६	२४४	५३६३६४	३१८७६०९	
२४२	साल	८३	७	२.३५	६.३०	३१५९	५३६३४८	३१८७६०८	
२४३	साल	५४	७	०.००	३.९८	१४३	५३६३४५	३१८७६१२	
२४४	साल	८९	९	०.००	१२.५१	४५०	५३६३३७	३१८७५९३	
२४५	साल	६७	८	०.००	७.६७	२७६	५३६३१२	३१८७५८७	
२४६	साल	५५	९	०.००	५.३०	१९१	५३६३२०	३१८७५८९	
२४७	साल	४३	५	०.००	२.२७	८२	५३६३३८	३१८७६०४	
२४८	साल	६६	८	०.००	६.३७	२२९	५३६३३९	३१८७६०८	
२४९	हर्रो	४७	५	०.००	२.८४	६८	५३६२९४	३१८७६०४	
२५०	साल	८५	६	०.००	९.७०	३४९	५३६२८८	३१८७६०४	
२५१	साल	६१	५	०.००	४.४३	१५९	५३६२७०	३१८७६०८	
२५२	पियारी	४५	५	०.००	२.६६	६४	५३६३०४	३१८७६१६	
२५३	बोट धंगेरो	४९	४	०.००	२.१८	५२	५३६३१२	३१८७६१५	
२५४	अन्य	८१	१०	०.००	१३.७३	३२९	५३६२७४	३१८७६४८	
२५५	सिर्सो	८०	११	२.७०	१२.४७	२१९१	५३६२७९	३१८७६४६	
२५६	साल	४९	७	०.००	३.३५	१२०	५३६२७६	३१८७६४८	
२५७	असना	४७	८	०.००	४.११	९९	५३६२७६	३१८७६४८	
२५८	साल	४७	६	०.००	२.५३	९१	५३६२७६	३१८७६४४	
२५९	बर्रो	४९	९	०.००	४.९८	१२०	५३६२७६	३१८७६४८	
२६०	साल	५३	८	०.००	४.१७	१५०	५३६२७६	३१८७६४७	
२६१	बर्रो	४३	८	०.००	३.६२	८७	५३६२७९	३१८७६४३	
२६२	सिर्सो	९०	११	३.२९	१५.१६	२६६४	५३६२६४	३१८७६४९	

रेन्जर

[illegible] पाण्डे
वन अधिकृत (सातौं)

२६३	सिसौ		८८	११	६.३३	११.४४	४७०६	५३६२६८	३१८७६४६	
२६४	सिसौ		८८	१०	२.८८	१३.२९	२३३५	५३६२६७	३१८७६५०	
२६५	सिसौ		५२	४	0.00	२.७३	६६	५३६२६०	३१८७६५०	
२६६	सिसौ		५०	५	0.00	३.१९	७७	५३६२५६	३१८७६५०	
२६७	सिसौ		७५	१२	२.६५	१२.२१	२१४६	५३६२५८	३१८७६४८	
२६८	सिसौ		५६	७	0.00	५.३७	१२९	५३६२५४	३१८७६५१	
२६९	सिसौ		७३	१०	२.११	९.७५	१७१४	५३६२५४	३१८७६५१	
२७०	सिसौ		९३	९	५.६९	१०.२८	४२२८	५३६२५५	३१८७६४२	
२७१	सिसौ		७५	६	१.१०	६.३९	९२२	५३६२५२	३१८७६४३	
२७२	सिसौ		६५	९	३.१४	५.६८	२३३६	५३६२४८	३१८७६४४	
२७३	सिसौ		५१	६	0.00	३.९५	९५	५३६२४६	३१८७६४५	
२७४	सिसौ		५२	७	0.८५	३.९१	६८६	५३६२४५	३१८७६४४	
२७५	सिसौ		७२	११	२.२७	१०.४७	१८४०	५३६२४४	३१८७६३९	
२७६	सिसौ		७५	७	१.५५	७.१६	१२५९	५३६२४३	३१८७६४०	
२७७	सिसौ		४२	३	0.00	१.४४	३५	५३६२४६	३१८७६३९	
२७८	सिसौ		६२	६	१.९५	३.५१	१४४६	५३६२४४	३१८७६३६	
२७९	सिसौ		७३	८	१.६३	७.८८	१३३२	५३६२४६	३१८७६३३	
२८०	सिसौ		६९	८	१.०४	७.६२	९१४	५३६२३८	३१८७६३०	
२८१	सिसौ		६३	८	0.00	७.४५	१७९	५३६२३२	३१८७६४५	
२८२	सिसौ		८०	११	५.४१	९.७७	४०१९	५३६२३६	३१८७६५०	
२८३	सिसौ		५६	६	0.00	४.६१	१११	५३६२३७	३१८७६५२	
२८४	सिसौ		६९	९	0.00	९.७४	२३४	५३६२३२	३१८७६५२	
२८५	सिसौ		७५	१०	२.२१	१०.२०	१७९२	५३६२२८	३१८७६४९	
२८६	सिसौ		६८	९	१.६९	७.८१	१३७३	५३६२२५	३१८७६४६	
२८७	सिसौ		५५	६	0.00	४.४८	१०७	५३६२२२	३१८७६४४	
२८८	सिसौ		५८	७	0.00	५.६९	१३७	५३६२२१	३१८७६४७	
२८९	सिसौ		५१	६	0.00	३.९५	९५	५३६२२०	३१८७६५१	
२९०	सिसौ		४४	४	0.00	२.०७	५०	५३६२२३	३१८७६४२	
२९१	सिसौ		७९	११	२.६५	१२.२१	२१४६	५३६२२७	३१८७६३३	
२९२	सिसौ		७३	९	१.९०	८.७८	१५४४	५३६२२३	३१८७६२८	
२९३	साल		९०	१०	३.६९	९.९७	४९६७	५३६२१८	३१८७६३१	
२९४	सिसौ		५८	५	0.00	४.0८	९८	५३६२१५	३१८७६३१	
२९५	सिसौ		७९	१०	२.४१	११.११	१९५३	५३६२१३	३१८७६२८	
२९६	सिसौ		८०	१०	२.४६	११.३५	१९९४	५३६२११	३१८७६३१	
२९७	सिसौ		६५	५	0.00	४.९३	११८	५३६२१२	३१८७६३३	
२९८	सिसौ		४८	५	0.00	२.९८	७२	५३६२१२	३१८७६३९	
२९९	सिसौ		६४	७	१.१९	५.५१	९६८	५३६२१५	३१८७६४०	
३००	सिसौ		५८	५	0.00	४.0८	९८	५३६२१३	३१८७६४३	
३०१	सिसौ		४५	४	0.00	२.१५	५२	५३६२११	३१८७६४८	
३०२	सिसौ		६२	८	१.२९	५.९६	१०४८	५३६२११	३१८७६५०	
३०३	सिसौ		६४	४	0.00	३.८५	९२	५३६२१२	३१८७६४६	
३०४	सिसौ		६०	५	0.७७	३.५५	६२३	५३६२१३	३१८७६५२	
३०५	साल		८०	१२	३.४३	९.११	४६१६	५३६२४४	३१८७६०३	
३०६	साल		५५	५	0.00	३.0९	१११	५३६१८२	३१८७६५६	
३०७	साल		५२	८	0.00	३.८३	१३८	५३६१५८	३१८७६५८	
३०८	साल		५४	८	0.00	४.१७	१५०	५३६१६२	३१८७६५७	
३०९	साल		४५	७	0.00	२.७६	९९	५३६१५७	३१८७६५८	

कर्णाली प्रदेश सरकार
डिभिजन वन कार्यालय
सुर्खेत

रेन्जर

दिभ्यांशु पाण्डे
वन अधिकृत (सातौं)

३१०	साल	४७	७	०.००	३.४१	१२९	५३६१४३	३१८७६५२
३११	साल	४९	९	०.००	४.८०	१७३	५३६१४६	३१८७६५२
३१२	साल	४२	७	०.००	४.३६	१४७	५३६१४९	३१८७६४७
३१३	साल	७९	९	०.००	११.९२	४२९	५३६११०	३१८७६२०
३१४	साल	५७	७	०.००	४.५१	१६२	५३६१११	३१८७६१८
३१५	साल	६१	४	०.००	३.४१	८२	५३६११२	३१८७६१५
३१६	जामुन	५५	६	०.००	२.२५	८१	५३६१०३	३१८७६२१
३१७	साल	५५	८	०.००	५.३६	१९३	५३६०९५	३१८७६२७
३१८	साल	४७	६	०.००	३.१६	११४	५३६०९४	३१८७६२८
३१९	साल	७६	११	२.६९	८.७६	३६८०	५३६०९२	३१८७६३१
३२०	अन्य	६८	५	०.००	५.८८	१४१	५३६०८८	३१८७६३३
३२१	साल	६२	७	०.००	५.१४	१८५	५३६०८६	३१८७६३९
३२२	साल	४२	६	०.००	२.०१	७२	५३६०८६	३१८७६४६
३२३	साल	५५	८	०.००	४.४४	१६०	५३६०८५	३१८७६४३
३२४	जामुन	५३	४	०.००	२.६०	६२	५३६०८५	३१८७६४४
३२५	जामुन	९१	६	०.००	१०.२१	२४५	५३६०८१	३१८७६४९
३२६	साल	५५	६	०.००	३.७३	१३४	५३६०८१	३१८७६५१
३२७	जामुन	६०	५	०.००	३.९९	९६	५३६०८३	३१८७६५५
३२८	जामुन	४९	५	०.००	२.७०	६५	५३६०८२	३१८७६६२
३२९	साल	५०	५	०.००	२.४५	८८	५३६०७८	३१८७६६६
३३०	साल	५०	५	०.००	२.४३	८७	५३६०९२	३१८७६३८
३३१	साल	४०	४	०.००	१.३५	४९	५३६०९२	३१८७६३८
३३२	साल	५४	५	०.००	२.९०	१०५	५३६०९४	३१८७६३८
३३३	साल	५९	५	०.००	३.३८	१२२	५३६०४९	३१८७६५०
३३४	टुनी	९३	६	०.००	१२.६२	३०३	५३६०४०	३१८७६५७
३३५	अन्य	८५	५	०.००	९.३०	२२३	५३६०४०	३१८७६५९
३३६	साल	६४	७	०.००	५.१८	१८७	५३६०३९	३१८७६५५
३३७	सिसौ	५३	७	०.००	४.९०	११८	५३६०३५	३१८७६५७
३३८	अन्य	७०	४	०.००	४.९२	११८	५३६०४३	३१८७६४६
३३९	साल	५६	७	०.००	४.०२	१४५	५३६०४३	३१८७६३९
३४०	अन्य	४५	३	०.००	१.७१	४१	५३६०४५	३१८७६४७
३४१	अन्य	९०	४	०.००	७.८४	१८८	५३६०४०	३१८७६४१
३४२	जामुन	४५	५	०.००	२.३२	५६	५३६०४०	३१८७६४३
३४३	अन्य	४५	४	०.००	२.१८	५२	५३६०३८	३१८७६३८
३४४	अन्य	७०	७	०.००	७.८०	१८७	५३६०३५	३१८७६३७
३४५	सिसौ	४०	३	०.००	१.३३	३२	५३६०४६	३१८७६३६
३४६	अन्य	६८	३	०.००	३.६९	८९	५३६०३६	३१८७६४७
३४७	जामुन	६०	५	०.००	३.९८	९६	५३६०३४	३१८७६५५
३४८	साल	५०	६	०.००	२.८६	१०३	५३६०३१	३१८७६५५
३४९	अन्य	५५	४	०.००	३.१५	७६	५३६०२२	३१८७६५१
३५०	अन्य	५५	४	०.००	३.१६	७६	५३६०१०	३१८७६५५
३५१	अन्य	५०	४	०.००	२.६५	६४	५३६०३४	३१८७६४१
३५२	अन्य	५८	४	०.००	३.४७	८३	५३६०३१	३१८७६३६
३५३	अन्य	५०	६	०.००	३.६८	८८	५३६०३१	३१८७६३५
३५४	अन्य	६०	७	०.००	५.८४	१४०	५३६०३०	३१८७६३४
३५५	अन्य	५०	५	०.००	३.१७	७६	५३६०२७	३१८७६३१
३५६	साल	४२	५	०.००	१.७५	६३	५३५९९२	३१८७६१७

रेञ्जर

विभ्यांशु पाण्डे
वन अधिकृत (सातौं)

३५७	अन्य	५१	५	०.००	३.२९	७९	५३५९९२	३१८७६१६	
३५८	जामुन	५५	४	०.००	२.७८	६७	५३५९९२	३१८७६१[illegible]	
३५९	जामुन	८६	५	०.००	७.८६	१८९	५३५९९८	३१८७६[illegible]	
३६०	साल	४६	७	०.००	२.९८	१०७	५३५९९७	३१८७६०८	
३६१	जामुन	४५	४	०.००	१.९५	४७	५३६००३	३१८७६१४	
३६२	अन्य	६०	६	०.००	५.१९	१२५	५३६०२२	३१८७६२३	
३६३	साल	५०	७	०.००	३.२९	११८	५३६०२६	३१८७६२२	
३६४	साल	५०	५	०.००	३.०५	११०	५३६०२५	३१८७६१७	
३६५	जामुन	६१	६	०.००	५.२२	१२५	५३६०२३	३१८७६१२	
३६६	साल	४०	५	०.००	१.६४	५९	५३६०२१	३१८७६११	
३६७	साल	३५	४	०.००	१.०८	३९	५३६०२०	३१८७६११	
३६८	साल	४०	४	०.००	१.३४	४८	५३६०१९	३१८७६११	
३६९	साल	५६	८	०.००	४.६३	१६७	५३६०१४	३१८७६१३	
३७०	बर्रो	८५	८	२.५६	१२.१२	८०३	५३६०१२	३१८७६०५	
३७१	साल	४५	५	०.००	२.५०	९०	५३६०१३	३१८७६०५	
३७२	साल	६५	८	३.२८	४.१७	४२५४	५३६०२३	३१८७६११	
३७३	जामुन	७२	७	०.००	८.५६	२०५	५३६०३८	३१८७६१८	
३७४	जामुन	५५	४	०.००	२.७७	६७	५३६०३८	३१८७६१८	
३७५	अन्य	४४	५	०.००	२.५२	६०	५३६०३८	३१८७६२१	
३७६	साल	७५	१२	३.०२	१०.६८	४१५६	५३६०५२	३१८७६२६	
३७७	हर्रो	५०	५	०.००	३.२१	७७	५३६०४४	३१८७६१४	
३७८	साल	३५	४	०.००	१.०९	३९	५३६०४२	३१८७६१५	
३७९	साल	५०	५	०.००	२.५०	९०	५३६०४६	३१८७६१२	
३८०	साल	४५	५	०.००	२.०७	७५	५३६०४७	३१८७६०९	
३८१	सिसौ	५५	५	०.००	३.७४	९०	५३६०५६	३१८७६०७	
३८२	साल	७५	८	२.१६	७.६२	२९७८	५३६०५६	३१८७६०७	
३८३	जामुन	५५	५	०.००	३.५०	८४	५३६०४६	३१८७६०५	
३८४	साल	४०	४	०.००	१.६४	५९	५३६०४९	३१८७६०३	
३८५	साल	३५	४	०.००	१.२९	४६	५३६०४६	३१८७६०५	
३८६	साल	४२	५	०.००	२.१७	७८	५३६०४०	३१८७६०९	
३८७	साल	३९	४	०.००	१.५७	५७	५३६०३६	३१८७६०९	
३८८	साल	३९	४	०.००	१.५४	५६	५३६०३७	३१८७६११	
३८९	साल	४८	५	०.००	२.८०	१०१	५३६०३६	३१८७६१०	
३९०	साल	५१	६	०.००	३.६७	१३२	५३६०३५	३१८७६०७	
३९१	साल	४५	५	०.००	२.४८	८९	५३६०३६	३१८७६०४	
३९२	साल	५२	६	०.००	३.८०	१३७	५३६०३७	३१८७६०१	
३९३	साल	४२	४	०.००	१.८२	६६	५३६०३१	३१८७५९९	
३९४	साल	४५	५	०.००	२.५०	९०	५३६०३०	३१८७६०३	
३९५	साल	४४	५	०.००	२.३८	८६	५३६०२८	३१८७६०३	
३९६	साल	४९	६	०.००	३.३८	१२२	५३६०२५	३१८७६०९	
३९७	साल	४२	५	०.००	२.१७	७८	५३६०२५	३१८७६०३	
३९८	साल	४२	५	०.००	२.१९	७९	५३६०२४	३१८७६००	
३९९	साल	४५	४	०.००	२.०६	७४	५३६०२४	३१८७६००	
४००	साल	४८	५	०.००	२.८१	१०१	५३६०१९	३१८७६०१	
४०१	साल	४९	५	०.००	२.९२	१०५	५३६०२०	३१८७६०१	
४०२	साल	५५	७	०.००	४.८०	१७३	५३६०१५	३१८७६०२	
४०३	साल	४३	४	०.००	१.८८	६८	५३६०१७	३१८७५९८	

रेन्जर

दिभ्यांशु पाण्डे
वन अधिकृत (सातौं)

४०४	साल	४२	४	0.00	१.८०	६५	५३६०१८	३१८७५९९	
४०५	साल	४८	५	0.00	२.८१	१०१	५३६०१८	३१८७५९६	
४०६	साल	५०	६	0.00	३.५४	१२८	५३६०१४	३१८७६००	
४०७	साल	४३	५	0.00	२.२९	८३	५३६०१६	३१८७६००	
४०८	साल	५१	४	0.00	२.६१	९४	५३६०१२	३१८७५९९	
४०९	साल	४२	४	0.00	१.८१	६५	५३६०११	३१८७६०१	
४१०	असना	६१	७	0.00	६.२१	१४९	५३६०१०	३१८७६०३	
४११	साल	५०	५	0.00	३.०४	११०	५३६०१०	३१८७६०२	
४१२	साल	४९	५	0.00	२.९१	१०५	५३६००८	३१८७६०२	
४१३	साल	४५	४	0.00	२.०६	७४	५३६००७	३१८७६०२	
४१४	साल	५०	५	0.00	३.०३	१०९	५३६००६	३१८७६०३	
४१५	साल	६२	६	0.00	५.३३	१९२	५३६०००	३१८७५९५	
४१६	साल	४०	४	0.00	१.६५	५९	५३६००२	३१८७५९४	
४१७	साल	४१	४	0.00	१.७३	६२	५३६००२	३१८७५९४	
४१८	साल	३५	४	0.00	१.२८	४६	५३६०००	३१८७५९६	
४१९	साल	४२	४	0.00	१.८१	६५	५३६०००	३१८७५९६	
४२०	साल	५०	५	0.00	२.५३	९१	५३६००२	३१८७६०१	
४२१	साल	४०	४	0.00	१.४५	५२	५३६००२	३१८७६०४	
४२२	साल	४२	४	0.00	१.६७	६०	५३५९९९	३१८७५९७	
४२३	साल	५०	५	0.00	२.४६	८९	५३५९९८	३१८७५९६	
४२४	असना	४०	४	0.00	१.६६	४०	५३५९९७	३१८७५९५	
४२५	साल	४१	५	0.00	१.७७	६४	५३५९९६	३१८७५९४	
४२६	साल	७९	९	२.४०	७.८४	३२८२	५३५९९१	३१८७५९५	
४२७	साल	४०	४	0.00	१.६६	६०	५३५९९०	३१८७५९९	
४२८	साल	४४	६	0.00	२.७८	१००	५३५९८९	३१८७५९९	
४२९	साल	४०	४	0.00	१.६५	५९	५३५९८८	३१८७६००	
४३०	साल	५५	६	0.00	४.२१	१५२	५३५९८७	३१८७५९४	
४३१	साल	७०	८	0.00	७.९९	२८८	५३५९८९	३१८७५९२	
४३२	साल	८०	८	0.00	१०.७७	३८८	५३५९९२	३१८७५८६	
४३३	जामुन	५२	४	0.00	२.७०	६५	५३५९९१	३१८७५८६	
४३४	साल	४७	५	0.00	२.६९	९७	५३५९९०	३१८७५८३	
४३५	जामुन	७१	४	0.00	४.९४	११९	५३५९९३	३१८७५७८	
४३६	साल	५०	५	0.00	३.०३	१०९	५३५९९७	३१८७५८३	
४३७	साल	५९	५	0.00	४.१६	१५०	५३६००२	३१८७५८६	
४३८	साल	४६	४	0.00	२.१५	७७	५३६००८	३१८७५८८	
४३९	साल	५३	५	0.00	३.३८	१२२	५३६०१३	३१८७५८६	
४४०	साल	४४	४	0.00	१.९७	७१	५३६०१४	३१८७५८४	
४४१	साल	५०	४	0.00	२.५१	९०	५३६०१७	३१८७५८६	
४४२	साल	२१	२३	१.१०	०.६८	१३९७	५३६०६४	३१८७५४५	
४४३	साल	५५	५	0.00	३.०४	१०९	५३६०५६	३१८७५७०	
४४४	साल	५४	४	0.00	२.८८	१०४	५३६०५६	३१८७५७३	
४४५	साल	४८	५	0.00	२.३४	८४	५३६०५९	३१८७५८८	
४४६	साल	८०	११	२.७५	९.२९	३७७४	५३६०७५	३१८७५९१	
४४७	साल	७०	९	0.00	७.९०	२८४	५३६०७६	३१८७५९१	
४४८	साल	६१	५	0.00	३.८०	१३७	५३६०८०	३१८७५९४	
४४९	साल	४९	४	0.00	२.००	७२	५३६०८४	३१८७५९२	
४५०	साल	५४	५	0.00	३.५०	१२६	५३६०८७	३१८७५९२	

रेन्जर

दिभ्यांशु पाण्डे
वन अधिकृत (सातौं)

४५१	साल	५४	७	0.00	३.४५	१२४	५३५९७१	३१८७६०६	
४५२	जामुन	७६	७	0.00	५.६८	१३६	५३५९७२	३१८७६०३	
४५३	साल	४४	६	0.00	२.०६	७४	५३५९८०	३१८७५९६	
४५४	साल	६४	९	0.00	५.८८	२१२	५३५९८१	३१८७५९६	
४५५	साल	६२	८	0.00	५.०२	१८१	५३५९८४	३१८७५९५	
४५६	साल	६८	९	0.00	६.६०	२३८	५३५९८३	३१८७५९५	
४५७	साल	७४	७	0.00	६.२९	२२६	५३६२०६	३१८७४२५	
४५८	साल	७२	९	0.00	७.३६	२६५	५३६२०७	३१८७४१०	
४५९	साल	६२	८	0.00	५.०२	१८१	५३६२१०	३१८७४०७	
४६०	साल	५५	६	0.00	३.१४	११३	५३६२१३	३१८७४०५	
४६१	साल	५८	८	0.00	४.४२	१५९	५३६२२७	३१८७४०३	
४६२	साल	५४	७	0.00	३.४५	१२४	५३६२३०	३१८७४०२	
४६३	साल	५०	७	0.00	२.९८	१०७	५३६२३२	३१८७४०१	
४६४	साल	५७	७	0.00	३.८३	१३८	५३६२३४	३१८७३९९	
४६५	साल	५७	८	0.00	४.२८	१५४	५३६२४२	३१८७४००	
४६६	साल	६५	८	0.00	५.४९	१९८	५३६२४२	३१८७४००	
४६७	साल	५०	९	१.०६	२.६२	१४२०	५३६२४४	३१८७४००	
४६८	साल	५	७	0.00	०.०४	१	५३६२४८	३१८७३९६	
४६९	साल	४७	८	0.00	२.९६	१०७	५३६२५१	३१८७३९९	
४७०	साल	४७	७	0.00	२.६५	९५	५३६२५३	३१८७३९९	
४७१	साल	४५	७	0.00	२.४४	८८	५३६२५४	३१८७४००	
४७२	साल	४७	६	0.00	२.३३	८४	५३६२५८	३१८७३९८	
४७३	साल	५२	७	0.00	३.२१	११६	५३६२६०	३१८७३९८	
४७४	साल	५९	७	0.00	४.०८	१४७	५३६२६०	३१८७३९८	
४७५	साल	६६	७	0.00	५.०६	१८२	५३६२६६	३१८७३९६	
४७६	साल	४२	६	0.00	१.८८	६८	५३६२६८	३१८७३९२	
४७७	अन्य	८०	५	0.00	५.२२	१२५	५३६२७३	३१८७३९२	
४७८	साल	५२	५	0.00	२.४३	८७	५३६२७४	३१८७३९०	
४७९	साल	६६	५	0.00	३.८२	१३७	५३६२७९	३१८७३९३	
४८०	साल	५३	५	0.00	२.५१	९१	५३६२८१	३१८७३९०	
४८१	अन्य	६३	४	0.00	२.७९	६७	५३६२८६	३१८७३८६	
४८२	साल	६३	९	0.00	५.७१	२०६	५३६२९४	३१८७३८०	
४८३	अन्य	६०	६	0.00	३.५६	८५	५३६२६९	३१८७३८४	
४८४	असना	५८	६	0.00	३.२१	७७	५३६२६२	३१८७३८६	
४८५	अन्य	६०	५	0.00	३.०६	७४	५३६२६४	३१८७३८३	
४८६	अन्य	५०	५	0.00	२.१९	५२	५३६२६६	३१८७३८३	
४८७	असना	५२	४	0.00	१.८३	४४	५३६२६६	३१८७३८२	
४८८	असना	५४	५	0.00	२.३९	५७	५३६२६२	३१८७३८५	
४८९	साल	४७	५	0.00	२.००	७२	५३५९४७	३१८७००२	
४९०	साल	४८	५	0.00	२.०८	७५	५३५९४७	३१८७००३	
४९१	साल	३७	४	0.00	१.०५	३८	५३५९४८	३१८७०१४	
४९२	साल	४५	४	0.00	१.५३	५५	५३५९४७	३१८६९९८	
४९३	साल	४९	४	0.00	१.८०	६५	५३५९७३	३१८६८२८	
४९४	साल	४१	४	0.00	१.२८	४६	५३५९७९	३१८६८०१	
४९५	साल	४१	४	0.00	१.२८	४६	५३५९७७	३१८६८०१	
४९६	साल	८७	९	३.१६	७.३८	४२२२	५३६०२६	३१८६८६५	
४९७	साल	९०	९	३.३८	७.८८	४५०३	५३६०६२	३१८६९५७	

रेन्जर

दिभ्यांशु पाण्डे
वन अधिकृत (सातौं)

४९८	साल	९२	८	३.१९	७.४४	४२५६	५३६०३८	३१८६९४३	
४९९	साल	८९	४	१.६८	३.९२	२२४०	५३६०३५	३१८६९४०	
५००	साल	९३	१२	४.५७	१०.६६	६०९५	५३६०३२	३१८६९४०	
जम्मा				१६६.२९	२०९२.९६	२२३२३२			

(ग) लाथ्रा र बिरुवा

क.सं	प्रजाती	लाथ्रा	बिरुवा
		संख्या	संख्या
१	साल	७०००	८०००
२	अन्य	६०	१०००
जम्मा		७०६०	९०००

तयार गर्ने- दिब्यंशु पाण्डे
दस्तखत
नाम दिब्यांशु पाण्डे
वन अधिकृत वन अधिकृत (सातौं)
मिति २०८३।०१।१४

प्रमाणीत गर्ने-
दस्तखत
नाम
डिभिजनल वनअधिकृत
मिति

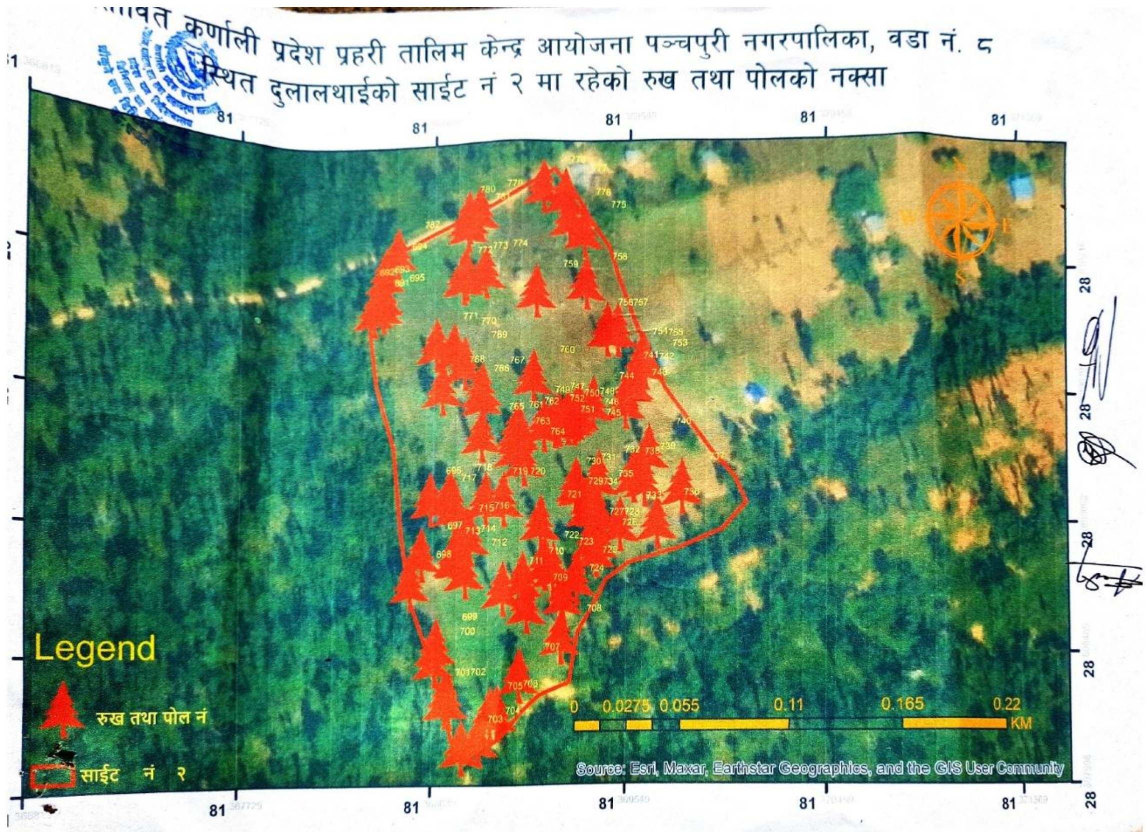
...वित कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र आयोजना पञ्चपुरी नगरपालिका, वडा नं. ८
स्थित दुलालथाईको साईट नं २ मा रहेको रुख तथा पोलको नक्सा
Legend
रुख तथा पोल नं
साईट नं २
0 0.0275 0.055 0.11 0.165 0.22 KM
Source: Esri, Maxar, Earthstar Geographics, and the GIS User Community

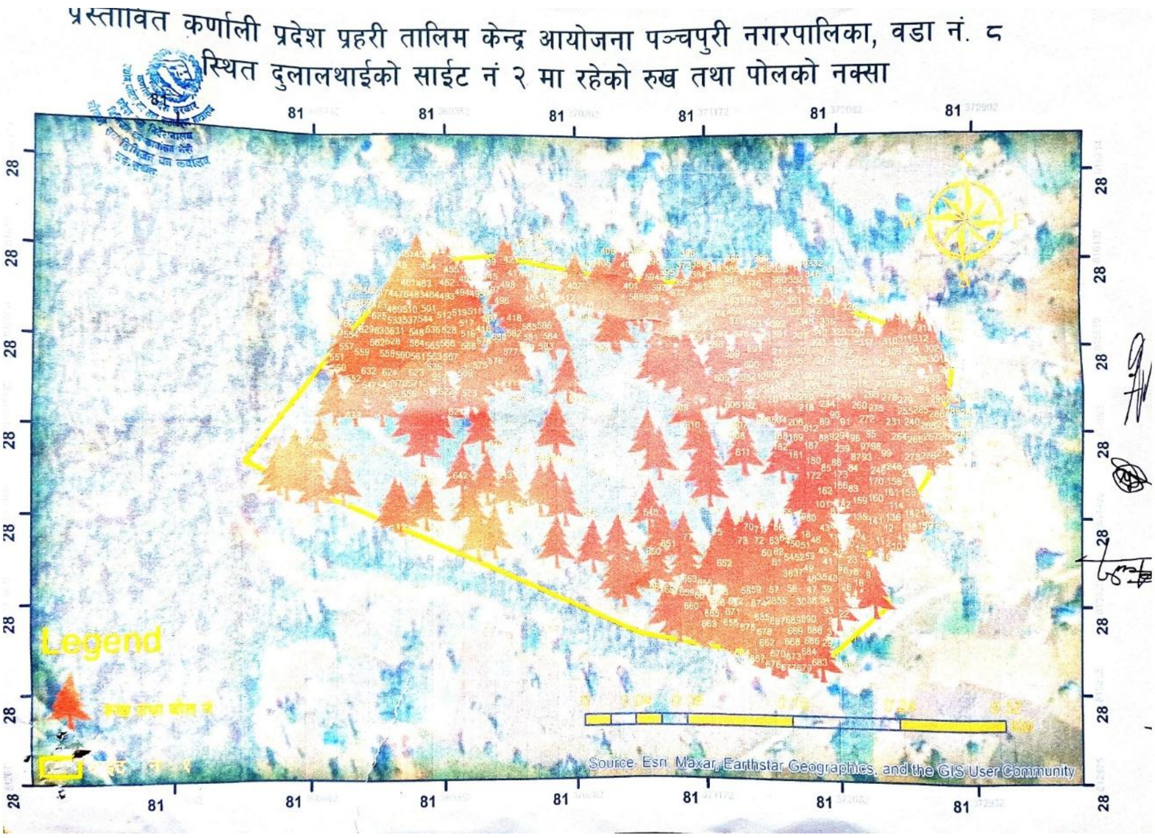
प्रस्तावित कर्णाली प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्र आयोजना पञ्चपुरी नगरपालिका, वडा नं. ८
स्थित दुलालथाईको साईट नं २ मा रहेको रुख तथा पोलको नक्सा
Legend
Source: Esri, Maxar, Earthstar Geographics, and the GIS User Community

अनुसूची २३: विषय विज्ञको वैयक्तिक विवरण

Pposition Title and No.	Environmental Expert-Team Leader
Name of Firm	Research Enclave Pvt. Ltd.
Name of Expert:	**Mr. Sushil Khanal**
Date of Birth:	**20/12/1986**
Citizenship:	Nepalese
Contact Information:	Balkumari-9, Lalitpur, Nepal +977 – 9851058322 susilk2043@gmail.com, Skype ID: Sushil Khanal

Education:

- 2017 – 2019: Master of Science in Disaster Risk Engineering and Management [M Sc DREM] University Level, Lumbini Internal Academy of Science and Management (LIAST), Manbhawan, Lalitpur, Nepal (www.liast.edu.np)
- 2011 – 2014: Master of Science in Environment Management [M Sc Env. Mgmt] University Level, School of Environmental Science and Management, Mid Baneshwor, Kathmandu, Nepal

Work Experiences:

Period	**Employing organization**	**Country**	**Summary of activities performed relevant to the Assignment**
Currently	Research Enclave Pvt. Ltd. Pposition held: Environmentalist	Nepal	Major task: • Lead the team as environment expert. • Inputs the ideas and expertise on environmental problems, mitigating measures and findings the report. • Present the environmental findings of the project in the public hearing, concern authorities.
2nd October 2021 to 25th December 2022:	Minister of Energy, Water Resources and Irrigation Pposition held: Public Relation Adviser	Nepal	• Advice minister in Policy formulation, Project development and execution. • Maintenance of National and international relations of the Minister. • Undertake other duties as per the requirements of the minister and ministry.
6th September 2018 - Dated: Chairman/MD	REES Consultancy Nepal Pvt. Ltd Pposition held: Chairman/MD	Nepal	•Familiarization with the project documents including Environmental and Social Management Framework (ESMF). •Monitor and Evaluate research Projects. •Provide technical support to

Period	Employing organization	Country	Summary of activities performed relevant to the Assignment
			research endeavors taken up by the organization. •Provide Project management support to the organization. •Communicate and coordinate with research partners. •Conduction of stakeholder consultation, interaction and meeting at station level and dissemination of project information. •Lead the Research Team in concerned Research and Consulting Works. •Undertake other duties as per the requirements of the project.
November 2018 - Dated:	Advocate (License No.16708)	Nepal	•Work with all types of civil cases, Company cases & environmental issues in District court, higher court and Supreme Court, legal practitioner. •Present, plead and argue in Courts, Offices and Authority of Nepal. •Draft and interpret contracts and legal documents, and oversee compliance with these documents.
November 2017 - Dated:	Environmental Expert (Team Leader) REES Consultancy Nepal Pvt. Ltd	Nepal	Project: Initial Environmental Examination (IEE) study for Banganga and Jare Mathura Khola Sandhikharka Municipality Arghakhanchi. Major task: • Lead the team as environment expert. • Inputs the ideas and expertise on environmental problems, mitigating measures and findings the report. • Present the environmental findings of the project in the public hearing, concern authorities.
June 2015 – Dated: Chairman	Business or Sector: Finance/Service Bimochan Saving and Credit Co-operative,	Nepal	Major task: •Policy formulation. •Project development and execution.

Period	Employing organization	Country	Summary of activities performed relevant to the Assignment
	Koteswor- 32 Kathmand		•Maintenance of National and international relations. •Monitoring and evaluating the events and projects Organizational management.
6th September 2018 – 15th December 2018	Environment expert and Socio-economist Business or Sector: Consulting Firm REES Consultancy Nepal Pvt. Ltd	Nepal	Project: Social Auditing of the Sandhikharka Municipality, Arghakhanchi Major task: •Lead the research team. •Provide input regarding development Study during study, including baseline assessment fieldwork. •Lead the team for completion of project.
April 2016 to July 2018:	Program Coordinator Business or Sector: Consulting Firm Alpine Consultancy Pvt. Ltd	Nepal	Major Task: •Monitor and Evaluate research Projects. •Provide technical support to research endeavors taken up by the organization. •Provide Project management support to the organization. •Communicate and coordinate with research partners.
Feb.2013 to Sept.2015:	Biologist and Fresh Water Ecologist (Freelancer)	Nepal	Business or Sector: Consulting Firm Environmental Impact Assessment of Midhill Highway Project).
Oct.2010 to Dec.2012:	Biologist and Fresh water Ecologist Business or sector: Consulting Firm/ Research Institution	Nepal	Environmental Impact Assessment of Madi Hydro-electricity Project undertaken by SchEMS/SN. Work with Program Director to develop an annual implementation work plan and MoU based government and private organization. Develop and manage program timelines to ensure timely completion of program deliverables.
January 2010-December 2010: Project Coordinator (Full time)	. Kailash Sacred Landscape Project (KSLP), Central Department of Botany	Nepal	Assist the National Coordinator on overall aspect of the research. Bridging the relation between field officers and central stations.

Period	Employing organization	Country	Summary of activities performed relevant to the Assignment
	(CDBTU) Tribhuvan University,Kritipur.		
Oct.20,2009 to Sept.20,2010	Biologist and Fresh water ecologist	Nepal	Lower Tamakoshi Hydropower project's EIA undertaken by SchEMS/SN • Assist the National Coordinator on overall aspect of the research. • Bridging the relation between field officers and central stations. • Coordinate with Team Leader in writing the reports
2006– 2009: President	Business or sector: Non-Governmental Organization. Creative Youth and Seasoned Norm Organization (CYSNO) Nepal, Lalitpur	Nepal	• Policy formulation • Project development and execution • Maintenance of National and international relations • Monitoring and evaluating the events and projects • Organizational management

Expert Contact Information: 9851058322 email: susilk2043@gmail.com

Name of Authorized Representative of the Consultant **Signature** Date

1. Pposition Held:	Environmentalist/GIS Analysist
2. Name of Expert:	Ram Prasad Dhungel
3. Organization Involved:	Research Enclave Pvt. Ltd.
4. Date of Birth:	24 July, 1993
5. Country of Citizenship	Nepal
6. Address:	Manthali-8, Ramechhap (Permanent)/ Balkot, Bhaktapur (Temporary)
7. Sex:	Male

8. Education:

- M.Sc. in Environmental Science (First Division), Central Department of Environmental Science, Tribhuvan University, Kritipur, Kathmandu, Nepal, 2018
- B.Sc. in Environmental Science, Tri-Chandra College, T.U., Kathmandu, Nepal, 2014

9. Membership in Professional Associations:

- Member, Nepal Environment Society
- Member, Nepal Youth Council (NYC)
- WWF-TGG Mentee, The Generation Green Mentorship Programmed under mentor Dr. Krishna Chandra Poudel (Former Secretory- Ministry of Environment/GoN)
- CRT member, Environmental Graduates in Himalaya (EGH)- Resource Himalaya Foundation (RHF)
- Member, Small Mammals Conservation and Research Foundation (SMCRF)

10. Experience:

Organization Involved:	Research Enclave Pvt. Ltd.
Name of Assignment: Environmental study	
A. Team Leader	• EIA of Gairitar-Kamalbazar-Turmakhad-Chisapani (102KM) Road Project,2022 • Initial Environmental Examination (IEE) Report for UPGRADING OF KHUTIYAPUL-URMA-BAHADABABA MANDIR RAMPUR ROAD, KAILALI (16 KM).,2021 • Initial Environment Examination (IEE) of Upper Chirkhuwa Hydropower Project (4.7 MW).,2021 • Initial Environment Examination (IEE) Study of 33 kV Transmission Line for 4.7 MW Upper Chirkhuwa Hydropower Project.,2021 • Initial Environment Examination (IEE) study of the Butwal Drinking Water Upgrading Project.,2021 •

Expert Contact Information: **Email:** env.rpd@gmail.com **Mobile No:** 9851160687

Name of Authorized Representative of the Consultant **Signature** Date

Pposition Title and No.	Sociologist-Team Member
Name of Firm	Research Enclave Pvt. Ltd.
Name of Expert:	**Mr. Minesh Kumar Ghimire**
Date of Birth:	**August 31, 1971**
Citizenship	Nepalese

Educational Information:

Institutions	Dates Attended *(BS)*	Degree/Diploma Obtained
Sikkim Prophesnal University, Gantock, Sikkim.	2078	PhD. Sociology Ongoing
Patan Multiple Campus, Lalitpur, Tribhuvan University, Kathmandu	2057	Master of Arts, Sociology
Tribhuvan University, Kathmandu	2053	Bachelor of Arts
Ramsagar Ramswrup Multiple Campus, Janakpur, Tribhuvan University, Kathmandu	2048	Intermediate of Arts
Chandrawati Ma. Vi. Belghari, Sindhuli, HMG Board, Nepal	2045	School leaving Certificate

Environmental Studies:

Period	Employing Organization	Country	Summary of activities performed relevant to the Assignment
2024	**employer:** EDRC Pvt. Ltd. **position:** Team Member (Social expert) Nepal Intermodal Transport Development Board.	Nepal	**Update of Environmental Management Plan Approved Environmental Impact Assessment Report of Study of ICD/ICP at Dodhara Chadani, Kanchanpur SP, Nepal.** • Finalize the updated land size and boundary of the project area according to the project design. • Determine the extent of forest loss and resource depletion due to the project. • Develop and implement compensation measures for forest loss, including tree compensation and reforestation efforts. • Enhance positive impacts through effective compensation strategies for affected resources and ecosystems.
2024	Eemployer: Research Enclave Pvt. Ltd. Pposition: Team Member (Social expert) National Police Academy	Nepal	Environmental Impact Assessment Report of National Police Academy at Panauti, Kavrepalanchowk Project, • Potential Social environmental impacts of the proposed project • suggest appropriate mitigation measures • Public Hearings, Consultations, and Issues • desk study, FGDs, KIIs, field visits, etc.
2023	Ministry of Water Supply, Department of Water Supply and		**The Environmental Impact Assessment Report of Naukunda Large-Scale Water Supply and Sanitation Project, Economic and Social Expert, Government of Nepal**

Period	Employing Organization	Country	Summary of activities performed relevant to the Assignment
	Sewerage Management Climate Adapted Large-Scale Water Supply Project Panipokhari, Kathmandu Phone: 01-4006670		• Potential Social environmental impacts of the proposed project • Report writing and Approved • suggest appropriate enhancement and mitigation measures • Public Hearing, Consultations and desk study, FGDs, KIIs, field visits, etc.
2024	**Eemployer:** National Synergy Engineering Solution Pvt. Ltd. **Pposition:** Team Member (**Social expert)** **Submitted and Approved**: Ministry of Urban Development, Singhdarbar, Kathmandu, Nepal	Nepal	Initial Environmental Examination Report of Tumlintar-Hokse-Panchkhapan Road Project Sankhuwashabha, Koshi, Nepal, • Potential Social environmental impacts of the proposed project • Report writing and Approved • suggest appropriate enhancement and mitigation measures • Public Hearing, Consultations and desk study, FGDs, KIIs, field visits, etc.
2024	**Eemployer:** EDRC Pvt. Ltd **Pposition:** Team Member (Social expert)	Nepal	Brief Environmental Study Report of (BES) Study Tokha Drinking Water Supply Project, Tikaha Municipality, Kathmandu • Potential Social environmental impacts of the proposed project • suggest appropriate enhancement and mitigation measures • Public Hearing, Consultations and desk study, FGDs, KIIs, field visits, etc.
2024	**Eemployer:** EDRC Pvt. Ltd **Pposition:** Team Member (Social expert)	Nepal	Initial Environmental Examination Report of Eicher Health Science Pvt. Ltd. • Potential Social environmental impacts of the proposed project • suggest appropriate enhancement and mitigation measures • Public Hearing, Consultations and desk study, FGDs, KIIs, field visits, etc.
2024	**Eemployer:** EDRC Pvt. Ltd **Pposition:** Team Member (Social expert)	Nepal	**Initial Environmental Examination Report of** Tokha Shivapuri Drinking Water Supply Project; Tokha Municipality • Potential Social environmental impacts of the proposed project • suggest appropriate enhancement and mitigation measures • Public Hearing, Consultations and desk study, FGDs, KIIs, field visits, etc.

Period	Employing Organization	Country	Summary of activities performed relevant to the Assignment
2023	**Kanchan Engineering Consultancy Pvt. Ltd.** **Pokhara, Gandaki Province, Nepal**	Nepal	**Environmental Impact Assessment Report of Rasuwa Dry Port Construction Project, Timure** • Potential Social environmental impacts of the proposed project • suggest appropriate and pragmatic enhancement and mitigation measures • Public Hearings, Consultations, and Issues ◦ desk study, FGDs, KIIs, field visits, observation, etc.
2023	**AADI Consult Center Pvt. Ltd. Kirtipur – 6, Kathmandu** Pposition: Team Leader **Gokarneshwor Municipality Kathmandu, Bagmati**	Nepal	**Study of Water Sources of Shivapuri Nagarjun National Park Area of Gokarneshwor Municipality** • To identify the status of Water sources in the municipality area of Shivapuri Nagajun National Park • To identify sustainable management and conservation status of water sources
2023	**Eemployer:** EDRC Pvt. Ltd **Pposition:** Team Member (Social expert) Gokarneshwor Municipality, Kathmandu, Bagmati	Nepal	Brief Environmental Study Report of (BES) Study of Construction of Drinking Water Project at Gokarneshwor Municipality-3, Kathmandu • Potential Social environmental impacts of the proposed project • suggest appropriate enhancement and mitigation measures • Public Hearings, Consultations, and Issues • desk study, FGDs, KIIs, field visits, etc.
2023	**Eemployer:** EDRC Pvt. Ltd **Pposition:** Pposition: Team Member (Social expert) Chandramain Washing Udhog Ramdhuni Sunsari	Nepal	Initial Environmental Examination Report of Chandramain Washing Udhog • Potential Social environmental impacts of the proposed project • suggest appropriate and pragmatic enhancement and mitigation measures • Public Hearing, Issues identifications desk study, FGDs, KIIs, field visit and observation etc.
2022	**Eemployer:** EDRC Pvt. Ltd. **Pposition:** Team Member (Social expert) Nepal Intermodal Transport Development Board.	Nepal	Environmental Impact Assessment Report of Dodhara Chandani ICP/ ICD Project, Kanchanpur • Potential Social environmental impacts of the proposed project • suggest appropriate and pragmatic enhancement and mitigation measures • Public Hearings, Consultations, and Issues

Period	Employing Organization	Country	Summary of activities performed relevant to the Assignment
			• desk study, FGDs, KIIs, field visits, observation, etc.
2022	Eemployer: AADI Consult Pvt. Ltd. Kirtipur **Pposition:** Team Member (Social expert) Kathmandu	Nepal	Environmental Impact Assessment Report of Selse Beary Shopping Mall, Kathmandu, • Potential Social environmental impacts of the proposed project • suggest appropriate and pragmatic enhancement and mitigation measures • Public Hearings, Consultations, and Issues • desk study, FGDs, KIIs, field visits and observation etc.
2022	Eemployer: AADI Consult Pvt. Ltd. Kirtipur **Pposition:** Team Member (Social expert) AAdhar Trade Mall, Balkhau, Kathmandu	Nepal	Environmental Impact Assessment Report of AAdhar Trade Mall, Balkhau, Kathmandu, • Potential Social environmental impacts of the proposed project • suggest appropriate and pragmatic enhancement and mitigation measures • Public Hearing, Consultations and Issues desk study, FGDs, KIIs, field visit and observation etc.
2022	**Eemployer:** EDRC Pvt. Ltd. **Pposition: Team Member (Social expert)**	**Nepal**	Brief Environmental Study Report of Trisuli Dhal Nirman and Treatment Project, Nuwakot. • Potential Social environmental impacts of the proposed project • suggest appropriate and pragmatic enhancement and mitigation measures • Public Hearings, Consultations, and Issues • desk study, FGDs, KIIs, field visits, and observation, etc.
2022	**Eemployer:** EDRC Pvt. Ltd. **Pposition: Team Member (Social expert)**	**Nepal**	Brief Environmental Study Report of Chilaune Football Ground Nirman, Kathmandu. • Potential Social environmental impacts of the proposed project • suggest appropriate and pragmatic enhancement and mitigation measures • Public Hearings, Consultations, and Issues • desk study, FGDs, KIIs, field visits, and observation, etc.
2022	**Eemployer:** EDRC Pvt. Ltd. **Pposition: Team Member (Social expert)**	**Nepal**	Brief Environmental Study Report of Chauki Dada Drinking Water Tank Nieman Kathmandu • Potential Social environmental impacts of the proposed project • suggest appropriate enhancement and mitigation measures • Public Hearings, Consultations, and Issues • desk study, FGDs, KIIs, field visit, etc.

Period	Employing Organization	Country	Summary of activities performed relevant to the Assignment
2022	**Eemployer:** EDRC Pvt. Ltd. **Pposition: Team Member (Social expert)**	**Nepal**	Brief Environmental Study Report of Ain Dada –Bahunstha Road Nieman, Dhadhing-Kathmandu. • Social environmental impacts of the proposed project • suggest appropriate mitigation measures • Public Hearing, Consultations and desk study, FGDs, KIIs, field visits, etc.
2021	**Eemployer:** EDRC Pvt. Ltd. KTM **Pposition: Team Member (Social expert)**	Nepal	Initial Environmental Examination Report on the Medical Device, Farchuna Health Care Pvt. Ltd. Lalitpur • Potential Social environmental impacts of the proposed project • suggest appropriate enhancement and mitigation measures • Public Hearings, Consultations and Issues and desk study, FGDs, KIIs, field visits, etc.
2021	**AADI Consult Center Pvt. Ltd. Kirtipur – 6, Kathmandu** **Pposition: Team Member (Social expert)**	Nepal	Initial Environmental Examination Report of Murma Small Hydropower Project (18 Kilowatts) Mugu, Karnali Province, Nepal • Potential Social environmental impacts of the proposed project • suggest appropriate enhancement and mitigation measures • Public Hearings, Consultations and Issues and desk study, FGDs, KIIs, field visits, etc.
2021	**Eemployer:** EDRC Pvt. Ltd. KTM **Pposition: Team Member (Social expert)**	Nepal	Initial Environmental Examination Report on the Balmikeshower Itta Udhog, Sunkoshi, Sindhuli. • Potential Social environmental impacts of the proposed project • suggest appropriate enhancement and mitigation measures • Public Hearings, Consultations, and Issues with desk study, FGDs, KIIs, field visits, etc
2021	**Eemployer:** EDRC Pvt. Ltd. KTM **Pposition: Team Member (Social expert)**	Nepal	• Initial Environmental Examination Report on the Hari Om Crecar Udhog.Dudhauli, Sindhuli and Kamala Tribeni Baluwa Udhog. Dudhauli, Sindhuli • Potential Social environmental impacts of the proposed project • suggest appropriate enhancement and mitigation measures • Public Hearings, Consultations and desk studies, FGDs, KIIs, field visits, etc.
2021	**Eemployer:** EDRC Pvt. Ltd. KTM	Nepal	Initial Environmental Examination of Sand, gravel, and stone collection in Piluwa, Maya,

Period	Employing Organization	Country	Summary of activities performed relevant to the Assignment
	Pposition: Team Member (Social expert)		and Yabara River: Madi Municipality, Sankhuwasabha, • Potential Social environmental impacts of the proposed project • suggest appropriate enhancement and mitigation measures • Public Hearing, Consultations and desk study, FGDs, KIIs, field visits, etc.
2021	**Eemployer:** EDRC Pvt. Ltd. KTM **Pposition: Team Member (Social expert)**	Nepal	Initial Environmental Examination Report on the Beats Washing Udhog **2021**, Kamalamai-1, Sindhuli • Potential Social environmental impacts of the proposed project • suggest appropriate enhancement and mitigation measures • Public Hearings, Consultations and desk study, FGDs, KIIs, field visit, etc.
2021	**Eemployer:** EDRC Pvt. Ltd. KTM **Pposition: Team Member (Social expert)**	Nepal	Initial Environmental Examination of Alka Shangu Charap Road, and Talituma, Lamahaur Road Chayanath Rara Municipality Mugu. • Potential Social environmental impacts of the proposed project • suggest appropriate enhancement and mitigation measures • Public Hearing, Consultations and desk study, FGDs, KIIs, field visits, etc.
2018	**Eemployer:** CODEFUND **Pposition: Team Member (Social expert)**	Nepal	Initial Environmental Examination Report of Sunkoshi and associate's river for sand, stone, bolder collection of Tapli Rural Municipality, Tapli Rural Municipal Office, Udayapur **Submitted to**: District Coordination Committee, Udayapur, Province No -1, Nepal • Potential Social environmental impacts of the proposed project • suggest appropriate enhancement and mitigation measures • Public Hearings, Consultations and desk study, FGDs, KIIs, field visits etc.
2018	**Eemployer:** National Synergy Engineering Solution Pvt. Ltd. **Pposition:** Team leader	Nepal	**Bardaghat Sardi 132 kV Tr. Ln. Nawalparsi District, Nepal Electricity Authority** • **Potential Social environmental impacts of the** proposed project • Report writing and Approved • suggest appropriate enhancement and mitigation measures • • Public Hearing, Consultations and desk study, FGDs, KIIs, field visits, etc.

Period	Employing Organization	Country	Summary of activities performed relevant to the Assignment
2018	**Eemployer:** EDRC Pvt. Ltd. KTM **Pposition: Team Member (Social expert)**	Nepal	Initial Environmental Examination Report on the Management Plan (2017-2021) Makalu Barun National Park and its Buffer Zone, Proponent: Makalu Barun National Park Seduwa, Sankhuwasabha. **Submitted to:** Department of National Parks and Wildlife Conservation (DNPWC) Babarmahal, Kathmandu. • Potential Social environmental impacts of the proposed project • suggest appropriate enhancement and mitigation measures • Public Hearings, Consultations and desk study, FGDs, KIIs, field visits, etc.
2018	**Eemployer:** EDRC Pvt. Ltd. KTM **Pposition: Team Member (Social expert)**	Nepal	Initial Environmental Examination Report of Bird Stone Curser Udhog **Proponent:** Bird Stone Curser Udhog Pvt. Ltd. Bidur Municipality • Potential Social environmental impacts of the proposed project • suggest appropriate enhancement and mitigation measures • Public Hearing, Consultations and desk study, FGDs, KIIs, field visit, etc.
2018	**Eemployer:** National Synergy Engineering Solution Pvt. Ltd. **Pposition:** Team leader	Nepal	Initial Environmental Examination Report of Chori Nadi Bridge Project (Baliya-Kharaula - Pratappur Road) to Government of Nepal, **Submitted to** Ministry of Federal Affairs and Local Development, Singhdarbar, Kathmandu, • Potential Social environmental impacts of the proposed project • suggest appropriate enhancement and mitigation measures • Public Hearing, Consultations and desk study, FGDs, KIIs, field visit, etc.
2018	Socio-economic Expert, Risen Clean Energy Nepal Pvt. Ltd Bishalnagar, Kathmandu, Telephone: 01-4440620, Email: daniel@risenenergy.com		**Environmental Impact Assessment Report of 250 MWp Grid Connected Solar Project in Kohalpur and Banganga, Nepal.** • Potential Social environmental impacts of the proposed project • Report writing and Approved • suggest appropriate enhancement and mitigation measures • Public Hearing, Consultations and desk study, FGDs, KIIs, field visits, etc.
2017	**Eemployer:** EDRC Pvt. Ltd. KTM	Nepal	Initial Environmental Examination Report of National Park View Lodge Lobuche, SNP

Period	Employing Organization	Country	Summary of activities performed relevant to the Assignment
	Pposition: Team leader		**Submitted to**: Government of Nepal Ministry of Forest and Soil Conservation Department of National Park and Wildlife Conservation Babarmahal, Kathmandu, Nepal • Potential Social environmental impacts of the proposed project • suggest appropriate enhancement and mitigation measures • Public Hearing, Consultations and desk study, FGDs, KIIs, field visits etc.
2017	**Eemployer:** EDRC Pvt. Ltd. KTM **Pposition:** Team Leader (Socio-Economist)	Nepal	Initial Environmental Examination Report of Report on the Management Plan (2017-2021) Koshi Tappu Wildlife Reserve and its Buffer Zone report submitted to the Government of Nepal, **Submitted to**: Ministry of Forests and Soil Conservation, Department of National Parks and Wildlife Conservation. • Potential Social environmental impacts of the proposed project • suggest appropriate enhancement and mitigation measures • Public Hearing, Consultations and desk study, FGDs, KIIs, field visits, etc.
2017	**Eemployer:** Research Enclave **Pposition:** Team leader (Socio-economist)	Nepal	Initial Environmental Examination Report of Report on the Management Plan of Khaptad National Park and its Buffer Zone Area (2017-2021) Khaptad National Park, Khaptad, Bajura.
2016	**Eemployer:** EDRC Pvt. Ltd. KTM **Pposition: Team Member (Social expert)**	Nepal	Environmental Impact Assessment Report of Wangdel Bridhim Agricultural Road, **Submitted to:** District Development Committee, Dhunche, Rasuwa. • Potential Social environmental impacts of the proposed project • suggest appropriate enhancement and mitigation measures • Public Hearings, Consultations and desk study, FGDs, KIIs, field visits, etc.
2016	**Eemployer:** EDRC Pvt. Ltd. KTM **Pposition: Team Member (Social expert)**	Nepal	Environmental Impact Assessment Report of Gaihragau -kadamadaun-Silagadhi Drinking Water Project, **Submitted to:** Regional Monitoring and Supervision Office Rajpur Doti. • Potential Social environmental impacts of the proposed project

Period	Employing Organization	Country	Summary of activities performed relevant to the Assignment
			• suggest appropriate enhancement and mitigation measures • Public Hearing, Consultations and desk study, FGDs, KIIs, field visits etc.
2015	**Eemployer: I**ESM **Pposition: Team Member (Social expert)**	Nepal	Environmental Impact Assessment Study of Upper Naisem Khola Hydropower Project (43 MW). at Sindhupalanchock Districts of Nepal • Approved, 2015 • Potential Social environmental impacts of the proposed project • suggest appropriate enhancement and mitigation measures and Public Hearings, Consultations and desk studies, FGDs, KIIs, field visits, etc.

Other Experience:

- Program Coordinator - Bear Research and Conservation Nepal (BRCN) Kathmandu Nepal.
- Program Officer - Intrigued Rural Development Samaj (IRDS) Bardibas, Mahottari. Nepal.
- Research Officer- Nepal Biodiversity Research Society (NEBORS), Lalitpur Nov 2000 to 2009
- Office Assistant - Research Training Center for Protected Area. (RTCPA) UNDP/ GEF/ DNPWC (Sept 1999- Sept 2000) Royal Bardia National Park, Bardya.
- Research Assistant - Natural History Society of Nepal (NASHON) July 1997 - Aug 1999
- Research Assistant - Management Environment Technical Consult of Nepal. (METCON (Sept-Oct 2000).
- वीउ विजन, 2076, वीउ विजनको दिर्घकालीन राष्ट्रिय सोच 2013-25 कार्यान्वयन- वीउ विजन गुणस्तर केन्द्र हरिहरभवन, ललितपुर ।
- खिजिदेम्वा गाउँपालिका-2076 वार्षिक कार्यक्रम सञ्चालन तथा ब्यवस्थापन गर्न बनेको कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि

Journals, Books:

- घिमिरे], मिनेश कुमारः नेपालमा विषदको अवस्था एक विवेचना प्रकार, कारण तथा ब्यवस्था Patan Gyansagar, A Multidisciplinary Journal, Volume 4 No. 1 Combined Volume
- Ghimire, M.K (2020) An Overview of Tourism diversity in Nepal. Journal of Multidisciplinary 45 54, https://doi.org/10.3126/pragya.v6i1.34391
- M. K. Chalise, J.B. Karki and M.K. Ghimire (2005): Status in Nepal: Non-human Primate, Biodiversity Conservation Effort in Nepal (Special Issue Published on the Occasion of 10 Th Wildlife Week 2062), DNPWC, MoFSC, Nepal
- Ghimire, M.K. (2006), Utilization of Forest Product in Royal Bardia National Park & buffer Zone Area. Discourse, Journal of Sociology& Anthropology, Vol. 6&7 : 143-146
- Ghimire, M. k. (2002), Population Survey of Primate Langtang National Park & Buffer Zone Area. Submitted to workshop "Conservation Assessment and

Management Plan for South Asian Primate, Zoo Outreach organization 5-9 March 2002, Combatore, South India.

- M. K. Chalise, J.B. Karki and M.K. Ghimire (2003-04) A Survey and study of Assamese Monkey in Langtang National Park, APS Bulletin Vol. 25, No-4

पुस्तक संयोजन

मिनेश कुमार घिमिरे – विज्ञ सदस्य (२०७८) - विपत पुस्तिका, ललितपुर महानगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, पुल्चोक ललितपुर

Trainings/Workshop:

- Conservation Assessment and Management Plan for South Asia Primates (5-9 March 2002), Koimbature, India
- The role of social science in conflict management and peace building in Nepal (December 6-8, 2004), Sociological/Anthropological Society of Nepal (SASON)
- Teaching Gender Studies course in Sociology/Anthropology at Tribhuvan University (November 17-19, 2005) Oxfam International Kathmandu, Nepal
- Taking Stock of Teaching, Research and Practice (July 21-23, 2006), Center Department of Sociology/Anthropology, T.U. Kathmandu, Nepal
- The Social Science in a Multi-cultural world (December 11-13, 2006), Sociological/Anthropological Society of Nepal (SASON), Kathmandu, Nepal.
- Computer: Windows Application (Fundamental of Computer MS-Word, Excel and Power Point, Email & Internet)

Languages:

Language Skills	Speaking	Reading	Writing
Nepali	Excellent	Excellent	Excellent
English	Excellent	Excellent	Excellent
Hindi	Good	Good	Good

Membership of Professional Associations:

Secretory – Nepal

Member - Sociological Society of Nepal (SAN)

Member - Sociological/Anthropological Society of Nepal (SASON)

Personal Contact:

Expert's Contact:	**Ph. No.- 985117719, 01-4990512** **Email:ghimire.minesh@gmail.com,** **minesh.ghimire@pmc.tu.edu.np**

______________________________ Date: ____________

Full name of authorized representative

Pposition Title and No.	Civil Engineer-Team Member
Name of the Firm	Research Enclave Pvt. Ltd.
Name of the Expert	Mr. Badri Prasad Dhungana
Date of Birth	Oct 17th, 1981
Citizenship	Nepali

Academic Qualification: -
- ✓ **MSC Construction Management (86.23%)-2019**
- ✓ **BE Civil Engineering (89.14%)-2012 AD**
- ✓ **BA Sociology/Population**
- ✓ **Diploma in Civil Engineering-2004 AD**
- ✓ **SLC-2002 AD**

Membership of Professional Associations Nepal Engineering Council, Reg. No.: - 8752 Civil "A"

Other Trainings
- Auto CAD 2D/3D, Land Development, Microsoft Office Package.
- Design and Estimate of Infrastructure Works. (7 Days Training organized by SAPPROS Nepal)
- Orientation on Safe & Effective Development from 13 March to 15 March 2007 organized by DFID /CSP Panchthar.
- “Technical Supervisor Training on Water Supply & sanitation Scheme Design & Supervision “held at Biratnagar from 20 Nov to 29 Nov 2007 organized by Fund board (RWSSFDB) Katmandu.
- Community Based Disaster Risk Reduction (CBDRR) Training 7 days. Organized by NRCS Lalitpur.
- Basic First Aid Training 3 Days organized by NRCS Bhaktapur.
- Total Station Handling and computation training organized by NEEDS Lalitpur.
- Successful completed ten days survey camping including Building, Irrigation, Highway and Water supply and Sanitation works organized by cosmos college Lalitpur.
- Earthquake technical ToT (5 days) organized by Nepal Red Cross Society. (retrofitting new construction)
- Debris management training. By UNDP Nepal.
- Basic and advanced security training according to UN security system.
- WATSAN App software.
- DFID CSP water supply design software.
- Earthquake Technical TOT(5days) organized by NRCS HQ facilitation by DUDBC
- 5 days PASSA TOT (Participatory Approach for Safer Shelter Awareness) organized by Shelter Cluster and IFRC.
- Participation in “All under One Roof” training organized by CBM at Hotel Grand Tahachal on 25th and 26th Nov 2015.

Training of trainers Course On “ Build Back Safer Shelter Awarness “ held on 25th -30th December, 2015 Organized by IOM and RedR India.
- 2 days MTOT inspection organized by CLPIU, GON.

Work Undertaken That Best Illustrates Capability to Handle the Tasks Assigned

<u>Work Experiences</u>

1) Year: 20th Mar 2018 to till date

Eemployer: NEA Engineering Company Limited

Location: Kathmandu
Pposition held: Civil Engineer
Activities Performed:

- Design of Hydropower components.
- Contract document preparation (FIDIC and PPMO).

2)Name of assignment or project: *Earthquake Response Operation*

Year: 1st Sep 2016 to till date
Eemployer: Nepal Red Cross Society National Headquarter
Location: Kathmandu
Client: Nepal Red crosses Society
Pposition held: Engineer
Activities Performed:

- Tender Document preparation, evaluation and award of tender and manage the tendering process for all infrastructures.
- Contract management of all infrastructure works (Blood bank, School, Health post, construction),
- Planning, survey, design, quantity and cost estimate, implementation, supervision and evaluation of DC building,
- Focal person of Health post (23 no HP), steel structure (EOC, blood bank), construction / Renovation work.
- Contract document preparation, publish and evaluation.
- Prepared evacuation plan of public structure.
- Ensuring the quality of construction works.
- Conduct the mason training and facilitate the training about national building codes.
- Counseling for the new house owner about earthquake resistance building, retrofitting and its construction methodology.
- Successful mobilization of field staves.
- Conduct earthquake technical ToT for Technical Persons from different organization.
- Prepare models and training tools for different training.

3)Year: 3rd June 2015 to 31 Aug 2012

Eemployer: ***IOM, Chautara Sub office***
Location: Chautara Sindupalchowk
Pposition Title: **Shelter Engineer**
Activities Performed:

- Ensure timely and adequate implementation of the IOM Shelter Program activities in line with the Shelter Program’s Strategy, Standard Operating Procedures, targets and deadlines: namely the identification of beneficiaries, Shelter Materials distribution, the Disaster Risk Reduction (DRR) safer shelter training, the Rubble Removal, and the construction of the Transitional Shelters (as applicable);
- Ensure close coordination with District Development Committee (DDC) and Village Development Committee (VDCs) in all phases of the programme implementation;
- Provide support in all engineering aspects of project activities including technical assessment, design and drawings, BoQ calculation, tendering, contracting, monitoring, financial follow up and reporting;
- Take the lead in identifying new shelter and infrastructure projects, assessing their feasibility, and launching the activities;

- Review project plans and proposals, and then develop project objectives. Identify project responsibilities by determining the phases and elements of the project. Calculate time frames and sequences the stages of the project;
- Ensure that the integration of cross-cutting issues is considered in the programme implementation.
- Ensure and monitor that the quality of construction materials are in compliance to Program specifications and shelter cluster recommendations.
- Provide regular and detailed reports, including progress reports, stocks and logistics requirements;
- Ensure donor visibility in all of the activities of the Shelter Program.
- Closely work with procurement and logistics assistants to ensure that required construction materials are procured and delivered to the respective sites in a timely manner.
- Coordinate shelter projects and participate in meetings as necessary.
- Conduct Build Back Safer training at community level and monitoring and evaluation of training done by the Trainer.

4)Name of assignment or project:

***Upper Tamakoshi Hydroelectric Project (456MW),* Construction Cost: NRs. 400 million**

Year: 1 st June 2013 to 30 May 2015 (Including overall civil works in Tunnel, Headworks, Penstocks and Power House)

Eemployer: JV Norconsult AS Lahmeyer International Gmbh

Location: Lamabagar, Dolakha.

Client: Upper Tamakoshi Hydroelectric Company

Pposition held: Civil Engineer

Activities Performed:

- Ensuring the quality of construction works.
- Release the work to the contractor.
- Supervision of Preparation of Diversion Dam work makes measurement.
- Conduct the test of related work. (Pullout test, rebound test, Water pressure test, Core drilling test, etc)
- Inspection of the drainage and erosion protection work (canals, Ditches and drain, Gabions, Concrete lining, Rip-Rap work)
- Checking the piezometer reading at Diversion dam.
- Second stage concrete work at different mechanical components (Steel lining, Tunnion axis, trash rack, mechanical gates etc)
- Joint inspection of rebar work of different component (Diversion dam, Intake, Spillway, stilling basin, settling basin, power intake Culvert, retaining wall, HRT Culvert as per drawing and released the work to the contractors.
- Supervision of different class of concrete (A-C15/20, B-C20, C1-C25, C2-C30, D-C35, E-C70, E1-C50/57) and its quality control.
- Complete Supervision of Steel truss motor able bridge at Lamabagar according to drawing and design. (43.20m long, width 5.250m).

5)Name of assignment or project: *Earthquake Preparedness for Safer Communities (EPS) Program*

Year:	20 May 2012 to 30 May, 2013
Eemployer:	Nepal Red Cross Society Lalitpur, Chapter.
Location:	Lalitpur
Client:	Nepal Red crosses Society
Pposition held:	Technical Supervisor

Activities Performed:

- Planning, survey, design, quantity and cost estimate, implementation, supervision and evaluation of DC building construction work.
- Prepared evacuation plan of public structure.
- Identify the open space.
- Ensuring the quality of construction works.
- Conduct the mason training and facilitate the training. (new and refresher training, conduct 51 trainings).
- Facilitate the training of CDMC, Peer ToT, CBDRR, JYRC peer training, WASH, Shelter management training etc.
- Awareness rising to the school children about earthquake.
- Awareness rising to the local people by mobile camping.
- Counseling for the new house owner about earthquake resistance building, retrofitting and its construction methodology.
- Successful mobilization of field staves.
- Design of WASH project and other civil work and implement it.
- Survey, Design, and implementation of the Water supply and Shelter Scheme implemented by NRCS Lalitpur.
- Conduct earthquake technical ToT for Technical Persons from different organization.
- Prepare models and training tools for different training.
- Construction of school building / renovation.

6) Name of assignment or project: *Rural Water Supply & Sanitation Project (3 big project)*

Year: 1st August 2007 to 1st April, 2012
Eemployer: Nepal Red Crosses Society Panchthar Chapter
Location: Phidim 1, Panchthar
Client: Nepal Red crosses Society Panchthar Chapter
Pposition held: Technical Supervisor **(Part time basis)**

Activities Performed:

- Planning, survey, design, quantity and cost estimate, implementation, supervision and evaluation of Water supply project.
- Responsible for pre-feasibility study, detailed survey, design, estimate and implementation of all Water Supply and sanitation project.

7)Name of assignment or project*: DFID/ *Community Support program (CSP)

Year: 1st March, 2006 to 30 Dec, 2008
Eemployer: DFID/Community Support Program.
Location: Phidim 1, Panchthar.
Client: DFID/Community
Pposition held: Consultant Junior Engineer.

Activities Performed:

- Feasibility study, Survey, technical designing & cost estimation of community-based infrastructure (School building construction /renovation, construction / renovation water supply, Sub health post building Irrigation canal etc).
- Identify the all community-based infrastructures.
- Ensuring the quality of construction works.
- Give pre-& post construction training for all infrastructure work to community-based project. (Mason training).
- Village maintenance training for local Plumber.

- Facilitation and monitoring of Long-term Mason training (1.5 month) supported by DFID/CSP Regional Office.
- Community awareness about safe building technique.
- Successful mobilization of field staves.
- Preparation and collection of field level progress report to district office.
- Establishment of good relationship with NGO, INGO and GOs.
- Technical and material support for micro hydro at Memeng VDC and Chilingden and Phaktep VDC.
- Final evaluation and public audit of the project.
- Implement the project by Gender balance (Committee formation, community meeting, project implementation, and decision-making process)
- Help the government office for ODF.
- Facilitate trainings on WASH including low cost house hold latrine, school and health post repair works.
- Working with local construction materials and any other local resources.
- Supervise and quality control of all infrastructure according to its design and drawing.

8)Name of assignment or project: Protecting Livelihood in Crisis (PLIC)
Year: 1st Aug, 2005 to 30th, Feb 2006
Eemployer: SAPPROS Nepal
Location: Shahilek, Baitadi
Client: SAPPROS Nepal
Pposition held: Civil Overseer
Activities Performed:
Planning, implementation, monitoring, evaluation and follow up of all infrastructures works (water supply, surface irrigation, water harvest tank, wooden/ RCC bridge, mule trail/ foot trail, river training works, School building renovation and construction land reclamation and orchard layout etc.)

- Planning, survey, design, quantity and cost estimate, implementation, supervision and evaluation of rural road.
- Identify the all community-based infrastructures.
- Responsible for pre-feasibility study, detailed survey, design, estimate and implementation of all infrastructure works.

9)Name of assignment or project: Narayansthan Building Project
Year: 17th Nov, 2003 to 16th July, 2005
Eemployer: S.O.I.Group (Cosmic Air /Cosmic Yingyang /Jomsom Hotel, Hyundai Car Showroom Complex Lazimpat)
Location: Kathmandu
Client: S.O.I.Group
Pposition held: **Civil Overseer**
Activities Performed:

- Supervision of building work and labor scheduling.
- Billing of running and competition project.
- Preparation of project completion report.
- Check all works done by consultant and contractor.
- Check all running bill and completion report.
- Rebar scheduling.
- Concrete placing checking and quality control.

10)Name of assignment or project: Kathmandu Residency Housing Project
Year: 4th Nov, 2002 to 22nd Sep, 2003

Eemployer: M.B. SAFAL – R.M. Builders (J/V)
Location: Kathmandu
Client: M.B. SAFAL – R.M. Builders (J/V)
Pposition held: **Civil Overseer**
Activities Performed:

- Supervision of building work and labor scheduling.
- Billing of running and competition project.
- Preparation of project completion report.
- Preparation bar schedule.

Other Part Time Work:

1) Worked as a Civil Engineer as a Focal person of Health post construction work at different district of Nepal Red cross Society National Headquarter Kalimati Kathmandu. (For contract management and quality control as well as mobilization of field technical staff).

Countries of Work Experience Nepal

Languages

	Speaking	**Reading**	**Writing**
Nepali	Excellent	Excellent	Excellent
English	Excellent	Excellent	Excellent
Hindi	Good	Fair	Fair
Doteli	Good	Good	Good

Personal Contact Details 9849399314,
Email: bdhungana056@mail.com
Bharapa-9, Simkharka, Panchthar

______________________________ Date: __________
[Signature of authorized representative of the firm] *Day/Month/Year*

Full name of authorized representative

1. Pposition Title and No	Forest /Biodiversity Expert
2. Name of the Firm	Research Enclave Pvt. Ltd.
3. Name of Expert	Mr. Mukunda Prasad Adhikari
4. Date of Birth	14 May, 1968
5. Citizenship	Nepalese

Education:

- (2011 – 2014) Master of Science in Environment Management [M Sc Env. Mgmt] University Level (Graduate) School of Environmental Science and Management, Mid Baneshwor, Kathmandu, Nepal
- (1998-2000) Bachelor of Science in Forestry, Peshawar University, Pakistan Forest Institute Peshawar NWFP (Pakistan)
- (1986 – 1988) Proficiency certificate level in Science (I.Sc. Forestry) Tribhuvan University, Institute of Forestry, Hetauda Campus, Makawanpur (Nepal)

Employment record relevant to the assignment:

Period	Employing organization	Country	Summary of activities performed relevant to the Assignment
25th April 2024 to till date	Distribution System Upgrade and Expansion Project under Nepal Electricity Authority (DSUEP-NEA) ` **Pposition held:** Liaison Forest Officer (LFO),	Nepal	• Proactively communicate with Government agencies to obtain for tree cutting/removing to smoothly carryout the construction of lines and substations. • Proactively communicate with concerned Government agencies to obtain permits for use right of government owned forest land for the construction of lines and substations. • Provide guidance to the project regarding implementing required activities in line with BES approved for the project. • Reviewed different project documents
2nd September 2020 to 27th July 2023 12th November to 9th April 2019	Division Forest Office- Baglung **Pposition held:** Divisional Forest Officer (DFO) Officer 10th Level Division Forest Office- Rukum Paschim **Pposition held:** Divisional Forest Officer (DFO) Under Secretory	Nepal	As a head of Organization, mainly perform lead role in the administrative and technical: **A. Protection, Management, and Utilization of Forests:** • Ensure the safeguarding, sustainable management, and responsible utilization of forest resources. • Implement measures to conserve natural resources within forest ecosystems. **B. Planning and Coordination of Forestry Development:**

			• Develop comprehensive plans for the sustainable development of forestry resources. • Coordinate the execution of forestry projects and activities effectively. **C. Community Participation and Capacity Building:** • Promote the active involvement of communities, particularly in Community Forestry (CF), towards sustainable forest management. • Conduct awareness programs and capacity-building initiatives to empower local communities in forest conservation. **D. Revenue Generation and Economic Development:** • Explore avenues for generating revenue from forest products while ensuring sustainable practices. • Contribute to the economic growth of the nation through judicious utilization of forest resources. **E. Improving Livelihoods:** • Implement forestry programs aimed at enhancing the livelihoods of local communities. **F. Implementation of Operational Plans:** • Execute forestry management activities in accordance with approved operational plans. • Ensure adherence to established guidelines and regulations. **G. Combatting Illegal Logging and Encroachment:** • Enforce measures to prevent illegal logging and encroachment on forest lands. • Implement strategies for the conservation and protection of forest boundaries. **H. Technical Support and Resource Assessment:**

			• Provide technical assistance for private forest management and agro-forestry development. • Conduct comprehensive assessments of forest resources to inform management decisions. **I. Supervision and Monitoring:** • Oversee the operations of sub-divisional forest offices and provide guidance to subordinate staff. • Monitor and evaluate forestry activities to ensure compliance with regulations and standards. **J. Data Collection and Analysis:** • Participate in forest inventories and field data collection exercises. • Compile and analyze data to inform decision-making processes. **K. Support for Developmental Sector:** • Verification of tree data that need to be cut down for development projects. • Verification of forest land area that need to be acquired by development project. • Prepare all legal document following the legal procedure of GoN for giving permission to tree cut and forest land acquisition processes • Resolve disputes related to project implementation.
10st April 2019- 1st Sep 2020	Forestry Directorate, Gandaki Province, Nepal **Pposition Title:** Forest Conservation Officer (Officer 9th Level)	Nepal	• Planning and Coordination of Forestry Development • All type of Supervision and Monitoring related to forestry sector including tree cutting and land acquisition • Investigation of all grievances of all Division Forest offices of Gandaki Province and resolve the issues that are seen

05 June2017 - 11 Nov 2019	District Forest Office, Dang **Pposition held:** Senior Forest Officer (Under Secretory)	Nepal	• Ensure compliance with forest laws and regulations. • Undertake enforcement actions against violators to uphold the integrity of forest resources. Coordination in between Illaka Forest Office and District Forest Office
14 March 2016 – 4 June 2017	District Forest Office, Rolpa **Pposition held:** Assistant Forest Officer	Nepal	• Assist DFO for the sustainable forest management of the district • Prepare field report for the process of tree cut clearance and forest land acquisition process for development projects • Formation of CFUGs and prepare Operational plan of CF at Districts
31 Dec 2013 –13 March 2016	District Forest Office, Dolakha **Pposition held:** Assistant Forest Officer		Conduct training sessions and workshops for forest guards, community members, and other stakeholders to enhance their knowledge and skills in forest conservation and management
15 Jan 2008- 30 Dec 2013	Department of Forestry, Babarmahal, Kathmandu **Pposition held:** Assistant Forest Officer	Nepal	• Forest Resources Assessment (FRA) - 2010 October to 2011 November • Develop comprehensive plans for the sustainable development of forestry resources. • Coordinate the execution of forestry projects and activities effectively. Provide technical assistance and guidance on sustainable forest management practices.
11 Oct 2004-14 Jan 2008	Department of Forestry, Babarmahal, Kathmandu **Pposition held:** **Ranger**		
20 March 1996 10 Oct 2004	Department of Forest Research and Survey, Babarmahal, Kathmandu **Pposition held:** **Ranger**	Nepal	• Forest Resources Inventories System (FRIS) – Mar 1996 to Aug 1998 • Conduct field research and surveys to gather data on forest ecosystems, biodiversity, and natural resources. • Utilize various scientific methods and tools to collect accurate and

			reliable data relevant to forestry research objectives. • Collect and analyze data on forest cover, species compposition, vegetation dynamics, and environmental factors to support research activities. • Use advanced technologies such as GIS (Geographic Information Systems) and remote sensing for spatial data analysis and mapping. • Participate in forest inventory projects to assess the extent, condition, and health of forest resources across different ecological zones. Monitor changes in forest ecosystems over time, including trends in species diversity, forest structure, and land use patterns
03 Aug 1993-19 March 1996	District Forest Office, Kathmandu District Forest Office Mugu	Nepal	• Patrol assigned forest areas to prevent illegal activities such as poaching, illegal logging, and encroachment. • Monitor wildlife populations and habitats to assess their health and identify any threats. • Collaborate with local communities to raise awareness about the importance of forest conservation and sustainable resource management. • Facilitate community participation in forest management activities, including Community Forestry (CF) initiatives. • Collect field data on forest conditions, wildlife sightings, and human activities for monitoring and reporting purposes. • Prepare reports documenting forest inventory, biodiversity assessments, and enforcement activities. • Collaborate with other government agencies, non-governmental organizations (NGOs), and law enforcement agencies to address
25 Dec 1991- 02 Aug 1993	District Forest Office, Bardiya **Pposition held:** Ranger		
28 Jun 1989- 24 Dec 1991			

			cross-cutting issues related to forest conservation and management. Participate in multi-agency task forces focused on combating illegal activities in forests.

Membership

- Nepal Forest Technician Association
- Nepal Foresters Association

Other Training and Workshop:

- Training of Trainers (ToT) on Nepal Hydropower Environmental Impact Assessment Manual from 23-29 January, 2020 organized by GoN, ICIMOD, IFC, Australian Aid and Norwegian Ministry of Foreign Affairs in Pokhara, Nepal
- Law and Justice training Organized by GoN, Ministry of Law Justice and Parliamentary Affairs, Justice Service Training Center Kathmandu Nepal from 3 Sep to 4 May 2017
- Management Training for Conservation and Development organized by Gon Ministry of Forest and soil Conservation Central Forests Training Extension Center Kathmandu Nepal from 27 October to 03 December, 2014
- Mountaineering Liaison Officer Orientation Training organized by GON Ministry of Tourism and Civil Aviation, Nepal Academy of Tourism and Hotel Management, Kathmandu, Nepal. from 19-25 October 2008

language Skills (indicate only languages in which you can work

Language	**Speaking**	**Reading**	**Writing**
Nepali	Excellent	Excellent	Excellent
English	Excellent	Excellent	Excellent
Hindi	Good	Fair	Fair
Doteli	Good	Good	Good

Experts contact information : Contact No **9851170229**

Email: **mukundadhikari25@gmail.com**

____ Date: ___________

[Signature of authorized representative of the firm] *Day/Month/Year*